Mini Bibliya

Pangkalahatang-ideya

Ito ay isang maingat na piniling koleksyon ng sinaunang tekstong Griyego na naglalayong pinakamahusay na makuha ang pagtuturo ni Hesus at ang mga sulat na Kanyang itinuro, binanggit, at tinutupad. Ang aming layunin ay bigyan kayo ng pinakamalapit sa eksaktong representasyon ng orihinal na Griyego hangga't maaari sa isang modernong, madaling basahing format.

Paunawa

Ang salin na ito ay nilikha mula sa orihinal na Griyegong Septuagint at Byzantine na mga teksto gamit ang malalaking modelo ng wika. Dahil dito, naglalaman ito ng maraming bakas ng kultura at gramatika ng orihinal na wika, ngunit maaari rin itong maglaman ng mga pagkakamali. Kung may kakaiba ang inyong napapansin, mangyaring suriin ang orihinal na Griyego. Kung makatagpo kayo ng pagkakamali, mangyaring mag-email nito sa jesusislord@joshuabible.com.

Paglilisensya

Mayroon kang pahintulot na kopyahin at ipamahagi ang salin na ito nang bahagi o buo. Hindi ka pinahihintulutang baguhin o ipagbili ito. Kung makakita ka ng pagkakamali, mangyaring magpadala ng email sa jesusislord@joshuabible.com upang maitama namin ito at makapagbigay sa iyo ng napapanahong edisyon.

Ebanghelyo ni Mateo

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28

Ebanghelyo ni Marcos

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Ebanghelyo ni Juan

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

Sulat ni Juan

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5

Genesis

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50

Exodo

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

Mga Bilang

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

Deuteronomio

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

Josue

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

Ebanghelyo ni Mateo

1

Aklat ng kapanganakan ni Hesus Kristo, anak ni David, anak ni Abraham. Si Abraham ay naging ama ni Isaac, at si Isaac ay naging ama ni Jacob, at si Jacob ay naging ama ni Judah at ng mga kapatid niya, at si Judah ay naging ama ni Perez at ni Zerah mula kay Tamar, at si Perez ay naging ama ni Hezron, at si Hezron ay naging ama ni Aram, at si Aram ay naging ama ni Aminadab, at si Aminadab ay naging ama ni Nahshon, at si Nahshon ay naging ama ni Salmon, at si Salmon ay naging ama ni Boaz mula kay Rahab, at si Boaz ay naging ama ni Obed mula kay Ruth, at si Obed ay naging ama ni Jesse, at si Jesse ay naging ama ni David ang hari. Si David na hari ay nag-anak kay Solomon mula sa asawa ni Uriah, at si Solomon ay nag-anak kay Rehoboam, at si Rehoboam ay nag-anak kay Abijah, at si Abijah ay nag-anak kay Asa, at si Asa ay nag-anak kay Jehoshaphat, at si Jehoshaphat ay nag-anak kay Joram, at si Joram ay nag-anak kay Uzziah, at si Uzziah ay nag-anak kay Jotham, at si Jotham ay nag-anak kay Ahaz, at si Ahaz ay nag-anak kay Hezekiah, at si

Hezekiah ay nag-anak kay Manasseh, at si Manasseh ay nag-anak kay Amon, at si Amon ay nag-anak kay Josiah, at si Josiah ay nag-anak kay Jeconiah at ang kanyang mga kapatid sa panahon ng pagkatapon sa Babilonia. Pagkatapos ng pagkatapon sa Babilonia, si Jeconias ay naging ama ni Shealtiel, at si Shealtiel ay naging ama ni Zerubbabel, at si Zerubbabel ay naging ama ni Abihu, at si Abihu ay naging ama ni Eliakim, at si Eliakim ay naging ama ni Azor, at si Azor ay naging ama ni Zadok, at si Zadok ay naging ama ni Achim, at si Achim ay naging ama ni Eliud, at si Eliud ay naging ama ni Eleazar, at si Eleazar ay naging ama ni Matthan, at si Matthan ay naging ama ni Jacob, at si Jacob ay naging ama ni Joseph ang asawa ni Maria, mula sa kaniya ipinanganak si Jesus na tinatawag na Cristo. Lahat nga ang mga salinlahi mula kay Abraham hanggang kay David ay labing-apat na salinlahi, at mula kay David hanggang sa pagkatapon sa Babilonia ay labing-apat na salinlahi, at mula sa pagkatapon sa Babilonia hanggang sa Kristo ay labing-apat na salinlahi. Ang kapanganakan ni Hesukristo ay ganito. Sapagkat ang kanyang ina na si Maria ay naging ipinangako na kay Jose, bago sila magsama, siya ay natagpuang nagdadalang-tao mula sa Banal na Espiritu. Si Jose naman ang asawa niya, matuwid na tao at hindi nais na ihiya siya sa publiko, nais niyang hiwalayan siya nang lihim. Ngunit nang pinag-isipan niya ang mga bagay na ito, narito, isang sugo ng Panginoon ay napakita sa kanya sa panaginip na nagsasabi: Jose anak ni David, huwag kang matakot na kunin si Maria ang asawa mo; sapagkat ang ipinanganak sa kanya ay mula sa Banal na Espiritu. Maglalabas siya ng anak na lalaki at tatawagan mo

ang pangalan niya na Jesus; siya mismo kasi magliligtas sa bayan niya mula sa mga kasalanan nila. Ngunit ito ang buong nangyari upang matupad ang sinabi ng Panginoon sa pamamagitan ng propeta na nagsasabi: masdan, ang birhen sa tiyan magkakaroon at manganganak ng anak na lalaki, at tatawagin nila ang pangalan niya Emmanuel, na kung isasalin ay ang Diyos ay kasama natin. Nagising si Jose mula sa tulog, ginawa niya kung paano iniutos sa kanya ng sugo ng Panginoon, at tinanggap niya ang asawa niya, at hindi niya nakilala siya hanggang manganak ito ng anak nitong panganay, at tinawag niya ang pangalan nito na Hesus.

2

Nang si Jesus ay ipinanganak sa Bethlehem ng Judea sa mga araw ni Haring Herod, narito, mga mago mula sa silanganan ay dumating sa Jerusalem na nagsasabi: Saan naroon ang ipinanganak na hari ng mga Judio? Nakita namin kasi ang kanyang bituin sa silanganan at dumating kami upang sambahin siya. Nang marinig at si Haring Herodes ay nagambala at ang buong Jerusalem kasama niya, at pagkatipon niya ng lahat ng mga punong pari at mga eskriba ng bayan ay nagtanong siya sa kanila kung saan ipinanganak ang Kristo. At sinabi nila sa kanya: Sa Bethlehem ng Judea; sapagkat ganito ang nasusulat sa pamamagitan ng propeta; At ikaw Bethlehem, lupain ng Juda, sa walang paraan ikaw ay pinakamaliit sa mga pinuno ng Juda; sapagkat mula sa iyo lalabas ang pinuno, na

siyang magpapastol sa aking bayang Israel. Noon, si Herodes na lihim na tumawag sa mga mago ay tiyak na nagtanong mula sa kanila ang panahon ng lumilitaw na bituin, at pagkatapos ipadala sila sa Bethlehem ay nagsabi, Pumunta kayo at tiyak na magsiyasat tungkol sa bata, at kapag nahanap ninyo, iulat ninyo sa akin, upang ako rin pagdating ay sambahin ko siya. Ang mga ito pagkarinig sa hari ay naglakbay; at narito, ang bituin na nakita nila sa silanganan ay nanguna sa kanila, hanggang sa pagdating ay tumayo sa itaas kung saan naroon ang bata; at pagkakita nila sa bituin ay natuwa sila ng napakalalaking tuwa, at pagdating sa bahay ay nakita nila ang bata kasama si Maria ang ina niya, at pagkabuwal ay sumamba sila sa kanya, at pagbukas ng mga kayamanan nila ay nag-alay sila sa kanya ng mga regalo, ginto at kamanyang at mira; at pagkabalaan sa panaginip na huwag bumalik kay Herodes, sa pamamagitan ng ibang daan ay umalis sila patungo sa lupain nila. Pagkatapos nilang umalis, narito, isang sugo ng Panginoon ay lumitaw sa panaginip kay Jose at nagsabi: Bumangon ka, kunin mo ang bata at ang kanyang ina at tumakas ka sa Ehipto, at manatili ka roon hanggang sabihin ko sa iyo; sapagkat si Herodes ay hahanap ng bata upang patayin ito. At siya na bumangon ay kinuha ang bata at ang ina nito sa gabi at umalis patungo sa Ehipto, at naroon siya hanggang sa kamatayan ni Herodes, upang matupad ang sinabi ng Panginoon sa pamamagitan ng propeta na nagsasabi: Mula sa Ehipto tinawag ko ang aking anak. Noon si Herodes nang makita na siya ay niloko ng mga mago, nagalit siya nang husto, at nagsugo at pinatay ang lahat ng mga bata sa Bethlehem at sa lahat ng hangganan nito mula dalawang taong gulang at

pababa, ayon sa panahon na kanyang natiyak mula sa mga mago. Noon natupad ang sinabi ni Jeremias ang propeta na nagsasabi: Boses sa Rama narinig, panaghoy at iyak at pagtangis na marami; si Rachel umiiyak sa mga anak niya, at ayaw aliwin, dahil wala na sila. Pagkamatay ni Herodes, narito, sugo ng Panginoon sa pamamagitan ng panaginip ay lumilitaw kay Jose sa Ehipto na nagsasabi: bumangon ka, isama mo ang bata at ang ina niya at pumunta ka sa lupain ng Israel, sapagkat namatay na ang mga naghahanap ng kaluluwa ng bata. At siya, pagkatapos bumangon, ay kinuha ang bata at ang ina nito at pumunta sa lupain ng Israel. Ngunit nang marinig na si Archelaus ay naghahari sa Judea kapalit ni Herod na kanyang ama, natakot siyang pumunta doon; ngunit binigyan ng babala sa panaginip, umurong siya sa mga lugar ng Galilea, at pagdating nanirahan sa lungsod na tinatawag na Nazareth, upang matupad ang sinabi sa pamamagitan ng mga propeta na siya ay tatawagin na Nazareno.

3

Sa mga araw na iyon, dumating si Juan ang Bautista, nangaral sa ilang ng Judea at nagsasabi, Magsisi kayo, malapit na kasi ang kaharian ng mga langit. Sapagkat ito ang sinabi ni propetang Isaias na nagsasalita: Ang tinig ng sumisigaw sa ilang, ihanda ninyo ang daan ng Panginoon, gawing matuwid ang mga landas niya. Si Juan mismo ay may damit na gawa sa balahibo ng kamelyo at sinturon na gawa sa katad sa palibot ng kaniyang

baywang, at ang kaniyang pagkain ay mga balang at pulot-pukyutan. Noon lumalabas patungo sa kanya ang Jerusalem at buong Judea at buong nakapaligid na rehiyon ng Jordan, at sila ay binabautismuhan sa Jordan niya habang ikinukumpisal ang kanilang mga kasalanan. Nakita niya ang maraming mga Fariseo at mga Saduceo na dumarating sa kanyang bautismo, sinabi niya sa kanila: Mga supling ng mga ahas, sino ang nagpakita sa inyo na tumakas mula sa darating na galit? Gumawa nga kayo ng bunga na karapat-dapat sa pagsisisi, at huwag ninyong isipin na sabihin sa inyong mga sarili, Mayroon kaming ama na si Abraham. Sinasabi ko kasi sa inyo na ang Diyos ay may kakayahang magbangon ng mga anak para kay Abraham mula sa mga batong ito. Ngayon na at ang palakol sa ugat ng mga puno ay nakahiga; kaya bawat punong hindi gumagawa ng magandang prutas ay pinutol at itinapon sa apoy. Ako nga binabautismuhan ko kayo sa tubig tungo sa pagsisisi; pero ang sumusunod sa likod ko ay mas malakas kaysa akin, na hindi ako karapat-dapat na magdala ng kanyang mga sandalyas; siya mismo ang babawtismuhan sa inyo sa Espiritu Santo at apoy. Kung saan ang panggiik ay nasa kamay niya at lulinisin nang lubusan ang giikan niya, at titipunin ang butil niya sa kamalig, at ang ipa naman susunugin ng apoy na di-mamatay. Noon dumating si Jesus mula sa Galilea papunta sa Jordan patungo kay Juan upang mabautismuhan niya. Ngunit si Juan ay pumipigil sa kanya na nagsasabi, Ako ang may pangangailangan na binyagan mo, at ikaw ay pumupunta sa akin? Sumagot naman si Jesus at sinabi sa kanya, Hayaan mo muna, sapagkat ganito ang angkop para sa atin upang tuparin ang lahat ng

katuwiran. Noon pinakawalan niya siya; at matapos mabautismuhan, si Jesus ay umakyat agad mula sa tubig; at narito, nabuksan sa kanya ang mga langit, at nakita niya ang Espiritu ng Diyos na bumababa na parang kalapati at dumarating sa kanya; at narito, may tinig mula sa mga langit na nagsasabi: Ito ang anak ko ang minamahal, sa kanya ako lubos na nalugod.

4

Noon si Jesus ay dinala sa ilang ng Espiritu upang tuksuhin ng diyablo, at nag-ayuno ng apatnapung araw at apatnapung gabi, pagkatapos nagutom siya. At lumapit sa kanya ang tumusubok at sinabi, Kung anak ka ng Diyos, sabihin mo para ang mga batong ito ay maging mga tinapay. Ngunit sumagot siya at sinabi, Nakasulat, hindi sa tinapay lamang mabubuhay ang tao, kundi sa bawat salitang lumalabas sa pamamagitan ng bibig ng Diyos. Noon dinala siya ng diyablo sa banal na lungsod, at inilagay siya sa ibabaw ng tukod ng templo at sinabi sa kanya: kung anak ka ng Diyos, ihagis mo ang iyong sarili pababa; sapagkat nasusulat na sa kanyang mga sugo siya ay mag-uutos tungkol sa iyo, at sa mga kamay dadalhin ka nila, baka sakaling matisod mo sa bato ang iyong paa. Sinabi ni Jesus sa kanya: Muli, nasusulat, Hindi mo susubukin ang Panginoon na Diyos mo. Muli siyang dinala ng diyablo sa isang bundok na napakataas, at ipinakita sa kanya ang lahat ng mga kaharian ng mundo at ang kaluwalhatian nila at sinabi sa kanya: ang lahat

ng mga ito ay ibibigay ko sa iyo, kung luluhod ka at sasambahin mo ako. Noon, sinabi ni Jesus sa kanya, Lumayo ka sa likod ko, Satanas! Nakasulat kasi, Sambahin mo ang Panginoon na Diyos mo at sa kanya lamang paglingkuran mo. Noon pinakawalan siya ng diyablo, at narito, lumapit ang mga sugo at nag-alaga sa kanya. Pagkarinig naman ni Jesus na si Juan ay ibinigay na, umurong siya sa Galilea, at iniwan ang Nazaret, pumunta at nanirahan sa Capernaum na nasa tabi ng dagat sa mga hangganan ng Zebulun at Neftali, upang matupad ang sinabi sa pamamagitan ni Isaias na propeta na nagsasabi: lupain ng Zebulun at lupain ng Neftali, daan ng dagat, sa kabila ng Jordan, Galilea ng mga bansa, ang bayan na nakaupo sa kadiliman ay nakakita ng malaking liwanag, at sa mga nakaupo sa lupain at lilim ng kamatayan, liwanag ay sumikatan sa kanila. Mula noon nagsimula si Jesus mangaral at magsabi: Magsisi kayo; malapit na kasi ang kaharian ng mga langit. Habang naglalakad sa tabi ng dagat ng Galilea, nakita niya ang dalawang magkapatid, si Simon na tinatawag na Pedro at si Andres na kapatid nito, na naghahagis ng lambat sa dagat; sapagkat sila ay mga mangingisda; at sinabi niya sa kanila, Halika at sumunod sa akin at gagawin ko kayong mga mangingisda ng mga tao. At sila, kaagad na nang iwanan ang mga lambat, ay sumunod sa kanya. At pagkalakad mula doon nakita niya ang iba pang dalawang magkakapatid, si Santiago na anak ni Zebedeo at si Juan na kapatid niya, sa bangka kasama si Zebedeo na ama nila na kinukumpuni ang mga lambat nila, at tinawag niya sila. At sila naman, agad nilang iniwan ang barko at ang kanilang ama, at sumunod sa kanya. At pumupunta sa buong Galilea si Jesus na

nagtuturo sa kanilang mga pagtitipon at ipinapahayag ang mabuting balita ng kaharian at naglilingkod sa bawat sakit at bawat kahinaan sa mga tao. At kumalat ang balita tungkol sa kanya sa buong Syria, at dinala nila sa kanya ang lahat ng may sakit na may iba't ibang karamdaman at mga paghihirap na dinadala, at ang mga inaalihan ng demonyo at ang mga buwan-buwan at ang mga paralitiko, at pinagaling niya sila; at sumunod sa kanya ang maraming tao mula sa Galilea at Decapolis at Jerusalem at Judea at sa kabilang ibayo ng Jordan.

5

Nang makita niya ang mga tao, umakyat siya sa bundok, at nang nakaupo na siya, lumapit sa kanya ang kanyang mga alagad, at binuksan niya ang kanyang bibig at tinuruan niya sila, sinasabi: Mapalad ang mga dukha sa espiritu, sapagkat sa kanila ang kaharian ng langit. Mapalad ang mga nagluluksa, sapagkat sila ay aaliwin. Mapalad ang mga maamo, sapagkat sila ay mamanahin ang lupa. Mapalad ang mga nagugutom at nauuhaw sa katuwiran, sapagkat sila ay bubusugin. Mapalad ang mga mahabagin, sapagkat sila ay kaaawaan. Mapalad ang mga malinis sa puso, sapagkat sila ay makakakita ng Diyos. Mapalad ang mga tagapagdala ng kapayapaan, sapagkat sila ay tatawagin na mga anak ng Diyos. Mapalad ang mga inusig dahil sa katuwiran, sapagkat sa kanila ang kaharian ng langit. Mapalad kayo kapag ininsulto nila kayo at inusig at magsabi ng bawat masamang salita laban sa inyo habang nagsisinungaling dahil sa

akin. Magalak kayo at magsaya, sapagkat ang gantimpala ninyo ay malaki sa langit; ganito rin kasi inusig nila ang mga propeta na nauna sa inyo. Kayo ang asin ng lupa; pero kung ang asin ay mawalan ng lasa, paano ito muling maaalatan? Wala na itong lakas para sa anuman kundi para itapon sa labas at tapakan ng mga tao. Kayo ay ang ilaw ng mundo. Hindi maaaring itago ang isang lungsod na nakapatong sa itaas ng bundok; ni hindi sila nagsisindi ng ilawan at inilalagay ito sa ilalim ng takalan, kundi sa ibabaw ng tuntungan ng ilawan, at nagniningning ito sa lahat ng nasa loob ng bahay. Ganito magliwanag ang inyong liwanag sa harap ng mga tao, upang makita nila ang inyong mga magagandang gawa at luwalhatiin ang inyong Ama na nasa mga langit. Huwag ninyong isipin na ako ay dumating upang sirain ang batas o ang mga propeta; hindi ako dumating upang sirain, kundi upang tuparin. Totoo, sinasabi ko sa inyo, hanggang dumaan ang langit at ang lupa, isang iota o isang kudlit ay hindi dadaraan mula sa batas hanggang ang lahat ay mangyari. Sino man kung sirain ang isa sa mga utos na ito na pinakamaliit at ituro nang ganito ang mga tao, tatawagin siyang pinakamaliit sa kaharian ng langit; pero sino man ang gumawa at magturo, siya ay tatawagin na dakila sa kaharian ng langit. Sinasabi ko nga sa inyo na kung hindi lumampas ang katuwiran ninyo nang higit sa mga eskriba at mga Pariseo, hindi kayo makapapasok sa kaharian ng mga langit. Narinig ninyo na sinabi sa mga sinaunang tao, huwag kang papatay; pero sino man ang pumatay, siya ay magiging may sala sa paghatol. Pero sinasabi ko sa inyo na bawat nagagalit sa kanyang kapatid nang walang dahilan ay magiging may sala sa paghatol; sino man na magsabi

sa kanyang kapatid na raca, ay magiging may sala sa konseho; sino man na magsabi na hangal, ay magiging may sala sa gehenna ng apoy. Kung kaya mag-aalay ka ng handog mo sa altar at doon ay maalaala mo na ang kapatid mo ay may isang bagay laban sa iyo, iwan mo doon ang handog mo sa harap ng altar, at pumunta ka muna at makipagkasundo sa kapatid mo, at pagkatapos pagbalik ay mag-alay ng handog mo. Maging mabuti ang loob sa iyong kalaban nang mabilis hanggang samantalang ikaw ay nasa daan kasama niya, baka ikaw ay ibigay ng kalaban sa hukom at ang hukom ay ibigay ka sa katulong, at sa bilangguan ikaw ay itapon; totoo, sinasabi ko sa iyo, hindi ka lalabas mula doon hanggang ikaw ay magbayad ng huling kodrante. Narinig ninyo na sinabi sa mga sinaunang tao, Huwag kang mangangalunya. Ngunit sinasabi ko sa inyo na bawat tumitignan sa babae para magnasa sa kanya ay nag-adulterya na sa kanya sa puso niya. Kung ang kanang mata mo ay nagsasanhi ng pagkakasala sa iyo, alisin mo ito at itapon mula sa iyo; makabubuti kasi para sa iyo na mawala ang isa sa mga bahagi ng katawan mo at hindi ang buong katawan mo ay itapon sa gehena. At kung ang iyong kanang kamay ay nagsasanhi sa iyo ng pagkakasala, putulin mo ito at itapon mo mula sa iyo; sapagkat mas mabuti para sa iyo na mawala ang isa sa iyong mga bahagi ng katawan at hindi ang iyong buong katawan ay maitapon sa gehena. Sinabi rin: Sinuman ang magpalayas sa kanyang asawa, bigyan niya siya ng kasulatan ng diborsyo. Ako naman sinasabi ko sa inyo na sinuman ang maghiwalay sa kanyang asawa maliban sa dahilan ng pakikiapid, ginagawa niya siyang mangangalunya, at sinuman

ang mag-asawa sa babaeng nahiwalay na, nangangalunya siya. Muli kayong nakarinig na sinabi sa mga sinaunang tao, hindi ka magsusumpa ng kasinungalingan, ngunit itutupad mo sa Panginoon ang iyong mga sumpa. Ngunit ako sinasabi ko sa inyo na huwag sumumpa sa lahat; ni sa langit, dahil trono ito ng Diyos; ni sa lupa, dahil tungtungan ito ng mga paa niya; ni sa Jerusalem, dahil lungsod ito ng dakilang hari; ni sa ulo mo ka sumumpa, dahil hindi ka makakagawa ng isang buhok na puti o itim. Maging ang salita ninyo oo oo, hindi hindi; at ang labis kaysa sa mga ito ay mula sa masama. Narinig ninyo na sinabi, mata kapalit ng mata at ngipin kapalit ng ngipin; Ako nga sinasabi ko sa inyo huwag labanan ang masama; pero sinuman sampalin ka sa kanang pisngi, iharap mo sa kanya at ang isa pa; at sa gustong husgahan ka at kunin ang tunika mo, hayaan mo sa kanya at ang balabal; at sinuman pipilitin ka ng isang milya, sumama ka sa kanya ng dalawa; sa humihingi sa iyo magbigay ka at ang gustong humiram mula sa iyo huwag mo talikuran. Narinig ninyo na sinabi, Mamahalin mo ang kapwa mo at kapopootan mo ang kaaway mo. Pero ako, sinasabi ko sa inyo, mahalin ninyo ang mga kaaway ninyo, pagpalain ninyo ang mga sumusumpa sa inyo, gumawa ng mabuti sa mga napopoot sa inyo at manalangin kayo para sa mga nang-aapi sa inyo at umuusig sa inyo, upang kayo ay maging mga anak ng inyong Ama na nasa langit, dahil ang kanyang araw ay sumisikat sa masasama at mabubuti at umuulan sa matuwid at sa hindi matuwid. Kung kasi mahalin ninyo ang mga nagmamahal sa inyo, anong gantimpala mayroon kayo? Hindi ba ang mga maniningil ng buwis ay gumagawa rin ng ganoon din? At kung

batiin lamang ninyo ang inyong mga kaibigan, ano ang higit na ginagawa ninyo? Hindi ba ang mga maniningil ng buwis ay ganito rin ang ginagawa? Magiging sakdal nga kayo, kung paano ang inyong Ama na nasa langit ay sakdal.

6

Magbantay kayo sa inyong kawanggawa na huwag gawin sa harap ng mga tao para makita nila; kung hindi naman, walang gantimpala kayong matatanggap mula sa inyong Ama na nasa langit. Kaya kapag ikaw gumagawa ng awa, huwag kang magpatunog ng trumpeta sa harap mo, tulad ng ginagawa ng mga mapagkunwari sa mga pagtitipon at sa mga kalye, upang sila ay maluwalhati ng mga tao; totoo sinasabi ko sa inyo, tumatanggap na sila ng gantimpala nila. Ngunit kapag ikaw ay gumagawa ng kawanggawa, huwag malaman ng iyong kaliwa kung ano ang ginagawa ng iyong kanan, upang ang iyong kawanggawa ay maging lihim, at ang iyong ama na nakakakita sa lihim ay gaganti sa iyo sa hayag. At kapag ikaw ay manalangin, hindi ka magiging tulad ng mga mapagkunwari, dahil sila ay umiibig na manalangin na nakatayo sa mga pagtitipon at sa mga sulok ng mga kalye, upang sila ay lumitaw sa mga tao; totoo sinasabi ko sa inyo na sila ay tumatanggap ng kanilang gantimpala. Ngunit ikaw, kapag manalangin ka, pumasok sa iyong silid, at pagkatapos mong isara ang iyong pinto, manalangin sa iyong Ama na nasa lihim, at ang iyong Ama na nakakakita sa lihim ay gaganti sa iyo sa hayag. Kapag

nananalangin naman, huwag kayong magbalblatero gaya ng mga Hentil, dahil sa palagay nila na sa kanilang maraming salita ay pakikinggan sila. Huwag nga kayong maging tulad sa kanila; sapagkat alam ng inyong ama kung ano ang pangangailangan ninyo bago pa kayo humingi sa kanya. Kaya ganito nga kayo manalangin: Ama namin na nasa mga langit, sambahin ang pangalan mo, dumating ang kaharian mo, mangyari ang kalooban mo, gaya sa langit at sa lupa, ang tinapay namin na araw-araw ay ibigay mo sa amin ngayon, at patawarin mo kami sa aming mga utang, gaya rin naman na kami ay nagpapatawad sa mga may utang sa amin, at huwag mo kaming dalhin sa tukso, pero iligtas mo kami mula sa masama. Sapagkat sa iyo ang kaharian at ang kapangyarihan at ang kaluwalhatian magpakailanman; amen. Kung kayo ay magpatawad sa mga tao ng kanilang mga pagkakasala, ang inyong Ama na nasa langit ay magpapatawad din sa inyo; pero kung hindi ninyo patawarin ang mga tao ng kanilang mga pagkakasala, hindi rin magpapatawad ang inyong Ama ng inyong mga pagkakasala. Kapag kayo ay nag-aayuno, huwag kayong maging tulad ng mga mapagkunwari na malungkot; sinisira nila ang kanilang mga mukha upang magpakita sa mga tao na nag-aayuno; totoo, sinasabi ko sa inyo na tinatanggap nila ang kanilang gantimpala. Ngunit ikaw na nag-aayuno, pahiran mo ng langis ang iyong ulo at hugasan mo ang iyong mukha, upang hindi ka magpakita sa mga tao na nag-aayuno, kundi sa iyong ama na nasa lihim, at ang iyong ama na nakakakita sa lihim ay gaganti sa iyo sa hayag. Huwag kayong mag-imbak para sa inyo ng mga kayamanan sa ibabaw ng lupa, kung saan ang gamu-gamo at

kalawang ay sumisira, at kung saan ang mga magnanakaw ay bumubutas at nagnananakaw; mag-imbak nga kayo para sa inyo ng mga kayamanan sa langit, kung saan ni gamu-gamo ni kalawang ay hindi sumisira, at kung saan ang mga magnanakaw ay hindi bumubutas ni nagnananakaw; sapagkat kung nasaan ang kayamanan ninyo, doon din magiging ang puso ninyo. Ang ilaw ng katawan ay ang mata; kung samakatuwid ang mata mo ay malinaw, ang buong katawan mo ay magiging puno ng liwanag; kung ngunit ang mata mo ay masama, ang buong katawan mo ay magiging madilim. Kung kaya ang liwanag na nasa loob mo ay kadiliman, gaano karami ang kadiliman? Walang sinuman ang makakapaglingkod sa dalawang panginoon; sapagkat o ang isa ay kapopootan niya at ang isa pa ay mamahalin niya, o sa isa ay kakapit siya at ang isa pa ay hahamak-in niya. Hindi kayo makakapaglingkod sa Diyos at sa yaman. Dahil dito sinasabi ko sa inyo, huwag kayong mag-alala para sa kaluluwa ninyo kung ano ang inyong kakainin at ano ang inyong iinumin, ni para sa katawan ninyo kung ano ang inyong isusuot; hindi ba ang kaluluwa ay mas higit kaysa pagkain at ang katawan kaysa damit? Tumingin kayo sa mga ibon ng langit, dahil hindi sila nagtatanim ni nag-aani ni nag-iipon sa mga kamalig, at ang inyong Ama na makalangit ay nagpapakain sa kanila; hindi ba kayo mas higit kaysa kanila? Sino ba sa inyo, sa pag-aalala, ay makakadagdag ng isang siko sa kanyang buhay? At tungkol sa damit, bakit kayo nag-aalala? Magsiyasat kayo ng mga liryo ng bukid kung paano ito lumalaki; hindi ito nagsusumikap ni hindi ito nag-aayos ng sinulid; ngunit sinasabi ko sa inyo na kahit si Solomon sa lahat ng kanyang

kaluwalhatian ay hindi nagsuot na gaya ng isa sa mga ito. Kung ang damo ng bukid, na ngayon nandito at bukas sa hurno itatapon, ay ganito binibihisan ng Diyos, hindi ba lalo na kayo, mga kakaunti ang pananampalataya? Huwag nga kayong mag-alala na nagsasabi, Ano ang ating kakainin o ano ang ating iinumin o ano ang ating isusuot? Sapagkat hinahanap ng lahat ng mga bansang ito ang mga bagay na ito; sapagkat alam ng inyong Amang makalangit na kailangan ninyo ang lahat ng mga ito. Ngunit hanapin muna ninyo ang kaharian ng Diyos at ang kanyang katuwiran, at ang lahat ng mga bagay na ito ay idadagdag sa inyo. Huwag nga kayong mag-alala para sa bukas; ang bukas nga ay mag-aalala sa sarili nito; sapat sa araw ang kasamaan nito.

7

Huwag kayong humatol, upang hindi kayo hatulan; sapagkat sa paghatol na inyong ihahatol ay hahatulan kayo, at sa sukat na inyong isusukat ay susukatin sa inyo. Bakit nakikita mo ang munting dumi sa mata ng kapatid mo, pero ang tahilan sa sarili mong mata ay hindi mo napapansin? O paano mo sasabihin sa kapatid mo, hayaan mo akong alisin ang tipak mula sa mata mo, at narito ang tahilan ay nasa mata mo? Mapagkunwari, ilabas mo muna ang tahilan mula sa iyong mata, at pagkatapos makikita mo nang malinaw na ilabas ang tipak mula sa mata ng iyong kapatid. Huwag ninyong ibigay ang banal sa mga aso ni huwag ninyong ihagis ang mga perlas ninyo sa harap ng mga

baboy, baka yayapakan nila ang mga iyon sa mga paa nila at pagkatapos lumingon ay paggatin nila kayo. Humingi kayo, at ibibigay sa inyo, maghanap kayo, at makikita ninyo, kumatok kayo, at bubuksan sa inyo; sapagkat lahat ng humihingi ay tumatanggap at ang naghahanap ay nakakakita at sa kumakatok ay bubuksan. O sino ba sa inyo na tao, na kung ang anak niya ay hihingi ng tinapay, hindi ba bato ang ibibigay niya sa kanya? At kung humingi siya ng isda, hindi ba ahas ang ibibigay sa kanya? Kung kaya nga kayo, kahit masasamang mga tao, ay alam ninyong magbigay ng mabubuting mga regalo sa inyong mga anak, lalo na ang inyong Ama na nasa langit ay magbibigay ng mabubuting bagay sa mga humihingi sa kanya? Lahat nga ng mga bagay na ninais ninyo upang gawin sa inyo ng mga tao, gayon din kayo gumawa sa kanila; ito nga ay ang kautusan at ang mga propeta. Pumasok kayo sa pamamagitan ng makitid na pintuan; sapagkat maluwang ang pintuan at malawak ang daan na patungo sa kapahamakan, at marami ang pumapasok sa pamamagitan nito. Ano, makitid ang pintuan at napipiga ang daan na nangunguna sa buhay, at kakaunti ang mga nakakahanap nito. Magbantay nga kayo mula sa mga bulaang propeta, na pumapunta sa inyo sa mga damit ng tupa, ngunit sa loob sila ay mga lobo na mapanaklaw. Mula sa kanilang mga bunga, makikilala ninyo sila. Hindi ba nila nangongolekta ng ubas mula sa mga tinik o ng igos mula sa mga dawag? Kaya bawat mabuting puno ay gumagawa ng magagandang bunga, at ang bulok na puno ay gumagawa ng masamang bunga. Hindi makakagawa ang mabuting puno ng masamang bunga, ni hindi rin makakagawa ang bulok na puno ng mabubuting bunga.

Bawat punong hindi gumagawa ng magandang bunga ay pinutuputol at itinatatapon sa apoy. Kaya nga, mula sa kanilang mga bunga makikilala ninyo sila. Hindi lahat ng nagsasabi sa akin ng Panginoon, Panginoon, papasok sa kaharian ng mga langit, kundi ang gumagawa ng kalooban ng aking Ama na nasa mga langit. Marami ang magsasabi sa akin sa araw na iyon: Panginoon, Panginoon, hindi ba sa pangalan mo kami nanghula, at sa pangalan mo kami naglabas ng mga demonyo, at sa pangalan mo kami gumawa ng maraming mga kapangyarihan? At pagkatapos ay ipahahayag ko sa kanila na hindi ko kailanman nakilala kayo; umalis kayo sa akin, kayong mga gumagawa ng kasamaan. Kaya nga bawat sinuman na nakikinig sa aking mga salitang ito at ginagawa ang mga ito, ihahambing ko siya sa isang taong matalino, na nagtayo ng kanyang bahay sa ibabaw ng bato; at bumaba ang ulan at dumating ang mga ilog at humihip ang mga hangin at binugso ang bahay na iyon, at hindi ito bumagsak; sapagkat nakapatayo ito sa ibabaw ng bato. At ang bawat nakikinig sa akin ng mga salitang ito at hindi ginagawa ang mga ito ay magiging katulad ng isang lalaking mangmang, na siyang nagtayo ng kaniyang bahay sa ibabaw ng buhangin; at bumaba ang ulan at dumating ang mga ilog at humihip ang mga hangin at tumama sa bahay na iyon, at bumagsak, at ang pagbagsak nito ay malaki. At nangyari na nang natapos ni Jesus ang mga salitang ito, namangha ang mga tao sa kanyang pagtuturo; sapagkat nagtuturo siya sa kanila na parang may awtoridad, at hindi parang mga eskriba.

8

Nang bumaba siya mula sa bundok, maraming mga tao ang sumunod sa kanya. At masdan, isang ketongin na dumating ay yumukod sa kanya at nagsabi, Panginoon, kung ibig mo, makakaya mo akong linisin. At iniunat ni Hesus ang kamay at hinawakan siya, na nagsasabi, Gusto ko, malinis ka. At agad nalinis ang kanyang ketong. At sinabi ni Hesus sa kanya, Tingnan mo, huwag mong sabihin sa sinuman, pero pumunta ka at ipakita mo ang iyong sarili sa pari at mag-alay ka ng handog na iniutos ni Moises bilang patotoo sa kanila. Nang pumasok siya sa Capernaum, lumapit sa kanya ang isang senturyon na nakikiusap sa kanya at nagsasabi, Panginoon, ang anak ko ay nakahiga sa bahay na paralitiko, lubhang pinagdurusa. At sinabi ni Jesus sa kanya, Ako, pagdating ko, gagamutin ko siya. At sumagot ang senturyon at nagsabi: Panginoon, hindi ako karapat-dapat na ikaw ay pumasok sa ilalim ng aking bubong; pero sabihin mo lamang sa salita, at gagaling ang aking anak. Sapagkat ako ay tao na nasa ilalim ng awtoridad, na may mga sundalo sa ilalim ko, at sinasabi ko sa isa, Humayo ka, at siya ay humahayo, at sa iba, Halika, at siya ay dumarating, at sa alipin ko, Gawin mo ito, at ginagawa niya. Pagkarinig naman ni Jesus ay namangha at sinabi sa mga sumusunod: tunay na sinasabi ko sa inyo, kahit sa Israel ay hindi ako nakakita ng ganito kalaking pananampalataya. Sinasabi ko sa inyo na marami mula sa silanganan at kanluran ay darating at uupo sa hapag kasama sina Abraham at Isaac at Jacob sa kaharian ng langit, pero ang

mga anak ng kaharian ay itatapon sa kadiliman sa labas; doon ay magkakaroon ng pag-iyak at ng pagngangalit ng mga ngipin. At sinabi ni Hesus sa senturyon: Umuwi ka, at ayon sa iyong pananampalataya, mangyari sa iyo. At gumaling ang anak niya sa oras na iyon. At pagdating ni Jesus sa bahay ni Pedro, nakita niya ang biyenan nito na nakahiga at may lagnat, at hinawakan niya ang kamay nito, at iniwan siya ng lagnat, at bumangon siya at naglingkod sa kanya. Nang gabi na, dinala nila sa kanya ang maraming inaalihan ng demonyo, at pinalayas niya ang mga espiritu sa pamamagitan ng salita at pinagaling niya ang lahat ng mga may sakit, upang matupad ang sinabi sa pamamagitan ni Isaias na propeta na nagsasabi: siya mismo ang kumuha ng ating mga kahinaan at binuhat niya ang mga sakit. Nakita naman ni Jesus ang maraming mga tao sa palibot niya, nag-utos siyang umalis papunta sa kabilang pampang. At lumapit ang isang eskriba at sinabi sa kanya, Guro, susundan kita kahit saan ka man pupunta. At sinabi ni Hesus sa kanya, ang mga soro ay may mga lungga at ang mga ibon ng langit ay may mga pugad, ngunit ang anak ng tao ay walang kung saan ihihilig ang ulo. Isa pa sa mga alagad niya ay nagsabi sa kanya: Panginoon, pahintulutan mo muna ako na umalis at ilibing ang ama ko. At sinabi ni Jesus sa kanya: sumunod ka sa akin, at hayaan ang mga patay na ilibing ang kanilang sariling mga patay. At nang sumakay siya sa bangka, sumunod sa kanya ang kanyang mga alagad. At narito, malaking lindol ang nangyari sa dagat, kaya ang bangka ay natatakpan ng mga alon; pero siya ay natutulog. At lumapit ang kanyang mga alagad, ginising nila siya at nagsabi, Panginoon, iligtas mo kami, namamatay na kami. At

sinasabi niya sa kanila: Bakit kayo natatakot, kayong maliit ang pananampalataya? Noon bumangon siya at sinaway ang mga hangin at ang dagat, at nagkaroon ng malaking katahimikan. Ang mga tao naman ay nagtaka at nagsabi: Anong uri ba ng tao itong ito, na kahit ang mga hangin at ang dagat ay sumusunod sa kanya? At nang siya ay dumating sa kabilang ibayo sa lupain ng mga Gergeseno, sinalubong siya ng dalawang taong inaalihan ng demonyo na lumalabas mula sa mga libingan, napakasama na sobra, kaya walang sinuman ang makadaan sa daang iyon. At narito, sumigaw sila na nagsasabi: Ano ang pakialam mo sa amin, Jesus na Anak ng Diyos? Dumating ka ba rito bago pa ng panahon para pahirapan kami? At may kawan ng maraming baboy na nagpapakain nang malayo sa kanila. Ang mga demonyo naman ay nananawagan sa kanya na nagsasabi: kung itatapon mo kami, payagan mo kami na pumunta sa kawan ng mga baboy. At sinabi niya sa kanila, Humayo kayo. At pagkalabas nila, pumunta sila sa kawan ng mga baboy; at narito, nagmadali ang buong kawan ng mga baboy pababa sa bangin patungo sa dagat at namatay sa mga tubig. Ang mga nagpapakain ay tumakas, at nang makaalis papunta sa lungsod, sinabi nila ang lahat at ang mga nangyari sa mga inaalihan ng demonyo. At masdan, ang buong lungsod ay lumabas patungo sa pagkikita kay Jesus, at nang makita nila siya, hiniling nila na umalis siya mula sa kanilang mga hangganan.

9

At pagkasakay sa barko, tumawid siya at dumating sa sarili niyang lungsod. At narito, dinala nila sa kanya ang isang paralitiko na nakahiga sa higaan; at nang makita ni Hesus ang kanilang pananampalataya, sinabi niya sa paralitiko: Magpakatatag ka, anak; pinatawad na sa iyo ang iyong mga kasalanan. At masdan, ang ilan sa mga eskriba ay nagsabi sa kanilang sarili: ang taong ito ay lumalapastangan. At nakita ni Hesus ang kanilang mga iniisip, sinabi niya, Bakit kayo nag-iisip ng masama sa inyong mga puso? Ano ba ang mas madali, sabihin, Napatawad na ang iyong mga kasalanan, o sabihin, Bumangon at lumakad? Pero upang malaman ninyo na ang anak ng tao ay may awtoridad sa lupa na magpalaya ng mga kasalanan, noon sinabi niya sa paralitiko: Bumangon ka, buhatin mo ang iyong higaan at umuwi ka sa iyong bahay. At pagkatapos na mabangon, umalis siya papunta sa bahay niya. Pagkakita naman ng mga karamihan, namangha sila at niluwalhati ang Diyos na nagbigay ng ganyang awtoridad sa mga tao. At habang dumaraan si Jesus mula doon, nakita niya ang isang lalaking nakaupo sa tanggapan ng buwis, na tinatawag na Mateo, at sinabi niya sa kanya: Sumunod ka sa akin. At pagkatapos tumayo, sumunod siya sa kanya. At nangyari habang siya ay nakahiga sa bahay, at narito, maraming maniningil ng buwis at makasalanan na dumating ay nakahiga kasama si Jesus at ang kanyang mga alagad. At nang makita ng mga Pariseo, sinabi nila sa kanyang mga alagad, Bakit kumakain ang inyong guro kasama ng mga maniningil ng buwis at mga makasalanan? Si Jesus, nang marinig niya ito, ay sinabi sa kanila: Hindi kailangan ng malakas ang manggagamot, kundi

ang may sakit. Ngunit pumunta kayo at matutunan kung ano ito: gusto ko ang awa at hindi ang handog. Hindi ako naparito para tawagin ang matuwid, kundi ang mga makasalanan tungo sa pagsisisi. Noon lumapit sa kanya ang mga alagad ni Juan na nagsasabi: Bakit kami at ang mga Fariseo ay nag-aayuno ng marami, pero ang mga alagad mo ay hindi nag-aayuno? At sinabi ni Hesus sa kanila: Hindi ba makakaya ng mga anak ng silid-kasal na magluksa habang kasama nila ang lalaking ikakasal? Darating nga ang mga araw kapag ang nobyo ay kukunin mula sa kanila, at noon sila ay mag-aayuno. Walang sinuman ang naglalagay ng tagpi ng telang hindi pa nauulupong sa lumang damit; sapagkat kinukuha nito ang kaniyang kapunuan mula sa damit, at mas masahol na punit ang nangyayari. Hindi rin nila ilalagay ang bagong alak sa lumang balat ng alak; kung hindi, mapupunit ang mga balat ng alak, at mabubuhos ang alak at mawawasak ang mga balat ng alak; pero ilalagay nila ang bagong alak sa mga bagong balat ng alak, at ang pareho ay maingatan. Habang siya ay nagsasalita ng mga ito sa kanila, narito, isang pinuno ay lumapit at yumukod sa kanya, nagsasabi na ang anak kong babae ay kakamatay lang; pero pumunta ka, ipatong mo ang iyong kamay sa kanya at siya ay mabubuhay. At nang bumangon si Jesus ay sumunod siya sa kanya at ang kanyang mga alagad. At narito, isang babae na dumudugo ng labindalawang taon, lumapit sa likuran at hinipo ang palawit ng damit niya. Sinasabi kasi niya sa kaniyang sarili, Kung mahipo ko lamang ang damit niya, maliligtas ako. Pero si Jesus, nang lumingon at makita siya, ay nagsabi, Magkaroon ka ng lakas ng loob, anak; ang pananampalataya mo ay nag-iligtas

sa iyo. At gumaling ang babae mula sa oras na iyon. At pagdating ni Jesus sa bahay ng pinuno at pagkakita niya sa mga mang-tutugtog ng plawta at sa mga taong nag-aagulo, sinabi niya sa kanila: Umalis kayo; sapagkat hindi namatay ang batang babae, kundi natutulog. At tinutuya nila siya. Ngunit nang mapalabas ang mga tao, pumasok siya at hinawakan ang kanyang kamay, at nabangon ang batang babae. At kumalat ang balitang ito sa buong lupaing iyon. At habang dumaraan mula doon si Jesus, sumunod sa kanya ang dalawang bulag na sumisigaw at nagsasabi, Maawa ka sa amin, anak ni David. Pagdating niya sa bahay, lumapit sa kanya ang mga bulag, at sinabi ni Hesus sa kanila: Naniniwala ba kayo na kaya kong gawin ito? Sinasabi nila sa kanya: Oo, Panginoon. Noon hinipo niya ang kanilang mga mata at nagsabi, Ayon sa inyong pananampalataya ay mangyari ito sa inyo. At nabuksan ang kanilang mga mata, at seryosong binalaan sila ni Hesus na nagsasabi, Tingnan ninyo na huwag malaman ng sinuman. Pero ang mga lumabas ay nagkalat ang balita tungkol sa kanya sa buong lupaing iyon. Ngunit habang sila ay lumalabas, narito, dinala nila sa kanya ang isang taong pipi na inaalihan ng demonyo; at nang mapalabas na ang demonyo, nagsalita ang pipi, at namangha ang mga karamihan na nagsasabi na hindi kailanman lumitaw ng ganito sa Israel. Ngunit ang mga Pariseo ay nagsasabi: sa pamamagitan ng pinuno ng mga demonyo siya ay nagpapalayas ng mga demonyo. At pumupunta sa palibot si Jesus sa lahat ng mga lungsod at sa mga nayon, nagtuturo sa kanilang mga pagtitipon at ipinapahayag ang mabuting balita ng kaharian at nagpapagaling ng bawat sakit at bawat kahinaan sa

mga tao. Nang makita niya ang mga karamihan, nahabag siya sa kanila, dahil sila ay pagod at nakahandusay na parang mga tupa na walang pastol. Noon sinabi niya sa kanyang mga alagad: ang ani nga ay marami, pero ang mga manggagawa ay kakaunti. Manalangin nga kayo sa Panginoon ng ani na magpadala siya ng mga manggagawa sa ani niya.

10

At pagkatapos na tawagin ang labindalawang alagad niya, binigyan niya sila ng awtoridad sa mga espiritung marumi upang itaboy ang mga ito at pagalingin ang bawat sakit at bawat kahinaan. Ng labindalawang apostol, ang mga pangalan ay ang mga ito: una si Simon ang tinatawag na Pedro at si Andres ang kapatid niya, si Jacob ang anak ni Zebedee at si Juan ang kapatid niya, si Felipe at si Bartolome, si Tomas at si Mateo ang manininggil ng buwis, si Jacob ang anak ni Alfeo at si Lebbeo ang tinawag na Tadeo, si Simon ang Cananeo at si Judah ang Iscariote na nagkanulo sa kanya. Ang labindalawang ito ay isinugo ni Hesus nang nag-utos sa kanila na nagsasabi: Sa daan ng mga bansa huwag kayong pumaroon at sa lungsod ng mga Samaritano huwag kayong pumasok; pumunta nga kayo sa halip sa mga tupang nawawala ng sambahayan ng Israel. Habang naglalakbay kayo, ipahayag ninyo na sinasabi na malapit na ang kaharian ng langit. Pagalingin ang mga may sakit, linisin ang mga ketongin, buhayin ang mga patay, palayasin ang mga demonyo; libre ninyo itong natanggap, libre ninyo itong ibigay.

Huwag kayong kumuha ng ginto ni pilak ni tanso sa inyong mga sinturon, huwag ng supot sa daan ni dalawang tunika ni sandalyas ni tungkod; sapagkat karapat-dapat ang manggagawa sa kanyang pagkain. Sa alinmang bayan o nayon na inyong papasukan, alamin ninyo kung sino sa loob nito ang karapat-dapat, at doon kayo manatili hanggang kayo ay umalis. Pagpasok naman sa bahay, batiin ninyo ito at sabihin: Kapayapaan sa bahay na ito. At kung nga ang bahay ay karapat-dapat, pumaroon ang kapayapaan ninyo sa kaniya; ngunit kung hindi karapat-dapat, ang kapayapaan ninyo ay bumalik sa inyo. At sino man na hindi tumanggap sa inyo ni hindi makinig sa mga salita ninyo, paglabas ninyo sa labas ng bahay o ng lunsod na iyon, ipagpag ninyo ang alikabok ng mga paa ninyo. Totoo, sinasabi ko sa inyo, mas matitiis para sa lupain ng Sodoma at Gomorra sa araw ng paghuhukom kaysa sa lungsod na iyon. Masdan, ipinapadala ko kayo bilang mga tupa sa gitna ng mga lobo; maging nga kaya matalino bilang mga ahas at walang bahid bilang mga kalapati. Mag-ingat kayo mula sa mga tao; ipagkakanulo nila kayo sa mga konseho at sa kanilang mga pagtitipon hahampasan nila kayo; at dadalhin kayo sa mga pinuno at mga hari dahil sa akin para sa patotoo sa kanila at sa mga bansa. Ngunit kapag ipagkakanulo nila kayo, huwag kayo mag-alala kung paano o ano ang sasabihin ninyo; sapagkat ibibigay sa inyo sa oras na iyon kung ano ang sasabihin ninyo. Sapagkat hindi kayo ang mga nagsasalita, kundi ang Espiritu ng inyong Ama ang nagsasalita sa loob ninyo. Ibibigay ng kapatid ang kapatid sa kamatayan at ng ama ang anak, at magsisipanghimagsik ang mga anak laban sa mga magulang at

papatayin nila sila; at kayo ay magiging kinapopootan ng lahat dahil sa pangalan ko; ngunit ang nagtiyaga hanggang sa wakas, siya ay maliligtas. Kapag habulin nila kayo sa lungsod na ito, tumakas kayo sa iba; totoo sapagkat sinasabi ko sa inyo, hindi kayo makakatapos ng mga lungsod ng Israel hanggang dumating ang Anak ng Tao. Ang alagad ay hindi higit sa guro, ni ang alipin ay hindi higit sa kanyang panginoon. Sapat para sa alagad na maging tulad ng kanyang guro, at para sa alipin na maging tulad ng kanyang panginoon. Kung ang panginoon ng bahay ay tinawag nilang Beelzebul, gaano pa kaya lalo ang mga kasambahay niya? Huwag nga kayong matakot sa kanila; sapagkat walang nakatakip na hindi ihahayag, at lihim na hindi malalaman. Ang sinasabi ko sa inyo sa kadiliman, sabihin ninyo sa liwanag, at ang naririnig ninyo sa tainga, ipahayag sa mga bubungan. At huwag kayong matakot sa mga pumapatay ng katawan, ngunit ang kaluluwa ay hindi nila kayang patayin; matakot nga kayo sa halip sa yaong kayang wasakin ang kaluluwa at katawan sa gehena. Hindi ba dalawang maya ay ipinagbibili sa isang assarion? At kahit isa sa kanila ay hindi mahuhulog sa lupa nang wala ang inyong Ama. Ngunit ang lahat ng mga buhok ng inyong ulo ay binilang na. Huwag nga kayong matakot; kayo ay mas mahalaga kaysa sa maraming maya. Bawat samakatuwid sinuman na kikilalanin ako sa harap ng mga tao, kikilalanin ko rin siya sa harap ng aking Ama na nasa langit; ngunit sinuman na itatanggi ako sa harap ng mga tao, itatanggi ko rin siya sa harap ng aking Ama na nasa langit. Huwag ninyong isipin na ako ay dumating upang maglagay ng kapayapaan sa ibabaw ng lupa; hindi ako dumating upang

maglagay ng kapayapaan, kundi espada. Dumating ako para hatiin ang tao laban sa kanyang ama at ang anak na babae laban sa kanyang ina at ang manugang na babae laban sa kanyang biyenang babae, at ang mga kaaway ng tao ay ang kanyang sariling mga kasambahay. Ang umiibig sa ama o ina higit sa akin ay hindi karapat-dapat sa akin; at ang umiibig sa anak na lalaki o anak na babae higit sa akin ay hindi karapat-dapat sa akin; at ang hindi bumubuhat ng kaniyang krus at sumusunod sa likuran ko ay hindi karapat-dapat sa akin. Ang makakakita ng kanyang kaluluwa ay mawawalan nito, at ang mawalan ng kanyang kaluluwa dahil sa akin ay makakakita nito. Ang tumatanggap sa inyo ay tumatanggap sa akin, at ang tumatanggap sa akin ay tumatanggap sa nagsugo sa akin. Ang tumatanggap ng propeta sa pangalan ng propeta ay tatanggap ng gantimpala ng propeta, at ang tumatanggap ng matuwid sa pangalan ng matuwid ay tatanggap ng gantimpala ng matuwid. At sinuman na magbigay ng inumin sa isa sa mga maliit na ito ng isang tasa ng malamig lamang sa pangalan ng alagad, totoo sinasabi ko sa inyo, hindi talaga mawawala ang gantimpala niya.

11

At nangyari na nang natapos ni Jesus ang pag-uutos sa labindalawang alagad niya, lumipat siya mula doon upang magturo at mangaral sa kanilang mga lungsod. Ang Juan naman, nakarinig sa loob ng bilangguan ng mga gawa ng Kristo,

pagkapadala ng dalawa sa mga alagad niya, sinabi sa kanya: Ikaw ba ang dumarating o iba ang hihintayin namin? At sumagot si Jesus, sinabi niya sa kanila: Pumunta kayo at ibalita kay Juan kung ano ang naririnig ninyo at nakikita ninyo: ang bulag ay nakakakita muli at ang pilay ay naglalakad, ang mga ketongin ay nililinis at ang bingi ay nakakarinig, ang patay ay binubuhay at ang mahihirap ay binibilhan ng mabuting balita; at mapalad ang sinumang hindi mapatisubo sa akin. Habang umaalis ang mga ito, nagsimula si Jesus magsalita sa mga tao tungkol kay Juan: ano ang inyong nilabasan sa ilang upang makita? Isang tambo na inuuga ng hangin? Pero ano ba ang inyong nilabasan para makita? Tao na nakasuot ng malambot na mga damit? Masdan, ang mga nagsusuot ng malambot na damit ay nasa mga bahay ng mga hari. Pero ano ba ang inyong nilabasan para makita? Propeta? Oo, sinasabi ko sa inyo, at higit pa kaysa propeta. Sapagkat ito ang tungkol sa kung saan nasulat: narito, ako ay nagpapadala ng mensahero ko bago sa mukha mo, na maghahanda ng daan mo sa harap mo. Totoo, sinasabi ko sa inyo, hindi bumangon sa mga ipinanganak ng mga babae ang mas dakila kaysa kay Juan na Bautista; ngunit ang mas maliit sa kaharian ng mga langit ay mas dakila kaysa sa kanya. Mula naman sa mga araw ni Juan ang Bautista hanggang ngayon, ang kaharian ng mga langit ay pinipilit, at ang mga marahas ay sumasamsam nito. Sapagkat lahat ng mga propeta at ang kautusan hanggang kay Juan ay nanghula. At kung nais ninyong tanggapin, siya ay si Elias na darating. Ang may mga tainga upang makinig ay makinig siya. Kanino ko ihahambing ang henerasyon na ito? Katulad ito ng mga bata na nakaupo sa mga

pamilihan, na tumatawag sa kanilang mga kasama at nagsasabi: Kami ay tumugtog ng plauta para sa inyo, at hindi kayo sumayaw; kami ay nanaghoy para sa inyo, at hindi kayo nagpalo sa inyong dibdib. Sapagkat dumating si Juan na hindi kumakain ni umiinom, at sinasabi nila, May demonyo siya. Dumating ang Anak ng tao na kumakain at umiinom, at sinasabi nila: narito, taong matakaw at umiinom ng alak, kaibigan ng mga maniningil ng buwis at ng mga makasalanan. At pinawalang-sala ang karunungan mula sa mga anak niya. Noon nagsimula siyang dumaing sa mga lungsod kung saan nangyari ang pinakamarami niyang mga kapangyarihan, dahil hindi sila nagsisi. Aba sa iyo, Corazin, aba sa iyo, Betsaida, dahil kung sa Tiro at Sidon nangyari ang mga kapangyarihang nangyari sa inyo, matagal na sana silang nagsisi na nakaupo sa magaspang na tela at abo. Pero sinasabi ko sa inyo, para sa Tiro at Sidon mas matitiis ito sa araw ng paghuhukom kaysa sa inyo. At ikaw Capernaum, na hanggang sa langit naitaas, hanggang sa hades ibababa ka; dahil kung sa Sodom nangyari ang mga kapangyarihang nangyari sa iyo, nanatili sana hanggang sa ngayon. Ngunit sinasabi ko sa inyo na para sa lupain ng Sodoma ay magiging mas matitiis ito sa araw ng paghuhukom kaysa sa iyo. Sa panahong iyon, sumagot si Jesus at sinabi, Pinahahalagahan kita, Ama, Panginoon ng langit at ng lupa, dahil itinago mo ang mga bagay na ito mula sa mga pantas at matalino, at inihayag mo ang mga ito sa mga sanggol. Oo, Ama, dahil ganito nangyari ang mabuting kalugdan sa harap mo. Lahat ng mga bagay ay ibinigay sa akin ng aking ama, at walang sinuman ang nakakikilala sa anak kung hindi ang ama, ni

walang nakakikilala sa ama kung hindi ang anak at kung kanino nais ng anak na ihayag. Halika sa akin, kayong lahat na nagsisipagod at nabibigatan, at ako ay magpapahinga sa inyo. Pasanin ninyo ang pamatok ko sa inyo at matuto kayo mula sa akin, dahil maamo ako at mapagpakumbaba sa puso, at makakakita kayo ng kapahingahan para sa mga kaluluwa ninyo; sapagkat ang pamatok ko ay mabuti at ang pasanin ko ay magaan.

12

Noong panahong iyon, dumaan si Jesus sa mga bukiran ng trigo noong araw ng sabbath; at ang kanyang mga alagad ay nagutom, at nagsimula silang pumitas ng mga uhay ng trigo at kumain. Ngunit ang mga Fariseo, nang makita, ay nagsabi sa kanya, Masdan, ang iyong mga alagad ay gumagawa ng hindi pinahihintulutang gawin sa Sabbath. Ngunit sinabi niya sa kanila: Hindi ba ninyo nabasa kung ano ang ginawa ni David noong nagutom siya at ang mga kasama niya? Paano siya pumasok sa bahay ng Diyos at kumain ng mga tinapay ng handog, na hindi pinahihintulutan sa kanya na kainin ni sa mga kasama niya, kundi sa mga pari lamang? O hindi ba ninyo nabasa sa batas na sa mga sabbath ang mga pari sa templo ay nilalapastangan ang sabbath, at walang sala sila? Sinasabi ko nga sa inyo na may nandito na mas dakila kaysa sa templo. Kung pero nakilala ninyo kung ano ang awa na gusto ko at hindi sakripisyo, hindi sana ninyo hinatulan ang mga walang sala.

Sapagkat ang Anak ng Tao ay Panginoon ng Sabbath. At pagkatapos na lumipat mula doon, dumating siya sa kanilang pagtitipon. At masdan, may isang tao roon na may kamay na tuyo; at tinanong nila siya, sinasabi: pinapahintulutan ba sa sabbath na magpagaling? Upang makapagsumbong sila laban sa kanya. Ngunit sinabi niya sa kanila: Sino ba sa inyo ang taong magkakaroon ng isang tupa, at kung mahulog ito sa Sabbath sa isang hukay, hindi ba hahawakan niya ito at ibabangon? Gaano nga ba kaiba ang tao sa tupa? Kaya pinahihintulutan na gumawa ng mabuti sa mga araw ng Sabbath. Noon sinabi niya sa tao: iunat mo ang iyong kamay; at iniunat niya, at naibalik ito na malusog gaya ng isa pa. Ngunit lumabas ang mga Pariseo at kumuha ng konseho laban sa kanya, para wasakin nila siya. Ang Jesus, nang malaman, umalis mula doon; at sumunod sa kanya ang maraming mga tao, at pinagaling niya silang lahat, at pinagalitan niya sila upang hindi nila siyang gawing hayag, upang matupad ang sinabi sa pamamagitan ni Isaias na propeta na nagsasabi: Narito ang anak ko na aking pinili, ang minamahal ko, na sa kanya nalugod ang kaluluwa ko; ilalagay ko ang espiritu ko sa kanya, at hatol sa mga bansa ipahahayag niya; hindi siya makikipagtalo ni sisigaw, ni maririnig ng sinuman sa mga lansangan ang tinig niya. Ang tambo na nadurog ay hindi niya babasagin, at ang lino na umuusok ay hindi niya papatayin, hanggang maitapon niya sa tagumpay ang paghatol; at sa pangalan niya ang mga bansa umaasa. Noon dinala sa kanya ang isang bulag at pipi na sinasapian ng demonyo, at pinagaling niya siya, kaya ang bulag at pipi ay nakapagsalita at nakakita; at namangha ang lahat ng mga tao at

nagsabi: Hindi kaya ito ang Kristo, ang anak ni David? Ang mga Pariseo naman pagkarinig ay nagsabi: Itong tao ay hindi nagpapalayas ng mga demonyo maliban lamang sa pamamagitan ng Beelzebul, ang pinuno ng mga demonyo. Ngunit alam ni Jesus ang kanilang mga iniisip, sinabi niya sa kanila: Bawat kaharian na nahati laban sa sarili nito ay ginagawang sira, at bawat lungsod o bahay na nahati laban sa sarili nito ay hindi tatayo. At kung si Satanas ay naglalabas ng si Satanas, sa kanyang sarili siya nahati; paano nga tatayo ang kaharian niya? At kung ako sa pamamagitan ni Beelzebul nagpapalayas ng mga demonyo, ang mga anak ninyo sa pamamagitan ng sino magpapalayas? Dahil dito, sila mismo ang magiging mga hukom ninyo. Ngunit kung ako sa Espiritu ng Diyos nagpapalayas ng mga demonyo, kung gayon dumating na sa inyo ang kaharian ng Diyos. O paano makakaya ng sinuman na pumasok sa bahay ng malakas at agawin ang mga sisidlan niya kung hindi niya muna gapusin ang malakas? At pagkatapos ay nanakawan niya ang bahay nito. Ang hindi kasama ko ay laban sa akin, at ang hindi nangtitipon kasama ko ay nagkakalat. Dahil dito sinasabi ko sa inyo, lahat ng kasalanan at lapastangan ay patatawarin sa mga tao, pero ang lapastangan sa Espiritu ay hindi patatawarin sa mga tao; at sinumang magsalita ng salita laban sa Anak ng Tao, ay patatawarin siya; pero sinumang magsalita laban sa Banal na Espiritu, ay hindi siya patatawarin ni sa panahong ito ni sa panahong darating. O gawin ninyo ang punong mabuti, at ang bunga nito na mabuti, o gawin ninyo ang punong bulok, at ang bunga nito na bulok; sapagkat mula sa bunga nakikilala ang puno. Mga anak ng mga

ulupong, paano kayo makakasalita ng mabubuting bagay kung masasama kayo? Sapagkat mula sa kasaganaan ng puso, ang bibig ay nagsasalita. Ang mabuting tao mula sa mabuting kayamanan ay naglalabas ng mabubuting bagay, at ang masamang tao mula sa masamang kayamanan ay naglalabas ng masasamang bagay. Sinasabi ko sa inyo na bawat walang kabuluhang salita na sasabihin ng mga tao, magbibigay sila ng paliwanag tungkol dito sa araw ng paghuhukom; sapagkat mula sa iyong mga salita ikaw ay pagaganapin-matuwid at mula sa iyong mga salita ikaw ay parurusahan. Noon, sumagot ang ilang mga eskriba at Fariseo na nagsasabi, Guro, gusto naming makakita ng tanda mula sa iyo. Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanila, Ang masama at nangangalunya na henerasyon ay humahanap ng tanda, at hindi ibibigay sa kaniya ang tanda maliban sa tanda ni Jonas na propeta. Sapagkat kung paano si Jonas ang propeta ay nasa tiyan ng halimaw sa dagat ng tatlong araw at tatlong gabi, ganoon din magiging ang anak ng tao sa puso ng lupa ng tatlong araw at tatlong gabi. Ang mga lalaki ng Ninive ay babangon sa paghuhukom kasama ng salinlahi na ito at hahatulan nila ito, dahil nagsisi sila sa pangangaral ni Jonas, at narito, mas higit kay Jonas ay nandito. Ang reyna ng timog babangon sa paghuhukom kasama ng salinlahing ito at hahatulan niya ito, dahil siya ay nanggaling mula sa mga dulo ng lupa upang makinig sa karunungan ni Solomon, at narito, may mas higit kay Solomon dito. Kapag ang maruming espiritu ay lumabas mula sa tao, dumadaan ito sa mga walang tubig na lugar na naghahanap ng kapahingahan, at hindi nakakahanap. Noon sinasabi niya: sa bahay ko babalik ako mula sa kung saan

ako lumabas; at pagdating nakatagpo niya itong walang ginagawa at naliwanag at naayos. Kung gayon pumupunta at kinukuha kasama niya ang pitong iba pang espiritu na mas masama kaysa sa kanya, at pagkapasok naninirahan doon, at nagiging ang mga huling kalagayan ng taong iyon mas masama kaysa sa mga una. Ganito rin mangyayari sa salinlahing masama na ito. Habang siya pa ay nagsasalita sa mga karamihan, narito ang kanyang ina at ang kanyang mga kapatid ay nakatayo sa labas, naghahangad na magsalita sa kanya. Sinabi nga ng isang tao sa kanya: narito ang iyong ina at ang iyong mga kapatid ay nakatayo sa labas, hinahanap ka nila upang makita ka. Ngunit sumagot siya at sinabi sa nagsasalita sa kanya: Sino ang ina ko at sino ang mga kapatid ko? At pagkatapos na iniunat niya ang kanyang kamay sa kanyang mga alagad, sinabi niya: Narito ang aking ina at ang aking mga kapatid; sapagkat sinuman na gumagawa ng kalooban ng aking Ama na nasa langit, siya ay aking kapatid na lalaki at kapatid na babae at ina.

13

Sa araw na iyon, si Jesus na lumabas sa bahay ay nakaupo sa tabi ng dagat; at nagtipon sa kanya ang maraming mga tao, kaya siya na pumasok sa bangka ay umupo, at lahat ng mga tao ay nakatayo sa dalampasigan. At nagsalita siya sa kanila ng maraming bagay sa pamamagitan ng mga talinghaga, na sinasabi: narito, lumabas ang tagapaghasik upang maghasik. At

sa paghahasik niya, ang ilan ay nahulog sa tabi ng daan, at dumating ang mga ibon at kinain nila ang mga iyon; pero ang iba ay nahulog sa mga batuhan, kung saan walang maraming lupa, at agad na sumibol dahil sa hindi pagkakaroon ng lalim ng lupa, pero nang sumikad ang araw ay nasunog, at dahil sa hindi pagkakaroon ng ugat ay natuyo; pero ang iba ay nahulog sa mga tinik, at tumubo ang mga tinik at sinakal ang mga iyon; pero ang iba ay nahulog sa mabuting lupa at nagbunga, ang ilan ay isang daan, ang ilan ay animnapu, ang ilan ay tatlumpu. Ang may mga tainga upang makinig ay makinig siya. At lumapit ang mga alagad at sinabi sa kaniya, Bakit sa mga talinghaga ka nagsasalita sa kanila? At sumagot siya at sinabi sa kanila: Dahil sa inyo nabigay na malaman ang mga misteryo ng kaharian ng mga langit, pero sa kanila hindi nabigay. Sapagkat sinuman na may mayroon, bibigyan siya at padadamihin; ngunit sinuman na walang mayroon, kahit ang mayroon niya kukunin mula sa kanya. Dahil dito, sa pamamagitan ng mga talinghaga ako nagsasalita sa kanila, upang bagaman nakikita ay hindi nila makita at bagaman nakakarinig ay hindi nila marinig ni maintindihan, baka sila bumalik; at noon matutupad sa kanila ang propesiya ni Isaias na nagsasabi: sa pagdinig maririnig ninyo at hindi hindi kayo makakaintindi, at nakikita makikita ninyo at hindi hindi kayo makakakita; lumaki kasi ang puso ng bayang ito, at sa kanilang mga tainga mabigat narinig nila, at ang kanilang mga mata ipinikit nila, baka makita nila sa kanilang mga mata at sa kanilang mga tainga marinig nila at sa kanilang puso maintindihan nila at bumalik sila, at pagagalingin ko sila. Ngunit pinagpala ang mga mata ninyo, dahil nakikita

nila, at ang mga tainga ninyo, dahil naririnig nila. Totoo, sapagkat sinasabi ko sa inyo na maraming propeta at matuwid na tao ay nanais na makita ang mga bagay na nakikita ninyo, at hindi nila nakita, at marinig ang mga bagay na naririnig ninyo, at hindi nila narinig. Kayo nga pakinggan ang talinghaga ng naghasik. Bawat nakakarinig ng salita ng kaharian at hindi nakakaunawa, dumarating ang masama at inaalis ang naitanim sa puso niya; ito ang naitanim sa tabi ng daan. Ang nahasik sa mga mabatuhan, ito ay ang nakikinig ng salita at agad na tumatanggap nito na may kagalakan; ngunit wala siyang ugat sa kaniyang sarili, kundi pansamantala lamang, at kapag dumating ang kapighatian o pag-uusig dahil sa salita, agad siyang napapatisubo. Ang naitanim sa mga tinik, ito ay ang nakikinig ng salita, at ang pag-aalala ng panahong ito at ang panlilinlang ng kayamanan ay sumusikip sa salita, at nagiging walang bunga. Ang naitanim sa ibabaw ng mabuting lupa, ito ay ang nakakarinig ng salita at nakakaunawa; na tunay na namumunga at gumagawa—ang isa nga ay isang daan, ang isa ay animnapu, ang isa ay tatlumpu. Iba pang talinghaga ang inilagay niya sa kanila, sinasabi: Naging katulad ang kaharian ng mga langit sa isang taong nagtanim ng magandang binhi sa bukid niya; sa pagtulog ng mga tao, dumating ang kaaway niya at nagtanim ng mga damo sa gitna ng trigo at umalis. Ngunit nang sumibol ang damo at magbunga, noon ay lumitaw din ang mga damong ligaw. Lumapit at ang mga alipin ng amo ng bahay ay nagsabi sa kanya: panginoon, hindi ba magandang binhi ang itinanim mo sa iyong bukid? Saan nga ba nagmula ang mga damo? At sinabi niya sa kanila: Isang kaaway na tao ang gumawa nito. Ngunit

ang mga alipin ay nagsabi sa kanya: Nais mo ba nga na pagkatapos naming umalis ay tipunin namin ang mga iyon? At sabi niya: hindi, baka habang nangingiti kayo ng mga damo ay mabunot ninyo kasama nila ang trigo; hayaan na lumaki ng magkasama ang pareho hanggang sa ani, at sa panahon ng ani ay sasabihin ko sa mga mang-aani: tipunin ninyo muna ang mga damo at talian ninyo ang mga ito sa mga bigkis para sunugin ang mga ito, ang trigo naman ay tipunin ninyo sa aking kamalig. Isa pang talinghaga ang inilagay niya sa kanila na nagsasabi: ang kaharian ng langit ay katulad ng butil ng mustasa, na kinuha ng isang tao at itinanim sa kanyang bukid; ito nga ay mas maliit sa lahat ng mga binhi, ngunit kapag lumaki na, mas malaki ito sa lahat ng mga gulay at nagiging puno, kaya ang mga ibon ng langit ay pumupunta at tumitira sa mga sanga nito. Isa pang talinghaga ang sinabi niya sa kanila: ang kaharian ng mga langit ay katulad ng lebadura, na kinuha ng isang babae at itinago sa tatlong takalan ng harina, hanggang nabukuhan ang lahat. Ang lahat ng mga bagay na ito ay sinalita ni Jesus sa mga talinghaga sa mga karamihan, at wala siyang sinabi sa kanila nang walang talinghaga, upang matupad ang sinabi sa pamamagitan ng propeta na nagsasabi: Bubuksan ko ang aking bibig sa mga talinghaga, sasabihin ko ang mga bagay na nakatago mula sa pagkakatatag ng mundo. Noon, matapos iwanan ang mga karamihan, pumunta siya sa kanyang bahay. At lumapit sa kanya ang kanyang mga alagad na nagsasabi, Ipaliwanag sa amin ang talinghaga ng mga damo sa bukid. At sumagot siya at sinabi sa kanila: ang naghahasik ng mabuting binhi ay ang Anak ng Tao; at ang bukid ay ang mundo; at ang

mabuting binhi, ang mga ito ay ang mga anak ng kaharian; at ang mga damo ay ang mga anak ng masama; at ang kaaway na naghasik ng mga iyon ay ang diyablo; at ang pag-aani ay kaganapan ng kapanahunan; at ang mga mang-aani ay mga sugo. Kung paano nga kaya ang mga damo ay tinitipon at sinusunog sa apoy, ganoon nga rin ang magiging sa pagtatapos ng panahong ito. Ipapadala ng Anak ng Tao ang kanyang mga anghel, at titipunin nila mula sa kanyang kaharian ang lahat ng mga hadlang at ang mga gumagawa ng kasamaan, at itatapon nila sila sa hurno ng apoy; doon magkakaroon ng pag-iyak at pagngangalit ng ngipin. Noon, ang mga matuwid ay magniningning na parang araw sa kaharian ng kanilang Ama. Ang may mga tainga upang makinig ay makinig siya. Muli, ang kaharian ng mga langit ay katulad ng isang kayamanan na nakatago sa bukid, na nang matagpuan ng isang tao ay itinago niya, at dahil sa kanyang kagalakan ay umalis at ibinenta ang lahat ng mayroon siya at binili ang bukid na iyon. Muli, ang kaharian ng mga langit ay katulad ng isang taong mangangalakal na humahanap ng magagandang perlas; na nang makatagpo ng isang napakahalagang perlas, umalis, ibinenta ang lahat ng mayroon siya, at binili ito. Muli, katulad ang kaharian ng mga langit sa lambat na itinapon sa dagat at nangalap mula sa bawat uri; na ito, nang mapuno, itinaas nila ito sa dalampasigan at naupo, tinipon nila ang mga mabuti sa mga sisidlan, pero ang mga bulok sa labas itinatapon nila. Ganito ito magiging sa pagkakumpleto ng mundo. Lalabas ang mga sugo at ihihiwalay nila ang mga masama mula sa gitna ng mga matuwid, at ihahagis nila sila sa hurno ng apoy; doon

magkakaroon ng pagtangis at ng pagngangalit ng mga ngipin. Sinabi ni Jesus sa kanila: Naintindihan ba ninyo ang lahat ng mga bagay na ito? Sinasabi nila sa kanya, Oo, Panginoon. At sinabi niya sa kanila: Dahil dito, bawat eskriba na naging alagad sa kaharian ng mga langit ay katulad ng taong panginoon ng bahay, na naglalabas mula sa kaniyang kayamanan ng mga bagong bagay at mga lumang bagay. At nangyari na nang natapos ni Jesus ang mga talinhagang ito, umalis siya mula doon, at pagdating sa sariling bayan niya, nagturo siya sa kanila sa kapulungan nila, kaya namangha sila at nagsabi: Saan nakuha ng taong ito ang karunungang ito at ang mga kapangyarihang ito? Hindi ba ito ang anak ng karpintero? Hindi ba ang kanyang ina ay tinatawag na Maria at ang kanyang mga kapatid na lalaki ay Santiago at Jose at Simon at Judas? At ang mga kapatid na babae niya, hindi ba silang lahat ay nandito sa amin? Saan nga ba nanggaling sa kanya ang lahat ng ito? At sila ay napapatisod dahil sa kanya. At sinabi ni Jesus sa kanila: Ang propeta ay hindi walang parangal kundi sa kanyang sariling bayan at sa kanyang sariling bahay. At hindi siya gumawa doon ng maraming kapangyarihan dahil sa kawalan ng pananampalataya nila.

14

Sa panahong iyon, narinig ni Herodes na tetrarka ang balita tungkol kay Hesus at sinabi sa kanyang mga lingkod, Ito si Juan ang Bautista; siya ay nabuhay mula sa mga patay, at dahil dito

ang mga kapangyarihan ay gumagawa sa kanya. Sapagkat si Herodes, nang mahuli si Juan, ay ginapos siya at inilagay sa bilangguan dahil kay Herodias na asawa ni Felipe na kanyang kapatid. Sinasabi kasi sa kanya ni Juan: Hindi pinahihintulutan sa iyo na magkaroon ng kanya. At nais niyang patayin siya, natakot siya sa mga tao, dahil bilang propeta ay tinuring nila siya. Nang ginaganap ang kaarawan ni Herodes, sumayaw ang anak na babae ni Herodias sa gitna at nakalugod kay Herodes; kaya may sumpa siyang nangako sa kanya na ibibigay niya kung ano man ang hihilingin niya. At siya, nang himukin ng kanyang ina, sabi niya, bigyan mo ako dito sa pinggan ng ulo ni Juan na Bautista. At nalungkot ang hari, ngunit dahil sa mga sumpa at sa mga nakahiga kasama niya sa hapag, iniutos niya na ibigay, at nagsugo at pinugutan ng ulo si Juan sa bilangguan. At dinala ang ulo niya sa ibabaw ng pinggan at ibinigay sa batang babae, at dinala niya sa kanyang ina. At lumapit ang kanyang mga alagad, kinuha nila ang katawan at inilibing ito, at pagdating, nagsabi sila kay Jesus. Pagkarinig naman ni Jesus, umalis siya mula doon sa pamamagitan ng bangka papunta sa ilang na lugar nang mag-isa, at pagkarinig ng mga karamihan, sumunod sila sa kanya sa paa mula sa mga lungsod. At nang lumabas si Jesus, nakita niya ang maraming tao, at nahabag siya sa kanila at pinagaling niya ang kanilang mga may sakit. Nang gabi na nangyari, lumapit sa kanya ang kanyang mga alagad na nagsasabi, ilang ang lugar at ang oras ay lumipas na, palayasin mo ang mga karamihan, upang pagkatapos umalis sa mga nayon bumili nila para sa kanilang sarili ng pagkain. Ngunit sinabi ni Jesus sa kanila: Hindi kailangan nilang umalis; kayo ang magbigay sa kanila ng

kakainin. Ngunit sinabi nila sa kanya, Wala kaming dito kundi limang tinapay at dalawang isda. At sinabi niya: dalhin ninyo sila dito sa akin. At pagkatapos utusan ang mga karamihan na mahiga sa ibabaw ng damo, kinuha ang limang tinapay at ang dalawang isda, tumingin pataas sa langit at binendisyunan, at pagkatapos pinagputol-putol at ibinigay sa mga alagad ang mga tinapay, at ang mga alagad naman ay sa mga karamihan. At kumain silang lahat at nabusog, at kinuha nila ang natirang mga piraso, labindalawang basket na puno. Ang mga kumakain ay mga lalaki na parang limang libo, maliban sa mga babae at mga bata. At agad pinilit ni Hesus ang kanyang mga alagad na sumakay sa bangka at mauna siya patungo sa kabilang ibayo, hanggang sa paalisin niya ang mga karamihan. At pagkatapos paalisin ang mga tao, umakyat siya sa bundok nang mag-isa upang manalangin. Ngunit nang gabi na, siya ay nag-iisa doon. Ang barko naman ay nasa gitna na ng dagat, pinagsusubok ng mga alon; sapagkat salungat ang hangin. Sa ikaapat na pagbabantay ng gabi, pumunta si Jesus sa kanila, naglalakad sa ibabaw ng dagat. At nang makita siya ng mga alagad na lumalakad sa ibabaw ng dagat, sila ay nabagabag at nagsabi na multo ito, at dahil sa takot ay sumigaw sila. Agad at nagsalita sa kanila si Jesus na nagsasabi: Magkaroon ng lakas ng loob, ako nga; huwag kayong matakot. Sumagot naman sa kanya si Pedro at sinabi, Panginoon, kung ikaw ito, utusan mo ako na pumunta sa iyo sa ibabaw ng tubig. At siya ay nagsabi, Halika. At pagkatapos bumaba mula sa bangka, si Pedro ay naglakad sa ibabaw ng tubig upang pumunta kay Jesus. Nang makita niya ang malakas na hangin, natakot siya, at nang magsimulang

lumubog, sumigaw siya at nagsabi, Panginoon, iligtas mo ako. Ngunit agad si Jesus ay iniunat ang kamay, hinawakan siya at sinabi sa kanya: O ikaw na kakaunti ang pananampalataya, bakit ka nag-alinlangan? At nang sila ay pumasok sa bangka, tumigil ang hangin; at ang mga nasa bangka ay sumamba sa kanya na nagsasabi: Tunay na anak ng Diyos ka. At pagkatapos makatawid, dumating sila sa lupain ng Gennesaret. At nang makilala siya ng mga lalaki ng lugar na iyon, nagpadala sila sa buong nakapaligid na rehiyon na iyon, at dinala nila sa kanya ang lahat ng masama ang lagay, at nakiusap sila sa kanya upang kahit ang gilid lamang ng kanyang damit ay mahipo nila; at gaano karami ang humipo ay naligtas.

15

Noon, lumapit kay Jesus ang mga eskriba at mga Pariseo mula sa Jerusalem, na nagsasabi, Bakit ang mga alagad mo ay sumusuway sa tradisyon ng mga matatanda? Sapagkat hindi nila hinuhugasan ang kanilang mga kamay kapag kumakain sila ng tinapay. Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanila, Bakit naman kayo lumalabag sa utos ng Diyos dahil sa tradisyon ninyo? Sapagkat ang Diyos ay nag-utos na nagsasabi: igalang ang ama at ang ina; at: ang nagsasalita ng masama sa ama o ina ay mamatay sa kamatayan. Ngunit kayo ay nagsasabi: sinuman ang magsabi sa ama o sa ina, handog ang kung ano mula sa akin ay makakatulong sa iyo, at hindi niya parangalan ang kanyang ama o ang kanyang ina; at kayo ay nagpawalang-bisa ng utos ng

Diyos dahil sa inyong tradisyon. Mga mapagkunwari, mabuti naghula si Isaias tungkol sa inyo na nagsasabi: lumalapit sa akin ang mga taong ito sa pamamagitan ng bibig nila at sa pamamagitan ng mga labi nila ako pinaparangalan, pero ang puso nila ay malayo mula sa akin; walang kabuluhan sumasamba sila sa akin, nagtuturo ng mga turo na mga utos ng mga tao. At pagkatapos na tawagin ang karamihan, sinabi niya sa kanila: Makinig kayo at unawain; hindi ang pumapasok sa bibig ang nagpapakarumi ng tao, kundi ang lumalabas mula sa bibig, ito ang nagpapakarumi ng tao. Noon, pagkalapit ng mga alagad niya, sinabi nila sa kanya, Alam mo ba na ang mga Pariseo ay nasaktan nang marinig nila ang salita? Ngunit sumagot siya at sinabi: bawat tanim na hindi itinanim ng aking Ama na makalangit ay bubunutin. Pabayaan ninyo sila; sila ay mga bulag na gabay ng mga bulag; ang bulag kung patnubayan ang bulag, pareho silang mahuhulog sa hukay. Sumagot naman si Pedro at sinabi sa kanya, Ipaliwanag mo sa amin ang talinghagang ito. Pero sinabi ni Jesus, Hanggang ngayon ay hindi pa rin kayo nakakaunawa? Hindi pa ba ninyo nauunawaan na ang lahat ng pumapasok sa bibig ay pumupunta sa tiyan at itinatatapon sa kubeta? Ngunit ang mga lumalabas mula sa bibig ay mula sa puso lumalabas, at ang mga yaon ay gumagawang marumi ang tao. Sapagkat mula sa puso lumalabas ang masasamang pag-iisip, pagpatay, pangangalunya, pakikiapid, pagnanakaw, pagsaksi ng kasinungalingan, pamumusong. Ang mga ito ang nagdudungis sa tao; pero ang kumain nang may mga kamay na hindi hinugasan ay hindi nagdudungis sa tao. At pagkalabas mula doon, si Jesus ay umurong papunta sa mga

bahagi ng Tiro at Sidon. At narito, isang babaeng Cananeo mula sa mga hangganan na iyon, na lumabas, ay sumigaw sa kanya na nagsasabi: Maawa ka sa akin, Panginoon, anak ni David; ang anak kong babae ay lubhang sinasapian ng demonyo. Ngunit siya ay hindi sumagot sa kanya ng kahit isang salita. At lumapit ang kanyang mga alagad at tinanong siya na nagsasabi: Palayasin mo siya, dahil sumisigaw siya sa likuran namin. Ngunit sumagot siya at sinabi: Hindi ako isinugo kundi sa mga tupang nawawala ng sambahayan ng Israel. At siya na dumating ay lumuhod sa kanya at nagsabi: Panginoon, tulungan mo ako. Ngunit sumagot siya at sinabi, Hindi maganda na kunin ang tinapay ng mga anak at itapon sa mga tuta. At siya ay nagsabi: oo, Panginoon; sapagkat ang mga maliliit na aso ay kumakain ng mga mumunting tinapay na nahuhulog mula sa mesa ng kanilang mga panginoon. Noon, sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, O babae, dakila ang iyong pananampalataya! Mangyari sa iyo ayon sa nais mo. At gumaling ang anak niyang babae mula sa oras na iyon. At pagkatapos lumipat mula doon, si Jesus ay dumating sa tabi ng dagat ng Galilea, at pagkatapos umakyat sa bundok, umupo siya doon. At lumapit sa kaniya ang maraming mga tao na may dala-dala sa kanilang sarili ang mga pilay, mga bulag, mga bingi, mga kapansanan at maraming iba pa, at itinapon nila sila sa tabi ng mga paa ni Jesus, at pinagaling niya sila, kaya namangha ang mga tao na nakikita ang mga bingi na nakikinig, ang mga pipi na nagsasalita, ang mga kapansanan na malusog, ang mga pilay na naglalakad at ang mga bulag na nakakakita; at niluwalhati nila ang Diyos ng Israel. Si Jesus na tinawag ang kanyang mga alagad ay sinabi: nakakaramdam ako

ng awa sa karamihan, dahil tatlong araw na silang nanatili sa akin at wala silang makakain; at ayaw kong paalisin sila na nag-aayuno, baka mahimatay sila sa daan. At sinabi sa kanya ng kanyang mga alagad: Saan kami sa ilang makakakuha ng napakarameng tinapay upang mabusog ang napakarameng tao? At sinabi ni Jesus sa kanila, Ilang tinapay mayroon kayo? At sila ay nagsabi: Pito, at kaunting maliliit na isda. At inutusan niya ang mga tao na mahiga sa lupa. At pagkatapos na kunin ang pitong tinapay at ang mga isda, pagkatapos na magpasalamat, pinagputol-putol niya at ibinigay sa mga alagad niya, at ang mga alagad sa mga karamihan. At kumain ang lahat at nabusog sila, at pinulot nila ang natira ng mga piraso, pitong basket na puno; at ang kumakain ay apat na libong lalaki bukod sa mga babae at mga bata. At pagkatapos paalisin ang mga karamihan, sumakay siya sa bangka at pumunta sa mga hangganan ng Magdala.

16

At lumapit ang mga Pariseo at mga Saduceo na sumusubok at nagtanong sa kanya na magpakita sa kanila ng tanda mula sa langit. At sumagot siya at sinabi sa kanila: Kapag gabi na, sinasabi ninyo: Magandang panahon; dahil mapula ang langit; at sa umaga: Ngayong araw ay may bagyo; dahil mapula habang madilim ang langit. Mga mapagkunwari, ang mukha nga ng langit ay alam ninyong kilalanin, pero ang mga tanda ng mga panahon ay hindi ninyo kayang malaman? Ang henerasyon na masama at nangangalunya ay humihingi ng tanda, at hindi

ibibigay sa kanya ang tanda maliban sa tanda ni Jonas ang propeta. At nang maiwan na niya sila, umalis siya. At nang dumating ang kanyang mga alagad sa kabilang ibayo, nakalimutan nilang kumuha ng tinapay. At sinabi ni Jesus sa kanila: Tingnan ninyo at mag-ingat kayo sa lebadura ng mga Fariseo at ng mga Saduceo. At sila naman ay nag-iisip sa kanilang sarili, sinasabi, Hindi kami kumuha ng tinapay. Nang malaman, si Jesus ay nagsabi sa kanila, Bakit kayo nag-iisip sa inyong sarili, kayong maliit ang pananampalataya, na hindi kayo kumuha ng tinapay? Hindi pa ba ninyo nauunawaan, ni hindi ninyo naaalala ang limang tinapay para sa limang libo at ilang basket ang inyong kinuha? Hindi ba ninyo naalaala ang pitong tinapay ng apat na libo at ilang basket ang inyong kinuha? Paano hindi ninyo naiintindihan na hindi tungkol sa tinapay ang sinabi ko sa inyo na mag-ingat mula sa lebadura ng mga Fariseo at Saduceo? Noon naintindihan nila na hindi siya nagsabi na mag-ingat mula sa lebadura ng tinapay, kundi mula sa turo ng mga Fariseo at mga Saduceo. Nang dumating si Jesus sa mga bahagi ng Caesarea ni Philip, tinanong niya ang kanyang mga alagad na nagsasabi, Sino ang sinasabi ng mga tao na ako ay Anak ng Tao? At sila ay nagsabi: ang iba ay si Juan ang Bautista, at ang iba ay si Elias, at ang iba ay si Jeremias o isa sa mga propeta. Sinasabi niya sa kanila: Pero kayo, sino ang sinasabi ninyo na ako? Sumagot naman si Simon Pedro at sinabi: ikaw ay ang Cristo, ang Anak ng buhay na Diyos. At sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, Mapalad ka, Simon Bar Jona, dahil laman at dugo ay hindi naghayag sa iyo, kundi ang aking Ama na nasa mga langit. At ako naman ay nagsasabi sa iyo na

ikaw ay si Pedro, at sa ibabaw ng batong ito ay itatayo ko ang aking kapulungan, at ang mga pintuan ng Hades ay hindi mananaig laban dito. At bibigyan kita ng mga susi ng kaharian ng langit, at ang anumang igapos mo sa lupa ay magiging nakatali sa langit, at ang anumang kalagin mo sa lupa ay magiging nakakalag sa langit. Noon mahigpit niyang iniutos sa kanyang mga alagad na huwag nilang sabihin sa sinuman na siya ay si Hesukristo. Mula noon, nagsimula si Jesus na ipakita sa kanyang mga alagad na kailangan niyang umalis papunta sa Jerusalem at maghirap ng maraming bagay mula sa mga matatanda at mga punong pari at mga eskriba at mapatay, at sa ikatlong araw mabuhay muli. At kinuha ni Pedro siya at nagsimulang pagsabihan siya, sinasabi, Maawa sa iyo, Panginoon; hindi, hindi mangyayari sa iyo ito. Ngunit siya na lumingon ay nagsabi kay Pedro: Umalis ka sa likuran ko, Satanas; ikaw ay hadlang ko; dahil hindi mo iniisip ang mga bagay ng Diyos, kundi ang mga bagay ng mga tao. Noon, sinabi ni Jesus sa mga alagad niya: Kung sino ang gustong sumunod sa akin, itakwil niya ang sarili niya at buhatin niya ang krus niya at sumunod siya sa akin. Sapagkat sinuman ang nais na iligtas ang kanyang kaluluwa, mawawala ito; pero sinuman ang magpawala ng kanyang kaluluwa dahil sa akin, makikita niya ito. Ano ba ang pakinabang sa tao kung makakamit niya ang buong mundo, ngunit mawawala ang kanyang kaluluwa? O ano ang ibibigay ng tao bilang kapalit ng kanyang kaluluwa? Sapagkat malapit nang dumating ang Anak ng Tao sa kaluwalhatian ng kanyang Ama kasama ng kanyang mga sugo, at noon magbabayad siya sa bawat isa ayon sa kanyang gawa.

Totoo, sinasabi ko sa inyo, may ilang mga taong nakatayo dito, na hindi titikim ng kamatayan hanggang makita nila ang anak ng tao na dumarating sa kaharian niya.

17

At pagkatapos ng anim na araw, kinuha ni Jesus si Pedro at si Santiago at si Juan na kapatid niya, at dinala niya sila sa mataas na bundok nang pribado; at siya ay nabago sa harap nila, at nagniningning ang mukha niya na parang araw, at ang mga damit niya ay naging puti na parang liwanag. At masdan, napakita sa kanila sina Moises at Elias na nag-uusap na kasama niya. Sumagot naman si Pedro at sinabi kay Jesus, Panginoon, mabuti na kami ay nandito. Kung gusto mo, gumawa kami dito ng tatlong tolda: sayo isa, at kay Moises isa, at isa kay Elias. Habang siya pa nagsasalita, narito, isang maliwanag na ulap ay lumilim sa kanila, at narito, isang tinig mula sa ulap na nagsasabi: Ito ay anak ko ang minamahal, sa kanya ako nalugod; sa kanya kayo makinig. At nang marinig ng mga alagad, nahulog sila ng nakasubsob at natakot nang labis. At paglapit si Jesus, hinawakan niya sila at sinabi, Bumangon kayo at huwag kayong matakot. Nang itaas nila ang kanilang mga mata, walang nakita sila kundi si Hesus lamang. At habang bumababa sila mula sa bundok, inutusan sila ni Jesus na nagsasabi: sa walang sinuman sabihin ninyo ang pangitain hanggang ang Anak ng Tao ay bumangon mula sa mga patay. At tinanong siya ng kanyang mga alagad na nagsasabi, Bakit nga ba sinasabi ng mga eskriba na si

Elias ay kailangang dumating muna? At si Jesus sumagot at sinabi sa kanila, Si Elias nga ay dumarating muna at ipanunuli ang lahat ng bagay; pero sinasabi ko sa inyo na si Elias ay dumating na, at hindi nila siya nakilala, kundi ginawa nila sa kanya kung ano ang gusto nila; ganoon din ang Anak ng Tao ay maghihirap dahil sa kanila. Noon naintindihan ng mga alagad na tungkol kay Juan Bautista ang sinabi niya sa kanila. At nang dumating sila sa pulutong ng tao, lumapit sa kanya ang isang taong lumuhod sa kanya at nagsabi, Panginoon, maawa ka sa aking anak na lalaki, sapagkat siya ay buwan-buwan at masama ang paghihirap niya; madalas kasi siyang nahuhulog sa apoy at madalas din sa tubig. At dinala ko siya sa mga alagad mo, at hindi nila siya napagaling. Sumagot naman si Jesus at sinabi, O henerasyon na walang pananampalataya at suwail, hanggang kailan ako magiging kasama ninyo? Hanggang kailan ako magtitiis sa inyo? Dalhin ninyo sa akin siya dito. At sinaway siya ni Jesus, at lumabas mula sa kanya ang demonyo at gumaling ang bata mula sa oras na iyon. Noon lumapit ang mga alagad kay Jesus nang pribado at sinabi, Bakit hindi namin napalabas ito? Pero sinabi ni Jesus sa kanila: Dahil sa kawalan ng pananampalataya ninyo. Totoo, dahil sinasabi ko sa inyo, kung mayroon kayong pananampalataya na tulad ng butil ng mustasa, sasabihin ninyo sa bundok na ito, lumipat ka mula dito patungo doon, at lilipat ito, at walang magiging imposible sa inyo. Ngunit ang uri na ito ay hindi lumalabas kung hindi sa pamamagitan ng panalangin at pag-aayuno. Habang bumabalik sila sa Galilea, sinabi sa kanila ni Jesus, malapit nang ang Anak ng Tao ay maipagkanulo sa mga kamay ng mga tao at papatayin

nila siya, at sa ikatlong araw siya ay ibabangon. At sila ay labis na nalungkot. Nang dumating sila sa Capernaum, lumapit ang mga nangongolekta ng buwis na didrachma kay Pedro at sinabi, Ang guro ninyo ay hindi ba nagbabayad ng didrachma? Sinasabi niya, Oo. At nang pumasok siya sa bahay, inunahan siya ni Jesus na nagsasabi: ano sa tingin mo, Simon? Ang mga hari ng lupa, mula kanino sila tumatanggap ng mga buwis o buwis? Mula ba sa kanilang mga anak o mula sa mga dayuhan? Sinabi sa kanya ni Pedro, Mula sa mga dayuhan. Sinabi ni Jesus sa kanya, Malaya nga ang mga anak. Pero upang hindi natin sila maging sanhi ng pagkakasala, pumunta ka sa dagat at ihagis ang kawit at kunin mo ang unang isdang umakyat, at pagbukas mo ng bibig nito makikita mo ang isang stater; kunin mo iyon at ibigay mo sa kanila para sa akin at sa iyo.

18

Sa oras na iyon, lumapit ang mga alagad kay Jesus at nagsabi: Sino nga ba ang mas dakila sa kaharian ng langit? At matapos tawagin ni Jesus ang isang bata, inilagay niya ito sa gitna nila at sinabi: totoo, sinasabi ko sa inyo, kung hindi kayo bumaling at maging tulad ng mga bata, hindi kayo papasok sa kaharian ng langit. Sino man samakatuwid na magpapakumbaba ng kanyang sarili na tulad ng batang ito, siya ang mas dakila sa kaharian ng mga langit. At sinuman na tumanggap ng isang batang tulad nito sa aking pangalan, ako ay tinatanggap niya; ngunit sinuman na magpakasala sa isa sa mga munting ito na

naniniwala sa akin, mas mabuti para sa kanya na isabit ang gilingang bato ng asno sa kanyang leeg at ilubog siya sa kalaliman ng dagat. Aba sa mundo mula sa mga katitisuran; sapagkat kailangan na dumating ang mga katitisuran; ngunit aba sa taong iyon na sa pamamagitan niya ang katitisuran ay dumarating. Kung ang kamay mo o ang paa mo ay nagiging sanhi ng iyong pagkakasala, putulin mo ang mga ito at itapon mo mula sa iyo; mabuti para sa iyo na pumasok sa buhay na pilay o kapansanan, kaysa magkaroon ng dalawang kamay o dalawang paa at maitapon sa apoy na walang hanggan. At kung ang iyong mata ay nagiging sanhi ng iyong pagkakasala, alisin mo ito at itapon mo mula sa iyo; mabuti para sa iyo na pumasok sa buhay na bulag sa isang mata, kaysa magkaroon ng dalawang mata at itapon sa gehena ng apoy. Tingnan ninyo, huwag ninyong hamakín ang isa sa mga maliit na ito; sinasabi ko kasi sa inyo na ang kanilang mga mensahero sa langit ay palaging nakikita ang mukha ng aking ama na nasa langit. Sapagkat dumating ang Anak ng Tao para iligtas ang nawala. Ano ang tila sa inyo? Kung magkaroon ang isang tao ng isandaang tupa at maligaw ang isa sa kanila, hindi ba niya iiwan ang siyamnapu't siyam sa mga bundok, pupunta at hahanapin ang naliligaw? At kung mangyari na makahanap niya ito, totoo sinasabi ko sa inyo na mas natutuwa siya dito kaysa sa siyamnapu't siyam na hindi naliligaw. Ganito, hindi kalooban ng inyong Ama na nasa langit na mawala ang isa sa mga maliliit na ito. Kung magkasala sa iyo ang kapatid mo, pumunta ka at pagsabihan mo siya sa pagitan mo at siya lamang; kung marinig ka niya, nakuha mo ang kapatid mo; kung hindi naman marinig, isama mo kasama mo

pa isa o dalawa, upang sa bibig ng dalawang saksi o tatlo maitayo ang lahat ng salita. Pero kung hindi niya pakikinggan sila, sabihin mo sa kapulungan; pero kung hindi rin niya pakikinggan ang kapulungan, hayaan mong para sa iyo siya ay tulad ng Gentil at ng maniningil ng buwis. Totoo, sinasabi ko sa inyo, anumang itatali ninyo sa lupa ay magiging nakatali sa langit, at anumang kalagan ninyo sa lupa ay magiging nakakalag sa langit. Muli, totoo, sinasabi ko sa inyo na kung dalawa sa inyo ay magkasundo sa lupa tungkol sa anumang bagay na kanilang hihilingin, ibibigay ito sa kanila ng aking Ama na nasa langit. Sapagkat kung saan may dalawa o tatlo na nagtitipon sa aking pangalan, nandoon ako sa gitna nila. Noon, lumapit sa kanya si Pedro at nagsabi, Panginoon, ilang beses magkakasala laban sa akin ang kapatid ko at patatawarin ko siya? Hanggang pitong beses? Sinabi sa kanya ni Hesus: Hindi ko sinasabi sa iyo hanggang pitong beses, kundi hanggang pitumpung beses pito. Dahil dito, ang kaharian ng mga langit ay naging katulad ng isang taong hari, na nais mag-ayos ng kuwenta kasama ng mga alipin niya. Ngunit nang magsimula siya ng pag-aayos ng mga account, dinala sa kanya ang isang may utang ng sampung libong talento. Dahil wala siyang pambayad, inutos ng kanyang panginoon na ipagbili siya at ang kanyang asawa at ang mga anak at lahat ng mayroon siya, at maibalik ang bayad. Kaya pagkaluhod, ang alipin ay yumukod sa kanya at nagsabi, Panginoon, magpasensya ka sa akin at lahat ay babayaran kita. Nagkaroon ng awa ang panginoon ng aliping iyon at pinakawalan niya siya at ang utang ay pinatawad niya sa kanya. Pagkalabas ng aliping iyon, nakahanap siya ng isa sa mga kapwa

alipin niya na may utang sa kanya ng isang daang denario, at hinawakan niya siya at sinakal siya, sinasabi, Bayaran mo ako kung may utang ka. Pagkabagsak nga ng kapwa alipin niya sa mga paa niya, nakiusap siya sa kanya na nagsasabi, Magpasensya ka sa akin at babayaran kita. Pero hindi siya pumayag, kundi umalis at itinapon siya sa bilangguan hanggang mabayaran niya ang utang. Nang makita ng mga kapwa alipin niya ang mga nangyari, labis silang nalungkot, at pagdating, isinumbong nila sa kanilang panginoon ang lahat ng nangyari. Noon, pagkatapos na tinawag siya ng kanyang panginoon, sinabi niya sa kanya: Masama na alipin, ang lahat ng utang na iyon ay pinakawalan ko sa iyo, dahil nakiusap ka sa akin. Hindi ba kinakailangan na mahabag ka rin sa iyong kapwa alipin, gaya ng ako ay nahabag sa iyo? At dahil sa galit, ang kanyang panginoon ay ibinigay siya sa mga torturer hanggang mabayaran niya ang lahat ng utang niya. Ganito rin ang gagawin sa inyo ng aking Ama na nasa langit, kung hindi patawarin ng bawat isa ang kanyang kapatid mula sa inyong mga puso ang kanilang mga kasalanan.

19

At nangyari na nang natapos ni Jesus ang mga salitang ito, umalis siya mula sa Galilea at dumating sa mga hangganan ng Judea sa kabilang ibayo ng Jordan. At sumunod sa kanya ang maraming mga tao, at pinagaling niya sila doon. At lumapit sa kanya ang mga Fariseo na sumusubok sa kanya at nagsasabi sa

kanya: pinapahintulutan ba ang isang tao na pakawalan ang asawa niya ayon sa bawat dahilan? Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanila, Hindi ba ninyo nabasa na ang Lumikha mula sa simula ay gumawa sa kanila ng lalaki at babae, at sinabi, Dahil dito, iiwan ng tao ang kanyang ama at ang kanyang ina at ididikit sa kanyang asawa, at ang dalawa ay magiging isang laman? Kaya hindi na sila dalawa, kundi isang laman. Kung ano ang pinagsama ng Diyos, huwag paghiwalayin ng tao. Sinasabi nila sa kanya: Bakit nga si Moises nag-utos na magbigay ng kasulatan ng diborsyo at pakawalan ang babae? Sinasabi niya sa kanila na si Moises ay pinayagan kayong pakawalan ang inyong mga asawa dahil sa katigasan ng inyong puso; pero mula sa simula ay hindi ganoon nangyari. Sinasabi ko sa inyo na sinumang maghiwalay sa kanyang asawa hindi dahil sa pakikiapid at mag-asawa ng iba, nakikiapid; at ang nag-asawa sa isang nahiwalay ay nakikiapid. Sinasabi sa kanya ng mga alagad niya, Kung ganito ang dahilan ng lalaki kasama ang asawa, hindi nakakapakinabang na magpakasal. Ngunit sinabi niya sa kanila: Hindi lahat tumatanggap ng salitang ito, kundi yaong mga binigyan; sapagkat may mga bating na ipinanganak na ganoon mula sa sinapupunan ng ina. At may mga eunuko na ginawa silang eunuko ng mga tao, at may mga eunuko na gumawa silang eunuko sa kanilang sarili dahil sa kaharian ng mga langit. Ang makakayang tumanggap ay tumanggap. Noon dinala sa kanya ang mga bata, upang ipatong niya sa kanila ang mga kamay at manalangin; pero sinaway sila ng mga alagad. At si Jesus ay nagsabi: Hayaan ang mga bata at huwag hadlangan sila na lumapit sa akin; sapagkat sa mga tulad nila ang kaharian

ng langit. At pagkatapos niyang ipatong ang mga kamay sa kanila, umalis siya mula doon. At narito, isang taong lumapit ay nagsabi sa kanya: Mabuting guro, anong mabuti ang gagawin ko para magkaroon ako ng buhay na walang hanggan? At sinabi niya sa kanya: Bakit mo ako tinatawag na mabuti? Walang sinumang mabuti kundi ang Diyos. Kung gusto mo pumasok sa buhay, sundin ang mga utos. Sinasabi niya sa kanya: Ano? At sinabi ni Jesus: huwag kang papatay, huwag kang mangangalunya, huwag kang magnakaw, huwag kang magbibigay ng bulaang patotoo, igalang mo ang ama at ang ina, at mahalin mo ang kapwa mo gaya ng iyong sarili. Sinabi sa kanya ng binata: Lahat ng mga ito ay iningatan ko mula sa kabataan ko; ano pa ang kulang ko? Sinabi sa kanya ni Jesus: Kung gusto mong maging perpekto, pumunta ka, ibenta mo ang iyong mga ari-arian at ibigay sa mga mahirap, at magkakaroon ka ng kayamanan sa langit, at halika, sumunod ka sa akin. Pagkarinig ng binata ng salita, umalis siya na nalulungkot, dahil mayroon siyang maraming ari-arian. At si Jesus ay nagsabi sa kanyang mga alagad: totoo, sinasabi ko sa inyo na mahirap para sa mayaman na makapasok sa kaharian ng langit. At sinasabi ko muli sa inyo, mas madali para sa kamelyo na dumaan sa butas ng karayom kaysa sa mayaman na pumasok sa kaharian ng Diyos. Nang marinig naman ito, ang kanyang mga alagad ay lubhang namangha at nagsabi: Sino nga ba ang makaliligtas? Tumingin nang mabuti at si Jesus ay sinabi sa kanila: sa mga tao ito ay imposible, pero sa Diyos lahat ay posible. Noon, sumagot si Pedro at sinabi sa kanya: Narito, kami ay nag-iwan ng lahat at sumunod sa iyo; ano nga ang magiging para sa amin? Ngunit si

Jesus ay nagsabi sa kanila: Totoo, sinasabi ko sa inyo na kayo ang sumunod sa akin, sa muling pagsilang, kapag umupo ang Anak ng Tao sa trono ng kaluwalhatian niya, uupo rin kayo sa labindalawang trono na humahatol sa labindalawang lipi ng Israel. At bawat sinumang iniwan ang mga bahay o mga kapatid na lalaki o mga kapatid na babae o ama o ina o asawa o mga anak o mga bukid dahil sa aking pangalan, makatatanggap ng sandaang ulit at mamanahin ang buhay na walang hanggan. Marami pero ang una ay magiging huli at ang huli ay magiging una.

20

Sapagkat katulad ang kaharian ng mga langit ng isang taong panginoon ng bahay, na lumabas nang maaga sa umaga upang umupa ng mga manggagawa para sa kanyang ubasan. At pagkatapos makipagkasundo sa mga manggagawa ng isang denarius bawat araw, ipinadala niya sila sa kanyang ubasan. At pagkalabas niya mga ikatlong oras, nakita niya ang iba na nakatayo sa palengke na walang ginagawa, at sa kanila sinabi niya: Pumunta din kayo sa ubasan, at kung ano ang tama ay ibibigay ko sa inyo. At umalis naman sila. Muli siyang lumabas mga bandang ika-anim at ika-siyam na oras at ginawa rin niya ang gayon din. At sa palibot ng ikalabing-isang oras, lumabas siya at nakahanap ng iba na nakatayo na walang ginagawa, at sinabi niya sa kanila: Bakit dito kayo nakatayo buong araw na walang ginagawa? Sinasabi nila sa kanya: Walang tao ang

umupa sa amin. Sinabi niya sa kanila, Pumunta rin kayo sa ubasan, at kung ano ang makatarungan ay tatanggapin ninyo. Nang gabi na, sinabi ng panginoon ng ubasan sa kanyang katiwala: tawagin mo ang mga manggagawa at ibigay mo sa kanila ang sahod, magsimula ka sa mga huli hanggang sa mga una. At pagdating ng mga taong dumating noong mga ikalabing-isang oras, tumanggap sila ng isang denarius bawat isa. Pagdating naman ng mga una, inisip nila na mas marami ang makukuha nila, at kumuha rin sila ng isang denarius bawat isa. Ngunit pagkatapos nilang tumanggap ay nagreklamo sila laban sa amo ng bahay na nagsasabi na ang mga huling ito ay gumawa ng isang oras lamang, at ginawa mo silang kapantay namin na mga nagdala ng bigat ng araw at ng nakasusunog na init. Ngunit sumagot siya at sinabi sa isa sa kanila: Kaibigan, hindi kita ginagawan ng mali; hindi ba sa isang denarius ka sumang-ayon sa akin? Buhatin ang sa iyo at umalis; gusto ko pero bigyan ang huling ito gaya rin sa iyo; o hindi ba pinahihintulutan sa akin na gawin ang gusto ko sa mga akin? Masama ba ang iyong mata dahil mabuti ako? Ganito magiging ang mga huli una at ang mga una huli, sapagkat marami ang tinatawag, ngunit kakaunti ang napipili. At habang umaahon si Jesus papuntang Jerusalem, kinuha niya ang labindalawang alagad nang pribado sa daan at sinabi sa kanila, Narito, umaahon kami papuntang Jerusalem, at ang anak ng tao ay ibibigay sa mga punong pari at mga eskriba at hahatulan nila siya ng kamatayan, at ibibigay nila siya sa mga bansa para libaking at hampasing at ipapako sa krus, at sa ikatlong araw siya ay muling babangon. Noon lumapit sa kanya ang ina ng mga anak ni Zebedeo kasama ang mga anak niya,

yumuyukod at humihingi ng isang bagay mula sa kanya. Ngunit sinabi niya sa kanya, Ano ang gusto mo? Sinasabi niya sa kanya: sabihin mo upang maupo ang dalawang anak ko na ito, isa sa kanan mo at isa sa kaliwa mo sa kaharian mo. Sumagot naman si Jesus at nagsabi: Hindi ninyo alam kung ano ang inyong hinihiling. Kaya ba ninyong inumin ang kopang iinumin ko, o makatanggap ng bautismong tatanggapin ko? Sinasabi nila sa kanya, Kaya namin. At sinabi niya sa kanila: Ang kopa ko nga ay iinumin ninyo, at ang bautismo na ako ay binabautismuhan ay mababautismuhan kayo; pero ang umupo sa kanan ko at sa kaliwa ko ay hindi akin na ibigay, kundi para sa mga ito na inihanda ng ama ko. At nang marinig ng sampu ay nainis sila tungkol sa dalawang magkapatid. Ngunit si Jesus, nang tawagin niya sila sa kanya, ay sinabi: Alam ninyo na ang mga pinuno ng mga bansa ay nangingibabaw sa kanila at ang mga dakila ay gumagamit ng kapangyarihan sa kanila. Hindi ganyan ang magiging sa inyo, pero kung sino man ang nais maging dakila sa inyo, magiging lingkod ninyo, at kung sino man ang nais maging una sa inyo, magiging alipin ninyo; gaya ng Anak ng Tao na hindi dumating upang paglingkuran, kundi upang maglingkod at upang ibigay ang kaluluwa niya bilang tubos kapalit ng marami. At habang sila ay lumalabas mula sa Jerico, sumunod sa kanya ang napakaraming tao. At narito, dalawang bulag na nakaupo sa tabi ng daan, nang marinig nila na si Jesus ay dumadaan, sumigaw sila at nagsabi: maawa ka sa amin, Panginoon, anak ni David. Ang karamihan ay pinagalitan sila upang sila ay tumahimik; pero sila ay mas malakas sumigaw na nagsasabi: maawa ka sa amin, Panginoon, anak ni David. At

tumayo si Jesus, tinawag niya sila at sinabi: Ano ang gusto ninyong gawin ko para sa inyo? Sinasabi nila sa kanya: Panginoon, nawa'y mabuksan ang aming mga mata. Nagkaroon ng habag, si Jesus ay humipo sa kanilang mga mata, at agad nakakita ang kanilang mga mata, at sumunod sila sa kanya.

21

At noong sila ay lumapit sa Jerusalem at dumating sa Bethphage sa bundok ng mga olibo, noon si Jesus ay nagsugo ng dalawang alagad na sinasabi sa kanila: Pumunta kayo sa nayon na nasa harapan ninyo, at agad makikita ninyo ang asno na nakatali at ang batang asno kasama niya; pagkatapos kalagan ninyo, dalhin ninyo sa akin. At kung may magsabi sa inyo ng anuman, sasabihin ninyo na ang Panginoon ay may pangangailangan sa mga ito; at agad naman ipapadala niya sila. Ito at ang lahat ay nangyari upang matupad ang sinabi sa pamamagitan ng propeta na nagsasabi: sabihin ninyo sa anak na babae ng Sion, narito ang hari mo dumarating sa iyo maamo at nakasakay sa asno at sa batang asno anak ng hayop na pasanin. Pagkatapos pumunta at gawin ng mga alagad ayon sa iniutos sa kanila ni Hesus, dinala nila ang asno at ang batang asno, at inilagay nila sa ibabaw nito ang kanilang mga damit, at umupo siya sa ibabaw nito. Ang karamihan ng mga tao ay naglatag ng kanilang sariling mga damit sa daan, at ang iba naman ay nagputol ng mga sanga mula sa mga puno at naglatag nito sa daan. Ang mga tao na nangunguna at ang mga sumusunod ay sumisigaw na nagsasabi:

Hosana sa anak ni David; pinagpala ang dumarating sa pangalan ng Panginoon; hosana sa kaitaasan. At nang siya ay pumasok sa Jerusalem, nayanig ang buong lungsod na nagsasabi: Sino ba ito? At ang mga tao ay nagsasabi: Ito si Hesus ang propeta mula sa Nazaret ng Galilea. At pumasok si Jesus sa templo ng Diyos, at pinalayas niya ang lahat ng mga nagbebenta at mga bumibili sa templo, at winasak niya ang mga mesa ng mga mangangalakal ng salapi at ang mga upuan ng mga nagbebenta ng mga kalapati, at sinabi niya sa kanila: nakasulat, ang bahay ko ay tatawagin na bahay ng panalangin; kayo nga ginawa ninyo itong yungib ng mga tulisan. At lumapit sa kanya ang mga pilay at ang mga bulag sa templo at pinagaling niya sila. Pagkakita naman ng mga pangulong pari at ng mga eskriba ng mga kahanga-hangang bagay na ginawa niya at ng mga batang sumisigaw sa templo at nagsasabi, Hosanna sa anak ni David, nagalit sila at sinabi sa kanya, Naririnig mo ba kung ano ang sinasabi ng mga ito? At si Jesus ay nagsabi sa kanila: Oo; hindi ba kayo kailanman nakabasa na mula sa bibig ng mga sanggol at ng mga sumususo ay naghanda ka ng papuri? At pagkaiwanan niya sila, lumabas siya sa labas ng lungsod papunta sa Betania at namalagi siya doon. Ng umaga habang bumabalik sa lungsod, nagutom siya; at nakakita ng isang puno ng igos sa daan, lumapit sa kanya, at walang natagpuan sa kanya kundi dahon lamang, at sinabi niya sa kanya: huwag nang magbunga ka magpakailanman. At agad natuyo ang puno ng igos. At nang makita ng mga alagad, sila ay nagtaka na nagsasabi, Paano agad natuyo ang puno ng igos? Sumagot naman si Jesus at sinabi sa kanila, Totoo, sinasabi ko sa inyo,

kung mayroon kayong pananampalataya at hindi kayo mag-alinlangan, hindi lamang ang nangyari sa puno ng igos ang gagawin ninyo, kundi kahit sa bundok na ito sabihin ninyo, Maangat ka at itapon ka sa dagat, mangyayari; at lahat ng mga bagay na hihingin ninyo sa panalangin na naniniwala, tatanggapin ninyo. At nang siya ay dumating sa templo, lumapit sa kanya habang nagtuturo ang mga punong pari at ang mga matatanda ng bayan na nagsasabi: Sa anong awtoridad ginagawa mo ang mga bagay na ito, at sino ang nagbigay sa iyo ng awtoridad na ito? Sumagot naman si Jesus at sinabi sa kanila, Tatanungin ko rin kayo ng isang tanong, na kung sasabihin ninyo sa akin, sasabihin ko rin sa inyo kung sa anong awtoridad ginagawa ko ang mga ito. Ang bautismo ni Juan, saan nanggaling—mula sa langit o mula sa mga tao? Ngunit sila ay nag-iisip sa kanilang sarili na nagsasabi: kung sabihin natin, mula sa langit, sasabihin niya sa atin, bakit nga hindi kayo naniwala sa kanya; ngunit kung sabihin natin, mula sa mga tao, natatakot kami sa karamihan; sapagkat silang lahat ay itinuturing si Juan bilang propeta. At sumagot sila kay Jesus at sinabi: Hindi namin alam. Sinabi niya sa kanila: Hindi rin ako nagsasabi sa inyo kung sa anong awtoridad ko ginagawa ang mga ito. Pero ano ang sa tingin ninyo? May isang tao na may dalawang anak, at lumapit sa una at sinabi: anak, pumunta ka ngayong araw at magtrabaho sa ubasan ko. Pero sumagot siya at sinabi, Ayaw ko. Pero pagkatapos nagbago ang isip niya at pumunta. At lumapit sa pangalawa, sinabi rin nang gayon. At sumagot siya at sinabi, Ako, panginoon, at hindi siya umalis. Sino sa dalawa ang gumawa ng kalooban ng ama? Sinasabi nila

sa kanya, Ang una. Sinasabi ni Jesus sa kanila: Totoo, sinasabi ko sa inyo na ang mga maniningil ng buwis at ang mga patutot ay nauuna sa inyo papasok sa kaharian ng Diyos. Dumating kasi sa inyo si Juan sa daan ng katuwiran, at hindi kayo naniwala sa kanya; pero ang mga maniningil ng buwis at ang mga patutot ay naniwala sa kanya; kayo naman, pagkakita ninyo, ay hindi kayo nagsisi pagkatapos para maniwala sa kanya. Makinig kayo sa isa pang talinghaga. May isang taong may-ari ng bahay, na nagtanim ng ubasan at naglagay ng bakod sa paligid nito at humukay sa loob nito ng pisaan ng ubas at nagtayo ng tore, at inupahan niya ito sa mga magsasaka at umalis siya sa ibang lugar. Nang malapit na ang panahon ng mga bunga, ipinadala niya ang kanyang mga alipin sa mga magsasaka upang kunin ang kanyang mga bunga. At kinuha ng mga magsasaka ang kanyang mga alipin, ang isa ay binugbog nila, ang isa ay pinatay, at ang isa ay binato. Muli siyang nagpadala ng iba pang mga alipin na mas marami kaysa sa mga una, at ginawa nila sa kanila ang gayundin. Ngunit sa huli, ipinadala niya sa kanila ang kanyang anak, na sinasabi: Igagalang nila ang aking anak. Ngunit ang mga magsasaka, nang makita nila ang anak, ay nagsabi sa kanilang sarili: Ito ang tagapagmana; halika, patayin natin siya at kunin natin ang kanyang mana. At matapos kunin siya, itinakwil nila siya sa labas ng ubasan at pinatay. Kaya nga kapag dumating ang panginoon ng ubasan, ano ang gagawin niya sa mga magsasakang iyon? Sinasabi nila sa kanya: Ang masasama ay masama niyang wawasakin, at ang ubasan ay ipapaupa niya sa ibang mga magsasaka, na magbibigay sa kanya ng mga bunga sa kanilang mga panahon. Sinasabi ni Jesus sa

kanila: Hindi ba kayo kailanman bumasa sa mga kasulatan, ang batong tinanggihan ng mga nagtatayo, ito ay naging ulo ng sulok; mula sa Panginoon nangyari ito, at ito ay kahanga-hanga sa ating mga mata? Dahil dito, sinasabi ko sa inyo na kukunin mula sa inyo ang kaharian ng Diyos at ibibigay sa bansang gumagawa ng mga bunga nito; at ang mahuhulog sa batong ito ay madudurog; sa kanino naman ito mahulog, dudurugin niya siya. At pagkarinig ng mga punong pari at ng mga Fariseo ng mga talinghaga niya, nakilala nila na tungkol sa kanila nagsasalita siya; at habang hinahanap siyang dakpin, natakot sila sa mga karamihan, sapagkat itinuturing nila siyang propeta.

22

At sumagot si Jesus, muli siyang nagsabi sa kanila sa pamamagitan ng mga talinghaga, sinasabi: Ang kaharian ng mga langit ay naging katulad ng isang taong hari, na gumawa ng kasalan para sa kanyang anak na lalaki. At ipinadala niya ang kanyang mga alipin upang tawagin ang mga naimbitahan sa kasalan, at ayaw nilang pumunta. Muli siyang nagpadala ng iba pang mga alipin na nagsasabi: Sabihin ninyo sa mga inanyayahan: Narito, ang aking pinakamagandang pagkain ay aking inihanda, ang aking mga toro at ang mga patabang hayop ay nakatadtad na, at lahat ay handa; pumarito kayo sa mga kasal. Ngunit ang mga nagpabaya ay umalis, ang isa ay pumunta sa kanyang sariling bukid, at ang isa ay pumunta sa kanyang negosyo; at ang mga natitirang tao ay sumunggab sa kanyang

mga alipin at ininsulto at pinatay sila. Nang marinig naman, ang haring iyon ay nagalit, at pagkatapos magpadala ng mga hukbo niya, winasak niya ang mga mamamatay-taong iyon at sinunog ang lungsod nila. Noon sinabi niya sa mga alipin niya: Ang kasal nga ay handa na, pero ang mga inanyayahan ay hindi karapat-dapat; kaya pumunta kayo sa mga labasan ng mga daan, at gaano man karami ang inyong mahanap, anyayahan ninyo sa kasal. At pagkalabas ng mga aliping iyon sa mga daan, tinipon nila ang lahat ng gaanong karami na nakita nila, masasama at mabubuti; at napuno ang kasal ng mga nakahiga. Pagpasok ng hari upang tingnan ang mga nakahiga, nakita niya doon ang isang tao na hindi nakasuot ng kasuotan ng kasal, at sinabi niya sa kanya: Kaibigan, paano ka pumasok dito nang wala kang kasuotan ng kasal? Ngunit siya ay pinatahimik. Noon sinabi ng hari sa mga alipin: Pagkatapos gaposin ang kanyang mga paa at mga kamay, buhatin ninyo siya at itapon sa panlabas na kadiliman; doon ay magkakaroon ng pag-iyak at ng pag-ngangalit ng mga ngipin. Marami ang tinatawag, ngunit kakaunti ang pinili. Noon, umalis ang mga Pariseo at kumuha ng konseho para mabitag nila siya sa pamamagitan ng salita. At ipinapadala nila sa kanya ang kanilang mga alagad kasama ng mga Herodiano na nagsasabi: Guro, alam namin na ikaw ay totoo at itinuturo mo ang daan ng Diyos sa katotohanan, at wala kang pakialam tungkol sa sinuman; sapagkat hindi ka tumitingin sa mukha ng mga tao; sabihin nga sa amin, ano sa tingin mo? Pinapayagan ba na magbigay ng buwis kay Cesar o hindi? Ngunit nakaalam si Jesus ng kanilang kasamaan, kaya sinabi niya, Bakit ninyo ako sinusubok, mga mapagkunwari?

Ipakita ninyo sa akin ang barya ng buwis. At nagdala naman sila sa kanya ng denarius. At sinasabi niya sa kanila: Kanino ang larawang ito at ang inskripsiyon? Sinasabi nila sa kanya: Kay Cesar. Noon sinabi niya sa kanila: Ibalik nga ang kay Cesar kay Cesar at ang kay Diyos sa Diyos. At nang marinig nila, namangha sila, at nang iwan nila siya, umalis sila. Sa araw na iyon, lumapit sa kaniya ang mga Saduceo, ang mga nagsasabing walang pagkabuhay na muli, at tinanong nila siya, na sinasabi: Guro, sinabi ni Moises, kung ang sinuman ay mamatay na walang mga anak, ang kapatid niya ay mag-aasawa sa asawa niya at magpapabangon ng binhi para sa kapatid niya. Mayroon ngang pitong magkakapatid na lalaki sa amin, at ang una, nang mag-asawa, namatay, at dahil walang anak, iniwan ang asawa niya sa kapatid niyang lalaki; gayundin din ang pangalawa at ang pangatlo, hanggang sa pito. Huli sa lahat, namatay din ang babae. Sa pagkabuhay na muli nga, sa kanino sa pito magiging ang babae? Sapagkat lahat ay nagkaroon sa kanya. Sumagot si Jesus at sinabi niya sa kanila, Naliligaw kayo dahil hindi ninyo alam ang mga Kasulatan ni ang kapangyarihan ng Diyos. Sapagkat sa pagkabuhay na muli, hindi sila nag-aasawa ni hindi sila ibinibigay sa pag-aasawa, kundi tulad ng mga sugo ng Diyos sa langit sila. Ngunit tungkol sa pagkabuhay na muli ng mga patay, hindi ba ninyo nabasa ang sinabi sa inyo ng Diyos na nagsasabi, Ako ay ang Diyos ni Abraham at ang Diyos ni Isaac at ang Diyos ni Jacob? Hindi ang Diyos ay Diyos ng mga patay, kundi ng mga buhay. At nang marinig ng mga tao, namangha sila sa kanyang pagtuturo. Ang mga Pariseo naman, pagkarinig na pinatahimik niya ang mga Saduceo, nagtipon sa parehong

lugar, at nagtanong ang isa mula sa kanila, isang dalubhasa sa kautusan, sinusubok siya at nagsasabi, Guro, aling utos ang dakila sa kautusan? At si Jesus ay nagsabi sa kanya: Mamahalin mo ang Panginoon na Diyos mo sa buong puso mo at sa buong kaluluwa mo at sa buong isip mo. Ito ang una at dakila na utos. Ang pangalawa at katulad nito: mamahalin mo ang kapwa mo gaya ng iyong sarili. Sa dalawang utos na ito nakasabit ang buong batas at ang mga propeta. Nang magtipon ang mga Pariseo, tinanong sila ni Hesus na nagsasabi, Ano sa inyo ang tila tungkol sa Kristo? Anak siya ng sino? Sinasabi nila sa kanya: Ni David. Sinasabi niya sa kanila: Paano nga si David sa Espiritu ay tumatawag sa kanya na Panginoon, na nagsasabi, Sinabi ng Panginoon sa aking Panginoon, umupo ka sa kanan ko hanggang gawin kong tungtungan ng iyong mga paa ang iyong mga kaaway? Kung kaya si David ay tumatawag sa kanya na Panginoon, paano siya naging anak niya? At walang sinuman ang nakakaya na sumagot sa kanya ng salita, ni hindi na nangahas ang sinuman mula sa araw na iyon na tanungin pa siya.

23

Noon si Jesus ay nagsalita sa mga karamihan at sa kanyang mga alagad na nagsasabi: sa upuan ni Moises umupo ang mga eskriba at ang mga Fariseo. Kaya lahat ng mga bagay na kung anuman ang sasabihin nila sa inyo na ingatan, ingatan at gawin, pero ayon sa kanilang mga gawa huwag ninyo gawin; sapagkat

nagsasabi sila, at hindi naman gumagawa. Sapagkat sila ay nagtatalì ng mga pasan na mabigat at mahirap dalhin at ipinapatong sa mga balikat ng mga tao, ngunit sa kanilang daliri ay hindi nila nais igalaw ang mga iyon. Lahat ng kanilang mga gawa ay ginagawa nila upang makita ng mga tao. Sapagkat pinalalapad nila ang kanilang mga pilakterya at pinalalaki nila ang mga palawit ng kanilang mga damit, at iniibig nila ang pangunahing puwesto sa mga hapunan at ang mga pangunahing upuan sa mga pagtitipon at ang mga pagbati sa mga pamilihan at ang tawaging rabi rabi ng mga tao. Pero kayo huwag kayong tawaging rabi, sapagkat isa lang ang guro ninyo, ang Kristo; at lahat naman kayo ay mga kapatid. At huwag kayong tumawag ng ama ninyo sa ibabaw ng lupa; sapagkat isa ang ama ninyo, ang nasa mga langit. Huwag rin kayong tawagin na mga guro; sapagkat isa lamang ang inyong guro, si Cristo. Ang pinakadakila sa inyo ay magiging lingkod ninyo. Sinuman na magpapataas ng kanyang sarili ay papakumbabain, at sinuman na magpapakumbaba ng kanyang sarili ay itataas. Aba at sa inyo, mga eskriba at mga Pariseo na mga mapagkunwari, dahil sinasasakmal ninyo ang mga bahay ng mga balo at sa dahilan mahaba kayong nanalangin; dahil dito tatanggapin ninyo mas maraming hatol. Pagkaaba sa inyo, mga eskriba at mga Pariseo na mga mapagkunwari, dahil isinasara ninyo ang kaharian ng langit sa harap ng mga tao; kayo nga ay hindi pumapasok, ni hindi ninyo pinapayagan ang mga pumapasok na makapasok. Pagkaawa sa inyo, mga eskriba at mga Pariseo na mga mapagkunwari, dahil lumalakbay kayo sa dagat at sa tuyong lupa upang gawing isang prosélito ang isa, at kapag siya ay

naging ganoon, ginagawa ninyo siyang anak ng gehena na dobleng higit kaysa inyo. Sa inyo, mga bulag na gabay, na nagsasabi: sinuman na magsumpa sa templo, wala iyon, pero sinuman na magsumpa sa ginto ng templo, may pananagutan. Mga hangal at bulag, sino nga ang mas dakila, ang ginto o ang templo na nagpapaging-banal sa ginto? At sinuman na magsumpa sa altar, wala iyon, ngunit sinuman na magsumpa sa handog na nasa ibabaw nito, may pananagutan siya. Mga hangal at bulag, ano ba ang mas dakila, ang handog o ang altar na nagpapaging-banal sa handog? Ang nagsumpa sa altar ay sumusumpa sa kanya at sa lahat ng nasa itaas nito; at ang nagsumpa sa templo ay sumusumpa sa kanya at sa naninirahan doon; at ang nagsumpa sa langit ay sumusumpa sa trono ng Diyos at sa nakaupo sa itaas nito. Aba sa inyo, mga eskriba at mga Pariseo na mga mapagkunwari, dahil nag-iikapu kayo ng menta at ng eneldo at ng kumino, at iniwan ninyo ang mas mabibigat na bahagi ng batas, ang paghatol at ang awa at ang pananampalataya; ngunit ang mga ito ay kinakailangang gawin at ang mga yaon ay hindi dapat pabayaan. Mga bulag na gabay, ang nagsasala ng niknik, ngunit lumalamon ng kamelyo. Aba sa inyo, mga eskriba at mga Pariseong mga mapagkunwari, dahil nililinis ninyo ang labas ng tasa at ng pinggan, ngunit ang loob ay puno mula sa panloloob at kalikuan. Pariseong bulag, linisin mo muna ang loob ng tasa at ng pinggan, upang maging malinis din ang labas nila. Aba sa inyo, mga eskriba at mga Pariseo na mga mapagkunwari, dahil kayo ay tulad ng mga libingang pinintahan ng puti, na sa labas ay lumilitaw na magaganda, ngunit sa loob ay puno ng mga buto ng mga patay at ng lahat ng

karumihan. Ganito rin kayo: sa labas nga nakikita ng mga tao na matuwid, pero sa loob puno kayo ng pagkukunwari at kawalang-batas. Aba sa inyo, mga eskriba at mga Pariseo na mga mapagkunwari, dahil kayo ay nagtatatag ng mga libingan ng mga propeta at nagdedekorasyon ng mga monumento ng mga matuwid, at nagsasabi kayo: kung kami ay nasa mga araw ng aming mga ama, hindi sana kami naging kasosyo nila sa dugo ng mga propeta. Kaya nagpapatotoo kayo sa inyong mga sarili na kayo ay mga anak ng mga pumatay sa mga propeta. At kayo, punuin ninyo ang sukat ng inyong mga ninuno. Mga ahas, mga anak ng mga ulupong, paano kayo makakatakas mula sa hatol ng gehena? Dahil sa ito, narito, ako ay nagsusugo sa inyo ng mga propeta at mga pantas at mga eskriba, at mula sa kanila ay papatayin ninyo at ipapapako sa krus, at mula sa kanila ay palalatiguhin ninyo sa mga pagtitipon ninyo at hahabulin ninyo mula sa lungsod papunta sa lungsod, upang dumating sa inyo ang lahat ng matuwid na dugo na ibinubuhos sa lupa mula sa dugo ni Abel na matuwid hanggang sa dugo ni Zacarias na anak ni Barachias, na siyang pinatay ninyo sa pagitan ng templo at ng altar. Totoo, sinasabi ko sa inyo na darating ang lahat ng mga bagay na ito sa salinlahi na ito. Jerusalem, Jerusalem, ang pumapatay sa mga propeta at bumabato sa mga isinugo sa iyo, ilang beses kong ninais na tipunin ang iyong mga anak sa paraang itinutipon ng ibon ang kanyang mga inakay sa ilalim ng mga pakpak, at hindi kayo pumayag. Masdan ninyo, ang bahay ninyo ay iniiwan sa inyo na sira. Sinasabi ko sa inyo, hindi ninyo ako makikita mula ngayon hanggang sabihin ninyo, Pinagpala ang dumarating sa pangalan ng Panginoon.

24

At nang lumabas si Jesus ay umalis mula sa templo; at lumapit ang kanyang mga alagad upang ipakita sa kanya ang mga gusali ng templo. At sinabi ni Jesus sa kanila, Hindi ba ninyo nakikita ang lahat ng ito? Totoo, sinasabi ko sa inyo, walang babaing bato sa ibabaw ng bato dito na hindi iwawasak. Habang nakaupo siya sa Bundok ng mga Olibo, lumapit sa kanya ang mga alagad nang pribado na nagsasabi: Sabihin mo sa amin kailan mangyayari ang mga bagay na ito, at ano ang tanda ng iyong pagdating at ng katapusan ng kapanahunan? At sumagot si Jesus at sinabi sa kanila: Tingnan ninyo na huwag kayong paligawin ng sinuman. Sapagkat marami ang darating sa pangalan ko na nagsasabi, Ako ay ang Cristo, at marami ang ililigaw nila. Kayo ay magiging malapit na makarinig ng mga digmaan at mga balita ng mga digmaan; tingnan ninyong huwag kayo mabahala; sapagkat kailangan mangyari ang lahat ng mga bagay, pero hindi pa ito ang wakas. Babangon sapagkat bansa laban sa bansa at kaharian laban sa kaharian, at magkakaroon ng mga taggutom at mga salot at mga lindol sa iba't ibang lugar; ngunit ang lahat ng ito ay simula ng mga kirot ng panganganak. Noon sila ay maghahatid sa inyo sa kapighatian at papatayin nila kayo, at kayo ay magiging kinapopootan ng lahat ng mga bansa dahil sa aking pangalan. At noon ay maraming matatisod at ipagkakanulo nila ang isa't isa at kapopootan nila ang isa't isa. At maraming mga bulaang propeta ay babangon at ililigaw nila ang marami, at dahil sa pagdami ng kawalang-batas, lalamig ang

pag-ibig ng marami. Pero ang nagtimis hanggang sa wakas ay maliligtas. At ipapahayag ang mabuting balitang ito ng kaharian sa buong sansinukob bilang patotoo sa lahat ng mga bansa, at noon darating ang wakas. Kaya kapag nakita ninyo ang kasuklam-suklam ng pagkawasak na sinabi sa pamamagitan ni Daniel na propeta na nakatayo sa banal na lugar, ang nagbabasa ay umunawa, noon ang mga nasa Judea ay tumakas sa mga bundok, ang nasa bubong ay huwag bumaba upang kunin ang mga bagay mula sa bahay niya, at ang nasa bukid ay huwag bumalik sa likuran upang kunin ang mga damit niya. Ngunit aba sa mga may nasa tiyan at sa mga nagpapasuso sa mga araw na iyon. Manalangin kayo na ang inyong pagtakas ay huwag mangyari sa taglamig ni sa araw ng Sabbath. Sapagkat magiging noon ang malaking kapighatian, na tulad nito ay hindi nangyari mula sa simula ng mundo hanggang ngayon at hindi na kailanman mangyayari. At kung hindi pinaikli ang mga araw na yaon, hindi sana naligtas ang lahat ng laman; ngunit dahil sa mga hinirang, paiiklihin ang mga araw na yaon. Noon kung sinuman sa inyo ay magsabi, narito dito ang Cristo o narito, huwag kayong maniwala; dahil babangon ang mga bulaang Cristo at mga bulaang propeta at magbibigay ng mga dakilang tanda at mga kababalaghan, upang iligaw, kung posible, maging ang mga pinili. Masdan, sinabi ko na sa inyo nang maaga. Kaya kung sabihin nila sa inyo, Narito, sa ilang siya, huwag kayong lumabas; Narito, sa mga silid, huwag kayong maniwala; sapagkat kung paano ang kidlat lumalabas mula sa silangan at nakikita hanggang sa kanluran, ganoon din ang pagdating ng Anak ng Tao; sapagkat kung saan ang bangkay, doon magtitipon

ang mga agila. Agad pagkatapos ng kapighatian ng mga araw na iyon, ang araw ay madidilim at ang buwan ay hindi magbibigay ng liwanag nito, at ang mga bituin ay mahuhulog mula sa langit, at ang mga kapangyarihan ng mga langit ay mayayanig. At pagkatapos ay lilitaw ang tanda ng Anak ng Tao sa langit, at pagkatapos ay magluluksa ang lahat ng mga lipi ng lupa at makikita nila ang Anak ng Tao na dumarating sa ibabaw ng mga ulap ng langit na may kapangyarihan at malaking kaluwalhatian. At ipapadala niya ang kanyang mga anghel na may kasamang malakas na tunog ng trumpeta, at titipunin nila ang kanyang mga pinili mula sa apat na hangin mula sa mga dulo ng kalangitan hanggang sa mga dulo nito. Mula naman sa puno ng igos, matutunan ninyo ang talinghaga. Kapag ang sanga nito ay naging malambot na at ang mga dahon ay sumusupling, alam ninyo na malapit na ang tag-init; ganoon din naman kayo kapag nakita ninyo ang lahat ng mga ito, alam ninyo na malapit na ito sa mga pintuan. Totoo, sinasabi ko sa inyo, hindi talagang dadaan ang henerasyon na ito hanggang sa mangyari ang lahat ng mga bagay na ito. Ang langit at ang lupa ay mawawala, pero ang aking mga salita ay hindi kailanman mawawala. Tungkol sa araw na iyon at oras, walang sinuman ang nakakaalam, ni hindi ang mga sugo ng mga langit, kundi ang aking ama lamang. Kung paano ang mga araw ni Noe, ganoon din magiging ang pagdating ng Anak ng Tao. Sapagkat kung paano sila ay nasa mga araw na bago ang baha, kumakain at umiinom, nag-aasawa at ipinakakasal, hanggang sa araw na pumasok si Noe sa arka, at hindi nila nalaman hanggang dumating ang baha at dinala silang lahat, ganoon din magiging ang pagdating ng Anak ng

Tao. Noon may dalawa sa bukid, ang isa ay kinukuha at ang isa ay iniiwan; may dalawang babaeng gumagiling sa gilingan, ang isa ay kinukuha at ang isa ay iniiwan. Magbantay nga kayo, dahil hindi ninyo alam kung anong oras darating ang inyong Panginoon. Ngunit alamin ninyo ito: kung alam ng may-ari ng bahay kung anong oras darating ang magnanakaw, siya sana ay nagbantay at hindi sana niya pinayagan na pasukin ang kanyang bahay. Dahil dito, kayo rin ay maging handa, sapagkat sa oras na hindi ninyo inaakalà ay dumarating ang Anak ng Tao. Sino nga ba ang tapat na alipin at matalino, na hinirang ng kanyang panginoon sa kanyang paglilingkod upang bigyan sila ng pagkain sa tamang panahon? Mapalad ang aliping iyon na kung pagdating ng kanyang panginoon ay masusumpungan niyang gumagawa ng ganoon. Totoo, sinasabi ko sa inyo na sa lahat ng kaniyang mga ari-arian, ilalagay niya siya. Kung sabihin ng masamang aliping iyon sa puso niya, nagtatagal ang aking panginoon na dumating, at magsimula siyang saktan ang kanyang mga kapwa alipin, at kumain at uminom kasama ng mga lasing, darating ang panginoon ng aliping iyon sa araw na hindi niya inaasahan at sa oras na hindi niya alam, at hihiwain niya siya sa dalawa, at ilalagay niya ang kanyang bahagi kasama ng mga mapagkunwari; doon ay magiging ang pag-iyak at ang pagngangalit ng mga ngipin.

25

Noon maihahalintulad ang kaharian ng mga langit sa sampung

dalaga, na sila na kumuha ng kanilang mga sulo ay lumabas papunta sa pagsalubong ng lalaking ikakasal. Lima sa kanila ay matalino at ang lima ay hangal. Yaong mga hangal na pagkatapos kunin ang kanilang mga sulo ay hindi kumuha ng langis para sa kanilang sarili; ngunit ang mga marunong ay kumuha ng langis sa kanilang mga sisidlan kasama ang kanilang mga sulo. Habang nagtagal ang kasintahan, naantok silang lahat at nakatulog. Sa kalagitnaan ng gabi, may sigaw na nangyari: Narito, ang lalaking ikakasal ay dumarating, lumabas kayo para salubungin siya. Noon bumangon ang lahat ng mga dalaga yaon at inayos ang kanilang mga ilawan. Ang mga hangal ay nagsabi sa mga matalino: bigyan ninyo kami ng langis ninyo, dahil ang mga ilawan namin ay namamatay. Sumagot naman ang mga matalino, nagsasabi: Baka hindi sapat para sa amin at para sa inyo; pumunta na lang kayo sa mga nagbebenta at bumili para sa inyong sarili. Habang umalis sila para bumili, dumating ang lalaking ikakasal at ang mga handang babae ay pumasok kasama niya sa kasalan, at naisara ang pinto. Mamaya naman, dumating din ang natitirang mga dalaga na nagsasabi, Panginoon, Panginoon, buksan mo para sa amin. Pero sumagot siya at sinabi, Totoo, sinasabi ko sa inyo, hindi ko kayo kilala. Magbantay nga kayo, sapagkat hindi ninyo alam ang araw ni ang oras kung kailan dumarating ang Anak ng Tao. Kung paano ang isang taong aalis sa malayo ay tinawag ang kanyang sariling mga alipin at ibinigay sa kanila ang mga pag-aari niya, at sa isa nga ay binigyan ng limang talento, at sa isa ay dalawa, at sa isa ay isa, sa bawat isa ayon sa kanyang sariling kakayahan, at umalis sa malayo kaagad. At pumunta ang tumanggap ng limang

talento, nagtrabaho sa kanila at gumawa ng iba pang limang talento. Gayon din, ang tumanggap ng dalawa ay kumita rin ng iba pang dalawa. Ngunit ang isa na kumuha ng isa, umalis, humiukay sa lupa at itinago ang pilak ng kanyang panginoon. Pagkatapos ng mahabang panahon, dumating ang panginoon ng mga aliping iyon at nag-ayos ng account kasama nila. At lumapit ang tumanggap ng limang talento at nagdala ng iba pang limang talento na nagsasabi: Panginoon, limang talento sa akin ay ibinigay mo; tingnan mo, iba pang limang talento ay kinita ko sa kanila. Sinabi sa kanya ng kanyang panginoon: Mabuti, aliping mabuti at tapat, sa kaunti ay tapat ka, sa marami ay ilalagay kita; pumasok ka sa kagalakan ng iyong panginoon. Lumapit naman at ang kumuha ng dalawang talento ay nagsabi: Panginoon, dalawang talento ang ibinigay mo sa akin; tingnan mo, iba pang dalawang talento ang kinita ko mula sa kanila. Sinabi sa kanya ng kanyang panginoon: Mabuti, aliping mabuti at tapat, sa kaunti ay tapat ka, sa marami ay ilalagay kita; pumasok ka sa kagalakan ng iyong panginoon. Lumapit naman at ang tumanggap ng isang talento ay nagsabi: Panginoon, nakilala kita na ikaw ay matigas na tao, umaani kung saan hindi ka nagtanim at nangongolekta mula kung saan hindi ka nagkalat; at dahil natakot, umalis ako at itinago ko ang talento mo sa lupa; tingnan, nasa iyo ang sa iyo. Sumagot naman ang kanyang panginoon at sinabi sa kanya, Masama at tamad na alipin, alam mo na umaani ako kung saan hindi ako nagtanim at nagtitipun mula kung saan hindi ako nagkalat. Kailangan nga na ilagay mo ang aking pilak sa mga bangkero, at pagdating ko makukuha ko sana ang akin kasama ng tubo. Kaya nga kunin

ninyo mula sa kanya ang talento at ibigay sa mayroon ng sampung talento. Sa lahat ng may-ari ay bibigyan at padadamihin, ngunit sa walang mayroon ay kahit ang mayroon siya ay kukunin mula sa kanya. At itapon ninyo ang walang silbing alipin sa kadiliman na panlabas; doon ay magkakaroon ng pag-iyak at ng pagngangalit ng mga ngipin. Kapag dumating ang anak ng tao sa kanyang kaluwalhatian at lahat ng banal na mga sugo kasama niya, noon uupo siya sa trono ng kanyang kaluwalhatian, at matitipon sa harap niya ang lahat ng mga bansa, at ihihiwalay niya sila mula sa isa't isa gaya ng pastol na naghihiwalay ng mga tupa mula sa mga batang kambing, at ilalagay niya ang mga tupa sa kanyang kanan, at ang mga kambing sa kaliwa. Noon ay sasabihin ng hari sa mga nasa kanan niya: Halika kayo mga pinagpala ng aking ama, manahin ninyo ang kahariang inihanda para sa inyo mula sa pagkakatatag ng mundo. Nagutom ako, at binigyan ninyo ako ng makakain, nauhaw ako, at pinainuman ninyo ako, estranghero ako, at tinanggap ninyo ako, hubad ako, at binigyan ninyo ako ng damit, nagkasakit ako, at dinalaw ninyo ako, nasa bilangguan ako, at pumunta kayo sa akin. Noon sasagot sa kanya ang mga matuwid na nagsasabi, Panginoon, kailan ka namin nakitang nagugutom at pinakain namin, o nauuhaw at pinainuman namin? Kailan ba namin nakita ka na estranghero at tinipon ka namin, o hubad at binigyan ka namin ng damit? Kailan ba namin nakita ka na mahina o nasa bilangguan, at pumunta kami sa iyo? At sumagot ang hari at sasabihin sa kanila: Totoo, sinasabi ko sa inyo, kung ano ang ginawa ninyo sa isa sa mga kapatid kong pinakamaliit, sa akin ninyo ito ginawa. Noon

sasabihin din niya sa mga nasa kaliwa: Lumayo kayo sa akin, kayong mga sinumpa, papunta sa apoy na walang hanggan na inihanda para sa diyablo at sa kanyang mga sugo. Nagutom kasi ako, at hindi ninyo ako binigyan ng makakain, nauhaw ako, at hindi ninyo ako pinainom, estranghero ako, at hindi ninyo ako tinanggap, hubad ako, at hindi ninyo ako binigyan ng damit, mahina ako at nasa bilangguan, at hindi ninyo ako dinalaw. Kung gayon sasagot sila sa kanya, sila rin, nagsasabi: Panginoon, kailan ka namin nakita na nagugutom o nauuhaw o estranghero o hubad o mahina o nasa bilangguan, at hindi namin pinaglingkuran ka? Kung gayon sasagutin niya sila na nagsasabi: totoo, sinasabi ko sa inyo, hanggang sa gaano karami hindi ninyo ginawa sa isa sa mga ito ng mga pinakamaliit, ni sa akin man ay hindi ninyo ginawa. At aalis ang mga ito papunta sa walang hanggang parusa, ngunit ang mga matuwid ay papunta sa walang hanggang buhay.

26

At nangyari noong natapos ni Jesus ang lahat ng mga salitang ito, sinabi niya sa kanyang mga alagad: Alam ninyo na pagkatapos ng dalawang araw ang paskua ay darating, at ang Anak ng Tao ay ibibigay upang ipako sa krus. Noon nagtipon ang mga punong pari at ang mga eskriba at ang mga matatanda ng bayan sa looban ng punong paring tinatawag na Caifas, at nagpayo-payo sila upang si Jesus ay dakpin sa pamamagitan ng daya at patayin. Sinasabi nila, Huwag sa pista, para huwag

magkaroon ng kagulo sa mga tao. Nang ang Jesus ay nasa Bethany sa bahay ni Simon ang ketongin, lumapit sa kanya ang isang babae na may alabaster na sisidlan ng pabango na napakahalagang, at ibinuhos niya ito sa ulo ni Jesus habang nakahiga siya. Ngunit nang makita ng kanyang mga alagad, nagalit sila at nagsabi: Para saan ang pagkaaksayang ito? Maaari kasi itong pabango na maibenta ng mahal at maibigay sa mga mahihirap. Nang mapagalaman ito ni Hesus, sinabi niya sa kanila, Bakit kayo nagbibigay ng mga problema sa babae? Sapagkat magandang gawa ang ginawa niya sa akin. Ang mga mahirap kasi ay lagi ninyong kasama, pero ako ay hindi lagi ninyong kasama. Sapagkat ang babaeng ito na nagbuhos ng pabangong ito sa aking katawan, ginawa niya ito para ihanda ako para sa libing. Totoo, sinasabi ko sa inyo, saan man ipahayag ang mabuting balitang ito sa buong mundo, sasabihin din ang ginawa niya bilang alaala niya. Noon pumunta ang isa sa labindalawa, ang tinatawag na Hudas Iskariote, sa mga punong pari at sinabi: ano ang gusto ninyong ibigay sa akin, at ibibigay ko siya sa inyo? At nagtakda sila para sa kanya ng tatlumpung pirasong pilak. At mula noon naghahanap siya ng pagkakataon upang siya ay ipagkanulo. Sa unang araw ng mga tinapay na walang lebadura, lumapit ang mga alagad kay Jesus at sinabi sa kanya, Saan mo nais na ihanda namin para sa iyo ang kain ng Paskuwa? At sabi niya: pumunta kayo sa lungsod sa isang tao at sabihin ninyo sa kanya: ang guro ay nagsasabi, ang aking panahon ay malapit na, sa iyo ko ginagawa ang paskua kasama ng aking mga alagad. At ginawa ng mga alagad kung paano iniutos sa kanila ni Hesus, at inihanda nila ang paskuwa. Ngunit

nang dumating ang gabi, siya ay nakahiga kasama ng labindalawa. At habang kumakain sila, sinabi niya: Totoo, sinasabi ko sa inyo na isa sa inyo ang magkakanulo sa akin. At labis na nalungkot, nagsimula silang magsalita sa kanya, bawat isa sa kanila: Hindi naman ako, Panginoon? Ngunit sumagot siya at sinabi: ang nagsawsaw ng kamay kasama ko sa pinggan, siya ang magtataksil sa akin. Ang Anak ng Tao nga ay pumupunta ayon sa nasulat tungkol sa kanya; ngunit aba naman ang taong iyon na sa pamamagitan niya ang Anak ng Tao ay ipinagkakanulo; mabuti sana para sa kanya kung hindi ipinanganak ang taong iyon. Sumagot naman si Judah na siyang naghahanda na ibigay siya, sinabi: Hindi naman ako, Rabbi? Sinasabi niya sa kanya, Ikaw ang nagsabi. Habang kumakain sila, kinuha ni Jesus ang tinapay at nagpasalamat, pinagputol at ibinigay sa mga alagad at sinabi: Kunin ninyo, kainin; ito ay ang katawan ko. At kinuha ang kopa at nagpasalamat, ibinigay sa kanila, nagsasabi: Uminom mula dito kayong lahat. Ito dahil ay ang dugo ko, ang ng bagong tipan, ang para sa marami ibinubuhos para sa kapatawaran ng mga kasalanan. Sinasabi ko nga sa inyo na hindi talaga ako iinom mula ngayon mula sa bunga ng ubas na ito hanggang sa araw na iyon kapag iinom ako nito na bago kasama ninyo sa kaharian ng ama ko. At pagkatapos nilang umawit ng himno, lumabas sila patungo sa Bundok ng mga Olibo. Noon sinabi sa kanila ni Hesus, Kayong lahat ay madadapa dahil sa akin sa gabing ito, sapagkat nakasulat, Sasaktan ko ang pastol, at makakalat ang mga tupa ng kawan. Ngunit pagkatapos akong mabuhay muli, uunahan ko kayo sa Galilea. Sumagot naman si Pedro at sinabi sa kanya,

Kung lahat ay matitisod dahil sa iyo, ako naman ay hindi kailanman matitisod. Sinabi sa kanya ni Jesus: totoo, sinasabi ko sa iyo na sa gabing ito bago tumilaok ang manok nang tatlong beses, itatanggi mo ako. Sinabi sa kanya ni Pedro: kahit kailangan akong mamatay kasama mo, hindi kita ikakaila. Gayundin, lahat ng mga alagad ay nagsabi rin. Noon dumating kasama nila si Jesus sa isang lugar na tinatawag na Getsemane, at sinabi niya sa mga alagad: Umupo kayo dito hanggang ako ay umalis at manalangin doon. At pagkatapos na isama si Pedro at ang dalawang anak na lalaki ni Zebedeo, nagsimula siyang malungkot at mabagabag. Noon sinabi niya sa kanila ni Jesus: napakasama ng loob ang kaluluwa ko hanggang sa kamatayan; manatili kayo dito at magbantay kasama ko. At pagkasulong ng kaunti, siya ay bumagsak sa kanyang mukha, nanalangin at nagsasabi: Ama ko, kung posible, lumipas mula sa akin ang kopang ito; ngunit hindi kung ano ang gusto ko, kundi kung ano ang gusto mo. At dumating siya sa mga alagad at nasumpungan niya sila na natutulog, at sinabi niya kay Pedro: ganito, hindi kayo malakas isang oras manatiling gising kasama ko? Magbantay kayo at manalangin, upang hindi kayo pumasok sa tukso; ang espiritu nga ay handang-handa, pero ang laman ay mahina. Muli, mula sa pangalawang beses, umalis siya at nanalangin, nagsasabi: Ama ko, kung hindi maaaring lumipas ang kopang ito mula sa akin maliban kung inumin ko ito, mangyari ang kalooban mo. At pagdating ay nasumpungan niya silang muli na natutulog; sapagkat ang kanilang mga mata ay nabigatan. At pagkatapos na iwan niya sila, umalis siya muli at nananalangin sa ikatlong pagkakataon, sinasabi ang parehong

salita; pagkatapos pumunta siya sa kanyang mga alagad at sinabi sa kanila; natutulog pa ba kayo at nagpapahinga? Narito, malapit na ang oras at ang Anak ng Tao ay ibinibigay sa mga kamay ng mga makasalanan. Bumangon kayo, tayo na; narito, malapit na ang nagtataksil sa akin. At habang siya pa ay nagsasalita, narito si Judah, isa sa labindalawa, dumating, at kasama niya ay maraming tao na may mga espada at mga kahoy mula sa mga punong pari at mga matatanda ng bayan. Ang naghahatid sa kanya ay nagbigay sa kanila ng tanda na nagsasabi: Kung sino ang aking hahalikan, siya iyon; dakpin ninyo siya. At agad na lumapit kay Jesus, sinabi, Hail, Rabbi, at hinalikan siya. At sinabi ni Jesus sa kanya: Kaibigan, gawin mo kung bakit ka narito. Noon lumapit sila at ipinatong ang kanilang mga kamay kay Jesus at dinakip nila siya. At masdan, isa sa mga kasama ni Jesus, nag-unat ng kamay at hinugot ang espada niya, at sinaktan ang alipin ng punong pari at tinanggal ang tainga nito. Noon sinabi sa kanya ni Jesus, Ibalik mo ang iyong espada sa lugar nito, sapagkat lahat ng kumukuha ng espada, sa pamamagitan ng espada ay mamamatay. O akala mo ba na hindi ako makakausap ngayon ang aking ama, at siya ay magbibigay sa akin ng higit pa sa labindalawang lehiyon ng mga sugo? Paano nga matutupad ang mga kasulatan na kailangang mangyari ito? Sa oras na iyon, sinabi ni Hesus sa mga karamihan: Parang sa tulisan ba lumabas kayo na may mga espada at mga kahoy para dakpin ako? Araw-araw sa inyo ako nakaupo nagtuturo sa templo, at hindi ninyo ako dinakip. Ngunit ang lahat na ito ay nangyari upang matupad ang mga kasulatan ng mga propeta. Noon, ang lahat ng mga alagad,

matapos iwanan siya, ay tumakas. Ang mga humuli kay Jesus ay dinala siya kay Caifas ang punong pari, kung saan ang mga eskriba at ang mga matatanda ay nagtipon-tipon. At si Pedro ay sumunod sa kanya mula sa malayo hanggang sa looban ng punong pari, at pagkapasok sa loob ay nakaupo kasama ng mga katulong upang makita ang wakas. Ang mga punong pari at ang mga matatanda at ang buong konseho ay nagsisikap humanap ng bulaang patotoo laban kay Jesus upang siya ay mapatay nila, at hindi nila natagpuan; at kahit maraming bulaang saksi ang lumapit, hindi pa rin nila natagpuan. Ngunit sa huli, lumapit ang dalawang bulaang saksi at nagsabi: Sinabi ng taong ito, Kaya kong sirain ang templo ng Diyos at sa loob ng tatlong araw itayo ito. At tumayo ang punong pari at sinabi sa kanya: Wala ka bang isasagot? Ano ang sinasaksihan ng mga ito laban sa iyo? Ngunit si Jesus ay tahimik. At sumagot ang punong pari at nagsabi sa kanya: Pinapanumpa kita ayon sa buhay na Diyos upang sabihin mo sa amin kung ikaw ay ang Cristo ang anak ng Diyos. Sinabi ni Jesus sa kanya: Ikaw ang nagsabi; ngunit sinasabi ko sa inyo, mula ngayon makikita ninyo ang Anak ng Tao na nakaupo sa kanan ng Kapangyarihan at dumarating sa ibabaw ng mga ulap ng langit. Noon ang punong pari ay pinunit ang kanyang mga damit at nagsabi na siya ay namumusong, bakit pa ba tayo may pangangailangan ng mga saksi? Tingnan ninyo, ngayon narinig ninyo ang kanyang lapastangan; ano sa inyo ang tila? At sumagot sila at nagsabi: May sala siya sa kamatayan. Noon niluraan nila ang mukha niya at sinuntok nila siya, at ang iba ay sinampal siya na nagsasabi: Magpropesiya ka sa amin, Cristo, sino ang tumama sa iyo? Ang Pedro naman ay nakaupo sa labas

sa looban; at lumapit sa kanya ang isang babaeng alipin na nagsasabi, Ikaw ay kasama ni Hesus na taga-Galilea. Pero tumangging siya sa harap nilang lahat, sinasabi, Hindi ko alam kung ano ang sinasabi mo. At nang lumabas siya sa pintuan, nakita siya ng iba at sinabi niya sa kanila, Nandoon din ang taong ito kasama ni Hesus na taga-Nazaret. At muli siyang tumanggi na may sumpa na hindi niya kilala ang taong iyon. Pagkatapos ng kaunti, lumapit ang mga nakatayo at sinabi kay Pedro: Tunay na ikaw din ay isa sa kanila, dahil ang pananalita mo ay nagpapahayag nito. Noon siya nagsimula magmura at manumpa na hindi ko kilala ang taong iyon. At agad tumilaok ang tandang. At naalala ni Pedro ang salita ni Hesus na nagsabi sa kanya na bago tumilaok ang tandang tatlong beses, itatanggi mo ako; at lumabas siya sa labas, umiyak siya nang mapait.

27

Nang umaga at nangyari na, kumuha ng konseho ang lahat ng mga punong pari at ang mga matatanda ng bayan laban kay Jesus upang ipapatay siya, at pagkatapos gapos nila siya, dinala nila at ibinigay nila siya kay Pontio Pilato na gobernador. Noon, nang makita ni Judah, ang naghain sa kanya, na siya ay nahatulan, nagpagsisi siya at ibinalik ang tatlumpung pilak sa mga punong pari at sa mga matatanda, sinasabi: Nagkasala ako sa paghain ng dugo na walang sala. Ngunit sila ay nagsabi, Ano iyon sa amin? Makikita mo. At matapos itapon ang mga pilak na barya sa templo, umalis siya, at matapos umalis, nagbitay siya sa

sarili. Ang mga pangulong pari, pagkatapos kunin ang mga pilak na barya, ay sinabi: Hindi pinapahintulutan na ilagay ang mga ito sa ingat-yaman ng templo, dahil presyo ng dugo ito. At pagkatapos kumuha ng payo, binili nila mula sa kanila ang bukid ng magpapalayok para sa libing para sa mga dayuhan; kaya tinawag ang bukid na iyon na Bukid ng Dugo hanggang sa ngayon. Noon ay natupad ang sinabi sa pamamagitan ni Jeremias ang propeta na nagsasabi: at kinuha nila ang tatlumpung pilak, ang halaga ng pinahahalagahan na kanilang pinaghalagahan mula sa mga anak ng Israel, at ibinigay nila ito sa bukid ng magpapalyok, ayon sa iniutos sa akin ng Panginoon. At si Jesus ay tumayo sa harap ng pinuno; at tinanong siya ng pinuno, na nagsasabi: Ikaw ba ang hari ng mga Judio? At sinabi ni Jesus sa kanya: Ikaw ang nagsasabi. At nang siya ay inakusahan ng mga punong pari at ng mga matatanda, wala siyang sinagot. Noon sinabi sa kanya ni Pilato, Hindi ka ba nakikinig kung ilan ang pinapatotoo nila laban sa iyo? At hindi siya sumagot sa kanya kahit ng isang salita, kaya namangha nang labis ang pinuno. Tuwing pista, nasanay ang pinuno na pakawalan ng isang bilanggo para sa pulutong, kung sino ang gusto nila. Mayroon nga silang bilanggo noon na kilala na tinatawag na Barabbas. Kaya nang nagtipon na sila, sinabi sa kanila ni Pilato, Sino ang nais ninyong pakawalan ko para sa inyo? Si Barabbas o si Jesus na tinatawag na Cristo? Alam niya kasi na dahil sa inggit ibinigay nila siya. Habang nakaupo siya sa platform, nagpadala sa kanya ang asawa niya na nagsasabi: Walang kinalaman sa iyo at sa matuwid na iyon; marami kasi akong naghirap ngayong araw sa panaginip dahil sa kanya. Ang

mga punong pari at ang mga matatanda ay nanghikayat sa mga karamihan upang humingi para kay Barabbas, at si Jesus ay kanilang lipulin. Sumagot naman ang pinuno at sinabi sa kanila: Alin sa dalawa ang gusto ninyong pakakawalan ko para sa inyo? At sila naman ay nagsabi: Si Barabbas. Sinabi ni Pilato sa kanila: Ano nga ang gagawin ko kay Jesus na tinatawag na Cristo? Sinabi nilang lahat sa kanya: ipako siya sa krus. Pero ang pinuno ay nagsabi, Ano nga ba ang masama na ginawa niya? Ngunit ang mga tao ay lalong sumigaw na nagsasabi: Ipako siya sa krus. Nang makita ni Pilato na walang nakakatulong, kundi mas lalo pang gulo ang nangyayari, kumuha siya ng tubig at hinugasan ang kanyang mga kamay sa harap ng mga tao, sinasabi: Walang sala ako mula sa dugo ng matuwid na ito; kayo ang makakakita. At sumagot ang lahat ng mga tao at nagsabi: Ang kanyang dugo ay sa amin at sa aming mga anak. Noon pinakawalan niya sa kanila si Barabbas, at si Jesus, matapos hampasin, ay ipinagbigay upang ipako sa krus. Noon, ang mga sundalo ng pinuno, matapos dalhin si Jesus papunta sa praetorium, tinipon nila sa kaniya ang buong cohort, at matapos hubaran siya, isinuot nila sa kaniya ang pulang balabal, at matapos magpalupot ng korona mula sa mga tinik, inilagay nila ito sa ulo niya at tambo sa kanan niya, at matapos lumuhod sa harap niya, tinuya nila siya na sinasabi, Magalak, ang hari ng mga Judio, at matapos duraan siya, kinuha nila ang tambo at hinampas sa ulo niya. At nang sila ay tumuya sa kaniya, hinubad nila sa kaniya ang balabal at isinuot nila sa kaniya ang kaniyang mga damit, at dinala nila siya upang ipako sa krus. Lumalabas, at nakatagpo sila ng isang taong taga-Cirene na ang pangalan ay Simon; siya

ang pinilit nila upang buhatin ang krus niya. At pagdating sa lugar na tinatawag na Golgota, na ang ibig sabihin ay lugar ng bungo, binigyan nila siya ng inumin na suka na halo ang apdo, at nang matikman ay ayaw niyang uminom. Matapos nilang ipako siya sa krus, hinati nila ang kanyang mga damit sa pamamagitan ng paghahagis ng palabunutan, at habang nakaupo, binabantayan nila siya doon. At inilagay nila sa itaas ng ulo niya ang dahilan niya na nakasulat: ito si Hesus ang hari ng mga Hudyo. Noon ay ipinako kasama niya ang dalawang tulisan, isa sa kanan at isa sa kaliwa. Ang mga dumadaan ay naglalait sa kanya, umuuga ang kanilang mga ulo at nagsasabi: Ang nagsisira ng templo at sa tatlong araw ay nagtatatag, iligtas mo ang iyong sarili! Kung anak ka ng Diyos, bumaba ka mula sa krus. Gayundin naman, ang mga punong pari na nangungutya kasama ng mga eskriba at matatanda at mga Pariseo ay nagsasabi: Iba ay iniligtas niya, ang kanyang sarili ay hindi niya kayang iligtas; kung hari ng Israel siya, bumaba siya ngayon mula sa krus at maniniwala kami sa kanya; nagtiwala siya sa Diyos, iligtas niya ngayon siya, kung gusto niya siya; sinabi niya kasi na anak ako ng Diyos. Gayundin naman, ang mga tulisan na ipinako sa krus kasama niya ay inaalipusta siya. At mula sa ikaanim na oras, kadiliman ay dumating sa buong lupa hanggang sa ikasiyam na oras. Sa palibot ng ikasiyam na oras, sumigaw si Jesus ng malakas na tinig na nagsasabi: Eli, eli, lema sabachthani? Ito ay, Diyos ko, Diyos ko, bakit mo ako pinabayaan? Ang ilan naman sa mga nakatayo doon na nakarinig ay nagsasabi na si Elias ay tinatawag nito. At agad na tumakbo ang isa sa kanila at kumuha ng isponghiya at pinuno

ito ng suka at inilagay sa tambo at pinainom niya siya. Ngunit ang mga natitirang tao ay nagsasabi: Hayaan mo, tingnan natin kung darating si Elias upang iligtas siya. At si Jesus, muli na sumigaw ng malakas na tinig, ay pinakawalan ang espiritu. At masdan, ang kurtina ng templo ay napunit sa dalawa mula sa itaas hanggang sa ibaba, at ang lupa ay nayanig at ang mga bato ay napunit, at ang mga libingan ay nabuksan at maraming katawan ng mga nakatulog na mga banal ay nabuhay, at lumabas mula sa mga libingan, pagkatapos ng pagkabuhay niya ay pumasok sa banal na lungsod at napakita sa marami. Ang senturyon at ang mga kasama niya na nagbabantay kay Jesus, nang makita nila ang lindol at ang mga nangyaring bagay, natakot sila nang labis at nagsabi, Tunay na anak ng Diyos ang taong ito. Nandoon din at maraming kababaihan mula sa malayo na nanonood, na sila ay sumunod kay Jesus mula sa Galilea na nanglilingkod sa kanya; sa kanila ay si Maria ang Magdalena, at si Maria ang ina ni Santiago at Jose, at ang ina ng mga anak na lalaki ni Zebedeo. Nang gabi na, dumating ang isang taong mayaman mula sa Arimatea, ang pangalan ay Jose, na siya rin mismo ay naging alagad kay Jesus; siya na lumapit kay Pilato ay humingi ng katawan ni Jesus. Noon, si Pilato ay nag-utos na ibalik ang katawan. At nang makuha ang katawan ni Jose, binalot niya ito sa malinis na lino, at inilagay niya ito sa kanyang bagong libingan na hinukay niya sa bato, at matapos gulugin ang malaking bato sa pintuan ng libingan, umalis siya. At nandoon si Maria Magdalena at ang ibang Maria, nakaupo sa harap ng libingan. At sa susunod na araw, na kung saan ay pagkatapos ng paghahanda, nagtipon ang mga punong pari at

ang mga Fariseo kay Pilato na nagsasabi: Panginoon, naalaala namin na ang taong iyon na mandaraya ay nagsabi habang nabubuhay pa, pagkatapos ng tatlong araw ako ay ibabangon. Mag-utos nga na aseguruhin ang libingan hanggang sa ikatlong araw, baka dumating ang kanyang mga alagad sa gabi at nakawin siya at sabihin sa mga tao, Siya ay nabuhay mula sa mga patay; at ang huling pagkakamali ay magiging mas masama kaysa sa una. Sinabi ni Pilato sa kanila: Mayroon kayong guwardya; humayo kayo at gawing ligtas ayon sa inyong nalalaman. At pagkatapos nilang pumunta, siniguro nila ang libingan sa pamamagitan ng pagtatak sa bato kasama ang mga bantay.

28

Huli ng mga sabbath, sa pagbubukang-liwayway papunta sa una ng mga sabbath, dumating si Maria Magdalena at ang ibang Maria upang tingnan ang libingan. At masdan, nangyari ang malaking lindol; sapagkat ang sugo ng Panginoon na bumaba mula sa langit at lumapit ay ginulong ang bato mula sa pinto at nakaupo sa ibabaw nito. Ang anyo niya ay parang kidlat at ang damit niya ay puti na parang niyebe. Mula naman sa takot sa kanya nanginig ang mga nagbabantay at naging parang patay. Sumagot naman ang mensahero at sinabi sa mga babae: Huwag kayong matakot; alam ko kasi na si Hesus na ipinako sa krus ay hinahanap ninyo; wala siya dito; nabuhay kasi siya gaya ng sinabi niya. Halika at tingnan ninyo ang lugar kung saan

nakahiga ang Panginoon. At mabilis na pagkatapos pumunta, sabihin ninyo sa kanyang mga alagad na siya ay nabuhay mula sa mga patay, at narito, nangunguna siya sa inyo papunta sa Galilea; doon ninyo siya makikita; narito, sinabi ko sa inyo. At matapos lumabas nang mabilis mula sa libingan na may takot at malaking kagalakan, tumakbo sila para mag-ulat sa kanyang mga alagad. At habang sila ay naglalakad upang iulat sa kanyang mga alagad, at narito, si Jesus ay sinalubong sila na nagsasabi, Magalak kayo. Ang mga babae naman na lumapit ay hinawakan ang kanyang mga paa at sumamba sa kanya. Noon sinabi sa kanila ni Jesus, Huwag kayong matakot; pumunta kayo, ibalita sa mga kapatid ko upang sila ay makapunta sa Galilea, at doon nila ako makikita. Habang pumupunta sila, narito, ang ilan ng mga bantay, pagdating sa lungsod, ay nag-ulat sa mga punong pari ng lahat ng nangyari. At pagkatapos na magtipon kasama ng mga nakatatanda at kumuha ng payo, binigyan nila ng sapat na pilak ang mga sundalo, sinasabi: sabihin ninyo na ang kanyang mga alagad ay dumating sa gabi at ninakaw nila siya habang kami ay natutulog. At kung marinig ito ng pinuno, kami ay kukumbinsihin siya at gagawin namin kayong walang alalahanin. Sila naman, pagkatapos kumuha ng mga pilak, ay gumawa ng gaya ng itinuro sa kanila. At kumalat ang salitang ito sa mga Judio hanggang sa ngayon. Ang labinisang mga alagad ay pumunta sa Galilea, sa bundok na itinalaga ni Jesus sa kanila. At pagkakita nila sa kanya, sumamba sila sa kanya, ngunit ang iba ay nagduda. At lumapit si Jesus at nagsalita sa kanila, nagsasabi, Nabigay sa akin ang lahat ng awtoridad sa langit at sa ibabaw ng lupa. Pagkatapos ninyong pumunta, gawing mga alagad ang

lahat ng mga bansa, binibinyagan sila sa pangalan ng Ama at ng Anak at ng Banal na Espiritu, tinuturuan sila na sundin ang lahat ng mga bagay na iniutos ko sa inyo; at narito, ako ay kasama ninyo sa lahat ng mga araw hanggang sa katapusan ng panahon. Amen.

Ebanghelyo ni Marcos

1

Simula ng mabuting balita ni Hesus Kristo, anak ng Diyos. Ayon sa nasulat sa mga propeta, narito ipinapadala ko ang aking mensahero bago sa mukha mo, na siyang maghahanda ng daan mo sa harap mo; tinig ng sumisigaw sa ilang, ihanda ninyo ang daan ng Panginoon, gawing tuwid ang mga landas niya, si Juan ay naging nagbabautismo sa ilang at nagpapahayag ng bautismo ng pagsisisi para sa pagpapalaya ng mga kasalanan. At lumalabas patungo sa kanya ang buong lupain ng Judea at ang mga taga-Jerusalem, at binabautismuhan silang lahat niya sa ilog Jordan habang ikinukumpisal ang kanilang mga kasalanan. At si Juan ay nakasuot ng balahibo ng kamelyo at sinturon na katad sa palibot ng kanyang baywang, at kumakain ng mga balang at pulot na ligaw. At ipinahahayag niya na nagsasabi: Dumarating ang mas malakas kaysa akin pagkatapos ko, na hindi ako sapat na yumuko upang kalagan ang tali ng mga sandalyas niya. Ako nga buminyag sa inyo sa tubig, siya naman babinyagan niya kayo sa Banal na Espiritu. At nangyari sa mga

araw na iyon, dumating si Jesus mula sa Nazaret ng Galilea at binautismuhan siya ni Juan sa Jordan. At agad na umaahon mula sa tubig, nakita niya ang mga langit na binubukas at ang Espiritu na parang kalapati na bumababa sa kaniya; at isang tinig ay nanggaling mula sa mga langit: Ikaw ay ang anak ko ang minamahal, sa iyo ako ay lubos na nalugod. At agad ang Espiritu ay nagtapon sa kanya sa ilang, at siya ay nandoon sa ilang ng apatnapung araw na tinutukso ni Satanas, at siya ay kasama ng mga mababangis na hayop, at ang mga sugo ay naglilingkod sa kanya. Pagkatapos na ibinahay si Juan, dumating si Jesus sa Galilea na ipinapahayag ang mabuting balita ng kaharian ng Diyos at sinasabi na natupad na ang panahon at lumalapit na ang kaharian ng Diyos; magsisi kayo at maniwala sa mabuting balita. Habang naglalakad sa tabi ng dagat ng Galilea, nakita niya si Simon at si Andrew na kapatid ni Simon, na naghahagis ng lambat sa dagat; sapagkat sila ay mga mangingisda; at sinabi ni Jesus sa kanila, Sumunod kayo sa akin, at gagawin ko kayong maging mga mangingisda ng mga tao. At agad na iniwan nila ang kanilang mga lambat, sumunod sila sa kanya. At paglayo mula doon ng kaunti nakita niya si Santiago ang anak ni Zebedeo at si Juan ang kapatid niya, at sila sa bangka ay kinakakayos ang mga lambat, at agad tinawag niya sila. At iniwan nila ang kanilang ama na si Zebedee sa bangka kasama ng mga upahang lingkod, at sumunod sila sa kaniya. At pumasok sila sa Capernaum, at agad sa mga sabbath, pagkapasok sa pagtitipon, nagtuturo siya. At namangha sila sa kanyang pagtuturo; sapagkat nagtuturo siya sa kanila na parang may awtoridad, at hindi parang mga eskriba. At may nasa pagtitipon

nila isang tao na nasa maruming espiritu, at sumigaw siya na nagsasabi: Ea, ano sa amin at sa iyo, Hesus na Nazareno? Dumating ka ba para sirain kami? Alam ko kung sino ka, ang banal ng Diyos. At sinaway siya ni Jesus na nagsasabi, Tumahimik ka at lumabas ka mula sa kanya. At matapos pagspasmuhan siya ng maruming espiritu at sumigaw ng malakas na tinig, lumabas ito mula sa kanya. At namangha ang lahat, kaya nagtanungan sila sa kanilang sarili, na nagsasabi: Ano ba ito? Ano ang bagong turang ito, na may awtoridad at nag-uutos sa mga espiritung marumi, at sumusunod sila sa kanya? At ang balita tungkol sa kanya ay lumabas kaagad sa buong nakapaligid na rehiyon ng Galilea. At agad mula sa pagtitipon, pagkalabas nila, pumunta sila sa bahay ni Simon at ni Andres kasama sina Santiago at Juan. Ang biyenan na babae ni Simon ay nakahiga na may lagnat. At agad sinabi nila sa kanya tungkol sa kaniya. At lumapit siya at binangon niya siya, hinawakan niya ang kanyang kamay, at pinakawalan siya ng lagnat kaagad, at naglingkod siya sa kanila. Nang gabi na at lumubog na ang araw, dinala nila sa kanya ang lahat ng may sakit at ang mga sinasapian ng demonyo. At ang buong lungsod ay nagtipon sa pinto, at pinagaling niya ang maraming may masasamang karamdaman na iba't iba, at maraming demonyo ay pinalayas niya, at hindi niya pinayagan magsalita ang mga demonyo, dahil alam nila na siya ay Cristo. At sa umaga, napakaga ng gabi pa, pagkabangon ay lumabas at umalis patungo sa ilang na lugar, at doon ay nanalangin. At hinabol siya ni Simon at ng mga kasama niya, at nang mahanap nila siya, sinabi nila sa kanya na hinahanap ka ng lahat. At sinabi niya sa

kanila: Tayo ay pumunta sa mga kalapit na bayan, upang doon din ako makapagpahayag; para dito kasi ako lumabas. At siya ay nangaral sa kanilang mga pagtitipon sa buong Galilea at naglalabas ng mga demonyo. At dumating sa kanya ang isang ketongin na nananawagan sa kanya at lumuhod sa kanya at nagsasabi sa kanya na kung nais mo, maaari mo akong linisin. Ngunit si Jesus, nahabag, iniunat ang kanyang kamay, hinawakan siya at sinabi sa kanya: Gusto ko, luminis ka. At pagkatapos niyang magsalita, agad na umalis mula sa kanya ang ketong, at siya ay nalinis. At pagkatapos na mahigpit na pagsabihan siya, agad niyang pinalayas siya at sinabi sa kanya: Tingnan mong sa walang sinuman ay wala kang sasabihin, pero pumunta ka, ipakita mo ang iyong sarili sa pari at mag-alay ka tungkol sa iyong paglilinis ng mga bagay na iniutos ni Moises para sa patotoo sa kanila. Ngunit siya na lumabas ay nagsimula magpahayag ng maraming bagay at magkalat ng salita, kaya hindi na siya makapasok nang hayagan sa lungsod, kundi nasa labas sa mga ilang na lugar; at sila ay dumarating sa kanya mula sa lahat ng panig.

2

At pumasok muli sa Capernaum pagkatapos ng ilang araw at narinig na nasa bahay siya. At agad nagsama-sama ang marami, kaya hindi na makakasya kahit ang mga nasa tabi ng pinto; at sinasalita niya sa kanila ang salita. At dumating sila sa kanya na nagdadala ng paralitiko, na binubuhat ng apat; at dahil hindi

sila makalapit sa kanya dahil sa karamihan, tinanggal nila ang bubong kung saan siya, at nang mahukay na ibinaba nila ang higaan kung saan nakahiga ang paralitiko. Nang makita ni Hesus ang kanilang pananampalataya, sinabi niya sa lumpo, Anak, pinatawad na ang iyong mga kasalanan. May ilang mga eskriba na nakaupo roon at nag-iisip sa kanilang mga puso: Bakit nagsasalita ng mga lapastangan ang taong ito nang ganito? Sino ang makakapagpatawad ng mga kasalanan kung hindi ang iisang Diyos? At agad na nakilala ni Hesus sa espiritu niya na ganoon sila nag-iisip sa kanilang sarili, sinabi niya sa kanila: Bakit kayo nag-iisip ng mga bagay na ito sa mga puso ninyo? Ano ang mas madali, sabihin sa paralitiko, Napatawad na ang iyong mga kasalanan, o sabihin, Bumangon at buhatin ang iyong banig at lumakad? Pero upang malaman ninyo na ang anak ng tao ay may awtoridad na magpalaya ng mga kasalanan dito sa lupa, sinasabi niya sa paralitiko: Sayo sinasabi ko, bumangon at buhatin ang iyong banig at pumunta sa iyong bahay. At siya ay bumangon kaagad, at pagkatapos na buhatin ang banig lumabas siya sa harap ng lahat, kaya lahat ay namangha at niluluwalhati ang Diyos na nagsasabi na hindi kailanman ganito namin nakita. At lumabas muli siya sa tabi ng dagat, at lahat ng mga tao ay pumupunta sa kanya, at tinuturuan niya sila. At habang dumaraan, nakita niya si Levi, ang anak ni Alfeo, na nakaupo sa tanggapan ng buwis, at sinabi niya sa kanya, Sumunod ka sa akin. At pagkatapos tumayo, sumunod siya sa kanya. At nangyari na habang siya ay nakahiga sa bahay niya, at maraming mga maniningil ng buwis at mga makasalanan ay nakahigang kasama ni Jesus at ng kanyang mga alagad;

sapagkat sila ay marami, at sumunod sila sa kanya. At ang mga eskriba at ang mga Pariseo, pagkakita nila sa kanya na kumakain kasama ng mga maniningil ng buwis at mga makasalanan, sinabi nila sa mga alagad niya: Bakit siya kumakain at umiinom kasama ng mga maniningil ng buwis at mga makasalanan? At nang marinig, si Jesus ay nagsabi sa kanila: Hindi nangangailangan ng manggagamot ang mga malakas, kundi ang mga may sakit; hindi ako dumating upang tawagin ang matuwid, kundi ang mga makasalanan sa pagsisisi. At ang mga alagad ni Juan at ang mga alagad ng mga Pariseo ay nag-aayuno. At dumating sila at sinabi nila sa kanya: Bakit ang mga alagad ni Juan at ang mga alagad ng mga Fariseo ay nag-aayuno, pero ang iyong mga alagad ay hindi nag-aayuno? At sinabi sa kanila ni Hesus: Hindi ba makakaya ng mga anak ng silid-kasal, habang ang lalaking ikakasal ay kasama nila, na mag-ayuno? Habang kasama nila ang nobyo, hindi sila makakapag-ayuno. Ngunit darating ang mga araw kapag ang kasintahang lalaki ay kukunin mula sa kanila, at noon sila ay mag-aayuno sa mga araw na iyon. Walang sinuman tumatahi ng tagpi ng tela na di-pa-nauurot sa ibabaw ng lumang damit; kung hindi naman, kinukuha nito ang kapunuan, ang bago mula sa luma, at mas masahol na punit ang nangyayari. At walang sinuman ay naglalagay ng bagong alak sa mga lumang balat ng alak; kung hindi, pupunitin ng bagong alak ang mga balat, at ang alak ay mabubuhos at ang mga balat ng alak ay mawawasak; pero ang bagong alak ay dapat ilagay sa mga bagong balat ng alak. At nangyari na dumaan siya sa sabbath sa mga bukiran ng trigo, at nagsimula ang kanyang mga alagad na

gumawa ng daan habang nangingitil ng mga uhay ng trigo. At sinabi ng mga Fariseo sa kanya: Tingnan mo, ginagawa nila sa Sabbath ang hindi pinahihintulutan. At siya ay nagsasabi sa kanila: Hindi ba kayo kailanman bumasa kung ano ang ginawa ni David noong siya ay may pangangailangan at nagutom siya at ang mga kasama niya? Paano siya pumasok sa bahay ng Diyos noong panahon ni Abiathar na punong pari at kumain ng mga tinapay ng handog, na hindi pinapayagan kainin maliban sa mga pari, at nagbigay din sa mga kasama niya? At sinabi niya sa kanila: Ang sabbath ay para sa tao ginawa, hindi ang tao para sa sabbath; kaya panginoon ang Anak ng Tao ng sabbath.

3

At pumasok muli sa pagtitipon, at mayroon doong taong may tuyong kamay. At binabantayan nila siya kung pagagalingin niya siya sa sabbath, upang maparatangan nila siya. At sinabi niya sa taong may tuyot na kamay: Tumayo ka sa gitna. At sinasabi niya sa kanila: Pinapayagan ba sa sabbath na gumawa ng mabuti o gumawa ng masama? Iligtas ang kaluluwa o patayin ito? Pero sila ay nananahimik. At pagkatingin niya sa kanila na may galit, nalulungkot dahil sa katigasan ng kanilang puso, sinabi niya sa tao: Iunat mo ang iyong kamay. At iniunat niya, at naibalik ang kanyang kamay na malusog gaya ng isa pang kamay. At paglabas ng mga Pariseo, kaagad silang gumawa ng konseho kasama ng mga Herodiano laban sa kanya, upang siya ay kanilang lipulin. At si Jesus ay umurong kasama ng kanyang mga alagad patungo

sa dagat; at maraming karamihan mula sa Galilea ay sumunod sa kanya, at mula sa Judea at mula sa Jerusalem at mula sa Idumea at sa kabilang ng Jordan at ang mga malapit sa Tyre at Sidon, maraming karamihan, narinig kung ano-ano ang ginagawa niya, pumunta sa kanya. At sinabi niya sa kanyang mga alagad na ang maliit na bangka ay dapat naghihintay para sa kanya dahil sa karamihan, para hindi siya sikipin nila; marami kasi ang pinagaling niya, kaya bumabagsak sa kanya para siya mahawakan ng mga may sakit; at ang mga maruming espiritu, kapag nakikita nila siya, nahuhulog sa harap niya at sumisigaw na nagsasabi na ikaw ay ang anak ng Diyos. At maraming beses niya silang pinagalitan upang huwag nila siyang ihayag. At umakyat siya sa bundok, at tinawag niya sa kanyang sarili yaong mga nais niya, at pumunta sila sa kanya. At gumawa siya ng labindalawa, upang sila ay maging kasama niya at upang siya ay magpadala sa kanila na mangaral at magkaroon ng awtoridad na magpagaling ng mga sakit at magpalabas ng mga demonyo; at naglagay siya ng pangalan kay Simon na Pedro, at si Santiago na anak ni Zebedeo at si Juan na kapatid ni Santiago; at naglagay siya sa kanila ng mga pangalan na Boanerges, na ang ibig sabihin ay mga anak ng kulog; at si Andres at si Felipe at si Bartolome at si Mateo at si Tomas at si Santiago na anak ni Alfeo at si Tadeo at si Simon na Cananaean at si Judah Iscariote, na siyang nagsaulo sa kanya. At dumating sila sa bahay; at nagtipon muli ang mga tao, kaya hindi sila makakain kahit ng tinapay. At nang makarinig ang mga mula sa kaniya, lumabas sila upang dakpin siya; sapagkat sinasabi nila na siya ay nabaliw. At ang mga eskriba na mula Jerusalem na

bumaba ay nagsasabi na mayroon siyang Beelzebul, at na sa pamamagitan ng pinuno ng mga demonyo ay pinalalabas niya ang mga demonyo. At matapos tawagin niya sila, sa pamamagitan ng mga talinghaga ay sinabi niya sa kanila: paano makakaya ni Satanas na itaboy si Satanas? At kung ang kaharian ay nahati laban sa sarili nito, hindi makakatayo ang kaharian na iyon; at kung ang bahay ay nahati laban sa sarili nito, hindi makakatayo ang bahay na iyon. At kung si Satanas bumangon laban sa kanyang sarili at nahati na, hindi siya makakatayo, kundi may katapusan siya. Walang sinuman ay makakaya na nakawin ang mga sisidlan ng malakas, pagkapasok sa bahay niya, kung hindi niya muna gagaposin ang malakas, at pagkatapos ay nanakawan niya ang bahay niya. Totoo, sinasabi ko sa inyo na lahat ay ipatatawad sa mga anak ng mga tao, ang mga kasalanan at ang mga lapastangan, gaano man karami kung lapastanganin nila; ngunit sino man ang lumapastangan laban sa Banal na Espiritu, ay walang kapatawaran magpakailanman, kundi nagkasala siya ng walang hanggang paghatol; dahil sinasabi nila, mayroon siyang maruming espiritu. Dumarating nga ang kanyang ina at ang kanyang mga kapatid, at habang nakatayo sa labas, nagpapasabi sila sa kanya, tinatawag nila siya. At nakaupo sa palibot niya ang karamihan; at sinabi nila sa kanya: narito, ang iyong ina at ang iyong mga kapatid ay nasa labas, hinahanap ka nila. At sumagot siya sa kanila na nagsasabi: Sino ang ina ko o ang mga kapatid ko? At pagkatingin niya sa palibot sa pabilog sa mga nakaupo sa palibot niya, sinasabi niya, Tingnan ninyo ang ina ko at ang mga kapatid na lalaki ko; sino sapagkat ay gagawin ang kalooban ng

Diyos, itong ito ay kapatid na lalaki ko at kapatid na babae ko at ina.

4

At muli siyang nagsimulang magturo sa tabi ng dagat; at nagtipon sa kanya ang napakaraming tao, kaya siya ay sumakay sa bangka upang maupo sa dagat; at lahat ng tao ay nasa tabi ng dagat sa ibabaw ng lupa. At siya ay nagtuturo sa kanila sa pamamagitan ng maraming talinghaga, at sinasabi niya sa kanila sa kaniyang pagtuturo: makinig kayo. Masdan, lumabas ang naghahasik upang maghasik. At nangyari sa paghahasik, ang iba ay nahulog sa daan, at dumating ang mga ibon at kinain ito; at ang iba ay nahulog sa mabato, kung saan walang maraming lupa, at agad na sumibol dahil sa hindi pagkakaroon ng lalim ng lupa, ngunit nang sumikat ang araw ay nasunog, at dahil sa hindi pagkakaroon ng ugat ay natuyo; at ang iba ay nahulog sa mga tinik, at tumubo ang mga tinik at sinakal ito, at hindi nagbigay ng bunga; at ang iba ay nahulog sa mabuting lupa at nagbigay ng bunga na tumutubo at lumalaki, at nagbunga ng tatlumpu at animnapu at isang daan. At sinabi niya sa kanila: Ang may mga tainga upang makarinig ay makinig. Ngunit nang siya ay nag-isa na, tinanong siya ng mga nasa palibot niya kasama ng labindalawa tungkol sa talinghaga. At sinabi niya sa kanila: sa inyo nabigay na malaman ang mga misteryo ng kaharian ng Diyos; ngunit sa kanilang mga nasa labas, sa mga talinghaga ang lahat ng mga bagay nangyayari,

upang nakikita nakakakita sila at hindi sila makakita, at nakakarinig nakakarinig sila at hindi sila makaunawa, baka bumalik sila at mapatawad sa kanila ang mga kasalanan. At sinabi niya sa kanila: Hindi ninyo alam ang talinhagang ito, at paano ninyo makikilala ang lahat ng mga talinghaga? Ang nagtatanim ng salita ay nagtatanim. Ang mga ito naman ay ang mga nasa tabi ng daan kung saan itinanim ang salita, at kapag narinig nila, agad dumarating ang Satanas at kinukuha ang salita na naitanim sa mga puso nila. At ang mga ito ay katulad na ang mga itinanim sa mga batuhan, na kapag narinig nila ang salita, agad na tinanggap nila ito na may kagalakan, at wala silang ugat sa kanilang sarili, kundi pansamantala sila; pagkatapos kapag nangyari ang kapighatian o pag-uusig dahil sa salita, agad silang natitisod. At ang mga ito ay ang mga sa mga tinik na itinanim, ang mga nakakarinig ng salita, at ang mga pagkabalisa ng panahong ito at ang panlilinlang ng kayamanan at ang mga pagnanasa tungkol sa mga natitirang bagay na pumapasok ay sumusubo sa salita, at nagiging walang bunga. At ang mga ito ay ang mga naihasik sa ibabaw ng mabuting lupa, na sila ay nakikinig ng salita at tumatanggap nito, at namumunga ng tatlumpu at animnapu at isang daan. At sinabi niya sa kanila: Hindi ba dumarating ang ilawan para ilagay sa ilalim ng takalan o sa ilalim ng higaan? Hindi ba upang sa ilawan ito ay mailagay? Sapagkat walang nakatago na kung hindi ito mahayag, ni walang naging lihim kundi upang ito ay dumating sa hayag. Kung sino ang may mga tainga upang makinig, hayaan siyang makinig. At sinabi niya sa kanila: Tingnan ninyo kung ano ang inyong naririnig. Sa sukatan na

inyong ginagamit sa pagsukat, susukatin din sa inyo, at idadagdag pa sa inyo na mga nakikinig. Sapagkat sino man ang may mayroon, bibigyan siya; at sino ang walang mayroon, kahit ang mayroon niya kukunin mula sa kanya. At sinabi niya: ganito ang kaharian ng Diyos, kung paano ang isang tao ay magtapon ng binhi sa ibabaw ng lupa, at matulog at magising gabi at araw, at ang binhi ay sumibol at lumaki na hindi niya alam kung paano. Sapagkat ang lupa ay kusang nagbubunga, una ay damo, pagkatapos ay uhay ng butil, pagkatapos ay punong butil sa uhay. Ngunit kapag hinog na ang bunga, agad siyang nagpapadala ng karit, sapagkat dumating na ang panahon ng ani. At sinabi niya: paano natin ihahambing ang kaharian ng Diyos? O sa anong talinghaga natin ihahambing ito? Tulad ng butil ng mustasa, na kapag naitanim sa lupa, mas maliit sa lahat ng mga binhi na nasa lupa; at kapag naitanim, tumutubo at nagiging mas malaki sa lahat ng mga gulay, at gumagawa ng malalaking sanga, upang makaya ng mga ibon ng langit na tumira sa ilalim ng kanyang lilim. At sa ganitong maraming talinghaga ay nagsasalita siya sa kanila ng salita, ayon sa kung paano sila nakakaintindi, at nang walang talinghaga ay hindi siya nagsasalita sa kanila ng salita; ngunit nang mag-isa ay ipinaliwanag niya sa kanyang mga alagad ang lahat. At sinabi niya sa kanila nang gumabi na sa araw na iyon: Tumawid tayo sa kabilang ibayo. At pagkatapos iwanan ang karamihan, kinuha nila siya gaya ng siya ay nasa bangka; at iba namang mga bangka ay kasama niya. At may nangyaring malaking unos ng hangin, at ang mga alon ay pumapasok sa loob ng bangka, kaya ito ay lumulubog na. At siya ay nasa likurang bahagi ng bangka,

sa unan natutulog, at ginising nila siya at sinabi nila sa kanya, Guro, wala ka bang pakialam na namamatay kami? At nang magising siya, sinaway niya ang hangin at sinabi niya sa dagat, Tumahimik ka, maging pipi ka. At tumigil ang hangin, at nagkaroon ng malaking katahimikan. At sinabi niya sa kanila: Bakit kayo ganito kaduwag? Paano kayo walang pananampalataya? At natakot sila ng malaking takot at sinabi nila sa isa't isa: Sino nga ba ito, na ang hangin at ang dagat ay sumusunod sa kanya?

5

At dumating sila sa kabilang ibayo ng dagat sa lupain ng mga taga-Gergesa. At pagkalabas niya mula sa bangka, agad siyang sinalubong mula sa mga libingan ng isang taong may maruming espiritu, na ang tirahan ay nasa mga libingan, at kahit ng mga tanikala walang sinuman ang nakakaya siyang talian, dahil siya ay madalas na natalian ng mga tanikala sa paa at mga tanikala, at napunit niya ang mga tanikala at ang mga tanikala sa paa ay nadurog, at walang sinuman ang may lakas na supilan siya; at sa buong gabi at araw sa mga libingan at sa mga bundok siya ay sumisigaw at sinusugatan ang sarili niya ng mga bato. Nang makita si Jesus mula sa malayo, tumakbo at yumukod sa kanya, at sumigaw ng malakas na tinig, sinasabi, Ano sa akin at sa iyo, Jesus, anak ng Diyos na pinakamataas? Sumusumpa ako sa iyo sa Diyos, huwag mo akong pahirapan. Sinasabi niya kasi sa kanya: Lumabas ka, maruming espiritu, mula sa taong ito. At

tinanong niya siya: Ano ang pangalan mo? At sumagot siya na nagsasabi: Lehiyon ang pangalan ko, dahil marami kami. At nakiusap siya sa kanya ng maraming beses upang huwag niyang ipadala sila sa labas ng lupain. At may naroon na malaking kawan ng mga baboy na kumakain sa tabi ng bundok; at hiniling sa kanya ng lahat ng mga demonyo na nagsasabi: Ipadala mo kami sa mga baboy, upang makapasok kami sa kanila. At agad na pinayagan sila ni Jesus. At pagkalabas ng mga maruruming espiritu, pumasok sila sa mga baboy; at tumakbo ang kawan pababa ng bangin papunta sa dagat—mga dalawang libo sila—at nalunod sila sa dagat. At ang mga nagpapakain ng mga baboy ay tumakas at nag-ulat sa lungsod at sa mga bukid; at lumabas sila upang makita kung ano ang nangyari. At pumunta sila kay Jesus, at nakita nila ang inaalihan ng demonyo na nakaupo at nakasuot ng damit at nasa tamang pag-iisip, ang nagkaroon ng lehiyon, at natakot sila. At ikinuwento sa kanila ng mga nakakita kung paano nangyari sa taong sinasapian ng demonyo at tungkol sa mga baboy. At nagsimula silang pakiusapan siya na umalis mula sa kanilang mga hangganan. At habang siya ay pumapasok sa bangka, ang taong dating sinasapian ng demonyo ay nakiusap sa kanya upang makasama niya. At hindi niya siya pinakawalan, pero sinabi niya sa kanya: Pumunta ka sa bahay mo sa iyong mga sarili at ipahayag mo sa kanila ang lahat ng ginawa ng Panginoon sa iyo at kinahabagan ka niya. At umalis siya at nagsimulang magpahayag sa Decapolis ng lahat ng ginawa sa kanya ni Jesus, at lahat ay namangha. At nang tumawid si Hesus sa bangka muli patungo sa kabilang ibayo, nagtipun-tipon ang maraming tao sa kanya, at siya ay

nasa tabi ng dagat. At dumating ang isa sa mga pinuno ng sinagoga, na ang pangalan ay Jairus, at pagkakita niya sa kanya ay bumagsak sa kanyang mga paa at namamanhik sa kanya nang husto, sinasabi na ang aking munting anak na babae ay lubhang malubha na, upang pagdating mo ay ipatong mo sa kanya ang iyong mga kamay, para maligtas siya at mabuhay. At umalis siya kasama niya, at sumusunod sa kanya ang napakaraming tao, at pinipiga nila siya. At may isang babae na nasa daloy ng dugo ng labindalawang taon, at maraming bagay na pinagdusahan sa ilalim ng maraming manggagamot at ginastos ang lahat ng galing sa kanyang sarili, at walang naitulong, kundi mas lalo pang lumala, nakarinig tungkol kay Jesus, pumunta sa gitna ng karamihan, sa likuran hinipo ang damit niya; sapagkat sinasabi niya sa loob niya na kung mahipo ko kahit ang mga damit niya, maliligtas ako. At agad natuyo ang bukal ng dugo niya, at nalaman niya sa pamamagitan ng katawan na gumaling siya mula sa salot. At agad si Jesus na nakakilala sa loob ng kanyang sarili ang kapangyarihang lumabas mula sa kanya, pagkatapos lumingon sa karamihan ay nagsabi: Sino ang humawak ng aking mga damit? At sinabi sa kaniya ng kaniyang mga alagad: Nakikita mo ang karamihan na sumiksik sa iyo, at sinasabi mo, Sino ang humawak sa akin? At tumingin-tingin siya sa paligid upang makita ang babaeng gumawa nito. Ang babae na natakot at nanginginig, alam kung ano ang nangyari sa kanya, lumapit at nagpatirapa sa harap niya at sinabi sa kanya ang buong katotohanan. At sinabi niya sa kanya: anak, ang pananampalataya mo ay nagligtas sa iyo; humayo ka sa kapayapaan, at maging malusog mula sa iyong

sakit. Habang siya ay nagsasalita pa, dumating mula sa pinuno ng sinagoga at nagsasabi na ang anak mong babae ay namatay na; bakit pa ba ginugulo mo ang guro? Ngunit si Jesus, pagkarinig kaagad ng salitang sinasabi, ay nagsabi sa pinuno ng sinagoga: Huwag kang matakot, maniwala ka lamang. At hindi niya pinayagan na sinuman ay sumama sa kanya kung hindi si Pedro at si Santiago at si Juan na kapatid ni Santiago. At dumating siya sa bahay ng pinuno ng sinagoga, at nakita niya ang ingay, at mga umiiyak at tumutulong ng malakas, at pagkapasok sinabi niya sa kanila, bakit kayo gumagawa ng ingay at umiiyak? Ang bata ay hindi namatay, pero natutulog. At tinutuya nila siya. At pagkatapos na mapalabas niya ang lahat, isinama niya ang ama ng bata at ang ina at ang mga kasama niya, at pumasok siya kung saan nakahiga ang bata, at hinawakan niya ang kamay ng bata at sinabi niya sa kanya: talitha, koumi; na kung isasalin, ang batang babae, sa iyo sinasabi ko, bumangon ka. At agad na tumayo ang batang babae at naglakad-lakad; sapagkat labindalawang taon na siya. At sila ay namangha ng malaking pagkamangha. At siya ay mahigpit na nag-utos sa kanila upang walang sinuman ang makaalam nito; at sinabi na bigyan siya ng makakain.

6

At umalis siya mula doon at dumating sa sariling bayan niya, at sumusunod sa kanya ang mga alagad niya. At nang dumating ang sabbath, nagsimula siyang magturo sa pagtitipon; at

marami sa mga nakikinig ay namangha, nagsasabi, Saan nanggaling sa kanya ang mga ito? At ano ang karunungang ibinigay sa kanya, at ganitong mga kapangyarihan ay nangyayari sa pamamagitan ng kanyang mga kamay? Hindi ba siya ang karpintero, ang anak ni Maria, at kapatid ni Santiago at Jose at Judas at Simon? At hindi ba nandito sa amin ang kanyang mga kapatid na babae? At sila ay napapatisod dahil sa kanya. Sinabi niya sa kanila ni Jesus na walang propetang walang parangal kundi sa sariling bayan niya at sa kanyang mga kamag-anak at sa kanyang sariling bahay. At hindi siya nakakaya doon gumawa ng kahit anong kapangyarihan, maliban sa iilang mga maysakit na pinagpatungan niya ng mga kamay at pinagaling. At namangha siya dahil sa kawalan ng pananampalataya nila. At pumupunta siya sa mga nayon sa palibot habang nagtuturo. At tinawag niya sa kanyang sarili ang labindalawa, at nagsimula niyang ipadala sila nang dalawa-dalawa, at binibigyan niya sila ng awtoridad sa mga espiritung marumi, at inutusan niya sila upang wala silang dalhin para sa daan kung hindi tungkod lamang, hindi supot, hindi tinapay, hindi tanso sa sinturon, pero nakatali ng sandalyas, at hindi makasuot ng dalawang tunika. At sinabi niya sa kanila: Kung saan kayo pumasok sa isang bahay, doon kayo manatili hanggang kayo umalis mula doon; at sinuman kung hindi tumanggap sa inyo ni hindi makinig sa inyo, paglabas mula doon ipagpag ninyo ang alikabok sa ilalim ng inyong mga paa bilang patotoo sa kanila; totoo, sinasabi ko sa inyo, mas magiging mabata para sa Sodoma o Gomorra sa araw ng paghuhukom kaysa sa bayang iyon. At nang lumabas sila ay nangaral sila upang magsisi ang mga tao, at maraming demonyo

ang pinalayas nila, at pinahiran nila ng langis ang maraming may sakit at pinagaling nila sila. At narinig ito ng haring Herodes; sapagkat naging malinaw ang pangalan niya; at sinasabi niya na si Juan na bumabautismo ay nabuhay mula sa mga patay, at dahil dito gumagawa ang mga kapangyarihan sa kanya. Iba ay nagsasabi na siya ay si Elias; iba naman ay nagsasabi na siya ay propeta na parang isa sa mga propeta. Ngunit nang marinig ito, si Herodes ay nagsabi na ang pinagtanggalan ko ng ulo na si Juan, siya nga ito; siya mismo ay binuhay mula sa mga patay. Sapagkat si Herodes mismo ay nagpadala at dinakip si Juan at ginapos siya sa bilangguan dahil kay Herodias, ang asawa ni Felipe na kapatid niya, sapagkat pinakasalan niya ito. Sapagkat sinasabi ni Juan kay Herodes na hindi pinahihintulutan sa iyo na magkaroon ng asawa ng kapatid mo. Ang Herodias ay may galit laban sa kanya at gustong patayin siya, at hindi niya magawa; ang Herodes kasi ay natatakot kay Juan, alam niyang siya ay lalaking matuwid at banal, at iniingatan niya siya, at kapag nakarinig sa kanya maraming bagay ginagawa at masayang nakikinig sa kanya. At dumating ang isang magandang pagkakataon, nang si Herodes sa kaarawan niya ay gumawa ng hapunan para sa mga dakilang tao niya at sa mga kumander ng libu-libo at sa mga unang tao ng Galilea, at pumasok ang anak na babae ni Herodias at sumayaw at nakalugod kay Herodes at sa mga nakahigang kasalo niya, sinabi ng hari sa batang dalaga: hingin mo sa akin kung ano ang nais mo, at ibibigay ko sa iyo. At sumumpa siya sa kanya na ang anuman na hilingin mo sa akin ay ibibigay ko sa iyo, hanggang kalahati ng aking kaharian. At ang lumabas na nagsabi sa ina

niya ano ang hihilingin ko At sinabi niya: Ang ulo ni Juan Bautista. At pagkapasok, kaagad na may pagmamadali sa hari, humingi siya na nagsasabi: Gusto ko na bigyan mo ako ngayon sa pinggan ng ulo ni Juan na Bautista. At naging labis na nalulungkot ang hari, dahil sa mga sumpa at sa mga nakahigang kasama niya sa hapag, hindi niya nais na tanggihan ito. At agad na nagpadala ang hari ng hesekutor at nag-utos na dalhin ang kanyang ulo. At siya ay umalis at pinugutan niya ng ulo siya sa bilangguan, at dinala niya ang ulo niya sa ibabaw ng pinggan at ibinigay niya ito sa dalaga, at ang dalaga ay ibinigay ito sa kanyang ina. At nang marinig ng mga alagad niya, dumating at kinuha ang bangkay niya, at inilagay ito sa libingan. At nagtipon ang mga apostol kay Jesus, at iniulat nila sa kanya ang lahat, at ang lahat ng kanilang ginawa at ang lahat ng kanilang itinuro. At sinabi niya sa kanila: Halika kayong mag-isa sa isang ilang na lugar, at magpahinga ng kaunti; sapagkat marami ang mga dumarating at umaalis, at wala pa silang pagkakataon na kumain. At umalis sila papunta sa isang ilang na lugar sa pamamagitan ng bangka nang sila lang. At nakita nila silang umaalis, at nakilala sila ng marami, at lakad mula sa lahat ng mga lungsod ay tumakbong magkasama doon at nauuna sa kanila at nagpupulong sa kaniya. At pagkalabas si Jesus nakakita ng maraming tao at nahabag sa kanila, dahil sila ay tulad ng mga tupang walang pastol, at nagsimula siyang magturo sa kanila ng maraming mga bagay. At nang matagal na ang oras nangyari na, lumapit sa kanya ang kanyang mga alagad at sinabi na ilang ang lugar at matagal na ang oras; palayasin mo sila, upang pumunta sila sa mga palibot na bukid at nayon at

bumili para sa kanilang sarili ng mga tinapay; sapagkat wala silang makakain. Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanila, Kayo ang magbigay sa kanila ng makakain. At sinabi nila sa kanya: Pupunta ba kami at bibili ng tinapay na nagkakahalaga ng dalawang daang denario at ibibigay sa kanila upang kainin? At sinabi niya sa kanila: ilang tinapay mayroon kayo? Pumunta kayo at tingnan. At pagkatapos nilang malaman, sinasabi nila: Lima, at dalawang isda. At iniutos niya sa kanila na paihigain ang lahat ng mga grupo-grupo sa ibabaw ng luntiang damo. At umupo sila ng pangkat-pangkat ng isandaan at limampu. At kinuha ang limang tinapay at ang dalawang isda, tumingin pataas sa langit, pinagpala, at pinagputol-putol ang mga tinapay at ibinigay sa mga alagad upang ilagay nila sa kanila, at ang dalawang isda hinati sa lahat. At kumain silang lahat at nabusog, at pinulot nila ang mga piraso, labindalawang basket na puno, at mula sa mga isda. At ang mga lalaking kumain ng mga tinapay ay limang libong lalaki. At agad niyang pinilit ang kanyang mga alagad na sumakay sa bangka at mauna patungo sa kabilang ibayo tungo sa Bethsaida, hanggang siya ay makapaalis sa karamihan; at pagkatapos magpaalam sa kanila, umalis siya patungo sa bundok upang manalangin. At nang dumating ang gabi, ang barko ay nasa gitna ng dagat, at siya mismo ay nag-iisa sa lupa. At pagkakita niya sa kanila na nahihirapan sa pagsagwan, dahil ang hangin ay salungat sa kanila, at mga bandang ikaapat na pagbabantay ng gabi, pumunta siya sa kanila na lumalakad sa ibabaw ng dagat, at nais niya na lampasan sila. Ngunit nang makita nila siyang naglalakad sa ibabaw ng dagat, akala nila ay multo siya, at

sumigaw sila; sapagkat nakita siya ng lahat at naguluhan. At agad siyang nagsalita sa kanila at sinabi sa kanila: Magkaroon kayo ng lakas ng loob, ako nga ito, huwag kayong matakot. At umakyat siya sa bangka patungo sa kanila, at tumigil ang hangin; at labis na labis sa loob nila sila ay namangha at nagtaka. Sapagkat hindi nila nauunawaan ang tungkol sa mga tinapay, kundi ang kanilang puso ay pinatigas. At pagkatapos makatawid, pumunta sila sa lupain ng Genesaret at nag-angkla. At pagkalabas nila mula sa bangka, agad nilang nakilala siya, tumakbo sila sa palibot ng buong rehiyon na iyon at nagsimulang dalhin sa palibot sa mga banig ang mga masama ang pakiramdam sa kung saan narinig nila na naroon siya; at kung saan man siya pumapasok sa mga nayon o mga lungsod o mga bukid, sa mga pamilihan inilalagay nila ang mga may sakit at nakikiusap sila sa kanya upang kahit ang laylayan ng damit niya ay mahipo nila; at sinuman na humihipo sa kanya ay naililigtas.

7

At nagtipon sa kanya ang mga Pariseo at ilan sa mga eskriba na nanggaling mula sa Jerusalem, at nakita nila ang ilan sa mga alagad niya na kumakain ng tinapay na may maruruming kamay, ibig sabihin ay hindi hinugasang kamay, sila ay nanghinayang. Sapagkat ang mga Pariseo at lahat ng mga Judio, kung hindi nila hugasan ng kamao ang mga kamay, hindi sila kumakain, na humahawak sa tradisyon ng mga matatanda, at

mula sa palengke, kung hindi sila maglubog sa sarili sa tubig, hindi sila kumakain, at marami pang iba na tinanggap nila na hawakan, ang mga paglubog sa tubig ng mga tasa at mga pitsel at mga tanso at mga higaan. Pagkatapos tinanong siya ng mga Pariseo at ng mga eskriba, Bakit hindi lumalakad ang mga alagad mo ayon sa tradisyon ng mga matatanda, kundi kumakain ng tinapay na may hindi hinugasang kamay? Sumagot siya at sinabi sa kanila na mabuti ang propesiya ni Isaias tungkol sa inyo na mga mapagkunwari, gaya ng nasusulat: ang mga taong ito sa pamamagitan ng mga labi nila ako pinaparangalan, pero ang puso nila malayo nananatili mula sa akin; walang kabuluhan naman sinasamba nila ako, nagtuturo ng mga turo na mga utos ng mga tao. Sapagkat iniwan ninyo ang utos ng Diyos, hinahawakan ninyo nang mahigpit ang tradisyon ng mga tao, mga paghuhugas ng mga pitsel at mga tasa, at maraming iba pang katulad na bagay na ginagawa ninyo. At sinasabi niya sa kanila: mabuti itinatapon ninyo ang utos ng Diyos upang mapanatili ninyo ang tradisyon ninyo. Sapagkat si Moises ay nagsabi: igalang mo ang iyong ama at ang iyong ina; at ang nagsasalita ng masama sa ama o ina ay mamatay sa kamatayan; ngunit kayo ay nagsasabi: kung ang tao ay magsabi sa ama o sa ina, korban, na kung saan ay handog, ang kung saan mula sa akin ay makinabang ka, at hindi na kayo pumapayag sa kanya na gumawa ng anuman para sa kanyang ama o sa kanyang ina, pinawawalang-bisa ninyo ang salita ng Diyos sa pamamagitan ng inyong tradisyon na inyong ipinasa; at maraming katulad na mga bagay na ganyan ay ginagawa ninyo. At matapos tawagin ang buong tao, sinabi niya sa kanila:

Makinig kayong lahat sa akin at unawain ninyo. Walang mula sa labas ng tao na pumapasok sa kanya na kayang durumahin siya, pero ang mga lumalabas ay ang mga nadudurumíng ang tao. At noong pumasok siya sa bahay mula sa karamihan, tinatanong siya ng mga alagad niya tungkol sa talinghaga. At sinabi niya sa kanila: Ganito rin ba, kayo ay walang pang-unawa? Hindi pa ba ninyo nauunawaan na ang lahat ng bagay na galing sa labas na pumapasok sa tao ay hindi makakadungis sa kanya? Dahil hindi ito pumapasok sa kanyang puso, kundi sa tiyan, at lumalabas sa kubeta, nilililinis ang lahat ng pagkain. Sinabi niya na ang lumalabas mula sa tao, iyon ang gumagawang marumi sa tao. Sapagkat mula sa loob, mula sa puso ng mga tao, lumalabas ang mga masasamang pag-iisip: mga pangangalunya, mga pakikiapid, mga pagpatay, mga pagnanakaw, mga kasakiman, mga kasamaan, panlilinlang, kahalayan, masamang mata, paninirang-puri, kapalaluan, kamangmangan; lahat ng masasamang ito ay lumalabas mula sa loob at dumudumihan ang tao. At mula doon, tumayo siya at umalis papunta sa mga hangganan ng Tiro at Sidon. At pagkapasok sa bahay, ayaw niyang malaman ng sinuman, ngunit hindi niya nakayanan na hindi mapansin. Sapagkat nakarinig ang isang babae tungkol sa kanya, na ang maliit na anak niyang babae ay may maruming espiritu, pagdating ay nagpatirapa sa mga paa niya; at ang babae ay Griyego, Siropinisya sa lahi; at tinanong niya siya upang itapon ang demonyo mula sa anak niyang babae. At si Jesus ay nagsabi sa kanya: Hayaan muna mabusog ang mga anak; hindi nga maganda na kunin ang tinapay ng mga anak at itapon sa mga asong maliit. Pero sumagot siya at sinabi sa

kanya, Oo, Panginoon, at ang mga maliliit na aso sa ilalim ng mesa ay kumakain ng mga mumo ng mga bata. At sinabi niya sa kanya: dahil sa salitang ito, umalis ka; lumabas na ang demonyo mula sa anak mong babae. At nang umalis siya papunta sa kanyang bahay, natagpuan niya ang bata na nakahiga sa higaan at ang demonyo ay umalis na. At muli, pagkatapos na umalis mula sa mga hangganan ng Tiro at Sidon, dumating siya sa dagat ng Galilea sa pagitan ng mga hangganan ng Decapolis. At dinala nila sa kaniya ang isang bingi at may kapansanan sa pagsasalita at hinihiling nila sa kaniya na ipatong niya sa kaniya ang kamay. At pagkatapos na ilayo niya siya mula sa karamihan nang pribado, isinuksok niya ang kanyang mga daliri sa kanyang mga tainga, at pagkatapos na dumura, hinipo niya ang kanyang dila, at pagkatapos na tumingin sa langit, bumuntong-hininga siya at sinabi sa kanya, Ephphatha, na ang ibig sabihin ay Mabuksan. At agad nabuksan ang kanyang mga tainga at nakalag ang tali ng kanyang dila, at siya ay nagsalita nang tama. At siya ay nag-utos sa kanila upang sa walang sinuman sila ay magsabi; ngunit kung gaano siya sa kanila ay nag-uutos, lalong higit pa sila ay nangaghahayag. At labis-labis na namangha sila na nagsasabi: Mabuti ang lahat na ginawa niya; at ginagawa niya ang mga bingi na makarinig at ang mga pipi na magsalita.

8

Sa mga araw na iyon, muli maraming tao na nandoon at walang mayroon silang makakain, tinawag ni Jesus ang kanyang mga

alagad at sinabi sa kanila: Naaawa ako sa mga tao, dahil tatlong araw na silang nananatili sa akin at wala silang makakain; at kung paaalisin ko silang gutom papunta sa kanilang bahay, mahihina sila sa daan; dahil ang ilan sa kanila ay nanggaling sa malayo. At sumagot sa kanya ang kanyang mga alagad: Saan makakakuha ang sinuman dito ng tinapay upang pakainin ang mga ito sa ilang? At tinanong niya sila: Ilang tinapay mayroon kayo? At sila ay nagsabi: Pito. At iniutos niya sa karamihan na mahiga sa lupa; at kinuha ang pitong tinapay, nagpasalamat, pinagputol-putol at ibinigay sa kanyang mga alagad upang ilapag nila; at inilapag nila sa karamihan. At mayroon silang kaunting maliliit na isda; at nang pagpalain niya ang mga iyon, sinabi niya na ilagay din sa harap ang mga iyon. Kumain sila at nabusog, at pinulot nila ang mga sobrang piraso, pitong basket. Mga apat na libo sila, at pinakawalan niya sila. At pagkasakay niya agad sa barko kasama ng kanyang mga alagad, dumating siya sa mga lugar ng Dalmanutha. At lumabas ang mga Pariseo at nagsimula silang makipagdiskusyon sa kanya, humihingi sa kanya ng tanda mula sa langit, sinusubok siya. At bumuntong-hininga nang malalim sa espiritu niya, sinasabi: Bakit ang henerasyon itong ito ay humihingi ng tanda? Totoo, sinasabi ko sa inyo: kung ibibigay sa henerasyon na ito ang tanda. At matapos iwanan niya sila, pumasok siya sa bangka at umalis muli. At nakalimutan nilang kumuha ng tinapay, at maliban sa isang tinapay, wala silang dala sa bangka. At siya ay nag-uutos sa kanila na nagsasabi: Tingnan ninyo, mag-ingat kayo sa lebadura ng mga Fariseo at sa lebadura ni Herodes. At nag-uusap sila sa isa't isa, sinasabi na wala silang tinapay. At

pagkatapos malaman, si Jesus ay nagsabi sa kanila, Bakit kayo nag-iisip na wala kayong tinapay? Hindi pa ba ninyo nauunawaan o nakakaintindi? Mayroon pa rin ba kayong puso na pinatigas? May mga mata kayo pero hindi kayo nakakakita, at may mga tainga kayo pero hindi kayo nakaririnig? At hindi ba ninyo naaalala? Noong pinagputol-putol ko ang limang tinapay para sa limang libo, at ilang basket na puno ng mga piraso ang inyong pinulot? Sinasabi nila sa kanya: Labindalawa. Noong ang pito sa apat na libo, ilang mga basket na puno ng mga piraso ang inyong pinulot? At sila ay nagsabi: Pito. At sinasabi niya sa kanila: Hindi pa ba ninyo naiintindihan? At dumating siya sa Betsaida. At dinala nila sa kaniya ang isang bulag at hinihikayat nila siya upang humipo sa kaniya. At hinawakan niya ang kamay ng bulag, inilabas niya siya sa labas ng nayon, at dinuraan niya ang mga mata niya, inipatong niya ang mga kamay sa kanya, tinanong niya siya kung nakakakita ba siya ng kahit ano. At nang tumingin siya pataas, sinabi niya, Nakikita ko ang mga tao na parang mga punong naglalakad. Pagkatapos, muli niyang inipatong ang mga kamay sa mga mata niya at pinatingin siya pataas, at napanumbalik siya, at nakita niya nang malinaw ang lahat. At ipinadala niya siya sa kaniyang bahay na sinasabi: Huwag pumasok sa nayon ni magsabi man sa kahit sino sa nayon. At lumabas si Jesus at ang kanyang mga alagad sa mga nayon ng Caesarea ni Philip, at sa daan tinanong niya ang kanyang mga alagad, sinasabi sa kanila, Sino ang sinasabi ng mga tao na ako? Sila ay sumagot: Si Juan ang Tagapagbautismo, at ang iba ay si Elias, ang iba naman ay isa sa mga propeta. At siya ay nagsasabi sa kanila: pero kayo, sino ang

sinasabi ninyo na ako? Sumagot naman si Pedro at sinabi sa kanya: Ikaw ang Cristo. At pinagalitan niya sila upang huwag silang magsabi sa kahit sino tungkol sa kanya. At nagsimula siyang magturo sa kanila na kailangan na ang Anak ng Tao ay maraming magdusa, at tanggihan ng mga matatanda at ng mga punong pari at ng mga eskriba, at patayin, at pagkatapos ng tatlong araw bumangon; at may katapangan niyang sinasalita ang salita. At kinuha ni Pedro siya at nagsimulang sawayin siya. Ngunit siya, pagkatapos lumingon at makita ang kanyang mga alagad, sinaway si Pedro at nagsabi, Pumunta ka sa likod ko, Satanas! Dahil hindi mo iniisip ang mga bagay ng Diyos, kundi ang mga bagay ng mga tao. At pagkatapos na tawagin ang karamihan kasama ang kanyang mga alagad, sinabi niya sa kanila: Sinuman na gustong sumunod sa akin, itakwil niya ang kanyang sarili at buhatin niya ang kanyang krus, at sumunod siya sa akin. Sapagkat sino man ang gustong iligtas ang kanyang kaluluwa, mawawala ito; pero sino man ang magpawala ng kanyang sariling kaluluwa dahil sa akin at sa mabuting balita, siya ang magliligtas nito. Ano nga ba ang mapapakinabang ng tao kung makakamit niya ang buong mundo, at mawala ang kanyang kaluluwa? O ano ang ibibigay ng tao bilang kapalit ng kanyang kaluluwa? Sapagkat kung sino man ang mahiya sa akin at sa aking mga salita sa salinlahi na ito na mangangalunya at makasalanan, ang Anak ng Tao ay mahihiya rin sa kanya kapag dumating siya sa kaluwalhatian ng kanyang Ama kasama ng mga banal na sugo.

9

At sinabi niya sa kanila: Totoo, sinasabi ko sa inyo na may ilan sa mga nakatayo dito na hindi makakatikim ng kamatayan hanggang makita nila ang kaharian ng Diyos na dumating sa kapangyarihan. At pagkatapos ng anim na araw, kinuha ni Jesus si Pedro at si Santiago at si Juan at iniahon niya sila sa mataas na bundok nang pribado, silang mag-isa lamang; at siya ay nabago sa harap nila, at ang mga damit niya ay naging nagniningning, napakaпuti na gaya ng niyebe, na ang tagalaba sa lupa ay hindi makapagpaputi ng ganoon. At napakita sa kanila si Elias kasama si Moises, at sila ay nag-uusap kay Jesus. At sumagot si Pedro at sinabi kay Jesus, Rabbi, mabuti na tayo ay nandito, at gumawa tayo ng tatlong tolda, isa para sa iyo at isa para kay Moises at isa para kay Elias. Hindi niya alam kung ano ang sasabihin; sapagkat sila ay takot na takot. At nagkaroon ng ulap na tumatakip sa kanila, at dumating ang tinig mula sa ulap na nagsasabi: ito ay ang anak ko ang minamahal; sa kanya kayo makinig. At nang biglang tumingin sila sa paligid, hindi na nila nakita ang sinuman, kundi si Jesus lamang na kasama nila. Habang bumababa sila mula sa bundok, inutusan niya sila na huwag magsabi sa kahit sino ng kanilang nakita, maliban lamang kapag ang Anak ng Tao ay bumangon mula sa mga patay. At inilihim nila ang salita, pinag-uusapan nila sa kanilang sarili kung ano ang pagbangon mula sa mga patay. At tinanong nila siya, sinasabi, Sinasabi ng mga eskriba na kailangang dumating muna si Elias. At sumagot siya at sinabi sa kanila, Si

Elias nga, pagdating una, isinasauli ang lahat ng bagay; at paano nakasulat tungkol sa Anak ng Tao na dapat magdusa ng marami at tratuhin nang may paghamak? Pero sinasabi ko sa inyo na si Elias ay dumating na, at ginawa nila sa kanya ang lahat ng gusto nila, ayon sa nakasulat tungkol sa kanya. At nang dumating sa mga alagad, nakita niya ang maraming tao sa palibot nila, at ang mga eskriba na nakikipagdebate sa kanila. At agad, ang lahat ng mga tao, nang makita nila siya, lubhang namangha, at tumatakbo papunta, binati nila siya. At tinanong niya ang mga eskriba: ano ang pinagtatalo ninyo sa inyong mga sarili? At sumagot ang isa mula sa karamihan at sinabi, Guro, dinala ko sa iyo ang anak kong lalaki na may espiritung pipi. At saanman sakmalin siya, pinupunit niya siya, at bumubula at ngumangagalit ang kaniyang mga ngipin, at natutuyo; at sinabi ko sa iyong mga alagad upang itaboy nila ito, at hindi nila nakaya. At sumagot siya sa kanya, sinasabi: O salinlahi na walang pananampalataya, hanggang kailan ako magiging kasama ninyo? Hanggang kailan ako magtitiis sa inyo? Dalhin ninyo siya sa akin. At dinala nila siya sa kaniya. At nang makita siya, agad siyang pinagkumbulsyon ng espiritu, at pagkahulog sa lupa, siya ay gumugulong na nagbubula. At tinanong niya ang kanyang ama: Gaano na katagal mula nang mangyari ito sa kanya? At siya ay nagsabi: Mula noong pagkabata. At madalas itinatapon niya siya sa apoy at sa tubig, upang sirain siya; ngunit kung may magagawa ka, tulungan mo kami, mahabag ka sa amin. At sinabi ni Jesus sa kanya, Ang kung makakaya mong maniwala - lahat ay posible sa taong naniniwala. At agad na sumigaw ang ama ng bata na may luha at nagsabi: Naniniwala

ako, Panginoon; tulungan mo ang aking kawalan ng pananampalataya. Nakita naman ni Jesus na ang mga tao ay nagtitipun-tipon, sinaway niya ang espiritung marumi, sinasabi sa kanya: Ikaw na espiritung pipi at bingi, ako ay nag-uutos sa iyo, lumabas ka mula sa kanya at huwag ka nang pumasok sa kanya. At pagkatapos sumigaw at maraming beses na kumurot sa kanya ay lumabas, at naging parang patay, kaya marami ang nagsabi na siya ay namatay. Ngunit si Jesus, pagkahawak niya sa kanya ng kamay, itinayo niya siya, at tumayo siya. At nang makapasok siya sa bahay, ang kanyang mga alagad ay nagtanong sa kanya nang pribado, Bakit hindi namin ito napalabas? At sinabi niya sa kanila: Ang uri na ito ay hindi maaaring lumabas sa anumang paraan kung hindi sa pamamagitan ng panalangin at pag-aayuno. At mula doon, lumabas sila at dumaan sa Galilea, at hindi niya gustong makaalam ang sinuman; tinuturuan niya kasi ang kanyang mga alagad at sinasabi niya sa kanila na ang Anak ng Tao ay ibinibigay sa mga kamay ng mga tao, at papatayin nila siya, at pagkakapatay sa kanya sa ikatlong araw ay babangon siya. Ngunit hindi nila nauunawaan ang salita, at natatakot silang magtanong sa kanya. At dumating siya sa Capernaum, at nang nasa bahay na siya, tinanong niya sila, Ano ang pinag-uusapan ninyo sa inyong mga sarili sa daan? Ang mga ito ay nanahimik; sapagkat sila ay nag-usap sa isa't isa sa daan kung sino ang mas dakila. At umupo siya, tinawag niya ang labindalawa at sinabi niya sa kanila: kung sino ang gustong maging una, siya ay magiging huli sa lahat at lingkod ng lahat. At pagkatapos kumuha ng bata, itinayo niya ito sa gitna nila, at pagkatapos

yakapin ito, sinabi niya sa kanila: Sinuman na tumanggap ng isa sa ganyang mga bata sa pangalan ko, ako ang tinatanggap; at sinuman na tumanggap sa akin, hindi ako ang tinatanggap, kundi ang nagsugo sa akin. Sumagot sa kanya si Juan, nagsasabi, Guro, nakita namin ang isang tao sa pangalan mo na nagpapalayas ng mga demonyo, na hindi sumusunod sa amin, at pinigilan namin siya, dahil hindi siya sumusunod sa amin. Ngunit si Jesus ay nagsabi: Huwag ninyo siyang pigilan; sapagkat walang sinuman na gagawa ng kapangyarihan sa pangalan ko at makakapagsalita agad ng masama laban sa akin. Sapagkat ang sinumang hindi laban sa inyo ay para sa inyo. Sapagkat sinumang magbigay sa inyo ng inumin na isang tasa ng tubig sa pangalan ko, dahil kayo ay kay Cristo, totoo sinasabi ko sa inyo, hindi talaga mawawala ang gantimpala niya. At sino man na makapagpatisod sa isa sa mga munting ito na naniniwala sa akin, mas mabuti pa sa kaniya kung nakapaligid ang batong gilingan sa kaniyang leeg at naitapon siya sa dagat. At kung ang iyong kamay ay nagiging sanhi ng iyong pagkakasala, putulin mo ito; mabuti para sa iyo na pumasok sa buhay na pilay, kaysa magkaroon ng dalawang kamay at pumunta sa gehena, sa apoy na hindi mapapawi, kung saan ang kanilang uod ay hindi namamatay at ang apoy ay hindi napapawi. At kung ang iyong paa ay nagsasanhi sa iyo ng pagkakasala, putulin mo ito; mabuti para sa iyo na pumasok sa buhay na pilay, kaysa magkaroon ng dalawang paa at itapon sa gehena, sa apoy na hindi mapapawi, kung saan ang kanilang uod ay hindi namamatay at ang apoy ay hindi napapawi. At kung ang mata mo ay nagsasanhi sa iyo na matisod, itapon mo

ito; mabuti para sa iyo na pumasok sa kaharian ng Diyos na may isang mata lamang, kaysa magkaroon ng dalawang mata at pumunta sa gehena ng apoy, kung saan ang kanilang uod ay hindi namamatay at ang apoy ay hindi namamatay. Sapagkat ang bawat tao ay maaasinan sa pamamagitan ng apoy, at ang bawat handog ay maaasinan sa pamamagitan ng asin. Mabuti ang asin; ngunit kung ang asin ay maging walang alat, sa ano ninyo ito paaalsinin? Magkaroon kayo ng asin sa inyong sarili at mamuhay nang mapayapa sa isa't isa.

10

At mula doon, bumangon siya at pumunta sa mga hangganan ng Judea sa pamamagitan ng kabila ng Jordan, at nagsama-sama muli ang mga karamihan patungo sa kanya, at gaya ng nakagawian niya, muli siyang nagturo sa kanila. At lumapit ang mga Fariseo at tinanong siya kung pinapahintulutan ang isang lalaki na pakawalan ang asawa, habang sumusubok sa kanya Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanila, Ano ba ang inutusan sa inyo ni Moises? Ngunit sila ay nagsabi: si Moises ay pumayag na sumulat ng kasulatan ng diborsyo at pakawalan. At sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Dahil sa katigasan ng puso ninyo, isinulat niya sa inyo ang utos na ito. Ngunit mula sa simula ng paglikha, ginawa sila ng Diyos na lalaki at babae. Dahil dito, iiwan ng tao ang kanyang ama at ang kanyang ina, at ididikit sa kanyang asawa, at ang dalawa ay magiging isang laman. Kaya hindi na sila dalawa, kundi isang laman; ang pinagsama ng

Diyos, huwag paghiwalayin ng tao. At sa bahay muli ang mga alagad tungkol dito ay nagtanong sa kanya, at sinabi niya sa kanila: sinuman ang maghiwalay sa asawa niya at mag-asawa ng iba, nangangalunya laban sa kanya; at kung babae na naghiwalay sa kanyang asawa ay mag-asawa sa iba, nangangalunya. At dinala nila sa kanya ang mga bata, upang sila ay mahipo niya; pero ang mga alagad ay sinaway ang mga nagdadala. Pagkakita naman ni Jesus, nagalit siya at sinabi sa kanila, Hayaan ang mga bata na pumunta sa akin, at huwag hadlangan sila, sapagkat sa mga ganoon ay ang kaharian ng Diyos. Totoo, sinasabi ko sa inyo, sinumang hindi tatanggapin ang kaharian ng Diyos bilang bata, hindi talaga papasok doon. At niyakap niya sila, pinagpala niya sila habang ipinapatong ang kanyang mga kamay sa kanila. At habang siya ay lumalabas patungo sa daan, tumakbo papalapit ang isa at lumuhod sa harap niya at tinanong siya: Mabuting guro, ano ang gagawin ko upang mamanahin ko ang buhay na walang hanggan? At si Jesus ay nagsabi sa kanya, Bakit mo ako tinatawag na mabuti? Walang sinuman ang mabuti maliban sa isa, ang Diyos. Alam mo ang mga utos: huwag kang mangangalunya, huwag kang papatay, huwag kang magnakaw, huwag kang magbibigay ng bulaang patotoo, huwag kang mandaya, igalang mo ang iyong ama at ang iyong ina. Pero sumagot siya at sinabi sa kanya, Guro, ang lahat ng ito ay iningatan ko mula sa aking kabataan. At si Jesus na tumingin sa kanya ay umibig sa kanya at sinabi sa kanya: isa ang kulang sa iyo; kung gusto mong maging perpekto, humayo ka, gaano man karami ang mayroon ka ipagbili at ibigay sa mga mahirap, at magkakaroon ka ng kayamanan sa langit, at halika

sumunod sa akin, na bumuhat ng krus mo. Pero naging malungkot siya dahil sa salita at umalis na nalulungkot, sapagkat siya ay may maraming ari-arian. At pagkatingin sa paligid, sinabi ni Jesus sa kanyang mga alagad: Napakahirap para sa mga may pera na makapasok sa kaharian ng Diyos. At ang mga alagad ay namangha sa kanyang mga salita. At si Jesus, muli sumagot, sinasabi sa kanila: Mga anak, napakahirap para sa mga nagtitiwala sa salapi na pumasok sa kaharian ng Diyos. Mas madali para sa kamelyo na pumasok sa butas ng karayom kaysa sa mayaman na pumasok sa kaharian ng Diyos. At sila naman ay labis na namangha, nagsasabi sa kanilang sarili, At sino ang makaliligtas? Tiningnan nang mabuti sila ni Jesus at nagsabi, Sa mga tao imposible, pero hindi sa Diyos; lahat kasi posible sa Diyos. Nagsimula si Pedro na magsalita sa kanya: narito, kami ay nag-iwan ng lahat at sumunod sa iyo. Sumagot at sinabi ni Jesus, Totoo, sinasabi ko sa inyo, walang sinuman na nag-iwan ng bahay o mga kapatid na lalaki o mga kapatid na babae o ama o ina o asawa o mga anak o mga bukid dahil sa akin at dahil sa mabuting balita, na hindi tatanggap ng sandaandaan ngayon sa panahong ito—mga bahay at mga kapatid na lalaki at mga kapatid na babae at ama at ina at mga anak at mga bukid kasama ng mga pag-uusig, at sa panahong darating, buhay na walang hanggan. Ngunit marami ang magiging huli na una at magiging una na huli. Sila ay nasa daan na umaahon papunta sa Jerusalem, at si Jesus ay nangunguna sa kanila, at sila ay namangha, at ang mga sumusunod ay natakot. At pagkatapos na muling isama ang labindalawa, nagsimula siyang magsalita sa kanila ng mga bagay na mangyayari sa

kanya, na masdan, tayo ay umaahon sa Jerusalem at ang Anak ng Tao ay ibibigay sa mga punong pari at mga eskriba, at hahatulan nila siya ng kamatayan at ibibigay nila siya sa mga bansa, at kutyain nila siya at hahagupitin nila siya at duduraan nila siya at papatayin nila siya, at sa ikatlong araw siya ay muling mabubuhay. At lumapit sa kanya sina Jacob at John, mga anak ni Zebedee, na nagsasabi: Guro, gusto namin na kung ano man ang hingin namin ay gawin mo para sa amin. At sabi niya sa kanila: Ano ang gusto ninyong gawin ko para sa inyo? At sinabi nila sa kanya: bigyan mo kami upang ang isa ay mula sa kanan mo at ang isa ay mula sa kaliwa mo maupo kami sa iyong kaluwalhatian. At sinabi ni Jesus sa kanila: Hindi ninyo alam kung ano ang inyong hinihiling. Makakaya ba ninyo na inumin ang kopang aking iniinom, at mabautismuhan sa bautismong aking binabautismuhan? Ngunit sinabi nila sa kanya, Kaya namin. At si Jesus ay nagsabi sa kanila: ang tasa nga na aking iniinom ay iinumin ninyo, at ang bautismo na aking tinatanggap ay tatanggapin ninyo; pero ang umupo sa kanan ko at sa kaliwa ay hindi akin na ibibigay, kundi para sa kanino ito ay inihanda. At pagkarinig ng sampung mga alagad, nagsimula silang magalit tungkol kay Santiago at kay Juan. Ngunit si Jesus, na tinawag sila sa kanya, sinasabi sa kanila: Alam ninyo na ang mga mukhang namamahala sa mga bansa ay nangingibabaw sa kanila, at ang mga dakila nila ay nag-eehersisyo ng awtoridad sa kanila. Hindi ganyan nga ang magiging sa inyo, kundi sino man kung nais maging dakila sa inyo, magiging lingkod ninyo, at sino man kung nais ninyo maging una, magiging alipin ng lahat. At nga ang anak ng tao ay hindi dumating upang paglingkuran, kundi

maglingkod, at ibigay ang kaluluwa niya bilang tubos kapalit ng marami. At dumating sila sa Jerico. At habang lumalabas siya mula sa Jerico at ang mga alagad niya at malaking pulutong ng tao, ang anak na lalaki ni Timeo si Bartimeo na bulag ay nakaupo sa tabi ng daan na namamalimos. At pagkarinig na si Jesus na taga-Nazaret ay ito, nagsimula siyang sumigaw at magsabi: Anak ni David, Jesus, maawa ka sa akin. At marami ang nagsasaway sa kanya upang siya ay tumahimik, ngunit siya ay lalo pang sumisigaw, Anak ni David, maawa ka sa akin. At tumayo si Jesus at nagsabi, Tawagin ninyo siya. At tinatawag nila ang bulag na sinasabi sa kanya, Magpakatatag ka, bumangon ka; tinatawag ka niya. At siya, matapos itapon ang kanyang damit at tumayo, ay pumunta kay Jesus. At sumagot, sinabi sa kanya ni Jesus, Ano ang gusto mong gawin ko para sa iyo? At ang bulag ay nagsabi sa kanya, Rabboni, upang makakita ako muli. At sinabi ni Jesus sa kanya: umalis ka, ang pananampalataya mo ay nagligtas sa iyo. At agad nakakita, at sumunod kay Jesus sa daan.

11

At noong sila ay lumalapit sa Jerusalem, sa Bethphage at Bethany, sa bundok ng mga olibo, siya ay nagsusugo ng dalawa sa mga alagad niya at sinasabi sa kanila: Pumunta kayo sa nayon na nasa tapat ninyo, at agad pagpasok ninyo sa kanya makikita ninyo ang isang bisiro na nakatali, na walang sinuman sa mga tao ang nakaupo; pagkatapos kalagan ninyo siya, dalhin

ninyo. At kung may magsabi sa inyo: Bakit ginagawa ninyo ito? Sabihin na ang Panginoon ay nangangailangan nito, at agad niya itong ipapadala ulit dito. Umalis sila at natagpuan nila ang batang kabayo na nakatali sa pinto sa labas sa kalye, at kinalag nila ito. At ang ilan sa mga nakatayo doon ay nagsasabi sa kanila: Ano ang ginagawa ninyo na kinakalag ang batang kabayo? At sinabi nila sa kanila ayon sa iniutos ni Jesus, at pinayagan nila sila. At dinala nila ang batang kabayo kay Jesus at inilatag nila sa kanya ang kanilang mga damit, at umupo siya sa ibabaw nito. Marami naman ang kanilang mga damit ay ikalat sa daan, at iba naman ay naghiwa ng mga sanga mula sa mga puno at ikalat sa daan. At ang mga nangunguna at ang mga sumusunod ay sumisigaw na nagsasabi: Hosana, pinagpala ang dumarating sa pangalan ng Panginoon. Pinagpala ang dumarating na kaharian sa pangalan ng Panginoon, ng aming amang David; hosana sa pinakamataas na lugar. At pumasok sa Jerusalem si Jesus at sa templo, at pagkatingin sa paligid ng lahat ng bagay, gabi na ang oras, lumabas patungo sa Bethany kasama ang labindalawa. At sa susunod na araw nang sila ay lumabas mula sa Betania, siya ay nagutom; at nakakita ng puno ng igos mula sa malayo na may mga dahon, lumapit siya kung sakali ay makahanap ng anuman doon; at nang dumating sa puno, walang nahanap kundi mga dahon lamang; sapagkat hindi panahon ng mga igos. At sumagot, sinabi niya dito: Huwag nang may kumain ng prutas mula sa iyo magpakailanman. At narinig ng mga alagad niya. At dumating sila muli sa Jerusalem; at pagpasok ni Jesus sa templo, nagsimula siyang magtaboy ng mga nagbebenta at ng mga bumibili sa templo, at ang mga mesa

ng mga mangangalakal ng salapi at ang mga upuan ng mga nagbebenta ng mga kalapati ay giniba niya, at hindi niya pinahintulot na sinuman ay magdala ng sisidlan sa pamamagitan ng templo, at nagtuturo siya na sinasabi sa kanila: Hindi ba nakasulat na ang bahay ko ay bahay ng panalangin na tatawagin para sa lahat ng mga bansa? Pero kayo, ginawa ninyo itong kweba ng mga tulisan. At narinig ng mga eskriba at ng mga Pariseo at ng mga punong pari, at hinahanap nila kung paano siya lipulin; natatakot kasi sila sa kanya, dahil ang lahat ng mga tao ay namangha sa kanyang turo. At noong gabi na, siya ay lumalabas sa labas ng lungsod. At dumaan sila kinaumagahan, nakita nila ang puno ng igos na natuyo mula sa mga ugat. At nang makaalaala si Pedro, sinabi niya sa kanya, Rabi, tingnan mo, ang puno ng igos na iyong sinumpa ay natuyo na. At sumagot si Jesus at sinabi sa kanila: magkaroon kayo ng pananampalataya sa Diyos. Totoo, sinasabi ko sa inyo na sinuman ang magsabi sa bundok na ito, Maangat ka at maitapon ka sa dagat, at hindi mag-alinlangan sa puso niya, kundi maniniwala na ang sinasabi niya ay nangyayari, magiging sa kanya kung ano man ang sabihin niya. Dahil dito, sinasabi ko sa inyo, lahat ng anumang bagay na inyong hinihinging habang nanalangin, maniwala na natatanggap ninyo, at magiging sa inyo ito. At kapag kayo ay tumatayo na nanalangin, magpatawad kung mayroon kayong anuman laban sa sinuman, upang ang inyong Ama na nasa mga langit ay magpatawad sa inyo ng inyong mga pagkakasala. Pero kung kayo ay hindi magpatawad, ni hindi rin magpapatawad ang inyong ama ng inyong mga pagkakasala. At dumating muli sila sa Jerusalem, at habang siya

ay naglalakad sa templo, dumating sa kanya ang mga punong pari at ang mga eskriba at ang mga matatanda at sinabi nila sa kanya, Sa anong awtoridad ginagawa mo ang mga bagay na ito? O sino ang nagbigay sa iyo ng awtoridad na ito upang gawin mo ang mga bagay na ito? Ngunit si Jesus na sumagot ay nagsabi sa kanila: Tatanungin ko rin kayo ng isang salita, at sagutin ninyo ako, at sasabihin ko sa inyo kung sa anong awtoridad ginagawa ko ang mga bagay na ito. Ang bautismo ni Juan, mula ba sa langit o mula sa mga tao? Sagutin ninyo ako. At nag-iisip sila sa kanilang sarili na nagsasabi: Kung sasabihin natin, mula sa langit, sasabihin niya: Bakit nga hindi kayo naniwala sa kanya? Pero sabihin natin, mula ba sa mga tao? Natakot sila sa mga tao; sapagkat lahat ay naniniwala na si Juan ay propeta. At sumagot sila, sinabi nila kay Jesus, Hindi namin alam. At sumagot si Jesus, sinabi niya sa kanila, Hindi rin ako sasabihin sa inyo kung sa anong awtoridad ginagawa ko ang mga bagay na ito.

12

At nagsimula siyang magsalita sa kanila sa pamamagitan ng mga talinghaga: Nagtanim ng ubasan ang isang tao at naglagay ng bakod sa paligid at humukay ng pisaan ng ubas at nagtayo ng tore, at inupahan ito sa mga magsasaka at umalis siya sa ibang lugar. At nagpadala siya sa mga magsasaka sa panahon ng isang alipin, upang kumuha siya mula sa mga magsasaka ng bunga ng ubasan. At kinuha nila siya, binugbog nila siya, at ipinadala nila siyang walang dala At muli siyang nagpadala sa kanila ng iba

pang alipin, at iyon naman ay binato nila, sinaktan sa ulo, at ipinadala na hinamak. At muli ay iba ay ipinadala niya; at iyon ay pinatay nila, at maraming iba pa, na ang ilan ay binugbog, ang ilan naman ay pinatay. Kaya nga, mayroon pa siyang isang anak na lalaki, ang minamahal niya, ipinadala niya rin siya sa huli sa kanila, sinasabi na, Igagalang nila ang anak ko. Ngunit yaong mga magsasaka, nang makita nila siyang paparating, sa kanilang sarili ay sinabi na ito ay ang tagapagmana; halika, patayin natin siya, at sa atin magiging ang mana. At kinuha nila siya, pinatay nila siya, at inilabas nila siya sa labas ng ubasan. Ano nga ba gagawin ng panginoon ng ubasan? Darating siya at lilipulin ang mga magsasakang ito, at ibibigay ang ubasan sa iba. Hindi ba ninyo nabasa ang kasulatan ito, ang bato na tinanggihan ng mga nagtatayo, ito ay naging ulo ng sulok; mula sa Panginoon nangyari ito, at ito ay kahanga-hanga sa aming mga mata? At hinahanap nila siyang dakpin, at natakot sila sa karamihan; nalaman nila kasi na sa kanila ang talinghaga sinabi niya. At iniwan nila siya at umalis. At ipinapadala nila sa kaniya ang ilan sa mga Pariseo at sa mga Herodiano upang mahuli nila siya sa pamamagitan ng salita. At sila na dumating ay nagsasabi sa kanya: Guro, alam namin na ikaw ay totoo at hindi ka nag-aalala tungkol sa sinuman; sapagkat hindi ka tumitingin sa mukha ng mga tao, kundi sa katotohanan ang daan ng Diyos ay itinuturo mo. Sinabi nga nila sa amin: Pinapayagan ba magbigay ng buwis kay Cesar o hindi? Magbigay tayo o hindi tayo magbigay? Ngunit ang nakakaalam ng kanilang pagkukunwari ay sinabi sa kanila: Bakit ninyo ako sinusubok? Dalhin ninyo sa akin ang denarius para makita ko. At sila naman ay nagdala. At

sinasabi niya sa kanila: Kanino ang larawang ito at ang inskripsiyon? At sila ay nagsabi: Kay Cesar. At sumagot si Jesus, sinabi niya sa kanila, Ibalik ang mga bagay ni Cesar kay Cesar at ang mga bagay ng Diyos sa Diyos, at namangha sila sa kanya. At dumating ang mga Saduceo sa kanya, na mga nagsasabing walang pagkabuhay na muli, at tinanong nila siya, sinasabi: Guro, si Moises ay sumulat sa amin na kung ang kapatid ng isang tao ay mamatay at mag-iwan ng asawa, at hindi mag-iwan ng mga anak, upang kunin ng kapatid niya ang asawa niya at magbangon ng binhi para sa kapatid niya. Pito nga kaya ang magkakapatid na lalaki. At ang una ay kumuha ng asawa, at nang siya ay namatay ay hindi nag-iwan ng binhi. At ang pangalawa ay kinuha siya, at namatay, at ni siya ay hindi rin nag-iwan ng binhi. At ang ikatlo ay gayon din. At kinuha siya ng pito, at hindi nag-iwan ng binhi. Sa huli ng lahat, namatay din ang babae. Sa pagkabuhay nga muli, kapag sila ay bumangon, kanino sa kanila siya magiging asawa? Ang pito kasi ay nagkaroon ng siya bilang asawa. At sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Hindi ba dahil dito kayo naliligaw, dahil hindi ninyo alam ang mga kasulatan ni ang kapangyarihan ng Diyos? Sapagkat kapag sila ay bumangon mula sa mga patay, hindi sila nag-aasawa ni hindi rin sila ipinakakasal, kundi sila ay tulad ng mga sugo na nasa mga langit. Tungkol naman sa mga patay na sila ay binubuhay, hindi ba ninyo nabasa sa aklat ni Moises, sa bahagi ng palumpong kung paano sinabi sa kanya ng Diyos na nagsasabi, ako ang Diyos ni Abraham at ang Diyos ni Isaac at ang Diyos ni Jacob? Hindi ang Diyos ay Diyos ng mga patay, kundi ng mga buhay; kaya nga kayo ay lubhang naliligaw. At

lumapit ang isa sa mga eskriba, narinig niya silang nagtatalo, nakita na mabuti siyang sumagot sa kanila, tinanong niya siya: alin ang una sa lahat ng utos? At si Jesus ay sumagot sa kanya na ang una sa lahat ng utos: Makinig, Israel, ang Panginoon ang Diyos natin, ang Panginoon ay isa; at mamahalin mo ang Panginoon ang Diyos mo mula sa buo ng puso mo at mula sa buo ng kaluluwa mo at mula sa buo ng isip mo at mula sa buo ng lakas mo. Ito ang unang utos. At ang pangalawa ay katulad nito: mamahalin mo ang iyong kapwa gaya ng iyong sarili. Walang ibang utos na mas dakila kaysa sa mga ito. At sinabi sa kanya ng eskriba, Mabuti, Guro, sa katotohanan sinabi mo na isa siya at walang iba maliban sa kanya; at ang magmahal sa kanya mula sa buong puso at mula sa buong unawa at mula sa buong kaluluwa at mula sa buong lakas, at ang magmahal sa kapwa tulad ng sarili ay higit pa sa lahat ng mga handog na susunugin at mga handog. At si Jesus, nang makita na matalino ang pagsagot, ay sinabi sa kanya: hindi ka malayo mula sa kaharian ng Diyos; at walang sinuman ay nangahas pang magtanong sa kanya. At sumagot si Jesus, nagsasabi habang nagtuturo sa templo: Paano sinasabi ng mga eskriba na ang Cristo ay anak ni David? Sapagkat si David mismo ay nagsabi sa Banal na Espiritu: sinasabi ng Panginoon sa aking Panginoon, umupo ka sa kanan ko hanggang ilagay ko ang iyong mga kaaway na tungtungan ng iyong mga paa. Siya mismo kaya si David ay tumatawag sa kanya na Panginoon; at paano siya anak niya? At ang malaking karamihan ay nakinig sa kanya nang masaya. At sinabi niya sa kanila sa kanyang pagtuturo: Mag-ingat kayo sa mga eskriba na gustong maglakad nang nakasuot ng mahabang damit at

tumatanggap ng mga pagbati sa mga palengke at umuupo sa mga pangunahing upuan sa mga pagtitipon at umuupo sa mga pangunahing lugar sa mga handaan. Ang mga lumalamon ng mga bahay ng mga balo at sa dahilan mahabang nanalangin—sila ay makakatanggap ng mas maraming hatol. At pagkatapos maupo si Jesus sa tapat ng ingatan ng salapi, pinapanood niya kung paano ang mga tao naghahagis ng tanso sa loob ng ingatan ng salapi. At maraming mayayaman ay nagtapon ng marami, at pagdating ng isang balong mahirap ay nagtapon ng dalawang lepta, na ang halaga ay kodrantis. At pagkatapos na tawagin ang kanyang mga alagad, sinabi niya sa kanila: Totoo, sinasabi ko sa inyo na ang balong mahirap na ito ay nagtapon ng mas marami kaysa sa lahat ng nagtatapon sa ingatan ng salapi; lahat kasi ay mula sa labis nila nagtapon, pero ito ay mula sa kakulangan niya, lahat kung ano mayroon siya ay nagtapon, ang buong buhay niya.

13

At habang lumalabas siya mula sa templo, sinasabi sa kanya ng isa sa mga alagad niya, Guro, tingnan mo kung anong uri ng mga bato at anong uri ng mga gusali. At sumagot si Jesus at sinabi sa kanya: Nakikita mo ba ang mga malalaking gusaling ito? Hindi maiiwanan dito ang bato sa ibabaw ng bato na hindi wawasakin. At habang nakaupo siya sa bundok ng mga olibo sa tapat ng templo, tinanong siya nang pribado nina Pedro at Santiago at Juan at Andres: Sabihin mo sa amin kailan

mangyayari ang mga bagay na ito, at ano ang tanda kapag malapit nang maganap ang lahat ng mga bagay na ito? At si Jesus, sumagot, nagsimula magsalita sa kanila: Tingnan ninyo na huwag kayong iligaw ng sinuman. Sapagkat marami ang darating sa pangalan ko, nagsasabi na ako nga, at marami ang ililigaw nila. Kapag nga kayo ay makarinig ng mga digmaan at mga balita ng mga digmaan, huwag kayong mabahala; sapagkat kailangan itong mangyari, pero hindi pa ito ang wakas. Magbabangon nga ang bansa laban sa bansa at kaharian laban sa kaharian, at magkakaroon ng mga lindol sa iba't ibang lugar, at magkakaroon ng mga taggutom at mga kaguluhan. Mga simula ng mga sakit ng panganganak ang mga ito. Pero kayo, bantayan ninyo ang inyong mga sarili. Sapagkat ibibigay nila kayo sa mga konseho at sa kanilang mga pagtitipon kayo ay papaluin, at sa harap ng mga pinuno at mga hari kayo ay itatayo dahil sa akin bilang patotoo sa kanila. At sa lahat ng mga bansa, kailangan munang ipahayag ang mabuting balita. Kapag naman dalhin nila kayo na isinusuko, huwag mag-alala nang maaga kung ano ang dapat ninyong sabihin, ni huwag magsanay, pero kung ano ang ibigay sa inyo sa oras na iyon, ito ang sabihin ninyo; sapagkat hindi kayo ang nagsasalita, kundi ang Banal na Espiritu. Ibibigay ng kapatid ang kapatid sa kamatayan at ng ama ang anak, at magsisibangon ang mga anak laban sa mga magulang at papatayin nila sila. At kayo ay magiging kinapopootan ng lahat dahil sa aking pangalan; ngunit ang tumitiis hanggang sa wakas, siya ay maliligtas. Kapag nga makita ninyo ang kasuklam-suklam ng pagkawasak na sinabi ni propetang Daniel, nakatayo kung saan hindi dapat—ang

nagbabasa ay maintindihan—noon ang mga nasa Judea ay tumakas sa mga bundok, at ang nasa bubong ay huwag bumaba sa bahay o pumasok kumuha ng anuman mula sa bahay niya, at ang nasa bukid ay huwag bumalik sa likuran kumuha ng damit niya. Ngunit aba sa mga may nasa tiyan at sa mga nagpapasuso sa mga araw na iyon. Manalangin kayo na ang inyong pagtakas ay huwag mangyari sa taglamig. Sapagkat magiging kapighatian ang mga araw na iyon, na tulad na hindi pa nangyari mula sa simula ng paglikha na nilikha ng Diyos hanggang ngayon at hindi na mangyayari. At kung hindi pinaikli ng Panginoon ang mga araw, hindi sana naligtas ang lahat ng laman; ngunit dahil sa mga hinirang na kanyang pinili, pinaikli niya ang mga araw. At kung magkagayo'y may magsabi sa inyo, Narito, nandito ang Cristo, o Narito, nandoon, huwag kayong maniwala. Dahil magsisitayo ang mga bulaang kristo at mga bulaang propeta at magbibigay sila ng mga tanda at mga himala upang iligaw, kung maaari, maging ang mga pinili. Pero kayo, mag-ingat kayo; narito, sinabi ko na sa inyo ang lahat. Pero sa mga araw na iyon, pagkatapos ng kapighatian na iyon, ang araw ay madidilim, at ang buwan ay hindi magbibigay ng liwanag nito, at ang mga bituin ay mahuhulog mula sa langit, at ang mga kapangyarihan na nasa mga langit ay mayayanig. At kung gayon makikita nila ang Anak ng tao na dumarating sa mga ulap na may malaking kapangyarihan at kaluwalhatian. At noon ay isusugo niya ang kanyang mga mensahero at titipunin niya ang kanyang mga pinili mula sa apat na hangin, mula sa dulo ng lupa hanggang sa dulo ng langit. Mula naman sa puno ng igos, matutunan ninyo ang talinghaga. Kapag ang sanga nito ay nagiging malambot na

at namumunga ng mga dahon, alam ninyo na malapit na ang tag-araw; ganoon din kayo, kapag nakita ninyo ang mga ito na nangyayari, alamin ninyo na malapit na sa mga pinto. Totoo, sinasabi ko sa inyo na hindi talaga lilipas ang henerasyon na ito hanggang sa mangyari ang lahat ng mga bagay na ito. Ang langit at ang lupa ay lilipas, pero ang aking mga salita ay hindi lilipas. Tungkol sa araw na iyon o sa oras na iyon, walang sinuman ang nakakaalam, ni ang mga sugo sa langit, ni ang anak, kundi ang ama. Tingnan ninyo, manatiling gising, at manalangin; hindi ninyo alam kung kailan ang panahon. Tulad ng isang taong malayo sa tahanan, nag-iwan ng kanyang bahay, at nagbigay sa kanyang mga alipin ng awtoridad, at sa bawat isa ang kanyang trabaho, at sa tagapagbantay ng pinto nag-utos na dapat magbantay. Magbantay nga kayo; hindi ninyo alam kung kailan darating ang panginoon ng bahay, gabi o hatinggabi o pagtatarok ng manok o umaga; baka pagdating niya bigla ay makita niya kayong natutulog. Ang sinasabi ko sa inyo, sinasabi ko sa lahat: magbantay kayo.

14

Ang Paskua at ang Kapistahan ng Tinapay na Walang Lebadura ay pagkatapos ng dalawang araw. At naghahanap ang mga punong pari at ang mga eskriba kung paano nila siya mahuhuli sa pamamagitan ng daya at patayin. Sinasabi nila pero huwag sa pista, baka magkaroon ng gulo sa mga tao. At habang siya ay nasa Betania sa bahay ni Simon ang ketongin, habang siya ay

nakahiga, dumating ang isang babae na may hawak na alabastro ng pabango ng nardo na tunay na mahalaga, at pagkatapos basagin ang alabastro, ibinuhos niya sa kanyang ulo. Mayroon ngang ilang mga tao na nagagalit sa kanilang sarili at nagsasabi: Para saan nangyari ang pagsasayang ito ng pabango? Kaya pala itong pabango maibenta ng higit sa tatlong daang denarii at maibigay sa mga mahihirap at sila ay nagalit sa kanya. Ngunit si Jesus ay nagsabi, Pabayaan ninyo siya. Bakit kayo nagbibigay ng mga problema sa kanya? Magandang gawa ang ginawa niya para sa akin. Sapagkat palagi ninyong kasama ang mga dukha, at kailan man ninyo gustuhin ay makakagawa kayo ng mabuti sa kanila; pero ako ay hindi ninyo laging kasama. Ang mayroon siya, ito ginawa niya; naunahan niyang pahiran ng pabango ang aking katawan para sa libing ko. Totoo, sinasabi ko sa inyo, saan man ipahayag ang mabuting balitang ito sa buong mundo, at ang ginawa niya ay sasabihin para sa alaala niya. At si Judah na Iscariot, isa sa labindalawa, umalis patungo sa mga punong pari upang ipagkanulo niya siya sa kanila. Ang mga ito nang marinig ay natuwa, at nangako sa kanya ng pilak na ibibigay; at naghanap siya kung paano niya siya ipagkanulo sa tamang panahon. At sa unang araw ng mga tinapay na walang lebadura, noong inihahandog nila ang paskuwa, sinabi sa kanya ng kanyang mga alagad: saan mo gustong pumunta kami upang ihanda namin para makakain mo ang paskuwa? At nagsugo siya ng dalawa sa kanyang mga alagad at sinabi sa kanila: Pumunta kayo sa lungsod, at makikita ninyo ang isang taong may dalang banga ng tubig; sundin ninyo siya, at kung saan man siya pumasok, sabihin ninyo sa may-ari

ng bahay na ang guro ay nagsasabi: Nasaan ang silid na tutuluyan ko kung saan kakain ko ang paskuwa kasama ng aking mga alagad? At siya mismo ay ipapakita sa inyo ang malaking silid sa itaas na nakaayos at handa; doon kayo maghanda para sa amin. At umalis ang kanyang mga alagad at pumunta sa lungsod, at natagpuan nila gaya ng sinabi niya sa kanila, at inihanda nila ang paskua. At nang dumating ang gabi, dumating siya kasama ng labindalawa; at habang sila ay nakahiga at kumakain, sinabi ni Jesus: Totoo, sinasabi ko sa inyo na isa sa inyo ay ipagkakanulo ako, ang kumakain kasama ko. At sila naman nagsimula na malungkot at magsabi sa kanya isa-isa: Hindi naman ako? At isa pa: hindi naman ako? Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanila, Isa mula sa labindalawa, ang sumasawsaw kasama ko sa pinggan. Ang Anak ng Tao nga ay pumupunta ayon sa nasulat tungkol sa kanya; ngunit aba naman ang taong iyon, na sa pamamagitan niya ang Anak ng Tao ay ipinagkakanulo; mabuti sana para sa kanya kung hindi ipinanganak ang taong iyon. At habang kumakain sila, kinuha ni Hesus ang tinapay, pagkabasbas niya, binali at binigay sa kanila at sinabi: Kumuha kayo, kumain; ito ay ang katawan ko. At pagkatapos kunin ang kopa at magpasalamat, ibinigay niya ito sa kanila, at uminom mula dito silang lahat. At sinabi niya sa kanila: Ito ay ang dugo ko ng bagong tipan na ibinubuhos para sa marami. Totoo, sinasabi ko sa inyo na hindi na talaga ako iinom mula sa bunga ng ubas hanggang sa araw na iyon kapag iinom ako nito nang bago sa kaharian ng Diyos. At pagkatapos nilang umawit ng himno, lumabas sila patungo sa Bundok ng mga Olibo. At sinabi ni Hesus sa kanila na kayong lahat ay

matitisod dahil sa akin sa gabing ito, dahil nasusulat na, sasaktan ko ang pastol at ang mga tupa ay magkakalat, ngunit pagkatapos ng mabuhay ako muli, uunahan ko kayo papunta sa Galilea. At sinabi ni Pedro sa kanya: Kahit mabigla ang lahat, pero hindi ako. At sinabi sa kanya ni Hesus, Totoo, sinasabi ko sa iyo na ikaw ngayong araw, sa gabing ito, bago tumilaok nang dalawang beses ang tandang, tatlong beses mo akong itatanggi. Ngunit si Pedro ay lalong nagsabi nang husto: kung kailangan akong mamatay kasama mo, hindi kita itatanggi. Gayundin din, lahat ay nagsasabi. At dumating sila sa isang lugar na ang pangalan ay Getsemane, at sinabi niya sa kanyang mga alagad: Umupo kayo dito hanggang manalangin ako. At isinama niya si Pedro at Santiago at Juan kasama niya, at nagsimula siyang maging lubhang nabahala at malungkot at sinabi niya sa kanila: Lubhang nalulungkot ang kaluluwa ko hanggang kamatayan; manatili kayo dito at magbantay. At pagkasulong ng kaunti, bumagsak siya ng nakasubsob sa lupa, at nananalangin siya upang, kung posible, lumipas mula sa kanya ang oras, at nagsasabi siya: Abba, Ama, lahat ay posible sa iyo; alisin ang kopang ito mula sa akin; pero hindi kung ano ang gusto ko, kundi kung ano ang gusto mo. At dumating siya at nasumpungan niya sila na natutulog, at sinabi niya kay Pedro: Simon, natutulog ka? Hindi ba ninyo nakayanan ang magpuyat kahit isang oras lamang? Magbantay kayo at manalangin, upang hindi kayo pumasok sa tukso; ang espiritu nga ay masigasig, ngunit ang laman ay mahina. At muli, pagkaalis, nanalangin siya, sinasabi ang parehong salita. At pagbalik niya, nakita niya sila muli na natutulog; sapagkat ang kanilang mga mata ay

nabibigatan, at hindi nila alam kung ano ang dapat nilang isagot sa kanya. At dumating siya ng ikatlong beses at sinabi sa kanila, natutulog pa ba kayo at nagpapahinga? Sapat na. Dumating na ang oras. Narito, ibinibigay ang Anak ng Tao sa mga kamay ng mga makasalanan. Bumangon kayo, tayo na. Narito, ang nagbibigay sa akin ay lumapit na. At agad, habang siya ay nagsasalita pa, dumating si Judah na Iskariote, isa sa labindalawa, at kasama niya ay maraming tao na may mga espada at mga kahoy, na pinadala mula sa mga punong pari at mga eskriba at mga matatanda. Ngunit ang naghahatid sa kanya ay nagbigay na ng senyas sa kanila, nagsasabi: kung sino ang aking hahalikan, siya iyon; dakpin ninyo siya at dalhin ninyong ligtas. At nang dumating, agad na lumapit sa kanya at nagsabi, Hail, Rabbi, at hinalikan siya. At inipatong nila ang kanilang mga kamay sa kanya at hinuli nila siya. Isa nga sa mga nakatayo sa tabi, na nagbunot ng espada, ay hinampas ang alipin ng punong pari at tinanggal ang tainga nito. At sumagot si Jesus at sinabi sa kanila: Para bang sa isang tulisan lumabas kayo na may mga espada at mga kahoy upang dakpin ako; araw-araw ako ay kasama ninyo sa templo na nagtuturo, at hindi ninyo ako dinakip. Pero upang matupad ang mga kasulatan. At iniwan nila siya, tumakas silang lahat. At isang binata ang sumunod sa kanya, nakabalot ng telang lino sa hubad na katawan; at hinuli siya ng mga binata. Pero siya na nag-iwan ng telang lino ay tumakas nang hubad mula sa kanila. At dinala nila si Jesus sa punong pari at nagtipon sa kanya ang lahat ng mga punong pari at ang mga matatanda at ang mga eskriba. At si Pedro mula sa malayo ay sumunod sa kanya hanggang sa loob ng looban ng

punong pari, at siya ay nakaupo kasama ng mga katulong at nagpapainit sa liwanag. Ang mga punong pari at ang buong konseho ay nagsisikap na humanap ng patotoo laban kay Jesus upang ipapatay siya, at hindi sila nakakita; marami kasi ay nagsisinungaling na saksi laban sa kanya, at ang mga patotoo ay hindi magkapantay. At ilang mga tao na tumayo ay nagbigay ng bulaang patotoo laban sa kanya, na nagsasabi, Kami ay nakarinig sa kanya na nagsasabi na, Ako ay sisirain ang templong ito, ang gawa ng kamay, at sa loob ng tatlong araw, iba na hindi gawa ng kamay ay itatayo ko. At kahit ganoon ay hindi magkapareho ang kanilang patotoo. At tumayo ang punong pari sa gitna, tinanong si Jesus na nagsasabi, Hindi ka ba sumasagot ng anuman? Ano ang sinasaksihan ng mga ito laban sa iyo? Ngunit siya ay tumahimik at walang sinagot. Muli, tinanong ng punong pari siya at sinabi sa kanya: Ikaw ba ang Cristo, ang Anak ng Pinagpala? At si Jesus ay nagsabi, Ako nga, at makikita ninyo ang Anak ng Tao na nakaupo sa kanan ng Kapangyarihan at dumarating sa ibabaw ng mga ulap ng langit. Ang punong pari, pagkatapos na pinunit ang kanyang mga tunika, ay nagsabi: Ano pa bang kailangan natin ng mga saksi? Narinig ninyo nang lubusan ang lapastangan; ano ang mukhang sa inyo? At silang lahat ay humatol na siya ay may sala at karapat-dapat sa kamatayan. At nagsimula ang ilan na duraan siya at takpan ang mukha niya at suntukin siya at sabihin sa kanya, Magpropesiya ka sa amin, sino ang tumama sa iyo? At hinampas ng mga katulong siya ng mga palad. At habang si Pedro ay nasa ibaba sa looban, dumating ang isa sa mga alilang babae ng punong pari, at nang makita si Pedro na nagpapainit, tumingin

nang mabuti sa kanya at sinabi: ikaw din ay kasama ni Hesus na taga-Nazaret. Ngunit tumanggi siya na nagsasabi: Hindi ko alam ni hindi ko rin alam kung ano ang sinasabi mo. At siya ay lumabas sa labas patungo sa looban, at ang tandang ay tumilaok. At ang babaeng katulong, nang makita niya siya, muling nagsimulang magsabi sa mga nakatayo roon na ang taong ito ay isa sa kanila. Ngunit siya ay muling tumanggi. At pagkatapos ng kaunti, muli ang mga nakatayo ay nagsabi kay Pedro: Tunay na isa ka sa kanila; at sapagkat taga-Galilea ka, at ang pananalita mo ay kahawig. Ngunit nagsimula siyang magmura at manumpa na hindi niya kilala ang taong ito na inyong sinasabi. At sa pangalawang beses ang tandang ay tumilaok. At naalala ni Pedro ang salita na sinabi sa kanya ni Jesus na bago tumilaok ang tandang nang dalawang beses, itatanggi mo ako nang tatlong beses; at umiyak siya.

15

At agad sa umaga, gumawa ng konseho ang mga punong pari kasama ng mga matatanda at mga eskriba at ang buong Sanedrin, at matapos gaposin si Hesus, dinala nila at ibinigay kay Pilato. At tinanong siya ni Pilato ikaw ba ang hari ng mga Judio At sumagot siya at sinabi sa kanya: Ikaw ang nagsasabi. At inakusahan siya ng mga pangulong pari ng maraming bagay, ngunit siya ay walang sumagot. Pero si Pilato ay muling nagtanong sa kanya at nagsabi, Hindi ka ba sumasagot ng kahit ano? Tingnan mo kung gaano karami ang sumasaksi laban sa

iyo. Ngunit si Jesus ay hindi na sumagot ng anuman, kaya namangha si Pilato. Ayon sa pista, siya ay naglalabas sa kanila ng isang bilanggo na kanilang hinihiling. Ang tinatawag na si Barabbas ay nakatali kasama ng mga kapwa rebelde, na sila sa kaguluhan ay nakagawa ng pagpatay. At sumigaw ang karamihan at nagsimulang humingi gaya ng palagi niyang ginawa sa kanila. Pero si Pilato ay sumagot sa kanila at nagsabi, Gusto ba ninyo na pakakawalan ko para sa inyo ang hari ng mga Judio? Alam niya kasi na dahil sa inggit ay ibinigay siya ng mga pangulong pari. Ngunit ang mga punong pari ay ginulo ang mga tao upang sa halip ay pakawalan niya sa kanila si Barabbas. Ang Pilato sumagot muli at sinabi sa kanila, Ano nga ang gusto ninyong gawin ko sa kung sino ang sinasabi ninyong hari ng mga Judio? Ngunit ang mga tao ay muling sumigaw: Ipako mo siya sa krus. Ngunit si Pilato ay nagsasabi sa kanila: Ano ba kasi ang ginawa niyang masama? Ngunit ang mga tao ay lalong malakas na sumigaw: Ipako mo siya sa krus. At si Pilato, na nais bigyan ng kasiyahan ang pulutong ng tao, pinakawalan niya sa kanila si Barabbas, at ibinigay niya si Jesus pagkatapos pinalo upang ipako sa krus. Ang mga sundalo ay dinala nila siya sa loob ng patyo, na siyang praetorium, at tinawag nila ang buong cohort; at isinuot nila sa kanya ang purpurang damit at inilagay nila sa kanya ang korona na yari sa tinik, at nagsimula silang bumati sa kanya. Mabuhay ang hari ng mga Hudyo; at hinampas nila ang ulo niya ng tambo at dinuraan nila siya, at itinuhod ang mga tuhod at lumuhod sila sa kanya. At nang tuksuhin nila siya, hinubad nila sa kanya ang kulay-ube at ibinihis nila sa kanya ang kanyang sariling mga damit, at inilabas nila siya upang

ipako nila siya sa krus. At pinilit nila ang isang Simon na taga-Cirene na dumaraan, na nanggagaling sa bukid, ang ama ni Alejandro at ni Rufo, upang buhatin niya ang krus nito. At dinala nila siya sa lugar na Golgota, na kung isasalin ay lugar ng bungo. At binigyan nila siya ng inumin na alak na hinaluan ng mira, pero hindi niya ito tinanggap. At pagkatapos nilang ipako siya sa krus, hinahati nila ang kanyang mga damit, naghahagis ng palabunutan sa kanila kung sino ang kukuha ng ano. Ito ay ikatlong oras at ipinako nila siya sa krus. At ang nakasulat na paratang laban sa kanya ay nakalagay: Ang Hari ng mga Judio. At kasama niya, ipinako nila sa krus ang dalawang tulisan, isa sa kanan at isa sa kaliwa niya. At natupad ang kasulatan na nagsasabi: at kasama ng mga walang batas siya nabilang. At ang mga dumadaan ay naglalait sa kanya, umuuga ng kanilang mga ulo at nagsasabi, Aba, ang sumisira ng templo at sa tatlong araw ay nagtatatag, iligtas mo ang iyong sarili at bumaba mula sa krus. Gayundin naman, ang mga punong pari na nangungutya sa isa't isa kasama ng mga eskriba ay nagsasabi: Iba ay iniligtas niya, ang kanyang sarili ay hindi niya kayang iligtas. Ang Cristo na hari ng Israel ay bumaba sana ngayon mula sa krus, upang makita natin at sumampalataya sa kanya. At ang mga ipinako sa krus kasama niya ay naninigaw sa kanya. Nang mangyari ang ikaanim na oras, kadiliman ay nangyari sa buong lupain hanggang sa ikasiyam na oras; at sa ikasiyam na oras sumigaw si Hesus ng malakas na tinig na nagsasabi: Eloi Eloi, lema sabachthani? Ito ay isinalin, ang Diyos ko, ang Diyos ko, bakit mo ako iniwan? At ilan sa mga nakatayo roon na nakarinig ay nagsasabi, Tingnan, tumatawag siya kay Elias. Ngunit tumakbo

ang isa at pinuno ang isponghiya ng suka at inilagay sa tambo at pinainuman siya na nagsasabi: Hayaan ninyo, makita natin kung darating si Elias upang ibaba siya. At si Jesus, matapos magbitiw ng malakas na sigaw, huminga nang huli. At ang kurtina ng templo ay napunit sa dalawa mula sa itaas hanggang sa ibaba. Nang makita ng senturyon na nakatayo sa harapan niya na ganoon siyang sumigaw at huminga ng huli, sinabi niya, Tunay na ang taong ito ay anak ng Diyos. May mga kababaihan din mula sa malayo na nanonood, kung saan naroon din si Maria Magdalena at si Maria ang ina ni Santiago ang maliit at ni Jose, at si Salome, na sila rin noong siya ay nasa Galilea ay sumusunod sa kanya at nanglilingkod sa kanya, at maraming iba pa na umakyat kasama niya papuntang Jerusalem. At nang mangyari na ang gabi, dahil ito ay paghahanda, na ang ibig sabihin ay araw bago ang sabbath, dumating si Jose na mula sa Arimatea, isang magalang na miyembro ng konseho, na siya rin mismo ay umaasa sa kaharian ng Diyos, nangahas pumasok kay Pilato at humingi ng katawan ni Hesus. At si Pilato ay nagtaka kung namatay na siya, at matapos tawagin ang senturyon tinanong niya siya kung matagal na siyang namatay; at matapos malaman mula sa senturyon ibinigay niya ang katawan kay Jose. At pagkatapos bumili ng telang lino at ibinaba siya, binalot niya siya sa telang lino at inilagay niya siya sa isang libingan na naputol mula sa bato, at ginulong niya ang bato sa pintuan ng libingan. At si Maria Magdalena at si Maria na ina ni Jose ay tumitingin kung saan siya inilalagay.

16

At nang makalipas ang sabbath, si Maria ang Magdalena at si Maria ang kay Santiago at si Salome ay bumili ng mga pabango upang pagdating nila ay pahiran nila siya. At napakaga ng umaga ng unang araw ng mga sabbath, pumupunta sila sa libingan nang sumikat na ang araw. At sinasabi nila sa kanilang sarili: Sino ang magpapagulong ng bato mula sa pinto ng libingan para sa atin? At paglingon nila pataas, nakikita nila na naigulong na ang bato, sapagkat napakalaki ito. At nang pumasok sila sa libingan, nakita nila ang isang binata na nakaupo sa kanan, nakasuot ng puting kasuotan, at sila ay lubhang namangha. At sinabi niya sa kanila: Huwag kayong manggilalas; hinahanap ninyo si Jesus ang taga-Nazaret na ipinako sa krus; muling binuhay siya, wala siya dito; tingnan ninyo ang lugar kung saan inilagay nila siya. Pero pumunta kayo at sabihin sa mga alagad niya at kay Pedro na siya ay nangunguna sa inyo papunta sa Galilea; doon ninyo siya makikita, gaya ng sinabi niya sa inyo. At nang makalabas ay tumakas sila mula sa libingan; mayroon silang panginginig at pagkagulat, at sa walang sinuman wala silang sinabi; takot kasi sila. Pagkabangon naman sa umaga ng unang araw ng sabbath, nagpakita una kay Maria ang Magdalena, na mula sa kaniya ay pinalayas niya ang pitong demonyo. Iyong babae, pagkatapos pumunta, nag-ulat sa mga naging kasama niya, na nagluluksa at umiiyak. At yaong mga tao, nang marinig na siya ay nabubuhay at nakita niya, hindi sila naniwala. Pagkatapos ng mga bagay na

ito, siya ay napahayag sa ibang anyo sa dalawa sa kanila na naglalakad papunta sa bukid. At ang mga yaon, pagkaalis, nag-ulat sa mga natitira; ni hindi rin sila naniniwala sa kanila. Kalaunan, habang nakahiga ang labingisa, siya ay napahayag sa kanila, at sinaway niya ang kanilang kawalan ng pananampalataya at katigasan ng puso, dahil sa mga nakakita sa kanya na nabuhay na muli ay hindi sila naniwala. At sinabi niya sa kanila, Pumunta kayo sa buong mundo at ipahayag ang mabuting balita sa lahat ng nilikha. Ang naniwala at nabautismuhan ay maliligtas, ngunit ang hindi naniwala ay hahatulan. At ang mga tandang ito ay susunod sa mga naniwala: sa aking pangalan maglalabas sila ng mga demonyo; magsasalita sila ng mga bagong wika; dadala sila ng mga ahas; at kahit uminom sila ng nakamamatay na bagay, hindi sila masasaktan nito; ipapatong nila ang kanilang mga kamay sa mga may sakit, at gagaling sila. Ang Panginoon nga talaga, pagkatapos ng pagsasalita sa kanila, ay dinala pataas sa langit at umupo sa kanan ng Diyos. At sila naman, pagkatapos lumabas, ay nangaral saanman, habang ang Panginoon ay tumutulong at pinatitibay ang salita sa pamamagitan ng mga kasamang tanda. Tunay, amen.

Ebanghelyo ni Juan

1

Sa simula ay ang Salita, at ang Salita ay kasama ng Diyos, at Diyos ay ang Salita. Ito ay nasa simula kasama ng Diyos. Lahat ng mga bagay ay ginawa sa pamamagitan niya, at walang ni isa na nangyari nang wala siya. Sa kanya ay may buhay, at ang buhay ay ang liwanag ng mga tao. At ang ilaw ay sumisilao sa kadiliman, at ang kadiliman ay hindi ito nakasakop. Nagkaroon ng isang tao na isinugo mula sa Diyos, ang pangalan niya ay Juan; siya ay dumating para sa patotoo, upang magpatotoo tungkol sa liwanag, upang ang lahat ay sumampalataya sa pamamagitan niya. Hindi siya ang ilaw, kundi upang magpatotoo tungkol sa ilaw. Ito ang tunay na ilaw, na nagbibigay-liwanag sa bawat tao na pumapasok sa mundo. Nasa mundo siya, at ang mundo ay ginawa sa pamamagitan niya, at ang mundo ay hindi siya nakilala. Dumating siya sa sarili niyang lugar, at ang sarili niyang mga tao ay hindi siya tinanggap. Ngunit ang lahat ng tumanggap sa kanya, binigyan niya sila ng karapatan na maging mga anak ng Diyos, yaong mga naniniwala

sa kanyang pangalan, na hindi ipinanganak mula sa mga dugo, ni mula sa kalooban ng laman, ni mula sa kalooban ng lalaki, kundi mula sa Diyos sila ipinanganak. At ang Salita ay naging laman at nanirahan sa amin, at nakita namin ang kaluwalhatian niya, kaluwalhatian na gaya ng kaisa-isang anak mula sa Ama, puno ng biyaya at katotohanan. Si Juan ay nagpapatotoo tungkol sa kanya at sumigaw na nagsasabi: Ito ay siya na sinabi ko, ang paparating sa likod ko ay naging una sa harap ko, dahil siya ay una sa akin. At mula sa kapuspusan niya, kaming lahat ay tumanggap, at biyaya kapalit ng biyaya; sapagkat ang kautusan ay ibinigay sa pamamagitan ni Moises, ang biyaya at ang katotohanan ay dumating sa pamamagitan ni Hesus Kristo. Ang Diyos ay walang sinumang nakakita kailanman; ang kaisa-isang anak na nasa dibdib ng Ama, siya ang nagpaliwanag. At ito ay ang patotoo ni Juan, nang ipadala ng mga Judio mula sa Jerusalem ang mga pari at mga Levita upang tanungin siya, Sino ka? At umamin siya, at hindi siya tumanggi, at umamin na hindi siya ang Kristo. At tinanong nila siya: ano nga? Elias ka ba? At sinasabi niya: Hindi ako. Ikaw ba ang propeta? At sumagot siya, Hindi. Sinabi nga nila sa kanya, Sino ka? Upang mabigyan natin ng sagot ang mga nagsugo sa atin; ano ang sinasabi mo tungkol sa iyong sarili? Sinabi niya: Ako ang tinig ng sumisigaw sa ilang, tuwirin ninyo ang daan ng Panginoon, gaya ng sinabi ni propeta Isaias. At ang mga pinadala ay mula sa mga Fariseo, at tinanong nila siya at sinabi nila sa kanya, Bakit nga bumabautismo ka, kung ikaw ay hindi ang Kristo ni si Elias ni ang propeta? Sumagot sa kanila si Juan na nagsasabi, Ako ay bumabautismo sa tubig, ngunit sa kalagitnaan ninyo ay nakatayo ang isa na

hindi ninyo kilala. Siya mismo ay ang dumarating sa likod ko, na naging una sa akin, na hindi ako karapat-dapat upang kalagarin ko ang tali ng kanyang sandalyas. Ang mga ito ay nangyari sa Betania sa kabilang ng Jordan, kung saan si Juan ay nagbabautismo. Sa susunod na araw, nakita ni Juan si Jesus na paparating sa kaniya at sinabi niya, Masdan ang Kordero ng Diyos na nagbubuhat ng kasalanan ng mundo. Ito ay tungkol sa kung sino ako nagsabi: sa likod ko dumarating ang lalaki na naging una sa harap ko, dahil siya ay una kaysa sa akin. At ako ay hindi nakakilala sa kanya, pero upang siya ay maihayag sa Israel, dahil dito dumating ako sa tubig na bumabautismo. At nagpatotoo si Juan, nagsasabi na, Nakita ko ang Espiritu na bumababa na parang kalapati mula sa langit, at nanatili sa kaniya. At ako ay hindi nakakilala sa kanya, pero ang nagsugo sa akin na magbautismo sa tubig, iyon ay nagsabi sa akin: sa kung sino mo makikita ang Espiritu na bumababa at nananatili sa kaniya, ito ay ang nagbabautismo sa Banal na Espiritu. At ako ay nakakita at nagpatotoo na ito ay ang Anak ng Diyos. Sa kinabukasan, muli nakatayo si Juan at dalawa sa mga alagad niya, at tumingin nang maigi kay Jesus na lumalakad, sinasabi: Tingnan, ang kordero ng Diyos. At narinig ng dalawang alagad siyang nagsasalita, at sumunod sila kay Jesus. Pagkatapos lumingon si Jesus at makita sila na sumusunod, sinasabi niya sa kanila: Ano ang hinahanap ninyo? At sinabi nila sa kanya: Rabbi, na kung isasalin ay Guro, saan ka naninirahan? Sinasabi niya sa kanila: Halika at tingnan ninyo. Dumating nga sila at nakita nila kung saan siya nanatili, at sa kaniya sila nanatili sa araw na iyon; oras ay mga ikasampu. Si Andreas na kapatid ni

Simon Pedro ay isa sa dalawa na nakarinig mula kay Juan at sumunod sa kanya. Una siyang nakahanap ng sarili niyang kapatid na si Simon at sinabi sa kanya, Nahanap namin ang Mesias na kung isasalin ay Kristo, at dinala niya siya kay Jesus. Tiningnan nang mabuti siya ni Jesus at sinabi, Ikaw ay si Simon ang anak ni Jonas, ikaw ay tatawagin na Cefas, na isinasalin na Pedro. Ang susunod na araw, nais ni Jesus na lumabas papunta sa Galilea; at nakahanap siya kay Felipe at sinabi niya sa kanya, Sumunod ka sa akin. Ngayon si Philip ay mula sa Bethsaida, mula sa lungsod nina Andrew at Peter. Nakita ni Felipe si Nathanael at sinabi sa kanya: Yaong isinulat ni Moises sa batas at ng mga propeta, nakita na namin—si Jesus, ang anak ni Jose, ang taga-Nazaret. At sinabi sa kanya ni Natanael mula ba sa Nazaret may maaaring lumabas na anumang mabuti Sinabi sa kanya ni Felipe: Halika at tingnan. Nakita ni Jesus si Netanel na paparating sa kanya at nagsabi tungkol sa kanya: tingnan, tunay na Israelita na walang daya sa kanya. Sinabi ni Netanel sa kanya: Saan mo ako kilala? Sumagot si Hesus at sinabi sa kanya: bago ka tawagin ni Felipe, nakita kita sa ilalim ng puno ng igos. Sumagot si Netanel at sinabi sa kanya: rabbi, ikaw ay ang anak ng Diyos, ikaw ay ang hari ng Israel. Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya: Dahil sinabi ko sa iyo na nakita kita sa ilalim ng puno ng igos, naniniwala ka ba? Makikita mo ang mas malaki kaysa sa mga ito. At sinabi niya sa kanya: totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo, mula ngayon makikita ninyo ang langit na nabukas, at ang mga mensahero ng Diyos na umaahon at bumababa sa ibabaw ng Anak ng tao.

2

At sa ikatlong araw, may kasal na naganap sa Cana ng Galilea, at nandoon ang ina ni Jesus; at tinawag din si Jesus at ang kanyang mga alagad sa kasal. At nang maubusan ng alak, sinabi ng ina ni Jesus sa kanya, Wala na silang alak. Sinasabi sa kanya ni Jesus, Ano sa akin at sa iyo, babae? Hindi pa dumarating ang oras ko. Sinabi ng ina niya sa mga katulong: Kung ano ang sasabihin niya sa inyo, gawin ninyo. Mayroon doon anim na batong tapayan ng tubig na nakalagay ayon sa paglilinis ng mga Hudyo, na naglalaman ng dalawa o tatlong sukat bawat isa. Sinabi ni Hesus sa kanila, Punuin ninyo ang mga banga ng tubig. At pinuno nila ang mga ito hanggang sa itaas. At sinasabi niya sa kanila, Igib kayo ngayon at dalhin ninyo sa punong tagapamahala ng handaan. At dinala nila. Nang tikman ng tagapamahala ng pista ang tubig na naging alak at hindi niya alam kung saan ito nanggaling, ngunit ang mga katulong ay nakakaalam, yaong mga kumuha ng tubig, tinatawag ng tagapamahala ng pista ang lalaking ikakasal at sinasabi sa kanya: bawat tao ay unang naglalagay ng mabuting alak, at kapag nalasing na sila, saka ang mas mababa; ikaw ay nag-ingat ng mabuting alak hanggang ngayon. Ito ang ginawa ni Hesus na simula ng mga tanda sa Cana ng Galilea at inihayag niya ang kaluwalhatian niya, at sumampalataya sa kanya ang mga alagad niya. Pagkatapos nito, bumaba sa Capernaum siya at ang kanyang ina at ang kanyang mga kapatid at ang kanyang mga alagad, at doon sila nanatili ng hindi maraming araw. At malapit

na ang Paskuwa ng mga Hudyo, at umakyat sa Jerusalem si Jesus. At nakatagpo siya sa templo ng mga nagbebenta ng mga baka at mga tupa at mga kalapati, at ng mga mangangalakal ng salapi na nakaupo. At pagkatapos gumawa ng latigo mula sa mga lubid, lahat ay pinalayas niya mula sa templo, ang mga tupa at ang mga baka, at ng mga mamamalit-pera ibinuhos niya ang mga barya at ang mga mesa ay binaliktad niya, at sa mga nagbebenta ng mga kalapati sinabi niya: alisin ninyo ang mga ito mula dito; huwag ninyong gawin ang bahay ng aking ama na bahay ng pangangalakal. At naalala ng kanyang mga alagad na nakasulat, Ang sigasig para sa iyong bahay ay sasakmal sa akin. Sumagot nga ang mga Judio at sinabi sa kanya, Anong tanda ang ipinakikita mo sa amin dahil ginagawa mo ang mga bagay na ito? Sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Sirain ang templong ito, at sa tatlong araw itayo ko ito. Sinabi nga ng mga Hudyo, Apatnapu't anim na taon itinayo ang templong ito, at ikaw sa loob ng tatlong araw ibabangon mo ito? Ngunit siya ay nagsasalita tungkol sa templo ng kanyang katawan. Kaya nang siya ay nabuhay mula sa mga patay, naalaala ng mga alagad niya na ito ay sinabi niya, at naniwala sila sa kasulatan at sa salitang sinabi ni Jesus. Habang siya ay nasa Jerusalem sa Paskuwa sa pista, marami ang sumampalataya sa pangalan niya, nakikita nila ang mga tanda na ginagawa niya. Ngunit si Jesus mismo ay hindi nagtitiwala ng kanyang sarili sa kanila dahil siya mismo ay nakakakilala ng lahat, at dahil wala siyang pangangailangan na may isang tao ay magpatotoo tungkol sa tao; siya mismo kasi ay nakakaalam kung ano ang nasa loob ng tao.

3

May isang tao mula sa mga Pariseo, Nicodemo ang pangalan niya, pinuno ng mga Judio. Itong isa ay pumunta sa kanya ng gabi at sinabi sa kanya: Rabbi, alam namin na mula sa Diyos ka dumating na guro; walang sinuman sapagkat ang mga tandang ito ay makakayang gawin na iyong ginagawa, kung hindi kasama niya ang Diyos. Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya: totoo, totoo, sinasabi ko sa iyo, kung hindi ipanganak mula sa itaas ang isang tao, hindi niya makikita ang kaharian ng Diyos. Sinasabi kay kaniya ni Nicodemo: Paano maaaring ipanganak ang tao na matanda na? Hindi ba siya makakakaya na pumasok sa sinapupunan ng kanyang ina ng pangalawang beses at ipanganak? Sumagot si Jesus: totoo, totoo, sinasabi ko sa iyo, kung hindi ipinanganak ang isang tao mula sa tubig at Espiritu, hindi siya makakapasok sa kaharian ng Diyos. Ang ipinanganak mula sa laman ay laman, at ang ipinanganak mula sa Espiritu ay espiritu. Huwag kang mamangha na sinabi ko sa iyo, kailangan kayong ipanganak mula sa itaas. Ang espiritu ay humihihip kung saan nais nito, at naririnig mo ang boses nito, pero hindi mo alam kung saan ito nanggagaling at saan ito pupunta; ganito ang bawat taong ipinanganak mula sa Espiritu. Sumagot si Nicodemo at sinabi sa kanya: Paano maaaring mangyari ang mga bagay na ito? Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya: Ikaw ba ang guro ng Israel at ang mga bagay na ito ay hindi mo alam? Totoo, totoo, sinasabi ko sa iyo na ang alam namin ay sinasalita namin at ang nakita namin ay pinatototohanan namin, at ang

patotoo namin ay hindi ninyo tinatanggap. Kung sinabi ko sa inyo ang mga bagay na lupa at hindi kayo naniniwala, paano kung sabihin ko sa inyo ang mga bagay na langit, maniniwala kayo? At walang sinuman ang umakyat sa langit maliban sa nagmula sa langit na bumaba, ang Anak ng Tao na nasa langit. At kung paano si Moises nag-itaas ng ahas sa ilang, ganoon kailangan itaas ang Anak ng Tao, upang ang lahat na naniniwala sa kanya ay hindi mapahamak, kundi magkaroon ng buhay na walang hanggan. Sapagkat ganito ang pag-ibig ng Diyos sa mundo, kaya ang kanyang kaisa-isang anak ay ibinigay, upang ang lahat na naniniwala sa kanya ay hindi mapahamak, kundi magkaroon ng buhay na walang hanggan. Hindi naman isinugo ng Diyos ang anak niya sa mundo upang humatol sa mundo, kundi upang maligtas ang mundo sa pamamagitan niya. Ang naniniwala sa kanya ay hindi hinahatulan, ang hindi naniniwala ay hinatulan na, dahil hindi siya naniwala sa pangalan ng bugtong na anak ng Diyos. Ito nga ang hatol, na ang ilaw ay dumating sa mundo, at umibig ang mga tao nang higit pa sa kadiliman kaysa sa ilaw; sapagkat masama ang kanilang mga gawa. Sapagkat ang bawat gumagawa ng masasamang bagay ay napopoot sa liwanag at hindi pumupunta sa liwanag, upang hindi mailantad ang kanyang mga gawa; ngunit ang gumagawa ng katotohanan ay pumupunta sa liwanag, upang maihayag ang kanyang mga gawa, na sa Diyos ay ginawa. Pagkatapos nito, pumunta si Jesus at ang kanyang mga alagad sa lupain ng Judea, at doon siya nanatili kasama nila at nagbabautismo. At si Juan ay nagbabautismo sa Ainon malapit sa Salim, dahil maraming tubig ay nandoon, at sila ay

dumarating at binabautismuhan; sapagkat hindi pa itinapon sa bilangguan si Juan. Kaya nagkaroon ng pagtatalo mula sa mga alagad ni Juan kasama ng isang Judio tungkol sa paglilinis. At pumunta sila kay Juan at sinabi nila sa kanya, Rabi, siya na kasama mo sa kabilang ng Jordan, na sa kanya ikaw ay nagpatotoo, tingnan, itong siya ay nagbabautismo at lahat ay pumupunta sa kanya. Sumagot si Juan at sinabi: Hindi makakaya ng tao na tumanggap ng kahit ano, kung hindi ito ibinigay sa kanya mula sa langit. Kayo mismo ay nagpapatotoo para sa akin na sinabi ko: Hindi ako ang Kristo, kundi isinugo ako sa unahan niya. Ang may nobya ay novio; at ang kaibigan ng novio, ang nakatayo at nakikinig sa kanya, sa tuwa natutuwa dahil sa tinig ng novio. Ang kagalakan kong ito nga ay napunan na. Kailangan siyang lumaki, pero ako ay dapat lumiiit. Ang nanggagaling mula sa itaas ay nasa itaas ng lahat. Ang mula sa lupa ay mula sa lupa at nagsasalita mula sa lupa; ang dumarating mula sa langit ay nasa itaas ng lahat, at ang nakita niya at narinig niya, ito ang sinasaksihan niya, at walang tumatanggap ng patotoo niya. Ang tumanggap ng kanyang patotoo ay nagtatak na ang Diyos ay totoo. Sapagkat siya na isinugo ng Diyos, nagsasalita ng mga salita ng Diyos; sapagkat hindi sa pamamagitan ng sukat nagbibigay ang Diyos ng Espiritu. Ang ama ay umiibig sa anak at lahat ay ibinigay na sa kanyang kamay. Ang naniniwala sa Anak ay may buhay na walang hanggan; ang sumusuway sa Anak ay hindi makakakita ng buhay, kundi ang galit ng Diyos ay nananatili sa kanya.

4

Kaya nang malaman ng Panginoon na narinig ng mga Fariseo na si Jesus ay gumagawa ng mas maraming alagad at bumabautismo kaysa kay Juan, bagaman si Jesus mismo ay hindi bumabautismo kundi ang kanyang mga alagad, umalis siya sa Judea at pumunta sa Galilea. Kailangan niyang dumaan sa Samaria. Dumating nga siya sa isang lungsod ng Samaria na tinatawag na Sicar, malapit sa lugar na ibinigay ni Jacob kay Jose na anak niya; at naroon ang balon ni Jacob. Si Jesus nga, pagod na mula sa paglalakbay, umupo sa bukal; ang oras ay mga ikaanim na. Dumating ang isang babae mula sa Samaria upang umigib ng tubig. Sinabi ni Jesus sa kanya, Bigyan mo ako ng maiinom. Ang mga alagad niya kasi ay nakaalis na papunta sa lungsod upang makabili ng pagkain. Sinabi nga sa kanya ng babaeng Samaritana, Paano ka, na Judio, humihingi sa akin ng inumin, na ako ay babaeng Samaritana? Hindi kasi nakikisalamuha ang mga Judio sa mga Samaritano. Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya: kung alam mo ang kaloob ng Diyos, at kung sino ang nagsasabi sa iyo na bigyan mo ako ng inumin, ikaw sana ay humingi sa kanya, at binigyan niya sana ikaw ng buhay na tubig. Sinabi sa kanya ng babae: Panginoon, wala kang timba, at ang balon ay malalim; saan nga ba nanggaling ang tubig na buhay na mayroon ka? Hindi ba ikaw ay mas dakila kaysa sa aming amang si Jacob, na siyang nagbigay sa amin ng balon, at siya mismo ay uminom mula dito at ang kanyang mga anak na lalaki at ang kanyang mga hayop? Sumagot si Jesus at

sinabi sa kanya: Ang bawat umiinom mula sa tubig na ito ay mauhaw muli, pero sinuman ang umiinom mula sa tubig na ibibigay ko sa kanya ay hindi na mauhaw magpakailanman, kundi ang tubig na ibibigay ko sa kanya ay magiging bukal ng tubig sa loob niya na tumalon tungo sa buhay na walang hanggan. Sinabi sa kanya ng babae, Panginoon, bigyan mo ako nitong tubig, upang hindi ako mauhaw ni pumunta pa rito para umigib. Sinabi ni Jesus sa kanya, Pumunta ka, tawagin mo ang asawa mo at bumalik ka dito. Sumagot ang babae at sinabi, Wala akong asawa. Sinabi ni Jesus sa kanya: mabuti ang sinabi mo na wala akong asawa; sapagkat limang asawa ang mayroon ka noon, at ngayon ang mayroon ka ay hindi mo asawa; totoo ang sinabi mo nito. Sinabi sa kanya ng babae: Panginoon, nakikita ko na propeta ka. Ang mga ama namin ay sumamba sa bundok na ito, at kayo ay nagsasabi na sa Jerusalem ang lugar kung saan kailangan sumamba. Sinasabi sa kanya ni Jesus: Babae, maniwala ka sa akin na darating ang oras kung kailan hindi sa bundok na ito ni hindi sa Jerusalem sasambahin ninyo ang Ama. Kayo sumasamba sa hindi ninyo alam, kami sumasamba sa alam namin; sapagkat ang kaligtasan ay mula sa mga Hudyo. Pero dumarating ang oras, at ngayon na ito, kung kailan ang tunay na mga mananamba ay sasamba sa Ama sa espiritu at katotohanan; at sapagkat ang Ama ay humahanap ng mga ganoon na sumasamba sa kanya. Espiritu ang Diyos, at ang mga sumasamba sa kanya ay kailangang sumamba sa pamamagitan ng espiritu at katotohanan. Sinabi sa kanya ng babae: Alam ko na darating ang Mesias, ang tinatawag na Kristo; kapag dumating yaong isa, ipahahayag niya sa atin ang lahat ng mga

bagay. Sinasabi sa kanya ni Jesus, Ako ang nagsasalita sa iyo. At sa ganito dumating ang kanyang mga alagad, at nagtaka sila dahil siya ay nakikipag-usap sa isang babae; walang sinuman gayunman ang nagsabi, Ano ang hinahanap mo? o Ano ang sinasabi mo sa kanya? Iniwan nga ng babae ang kaniyang banga ng tubig at umalis papunta sa lungsod, at sinabi sa mga tao: Halika at makita ninyo ang taong nagsabi sa akin ng lahat ng mga bagay na ginawa ko; hindi kaya siya ang Cristo? Lumabas nga sila mula sa lungsod at papunta sila sa kanya. Sa pagitan naman, tinatanong siya ng mga alagad na nagsasabi, Rabbi, kumain ka. Ngunit sinabi niya sa kanila: May pagkain akong kakainin, na hindi ninyo alam. Nagsasabi nga ang mga alagad sa isa't isa: Hindi ba may nagdala sa kanya ng kakainin? Sinasabi ni Jesus sa kanila, Ang aking pagkain ay ang paggawa ko ng kalooban ng nagsugo sa akin at ang pagtatapos ko ng kanyang gawain. Hindi ba kayo nagsasabi na apat na buwan pa at darating ang ani? Masdan, sinasabi ko sa inyo, itaas ang inyong mga mata at tingnan ang mga lupain, sapagkat puti na ang mga ito para sa pag-aani. At ang nag-aani ay tumatanggap ng gantimpala at nangongolekta ng bunga para sa buhay na walang hanggan, upang ang nagtatanim at ang nag-aani ay magalak na magkasama. Sapagkat dito totoo ang salita, na iba ang nagtatanim at iba ang umaani. Ako ay nagpadala sa inyo upang mag-ani ng hindi ninyo pinagpagalan; iba ang nagpagal, at kayo ay pumasok sa kanilang pagpapagal. Mula naman sa lungsod na iyon, marami sa mga Samaritano ang naniwala sa kanya dahil sa salita ng babae na nagpatotoo na sinabi niya sa akin ang lahat ng ginawa ko. Kaya nang dumating ang mga taga-Samaria sa

kanya, hiniling nila sa kanya na manatili sa kanila; at nanatili siya doon ng dalawang araw. At marami pang mas marami ang nagtiwala dahil sa kanyang salita, at sa babae sinabi nila na hindi na dahil sa iyong pagsasalita naniniwala kami, sapagkat kami mismo ay nakarinig, at alam namin na ito ay tunay na ang Tagapagligtas ng mundo, ang Cristo. Pagkatapos ng dalawang araw, umalis siya mula doon at pumunta sa Galilea. Sapagkat si Jesus mismo ay nagpatotoo na ang propeta ay walang parangal sa kanyang sariling bayan. Kaya nang dumating siya sa Galilea, tinanggap siya ng mga taga-Galilea, nakita na nila lahat ang ginawa niya sa Jerusalem sa pista; at sila rin kasi pumunta sa pista. Dumating nga muli si Jesus sa Cana ng Galilea, kung saan ginawa niya ang tubig na alak. At may isang taong royal, na ang anak na lalaki ay may sakit sa Capernaum; itong tao nang marinig na si Jesus ay dumating mula sa Judea papunta sa Galilee, pumunta siya sa kanya at hiningi niya sa kanya na bumaba at pagalingin ang kanyang anak na lalaki; sapagkat malapit na itong mamatay. Kaya sinabi ni Jesus sa kanya, Kung hindi kayo makakita ng mga tanda at mga kababalaghan, hindi kayo maniniwala. Sinabi sa kanya ng maharlikang tao, Panginoon, bumaba ka bago mamatay ang anak ko. Sinasabi ni Jesus sa kanya, Pumunta ka; nabubuhay ang anak mo. At naniwala ang tao sa salitang sinabi sa kanya ni Jesus, at umalis siya. Pero habang siya ay bumababa na, ang kanyang mga alipin ay sinalubong siya at nag-ulat, sinasabi na ang iyong anak ay buhay. Natuto nga siya mula sa kanila ng oras kung kailan gumanda ang lagay nito. At sinabi niya sa kanya na kahapon sa ika-pitong oras, iniwan siya ng lagnat. Nalaman nga ng ama na

sa oras na iyon kung saan sinabi sa kanya ni Hesus na ang anak mo ay nabubuhay; at naniwala siya at ang buong sambahayan niya. Itong pangalawang tanda ay muling ginawa ni Jesus nang dumating mula sa Judea papunta sa Galilea.

5

Pagkatapos ng mga bagay na ito ay ang pista ng mga Judio, at umakyat si Jesus sa Jerusalem. Mayroon sa Jerusalem, sa tabi ng pool ng mga tupa, ang tinatawag sa Hebreo na Betesda, na may limang portiko. Sa mga ito ay nakahiga ang napakaraming mga may sakit, mga bulag, mga pilay, mga paralitiko, na naghihintay ng paggalaw ng tubig. Sapagkat ang sugo ay bumababa ayon sa panahon sa loob ng palanguyan, at ang tubig ay ginugulo; kaya ang unang pumasok pagkatapos ng pagkagulo ng tubig ay nagiging malusog mula sa anumang sakit na kanyang dala. May isang tao roon na may tatlumpu't walong taon na may sakit. Nang makita ni Hesus na nakahiga ito, at nang malaman na matagal na siyang ganoon, sinabi niya sa kanya: Gusto mo bang gumaling? Sumagot sa kanya ang may sakit: Panginoon, wala akong tao upang kapag gumalaw ang tubig, ilagay niya ako sa loob ng palanguyan; pero habang paparating ako, may iba nang bumababa bago ako. Sinabi sa kanya ni Hesus: bumangon, buhatin ang banig mo at lumakad. At agad naging malusog ang tao, at binuhat niya ang kanyang banig at naglakad-lakad. At sabbath ang araw na iyon. Kaya nga sinasabi ng mga Judio sa taong pinagaling: Sabbath ngayon; hindi pinahihintulutan sa iyo

na buhatin ang banig. Sumagot siya sa kanila: Ang gumawa sa akin na malusog, iyon ang nagsabi sa akin: Buhatin mo ang iyong banig at lumakad. Tinanong nga nila siya, Sino ang taong nagsabi sa iyo, Buhatin mo ang banig mo at lumakad? Ang napagaling ay hindi alam kung sino siya; ang Jesus kasi ay umalis dahil maraming tao sa lugar. Pagkatapos ng mga bagay na ito, nahanap siya ni Hesus sa templo at sinabi sa kanya, Tingnan mo, naging malusog ka na; huwag ka nang magkasala, para hindi mangyari sa iyo ang mas masama. Umalis ang lalaki at iniulat sa mga Judio na si Jesus ang gumawa sa kanya na malusog. At dahil dito hinabol ng mga Hudyo si Jesus at hinanap nila siya upang patayin, dahil ginawa niya ang mga ito sa sabbath. Ngunit sumagot si Jesus sa kanila: Ang aking Ama hanggang ngayon ay gumagawa, at ako ay gumagawa. Dahil dito kaya lalo hinahanap siya ng mga Judio upang patayin, dahil hindi lamang sinisira niya ang sabbath, kundi sinasabi rin niya na ang Diyos ay sarili niyang ama, ginagawa niyang pantay ang sarili niya sa Diyos. Sumagot nga si Jesus at sinabi sa kanila, Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo, hindi makakagawa ang anak mula sa kanyang sarili ng kahit ano, kung hindi niya nakikita ang ama na gumagawa; sapagkat anuman ang ginagawa ng yaon, ang mga ito ay ginagawa rin ng anak nang gayundin. Ang ama ay umiibig sa anak at ipinakikita niya sa kanya ang lahat ng bagay na ginagawa niya mismo, at ipapakita niya sa kanya ang mas malalaking gawa kaysa sa mga ito, upang kayo ay mamangha. Sapagkat kung paano ang ama bumabangon ang mga patay at ginagawang buhay, ganoon din ang anak, kung sino ang gusto niya, ginagawang buhay. Sapagkat hindi rin ang

ama humahatol sa sinuman, kundi ang lahat ng paghatol ay ibinigay niya sa anak, upang lahat ay gumalang sa anak gaya ng gumagalang sila sa ama. Ang hindi gumagalang sa Anak ay hindi gumagalang sa Ama na nagsugo sa kanya. Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo na ang nakikinig ng salita ko at naniniwala sa nagpadala sa akin ay may buhay na walang hanggan, at sa hatol ay hindi pumapasok, kundi naglipat na mula sa kamatayan papunta sa buhay. Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo na darating ang oras, at ngayon na ito, kung kailan ang mga patay ay maririnig ang tinig ng Anak ng Diyos, at ang mga nakarinig ay mabubuhay; sapagkat kung paano ang Ama ay may buhay sa kaniyang sarili, gayon din binigyan niya ang Anak na magkaroon ng buhay sa kaniyang sarili; at binigyan niya siya ng awtoridad na gawin ang paghatol, dahil siya ay Anak ng tao. Huwag kayong magtaka sa ganito, dahil darating ang oras kung saan lahat ng nasa mga libingan ay maririnig ang kanyang tinig, at lalabas ang mga gumawa ng mabubuting bagay tungo sa muling pagkabuhay ng buhay, ngunit ang mga gumawa ng masamang bagay tungo sa muling pagkabuhay ng paghatol. Hindi ako makakagawa ng anuman mula sa aking sarili. Kung paano ako nakakarinig, ako ay humahatol, at ang hatol ko ay makatarungan; dahil hindi ko hinahanap ang kalooban ko, kundi ang kalooban ng Ama na nagpadala sa akin. Kung ako ay nagpapatotoo tungkol sa aking sarili, ang patotoo ko ay hindi totoo. May iba na nagpapatotoo tungkol sa akin, at alam ko na totoo ang patotoo na ipinapatotoo niya tungkol sa akin. Kayo ay nagpadala kay Juan, at siya ay nagpatotoo sa katotohanan; pero ako ay hindi tumatanggap ng patotoo mula sa tao, kundi

sinasabi ko ang mga bagay na ito upang kayo ay maligtas. Siya ay ang ilawan na nasusunog at nagniningning, at kayo ay nagnanais na magalak sa sandali sa liwanag niya. Ako naman ay may patotoong mas malaki kaysa kay Juan; sapagkat ang mga gawang ibinigay sa akin ng Ama upang tapusin ko ang mga iyon, ang mga gawang iyon na ginagawa ko, nagpapatotoo tungkol sa akin na ang Ama ay nagsugo sa akin. At ang Ama na nagsugo sa akin, siya mismo ay nagpatotoo tungkol sa akin. Hindi ninyo kailanman narinig ang kanyang boses ni nakita ang kanyang anyo, at ang kanyang salita ay wala nang nananatili sa inyo, dahil yaong isinugo niya, dito kayo hindi naniniwala. Sinusuri ninyo ang mga kasulatan, dahil kayo ay nag-aakala na sa kanila ay mayroon kayong buhay na walang hanggan; at yaon ang mga nagpapatotoo tungkol sa akin; at ayaw ninyong pumunta sa akin upang magkaroon kayo ng buhay. Hindi ako tumatanggap ng karangalan mula sa mga tao; pero nakilala ko kayo na wala kayong pag-ibig ng Diyos sa inyong mga sarili. Ako ay dumating sa pangalan ng aking ama, at hindi ninyo ako tinatanggap; kung may iba na dumating sa kaniyang sariling pangalan, siya ay tatanggapin ninyo. Paano kayo makakapaniwala, tumatanggap ng karangalan mula sa isa't isa, at ang karangalan na mula sa nag-iisang Diyos ay hindi ninyo hinahanap? Huwag kayong mag-isip na ako ay mag-aakusa sa inyo sa Ama; mayroon ang nag-aakusa sa inyo—si Moises, na sa kanya kayo umasa. Kung kasi naniniwala kayo kay Moises, naniniwala sana kayo sa akin; kasi tungkol sa akin ay sumulat siya. Ngunit kung sa mga sulat niya hindi kayo naniniwala, paano sa mga salita ko kayo maniniwala?

6

Pagkatapos ng mga bagay na ito, umalis si Jesus patungo sa kabilang ibayo ng Dagat ng Galilea ng Tiberias, at sumusunod sa kanya ang maraming tao dahil nakikita nila ang mga tanda na ginagawa niya sa mga may sakit. Umakyat naman sa bundok si Jesus at doon umupo kasama ng kanyang mga alagad. At malapit na ang Paskua, ang pista ng mga Judio. Kaya nga itinataas ni Jesus ang kanyang mga mata at nakita na maraming tao pumapunta sa kanya, sinabi niya kay Felipe: saan tayo bibili ng mga tinapay para makakain ng mga ito? Ngunit sinabi niya ito upang subukin siya; sapagkat siya mismo ay nakakaalam kung ano ang kanyang gagawin. Sumagot sa kanya si Felipe, Ang tinapay na nagkakahalaga ng dalawang daang denarii ay hindi sapat para sa kanila upang makakuha ang bawat isa sa kanila ng kaunti. Sinabi sa kanya ng isa sa mga alagad niya, si Andres ang kapatid ni Simon Pedro: may isang bata dito, na may limang tinapay na sebada at dalawang isda; pero ang mga ito, ano ba ang mga ito para sa napakarami? Sinabi naman ni Jesus, Paupuin ninyo ang mga tao. At maraming damo sa lugar na iyon. Umupo nga ang mga lalaki na may bilang na parang limang libo. Kumuha si Jesus ng mga tinapay at pagkatapos magpasalamat, ipinamamahagi niya sa mga alagad, at ang mga alagad naman sa mga nakahiga; gayundin din mula sa mga isda, kung gaano nila gustuhin. At nang sila ay nabusog na, sinabi niya sa kanyang mga alagad, Tipunin ninyo ang mga natirang piraso, para walang masayang. Kaya nagtipun-tipon sila at

napuno nila ang labindalawang basket ng mga piraso mula sa limang tinapay na sebada na natira sa mga kumain. Ang mga tao nga, nakakita ng ginawang tanda ni Jesus, nagsasabi na ito ay tunay na ang propeta na dumarating sa mundo. Si Jesus nga, pagkatapos niyang malaman na sila ay malapit nang dumating at agawin siya upang gawin nila siyang hari, umurong muli sa bundok siya nang mag-isa. Nang gabi na, bumaba ang mga alagad niya sa dagat, at pagkasakay sa bangka ay pumupunta sila sa kabilang ibayo ng dagat patungo sa Capernaum. At dumilim na at hindi pa dumating si Jesus sa kanila, at ang dagat ay ginugulo dahil sa malakas na hangin na humihihip. Nagsagwan na nga sila ng mga dalawampu't limang estadya o tatlumpu, nakita nila si Jesus na naglalakad sa ibabaw ng dagat at papalapit sa bangka, at natakot sila. Pero sinasabi niya sa kanila: ako nga; huwag kayong matakot. Nais nga nilang tanggapin siya sa bangka, at agad ang bangka ay dumating sa lupang pupuntahan nila. Sa kinabukasan, ang karamihan na nakatayo sa kabilang ibayo ng dagat ay nakakita na walang ibang maliit na bangka doon kundi isa lamang, iyon na kung saan sumakay ang kanyang mga alagad, at na hindi sumama si Jesus sa kanyang mga alagad sa maliit na bangka, kundi nag-alis lamang ang kanyang mga alagad nang mag-isa; pero dumating ang ibang mga maliit na bangka mula sa Tiberias malapit sa lugar kung saan kumain sila ng tinapay pagkatapos magpasalamat ng Panginoon; kaya nang nakita ng karamihan na si Jesus ay wala doon ni ang kanyang mga alagad, sumakay sila sa mga bangka at pumunta sa Capernaum na hinahanap si Jesus. At nang makahanap nila siya sa kabilang panig ng dagat,

sinabi nila sa kanya: Rabbi, kailan ka nakarating dito? Sumagot sa kanila si Jesus at sinabi: totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo, hinahanap ninyo ako, hindi dahil nakita ninyo ang mga tanda, kundi dahil kumain kayo ng mga tinapay at nabusog kayo. Magtrabaho kayo, hindi para sa pagkaing nasisira, kundi para sa pagkaing nananatili tungo sa buhay na walang hanggan, na ibibigay sa inyo ng Anak ng Tao; sapagkat siya ay tinakdaan ng Ama, ang Diyos. Kaya sinabi nila sa kanya: Ano ang gagawin natin para magtrabaho tayo ng mga gawa ng Diyos? Sumagot si Jesus at sinabi sa kanila: Ito ang gawain ng Diyos, upang kayo ay sumampalataya sa kung sino ang isinugo niya. Sinabi nga nila sa kanya, Anong tanda nga ang gagawin mo para makita namin at maniwala kami sa iyo? Ano ang ginagawa mo? Ang mga ama natin ay kumain ng manna sa ilang, gaya ng nakasulat: tinapay mula sa langit ay ibinigay niya sa kanila upang kainin. Sinabi nga sa kanila ni Jesus: Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo, hindi si Moises ang nagbigay sa inyo ng tinapay mula sa langit, kundi ang aking Ama ang nagbibigay sa inyo ng tunay na tinapay mula sa langit. Sapagkat ang tinapay ng Diyos ay ang bumababa mula sa langit at nagbibigay ng buhay sa mundo. Sinabi nga nila sa kanya: Panginoon, palagi mong ibigay sa amin ang tinapay na ito. Sinabi naman sa kanila ni Jesus, Ako ay ang tinapay ng buhay; ang pumupunta sa akin ay hindi magugutom, at ang naniniwala sa akin ay hindi mauuhaw kailanman. Pero sinabi ko sa inyo na nakita ninyo ako at hindi kayo naniniwala. Lahat ng ibinibigay sa akin ng Ama ay pupunta sa akin, at ang pumupunta sa akin ay hindi ko itataboy sa labas; dahil bumaba ako mula sa langit hindi upang gawin ang kalooban ko, kundi

ang kalooban ng nagsugo sa akin. Ito naman ay ang kalooban ng nagsugo sa akin na Ama, upang lahat na ibinigay niya sa akin ay hindi ko mawala mula sa kaniya, kundi ibangon ko ito sa huling araw. Ito naman ay ang kalooban ng nagsugo sa akin, upang ang bawat nakakakita sa Anak at naniniwala sa kanya ay magkaroon ng buhay na walang hanggan, at ibabangon ko siya sa huling araw. Nagreklamo nga kaya ang mga Judio tungkol sa kanya dahil sinabi niya, Ako ay ang tinapay na bumaba mula sa langit, at sinasabi nila, Hindi ba ito si Jesus ang anak ni Jose, na alam natin ang kanyang ama at ang kanyang ina? Paano nga sinasabi niya na mula sa langit ako bumaba? Sumagot nga si Jesus at sinabi sa kanila: Huwag kayong magreklamo sa isa't isa. Walang sinuman ang makakaya na pumarito sa akin, kung hindi siya hilahin ng ama na nagpadala sa akin, at ibabangon ko siya sa huling araw. Ito ay nakasulat sa mga propeta: at silang lahat ay magiging tinuturuan ng Diyos. Ang bawat nakikinig mula sa Ama at natuto ay pumupunta sa akin; hindi na ang Ama ay nakita ng sinuman, maliban sa yaong mula sa Diyos, siya ay nakakita ng Ama. Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo, ang naniniwala sa akin ay may buhay na walang hanggan. Ako ay ang tinapay ng buhay. Ang mga ama ninyo ay kumain ng manna sa ilang at namatay; ito ay ang tinapay na bumababa mula sa langit, upang sinuman ay makakain mula dito at hindi mamatay. Ako ay ang buhay na tinapay na bumaba mula sa langit; kung sinuman ay kumain mula sa tinapay na ito, siya ay mabubuhay magpakailanman. At ang tinapay na ibibigay ko, ang laman ko ito, na ibibigay ko para sa buhay ng mundo. Nakipagtalo nga sa isa't isa ang mga Judio na nagsasabi: paano makakapagbigay

itong tao sa atin ng laman na kainin? Kaya sinabi ni Jesus sa kanila, Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo, kung hindi ninyo kainin ang laman ng Anak ng Tao at inumin ang kanyang dugo, wala kayong buhay sa inyong sarili. Ang kumakain ng aking laman at umiinom ng aking dugo ay may buhay na walang hanggan, at ibabangon ko siya sa huling araw. Ang laman ko ay tunay na pagkain, at ang dugo ko ay tunay na inumin. Ang kumakain ng aking laman at umiinom ng aking dugo ay nananatili sa akin, at ako sa kanya. Kung paano isinugo ako ng buhay na ama at ako ay nabubuhay dahil sa ama, at ang kumakain sa akin, yaon din ay mabubuhay dahil sa akin. Ito ang tinapay na bumaba mula sa langit, hindi tulad ng kumain ang mga ama ninyo ng manna at namatay; ang kumakain ng tinapay na ito ay mabubuhay magpakailanman. Ang mga bagay na ito ay sinabi niya habang nagtuturo sa isang pagtitipon sa Capernaum. Marami samakatuwid sa mga alagad niya na nakarinig ay nagsabi, Mahirap itong salita; sino ang makakarinig nito? Ngunit alam ni Jesus sa loob niya na ang kanyang mga alagad ay nag-uungal tungkol dito, kaya sinabi niya sa kanila, Ito ba ay nagpapatisubo sa inyo? Kung kaya makita ninyo ang Anak ng Tao umaangat sa kung saan siya ay dati? Ang espiritu ay ang nagbibigay-buhay, ang laman ay hindi nakakatulong ng anuman; ang mga salitang sinasalita ko sa inyo ay espiritu at buhay. Pero may ilan mula sa inyo na hindi naniniwala. Alam kasi mula sa simula ni Jesus kung sino-sino ang hindi naniniwala at kung sino ang maghahatid sa kanya. At sinabi niya: dahil dito sinabi ko sa inyo na walang sinuman ay makakapunta sa akin, kung hindi ito ibinigay sa kanya mula sa aking ama. Mula nito, marami sa mga

alagad niya ang umalis at bumalik na, at hindi na sila nakikipaglakad kasama niya. Kaya sinabi ni Jesus sa labindalawa: Hindi ba kayo rin ay nais umalis? Sumagot nga sa kanya si Simon Pedro: Panginoon, kanino kami pupunta? Mayroon kang mga salita ng buhay na walang hanggan; at kami ay naniniwala at nakaalam na ikaw ay ang Kristo ang anak ng Diyos na nabubuhay. Sumagot sa kanila si Jesus: Hindi ba ako ang pumili sa inyong labindalawa? At isa sa inyo ay diyablo. Sinasabi niya si Judah na anak ni Simon Iskariote; sapagkat ito ay malapit nang ipagkanulo siya, na isa sa labindalawa.

7

At naglalakad si Jesus pagkatapos ng mga ito sa Galilea; sapagkat ayaw niyang lumakad sa Judea, dahil hinahanap siya ng mga Judio upang patayin. Ngunit malapit na ang pista ng mga Judio, ang Pista ng mga Tolda. Sinabi nga sa kanya ng mga kapatid niya: Umalis ka mula dito at pumunta sa Judea, upang makita rin ng mga alagad mo ang mga gawa mo na ginagawa mo; walang sinuman kasi sa lihim gumagawa ng isang bagay at hinahanap niya mismo na maging hayag. Kung ginagawa mo ang mga bagay na ito, ipakita mo ang iyong sarili sa mundo. Sapagkat hindi nga pala kahit ang mga kapatid niya ay nagtitiwala sa kanya. Kaya sinabi ni Jesus sa kanila, Ang aking panahon ay wala pa rito, ngunit ang inyong panahon ay laging handa. Hindi kayang ng mundo na kapootan kayo; pero ako ay kinapopootan niya, dahil ako ay nagpapatotoo tungkol sa kanya

na ang mga gawa niya ay masama. Kayo umakyat sa pistang ito; ako ay hindi pa umakyat sa pistang ito, dahil ang aking panahon ay hindi pa natutupad. Ngunit nang masabi niya sa kanila ang mga bagay na ito, siya ay nanatili sa Galilea. Nang umakyat ang mga kapatid niya, noon din siya umakyat sa pista, hindi hayagan, kundi parang sa lihim. Ang mga Judio nga ay hinahanap siya sa pista at sinasabi, Nasaan ba siya? At maraming bulungbulong tungkol sa kanya ay nasa loob ng mga karamihan. Ang ilan ay nagsasabi na siya ay mabuti; ang iba ay nagsasabi, Hindi, kundi nililinlang niya ang mga tao. Walang sinuman gayunman ang nagsasalita nang may katapangan tungkol sa kanya dahil sa takot nila sa mga Judio. Ngunit nang nasa kalagitnaan na ng pista, umakyat si Jesus sa templo at nagturo. At namangha ang mga Hudyo na nagsasabi: paano naman itong taong ito ay nakakaalam ng mga titik gayong hindi naman siya nag-aral? Sumagot nga sa kanila si Jesus at sinabi: ang aking turo ay hindi akin, kundi ng nagpadala sa akin; kung sinuman ay gustong gawin ang kalooban niya, malalaman niya tungkol sa turo, kung ito ba ay mula sa Diyos o ako ay mula sa aking sarili nagsasalita. Ang nagsasalita mula sa kanyang sarili ay humahanap ng sariling kaluwalhatian, ngunit ang humahanap ng kaluwalhatian ng nagsugo sa kanya, ito ay totoo, at walang kalikuan sa kanya. Hindi ba si Moises ang nagbigay sa inyo ng batas? At walang isa sa inyo ang tumutupad ng batas. Bakit ako ninyo hinahanap upang patayin? Sumagot ang karamihan at sinabi: May demonyo ka; sino ang naghahangad na patayin ka? Sumagot si Hesus at sinabi sa kanila: Isang gawa ang ginawa ko, at kayong lahat ay namangha dahil dito. Si

Moises ay nagbigay sa inyo ng tuli, hindi dahil ito ay mula kay Moises, kundi mula sa mga ama, at sa Sabbath kayo ay nagtutuli ng tao. Kung tumatanggap ng tuli ang tao sa araw ng Sabbath upang hindi masira ang kautusan ni Moises, galit kayo sa akin dahil ginawa kong buo at malusog ang tao sa araw ng Sabbath. Huwag humatol ayon sa hitsura, kundi hatulan ninyo ang matuwid na paghatol. Nagsasabi nga ang ilan mula sa mga taga-Jerusalem: Hindi ba ito ang kanilang hinahanap na patayin? At tingnan, nagsasalita siya nang may katapangan, at wala silang sinasabi sa kanya. Baka talaga nakilala ng mga pinuno na ito talaga ang Cristo? Pero itong tao, alam namin kung saan siya galing; pero ang Kristo, kapag dumating, walang sinuman ang nakakaalam kung saan siya galing. Sumigaw nga sa templo habang nagtuturo si Jesus at nagsasabi: at kilala ninyo ako, at alam ninyo kung saan ako nanggaling; at mula sa aking sarili hindi ako dumating, pero totoo ang nagpadala sa akin, na hindi ninyo kilala; ako ay nakakaalam sa kanya, dahil mula sa kanya ako at siya ay nagpadala sa akin. Hinahanap nga nila siyang dakpin, at walang sinuman ang naglagay sa kanya ng kamay, dahil hindi pa dumating ang oras niya. Marami naman mula sa karamihan ay naniniwala sa kanya at nagsasabi na ang Cristo kapag dumating, hindi ba mas maraming mga tanda kaysa sa mga itong ginawa niya ay gagawin? Narinig ng mga Pariseo ang bulung-bulong ng mga tao tungkol sa kanya ng mga bagay na ito, at nagpadala ng mga kawal ang mga Pariseo at ang mga punong pari upang dakpin siya. Kaya sinabi ni Hesus, Kaunting panahon na lang ako kasama ninyo at pupunta ako sa nagpadala sa akin. Hahanapin ninyo ako at hindi ninyo

makikita; at kung saan ako ay nandoon, kayo ay hindi makakapunta. Kaya sinabi ng mga Judio sa kanilang sarili: Saan ba ito balak pumunta, na kami ay hindi makakakita sa kanya? Hindi ba siya pupunta sa mga Griyegong nakakalat at magtuturo sa mga Griyego? Ano itong salitang sinabi niya, Hahanapin ninyo ako at hindi ninyo makikita, at kung saan ako ay naroon, kayo ay hindi makakapunta? Sa huling araw na dakila ng pista, nakatayo si Jesus at sumigaw na nagsasabi: Kung sino ay nauuhaw, pumarito sa akin at uminom. Ang naniniwala sa akin, gaya ng sinabi ng kasulatan, mga ilog ng buhay na tubig ay dadaloy mula sa kanyang tiyan. Pero ito sinabi niya tungkol sa Espiritu na matatanggap ng mga naniniwala sa kanya; sapagkat wala pa ang Banal na Espiritu, dahil si Jesus ay hindi pa niluluwalhati. Marami nga mula sa karamihan, nang marinig ang salita, ay nagsasabi: Ito ay tunay na ang propeta. Iba ay nagsasabi: Ito ay ang Kristo. Iba ay nagsasabi: Hindi ba mula sa Galilea dumarating ang Kristo? Hindi ba sinabi ng kasulatan na mula sa binhi ni David at mula sa Bethlehem, ang nayon kung saan naroon si David, ang Cristo ay dumarating? Kaya samakatuwid, pagkakabahagi sa karamihan ay nangyari dahil sa kanya. Ang ilan naman sa kanila ay gustong hulihin siya, pero walang sinuman ang nagpatong ng mga kamay sa kanya. Dumating nga ang mga katulong sa mga punong pari at mga Fariseo, at sinabi sa kanila ng mga iyon: Bakit hindi ninyo dinala siya? Sumagot ang mga katulong: Hindi kailanman nagsalita ng ganito ang tao, gaya ng taong ito. Sumagot nga sa kanila ang mga Pariseo, Hindi ba kayo rin ay nalinlang? Hindi ba may sinuman mula sa mga pinuno na naniniwala sa kanya o mula sa mga

Fariseo? Pero ang karamihang ito na hindi nakakaalam ng batas ay sinusumpa, sabi ni Nicodemo sa kanila, ang dumating ng gabi sa kanya, na isa sa kanila; Hindi ba ang ating batas ay humahatol sa tao, kung hindi muna marinig mula sa kanya at malaman kung ano ang ginagawa niya? Sumagot sila at sinabi sa kanya, Hindi ba ikaw din ay mula sa Galilea? Magsiyasat at makita mo na ang propeta mula sa Galilea ay hindi bumangon. At umalis ang bawat isa papunta sa kanyang bahay.

8

Si Jesus ay pumunta sa Bundok ng mga Olibo, at sa madaling araw, muli siyang dumating sa templo, at lahat ng mga tao ay pumupunta sa kanya, at matapos umupo, nagtuturo siya sa kanila. Dinala ng mga eskriba at ng mga Pariseo ang babae na nahuli sa pangangalunya, at pagkapatayo nila sa kanya sa gitna, sinabi nila sa kanya: Guro, ang babaeng ito ay nahuli sa mismong akto ng pangangalunya; at sa batas natin, si Moises ay nag-utos na ang mga gayon ay batuhin. Ikaw nga, ano ang sinasabi mo? Ngunit sinabi nila ito na sinusubok siya, upang magkaroon sila ng akusasyon laban sa kanya. Ngunit si Jesus, yumuko pababa at sumulat sa lupa gamit ang kanyang daliri. Ngunit habang nanatili silang nagtatanong sa kanya, tumayo siya at sinabi sa kanila: ang walang kasalanan sa inyo ang unang magtapon ng bato sa kanya. At muli siyang yumuko pababa at sumulat sa lupa. At pagkarinig nila, sila ay lumalabas isa-isa, nagsimula mula sa mga matatanda, at si Jesus ay naiwan at ang

babae na nasa gitna. Tumayo at tumingin pataas si Jesus at sinabi sa kanya, Babae, nasaan sila? Walang tao ang humatol sa iyo? At sinabi niya: Wala, Panginoon. Sinabi naman ni Jesus: Hindi rin kita hahatulan; humayo ka at mula ngayon huwag ka nang magkasala. Muli nga sa kanila si Jesus ay nagsalita na nagsasabi: Ako ay ang ilaw ng mundo; ang sumusunod sa akin ay hindi talaga maglalakad sa kadiliman, kundi magkakaroon ng ilaw ng buhay. Kaya sinabi sa kanya ng mga Fariseo: Ikaw ay nagpapatotoo tungkol sa iyong sarili; ang patotoo mo ay hindi totoo. Sumagot si Jesus at sinabi sa kanila: Kahit ako ay magpatotoo tungkol sa aking sarili, totoo ang aking patotoo, dahil alam ko kung saan ako nanggaling at saan ako pupunta; pero kayo ay hindi ninyo alam kung saan ako nanggagaling o saan ako pupunta. Kayo ay humahatol ayon sa laman; ako ay hindi humahatol ng kahit sino. At kung humatol naman ako, ang hatol ko ay totoo, dahil hindi ako nag-iisa, kundi ako at ang Amang nagpadala sa akin. At sa batas ninyo nakasulat na ang patotoo ng dalawang tao ay totoo. Ako ay ang nagpapatotoo tungkol sa aking sarili, at nagpapatotoo tungkol sa akin ang Amang nagpadala sa akin. Sinabi nga nila sa kanya: Nasaan ang ama mo? Sumagot si Jesus: hindi ninyo ako kilala ni hindi rin ang aking ama; kung kilala ninyo ako, kilala ninyo rin sana ang aking ama. Ang mga salitang ito ay sinabi ni Jesus sa ingatan ng yaman, habang nagtuturo sa templo, at walang sinuman ang humuli sa kanya, dahil hindi pa dumating ang oras niya. Sinabi nga muli sa kanila ni Jesus: Ako ay pupunta at hahanapin ninyo ako, at sa kasalanan ninyo kayo ay mamamatay; kung saan ako ay pupunta, kayo ay hindi makakapunta. Kaya nagsabi ang mga

Hudyo: Hindi kaya papatayin niya ang kanyang sarili, dahil sinasabi niya, Kung saan ako pupunta, kayo ay hindi makakapunta? At sinabi niya sa kanila: Kayo ay mula sa mga nasa ibaba, ako ay mula sa mga nasa itaas; kayo ay mula sa mundong ito, ako ay hindi mula sa mundong ito. Sinabi ko nga sa inyo na kayo ay mamamatay sa inyong mga kasalanan; sapagkat kung hindi kayo maniniwala na ako ay ako, kayo ay mamamatay sa inyong mga kasalanan. Kaya sinabi nila sa kanya: sino ka? At sinabi ni Jesus sa kanila, Mula pa sa simula, ang sinasabi ko sa inyo. Marami akong mga bagay tungkol sa inyo na dapat sabihin at hatulan; pero ang nagpadala sa akin ay totoo, at ang mga bagay na narinig ko mula sa kanya, ang mga ito ay sinasabi ko sa mundo. Hindi nila nakilala na ang Ama ang sinasabi niya sa kanila. Sinabi nga sa kanila ni Jesus: Kapag itaas ninyo ang anak ng tao, noon malaman ninyo na ako nga, at mula sa aking sarili ay wala akong ginagawa, pero tulad ng itinuro sa akin ng aking ama, ang mga ito ay sinasalita ko. At ang nagpadala sa akin ay kasama ko; hindi ako iniwan ng Ama na nag-iisa, dahil ako ay ginagawa ang mga bagay na nakalulugod sa kanya palagi. Habang siya ay nagsasalita ng mga bagay na ito, marami ang nanampalataya sa kanya. Sinasabi nga ni Jesus sa mga naniwala sa kanya na mga Judio: kung kayo ay manatili sa salita ko, tunay na mga alagad ko kayo, at makikilala ninyo ang katotohanan, at ang katotohanan ay maglalaya sa inyo. Sumagot sila sa kanya: Lahi kami ni Abraham at hindi kami kailanman naging alipin ng sinuman; paano mo nasasabi na kayo ay magiging malaya? Sumagot sa kanila si Jesus, Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo na ang bawat gumagawa ng kasalanan ay

alipin ng kasalanan. Ang alipin ay hindi nananatili sa bahay magpakailanman; ang anak ay nananatili magpakailanman. Kung kaya ang Anak ay magpalaya sa inyo, tunay na malaya kayo magiging. Alam ko na kayo ay lahi ni Abraham; pero hinahanap ninyo akong patayin, dahil ang salita ko ay walang lugar sa inyo. Ako, ang nakita ko mula sa aking Ama, sinasalita ko; at kayo naman, ang nakita ninyo mula sa inyong ama, ginagawa ninyo. Sumagot sila at sinabi sa kanya, Si Abraham ang ama namin. Sinasabi sa kanila ni Hesus: kung mga anak nga kayo ni Abraham, ginagawa ninyo sana ang mga gawa ni Abraham. Ngayon pero hinahanap ninyo akong patayin, isang tao na ang katotohanan sa inyo ay sinabi ko, na narinig ko mula sa Diyos; ito ay hindi ginawa ni Abraham. Kayo ay gumagawa ng mga gawa ng inyong ama. Sinabi nila sa kanya: Kami ay hindi ipinanganak mula sa pakikiapid; mayroon kaming isang ama, ang Diyos. Sinabi nga sa kanila ni Jesus, Kung ang Diyos ay ama ninyo, mamahalin sana ninyo ako; ako kasi ay mula sa Diyos lumabas at dumating; ni hindi kasi ako mula sa aking sarili dumating, pero siya ay nagsugo sa akin. Bakit hindi ninyo nakikilala ang aking pananalita? Dahil hindi ninyo kayang marinig ang aking salita. Kayo ay mula sa amang diyablo, at ang mga pagnanasa ng inyong ama ay gusto ninyong gawin. Iyon ay mamamatay-tao mula pa sa simula at hindi nakatayo sa katotohanan, dahil walang katotohanan sa kanya; kapag nagsasalita siya ng kasinungalingan, mula sa sarili niya nagsasalita, dahil siya ay sinungaling at ang kanyang ama rin. Pero ako, dahil ang katotohanan ay sinasabi ko, hindi kayo naniniwala sa akin. Sino sa inyo ang nagsasaway sa akin tungkol

sa kasalanan? Pero kung katotohanan ang sinasabi ko, bakit hindi kayo naniniwala sa akin? Ang mula sa Diyos ay nakikinig sa mga salita ng Diyos; dahil dito hindi kayo nakikinig, sapagkat hindi kayo mula sa Diyos. Sumagot nga ang mga Judio at sinabi sa kanya: Hindi ba tama ang sinasabi namin na ikaw ay isang Samaritano at may demonyo ka? Sumagot si Jesus: ako ay walang demonyo, pero pinaparangalan ko ang aking ama, at kayo ay dinadusta ako. Pero ako ay hindi humahanap ng aking kaluwalhatian; may humahanap at humahatol. Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo, kung sinuman ang susunod sa aking salita, hindi niya kailanman makikita ang kamatayan. Sinabi nga ng mga Judio sa kanya, Ngayon alam na namin na may demonyo ka. Namatay si Abraham at ang mga propeta, at ikaw nagsasabi, kung sinuman ang tutupad ng aking salita, hindi kailanman makakalasap ng kamatayan magpakailanman? Hindi ba ikaw ay mas dakila kaysa sa aming amang si Abraham, na namatay? At ang mga propeta ay namatay; sino ang ginagawa mo sa iyong sarili? Sumagot si Jesus: kung ako ay lumaluwalhati sa aking sarili, ang aking kaluwalhatian ay wala; ang aking Ama ang lumaluwalhati sa akin, na sinasabi ninyo na siya ang inyong Diyos, at hindi ninyo siya nakilala; ngunit ako ay nakakakilala sa kanya. At kung sabihin ko na hindi ko siya kilala, magiging katulad ako ninyo na sinungaling; pero kilala ko siya at iniingatan ko ang salita niya. Si Abraham na inyong ama ay nagalak nang lubha upang makita ang aking araw, at nakita niya ito at nagalak. Sinabi nga ng mga Judio sa kanya: Hindi ka pa may limampung taon at nakita mo si Abraham? Sinabi ni Jesus sa kanila, Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo, bago pa

magkaroon si Abraham, ako ay ako. Kaya nga kinuha nila ang mga bato upang ihagis sa kanya. Ngunit si Hesus ay nagtago, at lumabas mula sa templo pagkatapos dumaan sa gitna nila, at umalis siya ng ganoon.

9

At habang dumaraan, nakita niya ang taong bulag mula sa kapanganakan. At tinanong siya ng kanyang mga alagad na nagsasabi, Rabi, sino ang nagkasala, itong tao o ang kanyang mga magulang, upang siya ay ipanganak na bulag? Sumagot si Jesus: Hindi ito nagkasala ni hindi ang mga magulang niya, kundi upang maihayag ang mga gawa ng Diyos sa kanya. Kailangan kong gawin ang mga gawa ng nagpadala sa akin habang araw pa; darating ang gabi kung kailan walang sinuman ang makakapagtrabaho. Kapag ako ay nasa mundo, ako ay liwanag ng mundo. Matapos sabihin ang mga ito, siya ay dumura sa lupa at gumawa ng putik mula sa lura, at ipinahid niya ang putik sa mga mata ng bulag at sinabi sa kanya: Pumunta ka at maghugas sa tipunan ng tubig ng Siloam, na ang ibig sabihin ay isinugo. Kaya umalis siya at naghugas, at dumating na nakakakita. Ang mga kapitbahay nga at ang mga nakakita sa kanya noon na siya ay bulag, nagsasabi: Hindi ba ito ang nakaupo at namamalimos? Ang iba ay nagsasabi na siya ito; ang iba naman ay nagsasabi na katulad lang niya. Sinabi niya na Ako ay ako. Kaya nga sinabi nila sa kanya, Paano nabuksan ang iyong mga mata? Sumagot yung taong iyon at sinabi: isang taong

tinatawag na Jesus ay gumawa ng putik at ipinahid sa mga mata ko at sinabi sa akin: pumunta sa pool ng Siloam at maghugas; pumunta nga at naghugas, nakakita ako. Sinabi nga nila sa kanya: Nasaan iyon? Sinasabi niya: Hindi ko alam. Dinala nila siya sa mga Pariseo, ang dating bulag. Ngunit sabbath noon nang gumawa si Jesus ng putik at binuksan ang kanyang mga mata. Muli nga tinanong nila siya ng mga Pariseo kung paano siya nakakita ulit. At sinabi niya sa kanila, Putik ang inilagay niya sa aking mga mata, at naghugás ako, at nakikita ko. Kaya nga nagsasabi ang ilan sa mga Fariseo: Ang taong ito ay hindi mula sa Diyos, dahil hindi niya sinusunod ang Sabbath. Ang iba ay nagsasabi: paano makakaya ng taong makasalanan na gumawa ng ganitong mga tanda? At may pagkakabahagi sa kanila. Sinasabi nila sa bulag muli: ikaw, ano ang sinasabi mo tungkol sa kanya, dahil binuksan niya ang mga mata mo? At sinabi niya na siya ay propeta. Hindi naniniwala ang mga Judio tungkol sa kanya na siya ay bulag at muling nakakita, hanggang sa tinawag nila ang mga magulang ng taong muling nakakita at tinanong nila sila na sinasabi: ito ba ay ang anak ninyo, na sinasabi ninyo na ipinanganak na bulag? Paano nga ngayon nakakakita siya? Sumagot naman sa kanila ang kanyang mga magulang at sinabi: Alam namin na ito ay anak namin at na bulag siyang ipinanganak; pero paano ngayon siya nakakakita, hindi namin alam, o sino ang nagbukas ng kanyang mga mata, kami ay hindi nakakaalam; siya ay may edad na, tanungin ninyo siya, siya mismo ang magsasalita tungkol sa kanyang sarili. Sinabi ng mga magulang niya ang mga ito, dahil sila ay natatakot sa mga Judio; sapagkat ang mga Judio ay nagkasundo

na na kung sinuman ay kikilalanin siyang Cristo, ay maging itinaboy mula sa sinagoga. Dahil dito, ang kanyang mga magulang ay nagsabi na may edad na siya, tanungin ninyo siya. Kaya tinawag nila sa pangalawang beses ang taong dating bulag, at sinabi nila sa kanya: Magbigay ka ng papuri sa Diyos; kami ay nakakaalam na ang taong ito ay makasalanan. Sumagot nga ang taong iyon at sinabi: kung makasalanan siya, hindi ko alam; isang bagay ang alam ko, na ako ay bulag dati, ngayon nakikita ko. Sinabi nila sa kanya muli: ano ang ginawa niya sa iyo? Paano binuksan niya ang iyong mga mata? Sumagot siya sa kanila: Sinabi ko na sa inyo, at hindi kayo nakinig; bakit gusto ninyong marinig muli? Hindi ba kayo rin gustong maging mga alagad niya? Ininsulto nila siya at sinabi: ikaw ay alagad ng taong iyon; kami naman ay mga alagad ni Moises. Alam namin na sa kay Moises ay nagsalita ang Diyos; pero itong tao, hindi namin alam kung saan siya nanggaling. Sumagot ang tao at sinabi sa kanila: sa ganito nga ay kahanga-hanga ito, na hindi ninyo alam kung saan siya galing, at binuksan niya ang aking mga mata. Alam naman natin na sa mga makasalanan ang Diyos ay hindi nakikinig, pero kung sino ay may takot sa Diyos at ginagawa ang kalooban niya, dito nakikinig siya. Mula noong una, hindi kailanman narinig na may sinumang nagbukas ng mga mata ng taong bulag mula pagkapanganak. Kung hindi siya galing sa Diyos, hindi siya makakagawa ng kahit ano. Sumagot sila at sinabi sa kanya, Ipinanganak kang buo sa mga kasalanan, at ikaw ang nagtuturo sa amin? At itinaboy nila siya palabas. Narinig ni Jesus na pinalayas nila siya sa labas, at pagkatapos makita niya siya, sinabi niya sa kanya: Naniniwala ka ba sa

Anak ng Diyos? Sumagot ang taong iyon at sinabi: At sino ba, Panginoon, para maniwala ako sa kanya? Sinabi nga sa kanya ni Jesus: Nakita mo na siya at ang nagsasalita sa iyo ay siya iyon. At siya ay nagsabi, Naniniwala ako, Panginoon, at yumukod siya sa kanya. At sinabi ni Hesus: Para sa paghatol ako sa mundong ito dumating, upang ang mga hindi nakakakita ay makakita at ang mga nakakakita ay maging bulag. At narinig ng mga Pariseong kasama niya ang mga bagay na ito, at sinabi nila sa kanya: Hindi ba kami rin bulag? Sinabi ni Jesus sa kanila, Kung bulag kayo, hindi sana kayo magkaroon ng kasalanan; pero ngayon sinasabi ninyo na nakikita namin; kaya naman ang kasalanan ninyo ay nananatili.

10

Totoo, totoo sinasabi ko sa inyo, ang hindi pumapasok sa pamamagitan ng pinto sa kulungan ng mga tupa, kundi umaahon mula sa ibang lugar, yaong tao ay magnanakaw at tulisan; pero ang pumapasok sa pamamagitan ng pinto ay pastol ng mga tupa. Para sa kanya ang tagapagbantay ng pinto ay nagbubukas, at ang mga tupa ay nakikinig sa boses niya, at ang sarili niyang mga tupa ay tinatawag niya ayon sa pangalan at inilalabas niya sila. At kapag ang sariling mga tupa ay mailabas, sa harap nila siya pumupunta, at ang mga tupa ay sumusunod sa kanya, dahil alam nila ang tinig niya; sa dayuhan nga ay hindi susunod, pero tatakas mula sa kanya, dahil hindi nila alam ang tinig ng mga dayuhan. Ang talinghagang ito ay sinabi ni Jesus sa

kanila; ngunit sila ay hindi nakaalam kung ano ang mga bagay na sinasalita niya sa kanila. Kaya sinabi muli ni Jesus sa kanila, Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo na ako ay ang pintuan ng mga tupa. Lahat ng dumating bago ako ay magnanakaw at mga tulisan; pero ang mga tupa ay hindi nakinig sa kanila. Ako ay ang pintuan; sa pamamagitan ko kung sino man pumasok, maliligtas, at papasok at lalabas, at makakakita ng pastulan. Ang magnanakaw ay hindi pumupunta kundi para magnakaw at pumatay at sumira; ako ay dumating para sila ay magkaroon ng buhay at magkaroon ng sagana. Ako ang mabuting pastol. Ang mabuting pastol ay inilalagay ang kanyang kaluluwa para sa mga tupa; ang upahang manggagawa naman at hindi pastol, na kung saan hindi sarili niya ang mga tupa, nakikita ang lobo na dumarating at pinakakawalan ang mga tupa at tumatakbo; at ang lobo ay sinasamsam sila at kinakalat ang mga tupa. Ang upahang manggagawa ay tumakas, dahil siya ay upahang manggagawa at hindi niya pinapakialaman ang mga tupa. Ako ay ang mabuting pastol, at kilala ko ang akin at kilala ako ng akin, kung paano kilala ako ng Ama at ako ay kilala ang Ama, at ang aking kaluluwa ay inilalagay ko para sa mga tupa. At mayroon akong iba pang mga tupa, na hindi mula sa kulungang ito; at yaong mga iyon ay kailangan kong dalhin, at maririnig nila ang aking tinig, at magiging isang kawan, isang pastol. Dahil dito ako minamahal ng Ama, dahil inilalagay ko ang aking kaluluwa, upang muli ko itong kunin. Walang sinuman ang kumuha nito mula sa akin, pero ako ang naglalagay nito mula sa aking sarili; mayroon akong awtoridad na ilagay ito, at mayroon akong awtoridad na muling kunin ito; itong utos ay tinanggap ko

mula sa aking ama. Pagkakabahagi nga ay muli nangyari sa mga Judio dahil sa mga salitang ito. Sinasabi naman ng marami sa kanila: may demonyo siya at nababaliw; bakit kayo nakikinig sa kanya? Ang iba ay nagsasabi: ang mga salitang ito ay hindi ng isang pinoposesan ng demonyo; hindi ba ang isang demonyo ay hindi makakapagbukas ng mga mata ng mga bulag? Nangyari ang dedikasyon sa Jerusalem, at taglamig noon; at naglalakad-lakad si Jesus sa templo sa portiko ni Solomon. Kaya pinalibutan siya ng mga Hudyo at sinabi sa kanya: Hanggang kailan mo kukunin ang kaluluwa namin? Kung ikaw ay ang Kristo, sabihin mo sa amin nang may katapangan. Sumagot sa kanila si Jesus: Sinabi ko sa inyo, at hindi kayo naniniwala; ang mga gawang ginagawa ko sa pangalan ng aking Ama, ang mga ito ay nagpapatotoo tungkol sa akin; ngunit kayo ay hindi naniniwala; sapagkat hindi kayo mula sa aking mga tupa, gaya ng sinabi ko sa inyo. Ang mga tupa na akin ay nakikinig sa tinig ko, at ako ay nakakakilala sa kanila, at sumusunod sila sa akin, at ako ay nagbibigay ng buhay na walang hanggan sa kanila, at hindi sila mawawala magpakailanman, at hindi aagawin ng sinuman sila mula sa kamay ko. Ang aking Ama, na nagbigay sa akin, ay mas dakila kaysa sa lahat, at walang sinuman ang makaaaagaw mula sa kamay ng aking Ama. Ako at ang Ama ay isa. Nag-buhat nga muli ng mga bato ang mga Judio upang batuhin siya. Sumagot si Jesus sa kanila: Maraming magagandang gawa ang ipinakita ko sa inyo mula sa aking Ama; dahil sa alin sa mga gawang iyon binabato ninyo ako? Sumagot sa kanya ang mga Judio na nagsasabi: Hindi ka namin binabato dahil sa magandang gawa, kundi dahil sa lapastangan, at dahil ikaw na tao ay ginagawa mo

ang iyong sarili na Diyos. Sumagot sa kanila si Jesus, Hindi ba nakasulat sa batas ninyo, Sinabi ko, mga diyos kayo? Kung yaong mga iyon sinabi niyang mga diyos, sa kanila na ang salita ng Diyos dumating, at hindi maaaring mawalay ang kasulatan, yaong pinabanal ng Ama at isinugo sa mundo, kayo ay nagsasabi na lumalapastangan ako, dahil sinabi ko, Anak ng Diyos ako? Kung hindi ako gumagawa ng mga gawa ng aking ama, huwag kayong maniwala sa akin; pero kung gumagawa ako, kahit sa akin hindi kayo maniwala, maniwala kayo sa mga gawa, upang malaman ninyo at maniwala na ang ama ay nasa akin at ako ay nasa kanya. Sila ay nagsisikap nga ulit na dakpin siya, at siya ay lumabas mula sa kanilang kamay. At umalis siya muli sa kabilang ng Jordan, sa lugar kung saan si Juan ay unang nagbabautismo, at nanatili siya doon. At marami ang dumating sa kaniya at nagsasabi na si Juan nga ay walang ginawang tanda, pero lahat ng sinabi ni Juan tungkol sa kaniya ay totoo. At maraming tao doon ay sumampalataya sa kanya.

11

May isang taong may sakit na si Lazaro mula sa Bethany, mula sa nayon nina Maria at Martha na kapatid niya. Ang Maria ay ang nagpahid sa Panginoon ng pabango at nagpunas ng mga paa niya gamit ang mga buhok niya, na ang kapatid na si Lazaro ay may sakit. Kaya nagpadala ang mga kapatid na babae ng mensahe sa kanya na nagsasabi, Panginoon, tingnan mo, ang iyong minamahal ay may sakit. Pagkarinig naman, si Jesus ay

nagsabi: Itong kahinaan ay hindi tungo sa kamatayan, kundi para sa kaluwalhatian ng Diyos, upang maluwalhati ang Anak ng Diyos sa pamamagitan nito. Mahal naman ni Jesus si Martha at ang kapatid na babae niya at si Lazaro. Kaya nang narinig niya na siya ay may sakit, nanatili muna siya sa lugar kung saan siya ay naroon ng dalawang araw; pagkatapos nito sinabi niya sa mga alagad: Tayo ay pumunta sa Judea muli. Sinasabi sa kanya ng mga alagad, Rabbi, ngayon hinahanap ka ng mga Judio para batuhin, at muli kang pupunta doon? Sumagot si Jesus: Hindi ba labindalawa ang mga oras ng araw? Kung ang sinuman ay lumalakad sa araw, hindi siya natitisod, dahil nakikita niya ang liwanag ng mundong ito; pero kung ang sinuman ay lumalakad sa gabi, natitisod siya, dahil ang liwanag ay wala sa kanya. Sinabi niya ang mga ito, at pagkatapos nito sinabi niya sa kanila: Si Lazaro ang kaibigan natin ay nakatulog na; pero pupunta ako upang gisingin ko siya. Sinabi nga ng mga alagad niya, Panginoon, kung siya ay nakatulog na, maliligtas siya. Sinabi na ni Jesus tungkol sa kanyang kamatayan, pero sila ay nag-akala na tungkol sa pagtulog sinasabi niya. Noon nga sinabi sa kanila ni Jesus nang may katapangan: Namatay si Lazaro, at nagagalak ako dahil sa inyo, upang kayo ay sumampalataya, dahil hindi ako nandoon; pero tayo ay pumunta sa kanya. Kaya sinabi ni Tomas na tinatawag na Kambal sa mga kapwa alagad, Pumunta rin tayo upang tayo ay mamatay kasama niya. Pagdating nga ni Jesus, natagpuan niya siyang apat na araw nang nasa libingan na. Ang Betania ay malapit sa Jerusalem, mga labinlimang estadio ang layo, at marami sa mga Judio ay dumating na kay Martha at Maria upang aliwin sila tungkol sa

kanilang kapatid na lalaki. Si Martha kaya nang narinig na si Jesus ay dumarating, sinalubong niya siya; si Mary naman ay nakaupo sa bahay. Kaya nga sinabi ni Martha kay Jesus, Panginoon, kung nandito ka, ang kapatid ko ay hindi sana namatay. Pero ngayon alam ko na anuman ang hingin mo sa Diyos, ibibigay sa iyo ng Diyos. Sinasabi sa kanya ni Jesus, Babangon ang kapatid mo. Sinabi ni Marta sa kanya, Alam ko na siya ay babangon sa muling pagkabuhay sa huling araw. Sinabi ni Jesus sa kanya, Ako ay ang muling pagkabuhay at ang buhay. Ang naniniwala sa akin, kahit mamatay, mabubuhay; at lahat ng nabubuhay at naniniwala sa akin ay hindi kailanman mamatay magpakailanman. Naniniwala ka ba nito? Sinabi niya sa kanya: oo, Panginoon, naniniwala ako na ikaw ay ang Kristo ang anak ng Diyos na pumaparito sa mundo. At pagkatapos niyang sabihin ang mga ito, siya ay umalis at tinawag si Maria, ang kanyang kapatid na babae, ng palihim, sinasabi, Ang guro ay narito at tumatawag sa iyo. Nang marinig niya, bumangon siya kaagad at pumunta sa kanya. Hindi pa dumating si Jesus sa nayon, pero nasa lugar siya kung saan sinalubong siya ni Marta. Ang mga Hudyo samakatuwid na kasama niya sa bahay at nag-aaliw sa kanya, nang makita si Maria na mabilis tumayo at lumabas, sumunod sa kanya, sinasabi na pumupunta sa libingan upang umiyak doon. Kaya si Maria, nang dumating siya kung saan naroon si Jesus, nang makita niya siya, bumagsak siya sa kanyang mga paa at sinabi sa kanya: Panginoon, kung nandito ka, hindi sana namatay ang aking kapatid. Si Jesus nga nang makita niya siyang umiiyak at ang mga Judiong nagsama-sama sa kaniya na umiiyak, nabagabag sa espiritu at ginulo niya ang

sarili niya, at sinabi: saan ninyo inilagay siya? Sinasabi nila sa kanya: Panginoon, halika at tingnan. Umiyak si Jesus. Kaya nagsabi ang mga Judio: tingnan ninyo kung paano niya minahal siya; pero ang ilan sa kanila ay nagsabi: hindi ba nakaya ng taong ito, ang nagbukas ng mga mata ng bulag, na gawin na ang taong ito ay hindi mamatay? Si Jesus nga, muling lubhang naantig sa loob niya, pumunta sa libingan; at ito ay yungib, at may batong nakapatong dito. Sinasabi ni Hesus: Alisin ninyo ang bato. Sinabi sa kanya ni Marta, ang kapatid na babae ng namatay, Panginoon, mabaho na siya, sapagkat apat na araw na siyang patay. Sinabi ni Jesus sa kanya, Hindi ba sinabi ko sa iyo na kung maniniwala ka, makikita mo ang kaluwalhatian ng Diyos? Kaya inangat nila ang bato kung saan nakahiga ang patay. At si Jesus ay itinanghal ang mga mata paitaas at sinabi: Ama, nagpapasalamat ako sa iyo dahil narinig mo ako. Pero alam ko na lagi mo akong naririnig; ngunit dahil sa mga taong nakapaligid, sinabi ko ito, para maniwala sila na ikaw ang nagsugo sa akin. At pagkatapos niyang sabihin ang mga ito sa malakas na tinig, siya ay sumigaw: Lazaro, halika dito sa labas. At lumabas ang patay na nakatali ang mga paa at ang mga kamay sa mga piraso ng tela, at ang mukha niya ay nakabalot ng panyo. Sinabi ni Hesus sa kanila: Kalagan ninyo siya at hayaang umalis. Marami nga sa mga Judio, ang mga dumating kay Maria at nakakita ng ginawa ni Jesus, ay naniwala sa kanya. Ngunit ang ilan sa kanila ay umalis patungo sa mga Fariseo at sinabi sa kanila kung ano ang ginawa ni Jesus. Nagtipon nga ang mga punong pari at ang mga Fariseo ng konseho at nagsasabi: Ano ang gagawin natin, dahil itong taong ito ay maraming tanda ang

ginagawa? Kung pabayaan natin siya nang ganito, lahat ay maniniwala sa kanya, at darating ang mga Romano at kukunin nila sa atin ang lugar at ang bansa. Ngunit isa sa kanila si Caiaphas, na siyang punong pari ng taong iyon, ay sinabi sa kanila: Kayo ay walang nalalaman, ni hindi rin kayo nag-iisip na mapapakinabangan natin na mamatay ang isang tao para sa bayan at hindi mawasak ang buong bansa. Ngunit hindi niya ito sinabi mula sa kaniyang sarili, kundi dahil punong pari siya ng taong iyon ay nanghula siya na si Jesus ay malapit nang mamatay para sa bansa, at hindi para sa bansa lamang, kundi upang ang mga anak ng Diyos na nakakalat ay tipunin niya sa isa. Mula nga sa iyong araw, nagsanggunian sila upang patayin siya. Si Jesus nga ay hindi na naglalakad nang may katapangan sa mga Judio, kundi umalis mula doon patungo sa lupain malapit sa ilang, patungo sa lungsod na tinatawag na Efraim, at doon siya nanatili kasama ang kanyang mga alagad. Malapit na ang paskuwa ng mga Hudyo, at umakyat ang marami papuntang Jerusalem mula sa kanayunan bago ang paskuwa upang linisin nila ang kanilang mga sarili. Kaya nga hinahanap nila si Jesus at sinasabi nila sa isa't isa habang nakatayo sa templo: ano ba ang palagay ninyo, na hindi siya darating sa pista? Nagbigay na nga at ang mga punong pari at ang mga Fariseo ng utos upang kung may sinuman ay makaalam kung saan siya ay naroroon, dapat iulat, upang mahuli nila siya.

12

Kaya nga si Jesus, anim na araw bago ang paskuwa, dumating sa Betania, kung saan naroon si Lazaro na namatay, na siyang binuhay niya mula sa mga patay. Gumawa nga sila ng hapunan para sa kanya doon, at si Martha ay naglilingkod; at si Lazaro ay isa sa mga nakahiga na kasama niya. Si Maria nga, pagkatapos kumuha ng isang libra ng pabango ng nardo na tunay na napakahalagang, pinahiran ang mga paa ni Jesus at pinunasan ng kanyang mga buhok ang mga paa nito; at ang bahay naman ay napuno ng amoy ng pabango. Kaya nagsabi nga ang isa sa mga alagad niya, si Hudas na anak ni Simon Iskariote, ang babalang magsusuko sa kanya: Bakit itong pabango ay hindi naibenta ng tatlong daang denario at naibigay sa mga dukha? Sinabi niya ito hindi dahil pakialam niya ang mga mahirap, kundi dahil siya ay magnanakaw, at mayroon siya ng kahon ng salapi at dinadala niya ang mga inilalagay doon. Kaya sinabi ni Jesus, Pabayaan mo siya; para sa araw ng aking libing iningatan niya ito. Ang mga mahirap kasi ay lagi ninyong kasama, pero ako ay hindi lagi ninyong kasama. Nalaman nga ng maraming tao mula sa mga Judio na nandoon siya, at dumating sila hindi dahil kay Hesus lamang, kundi upang makita rin nila si Lazaro na binuhay niya mula sa mga patay. Nagplano naman ang mga punong pari upang patayin din si Lazaro, dahil marami sa mga Judio ay pumunta dahil sa kanya at sumampalataya kay Jesus. Ang susunod na araw, ang malaking karamihan na dumating sa pista, nang marinig na dumarating si Jesus sa Jerusalem, kumuha ng mga sanga ng palma at lumabas upang salubungin siya, at sumigaw: Hosanna, pinagpala ang dumarating sa pangalan ng Panginoon, ang hari ng Israel. Pagkatapos makakita

ng isang asno si Jesus, umupo siya sa ibabaw nito, gaya ng nakasulat: Huwag matakot, anak na babae ng Sion; narito ang hari mo dumarating nakaupo sa ibabaw ng batang asno. Pero ang mga bagay na ito ay hindi nakaalam ng mga alagad niya sa una, pero noong niluwalhati si Jesus, noon naalaala nila na ang mga bagay na ito ay nakasulat tungkol sa kanya, at ang mga bagay na ito ginawa nila sa kanya. Kaya nga nagpatotoo ang karamihang kasama niya noong tinawag niya si Lazaro mula sa libingan at ibinangon niya siya mula sa mga patay. Dahil dito nagsalubong sa kanya ang karamihan, sapagkat narinig nila na ginawa niya ang tandang ito. Kaya nga ang mga Pariseo ay nagsabi sa isa't isa: Nakikita ninyo na wala kayong napapakinabangan? Tingnan, ang mundo ay sumunod sa kaniya. Mayroon namang ilang mga Griyego mula sa mga umaahon upang sumamba sa pista. Kaya ang mga ito ay lumapit kay Felipe na mula sa Bethsaida ng Galilea, at tinanong nila siya na nagsasabi: ginoo, nais naming makita si Jesus. Pumunta si Felipe at nagsabi kay Andres, at muli si Andres at si Felipe nagsabi kay Jesus; at si Jesus sumagot sa kanila na nagsasabi; dumating na ang oras upang maluwalhati ang anak ng tao. Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo, kung ang butil ng trigo na nahulog sa lupa ay hindi mamatay, ito mismo nag-iisa ay nananatili; kung pero mamatay, maraming bunga ay dinadala nito. Ang umiibig sa kanyang kaluluwa ay mawawalan nito, at ang napopoot sa kanyang kaluluwa sa mundong ito ay iingatan nito para sa buhay na walang hanggan. Kung ako ay paglilingkuran ng sinuman, sundin niya ako, at kung saan ako naroon, doon din ang lingkod ko ay magiging; at kung ako ay

paglilingkuran ng sinuman, parangalan siya ng Ama. Ngayon ang kaluluwa ko ay nabagabag, at ano ang sasabihin ko? Ama, iligtas mo ako mula sa oras na ito. Pero dahil dito dumating ako sa oras na ito. Ama, luwalhatiin mo ang iyong pangalan. Dumating nga ang tinig mula sa langit: at niluwalhati ko at muli luluwalhatiin ko. Ang karamihan samakatuwid na nakatayo at nakarinig ay nagsabi na nangyari ang kulog; ang iba ay nagsabi: isang sugo ang nagsalita sa kanya. Sumagot si Jesus at sinabi: Hindi para sa akin itong tinig na ito nangyari, kundi para sa inyo. Ngayon ay hatol ng mundong ito, ngayon ang pinuno ng mundong ito ay itatapon sa labas; at ako kung itataas mula sa lupa, lahat ay hihilahin ko sa aking sarili. Sinabi niya ito upang ipahiwatig kung anong uri ng kamatayan ang malapit na niyang kakaharapin. Sumagot sa kanya ang karamihan; kami nakarinig mula sa kautusan na ang Cristo nananatili magpakailanman, at paano mo sinasabi na kailangan itaas ang Anak ng Tao? Sino ang anak ng tao na ito? Kaya sinabi sa kanila ni Jesus, Kaunting panahon pa ang liwanag ay kasama ninyo. Maglakad kayo habang mayroon pa kayong liwanag, upang hindi kayo abutin ng kadiliman. At ang lumalakad sa kadiliman ay hindi alam kung saan siya pupunta. Habang mayroon pa kayong liwanag, maniwala kayo sa liwanag, upang kayo ay maging mga anak ng liwanag. Sinabi ni Jesus ang mga bagay na ito, at pagkatapos umalis, nagtago siya mula sa kanila. Ngunit kahit napakaraming mga tanda na ginawa niya sa harap nila, hindi sila naniwala sa kanya, upang matupad ang salita ni Isaias na propeta na sinabi niya: Panginoon, sino ang naniwala sa aming narinig? At ang bisig ng Panginoon, kanino ito inihayag? Dahil dito hindi sila

nakayang maniwala, sapagkat muli sinabi ni Isaias: binulag niya ang kanilang mga mata at pinatigás niya ang kanilang puso, upang hindi sila makakita sa kanilang mga mata at makaunawa sa kanilang puso at bumalik, at pagagalingin ko sila. Ang mga bagay na ito ay sinabi ni Isaias nang nakita niya ang kaluwalhatian niya at nagsalita tungkol sa kanya. Gayunpaman, kahit na mula sa mga pinuno, marami ang nanampalataya sa kanya, pero dahil sa mga Pariseo hindi sila umamin, upang hindi sila maging pinalabas sa sinagoga; minahal nila kasi ang karangalan ng mga tao higit pa kaysa sa karangalan ng Diyos. Si Jesus naman ay sumigaw at nagsabi: Ang naniniwala sa akin ay hindi naniniwala sa akin, kundi sa nagsugo sa akin, at ang nakakakita sa akin ay nakakakita sa nagsugo sa akin. Ako ay ilaw sa mundo na naparito, upang ang lahat na naniniwala sa akin ay hindi mananatili sa kadiliman. At kung may makinig sa akin ng aking mga salita at hindi maniwala, ako ay hindi humahatol sa kanya; sapagkat hindi ako dumating upang hatulan ang mundo, kundi upang iligtas ang mundo. Ang tumatangging sa akin at hindi tumatanggap ng mga salita ko, mayroon siyang humahatol sa kanya; ang salita na sinabi ko, iyon ay hahatol sa kanya sa huling araw; dahil ako mula sa aking sarili ay hindi nagsalita, kundi ang Amang nagpadala sa akin, siya mismo ay nagbigay sa akin ng utos kung ano ang sasabihin at kung ano ang sasalitain; at alam ko na ang utos niya ay buhay na walang hanggan. Ang mga bagay na sinasalita ko, tulad ng sinabi sa akin ng Ama, ganoon sinasalita ko.

13

Bago ng kapistahan ng Paskuwa, dahil alam ni Hesus na dumating na ang kanyang oras upang umalis mula sa mundong ito patungo sa Ama, pagkatapos niyang mahalin ang kanyang sariling mga tao na nasa mundo, hanggang wakas minahal niya sila. At nangyari ang hapunan, ang diyablo ay nagtapon na sa puso ni Judah na anak ni Simon Iscariot upang siya ay ipagkanulo, alam ni Jesus na lahat ay ibinigay sa kanya ng Ama sa mga kamay, at na mula sa Diyos siya ay lumabas at papunta sa Diyos siya ay pupunta, tumayo siya mula sa hapunan at inalis ang mga damit, at kinuha ang tuwalya at binigkisan ang kanyang sarili. Pagkatapos naglagay siya ng tubig sa palanggana, at nagsimulang hugasan ang mga paa ng mga alagad at punasan ng tuwalya na nakasuot sa kanyang baywang. Dumating nga siya kay Simon Pedro, at sinabi sa kanya ng taong iyon: Panginoon, ikaw ba ang maghuhugas ng mga paa ko? Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, Ang ginagawa ko, hindi mo alam ngayon, pero malalaman mo pagkatapos nito. Sinabi ni Pedro sa kanya: Hindi mo kailanman huhugasan ang aking mga paa. Sumagot si Jesus sa kanya, Kung hindi kita hugasan, wala kang bahagi sa akin. Sinabi sa kanya ni Simon Pedro, Panginoon, hindi lang ang mga paa ko, kundi pati na rin ang mga kamay at ang ulo. Sinabi sa kanya ni Jesus: Ang naligo ay hindi na kailangan pang hugasan ang mga paa, kundi malinis na siyang buo; at kayo ay malinis, ngunit hindi lahat. Alam niya kasi kung sino ang maghahatid sa kanya; dahil dito sinabi niya:

hindi lahat kayo malinis. Kaya nang hinugasan niya ang kanilang mga paa at kinuha ang kanyang mga damit, at muling humiga, sinabi niya sa kanila: Alam ba ninyo kung ano ang ginawa ko sa inyo? Kayo ay tumatawag sa akin na ang Guro at ang Panginoon, at tama ang sinasabi ninyo; ako nga ay ganoon. Kung kaya akong hinugasan ng inyong mga paa, ako ang Panginoon at ang Guro, kayo rin dapat hugasan ang mga paa ng isa't isa. Halimbawa kasi ibinigay ko sa inyo, upang kung paano ako gumawa sa inyo, kayo rin ay gumawa; totoo totoo sinasabi ko sa inyo, hindi ang alipin mas dakila kaysa sa kanyang panginoon, ni ang apostol mas dakila kaysa sa nagsugo sa kanya. Kung alam ninyo ang mga bagay na ito, mapalad kayo kung gawin ninyo ang mga ito. Hindi tungkol sa lahat ninyo sinasabi ko; ako ay nakakaalam kung sino ang pinili ko; pero upang ang kasulatan ay matupad, ang kumakain ng tinapay kasama ko ay itinataas laban sa akin ang kaniyang sakong. Mula ngayon sinasabi ko sa inyo bago ito mangyari, upang kapag mangyari ay maniwala kayo na ako nga. Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo, ang tumatanggap ng sinumang ipapadala ko ay tumatanggap sa akin, at ang tumatanggap sa akin ay tumatanggap sa nagpadala sa akin. Matapos sabihin ang mga ito, si Jesus ay nagambala sa espiritu, at sumaksi at sinabi: Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo na isa sa inyo ay magkakanulo sa akin. Tumingin nga sa isa't isa ang mga alagad, nalilito tungkol sa kung sino ang tinutukoy niya. Mayroon ngang nakahilig na isa mula sa mga alagad niya sa dibdib ni Hesus, na siyang minamahal ni Hesus; kaya tumango si Simon Pedro sa kanya upang magtanong kung sino nga ang tungkol sa kaniya sinasabi.

Pagkahulog noon sa dibdib ni Jesus, sinasabi niya sa kanya, Panginoon, sino? Sumasagot si Jesus: Siya yaon na kung kanino ko ibibigay ang piraso ng tinapay pagkatapos kong isawsaw. At pagkatapos isawsaw ang piraso ng tinapay, ibinibigay niya kay Hudas na anak ni Simon Iscariote. At pagkatapos ng subo, noon ay pumasok sa kanya si Satanas. Kaya sinabi ni Jesus sa kanya, Ang ginagawa mo, gawin mo nang mas mabilis. Ngunit ito, walang sinuman sa mga nakahiga ang nakaalam kung bakit sinabi niya ito sa kanya; sapagkat ang ilan ay nag-isip, dahil ang kahon ng salapi ay hawak ni Judah, na sinasabi sa kanya ni Jesus, bumili ng kung ano ang kailangan natin para sa pista, o bigyan niya ng isang bagay ang mga mahirap. Kaya pagkatapos kunin ang subo, yaong isa ay kaagad lumabas; at gabi na. Noong lumabas nga siya, sinabi ni Hesus: Ngayon niluwalhati ang anak ng tao, at ang Diyos niluwalhati sa kanya. Kung ang Diyos ay niluwalhati sa kanya, at ang Diyos ay luluwalhati siya sa kanyang sarili, at agad na luluwalhati siya. Mga munting anak, kaunti na lang kasama ninyo ako. Hahanapin ninyo ako, at kung paano sinabi ko sa mga Hudyo na kung saan ako pupunta, kayo ay hindi makakapunta, at sa inyo sinasabi ko ngayon. Bagong utos ang binibigay ko sa inyo upang kayo ay magmahalan sa isa't isa, kung paano ko kayo minahal upang kayo rin ay magmahalan sa isa't isa. Sa pamamagitan nito malalaman ng lahat na kayo ay mga alagad ko, kung mayroon kayong pagmamahal sa isa't isa. Sinabi sa kanya ni Simon Pedro: Panginoon, saan ka pupunta? Sumagot sa kanya si Jesus, Kung saan ako pupunta, hindi mo ako masusundan ngayon, pero sa bandang huli susundan mo ako. Sinabi sa kanya ni Pedro:

Panginoon, bakit hindi ako makakasunod sa iyo ngayon? Ilalagay ko ang aking kaluluwa para sa iyo. Sumagot sa kanya si Jesus, Ang kaluluwa mo para sa akin ilalagay mo? Katotohanan, katotohanan, sinasabi ko sa iyo, hindi tutunog ang manok hanggang itatanggi mo ako nang tatlong beses.

14

Huwag magambala ang inyong puso; kayo ay naniniwala sa Diyos, at sa akin din kayo naniniwala. Sa bahay ng ama ko ay maraming tirahan; kung hindi, sinabi ko na sana sa inyo; pupunta ako upang ihanda ang lugar para sa inyo; at kung pupunta ako at ihanda ko ang lugar para sa inyo, babalik ako at kukunin ko kayo patungo sa aking sarili, upang kung nasaan ako, kayo rin ay nandoon. At alam ninyo kung saan ako pupunta, at alam ninyo ang daan. Sinasabi sa kanya ni Tomas: Panginoon, hindi namin alam kung saan ka pupunta; at paano namin malalaman ang daan? Sinabi sa kanya ni Jesus, Ako ay ang daan at ang katotohanan at ang buhay; walang sinuman pumupunta sa Ama kundi sa pamamagitan ko. Kung nakilala ninyo ako, nakilala ninyo sana ang aking ama. At mula ngayon, kilala ninyo siya at nakita na ninyo siya. Sinabi ni Felipe sa kanya, Panginoon, ipakita mo sa amin ang Ama, at sapat na iyon para sa amin. Sinasabi sa kanya ni Jesus: Ganito katagal na panahon kasama ko kayo, at hindi mo pa ako nakilala, Felipe? Ang nakakita sa akin ay nakakita sa Ama; at paano ka nagsasabi, Ipakita mo sa amin ang Ama? Hindi ka ba naniniwala na ako ay

nasa Ama at ang Ama ay nasa akin? Ang mga salitang aking sinasabi sa inyo, mula sa aking sarili ay hindi ako nagsasalita; pero ang Ama na nananatili sa akin, siya mismo ang gumagawa ng mga gawa. Maniniwala kayo sa akin na ako ay nasa Ama at ang Ama ay nasa akin; pero kung hindi, dahil sa mga gawang iyon maniniwala kayo sa akin. Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo, ang naniniwala sa akin, ang mga gawang ginagawa ko ay gagawin din niya, at mas malaki pa kaysa sa mga ito ay gagawin niya, dahil ako ay pupunta sa aking Ama, at anuman ang hingin ninyo sa aking pangalan, ito ay gagawin ko, upang maluwalhati ang Ama sa Anak. Kung ano ang inyong hingin sa aking pangalan, ako ang gagawa nito. Kung mahal ninyo ako, sundin ang aking mga utos, at ako ay tatanungin ang Ama at ibibigay niya sa inyo ang ibang Tagapagtanggol, upang manatili siyang kasama ninyo magpakailanman, ang Espiritu ng katotohanan, na hindi matatanggap ng mundo, dahil hindi nito ito nakikita ni hindi nito ito nakikilala; pero kayo ay nakikilala ito, dahil nananatili ito sa inyo at magiging nasa inyo. Hindi ko kayo iiwan na mga ulila; paparito ako sa inyo. Kaunti na lang at ang mundo ay hindi na makikita ako, pero kayo ay makikita ako, dahil ako ay nabubuhay at kayo ay mabubuhay. Sa araw na iyon malalaman ninyo na ako ay nasa aking Ama at kayo ay nasa akin at ako ay nasa inyo. Ang may mga utos ko at tumutupad sa kanila, siya ay ang umiibig sa akin; at ang umiibig sa akin ay mamahalin ng aking Ama, at ako ay mamahalin siya at ipahahayag ko sa kanya ang aking sarili. Sinabi sa kanya ni Judah, hindi ang Iscariot: Panginoon, at ano ang nangyari na sa amin mo balak na ipakita ang iyong sarili at hindi sa mundo?

Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya: Kung sino ang umiibig sa akin, susundin niya ang salita ko, at ang ama ko ay mamahalin siya, at pupunta kami sa kanya at gagawa kami ng tahanan kasama niya. Ang hindi umiibig sa akin ay hindi tumutupad sa aking mga salita; at ang salitang naririnig ninyo ay hindi akin, kundi ng Amang nagpadala sa akin. Ang mga bagay na ito ay sinabi ko sa inyo habang nananatili ako sa inyo; ngunit ang Tagapagtanggol, ang Banal na Espiritu na ipapadala ng Ama sa pangalan ko, siya ay magtuturo sa inyo ng lahat ng bagay at magpapaalala sa inyo ng lahat ng bagay na sinabi ko sa inyo. Kapayapaan iniiwan ko sa inyo, kapayapaan kong akin ibinibigay ko sa inyo; hindi kung paano nagbibigay ang mundo, ako nagbibigay sa inyo. Huwag magambala ang inyong puso ni huwag matakot. Narinig ninyo na ako ay nagsabi sa inyo, umaalis ako at dumarating sa inyo; kung iniibig ninyo ako, kayo sana ay nagalak dahil sinabi ko, pupunta ako sa Ama; dahil ang Ama ko ay mas dakila kaysa sa akin; at ngayon sinabi ko na sa inyo bago ito mangyari, upang kapag mangyari ay sumampalataya kayo. Hindi na ako magsasalita ng marami sa inyo; sapagkat dumarating ang pinuno ng mundo, at sa akin ay wala siyang anuman; ngunit upang malaman ng mundo na iniibig ko ang Ama, at kung paano nag-utos sa akin ang Ama, gayon ko ginagawa. Bumangon kayo, umalis na tayo mula dito.

15

Ako ay ang tunay na puno ng ubas, at ang ama ko ay ang

magsasaka. Bawat sanga sa akin na hindi nagdadala ng bunga, inaalis niya ito, at bawat sangang nagdadala ng bunga, nililinis niya ito, upang magdala ng mas maraming bunga. Malinis na kayo dahil sa salitang sinabi ko sa inyo. Manatili kayo sa akin, at ako sa inyo. Kung paano ang sanga ay hindi makakapagbunga mula sa sarili nito, kung hindi ito mananatili sa puno ng ubas, ganoon din kayo, kung hindi kayo mananatili sa akin. Ako ang puno ng ubas, kayo ang mga sanga. Ang nananatili sa akin at ako sa kaniya, ito ay nagbubunga ng marami, dahil bukod sa akin hindi kayo makakagawa ng anuman. Kung hindi manatili ang sinuman sa akin, siya ay itinapon sa labas tulad ng sanga at natuyo, at tinitipon nila ang mga iyon at itinapon sa apoy, at sinusunog. Kung kayo ay manatili sa akin at ang aking mga salita ay manatili sa inyo, anuman ang nais ninyo ay hingin, at ito ay magiging sa inyo. Sa ganito niluwalhati ang aking Ama, upang kayo ay magbunga ng marami, at kayo ay magiging mga alagad ko. Kung paano minahal ako ng Ama, gayundin ako ay umibig sa inyo; manatili kayo sa aking pagmamahal. Kung susundin ninyo ang aking mga utos, mananatili kayo sa aking pag-ibig, gaya ng ako ay tinupad ang mga utos ng aking ama at nananatili sa kanyang pag-ibig. Sinabi ko sa inyo ang mga ito upang ang aking kagalakan ay manatili sa inyo at ang inyong kagalakan ay mapuspos. Ito ang utos ko, upang magmahalan kayo sa isa't isa kung paano ako umibig sa inyo. Walang sinuman ang may mas malaking pag-ibig kaysa dito, upang ang isang tao ay maglagay ng kaluluwa niya para sa mga kaibigan niya. Kayo ay mga kaibigan ko, kung gawin ninyo ang lahat ng aking iniuutos sa inyo. Hindi ko na kayo tinatawag na mga

alipin, dahil ang alipin ay hindi nakakaalam kung ano ang ginagawa ng kanyang panginoon; kayo naman ay tinawag ko na mga kaibigan, dahil lahat ng mga bagay na narinig ko mula sa aking ama ay ipinaalam ko sa inyo. Hindi kayo pumili sa akin, kundi ako ang pumili sa inyo, at inilagay ko kayo upang kayo ay pumunta at magbunga, at ang inyong bunga ay mananatili, upang anuman ang inyong hingin sa Ama sa aking pangalan, ibigay niya sa inyo. Ang mga bagay na ito inutusan ko sa inyo, upang kayo ay magmahalan sa isa't isa. Kung kinapopootan kayo ng mundo, alamin ninyo na ako ang una niyang kinapootan kaysa sa inyo. Kung kayo ay mula sa mundo, ang mundo ay mamahalin ang sarili nito; ngunit dahil kayo ay hindi mula sa mundo, kundi ako ay pumili sa inyo mula sa mundo, dahil dito kinamumuhian kayo ng mundo. Alalahanin ninyo ang salita na sinabi ko sa inyo: ang alipin ay hindi mas dakila kaysa sa kanyang panginoon. Kung ako ay inusig nila, kayo rin ay uusigin nila; kung ang salita ko ay iningatan nila, ang inyo rin ay iingatan nila. Pero ang lahat ng mga bagay na ito gagawin nila sa inyo dahil sa pangalan ko, sapagkat hindi nila kilala ang nagsugo sa akin. Kung hindi ako dumating at nagsalita sa kanila, sila ay walang kasalanan; ngunit ngayon wala silang dahilan tungkol sa kanilang kasalanan. Ang napopoot sa akin ay napopoot din sa aking Ama. Kung ang mga gawang hindi ko ginawa sa kanila na walang ibang gumawa, kasalanan ay wala sila; ngayon nga nakita nila at napagmuhi nila ako at ang aking ama. Pero upang matupad ang salita na nakasulat sa kanilang kautusan, na kinamuhian nila ako nang walang dahilan. Ngunit kapag dumating ang tagapagtanggol na ipapadala ko sa inyo

mula sa Ama, ang Espiritu ng katotohanan na lumalabas mula sa Ama, siya ay magpapatotoo tungkol sa akin; at kayo naman ay nagpapatotoo, dahil mula sa simula ay kasama ko kayo.

16

Sinabi ko sa inyo ang mga bagay na ito upang hindi kayo matisod. Gagawin nila kayong pinalabas sa pagtitipon; pero dumarating ang oras upang ang bawat pumatay sa inyo ay mag-isip na nag-aalok siya ng paglilingkod sa Diyos. At gagawin nila ang mga bagay na ito, dahil hindi nila nakilala ang Ama ni hindi rin ako. Pero sinabi ko sa inyo ang mga bagay na ito para kapag dumating ang oras, maalala ninyo ang mga ito na ako ang nagsabi sa inyo. Pero ang mga bagay na ito ay hindi ko sinabi sa inyo mula sa simula, dahil ako ay kasama ninyo. Ngayon at pupunta ako sa ang nagpadala sa akin, at walang sinuman mula sa inyo ay tumatanong sa akin kung saan ako pupunta, pero dahil ang mga bagay na ito ay sinabi ko sa inyo, ang kalungkutan ay napuno ang inyong puso. Pero sinasabi ko sa inyo ang katotohanan: makakabutihan ninyo na ako umalis. Sapagkat kung ako ay hindi umalis, ang tagapagtanggol ay hindi darating sa inyo; ngunit kung ako ay umalis, ipapadala ko siya sa inyo; at pagdating niya, susumbatan niya ang mundo tungkol sa kasalanan at tungkol sa katuwiran at tungkol sa paghatol. Tungkol sa kasalanan nga, dahil hindi sila naniniwala sa akin; tungkol sa katuwiran naman, dahil papunta ako sa aking Ama at hindi na ninyo ako makikita; tungkol naman sa paghatol, dahil

ang pinuno ng mundong ito ay nahatulan na. Mayroon pa akong maraming bagay na sasabihin sa inyo, pero hindi ninyo kayang dalhin ngayon. Kapag naman dumating iyon, ang Espiritu ng katotohanan, gagabay siya sa inyo sa lahat ng katotohanan; sapagkat hindi siya magsasalita mula sa kanyang sarili, pero kung ano ang maririnig niya ay sasalitain niya, at ang mga darating ay ipahahayag niya sa inyo. Siya ay luluwalhati sa akin, sapagkat mula sa akin ay kukuha at ipahahayag sa inyo. Lahat ng mga bagay na mayroon ang Ama ay akin; dahil dito sinabi ko na mula sa akin kukunin niya at ipahahayag sa inyo. Kaunti at hindi ninyo ako makikita, at muling kaunti at makikita ninyo ako, sapagkat ako ay pupunta sa Ama. Nagsabi nga ang ilan sa mga alagad niya sa isa't isa: Ano ito na sinasabi niya sa atin, sandali at hindi ninyo ako makikita, at muli sandali at makikita ninyo ako, at dahil ako ay pupunta sa Ama? Sinasabi nga nila: Ano ba itong maliit na sinasabi niya? Hindi namin alam kung ano ang sinasabi niya. Nalaman nga ni Jesus na gusto nila siyang tanungin, at sinabi niya sa kanila: Tungkol dito ba nagtatanungan kayo sa isa't isa dahil sinabi ko, Kaunti at hindi ninyo ako makikita, at muli kaunti at makikita ninyo ako? Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo na iiyak kayo at tutuluyan kayo, at ang mundo ay magagalak; at kayo ay malulungkot, pero ang lungkot ninyo ay magiging kagalakan; ang babae kapag nanganganak, may lungkot siya, dahil dumating na ang oras niya; pero kapag ipinanganak na niya ang bata, hindi na niya naaalala ang kapighatian dahil sa kagalakan na ipinanganak ang tao sa mundo. At kayo nga ay may kalungkutan nga ngayon; pero makikita ko kayong muli at magagalak ang inyong puso, at ang

inyong kagalakan ay walang sinuman ang aagaw mula sa inyo. At sa araw na iyon, hindi ninyo ako tatanungin ng anuman; totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo na kung ano man ang inyong hingin sa Ama sa pangalan ko, ibibigay niya sa inyo. Hanggang ngayon hindi kayo humingi ng anuman sa pangalan ko; humingi kayo at kayo ay tatanggap, upang ang kagalakan ninyo ay maging napupuno. Ang mga ito sa mga talinghaga ay nagsalita ako sa inyo; pero dumarating ang oras na hindi na sa mga talinghaga magsasalita ako sa inyo, kundi sa katapangan tungkol sa Ama ay magpapahayag ako sa inyo. Sa araw na iyon sa pangalan ko kayo ay hihingi; at hindi ko sinasabi sa inyo na ako ay hihingi sa Ama tungkol sa inyo; sapagkat ang Ama mismo ay umiibig sa inyo, dahil kayo ay umibig sa akin, at naniwala kayo na ako ay nanggaling mula sa Diyos. Lumabas ako mula sa Ama at dumating ako sa mundo; muli iniiwan ko ang mundo at pupunta ako sa Ama. Sinasabi sa kanya ng mga alagad niya, Masdan, ngayon nang may katapangan ka nagsasalita, at walang kawikaan ang sinasabi mo. Ngayon alam namin na alam mo ang lahat at wala kang pangangailangan na may magtanong sa iyo. Sa ganito, naniniwala kami na mula sa Diyos ka lumabas. Sumagot sa kanila si Jesus: ngayon lang ba kayo naniniwala? Narito, dumarating ang oras, at ngayon dumating na, upang kayo ay makalat, bawat isa sa kanyang sarili, at ako lamang ay iwanan ninyo; at hindi ako nag-iisa, dahil ang Ama ay kasama ko. Sinabi ko sa inyo ang mga bagay na ito upang sa akin ay magkaroon kayo ng kapayapaan. Sa mundo magkakaroon kayo ng kapighatian; pero magpakatatag kayo, ako ay nagtagumpay na sa mundo.

17

Ang mga ito ay sinabi ni Jesus, at itinanghal niya ang kanyang mga mata sa langit at sinabi: Ama, dumating na ang oras; luwalhatiin mo ang iyong anak, upang ang iyong anak ay luwalhatiin ka rin, gaya ng ibinigay mo sa kanya ang awtoridad sa lahat ng laman, upang lahat na ibinigay mo sa kanya ay ibibigay niya sa kanila ang buhay na walang hanggan. Ito naman ay ang walang hanggang buhay, upang makilala nila ikaw ang tanging tunay na Diyos at siya na isinugo mo si Hesus Kristo. Niluwalhati kita sa ibabaw ng lupa, natapos ko ang gawaing ibinigay mo sa akin upang gawin; at ngayon luwalhatiin mo ako, Ama, kasama mo mismo sa kaluwalhatiang mayroon ako bago pa umiiral ang mundo kasama mo. Ipinahayag ko ang iyong pangalan sa mga taong ibinigay mo sa akin mula sa mundo. Sa iyo sila noon at sa akin mo sila ibinigay, at ang iyong salita ay kanilang iningatan. Ngayon nakilala nila na lahat ng ibinigay mo sa akin ay mula sa iyo; na ang mga salitang ibinigay mo sa akin ay ibinigay ko sa kanila, at sila mismo ay tumanggap, at tunay na nakilala na mula sa iyo ako lumabas, at naniwala sila na ikaw ang nagpadala sa akin. Ako ay nananalangin tungkol sa kanila; hindi ako nananalangin tungkol sa mundo, kundi tungkol sa mga ibinigay mo sa akin, dahil sa iyo sila, at ang lahat ng akin ay iyo, at ang iyo ay akin, at ako ay niluwalhati sa kanila. At hindi na ako nasa mundo, at sila ay nasa mundo, at ako ay pupunta sa iyo. Amang banal, ingatan mo sila sa iyong pangalan na ibinigay mo sa akin, upang sila ay

maging isa gaya natin. Noong ako ay kasama nila sa mundo, ako ay nag-ingat sa kanila sa iyong pangalan; yaong mga ibinigay mo sa akin ay iningatan ko, at walang sinuman sa kanila ay nawala maliban sa anak ng kapahamakan, upang matupad ang kasulatan. Ngayon at papunta ako sa iyo, at ang mga bagay na ito sinasalita ko sa mundo upang magkaroon sila ng kagalakan kong napuno sa kanila. Ibinigay ko sa kanila ang salita mo, at kinamuhian sila ng mundo, dahil hindi sila mula sa mundo, tulad na ako ay hindi mula sa mundo. Hindi ako humihingi na alisin mo sila mula sa mundo, kundi na ingatan mo sila mula sa masama. Hindi sila mula sa mundo, tulad ko na hindi mula sa mundo. Banal-banalin mo sila sa katotohanan mo; ang salita mo ay katotohanan. Kung paano mo ako isinugo sa mundo, gayundin naman ako ay nagsugo sa kanila sa mundo. At para sa kanila ako nagpapabanal ng aking sarili, upang sila rin ay maging napabanal sa katotohanan. Hindi lamang tungkol sa mga ito ako nananalangin, kundi pati na rin tungkol sa mga naniniwala sa akin dahil sa kanilang salita, upang silang lahat ay maging isa, kung paanong ikaw, Ama, ay nasa akin at ako ay nasa iyo, upang sila rin ay maging isa sa atin, upang ang mundo ay sumampalataya na ikaw ang nagsugo sa akin. At ako, ang kaluwalhatian na ibinigay mo sa akin ay ibinigay ko sa kanila, upang sila ay maging isa gaya ng kami ay isa, ako sa kanila at ikaw sa akin, upang sila ay maging sakdal sa isa, at upang malaman ng mundo na ikaw ay nagsugo sa akin at minahal mo sila gaya ng minahal mo ako. Ama, yaong mga ibinigay mo sa akin, nais ko na kung saan ako naroon ay mayroon din sila kasama ko, upang makita nila ang kaluwalhatian ko na ibinigay

mo sa akin, sapagkat minahal mo ako bago ang pagkakatatag ng mundo. Amang matuwid, at ang mundo ay hindi ka nakilala, pero ako ay nakilala kita, at ang mga ito ay nakakilala na ikaw ay nagsugo sa akin; at ipinakikilala ko sa kanila ang iyong pangalan at ipakikikilala ko, upang ang pag-ibig na ipinagmamahal mo sa akin ay nasa kanila, at ako ay nasa kanila.

18

Nang masabi ang mga ito, si Jesus ay lumabas kasama ang mga alagad niya sa kabilang ng batis ng Kidron, kung saan may hardin, na kung saan pumasok siya mismo at ang mga alagad niya. Alam naman ni Judah na nagsusuko sa kanya ang lugar, dahil madalas nagtipon si Jesus doon kasama ng mga alagad niya. Kaya nga si Judah, pagkatapos kunin ang kohorte at mga lingkod mula sa mga punong pari at mga Pariseo, pumupunta doon kasama ang mga sulo at mga ilawan at mga sandata. Si Jesus nga, alam ang lahat ng mga bagay na darating sa kanya, lumabas at sinabi sa kanila: Sino ang hinahanap ninyo? Sumagot sila sa kanya, Si Jesus na taga-Nazaret. Sinasabi ni Jesus sa kanila, Ako nga. Nakatayo rin naman si Judah, ang nagsusuko sa kanya, kasama nila. Kaya nang sabihin niya sa kanila na Ako nga, sila ay umatras at bumagsak sa lupa. Muli nga sila niya tinanong: Sino ang hinahanap ninyo? Sila naman ay nagsabi: Si Jesus na taga-Nazaret. Sumagot si Jesus, Sinabi ko na sa inyo na ako nga. Kung ako nga ang hinahanap ninyo, hayaan ninyo ang mga ito umalis; upang matupad ang salita na sinabi ko, na yaong

mga ibinigay mo sa akin, hindi ko nawala kahit isa sa kanila. Si Simon Pedro nga may hawak na espada ay binunot niya ito, at sinaktan niya ang alipin ng punong pari at pinutol niya ang kanang tainga niya; at ang pangalan ng alipin ay Malco. Kaya sinabi ni Hesus kay Pedro, Ilagay ang espada sa kaluban; ang kopang ibinigay sa akin ng Ama, hindi ko ba iinumin? Ang kohorte at ang tribuno at ang mga katulong ng mga Judio ay dinakip si Jesus at ginapos siya, at dinala siya kay Anas una; sapagkat siya ay biyenan ni Caiafas, na siyang punong pari ng taong iyon. Si Caifas nga ang nagpayo sa mga Judio na mapapakinabangan na isang tao ay mamatay para sa bayan. Sumusunod naman kay Jesus si Simon Pedro at ang ibang alagad. Ang alagad na iyon ay kilala ng punong pari, at pumasok kasama ni Hesus sa loob ng patyo ng punong pari; pero si Pedro ay nakatayo sa tabi ng pinto sa labas. Lumabas nga ang isang alagad, na kilala ng punong pari, at nagsabi sa bantay-pinto, at ipinasok si Pedro. Kaya sinabi ng babaeng katulong na bantay-pinto kay Pedro: Hindi ka ba isa rin sa mga alagad ng lalaking ito? Sinasabi niya: Hindi. Nakatayo ang mga alipin at ang mga katulong na nakagawa ng apoy na uling, dahil malamig, at nag-iinit sila; at kasama nila si Pedro na nakatayo at nag-iinit. Kaya nga ang punong pari ay tinanong si Jesus tungkol sa kanyang mga alagad at tungkol sa kanyang turo. Sumagot sa kanya si Jesus, Ako ay may katapangan na nagsalita sa mundo; ako ay laging nagturo sa pagtitipon at sa templo, kung saan laging nagtitipon ang mga Judio, at sa lihim ay wala akong sinabi. Ano ba ang tinatanong mo sa akin? Tanungin ang mga nakarinig kung ano ang sinabi ko sa kanila; tingnan mo, alam ng mga ito

kung ano ang sinabi ko. Ngunit nang masabi niya ang mga bagay na ito, isa sa mga katulong na nakatayo sa tabi ay sumampal kay Hesus na nagsasabi, Ganyan ka sumagot sa punong pari? Sumagot sa kanya si Jesus, Kung masama ang pagsalita ko, magpatotoo tungkol sa kasamaan; pero kung mabuti, bakit mo ako pinapalo? Ipinadala siya ni Anas na nakatali kay Caifas na punong pari. At si Simon Pedro ay nakatayo at nagpapainit ng sarili. Sinabi nga nila sa kanya: Hindi ba ikaw ay isa sa mga alagad niya? Tinanggihan nga ng taong iyon at sinabi, Hindi ako. Nagsasalita ang isa sa mga alipin ng punong pari, na kamag-anak ng taong pinutlan ni Pedro ng tainga: Hindi ba kita nakita sa hardin kasama niya? Muli nga tumanggi si Pedro, at agad tumilaok ang tandang. Dinala nila si Jesus mula kay Caiaphas papunta sa praetorium; at umaga na; at sila mismo ay hindi pumasok sa praetorium, para hindi sila madungisan, kundi para makakain ang paskua. Lumabas nga si Pilato patungo sa kanila at sinabi, Anong akusasyon ang dala ninyo laban sa taong ito? Sumagot sila at sinabi sa kanya: Kung hindi ito masama ang gawa, hindi sana namin siya ibinigay sa iyo. Sinabi nga ni Pilato sa kanila, Kunin ninyo siya at husgahan ninyo siya ayon sa inyong batas. Sinabi nga sa kanya ng mga Judio: Sa amin ay hindi pinahihintulutan na pumatay ng kahit sino, upang matupad ang salita ni Jesus na sinabi niya na nagsasaad kung anong uri ng kamatayan ang malapit niyang kamatayan. Pumasok nga sa pretoryo muli si Pilato at tinawag si Jesus at sinabi sa kanya ikaw ba ang hari ng mga Judio Sumagot sa kanya si Jesus: Mula sa iyong sarili ka ba nagsasabi nito o iba ang nagsabi sa iyo tungkol sa akin? Sumagot si Pilato; hindi

naman ako Judio, di ba? Ang bansa mo at ang mga punong pari ay nagbigay sa iyo sa akin; ano ang ginawa mo? Sumagot si Jesus: Ang kaharian ko ay hindi mula sa mundong ito; kung mula sa mundong ito ang kaharian ko, ang mga lingkod ko sana ay nakipaglaban, upang hindi ako maibigay sa mga Judio; ngunit ngayon ang kaharian ko ay hindi mula dito. Sinabi nga ni Pilato sa kanya, Hari ka nga? Sumagot si Jesus: Ikaw ang nagsasabi na ako ay hari. Ako ay para dito ipinanganak at para dito pumarito sa mundo, upang magpatotoo sa katotohanan. Bawat taong nagmumula sa katotohanan ay nakikinig sa aking tinig. Sinabi sa kanya ni Pilato: Ano ba ang katotohanan? At pagkatapos sabihin nito, muli siyang lumabas patungo sa mga Judio at sinabi niya sa kanila: Ako ay walang nakikitang dahilan sa kanya; at mayroon ngang kaugalian sa inyo na isa ay pakakawalan ko sa inyo sa Paskua; nais nga ba ninyo na pakakawalan ko sa inyo ang hari ng mga Judio? Sumigaw nga muli silang lahat na nagsasabi: Huwag ito, kundi si Barabbas. Ngunit si Barabbas ay isang tulisan.

19

Noon nga kinuha ni Pilato si Jesus at hinampas. At ang mga sundalo, nang maala ang korona mula sa mga tinik, ay inilagay nila ito sa kanyang ulo, at damit na kulay-ube ay isinuot nila sa kanya, at sinasabi nila: Maligayang pagdating, ang hari ng mga Judio; at binibigyan nila siya ng mga sampal. Lumabas nga muli sa labas si Pilato at sinabi sa kanila, Tingnan ninyo, dadalhin ko

sa inyo siya sa labas, para malaman ninyo na sa kanya walang kasalanan akong nakikita. Lumabas nga si Jesus sa labas na suot ang tinik na korona at ang purpurang damit, at sinabi niya sa kanila, Tingnan ang tao. Kaya nang makita siya ng mga punong pari at ng mga katulong, sumigaw sila na nagsasabi, Ipako sa krus! Ipako sa krus siya! Sinabi ni Pilato sa kanila: Kunin ninyo siya at ipako sa krus; ako kasi ay hindi nakakakita sa kanya ng dahilan. Sumagot sa kanya ang mga Judio, Kami ay may batas, at ayon sa aming batas dapat siyang mamatay, dahil ginawa niya ang kanyang sarili na anak ng Diyos. Kaya nang narinig ni Pilato itong salitang ito, lalo siyang natakot, at pumasok sa pretoryo muli at sinabi kay Hesus, Saan ka galing? Ngunit si Jesus ay hindi nagbigay ng sagot sa kanya. Kaya sinabi nga ni Pilato sa kanya sa akin ba hindi ka nagsasalita Hindi mo ba alam na may awtoridad ako na ipako ka sa krus at may awtoridad ako na palayain ka? Sumagot si Jesus: hindi ka nagkaroon ng kahit anong awtoridad laban sa akin, kung hindi ito ibinigay sa iyo mula sa itaas; dahil dito ang nagsusuko sa akin sa iyo ay may mas malaking kasalanan. Mula nito, si Pilato ay nagsisikap na palayain siya; pero ang mga Judio ay sumisigaw na nagsasabi: kung palayain mo siya, hindi ka kaibigan ni Cesar. Ang bawat gumagawa ng sarili niyang hari ay sumasalungat sa Cesar. Kaya nga si Pilato, nang marinig niya itong salita, dinala niya sa labas si Jesus, at umupo sa platform sa lugar na tinatawag na Lithostroton, sa Hebreo naman Gabbatha; at ito ay paghahanda ng paskuwa, oras naman ay mga ikaanim; at sinabi niya sa mga Judio; tingnan ninyo ang hari ninyo. At ang mga tao ay sumigaw: Alisin! Alisin! Ipako sa krus siya! Sinabi ni Pilato sa kanila:

Ipapako ko ba sa krus ang hari ninyo? Sumagot ang mga punong pari: Wala kaming hari kundi si Cesar. Noon nga kaya ibinigay niya siya sa kanila upang maipako sa krus. Tinanggap nila si Jesus at dinala; at habang dinadala ang kanyang krus, lumabas siya patungo sa lugar na tinatawag na Bungo, na tinatawag sa Hebreo na Golgota, kung saan siya ipinako nila sa krus, at kasama niya ay iba pang dalawa sa magkabilang dako, at si Jesus ay nasa gitna. Sumulat naman ng titolo si Pilato at inilagay ito sa krus; at nakasulat: Si Jesus ang Nazareno ang Hari ng mga Judio. Kaya nga ang karatulang ito, marami sa mga Judio ang nakabasa, dahil malapit sa lungsod ang lugar kung saan naipako sa krus si Jesus; at nakasulat ito sa Hebreo, sa Griego, at sa Latin. Sinabi nga ng mga pangulong pari ng mga Judio kay Pilato: Huwag mong isulat, Ang Hari ng mga Judio, kundi Sinabi niya, Hari ako ng mga Judio. Sumagot si Pilato: Ang isinulat ko, isinulat ko. Kaya ang mga sundalo, noong ipako nila sa krus si Jesus, kinuha nila ang kanyang mga damit at ginawa nilang apat na bahagi, bawat sundalo ay may isang bahagi, at ang tunika; ngunit ang tunika ay walang tahi, hinabi mula sa itaas hanggang sa kabuuan. Kaya sinabi nila sa isa't isa: huwag nating punitin ito, pero magpalabunutan na lang tayo tungkol dito kung kanino ito mapupunta; upang matupad ang kasulatan na nagsasabi: hinati nila ang mga damit ko para sa kanilang sarili, at sa kasuotan ko naghagis sila ng palabunutan. Kaya nga ang mga sundalo ay gumawa ng mga bagay na ito. Nakatayo naman sa tabi ng krus ni Jesus ang kanyang ina at ang kapatid na babae ng kanyang ina, si Maria na asawa ni Clopas at si Maria Magdalena. Si Jesus nga, nang makita ang kanyang ina at ang alagad na

nakatayo na kanyang minamahal, sinasabi sa kanyang ina: Babae, tingnan mo ang iyong anak. Pagkatapos, sinabi niya sa alagad: Narito ang iyong ina. At mula sa oras na iyon, kinuha ng alagad siya sa sarili niyang tahanan. Pagkatapos nito, nalalaman ni Jesus na lahat ay natapos na, upang matupad ang kasulatan, sinabi niya: Nauuhaw ako. Kaya ang sisidlan nga ay nakalagay na puno ng suka; at sila naman, pagkatapos punuin ang isponghiya ng suka at ilagay sa isopo, ay dinala nila ito sa bibig niya. Kaya nang tumanggap si Jesus ng suka, nagsabi siya, Natapos na, at yumuko ng ulo, ibinigay niya ang espiritu. Ang mga Judio nga, upang hindi manatili sa krus ang mga katawan sa Sabbath, dahil araw ng paghahanda iyon; sapagkat malaki ang araw ng Sabbath na iyon; nagtanong sila kay Pilato upang baliin ang kanilang mga binti, at alisin. Dumating nga ang mga sundalo, at sa una binali nila ang mga binti at sa isa pa na ipinako sa krus kasama niya; pero pagdating nila kay Jesus, nang makita nila siyang patay na, hindi nila binali ang kanyang mga binti, kundi isa sa mga sundalo ay tinusok ng sibat ang kanyang tagiliran, at agad lumabas ang dugo at tubig. At ang nakakita ay nagpatotoo na, at totoo ang kanyang patotoo, at alam niya na totoo ang sinasabi niya, upang kayo rin ay maniwala. Nangyari nga ang mga ito, upang matupad ang kasulatan: ang buto niya ay hindi mababali. At muli ang iba pang kasulatan ay nagsasabi: makikita nila siya na kanilang sinaksak. Pagkatapos ng mga bagay na ito, nagtanong kay Pilato si Jose na mula sa Arimatea, na siyang alagad ni Jesus, ngunit nakatago dahil sa takot sa mga Judio, upang kunin ang katawan ni Jesus; at pumayag si Pilato. Dumating nga siya at kinuha ang

katawan ni Jesus. Dumating naman si Nicodemo, ang pumunta kay Jesus ng gabi noong una, na nagdadala ng halo ng mira at aloe na mga isandaang libra. Kaya kinuha nila ang katawan ni Jesus at binigkis nila ito sa mga telang lino kasama ng mga pabango, ayon sa kaugalian ng mga Judio sa paghahanda para sa libing. May halamanan sa lugar kung saan siya ipinako sa krus, at sa halamanan may bagong libingan, na wala pang sinuman ang nakalagay doon; kaya doon, dahil sa paghahanda ng mga Judio, at dahil malapit ang libingan, inilagay nila si Jesus.

20

Sa isa ng mga sabbath, si Maria ang Magdalena ay pumunta ng umaga, kadiliman pa ay nananatili, sa libingan, at nakita ang bato ay naalis na mula sa libingan. Tumatakbo nga at pumupunta kay Simon Pedro at sa isa pang alagad na minamahal ni Hesus, at sinasabi sa kanila: Kinuha nila ang Panginoon mula sa libingan, at hindi namin alam kung saan nila inilagay siya. Lumabas nga si Pedro at ang ibang alagad at pumupunta sila sa libingan. Tumatakbo ang dalawa nang magkasama, at ang isa pang alagad ay tumakbo nang mas mabilis kaysa kay Pedro at dumating na una sa libingan, at yumuko para tumingin, nakita niya ang mga telang lino na nakahiga, ngunit hindi siya pumasok. Dumating nga si Simon Pedro na sumusunod sa kanya, at pumasok sa libingan at nakita ang mga telang lino na nakahiga, at ang panyo sa mukha, na

nasa ulo niya, hindi nakahiga kasama ng mga telang lino, kundi hiwalay na nakatiklop sa isang lugar. Noon kaya pumasok din ang iba pang alagad na dumating una sa libingan, at nakita at naniwala; hindi pa kasi nila alam ang kasulatan na kailangan siyang bumangon mula sa mga patay. Kaya umalis muli ang mga alagad papunta sa kanilang mga tahanan. Si Maria naman ay nakatayo sa tabi ng libingan, umiiyak sa labas. Habang umiiyak siya, yumuko siya upang tumingin sa loob ng libingan at nakita niya ang dalawang mensahero na nakaupo na nakasuot ng puti, isa sa ulo at isa sa mga paa, kung saan nakaratay ang katawan ni Jesus. At sinabi nila sa kanya ng mga yaon: Babae, bakit ka umiiyak? Sinabi niya sa kanila na kinuha nila ang aking Panginoon, at hindi ko alam kung saan nila inilagay siya. At pagkatapos niyang sabihin ang mga ito, siya ay lumingon sa likuran, at nakita niya si Jesus na nakatayo, at hindi niya alam na si Jesus iyon. Sinasabi sa kanya ni Jesus, Babae, bakit ka umiiyak? Sino ang hinahanap mo? Siya, na mukhang siya ang hardinero, nagsasabi sa kanya: ginoo, kung ikaw ang nagdala palayo sa kanya, sabihin mo sa akin kung saan mo inilagay siya, at kukunin ko siya. Sinasabi sa kanya ni Jesus: Maria. Pagkatapos na siya ay lumingon, sinabi niya sa kanya, Rabboni, na ang ibig sabihin ay Guro. Sinabi sa kanya ni Jesus: Huwag mo akong hawakan; hindi pa ako umakyat sa aking Ama; pero pumunta ka sa aking mga kapatid at sabihin mo sa kanila: Umakyat ako sa aking Ama at Ama ninyo, at sa aking Diyos at Diyos ninyo. Dumating si Maria Magdalena na nag-uulat sa mga alagad na nakita niya ang Panginoon, at sinabi niya sa kaniya ang mga bagay na ito. Nang maging gabi nga sa araw na iyon na

una ng mga Sabbath, at ang mga pinto ay nakasara kung saan ang mga alagad ay nagkakatipon dahil sa takot sa mga Judio, dumating si Jesus at tumayo sa gitna, at sinabi sa kanila: Kapayapaan sa inyo. At nang masabi niya ito, ipinakita niya sa kanila ang kanyang mga kamay at ang kanyang tagiliran. Natuwa nga ang mga alagad nang makita ang Panginoon. Kaya sinabi ni Jesus sa kanila muli: Kapayapaan sa inyo. Kung paano ako isinugo ng Ama, gayundin isinusugo ko kayo. At pagkatapos sabihin nito, siya ay huminga at sinabi sa kanila: Tanggapin ninyo ang Banal na Espiritu; sinumang mga kasalanan ay inyong patawarin, pinapatawad sa kanila; sinuman ay inyong pigilan, napigilan na. Si Tomas nga, isa sa labindalawa, ang tinatawag na Didymus, ay wala kasama nila noong dumating si Jesus. Kaya nga sinabi sa kanya ng ibang mga alagad, Nakita namin ang Panginoon. At sinabi niya sa kanila: Kung hindi ko makita sa mga kamay niya ang bakas ng mga pako, at mailagay ko ang daliri ko sa bakas ng mga pako, at mailagay ko ang kamay ko sa tagiliran niya, hindi ako maniniwala. At pagkatapos ng walong araw, muli nasa loob ang kanyang mga alagad at si Tomas ay kasama nila. Dumating si Jesus kahit nakasara ang mga pinto, at tumayo sa gitna at sinabi: Kapayapaan sa inyo. Pagkatapos sinabi niya kay Tomas: dalhin mo ang daliri mo dito at tingnan mo ang mga kamay ko, at dalhin mo ang kamay mo at ilagay sa tagiliran ko, at huwag kang maging hindi naniniwala, kundi maging tapat. At sumagot si Tomas at sinabi sa kanya: Ang Panginoon ko at ang Diyos ko. Sinabi sa kanya ni Jesus: Dahil nakita mo ako, naniwala ka; mapalad ang mga hindi nakakita at naniwala. Marami nga talaga at iba pang mga tanda ang ginawa

ni Hesus sa harap ng mga alagad niya, na hindi nakasulat sa aklat na ito; ngunit ang mga ito ay nasulat upang kayo ay maniwala na si Hesus ay ang Kristo ang Anak ng Diyos, at upang sa pananampalataya ay magkaroon kayo ng buhay sa pangalan niya.

21

Pagkatapos ng mga bagay na ito, nagpakita muli si Jesus ng kanyang sarili sa mga alagad sa dagat ng Tiberias; nagpakita naman siya ng ganito. Magkasama sina Simon Pedro, at si Tomas na tinatawag na Didymus, at si Nathanael na mula sa Cana ng Galilea, at ang mga anak ni Zebedee, at dalawa pang iba mula sa mga alagad niya. Sinabi ni Simon Pedro sa kanila: Pupunta ako manghuli ng isda. Sinasabi nila sa kanya: Pupunta rin kami kasama mo. Lumabas sila at sumakay sila sa bangka kaagad, at sa gabing iyon wala silang nahuli. Ngunit nang dumating na ang umaga, tumayo si Hesus sa dalampasigan; gayunman hindi alam ng mga alagad na si Hesus iyon. Kaya sinabi ni Jesus sa kanila, Mga bata, wala ba kayong ulam? Sumagot sila sa kanya: Hindi. At sinabi niya sa kanila, Ihagis ninyo ang lambat sa kanang bahagi ng bangka, at makakakuha kayo. Itinapon nga nila, at hindi na nila ito nakayanan pang hilahin dahil sa dami ng mga isda. Kaya nga sinabi ng alagad na iyon, na minahal ni Hesus, kay Pedro: Ang Panginoon iyon. Si Simon Pedro, nang marinig na ang Panginoon iyon, ay isinuot ang panlabas na damit; hubad kasi siya; at itinapon niya ang kanyang sarili sa dagat; ang iba

namang mga alagad ay dumating sa pamamagitan ng bangka; hindi kasi sila malayo mula sa lupa, kundi mga dalawang daang siko lamang, na hinihila ang lambat ng mga isda. Kaya nga nang bumaba sila sa lupa, nakita nila ang uling na apoy na nakalatag at isda na nakapatong doon at tinapay. Sinasabi ni Jesus sa kanila, Magdala kayo ng ilan sa mga isda na nahuli ninyo ngayon. Umakyat si Simon Pedro at hinila ang lambat sa lupa, puno ng malalaking isda na isang daan limampu't tatlo; at kahit napakarami, hindi napunit ang lambat. Sinasabi sa kanila ni Jesus: Halika kayo, kumain ng almusal. Walang sinuman sa mga alagad ang nangahas na tanungin siya kung sino siya, dahil alam nila na siya ang Panginoon. Pumunta nga si Jesus at kinuha ang tinapay at ibinigay sa kanila, at ang isda ay gayundin. Ito na ang ikatlong pagkakataon na nagpakita si Jesus sa kanyang mga alagad pagkatapos bumangon mula sa mga patay. Kaya nang kumain na sila ng almusal, sinabi ni Jesus kay Simon Pedro: Simon anak ni Jonas, mahal mo ba ako ng higit kaysa mga ito? Sinasabi niya sa kanya: Oo, Panginoon, alam mo na iniibig kita. Sinasabi niya sa kanya: Pakainin mo ang mga tupa ko. Sinasabi niya sa kanya muli ng pangalawang beses: Simon na anak ni Jonas, mahal mo ba ako? Sinasabi niya sa kanya: Oo, Panginoon, alam mo na iniibig kita. Sinasabi niya sa kanya: Pakainin mo ang aking mga tupa. Sinabi niya sa kanya ng ikatlong beses: Simon na anak ni Jonas, mahal mo ba ako? Nalungkot si Pedro dahil sinabi sa kanya sa ikatlong beses, Mahal mo ba ako, at sinabi niya sa kanya, Panginoon, alam mo ang lahat, alam mo na mahal kita. Sinabi sa kanya ni Jesus: Pakainin mo ang aking mga tupa. Totoo, totoo sinasabi ko sa iyo,

noong ikaw ay mas bata, binibigkis mo ang iyong sarili at naglalakad ka kung saan mo gusto; ngunit kapag tumanda ka, iuunat mo ang iyong mga kamay, at iba ang magbibigkis sa iyo, at dadalhin ka niya kung saan hindi mo gusto. Sinabi naman niya ito na nagsasaad kung anong kamatayan ay luluwalhatin niya ang Diyos. At pagkatapos sabihin ito, sinabi niya sa kanya, Sumunod ka sa akin. Pagtalikod naman si Pedro, nakikita ang alagad na minamahal ni Jesus na sumusunod, na rin humiga sa hapunan sa dibdib niya at nagsabi, Panginoon, sino ba ang nagtataksil sa iyo? Nang makita ito ni Pedro, sinabi niya kay Jesus: Panginoon, paano naman ito? Sinasabi sa kanya ni Jesus, Kung gusto ko siyang manatili hanggang ako dumating, ano sa iyo? Ikaw, sumunod sa akin. Lumabas nga ang salitang ito sa mga kapatid na ang alagad na iyon ay hindi namamatay; at hindi sinabi ni Jesus sa kanya na hindi siya namamatay, kundi kung gusto ko siyang manatili hanggang ako ay dumarating, ano naman sa iyo? Ito ay ang alagad na nagpapatotoo tungkol sa mga bagay na ito at sumulat ng mga ito, at alam namin na totoo ang patotoo niya. Mayroon naman at iba pang maraming bagay na ginawa ni Jesus, na kung isusulat isa-isa, hindi ko iniisip na ang mundo mismo ay makakasya sa mga aklat na isinusulat. Tunay, amen.

Sulat ni Juan

1

Ang noon mula sa simula, ang narinig namin, ang nakita namin ng aming mga mata, ang aming tiningnan at ang aming mga kamay ay humipo, tungkol sa salita ng buhay; at ang buhay ay nahayag, at nakita namin at nagpapatotoo kami at ibinabalita namin sa inyo ang buhay na walang hanggan, na noon ay kasama ang Ama at nahayag sa amin; ang nakita namin at narinig namin, ibinabalita namin sa inyo, upang kayo rin ay magkaroon ng pakikisama sa amin; at ang pakikisama naman namin ay kasama ng Ama at kasama ng Anak niya si Hesus Kristo. At isinusulat namin sa inyo ang mga bagay na ito, upang ang kagalakan namin ay maging ganap. At ito ay ang mensahe na aming narinig mula sa kanya at aming ipinapahayag sa inyo, na ang Diyos ay liwanag at walang kadiliman sa kanya. Kung sabihin natin na may pakikisama tayo sa kanya at lumalakad tayo sa kadiliman, nagsisinungaling tayo at hindi natin ginagawa ang katotohanan; kung pero lumalakad tayo sa liwanag, gaya ng siya ay nasa liwanag, may pakikisama tayo sa

isa't isa, at ang dugo ni Hesus Kristo na kanyang anak ay naglilinis sa atin mula sa lahat ng kasalanan. Kung sabihin natin na wala kaming kasalanan, dinidaya namin ang aming sarili at ang katotohanan ay wala sa amin. Kung amin aminin ang aming mga kasalanan, tapat siya at matuwid, upang patawarin niya sa amin ang mga kasalanan at linisin niya kami mula sa lahat ng kalikuan. Kung sabihin natin na hindi kami nagkasala, ginagawa natin siyang sinungaling, at ang salita niya ay wala sa atin.

2

Mga munting anak ko, ang mga ito isinusulat ko sa inyo upang huwag kayo magkasala; at kung may sinuman magkasala, may tagapamagitan tayo sa Ama, si Hesus Kristo ang matuwid; at siya mismo ay pantubos para sa mga kasalanan natin, hindi para sa atin lamang, kundi pati para sa buong mundo. At sa pamamagitan nito alam natin na nakilala natin siya, kung sinusunod natin ang kanyang mga utos. Ang nagsasabi, Nakilala ko siya, at hindi sinusunod ang mga utos niya, sinungaling siya, at sa kanya ay wala ang katotohanan; sino naman ang sumusunod sa salita niya, tunay na sa kanya ay naperpekto na ang pag-ibig ng Diyos. Sa pamamagitan nito nalalaman natin na nasa kanya tayo. Ang nagsasabing mananatili sa kanya ay dapat, kung paano ang isa na iyon lumakad, siya rin ay dapat lumakad ng gayon. Mga kapatid, hindi ako sumusulat sa inyo ng bagong utos, kundi ng lumang utos, na mayroon kayo mula sa simula;

ang lumang utos ay ang salita na narinig ninyo mula sa simula. Muli, sumusulat ako sa inyo ng bagong utos, na totoo sa kanya at sa inyo, sapagkat ang kadiliman ay lumilipas at ang tunay na ilaw ay nagniningning na. Ang nagsasabi na siya ay nasa liwanag, at kinamumuhian ang kanyang kapatid, nasa kadiliman siya hanggang ngayon. Ang umiibig sa kanyang kapatid ay nananatili sa liwanag, at walang katitisuran sa kanya; ngunit ang napopoot sa kanyang kapatid ay nasa kadiliman at lumalakad sa kadiliman, at hindi niya alam kung saan siya pupunta, sapagkat ang kadiliman ay bumalag sa kanyang mga mata. Sumusulat ako sa inyo, mga munting bata, dahil napatawad na sa inyo ang mga kasalanan dahil sa kanyang pangalan. Sumusulat ako sa inyo, mga ama, dahil nakilala ninyo ang mula sa simula. Sumusulat ako sa inyo, mga binata, dahil natalo ninyo ang masama. Sumulat ako sa inyo, mga bata, dahil nakilala ninyo ang Ama. Sumulat ako sa inyo, mga ama, dahil nakilala ninyo ang mula pa sa simula. Sumulat ako sa inyo, mga kabataang lalaki, dahil malakas kayo at ang salita ng Diyos ay nananatili sa inyo at napagtagumaypayan ninyo ang masama. Huwag ninyong ibigin ang mundo ni ang mga bagay na nasa mundo. Kung sino ang umiibig sa mundo, wala sa kanya ang pag-ibig ng Ama; sapagkat lahat ng nasa mundo, ang pagnanasa ng laman at ang pagnanasa ng mga mata at ang pagmamataas ng buhay, ay hindi mula sa Ama, kundi mula sa mundo. At ang mundo ay lumilipas at ang pagnanasa nito; ngunit ang gumagawa ng kalooban ng Diyos ay nananatili magpakailanman. Mga bata, huling oras na ito, at kung paano narinig ninyo na ang antikristo ay dumarating, at ngayon

maraming antikristo na ang lumitaw; kaya alam natin na huling oras na ito. Umalis sila mula sa amin, pero hindi sila mula sa amin; kung kasi sila ay mula sa amin, sana ay nanatili sila kasama namin; pero upang mahayag na hindi lahat ay mula sa amin. At kayo ay may pahid mula sa Banal, at alam ninyo ang lahat. Hindi ako sumulat sa inyo dahil hindi ninyo alam ang katotohanan, kundi dahil alam ninyo ito, at dahil ang bawat kasinungalingan ay hindi mula sa katotohanan. Sino ang sinungaling kung hindi ang tumatanggi na si Jesus ay ang Cristo? Ito ang antikristo, ang tumatanggi sa Ama at sa Anak. Ang sinumang tumatanggi sa anak ay wala ring ama. Kayo nga, ang narinig ninyo mula sa simula ay manatili sa inyo. Kung ang narinig ninyo mula sa simula ay mananatili sa inyo, kayo rin ay mananatili sa Anak at sa Ama. At ito ay ang pangako na siya mismo ay nangako sa atin, ang buhay na walang hanggan. Ang mga bagay na ito isinulat ko sa inyo tungkol sa mga nanloloko sa inyo. At kayo, ang pahid na inyong natanggap mula sa kanya, nananatili sa inyo, at wala kayong pangangailangan upang may sinuman na magturo sa inyo, kundi kung paano ang parehong pahid ay nagtuturo sa inyo tungkol sa lahat ng bagay, at totoo ito at hindi ito kasinungalingan, at kung paano nagturo siya sa inyo, manatili kayo sa kanya. At ngayon, mga munting anak, manatili kayo sa kanya, upang kapag siya ay mahayag ay magkaroon kami ng katapangan at hindi kami mapahiya sa kanya sa pagdating niya. Kung alam ninyo na siya ay matuwid, alam ninyo na ang bawat gumagawa ng katuwiran ay ipinanganak mula sa kanya.

3

Tingnan ninyo kung anong uri ng pagmamahal ang ibinigay sa atin ng Ama upang tayo ay matatawag na mga anak ng Diyos. Dahil dito, hindi kayo nakikilala ng mundo, dahil hindi nila siya nakilala. Mga minamahal, ngayon mga anak ng Diyos tayo, at hindi pa nahayag kung ano tayo magiging; ngunit alam natin na kung siya ay mahayag, magiging katulad niya tayo, dahil makikita natin siya kung ano talaga siya. At bawat isa na may pag-asang ito sa kanya ay naglilinis ng kanyang sarili, kung paano siya dalisay. Ang bawat gumagawa ng kasalanan ay gumagawa rin ng paglabag sa batas, at ang kasalanan ay paglabag sa batas. At alam ninyo na siya ay ipinakita upang ang mga kasalanan natin ay alisin, at kasalanan sa kanya ay wala. Bawat nananatili sa kanya ay hindi nagkakasala; bawat nagkakasala ay hindi nakakita sa kanya ni nakakilala sa kanya. Mga munting anak, huwag kayong palinlangin ng sinuman; ang gumagawa ng katuwiran ay matuwid, gaya ng siya ay matuwid; ang gumagawa ng kasalanan ay mula sa diyablo, dahil mula pa sa simula ang diyablo ay nagkakasala. Para dito ipinakita ang Anak ng Diyos, upang sirain ang mga gawa ng diyablo. Lahat ng ipinanganak mula sa Diyos ay hindi gumagawa ng kasalanan, dahil ang binhi niya ay nananatili sa kanya; at hindi siya makakagawa ng kasalanan, dahil siya ay ipinanganak mula sa Diyos. Sa ganito ay hayag ang mga anak ng Diyos at ang mga anak ng diyablo. Lahat ng hindi gumagawa ng katuwiran ay hindi mula sa Diyos, at ang hindi umiibig sa kanyang kapatid.

Dahil ito ay ang mensaheng narinig ninyo mula sa simula, upang tayo ay magmahalan sa isa't isa, hindi tulad ni Cain na mula sa masama at pinatay ang kanyang kapatid; at dahil sa ano niya siya pinatay? Dahil ang mga gawa niya ay masama, pero ang mga gawa ng kanyang kapatid ay matuwid. Huwag kayong mamangha, mga kapatid ko, kung kinamumuhian kayo ng mundo. Kami ay nakakaalam na kami ay nakalipat mula sa kamatayan papunta sa buhay, dahil kami ay umiibig sa mga kapatid; ang hindi umiibig sa kapatid ay nananatili sa kamatayan. Ang bawat napopoot sa kapatid niya ay mamamatay-tao, at alam ninyo na ang bawat mamamatay-tao ay walang buhay na walang-hanggan na nananatili sa kaniya. Sa pamamagitan nito nakilala natin ang pag-ibig, dahil siya ay naglagay ng kaniyang kaluluwa para sa atin; at tayo ay dapat maglagay ng ating mga kaluluwa para sa mga kapatid. Sino nga ba na may ang buhay ng mundo at nakikita ang kapatid niya na may pangangailangan at isara ang puso niya mula sa kanya, paano ang pag-ibig ng Diyos nananatili sa kanya? Mga munting anak ko, huwag tayong umibig sa salita ni sa dila, kundi sa gawa at katotohanan. At sa nito alam natin na mula sa katotohanan tayo, at sa harap niya papayag natin ang mga puso natin, na kung humahatol sa atin ang puso, na mas dakila ang Diyos kaysa puso natin at alam niya ang lahat. Mga minamahal, kung ang ating puso ay hindi humahatol sa atin, mayroon tayong katapangan sa Diyos, at anuman ang ating hingin ay tinatanggap natin mula sa kanya, sapagkat iniingatan natin ang kanyang mga utos at ginagawa natin ang mga bagay na nakalulugod sa harap niya. At ito ay ang kanyang utos, upang tayo ay

sumampalataya sa pangalan ng kanyang anak na si Hesukristo at magmahalan tayo sa isa't isa gaya ng ibinigay niya ng utos. At ang tumutupad ng kanyang mga utos ay nananatili sa kanya, at siya sa kanya. At sa pamamagitan nito nalalaman natin na siya ay nananatili sa atin, mula sa Espiritu na ibinigay niya sa atin.

4

Mga minamahal, huwag kayong maniwala sa bawat espiritu, kundi subukin ninyo ang mga espiritu kung sila ay mula sa Diyos, sapagkat maraming mga bulaang propeta ang lumabas papunta sa mundo. Sa pamamagitan nito nakikilala ninyo ang espiritu ng Diyos: bawat espiritu na kumikikilala si Hesus Kristo na dumating sa laman, mula sa Diyos ito; at bawat espiritu na hindi kumikikilala si Hesus Kristo na dumating sa laman, mula sa Diyos hindi ito; at ito ay ang kay antikristo na narinig ninyo na dumarating, at ngayon sa mundo ito ay nandito na. Kayo ay mula sa Diyos, mga munting anak, at nanalo na kayo sa kanila, dahil mas dakila ang nasa inyo kaysa sa nasa mundo. Sila ay mula sa mundo; dahil dito sila nagsasalita mula sa mundo at ang mundo ay nakikinig sa kanila. Kami ay mula sa Diyos; ang nakakakilala sa Diyos ay nakikinig sa amin. Ang sinumang hindi mula sa Diyos ay hindi nakikinig sa amin. Mula dito nakikilala natin ang espiritu ng katotohanan at ang espiritu ng pagliligaw. Mga minamahal, mahalin natin ang isa't isa, dahil ang pag-ibig ay mula sa Diyos, at ang bawat nagmamahal ay ipinanganak mula sa Diyos at nakakakilala sa Diyos. Ang hindi umiibig ay

hindi nakakilala sa Diyos, dahil ang Diyos ay pag-ibig. Sa ganito nahayag ang pag-ibig ng Diyos sa atin, na ang anak niya na kaisa-isa ay isinugo ng Diyos sa mundo upang tayo ay mabuhay sa pamamagitan niya. Sa ito ay ang pag-ibig, hindi dahil tayo ay umibig sa Diyos, kundi dahil siya ay umibig sa atin at isinugo ang kanyang anak bilang pantubos para sa ating mga kasalanan. Mga minamahal, kung ganito ang Diyos umibig sa atin, tayo rin ay dapat magmahalan sa isa't isa. Ang Diyos ay walang sinumang nakakita kailanman; kung magmahalan tayo sa isa't isa, ang Diyos ay nananatili sa atin at ang pag-ibig niya ay nasakdal na sa atin. Sa pamamagitan nito alam natin na sa kanya nananatili tayo at siya sa atin, dahil mula sa kaniyang Espiritu binigyan niya tayo. At kami ay nakakita at nagpapatotoo na ang Ama ay nagsugo ng Anak bilang Tagapagligtas ng mundo. Sinuman ang kumilala na si Hesus ay ang anak ng Diyos, ang Diyos ay nananatili sa kanya at siya ay nananatili sa Diyos. At kami ay nakaalam at naniwala sa pag-ibig na mayroon ang Diyos sa amin. Ang Diyos ay pag-ibig, at ang nananatili sa pag-ibig ay nananatili sa Diyos at ang Diyos ay nananatili sa kanya. Sa ganito naperpekto ang pag-ibig kasama natin, upang magkaroon tayo ng katapangan sa araw ng paghuhukom, dahil kung paano siya, gayundin din tayo sa mundong ito. Walang takot sa pag-ibig, pero ang ganap na pag-ibig ay nagtataboy ng takot, dahil ang takot ay may kaparusahan, at ang natatakot ay hindi pa nagiging ganap sa pag-ibig. Kami umiibig sa kanya dahil siya muna umibig sa amin. Kung sinuman ay magsabi na, Mahal ko ang Diyos, at kinamumuhian niya ang kanyang kapatid, sinungaling siya;

sapagkat ang hindi umiibig sa kapatid na nakita niya, paano niya mamahalin ang Diyos na hindi niya nakita? At ang utos na ito ay mayroon kami mula sa kanya, na ang umiibig sa Diyos ay umiibig din sa kapatid niya.

5

Bawat naniniwala na si Jesus ay ang Cristo ay ipinanganak mula sa Diyos, at bawat umiibig sa nag-anak ay umiibig din sa ipinanganak mula sa kanya. Sa pamamagitan nito alam natin na mahal natin ang mga anak ng Diyos, kapag mahal natin ang Diyos at tinutupad natin ang mga utos niya. Ito nga ay ang pag-ibig ng Diyos, upang sundin natin ang kanyang mga utos; at ang kanyang mga utos ay hindi mabigat, dahil ang lahat na ipinanganak mula sa Diyos ay lumalampas sa mundo; at ito ay ang tagumpay na lumampas sa mundo, ang ating pananampalataya. Sino ang lumalupig sa mundo kung hindi ang naniniwala na si Hesus ay ang Anak ng Diyos? Ito ang dumating sa pamamagitan ng tubig at dugo, si Hesus Cristo; hindi sa tubig lamang, kundi sa tubig at sa dugo; at ang Espiritu ang nagpapatotoo, sapagkat ang Espiritu ay ang katotohanan. Dahil tatlo ang mga nagpapatotoo sa langit, ang Ama, ang Salita at ang Banal na Espiritu, at ang tatlong ito ay isa; at tatlo ang mga nagpapatotoo sa lupa, ang Espiritu at ang tubig at ang dugo, at ang tatlo ay tungo sa isa. Kung tinatanggap natin ang patotoo ng mga tao, ang patotoo ng Diyos ay mas dakila; dahil ito ay ang patotoo ng Diyos na kanyang ipinatotoo tungkol sa kanyang

Anak. Ang naniniwala sa Anak ng Diyos ay may patotoo sa loob niya; ang hindi naniniwala sa Diyos ay ginawa siyang sinungaling, dahil hindi siya naniwala sa patotoo na pinatotohanan ng Diyos tungkol sa Anak niya. At ito ang patotoo, na buhay na walang hanggan ay ibinigay sa atin ng Diyos, at ang buhay na ito ay nasa Anak niya. Ang may anak ay may buhay; ang walang anak ng Diyos ay walang buhay. Ang mga ito isinulat ko sa inyo na naniniwala sa pangalan ng Anak ng Diyos, upang malaman ninyo na mayroon kayong buhay na walang hanggan, at upang maniwala kayo sa pangalan ng Anak ng Diyos. At ito ay ang katapangan na mayroon tayo sa kaniya, na kung anuman ang ating hihingin ayon sa kalooban niya, naririnig niya tayo. At kung alam natin na nakikinig siya sa atin sa anumang ating hinihiling, alam natin na mayroon tayo ang mga kahilingang hiniling natin sa kanya. Kung sinuman ang makakita sa kapatid niya na nagkakasala ng kasalanan na hindi patungo sa kamatayan, hihilingin siya, at ibibigay niya sa kanya ang buhay, sa mga nagkakasala na hindi patungo sa kamatayan. May kasalanan na patungo sa kamatayan; hindi ko sinasabi na magtanong ka tungkol sa iyon. Ang lahat ng kawalang-katarungan ay kasalanan; at may kasalanan na hindi patungo sa kamatayan. Alam natin na ang bawat ipinanganak mula sa Diyos ay hindi nagkakasala, pero ang ipinanganak mula sa Diyos ay nag-iingat sa kanyang sarili, at ang masama ay hindi humahawak sa kanya. Alam natin na mula sa Diyos tayo, at ang buong mundo ay nakahiga sa masama. Alam naman natin na ang Anak ng Diyos ay dumating na at binigyan niya tayo ng pag-unawa upang makilala natin ang totoo; at tayo ay nasa totoo,

nasa Anak niya si Hesus Kristo. Ito ang tunay na Diyos at buhay na walang hanggan. Mga munting anak, ingatan ninyo ang inyong sarili mula sa mga diyus-diyusan; amen.

Genesis

1

Sa simula, ginawa ng Diyos ang langit at ang lupa. Ang lupa ay hindi nakikita at walang anyo, at kadiliman sa ibabaw ng kalaliman; at ang Espiritu ng Diyos ay gumagalaw sa ibabaw ng tubig. At sinabi ng Diyos, Magkaroon ng liwanag, at nagkaroon ng liwanag. At nakita ng Diyos ang liwanag, na mabuti; at inihiwalay ng Diyos sa pagitan ng liwanag at ng kadiliman. At tinawag ng Diyos ang liwanag na araw, at ang kadiliman ay tinawag na gabi. At dumating ang gabi, at dumating ang umaga, unang araw. At sinabi ng Diyos, magkaroon ng kalangitan sa gitna ng tubig; at ito ay maghihiwalay sa pagitan ng tubig at tubig; at nangyari ito nang gayon. At ginawa ng Diyos ang kalawakan; at inihiwalay ng Diyos ang tubig na nasa ilalim ng kalawakan at ang tubig na nasa itaas ng kalawakan. At tinawag ng Diyos ang kalangitan na langit; at nakita ng Diyos na mabuti; at naging gabi, at naging umaga, araw na pangalawa. At sinabi ng Diyos, magtipon ang tubig na nasa ilalim ng langit sa isang tipunan, at lumitaw ang tuyong lupa; at nangyari ito nang

gayon; at nagtipon ang tubig na nasa ilalim ng langit sa kanilang mga tipunan, at lumitaw ang tuyong lupa. At tinawag ng Diyos ang tuyong lupa na lupa; at ang mga grupo ng mga tubig tinawag niya na mga dagat; at nakita ng Diyos na mabuti. At sinabi ng Diyos, Magpatubo ang lupa ng halamang damo na nagbibinhi ayon sa kaniyang uri at ayon sa pagkakahawig, at punong kahoy na mamumunga na gumagawa ng bunga, na ang binhi nito ay nasa loob nito ayon sa uri sa ibabaw ng lupa. At nangyari nga. At ang lupa ay naglabas ng halaman ng damo, na naghahasik ng binhi ayon sa uri at ayon sa pagkakahawig, at punong kahoy na mabunga na gumagawa ng bunga, na ang binhi nito ay nasa loob nito ayon sa uri sa ibabaw ng lupa; at nakita ng Diyos na mabuti. At dumating ang gabi, at dumating ang umaga, ang ikatlong araw. At sinabi ng Diyos, magkaroon ng mga ilaw sa kalawakan ng langit para magbigay ng liwanag sa ibabaw ng lupa, upang maghiwalay sa pagitan ng araw at sa pagitan ng gabi; at maging sila para sa mga tanda, at para sa mga panahon, at para sa mga araw, at para sa mga taon. At maging mga ilaw sila sa kalawakan ng langit, upang magliwanag sa ibabaw ng lupa; at nangyari nga ito. At ginawa ng Diyos ang dalawang malalaking ilaw: ang malaking ilaw para sa simula ng araw, at ang mas maliit na ilaw para sa simula ng gabi, at ang mga bituin. At inilagay sila ng Diyos sa kalawakan ng langit, upang magliwanag sa ibabaw ng lupa, at mamahala sa araw at sa gabi, at maghiwalay sa pagitan ng liwanag at ng kadiliman; at nakita ng Diyos na mabuti. At naging gabi at naging umaga, ikaapat na araw. At sinabi ng Diyos, maglabas ang mga tubig ng mga gumagapang na nilalang na may buhay

na kaluluwa, at mga ibon na lumilipad sa ibabaw ng lupa sa ilalim ng kalangitan; at nangyari nga. At ginawa ng Diyos ang mga malaking halimaw sa dagat, at bawat kaluluwa ng mga gumagapang na nilalang, na inilabas ng mga tubig ayon sa kanilang mga uri, at bawat may pakpak na ibon ayon sa uri; at nakita ng Diyos na mabuti. At pinagpala sila ng Diyos, sinasabi, Kayo ay lumaki at dumami, at punuin ang mga tubig sa mga dagat, at ang mga ibon ay magparami sa ibabaw ng lupa. At naging gabi, at naging umaga, ikalimang araw. At sinabi ng Diyos, maglabas ang lupa ng buhay na kaluluwa ayon sa uri, mga apat na paa na hayop, at mga gumagapang na bagay, at mga mailap na hayop ng lupa ayon sa uri; at nangyari ng ganoon. At ginawa ng Diyos ang mga mailap na hayop ng lupa ayon sa uri, at ang mga alagang hayop ayon sa uri nila, at lahat ng mga gumagapang na nilalang ng lupa ayon sa uri; at nakita ng Diyos na mabuti. At sinabi ng Diyos, Gawain natin ang tao ayon sa ating imahe at ayon sa ating wangis, at maghari sila sa mga isda ng dagat, at sa mga ibon ng langit, at sa mga hayop, at sa buong lupa, at sa lahat ng mga umuusad na bagay na gumagapang sa lupa. At ginawa ng Diyos ang tao; ayon sa imahe ng Diyos ginawa niya siya; lalaki at babae ginawa niya sila. At pinagpala sila ng Diyos, na nagsasabi, Kayo ay lumaki at magparami, at punuin ang lupa, at supulin ito; at maghari sa mga isda ng dagat, at sa mga ibon ng langit, at sa lahat ng mga hayop, at sa buong lupa, at sa lahat ng gumagapang na umuusad sa ibabaw ng lupa. At sinabi ng Diyos, Narito ibinigay ko sa inyo ang lahat ng damong naghahasik na nagsasabog ng binhi, na nasa ibabaw ng buong lupa; at ang bawat punong may sa loob nito ang bunga ng

binhing naghahasik, sa inyo ay magiging para sa pagkain, at sa lahat ng mga hayop ng lupa, at sa lahat ng mga ibon ng langit, at sa bawat umuusad na gumagapang sa ibabaw ng lupa, na may sa loob nito ang kaluluwa ng buhay, at ang lahat ng damong berde para sa pagkain; at nangyari nang ganoon. At nakita ng Diyos ang lahat ng bagay na ginawa niya, at masdan, napakabuti ng lahat; at dumating ang gabi, at dumating ang umaga, ikaanim na araw.

2

At natapos ang langit at ang lupa, at ang buong kaayusan nila. At natapos ng Diyos sa ikaanim na araw ang kanyang mga gawa na ginawa niya, at nagpahinga sa ikapitong araw mula sa lahat ng kanyang mga gawa na ginawa niya. At pinagpala ng Diyos ang ikapitong araw, at inilaan niya ito, dahil doon siya nagpahinga mula sa lahat ng kanyang mga gawa, na sinimulan ng Diyos na gawin. Ito ang aklat ng pinagmulan ng langit at lupa, nang ito ay nangyari, sa araw na ginawa ng Panginoong Diyos ang langit at ang lupa, at bawat luntian ng bukid bago maging sa ibabaw ng lupa, at lahat ng damo ng bukid bago sumibol; sapagkat hindi pa umulan ang Diyos sa ibabaw ng lupa, at walang tao upang magtrabaho nito. Isang bukal ay umaahon mula sa lupa, at dinidilig nito ang buong ibabaw ng lupa. At nilikha ng Diyos ang tao, alabok mula sa lupa; at hiningahan niya sa mukha niya ng hininga ng buhay, at naging ang tao isang kaluluwa na nabubuhay. At nagtanim ang Diyos ng paraiso sa Eden sa

silangan, at inilagay niya doon ang taong hinubog niya. At pinatubo pa ng Diyos mula sa lupa ang bawat puno na maganda sa paningin, at mabuti para sa pagkain, at ang puno ng buhay sa gitna ng paraiso, at ang puno ng kaalaman ng mabuti at masama. Ang ilog ay lumalabas mula sa Eden upang diligán ang paraiso; mula doon nahihiwalay ito sa apat na simula. Ang pangalan ng isa ay Pishon; ito ang umiikot sa buong lupain ng Havilah; doon kung saan ay naroon ang ginto. Ang ginto ng lupaing iyon ay maganda; at nandoon ang karbungko at ang batong berde. At ang pangalan ng ikalawang ilog ay Gihon; ito ang umiikot sa buong lupain ng Ethiopia. At ang ikatlong ilog ay Tigris; ito ang lumalakad sa harap sa tapat ng mga Asiryano; at ang ikaapat na ilog ay Eufrates. At kinuha ng Panginoon na Diyos ang tao na kanyang nilikha, at inilagay siya sa paraiso ng karangyaan, upang pagtrabahuin siya at bantayan. At nag-utos ang Panginoon na Diyos kay Adan, na nagsasabi, mula sa bawat puno na nasa paraiso, tunay na kakain ka. Ngunit mula sa puno ng pagkakaalam ng mabuti at masama, hindi kayo kakain mula dito; pero sa araw na kumain kayo mula dito, sa kamatayan kayo mamamatay. At sinabi ng Panginoong Diyos, Hindi mabuti na ang tao ay mag-isa lamang; gumawa tayo para sa kanya ng katulong ayon sa kanya. At nilikha ng Diyos mula pa sa lupa ang lahat ng mga hayop ng parang, at lahat ng mga ibon ng langit; at dinala niya sila kay Adan, upang makita kung ano ang itatawag niya sa kanila; at bawat tinawag ni Adan na kaluluwa na nabubuhay, iyon ang pangalan nito. At nagbigay si Adan ng mga pangalan sa lahat ng mga hayop, at sa lahat ng mga ibon ng langit, at sa lahat ng mga mailap na hayop ng parang; pero para

kay Adan ay hindi natagpuan ang katulong na katulad niya. At ipinatong ng Diyos ang isang pagkawala ng malay kay Adan, at siya ay natulog; at kinuha ang isa sa mga tagiliran niya, at pinunan ng laman sa halip nito. At itinayo ng Diyos ang tadyang na kinuha niya mula kay Adan upang maging babae, at dinala niya ito kay Adan. At sinabi ni Adan: ito ngayon buto mula sa mga buto ko, at laman mula sa laman ko; siya ay tatawagin na babae, dahil mula sa kaniyang lalaki kinuha siya. Dahil dito, iiwan ng tao ang kanyang ama at ang kanyang ina, at idiidikit siya sa kanyang asawa; at ang dalawa ay magiging isang laman. At ang dalawa ay hubad, si Adan at ang asawa niya, at hindi sila nahiya.

3

Ang ahas ay pinaka-marunong sa lahat ng mga mailap na hayop sa ibabaw ng lupa, na ginawa ng Panginoon na Diyos; at sinabi ng ahas sa babae, Bakit, sinabi ba ng Diyos na hindi kayo kakain mula sa kahit anong punongkahoy ng paraiso? At sinabi ng babae sa ahas, Mula sa bunga ng punongkahoy ng paraiso kakain kami; ngunit mula sa bunga ng punongkahoy na nasa gitna ng paraiso, sinabi ng Diyos, Hindi kayo kakain mula dito, ni huwag ninyong hipuin ito, upang hindi kayo mamatay. At sinabi ng ahas sa babae: Hindi kayo talagang mamamatay; sapagkat alam ng Diyos na sa araw na kayo ay kumain mula dito, bubuksan ang inyong mga mata, at kayo ay magiging tulad ng mga diyos, nakakaalam ng mabuti at masama. At nakita ng

babae na mabuti ang puno para sa pagkain, at nakalulugod sa mga mata na tingnan, at maganda para maintindihan; at kumuha siya mula sa bunga nito, at kumain; at nagbigay din sa asawa niyang lalaki na kasama niya, at kumain sila. At nabuksan ang mga mata ng dalawa, at nalaman nila na sila ay hubad; at nagtahi sila ng mga dahon ng puno ng igos, at gumawa sila para sa kanilang sarili ng mga bahag. At narinig nila ang boses ng Panginoong Diyos na naglalakad sa paraiso sa gabi, at nagtago si Adam at ang asawa niya mula sa harapan ng Panginoong Diyos sa gitna ng punongkahoy ng paraiso. At tinawag ng Panginoon na Diyos si Adan, at sinabi sa kanya, Adan, nasaan ka? At sinabi niya sa kanya: narinig ko ang iyong boses na naglalakad sa paraiso, at natakot ako dahil hubad ako, at nagtago ako. At sinabi sa kanya ng Diyos, Sino ang nag-ulat sa iyo na ikaw ay hubad? Kumain ka ba mula sa puno na aking iniutos sa iyo na ito lamang ay huwag mong kainin? At sinabi ni Adan: ang babae na ibinigay mo kasama ko, siya ang nagbigay sa akin mula sa puno, at kumain ako. At sinabi ng Panginoong Diyos sa babae: Ano itong ginawa mo? At sinabi ng babae, Dinaya ako ng ahas, at kumain ako. At sinabi ng Panginoong Diyos sa ahas: dahil ginawa mo ito, sumpain ka mula sa lahat ng mga hayop at mula sa lahat ng mga mailap na hayop sa ibabaw ng lupa; sa dibdib mo at sa tiyan mo ikaw lalakad, at lupa kakainin mo sa lahat ng mga araw ng buhay mo. At ilalagay ko ang pagkakaaway sa pagitan mo at sa pagitan ng babae, at sa pagitan ng binhi mo at sa pagitan ng binhi niya; siya ay magbabantay sa ulo mo, at ikaw ay magbabantay sa sakong niya. At sa babae sinabi: pagdadamihin dadamihin ko ang mga

sakit mo, at ang daing mo; sa mga sakit ipanganganak mo ang mga anak, at sa asawa mo ang pagbabalik mo; at siya sa iyo maghahari. At kay Adan naman sinabi niya: dahil nakinig ka sa tinig ng asawa mo, at kumain ka mula sa punong kahoy, na aking iniutos sa iyo na ito lamang ay huwag kainin, mula dito kumain ka, sumpain ang lupa sa iyong mga gawa; sa mga kalungkutan kakain ka nito sa lahat ng mga araw ng iyong buhay. Mga tinik at mga dawag susisibol para sa iyo, at kakain ka ng damo ng bukid. Sa pawis ng iyong mukha kakain ka ng iyong tinapay, hanggang sa bumalik ka sa lupa mula sa kung saan ka kinuha; sapagkat lupa ka, at sa lupa ka babalik. At tinawag ni Adan ang pangalan ng asawa niya na Buhay, dahil siya ang ina ng lahat ng nabubuhay. At gumawa ang Panginoong Diyos para kay Adan at para sa asawa niya ng mga tunika ng balat, at binihisan niya sila. At sinabi ng Diyos, narito si Adan ay naging tulad ng isa sa atin, na nakakaalam ng mabuti at masama; at ngayon baka sakaling iunat niya ang kanyang kamay, at kumuha mula sa puno ng buhay at kumain, at mabuhay magpakailanman. At ipinadala siya palabas ng Panginoong Diyos mula sa paraiso ng karangyaan, upang magtrabaho sa lupa na mula sa kung saan siya kinuha. At itinaboy si Adan, at pinatira siya sa harap ng paraiso ng karangyaan; at inilagay ang mga kerubin at ang nagniningas na espadang umiikot, upang bantayan ang daan ng puno ng buhay.

4

Si Adan ay nakilala si Eva na asawa niya, at naglihi siya at nanganak si Cain, at sinabi niya, Nakakuha ako ng tao sa pamamagitan ng Diyos. At nagdagdag siyang manganak ng kapatid niya na si Abel, at si Abel ay naging pastol ng mga tupa, si Cain naman ay nagtatrabaho sa lupa. At pagkaraan ng mga araw, nagdala si Cain mula sa mga bunga ng lupa ng handog sa Panginoon. At si Abel ay nagdala rin siya mula sa mga panganay ng kaniyang mga tupa, at mula sa kanilang mga taba. At tumingin ang Diyos kay Abel, at sa kaniyang mga handog. Ngunit kay Cain, at sa kanyang mga handog, hindi siya nagbigay-pansin; at si Cain ay labis na nalungkot, at yumukod ang kanyang mukha. At sinabi ng Panginoong Diyos kay Cain, bakit ka naging napakasama ng loob, at bakit yumukod ang iyong mukha? Hindi ba, kung tama ang iyong pag-aalay pero hindi mo ito tamang hinati, nagkasala ka? Tumahimik ka; sa iyo ang kanyang pagtalikod, at ikaw ang mamumuno sa kanya. At sinabi ni Cain kay Abel na kapatid niya, Tayo ay pumunta sa kapatagan; at nangyari na nang sila ay nasa kapatagan, tumayo si Cain laban kay Abel na kapatid niya, at pinatay niya siya. At sinabi ng Panginoong Diyos kay Cain: Nasaan si Abel ang kapatid mo? At sinabi, Hindi ko alam; hindi ba ako tagapag-bantay ng aking kapatid? At sinabi ng Panginoon, ano ang ginawa mo? Ang boses ng dugo ng kapatid mo ay sumisigaw sa akin mula sa lupa. At ngayon, sinumpa ka mula sa lupa na bumuka ang bibig nito upang tanggapin ang dugo ng iyong kapatid mula sa iyong kamay. Kapag magtrabaho ka sa lupa, hindi na ito magbibigay sa iyo ng lakas nito; umuungol at nanginginig ka sa ibabaw ng lupa. At sinabi ni Cain sa

Panginoong Diyos, mas malaki ang kasalanan ko kaysa sa pagkakapatawad sa akin. Kung itinapon mo ako ngayong araw mula sa mukha ng lupa, at mula sa mukha mo ako ay matatago, at ako ay magiging umuungol at nanginginig sa ibabaw ng lupa, at ang sinumang makakakita sa akin ay papatayin ako. At sinabi sa kanya ng Panginoon na Diyos, Hindi ganoon; ang sinumang pumatay kay Cain, pitong ulit na paghihiganti ang dadanasin. At naglagay ang Panginoon na Diyos ng tanda kay Cain, para hindi siya patayin ng lahat ng makakakita sa kanya. Lumabas si Cain mula sa harapan ng Diyos, at nanirahan sa lupain ng Nod sa silangan ng Eden. At nakilala ni Cain ang kanyang asawa, at siya ay naglihi at nanganak kay Enoch. At siya ay nagtayo ng lungsod, at pinangalanan niya ang lungsod ayon sa pangalan ng kanyang anak, si Enoch. Ipinanganak kay Enoc si Gaidad; at ipinanganak ni Gaidad si Mahalalel; at ipinanganak ni Mahalalel si Metusela; at ipinanganak ni Metusela si Lamec. At kumuha si Lamech para sa kanyang sarili ng dalawang asawa: ang pangalan ng isa, Ada; at ang pangalan ng ikalawa, Zillah. At ipinanganak ni Ada si Jobel; siya ay naging ama ng mga naninirahan sa mga tolda na mga pastol ng hayop. At ang pangalan ng kanyang kapatid ay Jubal; siya ang nagpakita ng alpa at lira. Si Zillah naman ay siya ring nanganak kay Tubal; at siya ay isang manghahampas, manggagawa ng tanso at bakal. Ang kapatid na babae naman ni Tubal ay si Noema. Sinabi ni Lamech sa kanyang sariling mga asawa, Ada at Zillah, Pakinggan ninyo ang aking tinig, mga asawa ni Lamech, dinggin ninyo ang aking mga salita, sapagkat pumatay ako ng lalaki dahil sa sugat sa akin, at ng binata dahil sa pasa sa akin. Dahil

pitong beses igaganti mula kay Cain; pero mula kay Lamech, pitumpung beses pito. Nakilala ni Adan si Eva na asawa niya, at naglihi siya at nanganak ng anak na lalaki, at pinangalanan niya ang pangalan niya na Seth, nagsasabi, Itinayo nga para sa akin ng Diyos ang ibang binhi kapalit ni Abel, na pinatay ni Cain. At kay Seth nagkaroon ng anak na lalaki; at tinawag niya ang pangalan niya, Enosh; siya ay umasa na tatawagin ang pangalan ng Panginoon na Diyos.

5

Ito ang aklat ng pinagmulan ng mga tao; sa araw na ginawa ng Diyos si Adan, ayon sa larawan ng Diyos ginawa niya siya; lalaki at babae ginawa niya sila; at pinagpala niya sila; at tinawag niya ang kanilang pangalan na Adan, sa araw na ginawa niya sila. Namuhay at si Adan ng tatlumpu at dalawang daang taon, at nag-anak ayon sa anyo niya at ayon sa larawan niya, at tinawag ang pangalan niya na Set. Naging ang mga araw ni Adan, na siya ay nabuhay pagkatapos niyang ipanganak si Set, pitong daang taon; at nag-anak siya ng mga anak na lalaki at mga anak na babae. At ang lahat ng mga araw ni Adan, na siya ay nabuhay, ay siyam na raan at tatlumpung taon; at siya ay namatay. Namuhay si Seth ng dalawang daan at limang taon at naging ama ni Enosh. At namuhay si Seth pagkatapos niyang ipanganak si Enosh, pitong taon at pitong daang taon; at nag-anak siya ng mga anak na lalaki at mga anak na babae. At ang lahat ng mga araw ni Seth ay naging siyam na raan at labindalawang taon at

namatay siya. At nabuhay si Enos ng isandaan siyamnapung taon, at naging ama ni Cainan. At nabuhay si Enos pagkatapos niyang ipanganak si Cainan, pitong daan at labinlimang taon; at nagkaanak siya ng mga lalaki at mga babae. At ang lahat ng mga araw ni Enos ay siyam na raan at limang taon; at siya ay namatay. At namuhay si Cainan ng pitumpu at isang daang taon, at naging ama ni Mahalalel. At nabuhay si Cainan pagkatapos niyang ipanganak si Mahalalel, apatnapu at pitong daang taon; at nag-anak siya ng mga anak na lalaki at mga anak na babae. At ang lahat ng mga araw ni Cainan ay siyam na raang sampu taon at namatay siya. At nabuhay si Mahalalel ng isandaan animnapu't limang taon, at naging ama ni Jared. At nabuhay si Mahalalel pagkatapos niyang ipanganak si Jared, tatlumpung taon at pitong daang taon; at nag-anak siya ng mga lalaki at mga babae. At ang lahat ng mga araw ni Mahalalel ay naging walong daan siyamnapu't limang taon; at siya ay namatay. At namuhay si Jared ng isang daan at anim na pung dalawang taon; at naging ama siya ni Enoch. At nabuhay si Jared pagkatapos niyang ipanganak si Enoch, walong daan taon; at nag-anak siya ng mga anak na lalaki at mga anak na babae. At ang lahat ng araw ni Jared ay naging siyam na raan at anim na pu't dalawang taon at siya ay namatay. At namuhay si Enoch ng isandaan animnapu't limang taon, at naging ama ni Metusela. Nakalugod si Enoch sa Diyos pagkatapos niyang ipanganak si Methuselah, dalawang daang taon; at nag-anak siya ng mga anak na lalaki at mga anak na babae. At ang lahat ng mga araw ni Enoch ay naging tatlong daan animnapu't limang taon. At nakalugod si Enoch sa Diyos; at hindi siya natagpuan, sapagkat inilipat siya ng Diyos. At

nabuhay si Metusela ng isang daan at animnapu't pitong taon, at ipinanganak niya si Lamec. At nabuhay si Methuselah pagkatapos niyang ipanganak si Lamech, dalawang daan at walong daang taon; at nag-anak siya ng mga anak na lalaki at mga anak na babae. At naging lahat ang mga araw ni Methuselah na siya ay nabuhay, siyam at animnapu at siyam na raan na taon; at siya ay namatay. At nabuhay si Lamec ng isandaan walumpu't walong taon; at nag-anak ng isang anak na lalaki. At siya ay nagpangalan sa kaniya ng Noe, na nagsasabi, siya ay magpapahinga sa atin mula sa ating mga gawa, at mula sa mga kapaguran ng ating mga kamay, at mula sa lupa, na isinumpa ng Panginoong Diyos. At nabuhay si Lamec pagkatapos niyang ipanganak si Noe, limang daan at anim na pu at limang taon; at nag-anak siya ng mga anak na lalaki at mga anak na babae. At ang lahat ng mga araw ni Lamec ay pitong daan at limampu't tatlong taon; at siya ay namatay. At si Noe ay limang daang taong gulang; at nag-anak siya ng tatlong anak na lalaki, sina Sem, Ham, at Jafet.

6

At nangyari noong nagsimula ang mga tao na maging marami sa ibabaw ng lupa, at mga anak na babae ay ipinanganak sa kanila. Nang makita ng mga anak ng Diyos ang mga anak na babae ng mga tao, na sila ay magaganda, kumuha sila para sa kanilang sarili ng mga asawa mula sa lahat ng kanilang pinili. At sinabi ng Panginoong Diyos, hindi mananatili ang aking espiritu sa

mga taong ito magpakailanman, dahil sila ay laman; at ang mga araw nila ay magiging isang daan at dalawampung taon. Ang mga higante ay nasa ibabaw ng lupa sa mga araw na iyon, at pagkatapos niyon, nang ang mga anak na lalaki ng Diyos ay pumapasok sa mga anak na babae ng mga tao, at nanganak para sa kanila; sila ay ang mga higante mula sa sinaunang panahon, ang mga taong bantog. Nakita ng Panginoong Diyos na dumami ang mga kasamaan ng mga tao sa ibabaw ng lupa, at bawat isa ay palaging nag-iisip sa kanyang puso tungkol sa masasamang bagay araw-araw; At nag-isip ang Diyos na ginawa niya ang tao sa ibabaw ng lupa, at nagluksa siya. At sinabi ng Diyos, papahirin ko ang tao na ginawa ko mula sa mukha ng lupa, mula sa tao hanggang sa hayop, at mula sa mga gumagapang hanggang sa mga ibon ng langit; sapagkat nagsisi ako na ginawa ko sila. Ngunit si Noe ay nakatagpo ng biyaya sa harap ng Panginoong Diyos. Ito ang mga salinlahi ni Noe. Si Noe ay taong matuwid, perpekto sa kanyang henerasyon, at nakalugod sa Diyos si Noe. Nagkaanak naman si Noe ng tatlong anak na lalaki, sina Shem, Ham, at Japheth. Nasira nga ang lupa sa harap ng Diyos, at napuno ang lupa ng kasamaan. At nakita ng Panginoong Diyos ang lupa, at ito ay tiwali na; sapagkat sinira ng bawat laman ang kaniyang daan sa ibabaw ng lupa. At sinabi ng Panginoong Diyos kay Noe, ang panahon ng bawat tao ay dumating na sa harap ko, dahil napuno ang lupa ng kalikuan mula sa kanila; at narito, sisirain ko sila at ang lupa. Gumawa nga para sa iyong sarili ng isang arka mula sa mga parisukat na kahoy; gagawin mong may mga pugad ang arka; at tatakpan mo ito ng aspalto sa loob at sa labas. At ganito gagawin mo ang arka:

tatlong daang siko ang haba ng arka, at limampung siko ang lapad, at tatlumpung siko ang taas nito. Pagtitipong magkakasama, gagawin mo ang arka, at sa isang siko tutupusin mo ito mula sa itaas; ang pinto naman ng arka gagawin mo sa gilid; mababang silid, dalawang palapag at tatlong palapag gagawin mo ito. Ako nga at narito, dadalhin ko ang baha, tubig sa ibabaw ng lupa, upang sirain ang lahat ng laman na may hininga ng buhay sa ilalim ng langit; at lahat na nasa ibabaw ng lupa, mamamatay. At itatayo ko ang aking tipan sa iyo; papasok ka naman sa loob ng arka, ikaw at ang mga anak mo at ang iyong asawa at ang mga asawa ng iyong mga anak na kasama mo. At mula sa lahat ng mga hayop, at mula sa lahat ng mga gumagapang na bagay, at mula sa lahat ng mga mailap na hayop, at mula sa lahat ng laman, dalawa-dalawa mula sa lahat, ipapasok mo sa arka upang buhayin mo kasama mo; lalaki at babae sila ay magiging. Mula sa lahat ng mga ibon na lumilipad ayon sa uri, at mula sa lahat ng mga hayop ayon sa uri, at mula sa lahat ng mga umuusad na bagay na gumagapang sa ibabaw ng lupa ayon sa kanilang uri, tigalawa mula sa lahat ay papasok sa iyo upang pakainin kasama mo, lalaki at babae. At ikaw naman ay kukuha para sa iyong sarili mula sa lahat ng mga pagkain na kakainin ninyo, at titipunin mo ito sa iyong sarili, at magiging para sa iyo at sa kanila upang kainin. At ginawa ni Noe ang lahat ng iniutos sa kanya ng Panginoong Diyos, ganoon nga ang ginawa niya.

7

At sinabi ng Panginoon na Diyos kay Noe, pumasok ka at ang lahat ng iyong sambahayan sa loob ng arka, sapagkat ikaw ay nakita kong matuwid sa harap ko sa henerasyon na ito. Mula naman sa mga hayop na malinis, magdala ka sa iyo ng pitong-pito, lalaki at babae; mula naman sa mga hayop na hindi malinis, dalawang-dalawa, lalaki at babae. At mula sa mga ibon ng langit na malinis, pito-pito lalaki at babae, at mula sa lahat ng mga ibon na hindi malinis, dalawa-dalawa lalaki at babae, upang panatilihin ang binhi sa ibabaw ng buong lupa. Pagkatapos ng pitong araw, ako ay magdadala ng ulan sa ibabaw ng lupa nang apatnapung araw at apatnapung gabi; at buburahin ko ang lahat ng nilalang na aking ginawa mula sa ibabaw ng buong lupa. At ginawa ni Noe ang lahat ng iniutos sa kanya ng Panginoong Diyos. Si Noe naman ay anim na raang taong gulang, at ang baha ng tubig ay dumating sa ibabaw ng lupa. Pumasok si Noe at ang kanyang mga anak, at ang kanyang asawa, at ang mga asawa ng kanyang mga anak kasama niya sa arko dahil sa tubig ng baha. At mula sa mga ibon na malinis, at mula sa mga ibon na hindi malinis, at mula sa mga hayop na malinis, at mula sa mga hayop na hindi malinis, at mula sa lahat ng mga gumagapang sa ibabaw ng lupa, dalawa-dalawa pumasok patungo kay Noe sa loob ng arka, lalaki at babae, ayon sa iniutos ng Diyos kay Noe. At pagkatapos ng pitong araw, dumating ang tubig ng baha sa ibabaw ng lupa. Sa ikaanim na raang taon sa buhay ni Noe, ng ikalawang buwan, ikapito at ikadalawampu ng buwan, sa araw na ito, nabuksan lahat ang mga bukal ng kalaliman, at ang mga tarangkahan ng langit ay binuksan. At bumuhos ang ulan sa ibabaw ng lupa ng

apatnapung araw at apatnapung gabi. Sa araw na ito pumasok si Noe, si Sem, si Cam, si Jafet, ang mga anak na lalaki ni Noe, at ang asawa ni Noe, at ang tatlong asawa ng mga anak na lalaki niya kasama niya, sa loob ng arka. At lahat ng mga mabangis na hayop ayon sa uri, at lahat ng mga alagang hayop ayon sa uri, at bawat gumagapang na bagay na gumagalaw sa ibabaw ng lupa ayon sa uri, at bawat ibon na lumilipad ayon sa uri nito, pumasok kay Noe sa loob ng arka, tigalawa lalaki at babae mula sa lahat ng laman, na kung saan ay may espiritu ng buhay. At ang mga pumapasok na lalaki at babae mula sa lahat ng laman ay pumasok, ayon sa iniutos ng Diyos kay Noe; at isinara ng Panginoong Diyos ang arka mula sa labas nito. At nangyari ang baha nang apatnapu araw at apatnapu gabi sa ibabaw ng lupa, at dumami ang tubig, at itinaas nito ang sasakyan, at nataas ito mula sa lupa. At lumakas ang tubig, at dumami nang labis sa ibabaw ng lupa; at ang arka ay lumutang sa ibabaw ng tubig. Ang tubig ay namayani nang napakalakas napakalakas sa ibabaw ng lupa, at tinakpan ang lahat ng mataas na bundok na nasa ilalim ng langit. Labinlimang kubit sa itaas tumaas ang tubig, at tinakpan nito ang lahat ng mataas na bundok. At namatay ang lahat ng laman na gumagalaw sa ibabaw ng lupa—ng mga ibon, at ng mga hayop, at ng mga mailap na hayop; at bawat umuusad na bagay na gumagalaw sa ibabaw ng lupa, at bawat tao. At lahat ng may hininga ng buhay, at lahat na nasa tuyong lupa, namatay. At pinawi niya ang lahat ng may taas na nasa ibabaw ng mukha ng lupa, mula sa tao hanggang sa hayop, at ng mga gumagapang, at ng mga ibon ng langit; at napawi sila mula sa lupa; at naiwan na mag-isa si Noe, at ang mga kasama

niya sa loob ng arko. At tumaas ang tubig sa ibabaw ng lupa ng isandaan at limampung araw.

8

At naalala ng Diyos si Noe, at lahat ng mga mailap na hayop, at lahat ng mga hayop, at lahat ng mga ibon, at lahat ng mga gumagapang na bagay na gumagapang, kung gaano karami ang kasama niya sa arka; at nagdala ang Diyos ng hangin sa ibabaw ng lupa, at tumigil ang tubig. At tinakpan ang mga bukal ng kalaliman, at ang mga kompwerta ng langit, at napigil ang ulan mula sa langit. At bumibigay ang tubig na umaalis mula sa lupa; at bumababa ang tubig pagkatapos ng limampu at isang daang araw. At umupo ang arka sa ikapitong buwan, sa ikapito at ikadalawampung araw ng buwan, sa ibabaw ng mga bundok ng Ararat. Ang tubig ay bumababa hanggang sa ikasampung buwan. At sa ikasampung buwan, sa unang araw ng buwan, nakita ang mga tuktok ng mga bundok. At pagkatapos ng apatnapu araw, binuksan ni Noe ang bintana ng arka na ginawa niya. At ipinadala niya ang uwak, at lumabas ito, hindi ito bumalik hanggang matuyo ang tubig mula sa lupa. At ipinadala niya ang kalapati pabalik mula sa kanya, upang makita kung humupa na ba ang tubig mula sa lupa. At hindi nakakita ang kalapati ng pahingahan para sa mga paa niya, bumalik siya sa kaniya sa loob ng arka, dahil ang tubig ay nasa ibabaw ng buong mukha ng lupa; at iniunat ang kamay, kinuha niya siya, at ipinasok niya siya sa kaniya mismo sa loob ng arka. At

naghintay pa ng iba pang pitong araw, muli niyang pinakawalan ang kalapati mula sa arka. At bumalik sa kanya ang kalapati sa gabi; at mayroon itong dahon ng olibo na sanga sa bibig nito; at nalaman ni Noe na humupa na ang tubig mula sa lupa. At naghintay pa ng iba pang pitong araw, muli niyang pinalipad ang kalapati, at hindi na ito bumalik pa sa kanya. At nangyari sa ikaanim na raan at isang taon sa buhay ni Noe, ng unang buwan, ika-isa ng buwan, tumigil ang tubig mula sa lupa. At inalis ni Noe ang bubong ng arka na ginawa niya, at nakita niya na nawala na ang tubig mula sa ibabaw ng lupa. Sa ikalawang buwan, natuyo ang lupa, sa ikapito at ikadalawampung araw ng buwan. At sinabi ng Panginoong Diyos kay Noe, nagsasabi, Lumabas ka mula sa arka, at ang asawa mo, at ang mga anak mo, at ang mga asawa ng mga anak mo kasama mo, At lahat ng mga hayop na gaano man karami ay kasama mo, at lahat ng laman mula sa mga ibon hanggang sa mga hayop, at bawat gumagapang na umaandar sa ibabaw ng lupa, ilabas mo kasama mo. At magparami kayo at dumami kayo sa ibabaw ng lupa. At lumabas si Noe, at ang asawa niya, at ang mga anak niya, at ang mga asawa ng mga anak niya kasama niya. At lahat ng mga mailap na hayop, at lahat ng mga hayop, at bawat ibon, at bawat gumagapang na bagay na gumagalaw sa ibabaw ng lupa ayon sa uri nila, lumabas mula sa arka. At nagtayo si Noe ng altar sa Panginoon; at kumuha mula sa lahat ng mga hayop na malinis, at mula sa lahat ng mga ibon na malinis, at nag-alay ng handog na susunugin sa altar. At naamoy ng Panginoong Diyos ang mabangong amoy. At sinabi ng Panginoong Diyos pagkatapos mag-isip, hindi na ako muling susumpa sa lupa dahil sa mga

gawa ng mga tao; sapagkat nakatuon ang isip ng tao nang maingat sa masama mula sa kanyang kabataan; hindi na nga ako muling sasaktan ang lahat ng buhay na laman, gaya ng ginawa ko. Lahat ng mga araw ng lupa, binhi at ani, lamig at init, tag-araw at tag-sibol, araw at gabi, hindi titigil.

9

At pinagpala ng Diyos si Noe at ang mga anak niya, at sinabi sa kanila, Magparami kayo at dumami kayo, at punuin ninyo ang lupa, at sakupin ninyo ito. At ang panginginig, at ang takot ninyo, magiging sa lahat ng mga mabangis na hayop ng lupa, sa lahat ng mga ibon ng langit, at sa lahat ng gumagalaw sa lupa, at sa lahat ng mga isda ng dagat; sa ilalim ng mga kamay ninyo ibinigay ko. At bawat gumagapang na bagay na nabubuhay, sa inyo magiging pagkain; tulad ng mga gulay ng damo, ibinigay ko sa inyo ang lahat. Pero laman na may dugo ng kaluluwa ay hindi ninyo kakainin. At sapagkat ang inyong dugo ng mga kaluluwa ninyo, mula sa kamay ng lahat ng mga mailap na hayop hahanapin ko ito; at mula sa kamay ng tao na kapatid, hahanapin ko ang kaluluwa ng tao. Ang nagbubuhos ng dugo ng tao, kapalit ng dugo niya ibubuhos, dahil sa larawan ng Diyos ginawa ko ang tao. Kayo naman, lumaki kayo, at dumami kayo, at punuin ninyo ang lupa, at sakupin ninyo ito. At sinabi ng Diyos kay Noe at sa mga anak na lalaki niya, kasama niya, na nagsasabi, at narito ako ay itinatayo ang tipan ko sa inyo, at sa binhi ninyo kasama ninyo, at sa bawat kaluluwa na nabubuhay

kasama ninyo, mula sa mga ibon, at mula sa mga hayop, at sa lahat ng mga mabangis na hayop ng lupa, kung gaano karami ay kasama ninyo mula sa lahat ng lumabas mula sa arka. At itatayo ko ang aking tipan sa inyo; at hindi na mamamatay ang lahat ng laman mula sa tubig ng baha; at hindi na magkakaroon ng baha ng tubig, upang wasakin ang buong lupa. At sinabi ng Panginoong Diyos kay Noe: Ito ang tanda ng tipan, na ibinibigay ko sa pagitan ko at ninyo, at sa pagitan ng lahat ng kaluluwang nabubuhay, na ito ay kasama ninyo sa mga henerasyon na walang hanggan. Ang busog ko ay inilalagay ko sa ulap, at ito ay magiging tanda ng tipan sa pagitan ko at ng lupa. At mangyayari na kapag magdudulot ako ng mga ulap sa ibabaw ng lupa, makikita ang busog sa loob ng ulap. At aalalahanin ko ang aking tipan, na ito ay sa pagitan ko at ninyo, at sa pagitan ng lahat ng kaluluwa na nabubuhay sa lahat ng laman; at hindi na magiging baha pa ang tubig, upang mapawi ang lahat ng laman. At magiging ang aking pana sa ulap; at makikita ko upang alalahanin ang walang hanggang tipan sa pagitan ko at ng lupa, at sa pagitan ng kaluluwa na nabubuhay sa lahat ng laman, na nasa ibabaw ng lupa. At sinabi ng Diyos kay Noe, ito ang tanda ng tipan na ginawa ko sa pagitan ko at sa pagitan ng lahat ng laman na nasa ibabaw ng lupa. Ang mga anak na lalaki ni Noe na lumabas mula sa arka ay sina Sem, Cam, at Jafet. Si Ham ay ama ni Canaan. Tatlong ito ang mga anak ni Noe; mula sa kanila naikalat ang lahat sa buong lupa. At nagsimula si Noe na tao na magsasaka ng lupa, at nagtanim ng ubasan. At uminom siya ng alak, at nalasing siya, at nahubaran siya sa loob ng kanyang bahay. At nakita ni Ham na ama ni Canaan ang kahubaran ng

kanyang ama, at lumabas at isinabalita niya sa kanyang dalawang kapatid sa labas. At kinuha ni Sem at Jafet ang damit, inilagay sa kanilang dalawang likod, at lumakad paatras, at tinakpan ang kahubaran ng kanilang ama; at ang mukha nila ay paatras, at ang kahubaran ng kanilang ama ay hindi nila nakita. Gumising na si Noe mula sa alak, at nalaman kung ano ang ginawa sa kanya ng anak niyang bunso. At sinabi niya, Sumpain si Canaan na anak; magiging alipin siya ng kanyang mga kapatid. At sinabi niya, Pinagpala ang Panginoon, ang Diyos ni Sem, at si Canaan ay magiging alipin niyang lingkod. Palawakin ng Diyos si Japheth, at manirahan siya sa mga bahay ni Shem; at maging alipin niya si Canaan. Nabuhay naman si Noe pagkatapos ng baha nang tatlong daang limampung taon. At naging lahat ang mga araw ni Noe ay siyam na raang limampung taon, at namatay siya.

10

Ito ang mga salinlahi ng mga anak ni Noe, sina Sem, Ham, at Jafet; at ipinanganak sa kanila ang mga anak pagkatapos ng baha. Ang mga anak ni Japheth: si Gomer, at Magog, at Madai, at Javan, at Elisa, at Tubal, at Meshech, at Tiras. At ang mga anak na lalaki ni Gomer: si Ashkenaz, at si Riphath, at si Togarmah. At ang mga anak na lalaki ni Javan: si Elisa, at Tarshish, mga Kittim, mga Rhodian. Mula sa mga ito nahiwalay ang mga pulo ng mga bansa sa kanilang lupain; bawat isa ayon sa wika sa kanilang mga lipi, at sa kanilang mga bansa. Ang mga anak ni

Ham ay sina Cus, Mizraim, Phut, at Canaan. Ang mga anak ni Cus ay sina Saba, at Evila, at Sabatha, at Regma, at Sabathaca; at ang mga anak ni Regma ay sina Saba at Dadan. At si Kus ay naging ama ni Nimrod; siya ay nagsimulang maging higante sa ibabaw ng lupa. Ito ay isang higanteng mangangaso sa harap ng Panginoon na Diyos; dahil dito sasabihin nila, tulad ni Nimrod na higanteng mangangaso sa harap ng Panginoon. At naging simula ng kanyang kaharian ay Babilonia, at Orec, at Arcad, at Calanne, sa lupain ng Sinar. Mula sa lupaing iyon lumabas si Asshur, at itinayo niya ang Nineveh, at ang Rehoboth na lungsod, at ang Calah, at ang Dasan sa pagitan ng Nineveh at sa pagitan ng Calah; ito ang malaking lungsod. At si Mizraim ay naging ama ng mga Ludim, at ng mga Naphtali, at ng mga Anamim, at ng mga Lehabim, at ng mga Pathrusim, at ng mga Casluhim, na kung saan nanggaling ang mga Philistines, at ng mga Caphtorim. Si Canaan naman ay nag-anak kay Sidon na panganay niya, at ang mga Hittite, at ang mga Jebusite, at ang mga Amorite, at ang mga Girgashite, at ang mga Hivite, at ang mga Arkite, at ang mga Sinite, at ang mga Arvadite, at ang mga Zemarite, at ang mga Hamathite. At pagkatapos nito, nagsikalat ang mga lipi ng mga Cananeo. At naging ang mga hangganan ng mga Canaanite mula sa Sidon hanggang sa Gerar at Gaza, hanggang sa Sodom at Gomorrah, Admah at Zeboiim hanggang sa Lasha. Ito ang mga anak ni Ham, sa kanilang mga lipi, ayon sa kanilang mga wika, sa kanilang mga lupain, at sa kanilang mga bansa. At kay Shem ay ipinanganak din, siya ang ama ng lahat ng mga anak ni Eber, kapatid ni Japheth na mas matanda. Ang mga anak ni Sem: si Elam, at si Assur, at si Arfaxad, at si Lud, at

si Aram, at si Cainan. At ang mga anak na lalaki ni Aram: si Uz, at si Hul, at si Gether, at si Mosoch. At si Arphaxad ay naging ama ni Cainan, at si Cainan ay naging ama ni Sala; at si Sala ay naging ama ni Eber. At kay Eber ipinanganak ang dalawang anak na lalaki; ang pangalan ng isa ay Peleg, dahil sa mga araw niya nahati ang lupa; at ang pangalan ng kapatid niya ay Joktan. Si Joktan naman ay naging ama ni Elmodad, at Sheleph, at Hazarmaveth, at Jerah, at Hadoram, at Uzal, at Diklah, at Obal, at Abimael, at Sheba, at Ophir, at Havilah, at Jobab; lahat ng mga ito ay mga anak na lalaki ni Joktan. At ang kanilang tirahan ay mula sa Massa hanggang sa Saphera, bundok ng silanganan. Ito ang mga anak ni Sem, sa kanilang mga lipi, ayon sa kanilang mga wika, sa kanilang mga lupain, at sa kanilang mga bansa. Ito ang mga lipi ng mga anak ni Noe ayon sa kanilang mga pinagmulan, ayon sa kanilang mga bansa; mula sa mga ito naikalat ang mga pulo ng mga bansa sa ibabaw ng lupa pagkatapos ng baha.

11

At ang buong mundo ay may isang wika lamang, at iisang pananalita para sa lahat. At nangyari na nang lumipat sila mula sa silangan, nakahanap sila ng kapatagan sa lupain ng Shinar, at nanirahan sila doon. At sinabi ng tao sa kapwa niya, halika gumawa tayo ng mga laryo, at lutuin natin sila sa apoy; at naging bato sa kanila ang laryo, at ang aspalto ay naging putik sa kanila. At sinabi nila, Halika, magtayo tayo para sa ating sarili

ng lungsod at tore, na ang tuktok ay aabot hanggang sa langit, at gawa tayo para sa ating sarili ng pangalan, bago tayo maikalat sa ibabaw ng buong lupa. At bumaba ang Panginoon upang makita ang lungsod at ang tore na itinayo ng mga anak ng mga tao. At sinabi ng Panginoon, narito isang lahi, at iisang wika ng lahat, at ito ang nagsimula nilang gawin, at ngayon hindi mabibigo sa kanila ang lahat ng anumang bagay na balak nilang gawin. Halika, at pagkababa natin, guluhin natin ang kanilang wika doon, upang hindi marinig ng bawat isa ang tinig ng kaniyang kapwa. At ikalat ng Panginoon sila mula doon sa ibabaw ng mukha ng buong lupa; at tumigil sila sa pagtatayo ng lungsod at ng tore. Dahil dito tinawag ang pangalan nito, Kaguluhan, sapagkat doon gumulo ang Panginoon ng mga wika ng buong mundo, at mula doon ikinasabog sila ng Panginoon sa ibabaw ng buong mundo. At ito ang mga lahi ni Sem, at si Sem ay isang daang taong gulang nang siya ay nag-anak kay Arfaxad, sa ikalawang taon pagkatapos ng baha. At nabuhay si Sem, pagkatapos niyang ipanganak si Arfaxad, limang daang taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At namuhay si Arphaxad ng isang daan tatlumpu't limang taon, at naging ama ni Cainan. At nabuhay si Arphaxad, pagkatapos niyang ipanganak si Cainan, ng apat na raang taon, at nagkaanak siya ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At namuhay si Cainan ng isang daan at tatlumpung taon, at ipinanganak niya si Sala; at namuhay si Cainan, pagkatapos niyang ipanganak si Sala, tatlong daan tatlumpung taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At nabuhay si Sala ng isang daan at tatlumpung taon, at naging ama ni Eber. At nabuhay si Sala

pagkatapos niyang ipanganak si Eber, tatlong daan at tatlumpung taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae; at namatay. At namuhay si Eber ng isang daan tatlumpu't apat na taon, at naging anak niya si Peleg. At nabuhay si Eber, pagkatapos niyang ipanganak si Peleg, dalawang daan at pitumpung taon, at nagkaanak siya ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At namuhay si Peleg ng isandaan at tatlumpung taon, at naging ama ni Ragau. At nabuhay si Peleg, pagkatapos niyang ipanganak si Ragau, siyam at dalawang daang taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At namuhay si Ragau ng isandaan tatlumpu at dalawang taon, at naging ama ni Serug. At nabuhay si Ragau, pagkatapos niyang ipanganak si Serug, ng dalawang daan at pitong taon, at nag-anak siya ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At nabuhay si Serug ng isang daan at tatlumpung taon, at naging ama ni Nahor. At nabuhay si Serug, pagkatapos niyang ipanganak si Nahor, dalawang daang taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At nabuhay si Nahor ng isandaan at pitumpu't siyam na taon, at naging ama ni Terah. At nabuhay si Nahor, pagkatapos niyang ipanganak si Terah, ng isang daan dalawampu't limang taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At namuhay si Tharra ng pitumpung taon, at naging ama ni Abram, at ni Nahor, at ni Haran. Ito naman ang mga salinlahi ni Tharra; si Tharra ay naging ama ni Abram, at ni Nahor, at ni Haran; at si Haran ay naging ama ni Lot. At namatay si Haran sa harap ni Terah na kaniyang ama sa lupaing kaniyang pinangganakan, sa lupain ng mga Caldeo. At kumuha sina Abram at Nahor ng mga asawa para sa kanilang sarili; ang pangalan ng asawa ni Abram

ay si Sarai, at ang pangalan ng asawa ni Nahor ay si Milca, anak na babae ni Haran; at si Haran ang ama ni Milca at ama ni Isca. At si Sarai ay baog, at hindi siya nag-aanak. At kinuha ni Terah si Abram na anak niya, at si Lot na anak ni Haran, apo niya, at si Sarai na manugang niya, asawa ni Abram na anak niya, at inilabas niya sila mula sa lupain ng mga Caldeo, upang pumunta sa lupain ng Canaan; at dumating sila hanggang sa Haran, at nanirahan siya doon. At naging lahat ang mga araw ni Terah sa lupain ng Haran, dalawang daan at limang taon; at namatay si Terah sa Haran.

12

At sinabi ng Panginoon kay Abram, Lumabas ka mula sa lupain mo, at mula sa pamilya mo, at mula sa bahay ng ama mo, at pumarito ka sa lupain na ipapakita ko sa iyo. At gagawin kita sa isang malaking bansa, at pagpapalain kita, at dadakilihin ko ang iyong pangalan, at ikaw ay magiging pinagpala. At pagpapalain ko ang mga nagpapala sa iyo, at ang mga sumusumpa sa iyo ay susumpain ko, at pagpapalain sa pamamagitan mo ang lahat ng mga lipi ng lupa. At umalis si Abram, gaya ng sinabi sa kanya ng Panginoon, at umalis kasama niya si Lot; si Abram naman ay pitumpu't limang taon, nang umalis siya mula sa Haran. At kinuha ni Abram si Sarai na asawa niya, at si Lot na anak ng kapatid niya, at lahat ng mga ari-arian nila na gaano karami ang nakuha nila, at bawat kaluluwa na nakuha nila mula sa Haran, at lumabas sila upang pumunta sa lupain ng Canaan. At

naglakbay si Abram sa buong haba ng lupain hanggang sa lugar ng Shechem, sa mataas na oak; at ang mga Canaanite noon ay naninirahan sa lupain. At nagpakita ang Panginoon kay Abram, at sinabi niya sa kanya, Sa iyong binhi ibibigay ko ang lupaing ito; at nagtayo doon si Abram ng altar para sa Panginoon na nagpakita sa kanya. At umalis siya mula doon patungo sa bundok sa silangan ng Bethel, at itinayo niya doon ang kanyang tolda na may Bethel sa kanluran at Ai sa silangan, at nagtayo siya doon ng altar para sa Panginoon, at tumawag siya sa pangalan ng Panginoon. At umalis si Abram, at pagkatapos maglakbay ay nagkampo siya sa ilang. At nagkaroon ng taggutom sa lupain; at bumaba si Abram sa Ehipto upang manirahan doon, dahil lumala ang taggutom sa lupain. Nangyari naman noong malapit nang pumasok si Abram sa Ehipto, sinabi ni Abram kay Sarai na asawa niya, Alam ko na ikaw ay babaeng maganda ang mukha. Mangyayari nga na kapag makita ka ng mga Ehipsiyo, sasabihin nila na asawa niya siya, at papatayin nila ako, pero ikaw ay pananatilihin nila. Sinabi ko nga na kapatid na babae niya ako, para maging mabuti sa akin dahil sa iyo, at mabubuhay ang kaluluwa ko dahil sa iyo. Nangyari nga, nang pumasok si Abram sa Ehipto, nakita ng mga Ehipsiyo ang asawa niya, na napakaganda niya. At nakita siya ng mga pinuno ni Faraon, at pinuri nila siya kay Faraon, at dinala nila siya sa bahay ni Faraon. At kay Abram, mabuti silang gumamit dahil sa kanya; at nagkaroon siya ng mga tupa, at mga guya, at mga asno, at mga aliping lalaki, at mga aliping babae, at mga mula, at mga kamelyo. At pinarusahan ng Diyos ang Paraon ng malalaki at masamang mga parusa, at ang sambahayan niya, dahil kay

Sarah na asawa ni Abram. Tinawag nga ni Faraon si Abram at sinabi, Ano itong ginawa mo sa akin, na hindi mo sinabi sa akin na asawa mo siya? Bakit sinabi mo na kapatid ko siya? At kinuha ko siya para sa aking sarili na asawa; at ngayon, narito ang asawa mo sa harap mo—kunin mo at tumakas ka. At nag-utos ang Paraon sa mga lalaki tungkol kay Abram na ihatid siya kasama ang asawa niya, at lahat ng nasa kanya.

13

Umakyat naman si Abram mula sa Ehipto, siya mismo, at ang asawa niya, at lahat ng sa kanya, at si Lot na kasama niya, papunta sa ilang. Si Abram ay napakayaman sa mga hayop, at sa pilak, at sa ginto. At pumunta siya mula sa kung saan siya dumating papunta sa ilang hanggang Bethel, hanggang sa lugar kung saan ang kanyang tolda noon, sa pagitan ng Bethel at sa pagitan ng Ai, sa lugar ng altar, kung saan siya gumawa roon noon sa simula, at tumawag roon si Abram sa pangalan ng Panginoon. At si Lot na kasama sa paglalakbay kay Abram ay may mga tupa, at mga baka, at mga tolda. At hindi sila tinanggap ng lupa na manirahan nang magkasama, dahil ang kanilang mga ari-arian ay marami; at hindi sila tinanggap ng lupa na manirahan nang magkasama. At nangyari ang away sa pagitan ng mga pastol ng mga hayop ni Abram at sa pagitan ng mga pastol ng mga hayop ni Lot; ang mga Cananeo at ang mga Perezeo noon ay naninirahan sa lupain. Sinabi ni Abram kay Lot, Huwag magkaroon ng labanan sa pagitan ko at mo, at sa

pagitan ng aking mga pastol at ng iyong mga pastol, dahil tayo ay mga taong magkapatid. Hindi ba narito ang buong lupain sa harap mo? Maghiwalay ka mula sa akin; kung ikaw ay sa kaliwa, ako ay sa kanan; kung ikaw naman ay sa kanan, ako ay sa kaliwa. At nang itaas ni Lot ang kanyang mga mata, nakita niya ang buong nakapalibot na rehiyon ng Jordan, na lahat ay dinidilig, bago wasakin ng Diyos ang Sodoma at Gomorra, tulad ng paraiso ng Diyos, at tulad ng lupain ng Ehipto, hanggang sa Zoar. At pumili si Lot para sa kanyang sarili ng buong nakapalibot na rehiyon ng Jordan; at umalis si Lot mula sa silangan; at naghiwalay sila, ang bawat isa mula sa kanyang kapatid. Si Abram ay nanirahan sa lupain ng Canaan, at si Lot ay nanirahan sa lungsod ng mga nakapaligid na rehiyon, at nagtayo ng tolda sa Sodoma. Ang mga tao sa Sodoma ay masama at makasalanan sa harap ng Diyos nang labis. At ang Diyos ay nagsabi kay Abram pagkatapos maghiwalay si Lot mula sa kanya, Tumingin ka pataas gamit ang iyong mga mata, at tingnan mo mula sa lugar kung saan ngayon ikaw ay naroroon patungo sa hilaga at timog-kanluran at silanganan at dagat; sapagkat lahat ng lupain na iyong nakikita, sa iyo ay ibibigay ko ito at sa iyong binhi hanggang kawalang-hanggan. At gagawin ko ang binhi mo, gaya ng buhangin ng lupa; kung may sinuman na makakabilang ng buhangin ng lupa, ang binhi mo rin ay mabibilang. Bumangon ka at lakbayin mo ang lupain sa haba nito at sa lapad nito, sapagkat sa iyo ko ibibigay ito at sa iyong binhi magpakailanman. At pagkalipat ng tolda ni Abram, pagdating tumira sa tabi ng punong oak ng Mamre, na nasa Hebron, at nagtayo siya doon ng altar sa Panginoon.

14

Nangyari sa kaharian ni Amraphel na hari ng Shinar, at Arioch na hari ng Ellasar, Chedorlaomer na hari ng Elam, at Tidal na hari ng mga bansa, gumawa sila ng digmaan laban kay Bera na hari ng Sodom, at laban kay Birsha na hari ng Gomorrah, at laban kay Shinab na hari ng Admah, at laban kay Shemeber na hari ng Zeboiim, at ang hari ng Bela; ito ay Zoar. Lahat ng mga ito ay nagkasundo sa lambak na maalat; ito ang Dagat ng Asin. Labindalawang taon silang naglingkod kay Chedorlaomer; ngunit sa ikalabintatlong taon ay naghimagsik sila. Sa ikalabinapat na taon, dumating si Chedorlaomer at ang mga hari kasama niya, at pinutol nila ang mga higante sa Ashtaroth at Karnaim, at mga bansang malakas kasama nila, at ang mga Emim sa lungsod ng Shaveh. At ang mga Horites na nasa mga bundok ng Seir, hanggang sa terebinto ng Paran, na nasa ilang. At pagbalik nila dumating sila sa bukal ng paghatol; ito ay Kades; at pinutol nila ang lahat ng mga pinuno ng Amalek, at ang mga Amorreo na naninirahan sa Asasontamar. Lumabas naman ang hari ng Sodoma, at hari ng Gomorra, at hari ng Adma, at hari ng Zeboim, at hari ng Balak; ito ay Zoar; at naghanay sila ng pakikidigma laban sa kanila sa lambak na maalat, laban kay Chedorlaomer hari ng Elam, at Tidal hari ng mga bansa, at Amraphel hari ng Shinar, at Arioch hari ng Ellasar, ang apat na hari laban sa lima. Ang lambak na maalat ay may mga balon ng aspalto; at tumakas ang hari ng Sodoma at ang hari ng Gomorra, at nahulog sila doon; at ang mga naiwan ay

tumakas sa maburol na lugar. Kinuha nila ang lahat ng kabayo ng Sodoma at Gomorra, at lahat ng pagkain nila, at umalis sila. Kinuha nila si Lot na anak ng kapatid ni Abram, at ang kanyang mga ari-arian, at umalis sila; naninirahan kasi siya sa Sodoma. Pagdating, isa sa mga naligtas ay nag-ulat kay Abram ang Hebreo; siya naman ay naninirahan sa tabi ng punong oak ng Mamre ang Amorreo, ang kapatid ni Eshcol at ang kapatid ni Anan, na sila ay mga kakampi ni Abram. Nang marinig ni Abram na nabihag si Lot na kapatid niya, binilang niya ang sarili niyang mga kasambahay na tatlong daan labing-walo at hinabol niya sila hanggang Dan. At lumusob siya sa kanila sa gabi, siya mismo at ang kaniyang mga lingkod, at sinaktan niya sila, at hinabol niya sila hanggang Hoba, na nasa kaliwa ng Damasco. At ibinalik niya ang lahat ng kabayo ng Sodoma; at si Lot na kanyang pamangkin ay ibinalik niya, at lahat ng mga pag-aari niya, at ang mga babae, at ang mga tao. Lumabas ang hari ng Sodom para sa pagkikita sa kanya, pagkatapos ng pagbabalik niya mula sa pagpatay kay Chedorlaomer at ng mga hari na kasama niya, papunta sa lambak ng Shaveh; ito ay ang kapatagan ng mga hari. At si Melchizedek na hari ng Salem ay naglabas ng tinapay at alak; at siya ay pari ng Diyos na Kataas-taasan. At biniyayaan niya si Abram, at sinabi, Pagpalain si Abram ng Diyos na Kataas-taasan, na lumikha ng langit at ng lupa. At pagpalain ang Diyos na Kataas-taasan, na nagbigay ng mga kaaway mo na sakop sa iyo; at binigyan siya ni Abram ng ikasampung bahagi mula sa lahat. Sinabi naman ng hari ng Sodom kay Abram, Ibigay mo sa akin ang mga lalaki, pero ang kabayo ay kunin mo para sa iyong sarili. Sinabi ni Abram sa hari

ng Sodoma, iuunat ko ang aking kamay sa Panginoon na Diyos na Kataas-taasan, na lumikha ng langit at ng lupa, na hindi ako kukuha kahit mula sa sinulid hanggang sa tali ng sandalyas mula sa lahat ng sa iyo, upang hindi mo masabi, na ako ay nagpayaman kay Abram. Maliban sa kung ano ang kinain ng mga binata, at ng bahagi ng mga lalaking naglakbay kasama ko, sina Eshcol, Onan, Mamre; sila ay kukuha ng bahagi.

15

Pagkatapos ng mga salitang ito, nangyari ang salita ng Panginoon kay Abram sa isang pangitain, nagsasabi, Huwag matakot, Abram; ako ay kalasag mo; ang gantimpala mo ay magiging napakadaki. Sinabi ni Abram, Panginoong Diyos, ano ang ibibigay mo sa akin? Ako naman aalis na walang anak; at ang anak ni Masek ng sambahayan ko, itong si Eliezer ng Damascus. At sinabi ni Abram, dahil sa akin ay hindi mo ako binigyan ng binhi, ang taong ipinanganak sa bahay ko ay mamanahin ako. At agad ang tinig ng Panginoon ay dumating sa kanya, nagsasabi, Hindi ka mamanahin nito; pero ang lalabas mula sa iyo, siya ang mamanahin sa iyo. Inilabas niya siya sa labas, at sinabi niya sa kanya, Tumingin ka nga sa langit, at bilangin mo ang mga bituin, kung makakabilang ka sa kanila. At sinabi niya, Ganyan magiging ang iyong lahi. At naniwala si Abram sa Diyos, at ibinilang ito sa kanya bilang katuwiran. Sinabi niya sa kanya, Ako ang Diyos na naglabas sa iyo mula sa lupain ng mga Caldeo, upang ibigay sa iyo ang lupaing ito na

manahin. Sinabi niya, Panginoong Amo, paano ko malalaman na mamanahin ko ito? Sinabi niya sa kanya, Kunin mo para sa akin ang isang dumalagang baka na tatlong taong gulang, at isang kambing na tatlong taong gulang, at isang tupang lalaki na tatlong taong gulang, at isang kalapating turtuha, at isang kalapati. Kumuha siya para sa kanya ng lahat ng mga ito, at hinati niya ang mga ito sa gitna, at inilagay niya ang mga ito magkaharap sa isa't isa; pero ang mga ibon ay hindi niya hinati. Bumaba ang mga ibon sa mga katawan, sa mga pinaghati-hating bahagi nila; at umupo kasama nila si Abram. Nang papalubog na ang araw, isang pagkamangha ay bumagsak kay Abram, at narito, isang malaking madilim na takot ay bumagsak sa kanya. At sinabi kay Abram: tunay na malalaman mo na ang iyong lahi ay magiging dayuhan sa lupang hindi sa kanila, at aalipin nila sila, at sasaktan nila sila, at papakumbabain nila sila, apat na raang taon. Ang bansa na kung saan sila maglilingkod, hahatulan ko; at pagkatapos ng mga bagay na ito, lalabas sila dito na may maraming daladalang gamit. Ngunit ikaw ay pupunta sa iyong mga ninuno sa kapayapaan, nang pinalaki sa mabuting katandaan. Sa ikaapat na salinlahi babalik sila dito; sapagkat hindi pa napupuno ang mga kasalanan ng mga Amoreo hanggang ngayon. At nang ang araw ay lumubog na patungo sa kanluran, may apoy na lumitaw; at narito, isang hurno na umuusok at mga sulo ng apoy, na dumaan sa pagitan ng mga pinaghating piraso na ito. Sa araw na iyon, gumawa ang Panginoon ng tipan kay Abram, na nagsasabi, Sa iyong binhi ibibigay ko ang lupaing ito, mula sa ilog ng Ehipto hanggang sa dakilang ilog Eufrates: ang mga Kenita, at ang mga Kenezita, at

ang mga Kadmonita, at ang mga Heteo, at ang mga Perezeo, at ang mga Refaim, at ang mga Amorreo, at ang mga Cananeo, at ang mga Heveo, at ang mga Gergeseo, at ang mga Jebuseo.

16

Si Sarai na asawa ni Abram ay hindi nanganak para sa kanya; at mayroon siyang aliping babae na taga-Ehipto, na ang pangalan ay si Hagar. Sinabi ni Sarai kay Abram, narito ikinulong ako ng Panginoon para hindi manganak; pumasok nga sa aking alipin na babae, upang makakuha ako ng mga anak mula sa kanya; at nakinig si Abram sa tinig ni Sarai. At kinuha ni Sarai ang asawa ni Abram si Hagar ang Ehipsiyang alipin niyang babae, pagkatapos ng sampung taon ng paninirahan ni Abram sa lupain ng Canaan, ibinigay niya siya kay Abram na asawa niya bilang asawa. At pumasok siya kay Hagar, at naglihi siya; at nakita niya na siya ay nagdadalang-tao, at ang kanyang ginang ay nawalan ng halaga sa harap niya. Sinabi ni Sara kay Abram, Ginagawan mo ako ng mali; ibinigay ko ang aking aliping babae sa iyong kandungan, at nang makita niya na nagdadalang-tao siya, ako ay niwalang-dangal sa harap niya. Magpasya ang Diyos sa pagitan natin. Sinabi naman ni Abram kay Sarai, narito ang alipin mong babae sa mga kamay mo, gamitin mo siya kung paano magiging kalugod-lugod sa iyo. At pinahirapan siya ni Sara, at tumakas siya mula sa harap niya. Natagpuan siya ng mensahero ng Panginoon sa bukal ng tubig sa ilang, sa bukal sa daan ng Shur. At sinabi sa kanya ng sugo ng Panginoon, Agar,

aliping babae ni Sara, saan ka nanggagaling? At saan ka pupunta? At sinabi niya: mula sa harapan ni Sarah na aking panginoon, ako ay tumatakbo palayo. Sinabi naman sa kanya ng sugo ng Panginoon, bumalik ka sa iyong panginoong babae, at magpakumbaba ka sa ilalim ng mga kamay niya. At sinabi sa kanya ng sugo ng Panginoon, magpaparami talaga ako ng binhi mo, at hindi ito mabibilang dahil sa dami. At sinabi sa kanya ng sugo ng Panginoon, narito ikaw ay nagdadalang-tao, at ipanganganak mo ng anak na lalaki, at tatawagin mo ang pangalan niya Ismael, sapagkat nakinig ang Panginoon sa iyong pagpapahiya. Ito ay magiging taong mula sa bukid; ang kanyang mga kamay ay laban sa lahat, at ang mga kamay ng lahat ay laban sa kanya; at sa harap ng lahat ng kanyang mga kapatid siya ay titira. At tinawag niya ang pangalan ng Panginoon na nagsasalita sa kanya, Ikaw ang Diyos na nakakita sa akin; dahil sinabi niya, Sapagkat tunay na nakita ko sa harap ang nagpakita sa akin. Dahil dito, tinawag niya ang balon, Balon kung saan nakita ko sa harap; narito, sa pagitan ng Kades at ng Barad. At nanganak si Hagar kay Abram ng anak na lalaki, at tinawag ni Abram ang pangalan ng kanyang anak na lalaki, na ipinanganak sa kanya ni Hagar, na Ismael. At si Abram ay walumpu't anim na taong gulang, nang ipanganak ni Hagar kay Abram si Ismael.

17

Si Abram ay naging siyamnapu't siyam na taong gulang. At napakita ang Panginoon kay Abram, at sinabi sa kanya, Ako ay

ang iyong Diyos; maging nakalulugod sa harap ko, at maging walang kapintasan. At ilalagay ko ang aking tipan sa pagitan ko at sa pagitan mo, at pararamihin kita nang lubha. At nagtaob si Abram sa kanyang mukha. At nagsalita sa kanya ang Diyos, na nagsasabi, At ako, narito ang tipan ko na kasama mo; at ikaw ay magiging ama ng karamihan ng mga bansa. At hindi na tatawagin pa ang pangalan mo na Abram, pero magiging Abraham ang pangalan mo, dahil ginawa kita na ama ng maraming bansa. At palalaguin kita nang labis-labis, at gagawin kita na mga bansa; at mga hari ay lalabas mula sa iyo. At itatayo ko ang aking tipan sa pagitan mo at sa pagitan ng iyong binhi pagkatapos mo sa kanilang mga henerasyon, para sa walang hanggang tipan na ako ay maging iyong Diyos at ng iyong binhi pagkatapos mo. At ibibigay ko sa iyo at sa iyong binhi pagkatapos mo ang lupain na iyong tinutuluyan, ang buong lupain ng Canaan, bilang pag-aaring walang hanggan; at ako ay magiging Diyos sa kanila. At sinabi ng Diyos kay Abraham, Pero ikaw naman ang. Iingatan mo ang tipan ko, ikaw at ang binhi mo pagkatapos mo hanggang sa mga henerasyon nila. At ito ang tipan, na iyong iingatan, sa pagitan ko at ninyo, at sa pagitan ng binhi mo pagkatapos mo sa mga henerasyon nila: tutuliin sa inyo ang bawat lalaki. At kayo ay tutuliin sa laman ng inyong balat-tuli, at ito ay magiging tanda ng tipan sa pagitan ko at inyo. At ang sanggol na walong araw ay tutuliin sa inyo, bawat lalaki sa inyong mga salinlahi; at ang ipinanganak sa bahay at ang binili ng pilak mula sa bawat anak ng dayuhan, na hindi mula sa iyong binhi. Sa pagtutuli ay tutuliin ang ipinanganak sa bahay ng iyong tahanan, at ang binili ng pilak; at ang aking tipan ay

magiging sa inyong laman bilang tipang walang hanggan. At ang hindi tuli na lalaki, na hindi tutuliin ang laman ng balat ng kanyang ari sa ikawalong araw, ang kaluluwa na iyon ay lilipulin mula sa kanyang lahi, sapagkat sinira niya ang aking tipan. At sinabi ng Diyos kay Abraham, Si Sarai na asawa mo, hindi na tatawagin sa pangalang Sarai, si Sara ang magiging pangalan niya. Pagpapalain ko siya, at bibigyan kita ng anak mula sa kanya, at pagpapalain ko ito, at magiging mga bansa ito, at mga hari ng mga bansa mula sa kanya ay magiging. At nahulog si Abraham sa kanyang mukha, at tumawa; at sinabi niya sa kanyang isip, nagsasabi, sa isang daang taong gulang ba magkakaroon ng anak na lalaki? At manganganak ba si Sarah na siyamnapung taong gulang? Sinabi naman ni Abraham sa Diyos: Si Ismael na ito ay mabuhay sa harap mo. Sinabi ng Diyos kay Abraham, Oo; narito si Sarah ang iyong asawa ay manganganak sa iyo ng anak na lalaki, at tatawagin mo ang kanyang pangalan na Isaac; at itatayo ko ang aking tipan sa kanya, bilang tipan na walang hanggan, na ako ay magiging Diyos niya at ng kanyang binhi kasama niya. Tungkol kay Ismael, narito, narinig kita; at narito, pinagpala ko siya, at padadamihin ko siya, at pararamihin ko siya nang labis-labis; labindalawang bansa ang ipanganganak niya, at gagawin ko siyang dakilang bansa. Ngunit ang tipan ko ay itatayo ko kay Isaac, na siya ay ipanganganak sa iyo ni Sarah sa panahong ito, sa susunod na taon. Natapos nga siyang magsalita sa kanya, at umakyat ang Diyos mula kay Abraham. At kinuha ni Abraham si Ismael na kaniyang sariling anak na lalaki, at lahat ng mga kasambahay na ipinanganak sa bahay niya, at lahat ng mga binili sa pilak, at bawat lalaki sa

mga kalalakihan na nasa bahay ni Abraham, at tinuli ang mga balat ng ari nila, sa panahon ng araw na iyon, ayon sa sinabi sa kaniya ng Diyos. Si Abraham ay siyamnapu't siyam na taon gulang nang tinuli ang laman ng balat ng kanyang ari. At si Ishmael na anak niya ay labintatlong taon gulang nang tinuli ang laman ng balat niya. Sa panahon ng araw na iyon, tinuli si Abraham, at si Ismael na anak niya, at lahat ng mga lalaki ng bahay niya, at ang mga ipinanganak sa bahay niya, at ang mga binili gamit ang pilak mula sa mga dayuhang bansa.

18

Napakita naman sa kanya ang Diyos sa tabi ng punong oak ng Mamre, habang nakaupo siya sa pintuan ng tolda niya ng tanghali. Tumingin siya pataas gamit ang kanyang mga mata at nakita niya, at narito, tatlong lalaki ang nakatayo sa itaas niya; at nang makita niya, tumakbo siya patungo sa kanila upang salubungin sila mula sa pintuan ng kanyang tolda, at yumukod siya sa lupa. At sinabi niya, Panginoon, kung nga nakakita ako ng pabor sa harap mo, huwag mo sanang dadaanan ang alipin mo. Kumuha nga ng tubig, at hugasan nila ang mga paa ninyo, at magpahinga kayo sa ilalim ng puno. At kukuha ako ng tinapay, at kakain kayo. At pagkatapos nito, makakapagpatuloy kayo sa inyong daan, na dahil dito kayo lumiko patungo sa inyong alipin. At sinabi niya, Gayon ang gawin mo, gaya ng sinabi mo. At nagmadali si Abraham patungo sa tolda kay Sarah, at sinabi niya sa kanya, Magmadali ka, at masahin mo ang tatlong takal

ng pinong harina, at gumawa ka ng mga tinapay. At tumakbo si Abraham sa mga baka, at kumuha ng malambot na guya at maganda, at ibinigay sa bata, at nagmadali itong gawin. Kumuha siya ng mantikilya, at gatas, at ang guya na ginawa niya, at inilapag niya sa kanila, at kumain sila; siya naman ay nakatayo sa tabi nila sa ilalim ng puno. Sinabi naman sa kanya, Nasaan si Sarah ang asawa mo? At sumagot siya at sinabi, Narito sa loob ng tolda. Sinabi niya, Babalik ako at darating sa iyo ayon sa panahong ito sa oras na ito, at magkakaroon ng anak na lalaki si Sarah na asawa mo. Si Sarah naman ay nakarinig habang nasa pinto ng tolda sa likod nito. Si Abraham at si Sarah ay mga matanda na sumulong sa mga araw; at tumigil na kay Sarah ang mangyari ang mga bagay na pambabae. Tumawa naman si Sarah sa sarili niya na nagsasabi, Hindi pa talaga nangyari sa akin hanggang ngayon; at ang panginoon ko ay matanda na. At sinabi ng Panginoon kay Abraham, bakit tumawa si Sarah sa kanyang sarili, nagsasabi, talaga nga ba akong manganganak? Pero ako ay tumanda na. Hindi ba imposible sa Diyos ang anumang salita? Sa panahong ito babalik ako sa iyo sa takdang panahon, at magkakaroon si Sarah ng anak na lalaki. Ngunit itinanggi ni Sarah, sinasabi, Hindi ako tumawa, dahil natakot siya. At sinabi niya sa kanya, Hindi, kundi tumawa ka. Pagkatapos bumangon mula doon, tumingin pababa ang mga lalaki sa direksyon ng Sodoma at Gomorra. Si Abraham naman ay sumasama sa paglalakbay kasama nila, sinasamahan niya sila. At sinabi ng Panginoon, hindi ko ikukubli kay Abraham na aking lingkod ang mga bagay na aking ginagawa. At si Abraham ay magiging isang bansang malaki at marami, at pagpapalain sa

kanya ang lahat ng mga bansa ng lupa. Alam ko kasi na mag-uutos siya sa mga anak niya, at sa sambahayan niya pagkatapos niya, at iingatan nila ang mga daan ng Panginoon, gawin ang katuwiran at paghatol, upang dalhin ng Panginoon kay Abraham lahat ng sinabi niya sa kanya. Sinabi ng Panginoon, ang sigaw ng Sodoma at Gomorra ay dumami sa akin, at ang mga kasalanan nila ay napakalalaki. Bumaba nga kaya makikita ko, kung ayon sa sigaw nila na dumarating sa akin, ginagawa nila; pero kung hindi, upang malaman ko. At pagkatapos na tumalikod mula doon ang mga lalaki, pumunta sa Sodoma; si Abraham naman ay pa rin nakatayo sa harap ng Panginoon. At paglapit ni Abraham, sinabi niya, Huwag mong lipulin ang matuwid kasama ng di-banal; at ang matuwid ay magiging gaya ng di-banal. Kung may limampung matuwid sa lungsod, wawasakin mo sila? Hindi mo ba palalampasin ang buong lugar dahil sa limampung matuwid, kung sila ay nasa loob nito? Hindi mo kailanman gagawin ang bagay na ito, na patayin ang matuwid kasama ng masama, at magiging ang matuwid ay tulad ng masama; hindi kailanman! Ikaw na humahatol sa buong mundo, hindi ka ba gagawa ng hustisya? Sinabi ng Panginoon, kung may limampung matuwid sa lungsod ng Sodoma, patatawarin ko ang buong lungsod, at ang lahat ng lugar dahil sa kanila. At sumagot si Abraham at sinabi, Ngayon ako ay nagsimula nang magsalita sa aking Panginoon; ako naman ay lupa at abo. Pero kung mababawasan ang limampung matuwid sa apatnapu't lima, sisirain mo ang buong siyudad dahil sa lima? At sinabi, Hindi ko wawasakin, kung makakita ako doon ng apatnapu't lima. At nagdagdag pa siya ng pagsasalita sa kanya,

at sinabi, kung nga masumpungan doon ang apatnapu; at sinabi, hindi ko sisirain dahil sa apatnapu. At sinabi, Hindi ba, Panginoon, kung magsasalita ako? Pero kung matagpuan doon na tatlumpu? At sinabi, Hindi ko sisirain dahil sa tatlumpu. At sinabi niya, Dahil mayroon akong sasabihin sa Panginoon, paano kung may dalawampu doon? At sinabi, Hindi ko wawasakin kung makakita ako roon ng dalawampu. At sinabi niya, Hindi ba, Panginoon, kung magsasalita pa ako minsan? Pero kung matagpuan doon ang sampu? At sinabi niya, Hindi ko ito sisirain dahil sa sampung iyon. Umalis ang Panginoon, nang siya ay tumigil sa pagsasalita kay Abraham; at bumalik si Abraham sa kanyang lugar.

19

Dumating ang dalawang sugo sa Sodoma ng gabi. Si Lot ay nakaupo sa tabi ng pintuan ng Sodoma; at nang makita ni Lot, tumayo siya para salubungin sila, at yumukod siya ng mukha sa lupa. At sinabi niya, Narito, mga Panginoon, lumiko kayo sa bahay ng inyong alipin, at matulog kayo, at hugasan ninyo ang inyong mga paa, at pagkabangon ninyo ng maaga ay aalis kayo sa inyong daan. At sinabi nila, Hindi, kundi sa kalye kami matutulog. At pinilit niya sila nang husto, at lumiko sila patungo sa kanya, at pumasok sila sa bahay niya, at gumawa siya para sa kanila ng inumin, at nagluto siya ng tinapay na walang lebadura para sa kanila, at kumain sila. Bago ng pagtulog, ang mga lalaki ng lungsod, ang mga taga-Sodoma, pinalibutan ang bahay, mula

sa binata hanggang matanda, lahat ng mga tao nang sabay-sabay. At tinawag nila si Lot, at sinabi nila sa kanya, Nasaan ang mga lalaking pumunta sa iyo ngayong gabi? Ilabas mo sila sa amin, para makasama namin sila. Lumabas si Lot patungo sa kanila sa pintuan, at isinara niya ang pinto sa likuran niya. Sinabi niya sa kanila, Huwag naman, mga kapatid, huwag kayong gumawa ng masama. Mayroon akong dalawang anak na babae, na hindi nakakilala ng lalaki; ilalabas ko sila sa inyo, at gamitin ninyo sila kung ano ang makalulugod sa inyo; lamang sa mga lalaking ito huwag kayong gumawa ng hindi makatarungan, dahil sa kung saan pumasok sila sa ilalim ng kanlungan ng aking bubong. Sinabi nila sa kanya, Lumayo ka diyan! Pumasok ka para manirahan lamang, hindi para humatol! Ngayon nga, sasaktan namin ikaw nang mas malala kaysa sa kanila. At pinipilit nila nang labis ang lalaking si Lot, at lumapit sila upang sirain ang pinto. Iniunat ng mga lalaki ang kanilang mga kamay at hinila si Lot papunta sa kanila sa loob ng bahay, at isinara nila ang pinto ng bahay. Ang mga lalaking nasa pintuan ng bahay ay tinamaan nila ng pagkabulag mula sa maliit hanggang sa malaki; at sila ay nanghina habang naghahanap ng pintuan. Sinabi ng mga lalaki kay Lot, Mayroon ka ba dito ng mga manugang na lalaki, o mga anak na lalaki, o mga anak na babae? Kung mayroon ka pang iba sa lungsod, ilabas mo mula sa lugar na ito, dahil kami ay wawasak sa lugar na ito; dahil ang sigaw nila ay umabot sa harap ng Panginoon, at isinugo kami ng Panginoon upang wasakin ito. Lumabas si Lot, at nagsalita sa kanyang mga manugang na lalaki na nag-asawa ng kanyang mga anak na babae, at sinabi, Bumangon kayo, at

lumabas mula sa lugar na ito, dahil winawasak ng Panginoon ang lungsod. Pero tila nagbibiro lamang siya sa harap ng kanyang mga manugang na lalaki. Nang madaling-araw na, ang mga mensahero ay nagmamadali kay Lot, sinasabi, bumangon ka at kunin mo ang asawa mo, at ang dalawang anak mong babae na mayroon ka, at lumabas ka, upang hindi ka rin mapahamak kasama ng mga kasamaan ng lungsod. At sila ay naguluhan, at hinawakan ng mga mensahero ang kanyang kamay, at ang kamay ng kanyang asawa, at ang mga kamay ng kanyang dalawang anak na babae, dahil sa pagkahabag ng Panginoon sa kanya. At nangyari nang ilabas nila sila sa labas, at sinabi nila, nagsasagip iligtas mo ang iyong sarili mong kaluluwa; huwag lumingon sa likuran, ni huwag tumayo sa buong nakapaligid na rehiyon; sa bundok maligtas, baka sakaling masama ka kasama. Sinabi ni Lot sa kanila, Nakikiusap ako, Panginoon, dahil nakatagpo ang alipin mo ng awa sa harap mo, at pinalaki mo ang katuwiran mo, na ginagawa mo sa akin, upang mabuhay ang kaluluwa ko; pero ako ay hindi makakapagligtas patungo sa bundok, baka sakaling abutan ako ng mga kasamaan, at mamatay ako. Masdan, ang lungsod na ito ay malapit para sa aking pagtakas doon, na ito ay maliit; at doon ako maliligtas; hindi ba ito maliit? At mabubuhay ang kaluluwa ko dahil sa iyo. At sinabi niya sa kanya, narito, pinahahalagahan ko ka at dahil sa salitang ito, hindi ko wawasakin ang lungsod na iyong pinag-usapan. Magmadali ka nga para makaligtas doon, dahil hindi ako makakagawa ng anuman hanggang sa dumating ka doon. Dahil dito, tinawag niya ang pangalan ng lungsod na iyon na Segor. Ang araw ay lumabas sa ibabaw ng lupa, at si Lot

ay pumasok sa Segor. At ang Panginoon ay nagpaulan sa Sodoma at Gomorra ng asupre at apoy mula sa Panginoon mula sa langit. At winasak niya ang mga lungsod na ito, at ang buong nakapaligid na rehiyon, at lahat ng mga naninirahan sa mga lungsod, at ang tumutubo mula sa lupa. At tumingin ang kanyang asawa sa likuran, at naging haligi ng asin. Bumangon nang maaga si Abraham sa umaga patungo sa lugar kung saan siya nakatayo sa harap ng Panginoon. At tumingin siya sa mukha ng Sodoma at Gomorra, at sa mukha ng nakapaligid na rehiyon, at nakita niya, at narito umaangat ang ningas mula sa lupa, na parang singaw ng hurno. At nangyari noong winasak ng Diyos ang lahat ng mga lungsod ng nakapaligid na rehiyon, naalaala ng Diyos si Abraham; at ipinadala niya palabas si Lot mula sa gitna ng pagkawasak, noong winasak ng Panginoon ang mga lungsod kung saan naninirahan si Lot. Umakyat nga si Lot mula sa Segor, at tumira siya sa bundok, siya mismo, at ang dalawang anak niyang babae ay kasama niya; natakot kasi siyang manirahan sa Segor; at nanirahan sa yungib siya mismo, at ang dalawang anak niyang babae ay kasama niya. Sinabi ng mas matanda sa mas bata, Ang ama natin ay matanda na, at walang tao sa lupa na pumasok sa atin, gaya ng nababagay sa buong lupa. Dito at painumin natin ng alak ang ama natin, at mahiga tayo kasama niya, at magpatayo tayo ng binhi mula sa ama natin. Pinainom nila ang kanilang ama ng alak sa gabing iyon, at pumasok ang panganay at sumiping kasama ng kanyang ama sa gabing iyon; at hindi nito nalaman nang siya ay sumiping, at nang siya ay tumayo. Nangyari naman sa kinabukasan, at sinabi ng mas matanda sa mas bata, Narito,

nakipagsama ako kahapon sa ating ama; painumin natin siya ng alak at sa gabing ito, at pumasok ka at makipagsama sa kanya, at magpataas tayo ng binhi mula sa ating ama. Pinainuman din nila ang kanilang ama ng alak sa gabing iyon, at pumasok ang mas bata at sumiping sa kanyang ama; at hindi niya nalaman sa paghiga nito at pagbangon. At naglihi ang dalawang anak na babae ni Lot mula sa kanilang ama. At nanganak ang mas matanda ng anak na lalaki, at tinawag niya ang pangalan nito na Moab, na nagsasabi, Mula sa aking ama; ito ang ama ng mga Moabita hanggang sa araw na ngayon. Nanganak din ang bunso ng isang anak na lalaki, at tinawag niya ang pangalan nito na Ammon, na sinasabi, Anak ng lahi ko; ito ang ama ng mga Ammonita hanggang sa araw na ito.

20

At lumipat mula doon si Abraham patungo sa lupain sa Timog; at nanirahan sa pagitan ng Kadesh at sa pagitan ng Shur; at nanuluyan sa Gerar. Sinabi ni Abraham tungkol kay Sarah na asawa niya, na Kapatid ko siya; natakot kasi siyang sabihin na Asawa ko siya, baka patayin siya ng mga lalaki ng lungsod dahil sa kanya; at nagsugo si Haring Abimelech ng Gerar, at kinuha si Sarah. At pumasok ang Diyos kay Abimelech sa panaginip sa gabi, at sinabi, narito ikaw mamamatay tungkol sa babae, na kinuha mo; ito nga ay may asawang lalaki. Si Abimelech naman ay hindi humipo sa kanya at sinabi, Panginoon, wawasakin mo ba ang isang bansang walang alam at matuwid? Hindi ba siya

mismo sa akin nagsabi, Kapatid ko siya? At sinabi niya sa akin, Kapatid ko siya? Sa malinis na puso at sa katuwiran ng mga kamay ginawa ko ito. Sinabi naman sa kanya ng Diyos sa pamamagitan ng tulog, at ako nakaalam na sa malinis na puso ginawa mo ito, at iniligtas kita sa hindi pagkakasala mo sa akin; dahil dito hindi kita pinayagan humawak sa kanya. Ngayon nga ibalik mo ang babae sa lalaki, dahil propeta siya, at manalangin siya para sa iyo, at mabubuhay ka; kung hindi mo naman ibabalik, malalaman mo na mamatay ka at lahat ng sa iyo. At bumangon nang maaga si Abimelech sa umaga, at tinawag ang lahat ng kaniyang mga lingkod, at sinabi ang lahat ng mga salitang ito sa kanilang pandinig; at natakot naman ang lahat ng mga tao nang lubha. At tinawag ni Abimelech si Abraham at sinabi sa kanya, Ano itong ginawa mo sa amin? Hindi ba kami nagkasala sa iyo, kaya ikaw ay nagdala sa akin at sa aking kaharian ng malaking kasalanan? Ang trabahong walang sinuman ang gagawin, ginawa mo para sa akin. Sinabi naman ni Abimelech kay Abraham, Ano ang iyong nakita kaya ginawa mo ito? Sinabi ni Abraham, Sinabi ko kasi, kung gayon walang paggalang sa Diyos sa lugar na ito, at papatayin nila ako dahil sa asawa ko. At totoo naman, kapatid ko siya mula sa ama, pero hindi mula sa ina; naging asawa ko naman siya. Nangyari naman noong inilabas ako ng Diyos mula sa bahay ng aking ama, at sinabi ko sa kanya, itong katuwiran gawin mo para sa akin, sa lahat ng lugar kung saan tayo pumasok doon, sabihin mo tungkol sa akin, na ako ay kapatid niya. Kumuha si Abimelech ng isang libong drachma, at mga tupa, at mga guya, at mga alipin, at mga babaeng alipin, at ibinigay niya kay

Abraham; at ibinalik niya sa kanya si Sarah na asawa niya. At sinabi ni Abimelech kay Abraham, narito ang aking lupa sa harap mo; kung saan man sa iyo ay makalulugod, tumira ka. At kay Sarah sinabi niya, narito binigyan ko ng isang libong didrachma ang kapatid mo; ang mga ito ay magiging sa iyo para sa karangalan ng mukha mo, at para sa lahat ng kasama mo; at sa lahat ng bagay magsalita ng totoo. Nanalangin si Abraham sa Diyos, at pinagaling ng Diyos si Abimelech, at ang asawa niya, at ang mga aliping babae niya; at nanganak sila. Dahil lubos na sinara ng Panginoon ang lahat ng bahay-bata sa sambahayan ni Abimelech dahil kay Sarah na asawa ni Abraham.

21

At ang Panginoon ay bumisita kay Sarah, gaya ng sinabi niya; at ginawa ng Panginoon kay Sarah, gaya ng nagsalita niya. At paglikas ay nanganak siya kay Abraham ng anak na lalaki sa katandaan, sa panahong ayon sa sinabi sa kaniya ng Panginoon. At tinawag ni Abraham ang pangalan ng kanyang anak na ipinanganak sa kanya, na isinilang sa kanya ni Sarah, na Isaac; at tinuli ni Abraham si Isaac sa ikawalong araw, gaya ng iniutos sa kanya ng Diyos. At si Abraham ay isang daang taon, nang ipanganak sa kanya si Isaac na anak niya. Sinabi ni Sarah, Tawa ang ginawa para sa akin ng Panginoon; sino man kasing makarinig ay magsasaya kasama ako. At sinabi, Sino ang magsasabi kay Abraham na si Sarah ay nagpapasuso ng bata? Dahil nanganak ako ng anak na lalaki sa aking katandaan. At

lumaki ang bata, at inawat sa gatas; at gumawa si Abraham ng malaking handaan, sa araw na inawat sa gatas si Isaac na anak niya. Nakita ni Sarah ang anak ni Hagar na Ehipsiyo, na ipinanganak kay Abraham, na naglalaro kasama ni Isaac na anak niya, at sinabi niya kay Abraham, Itaboy mo ang alilang ito at ang anak niya, sapagkat hindi makakamana ang anak ng alilang ito kasama ng anak kong si Isaac. Ngunit matigas na lumitaw ang salita nang napakalakas sa harap ni Abraham tungkol sa kanyang anak. Sinabi ng Diyos kay Abraham, huwag maging matigas sa harap mo tungkol sa bata, at tungkol sa aliping babae; lahat ng anuman sabihin sa iyo ni Sarah, makinig sa tinig niya; sapagkat kay Isaac tatawagin sa iyo ang binhi. At ang anak na lalaki naman ng aliping babaeng ito, gagawin ko siyang malaking bansa, dahil siya ay iyong binhi. Bumangon si Abraham sa umaga, at kumuha ng mga tinapay at balat na may tubig, at ibinigay kay Hagar; at inilagay niya sa balikat niya ang bata, at pinaalis siya; Umalis siya at naggala sa ilang, sa balon ng sumpa. Naubos na ang tubig mula sa balat ng alak, at itinapon niya ang bata sa ilalim ng isang puno ng abeto. Umalis siya at umupo sa harapan nito mula sa malayo, parang isang pagbaril ng pana, sapagkat sinabi niya, Hindi ko makikita ang kamatayan ng aking anak. At umupo siya sa tapat nito; at ang bata, nang sumigaw, ay umiyak. Narinig naman ng Diyos ang tinig ng bata mula sa lugar kung nasaan siya; at tinawag ng sugo ng Diyos si Hagar mula sa langit, at sinabi sa kanya, ano iyan Hagar? Huwag kang matakot; sapagkat narinig ng Diyos ang tinig ng bata mula sa lugar kung nasaan siya. Bumangon ka at kunin mo ang bata, at hawakan mo ng iyong kamay ito; sapagkat gagawin

ko itong malaking bansa. At binuksan ng Diyos ang kanyang mga mata, at nakita niya ang balon ng buhay na tubig, at pumunta siya, at pinuno niya ang balat ng tubig, at pinainom niya ang bata. At ang Diyos ay kasama ng bata; at siya ay lumaki, at nanirahan sa ilang; at siya ay naging mamamana. At nanirahan siya sa ilang, at kinuha ng kanyang ina para sa kanya ang isang asawa mula sa Paran ng Ehipto. Nangyari nga sa panahong iyon, at sinabi ni Abimelech, at ni Ochozath na kaibigan niya, at ni Phichol na pinunong kumander ng pwersa niya, kay Abraham, Ang Diyos ay kasama mo sa lahat ng iyong ginagawa. Ngayon kaya sumumpa ka sa akin sa Diyos na hindi mo ako gagawanan ng mali, ni ang aking binhi, ni ang aking pangalan; pero ayon sa kabutihan na ginawa ko sa iyo, gagawin mo rin sa akin, at sa lupain na iyong ninahanan bilang dayuhan. At sinabi ni Abraham, Ako ay manunumpa. At sinaway ni Abraham si Abimelech tungkol sa mga balon ng tubig na kinuha ng mga lingkod ni Abimelech. At sinabi ni Abimelech sa kanya, Hindi ko alam kung sino ang gumawa nito sa iyo; ni hindi mo sinabi sa akin, ni hindi ako nakarinig, kundi ngayon lamang. At kumuha si Abraham ng mga tupa at mga guya, at ibinigay niya kay Abimelech; at gumawa silang dalawa ng tipan. At itinayo ni Abraham ang pitong babaeng tupa nang bukod-tangi. At sinabi ni Abimelech kay Abraham, ano ang pitong babaeng tupa ng mga tupang ito, na iyong ihiniwalay? At sinabi ni Abraham, na ang pitong babaeng tupa ay kukunin mo mula sa akin, upang maging patotoo sa akin, na ako ay humukay ng balong ito. Dahil dito, pinangalanan niya ang pangalan ng lugar na iyon, Balon ng Sumpa; sapagkat doon nagsumpa silang dalawa. At gumawa sila

ng tipan sa balon ng sumpa; at tumayo si Abimelech, si Ahuzzath na kanyang kaibigan, at si Phicol na pinunong heneral ng kanyang hukbo, at bumalik sila sa lupain ng mga Filisteo. At nagtanim si Abraham ng puno sa balon ng sumpa; at tinawag niya doon ang pangalan ng Panginoon, Diyos na walang hanggan. Nanirahan si Abraham sa lupain ng mga Filisteo nang maraming araw.

22

At nangyari pagkatapos ng mga salitang ito, ang Diyos ay sumubok kay Abraham, at sinabi sa kanya, Abraham, Abraham, at sinabi niya, Narito ako. At sinabi, Kunin mo ang iyong anak na mahal, na iyong minahal, si Isaac, at pumunta ka sa mataas na lupain, at ihandog mo siya roon bilang handog na susunugin sa isa sa mga bundok na sasabihin ko sa iyo. Pagkabangon ni Abraham sa umaga, siniyahan niya ang kanyang asno; at kinuha niya kasama niya ang dalawang batang lingkod, at si Isaac na kanyang anak; at pagkahati ng kahoy para sa handog na susunugin, bumangon at pumunta siya, at dumating sa lugar na sinabi sa kanya ng Diyos, sa ikatlong araw. At nang tumingin si Abraham gamit ang kanyang mga mata, nakita niya ang lugar mula sa malayo. At sinabi ni Abraham sa mga alipin niya, Umupo kayo dito kasama ng asno; ako naman at ang batang lalaki ay dadaan hanggang doon; at pagkatapos sumamba ay babalik kami sa inyo. Kumuha si Abraham ng mga kahoy ng handog na susunugin, at inipatong kay Isaac na anak niya;

kumuha naman niya sa mga kamay ang apoy at ang espada, at naglakad silang dalawa na magkasama. Sinabi naman ni Isaac kay Abraham na ama niya, Ama; at sinabi naman niya, Ano iyan, anak? Sinabi niya, At narito ang apoy at ang mga kahoy, nasaan ang tupa para sa buong sinunog na handog? Sinabi ni Abraham, Ang Diyos ay makikita para sa kanyang sarili ng tupa para sa buong handog na susunugin, anak ko. Pagkalakad ng pareho nang sabay-sabay, dumating sila sa lugar na sinabi sa kanya ng Diyos; at itinayo doon ni Abraham ang altar, at inilagay ang mga kahoy; at pagkagapos kay Isaac na anak niya, inilagay niya siya sa altar sa ibabaw ng mga kahoy. At iniunat ni Abraham ang kanyang kamay upang kunin ang espada, upang katayin ang kanyang anak. At tinawag siya ng Mensahero ng Panginoon mula sa langit, at sinabi, Abraham, Abraham; pero sinabi niya, Narito ako. At sinabi, huwag ipatong ang kamay mo sa bata, ni gawin sa kanya kahit ano; ngayon kasi nalaman ko, na natatakot ka sa Diyos; at hindi mo itinipid ang anak mo ang minamahal dahil sa akin. At nang tumingin sa itaas si Abraham ng kanyang mga mata, nakita niya, at narito, isang tupa na nakahawak sa halaman ng Sabek sa pamamagitan ng mga sungay nito. At pumunta si Abraham, at kinuha ang tupa, at inihandog niya ito bilang buong handog na sinunog kapalit ni Isaac na anak niya. At tinawag ni Abraham ang pangalan ng lugang iyon, Ang Panginoon ay nakakita; upang sabihin nila ngayon, Sa bundok ng Panginoon siya ay napakita. At tinawag ng Mensahero ng Panginoon si Abraham pangalawang beses mula sa langit, na nagsasabi, Sa aking sarili nanumpa ako, sabi ng Panginoon, dahil sa ginawa mo ang bagay na ito, at hindi mo

inligtas ang iyong anak na minamahal dahil sa akin, Tunay na pagpapala pagpapalain kita, at pagpaparami pararamihin ko ang iyong binhi, gaya ng mga bituin ng langit, at gaya ng buhangin sa tabi ng pampang ng dagat; at mamanahin ng iyong binhi ang mga lungsod ng mga kalaban. At pagpapalain sa pamamagitan ng iyong binhi ang lahat ng mga bansa ng lupa, dahil sumunod ka sa aking tinig. Bumalik si Abraham sa kanyang mga alipin, at sila ay tumayo at naglakbay na magkasama papunta sa Balon ng Sumpa. At nanirahan si Abraham sa balon ng panunumpa. Nangyari nga pagkatapos ng mga salitang ito, at isinabalita kay Abraham, sinasabi, narito nanganak si Melcha at siya rin ng mga anak na lalaki para kay Nahor na kapatid mo, si Uz na panganay, at si Buz na kapatid niya, at si Kamouel na ama ng mga taga-Siria, at si Chesed, at si Azau, at si Pildash, at si Ieldaph, at si Bethuel. Si Bethuel naman ay naging ama ni Rebekah. Walo itong mga anak na lalaki, na ipinanganak ni Milca kay Nahor na kapatid ni Abraham. At ang kanyang kabit, na ang pangalan ay Reuma, nanganak din sina Tabek, at si Taam, at si Tokos, at si Moka.

23

Ang buhay ni Sarah ay naging isang daan dalawampu't pitong taon. At namatay si Sarah sa lungsod ng Arba, na nasa lambak; ito ay Hebron sa lupain ng Canaan at dumating si Abraham upang magluksa kay Sarah, at tumangis. At tumayo si Abraham mula sa patay niya; at sinabi ni Abraham sa mga anak ni Het,

nagsasabi, Panauhin at pansamantalang naninirahan ako kasama ninyo; bigyan ninyo ako nga ng pag-aari ng libingan kasama ninyo, at ilibing ko ang patay ko mula sa akin. Sumagot nga ang mga anak ni Het kay Abraham, sinasabi, Hindi, panginoon. Makinig ka sa amin: ikaw ay isang hari mula sa Diyos sa gitna namin; sa mga piniling libingan namin, ilibing mo ang iyong patay; sapagkat walang sinuman sa amin ang pipigil ng kanyang libingan mula sa iyo, upang ilibing mo ang iyong patay doon. Tumayo si Abraham at yumukod sa mga tao ng lupain, ang mga anak ni Het. At nagsalita si Abraham sa kanila, nagsasabi, kung mayroon kayo sa kaluluwa ninyo, upang ilibing ang patay ko mula sa mukha ko, pakinggan ninyo ako, at magsalita kayo tungkol sa akin kay Ephron na anak ni Zohar. At bigyan niya ako ng yungib na doble na sa kanya, na nasa bahagi ng bukid niya; ng pilak na karapat-dapat bigyan ninyo ako nito sa inyo para sa pag-aari ng libingan. Si Efron ay nakaupo sa gitna ng mga anak ni Het; at sumagot si Efron na Heteo kay Abraham, na naririnig ng mga anak ni Het, at ng lahat ng pumapasok sa lungsod, na nagsasabi, Makiusap ako sa iyo, panginoon, at makinig ka sa akin; ang bukid, at ang yungib na nasa loob nito, sa iyo ko ibinibigay; sa harap ng lahat ng mga mamamayan ko ibinigay ko sa iyo; ilibing mo ang iyong patay. At yumukod si Abraham sa harap ng mga tao ng lupain. At sinabi niya kay Ephron sa mga tainga sa harap ng mga tao ng lupain, kung sumasainyo, makinig kayo sa akin; ang pilak ng bukid tanggapin ninyo mula sa akin, at ilibing ko ang aking patay doon. Sumagot naman si Ephron kay Abraham, nagsasabi, Hindi, panginoon; narinig ko kasi, lupa ng apat na raang

didrachmas na pilak; pero ano nga kaya ito sa pagitan ko at iyo? Ikaw naman, ilibing mo ang patay mo. At narinig ni Abraham si Ephron, at itinimbang ni Abraham kay Ephron ang pilak na sinabi niya sa mga tainga ng mga anak ni Heth, apat na raang siklo ng pilak na tanggap sa mga mangangalakal. At naging pag-aari ni Abraham ang bukid ni Ephron na nasa dobleng yungib, na nasa harap ng Mamre, ang bukid at ang yungib na nasa loob nito, at lahat ng puno na nasa bukid, at lahat na nasa mga hangganan nito paikot, sa harap ng mga anak ni Heth at lahat ng pumapasok sa lungsod. Pagkatapos ng mga bagay na ito, inilibing ni Abraham si Sarah na asawa niya sa yungib ng bukid na doble, na nasa harap ng Mamre; ito ay Hebron sa lupain ng Canaan. At nakumpirma ang bukid at ang yungib na nasa loob nito kay Abraham bilang pag-aari ng libingan, mula sa mga anak ni Het.

24

At si Abraham ay matanda na, sulong na sa mga araw; at pinagpala ng Panginoon si Abraham sa lahat. At sinabi ni Abraham sa kanyang aliping pinakamatanda ng kanyang bahay, ang tagapamahala ng lahat ng kanyang pag-aari, Ilagay mo ang kamay mo sa ilalim ng aking hita. At pinapapanumpa kita sa Panginoon ang Diyos ng langit at ang Diyos ng lupa, upang huwag kang kumuha ng asawa para sa anak kong si Isaac mula sa mga anak na babae ng mga Cananeo, na kasama ko silang naninirahan. Pero sa lupain ko, kung saan ako ipinanganak,

pupunta ka, at sa tribu ko, at kukuha ka ng asawa para sa anak kong si Isaac mula doon. Sinabi nga sa kanya ng anak, Baka sakaling hindi nais ng babae na sumama sa akin pabalik sa lupain na ito, ibabalik ko ba ang anak mo sa lupain kung saan ka lumabas mula doon? Sinabi naman ni Abraham sa kanya, Mag-ingat ka na huwag mong ibalik ang anak ko doon. Ang Panginoon na Diyos ng langit at ang Diyos ng lupa, na kumuha sa akin mula sa bahay ng aking ama, at mula sa lupang pinangganakan ko, na nagsalita sa akin, at na sumumpa sa akin, na nagsasabi, sa iyo ibibigay ko ang lupang ito at sa iyong binhi, siya mismo magsusugo ng kanyang Sugo sa harap mo, at kukuha ka ng asawa para sa aking anak mula doon. Pero kung ayaw ng babae na pumunta kasama mo sa lupaing ito, malinis ka na mula sa sumpa ko; basta ang anak ko huwag mong ibalik doon. At inilagay ng alipin ang kanyang kamay sa ilalim ng hita ni Abraham na kanyang panginoon, at sumumpa siya sa kanya tungkol sa bagay na ito. At kumuha ang alipin ng sampung kamelyo mula sa mga kamelyo ng kanyang panginoon, at mula sa lahat ng mabubuting bagay ng kanyang panginoon na kasama niya; at pagkatapos bumangon ay pumunta sa Mesopotamia, sa lungsod ng Nahor. At pinahiga niya ang mga kamelyo sa labas ng lungsod malapit sa balon ng tubig sa gabi na, noong lumalabas ang mga babaeng umiigib ng tubig. At sinabi, Panginoon na Diyos ng aking panginoon na si Abraham, magtagumpay sa harap ko ngayong araw, at gumawa ng awa sa aking panginoon na si Abraham. Narito, ako ay nakatayo sa bukal ng tubig; at ang mga anak na babae ng mga naninirahan sa lungsod ay lumalabas upang umigib ng tubig. At ang

magiging ang dalaga na kung kanino ako magsabi, Ikiling ang iyong banga ng tubig, upang ako ay uminom, at magsabi sa akin, Uminom ka, at papainom ko ang iyong mga kamelyo, hanggang sila ay tumigil sa pag-inom, siya na ito ay inihanda mo para sa iyong anak na si Isaac; at sa pamamagitan nito ay malalaman ko, na gumawa ka ng awa kasama ng aking panginoon na si Abraham. At nangyari bago niya makumpleto ang pagsasalita sa loob ng kanyang isip, at narito si Rebeka ay lumalabas, ang ipinanganak kay Betuel, na anak ni Milca na asawa ni Nahor, na kapatid ni Abraham, may hawak na banga sa ibabaw ng kanyang mga balikat. Ang dalaga ay napakaganda sa paningin; dalaga siya, walang lalaking nakakilala sa kanya; pagkababa sa bukal, pinuno niya ang kanyang banga ng tubig, at umakyat. Tumakbo naman ang bata papunta sa pagkikita niya, at sinabi, Painumin mo ako ng kaunting tubig mula sa iyong banga ng tubig. At sabi niya, Uminom po, panginoon; at nagmadali siya at ibinaba ang timba sa braso niya, at pinainom niya siya, hanggang tumigil siya sa pag-inom. At sinabi niya, At iigib din ako ng tubig para sa iyong mga kamelyo, hanggang makainom silang lahat. At nagmadali at ibinuhos ang banga ng tubig sa sabsaban at tumakbo sa balon upang umigib muli at umigib ng tubig para sa lahat ng mga kamelyo. Ang lalaki naman ay pinag-aaralan nang mabuti siya; at nanatiling tahimik upang malaman kung pinagtagumpay ng Panginoon ang kanyang lakbay, o hindi. Nangyari at nang tumigil na lahat ang mga kamelyo sa pag-inom, kumuha ang lalaki ng mga gintong hikaw na may timbang na isang drakma, at dalawang pulseras para sa mga kamay niya, sampung ginto ang timbang nila. At tinanong niya siya, at

sinabi, Anak ka ng sino? Ipaalam mo sa akin kung may lugar ba sa bahay ng ama mo para sa amin na matuluyan. At sinabi niya sa kanya, Anak na babae ako ni Bethuel na anak ni Milcah na ipinanganak kay Nahor. At sinabi niya sa kanya, Mayroon kaming maraming dayami at damo, at may lugar din para sa iyo na makakapagpahinga. At nalugod ang lalaki, yumukod sa Panginoon at sinabi, Pinagpala ang Panginoon na Diyos ng aking panginoong si Abraham, na hindi iniwan ang kanyang katuwiran at ang katotohanan mula sa aking panginoon; at ako ay pinatnubayan ng Panginoon sa bahay ng kapatid ng aking panginoon. At tumakbo ang bata at nag-ulat sa bahay ng kanyang ina, ayon sa mga salitang ito. Si Rebeka ay may kapatid na lalaki na ang pangalan ay Laban, at tumakbo si Laban patungo sa lalaki sa labas sa bukal. At nangyari nang makita niya ang mga hikaw at ang mga pulseras sa mga kamay ng kapatid niyang babae, at nang marinig niya ang mga salita ni Rebeka na kapatid niyang babae, na nagsasabi, Ganito ang nagsalita sa akin ang lalaki, at pumunta siya sa lalaki, na nakatayo sa tabi ng mga kamelyo sa bukal. At sinabi niya sa kanya, halika pumasok ka, pinagpala ng Panginoon; bakit ka nakatayo sa labas? Ako naman naghanda ng bahay, at lugar para sa mga kamelyo. Pumasok ang lalaki sa loob ng bahay, at inalis ang karga ng mga kamelyo; at nagbigay ng dayami at pagkain sa mga kamelyo, at tubig para hugasan ang mga paa niya, at ang mga paa ng mga lalaking kasama niya. At inilapag niya sa kanila ang mga tinapay upang kainin; at sinabi niya, Hindi ako kakain, hanggang sa masabi ko ang aking mga salita. At sinabi niya, Magsalita ka. At sinabi niya, Ako ay anak ni Abraham. Ang

Panginoon ay pinagpala nang labis ang aking panginoon, at siya ay itinaas; at binigyan niya siya ng mga tupa, at mga guya, at pilak, at ginto, mga lalaking alipin, at mga babaeng alipin, mga kamelyo, at mga asno. At nanganak si Sarah na asawa ng aking panginoon ng isang anak na lalaki para sa aking panginoon pagkatapos niyang tumanda; at ibinigay niya sa kanya ang lahat na mayroon siya. At pinanumpa ako ng aking panginoon, na nagsasabi, Huwag kang kukuha ng asawa para sa aking anak na lalaki mula sa mga anak na babae ng mga Cananeo, na kung saan ako ay nananahan sa kanilang lupain. Pero sa bahay ng ama ko pupunta ka, at sa angkan ko, at kukuha ka ng asawa para sa anak ko mula doon. Sinabi ko nga sa aking panginoon, baka hindi sasama sa akin ang babae. At sinabi niya sa akin, Ang Panginoon ang Diyos na ako ay naging nakalulugod sa harapan niya, siya mismo ay magsusugo ng kanyang Sugo kasama mo, at magpapaunlad ng iyong daan; at kukuha ka ng asawa para sa aking anak na lalaki mula sa aking angkan, at mula sa bahay ng aking ama. Kung gayon walang sala ka mula sa aking sumpa; sapagkat kapag dumating ka sa aking lipi, at hindi nila ibigay sa iyo, at magiging walang sala ka mula sa aking panunumpa. At pagdating ko ngayong araw sa bukal, sinabi ko, Panginoon na Diyos ng aking panginoon na si Abraham, kung ikaw ay magpapaunlad ng aking daan kung saan ngayon ako ay lumalakad, narito, ako ay nakatayo sa bukal ng tubig, at ang mga anak na babae ng mga tao ng lungsod ay lumalabas upang umigib ng tubig; at magiging ang dalaga na kung kanino ako ay magsasabi, Painumin mo ako ng kaunting tubig mula sa iyong banga, at sasabihin niya sa akin, At ikaw ay uminom, at sa iyong

mga kamelyo ay iigib ako ng tubig, ito ang babae na inihanda ng Panginoon para sa kanyang sariling lingkod na si Isaac; at sa pamamagitan nito ay malalaman ko na ikaw ay gumawa ng awa sa aking panginoon na si Abraham. At bago ako matapos magsalita sa aking isip, agad si Rebeka lumabas, may dala ang banga sa kanyang mga balikat; at bumaba siya sa bukal, at umigib ng tubig; at sinabi ko sa kanya, painumin mo ako. At nagmadali ay ibinaba niya ang tapayan ng tubig sa kanyang braso mula sa kanyang sarili, at sinabi, uminom ka, at ang iyong mga kamelyo ay papainumin ko; at uminom, at ang mga kamelyo ay pinainuman niya. At tinanong ko siya, at sinabi ko, anak na babae ka ng sino, ipahayag mo sa akin; at siya ay nagsabi, anak na babae ako ni Bethuel na anak ni Nahor, na ipinanganak kay Nahor ni Melcha; at inilagay ko sa kanya ang mga hikaw, at ang mga pulseras sa paligid ng mga kamay niya. At nalugod, yumukod ako sa Panginoon, at pinagpala ko ang Panginoon na Diyos ng aking panginoong Abraham, na nagpaunlad sa akin sa daan ng katotohanan upang kunin ang anak na babae ng kapatid ng aking panginoon para sa kanyang anak na lalaki. Kung nga ginagawa ninyo ng awa at katuwiran sa aking panginoon; kung pero hindi, sabihin ninyo sa akin, upang ako ay babalik sa kanan o kaliwa. Sumagot naman sina Laban at Bethuel at sinabi, Mula sa Panginoon nanggaling ang bagay na ito; hindi kami makakaya sa iyo magsalita ng laban, masama man o mabuti. Narito si Rebeka sa harap mo; kunin mo siya at umalis ka; at maging asawa siya ng anak ng panginoon mo, gaya ng sinalita ng Panginoon. Nangyari na nang marinig ng alipin ni Abraham ang kanilang mga salita, yumukod siya sa

lupa para sa Panginoon. At pagkatapos na ilabas ng anak ang mga sisidlan na pilak at ginto at damit, ibinigay niya kay Rebeka; at nagbigay siya ng mga regalo sa kapatid na lalaki niya, at sa ina niya. At kumain at uminom siya at ang mga lalaking kasama niya, at natulog sila; at nang bumangon sa umaga, sinabi niya, Ipadala ninyo ako, upang makaalis ako patungo sa aking panginoon. Sinabi ng mga kapatid niya at ng ina, Manatili ang dalaga kasama natin ng mga araw na mga sampu, at pagkatapos nito siya ay aalis. Ngunit sinabi niya sa kanila, Huwag ninyo akong pigilan; at pinaunlad ng Panginoon ang aking daan sa akin; ipadala ninyo ako, upang makaalis ako patungo sa aking panginoon. Ang mga ito naman ay nagsabi, Tawagin natin ang bata, at tanungin natin ang bibig niya. At tinawag nila si Rebekah, at sinabi nila sa kanya, Sasama ka ba sa lalaking ito? At siya nga ay nagsabi, Pupunta ako. At ipinadala nila si Rebeka na kanilang kapatid, at ang kanyang mga ari-arian, at ang alipin ni Abraham, at ang mga kasama nito. At pinagpala nila si Rebecca, at sinabi nila sa kanya, ikaw ay kapatid namin, maging ka sa libu-libong sampung libo, at magmana ang iyong binhi ng mga lungsod ng mga kalaban. Tumayo na si Rebecca at ang kanyang mga dalaga, sumakay sa mga kamelyo, at umalis kasama ng lalaki; at kinuha ng batang lalaki si Rebecca at umalis. Si Isaac naman ay dumaraan sa ilang malapit sa balon ng paningin; siya naman ay naninirahan sa lupain sa dakong Timog-kanluran. At lumabas si Isaac upang magnilay sa kapatagan patungo sa gabi, at nang tumingin siya pataas ng kanyang mga mata, nakita niya ang mga kamelyo na paparating. At tumingala si Rebecca gamit ang kanyang mga

mata at nakita niya si Isaac at bumaba siya mula sa kamelyo. At sinabi niya sa anak, Sino ang taong iyon na lumalakad sa parang papunta sa pagtatagpo sa atin? Sinabi ng anak, Ito ay ang aking panginoon; at kumuha ang babae ng tabing at isinuot niya ito. At ikinuwento ng alipin kay Isaac ang lahat ng bagay na kanyang ginawa. Pumasok si Isaac sa bahay ng kanyang ina, at kinuha si Rebecca, at naging asawa niya, at minahal niya siya; at naaliw si Isaac dahil kay Sarah na kanyang ina.

25

Nagdagdag pa, at si Abraham ay kumuha ng asawa na ang pangalan ay Keturah. Ipinanganak niya para sa kanya sina Zombran, at Iezan, at Madal, at Midian, at Iesbok, at Soie. Si Jezan naman ay nag-anak sina Sheba at Dedan; ang mga anak naman ni Dedan ay sina Asshurim, at Letushim, at Leummim. Ang mga anak naman ni Midian ay sina Gephar, at Epher, at Enoch, at Abida, at Eldaah; silang lahat ay mga anak ni Keturah. Ibinigay naman ni Abraham ang lahat niyang pag-aari kay Isaac na anak niya. At sa mga anak ng mga kerida niya, binigyan ni Abraham ng mga regalo, at ipinadala niya sila palayo kay Isaac na anak niya, habang buhay pa siya, patungo sa silangan tungo sa lupain ng silangan. Ito ang mga taon ng mga araw ng buhay ni Abraham na siya ay nabuhay, isandaan pitumpu't limang taon. At namatay si Abraham na kumakabig, sa mabuting katandaan, matanda, at puno ng mga araw, at idinagdag siya sa kanyang bayan. At inilibing siya ni Isaac at Ishmael, ang

kanyang mga anak, sa yungib na doble, sa bukid ni Ephron na anak ni Zohar na Hittite, na nasa tapat ng Mamre, ang bukid at ang yungib na binili ni Abraham mula sa mga anak ni Heth; doon inilibing si Abraham, at si Sarah na kanyang asawa. Nangyari na pagkatapos mamatay si Abraham, pinagpala ng Diyos si Isaac na anak niya; at nanirahan si Isaac sa tabi ng balon ng paningin. Ito naman ang mga lahi ni Ismael na anak ni Abraham, na ipinanganak ni Agar na Ehipsiyo, na aliping babae ni Sara, kay Abraham. At ito ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Ismael, ayon sa mga pangalan ng kanyang mga salinlahi: panganay ni Ismael, at Nabayot, at Kedar, at Nabdeel, at Massam, at Masma, at Duma, at Masse, atChoddan, at Taiman, at Jetur, at Naphes, at Kedma. Ito ang mga anak ni Ishmael, at ito ang mga pangalan nila sa kanilang mga tolda, at sa kanilang mga nayon; labindalawang pinuno ayon sa kanilang mga bansa. At ang mga ito ang mga taon ng buhay ni Ismael, isang daan tatlumpu't pitong taon; at nang humina namatay siya, at idinagdag siya sa kanyang lahi. Nanirahan siya mula Havilah hanggang Shur, na nasa harap ng Egypt hanggang sa pagpunta sa Assyria; sa harap ng lahat ng kanyang mga kapatid siya nanirahan. At ito ang mga salinlahi ni Isaac na anak ni Abraham; si Abraham ay naging ama ni Isaac. At si Isaac ay apatnapu taon nang kunin niya si Rebeca, anak na babae ni Betuel na taga-Siria mula sa Mesopotamia ng Siria, kapatid na babae ni Laban na taga-Siria, para sa kanyang sarili bilang asawa. Nanalangin si Isaac sa Panginoon tungkol kay Rebeka na asawa niya, dahil baog siya; at dininig naman siya ng Diyos, at naglihi sa sinapupunan si Rebeka na asawa niya. Tumalon ang

mga bata sa loob niya, at sinabi niya, Kung ganito ang mangyayari sa akin, para saan sa akin ito? Pumunta naman siya upang magtanong sa Panginoon. At sinabi ng Panginoon sa kanya, dalawang bansa ay nasa tiyan mo, at dalawang mga bayan mula sa iyong tiyan ay maghihiwalay; at ang isang bayan ay lalampasan ang isang bayan, at ang mas malaki ay maglilingkod sa mas maliit. At naganap ang mga araw ng panganganak niya, at narito ay may kambal sa sinapupunan niya. Lumabas at ang panganay na mapula-pula, buo, parang balat, mabalahibo; at pinangalanan niya siya, Esau. At pagkatapos nito lumabas ang kapatid niya, at ang kamay niya nakahawak sa sakong ni Esau; at tinawag ang pangalan niya na Jacob. At si Isaac ay anim na pung taon nang ipanganak ni Rebecca sila. Lumaki ang mga binata, at si Esau ay taong marunong mangaso, taga-bukid, at si Jacob ay taong simple, naninirahan sa bahay. Minahal ni Isaac si Esau, dahil ang kaniyang huli ay pagkain niya; at si Rebecca ay minahal si Jacob. Nagluto naman si Jacob ng nilaga; at dumating naman si Esau mula sa parang na nanghihina. At sinabi ni Esau kay Jacob, Pagtikman mo ako ng pulang nilaga na ito, dahil nanlalata ako; dahil dito tinawag ang pangalan niya na Edom. Sinabi naman ni Jacob kay Esau, Ibenta mo sa akin ngayon ang karapatan ng iyong pagkapanganay. At sinabi ni Esau, Narito, ako ay mamamatay; at para saan pa sa akin ang karapatan ng panganay na ito? At sinabi sa kanya ni Jacob, Sumumpa ka sa akin ngayong araw; at sumumpa siya sa kanya; nagbenta nga ni Esau ang karapatan ng panganay kay Jacob. Si Jacob ay nagbigay kay Esau ng tinapay, at nilutong pagkain ng lentilyas; at kumain

siya at uminom, at tumayo siya at umalis; at hinamak ni Esau ang karapatan ng panganay.

26

Nagkaroon nga ng taggutom sa lupain, bukod sa taggutom ng dati, na nagkaroon sa panahon ni Abraham; pumunta nga si Isaac kay Abimelech na hari ng mga Filisteo sa Gerar. Napakita sa kanya ang Panginoon, at sinabi, Huwag bumaba sa Ehipto; manirahan ka sa lupain na sasabihin ko sa iyo. At manirahan ka sa lupaing ito, at ako ay magiging kasama mo, at pagpapalain kita; sa iyo kasi at sa iyong binhi ay ibibigay ko ang lahat ng lupaing ito; at itatayo ko ang aking panunumpa, na sumumpa ko kay Abraham na iyong ama. At pararamihin ko ang iyong binhi, gaya ng mga bituin ng langit; at ibibigay ko sa iyong binhi ang lahat ng lupaing ito; at pagpapalain sa iyong binhi ang lahat ng mga bansa ng lupa. Kapalit ng mga ito na sumunod si Abraham na ama mo sa aking tinig, at iningatan ang aking mga utos, at ang aking mga kautusan, at ang aking mga palatuntunan, at ang aking mga batas. Nanirahan si Isaac sa Gerar. Nagtanong ang mga lalaki ng lugar tungkol kay Rebeka na asawa niya, at sinabi niya, Kapatid ko siya; natakot kasi siyang sabihin na asawa niya siya, baka patayin siya ng mga lalaki ng lugar dahil kay Rebeka, dahil maganda siya. Nangyari na siya ay naging matagal na panahon doon, at si Abimelech na hari ng Gerar, nang yumuko upang tumingin sa pamamagitan ng bintana, ay nakita si Isaac na naglalaro kasama si Rebekah na asawa niya. Tinawag nga ni

Abimelech si Isaac, at sinabi sa kanya, Asawa mo nga ba siya? Bakit sinabi mo, kapatid ko siya? Sinabi nga sa kanya ni Isaac, Sinabi ko kasi, baka mamatay ako dahil sa kanya. Sinabi naman sa kanya ni Abimelech, Ano itong ginawa mo sa amin? Malapit nang nakatulog ang isang tao mula sa angkan ko kasama ang asawa mo, at dinala mo sana sa amin ang kamangmangan. Nag-utos naman si Abimelech sa lahat ng kanyang mga tao, sinasabi, Sinumang humawak sa taong ito at sa kanyang asawa, mananagot sa kamatayan. Nagtanim naman si Isaac sa lupaing iyon, at nakahanap sa taong iyon ng sandaang ulit na sebada; pinagpala naman siya ng Panginoon. At ang tao ay naitaas, at patuloy na lumalaki, hanggang sa naging napakadakila. Nagkaroon nga siya ng mga hayop na tupa, at mga hayop na baka, at maraming mga tauhan. At ininggit nila siya ng mga Filisteo. At lahat ng mga balon, na hinukay ng mga anak ng kanyang ama sa panahon ng kanyang ama, tinakpan ng mga Filisteo ang mga iyon, at pinuno nila ang mga iyon ng lupa. Sinabi naman ni Abimelech kay Isaac, Umalis ka mula sa amin, dahil naging mas makapangyarihan ka kaysa sa amin nang labis. At umalis mula doon si Isaac at tumigil sa lambak ng Gerar at nanirahan doon. At muling hinukay ni Isaac ang mga balon ng tubig, na hinukay ng mga anak ni Abraham na kanyang ama, at tinakpan ng mga Filisteo ang mga iyon pagkatapos mamatay si Abraham na kanyang ama; at pinangalanan niya ang mga iyon ng mga pangalan ayon sa mga pangalan, na pinangalanan ng kanyang ama. At naghukay ang mga anak ni Isaac sa lambak ng Gerar at nakatagpo sila doon ng balon ng buhay na tubig. At nakipaglaban ang mga pastol ng Gerar sa mga pastol ni Isaac,

sinasabi na sa kanila ang tubig; at tinawag nila ang pangalan ng balon, Kawalang-katarungan; sapagkat ginawan nila siya ng kamalian. Pagkatapos umalis mula doon, humukay siya ng isa pang balon; at nag-away din sila tungkol doon; at tinawag niya ang pangalan nito, Kaaway. Umalis mula doon at humukay siya ng isa pang balon; at hindi sila nag-away tungkol dito; at tinawag niya ang pangalan nito, Eurychoria, na sinasabi, dahil ngayon pinalawak ng Panginoon para sa atin, at pinalaki niya tayo sa ibabaw ng lupa. Umakyat naman mula doon sa balon ng sumpa. At napakita sa kanya ang Panginoon sa gabing iyon, at sinabi, Ako ay ang Diyos ni Abraham na iyong ama; huwag kang matakot, sapagkat ako ay kasama mo, at pagpapalain kita, at pararamihin ko ang iyong binhi dahil kay Abraham na iyong ama. At nagtayo siya roon ng altar, at tumawag siya sa pangalan ng Panginoon, at itinayo niya roon ang kanyang tolda; at humukay naman roon ang mga anak ni Isaac ng balon sa lambak ng Gerar. At si Abimelech ay pumunta sa kanya mula sa Gerar, at si Ahuzzath na kanyang kaibigan, at si Phicol na pinunong kumander ng kanyang hukbo. At sinabi ni Isaac sa kanila, Bakit kayo pumunta sa akin? Pero kayo, kinamuhian ninyo ako, at ipinadala ninyo ako palayo mula sa inyo. At sila ay nagsabi, nakita namin, nakita talaga namin na ang Panginoon ay kasama mo; at sinabi namin, magkaroon ng sumpa sa pagitan namin at sa pagitan mo, at gagawa kami kasama mo ng tipan, Huwag gumawa ng masama sa amin, dahil hindi namin kinamuhian ka, at kung paano kami nakitungo sa iyo ng mabuti, at ipinadala namin ka na may kapayapaan; at ngayon pinagpala ka ng Panginoon. At gumawa siya para sa kanila ng handaan, at

kumain sila at uminom. At nang sila ay bumangon sa umaga, sumumpa ang bawat isa sa kanyang kapwa; at pinalayas sila ni Isaac; at umalis sila mula sa kanya nang may kapayapaan. Nangyari nga sa araw na iyon, at pagdating ng mga anak ni Isaac ay nag-ulat sila sa kanya tungkol sa balon na hinukay nila, at sinabi nila, Hindi kami nakahanap ng tubig. At tinawag niya ito, Panunumpa; dahil dito tinawag niya ang pangalan ng lungsod na iyon, Balon ng Panunumpa, hanggang sa araw na ngayon. Ang Esau ay apatnapung taon, at kumuha ng asawa si Judith, anak na babae ni Beeri na Heteo, at si Basemath, anak na babae ni Elon na Heteo. At sila ay naging sanhi ng pagkabalisa kay Isaac at kay Rebeca.

27

Nangyari na pagkatapos tumanda si Isaac, at nanlabo ang kanyang mga mata para makakita, at tinawag niya si Esau na kanyang anak na panganay, at sinabi niya sa kanya, Anak ko; at sinabi niya, Narito ako. At sinabi, Narito, tumatanda na ako, at hindi ko alam ang araw ng aking kamatayan. Ngayon nga kunin mo ang iyong kagamitan, ang lalagyan ng pana at ang pana, at lumabas ka sa kapatagan, at mangaso ka para sa akin. At gumawa ka para sa akin ng mga pagkain, gaya ng mahal ko, at dalhin mo sa akin, upang kumain ako, para pagpalain ka ng kaluluwa ko bago ako mamatay. Rebeka ay narinig ang nagsasalitang si Isaac kay Esau na anak niya; pumunta naman si Esau sa kapatagan upang mangaso para sa ama niya. At sinabi

ni Rebeka kay Jacob na anak niya na bunso, tingnan mo, narinig ko ang ama mo na nagsasalita kay Esau na kapatid mo, na nagsasabi, Dalhan mo ako ng huli, at gawan mo ako ng pagkain, upang pagkatapos kumain ay pagpalain kita sa harap ng Panginoon bago ako mamatay. Ngayon nga, anak ko, makinig ka sa akin, ayon sa iniuutos ko sa iyo. At pumunta sa mga tupa, kunin mo para sa akin mula doon dalawang batang kambing na malambot at maganda, at gagawin ko silang pagkain para sa iyong ama, gaya ng kanyang kinagugustuhan. At ihahatid mo sa iyong ama, at kakain siya, upang pagpalain ka ng iyong ama bago siya mamatay. Sinabi ni Jacob kay Rebekah na ina niya, Si Esau na kapatid ko ay lalaking mabalahibo, ako naman ay lalaking makinis. Baka hipuin ako ng ama, at ako ay magiging sa harap niya na parang humahamak, at magdadala ako sa aking sarili ng sumpa, at hindi pagpapala. Sinabi nga sa kanya ng ina, Sa akin ang sumpa mo, anak; makinig ka lamang sa boses ko, at pumunta ka at dalhan mo ako. Pagkatapos pumunta kumuha siya, at dinala sa kanyang ina; at gumawa ang kanyang ina ng mga pagkaing paborito, gaya ng minamahal ng kanyang ama. At kinuha ni Rebeka ang magandang damit ni Esau, ang kanyang anak na mas matanda, na nasa kanya sa bahay, at isinuot niya ito kay Jacob, ang kanyang anak na mas bata. At inilagay niya sa paligid ang mga balat ng mga batang kambing sa kanyang mga braso, at sa mga walang balahibo ng kanyang leeg. At ibinigay niya ang mga pagkain, at ang mga tinapay na ginawa niya, sa mga kamay ni Jacob na anak niya. At dinala niya ito sa kanyang ama; at sinabi niya, Ama; at sinabi naman nito, Narito ako; sino ka ba, anak ko? At sinabi ni Jacob sa ama, Ako si Esau ang

panganay mo, nakagawa ako ayon sa sinabi mo sa akin; tumayo ka at umupo, at kumain mula sa huli ko, upang pagpalain mo ako ng kaluluwa mo. Sinabi naman ni Isaac sa anak niya, Ano ito na mabilis mong nahanap, o anak ko? At sabi niya, Ang ibinigay ng Panginoon mong Diyos sa harap ko. Sinabi ni Isaac kay Jacob, Lumapit ka sa akin, at hihipuin kita, anak ko, para malaman kung ikaw ay ang anak kong si Esau, o hindi. Lumapit naman si Jacob kay Isaac na kanyang ama, at hinipo niya siya, at sinabi niya, Ang tinig nga ay tinig ni Jacob, pero ang mga kamay ay mga kamay ni Esau. At hindi niya siya nakilala, sapagkat ang mga kamay niya ay tulad ng mga kamay ni Esau na kapatid niya, mabalahibo; at binendisyunan niya siya, at sinabi, ikaw ba ang anak kong si Esau? At siya ay nagsabi, Ako. At sinabi niya, dalhin mo sa akin, at kakain ako mula sa iyong huli, anak ko, upang pagpalain ka ng aking kaluluwa; at dinala niya sa kanya, at kumain siya; at dinala niya sa kanya ang alak, at uminom siya. At sinabi sa kanya ni Isaac na ama niya, Lumapit ka sa akin, at halikan mo ako, anak. At paglapit ay hinalikan niya siya; at naamoy niya ang amoy ng mga damit niya, at pinagpala niya siya, at sinabi niya, Narito ang amoy ng anak ko, gaya ng amoy ng bukid na puno, na pinagpala ng Panginoon. At ibigay nawa sa iyo ng Diyos mula sa hamog ng langit, at mula sa taba ng lupa, at kasaganaan ng butil at alak. At paglingkuran nawa sa iyo ang mga bansa, at sumamba nawa sa iyo ang mga pinuno; at maging panginoon ka ng iyong kapatid, at yuyukod sa iyo ang mga anak ng iyong ama; ang sumusumpa sa iyo, sumpain; at ang pumapala sa iyo, pagpalain. At nangyari pagkatapos tumigil si Isaac sa pagpapala kay Jacob na anak niya, at nangyari, nang

lumabas si Jacob mula sa harapan ni Isaac na ama niya, at si Esau na kapatid niya ay dumating mula sa pangangaso. At gumawa rin siya ng mga pagkain, at dinala niya sa kanyang ama; at sinabi niya sa kanyang ama, Bumangon ang aking ama, at kumain mula sa huli ng kanyang anak, upang pagpalain mo ako ng iyong kaluluwa. At sinabi sa kanya ni Isaac na kanyang ama, Sino ka? At sinabi niya, Ako ang anak mo, ang panganay na si Esau. Namangha si Isaac ng pagkamanghang napakalaki sobra, at sinabi, Sino nga ang nangaso para sa akin ng huli at nagdala sa akin, at kumain ako mula sa lahat bago ka dumating? At pinagpala ko siya, at magiging pinagpala siya. Nangyari na nang narinig ni Esau ang mga salita ng kanyang ama na si Isaac, sumigaw siya ng malakas at napaka-pait na tinig, at sinabi niya, pagpalain mo rin ako, ama. Sinabi naman sa kanya, dumating ang kapatid mo na may daya at kinuha ang pagpapala mo. At sinabi niya, makatarungan na tinawag ang pangalan niya na Jacob, sapagkat niloko niya ako, narito, pangalawa na ito: ang karapatan sa pagkapanganay ko kinuha niya, at ngayon kinuha niya ang pagpapala ko. At sinabi ni Esau sa ama niya, hindi ka ba nag-iwan sa akin ng pagpapala, ama? Sumagot naman si Isaac at sinabi kay Esau, Kung ginawa ko siyang panginoon mo, at lahat ng mga kapatid niya ginawa kong mga alipin niya; ng trigo at alak sinuportahan ko siya; sa iyo naman ano ang gagawin ko, anak? Sinabi naman ni Esau sa kaniyang ama, Hindi ba isa lang na pagpapala mayroon ka, ama? Pagpalain mo nga rin ako, ama; at nang lubos na naantig si Isaac, sumigaw si Esau ng malakas, at umiyak. Sumagot si Isaac na kanyang ama at sinabi sa kanya, masdan mo, mula sa katabaan ng lupa

magiging tirahan mo, at mula sa hamog ng langit mula sa itaas. At sa pamamagitan ng iyong espada ikaw ay mabubuhay, at sa iyong kapatid ikaw ay maglilingkod; ngunit mangyayari kapag ibaba mo at kalagkagin mo ang kaniyang pamatok mula sa iyong leeg. At nagdamdam ng galit si Esau kay Jacob tungkol sa pagpapala na ipinagpala sa kanya ng kanyang ama; at sinabi ni Esau sa kanyang isip, malapit na ang mga araw ng pagluluksa para sa aking ama, upang patayin ko si Jacob na aking kapatid. Isinabalita naman kay Rebeka ang mga salita ni Esau, ang anak niyang panganay, at nagpasugo at tinawag si Jacob, ang anak niyang bunso, at sinabi sa kanya, Narito, si Esau na kapatid mo ay binabanta ka upang patayin ka. Ngayon nga, anak, makinig ka sa aking tinig, at tumayo ka at tumakas papunta sa Mesopotamia kay Laban na aking kapatid sa Haran. At tumira ka sa kanya nang ilang araw, hanggang bumalik ang galit at ang poot ng iyong kapatid mula sa iyo, at makalimutan niya ang mga ginawa mo sa kanya; at pagkatapos magpadala ay ipapatawag kita mula doon, baka sakaling mawalan ako ng dalawa sa inyo sa isang araw. Sinabi ni Rebeka kay Isaac, Napapagod ako sa buhay ko dahil sa mga anak na babae ng mga anak na lalaki ni Het. Kung si Jacob ay kukuha ng asawa mula sa mga anak na babae ng lupaing ito, para saan pa sa akin ang pamumuhay?

28

Matapos tawagin si Jacob, binasbasan siya ni Isaac, at inutusan siya, na nagsasabi, Hindi ka kukuha ng asawa mula sa mga anak

na babae ng mga Cananeo. Bumangon ka at tumakas papunta sa Mesopotamia, sa bahay ni Bethuel na ama ng iyong ina, at kumuha ka para sa iyong sarili mula doon ng asawa mula sa mga anak na babae ni Laban na kapatid ng iyong ina. Ang aking Diyos ay pagpalain ka, at paramihin ka, at dumamin ka; at ikaw ay magiging mga tipunan ng mga bansa. At nawa'y ibigay niya sa iyo ang pagpapala ni Abraham na aking ama, sa iyo at sa iyong binhi pagkatapos mo, upang manahin ang lupain ng iyong panandaliang paninirahan, na ibinigay ng Diyos kay Abraham. At ipinadala ni Isaac si Jacob, at pumunta siya sa Mesopotamia kay Laban na anak ni Bethuel na taga-Syria, na kapatid ni Rebecca na ina ni Jacob at Esau. Nakita nga ni Esau na pinagpala ni Isaac si Jacob, at ipinadala siya sa Mesopotamia ng Syria upang kumuha para sa kanyang sarili ng asawa mula doon, nang pagpalain niya siya; at nag-utos siya sa kanya, na nagsasabi, Hindi ka kukuha ng asawa mula sa mga anak na babae ng mga Cananeo. At nakinig si Jacob sa kanyang ama at ina, at pumunta sa Mesopotamia ng Siria. Nakita naman ni Esau na masasama ang mga anak na babae ng Canaan sa paningin ni Isaac na kanyang ama, pumunta si Esau kay Ismael; at kinuha si Maeleth, anak na babae ni Ismael na anak ni Abraham, kapatid na babae ni Nabayot, bilang asawa kasama ng kanyang mga asawa. At umalis si Jacob mula sa Beer-sheba, at pumunta siya sa Haran. At nakarating siya sa isang lugar, at natulog siya doon, dahil lumubog na ang araw; at kumuha siya mula sa mga bato ng lugar, at inilagay niya sa ilalim ng ulo niya; at natulog siya sa lugar na iyon. At siya ay nanaginip; at narito, isang hagdan na nakatayo sa lupa, na ang ulo nito ay umaabot sa langit; at ang

mga sugo ng Diyos ay umaahon at bumababa sa ibabaw nito. Ang Panginoon ay nakatayo sa ibabaw nito; at sinabi, Ako ay ang Diyos ni Abraham na iyong ama, at ang Diyos ni Isaac; huwag kang matakot; ang lupang iyong kinatatulogan, sa iyo ko ibibigay ito, at sa iyong binhi. At magiging ang iyong binhi ay gaya ng buhangin ng lupa, at kukalat sa dagat, at sa Timog, at sa Hilaga, at sa Silangan; at pagpapalain sa iyo ang lahat ng mga lipi ng lupa, at sa iyong binhi. At narito ako ay kasama mo, iingatan ka sa lahat ng daan, saan man ka pumunta; at ibabalik kita sa lupang ito; sapagkat hindi kita pababayaan, hanggang magawa ko ang lahat ng sinabi ko sa iyo. At gumising si Jacob mula sa tulog niya, at sinabi, na nandito ang Panginoon sa lugar na ito, pero hindi ko alam. At natakot siya, at sinabi, Gaano kakatakot ang lugar na ito! Hindi ito kundi bahay ng Diyos, at ito ang pintuan ng langit. At bumangon si Jacob ng umaga, at kinuha ang bato na inilagay niya doon sa ilalim ng ulo niya, at itinayo niya ito na haligi, at nagbuhos ng langis sa tuktok nito. At tinawag niya ang pangalan ng lugang iyon, Bahay ng Diyos; at Oulamlouz ang pangalan ng lungsod noon. At nanalangin si Jacob ng panalangin, nagsasabi, kung ang Panginoon na Diyos ay kasama ko, at ingatan niya ako sa daang ito na aking nilalakaran, at bigyan niya ako ng tinapay na kainin, at damit na maisusuot, at ibalik niya ako na may kaligtasan sa bahay ng aking ama, at magiging Panginoon ko na Diyos siya. At ang batong ito, na aking itinayo bilang haligi, ay magiging sa akin bahay ng Diyos; at sa lahat ng mga bagay na kung ibibigay mo sa akin, ang ikasampung bahagi ay ibibigay ko sa iyo.

29

At nang itaas ni Jacob ang kanyang mga paa, pumunta siya sa lupain ng silanganan, patungo kay Laban na anak ni Bethuel na taga-Syria, at kapatid ni Rebecca, na ina ni Jacob at Esau. At nakita niya, at narito, balon sa kapatagan; at nandoon tatlong kawan ng mga tupa na nagpapahinga sa ibabaw nito; sapagkat mula sa baloong iyon pinaiinom nila ang mga kawan; at malaking bato ay nasa ibabaw ng bibig ng balon. At nagtitipon doon ang lahat ng mga kawan; at ginugulong nila ang bato mula sa bibig ng balon, at pinaiinom nila ang mga tupa, at ibinabalik nila ang bato sa ibabaw ng bibig ng balon sa lugar nito. Sinabi naman sa kanila ni Jacob, Mga kapatid, saan kayo galing? At sila ay nagsabi, Mula sa Haran kami. Sinabi niya sa kanila, Kilala ninyo ba si Laban ang anak ni Nahor? Ang mga tao nga ay nagsabi, Alam namin. Nagsabi nga sa kanila, Malusog ba siya? At sila naman ay nagsabi, Mabuti ang kalagayan niya; at narito, si Raquel ang anak na babae niya ay paparating kasama ang mga tupa. At sinabi ni Jacob, mayroon pa ring maraming oras sa araw; hindi pa oras na tipunin ang mga hayop; matapos ninyong painom ang mga tupa, umalis kayo at magpastol. At sinabi nila, Hindi kami makakaya, hanggang sa mapagtipon ang lahat ng mga pastol, at kanilang igugulong ang bato mula sa bibig ng balon, at paiinumin namin ang mga tupa. Habang siya ay nagsasalita sa kanila, at narito si Raquel ang anak na babae ni Laban ay dumarating kasama ang mga tupa ng kanyang ama; siya kasi ay nag-aalaga ng mga tupa ng kanyang ama. Nangyari

na nang makita ni Jacob si Raquel na anak na babae ni Laban, na kapatid ng kanyang ina, at ang mga tupa ni Laban na kapatid ng kanyang ina, at lumapit si Jacob at iginulong ang bato mula sa bibig ng balon, at pinainuman niya ang mga tupa ni Laban na kapatid ng kanyang ina. At hinalikan ni Jacob si Rachel, at sumigaw siya ng malakas at umiyak. At sinabi niya kay Raquel na kapatid siya ng kanyang ama at na anak siya ni Rebeca, at tumakbo at sinabi sa kanyang ama ayon sa mga salitang ito. Nangyari nga na nang marinig ni Laban ang pangalan ni Jacob na anak ng kapatid niyang babae, tumakbo siya para salubungin siya, at niyakap niya siya at hinalikan, at ipinasok niya siya sa bahay niya, at ikwinento ni Jacob kay Laban ang lahat ng mga salitang ito. At sinabi sa kanya ni Laban, mula sa mga buto ko at mula sa laman ko ikaw; at siya ay kasama niya ng isang buwan ng mga araw. Sinabi ni Laban kay Jacob, Dahil kapatid ko ikaw, hindi ka maglilingkod sa akin nang walang bayad; sabihin mo sa akin kung ano ang iyong sahod. Ang Laban ay may dalawang anak na babae; ang pangalan ng mas matanda, Leah, at ang pangalan ng mas bata, Rachel. Ang mga mata ni Leah ay mahina; si Rachel naman ay maganda ang anyo, at napakaganda sa paningin. Minahal ni Jacob si Rachel, at sinabi niya, Paglilingkuran kita ng pitong taon para kay Rachel na anak mong mas bata. Sinabi naman sa kanya ni Laban, Mas mabuti na ibigay ko siya sa iyo, kaysa ibigay ko siya sa ibang lalaki; tumira ka kasama ko. At naglingkod si Jacob para kay Rachel ng pitong taon; at ang mga ito ay naging sa harap niya na parang ilang araw lamang, dahil sa pagmamahal niya sa kanya. Sinabi ni Jacob kay Laban, ibigay mo sa akin ang asawa ko, sapagkat

natupad na ang mga araw upang makapasok ako sa kanya. Nagtipon naman si Laban ng lahat ng mga lalaki ng lugar, at naghanda ng kasal. At dumating ang gabi, at kinuha niya si Lea na anak na babae niya, dinala niya kay Jacob, at pumasok si Jacob sa kanya. Nagbigay naman si Laban kay Lea na anak niyang babae, si Zilpa na alipin niyang babae, sa kanya bilang alipin na babae. Nangyari nga nang umaga, at narito ay si Lea; at sinabi ni Jacob kay Laban, ano itong ginawa mo sa akin? Hindi ba para kay Raquel ako naglingkod sa iyo? At bakit mo ako dinaya? Sumagot naman si Laban, Hindi ganyan sa lugar namin na ibigay ang mas bata bago ang mas matanda. Kumpletuhin mo nga ang pitong araw na ito, at ibibigay ko rin sa iyo itong isa kapalit ng trabaho, na magtratrabaho ka pa sa akin ng ibang pitong taon. Ginawa ni Jacob iyon, at tinupad niya ang pitong araw nito; at ibinigay ni Laban kay Jacob si Rachel na anak niyang babae bilang asawa. Nagbigay naman si Laban sa anak niyang babae ng alipin niyang babae na si Bilhah, bilang alipin na babae para sa kanya. At pumasok siya kay Raquel; at minahal niya si Raquel nang higit kaysa kay Lea; at naglingkod siya sa kanya ng pitong taon pang iba. Nang makita ng Panginoong Diyos na si Lea ay kinamuhian, binuksan niya ang sinapupunan niya; at si Raquel ay baog. At naglihi si Lea, at nanganak ng anak na lalaki kay Jacob; at tinawag niya ang pangalan nito na Ruben, na nagsasabi, dahil nakita ng Panginoon ang aking pagpapahiya, at binigyan niya ako ng anak na lalaki; ngayon nga mamahalin ako ng aking asawa. At naglihi muli siya, at nanganak ng ikalawang anak na lalaki para kay Jacob, at sinabi niya, dahil narinig ng Panginoon na ako ay

kinapopootan, at ibinigay din niya sa akin ito, at tinawag niya ang pangalan niya, Simeon. At muling naglihi siya, at nanganak ng isang anak na lalaki, at sinabi niya, Sa ngayong panahon ay magiging sa akin ang aking asawa, sapagkat ipinanganak ko na sa kanya tatlong anak na lalaki. Dahil dito tinawag niya ang kaniyang pangalan, Levi. At naglihi pa siya at nanganak ng anak na lalaki, at sinabi niya, ngayon pa ito ay magpapasalamat ako sa Panginoon; dahil dito tinawag niya ang pangalan niya, Juda; at tumigil siya sa pag-aanak.

30

Nakita ni Rachel na hindi siya nanganak kay Jacob, at nagselos si Rachel sa kanyang kapatid na babae, at sinabi niya kay Jacob, Bigyan mo ako ng mga anak; kung hindi, mamamatay ako. Nagalit si Jacob at sinabi niya kay Rachel, Hindi ba ako kapalit ng Diyos, na siyang pumigil sa iyo ng bunga ng sinapupunan? Sinabi ni Raquel kay Jacob, Narito ang alipin kong babae, si Bila; pumasok ka sa kanya; at siya ay manganganak sa ibabaw ng mga tuhod ko, at magkakaroon din ako ng mga anak mula sa kanya. At ibinigay niya sa kaniya si Bilhah na kaniyang aliping babae, sa kaniya bilang asawa; at sumiping kay kaniya si Jacob. At naglihi si Bilhah, ang aliping babae ni Rachel, at nanganak siya para kay Jacob ng anak na lalaki. At sinabi ni Rachel, Hinusgahan ako ng Diyos, at narinig niya ang tinig ko, at binigyan niya ako ng anak na lalaki; dahil dito tinawag niya ang pangalan nito, Dan. At naglihi muli si Bilhah na alipin ni Rachel,

at nanganak ng ikalawang anak na lalaki para kay Jacob. At sinabi ni Raquel, tinulungan ako ng Diyos, at nakipaglaban ako sa aking kapatid na babae, at nagtagumpay ako, at tinawag niya ang pangalan nito, Neftali. Nakita ni Lea na tumigil siya sa pag-aanak, at kinuha niya si Zilpa, ang alipin niyang babae, at ibinigay niya siya kay Jacob bilang asawa, at pumasok siya sa kanya. At naglihi si Zilpah, ang aliping babae ni Leah, at nanganak para kay Jacob ng anak na lalaki. At sinabi ni Leah, Nakaswerte ako! at tinawag niya ang pangalan nito, Gad. At muling naglihi si Zilpa, ang aliping babae ni Lea, at nanganak siya kay Jacob ng ikalawang anak na lalaki. At sinabi ni Leah, Mapalad ako, dahil tatawaging mapalad ako ng mga babae; at tinawag niya ang kaniyang pangalan, Asher. Pumunta si Reuben noong araw ng pag-aani ng trigo, at nakahanap siya ng mga bunga ng mandrake sa bukid, at dinala niya ang mga iyon kay Leah na kanyang ina; at sinabi ni Rachel kay Leah na kanyang kapatid, Bigyan mo ako ng mga mandrake ng iyong anak. Sinabi naman ni Lea, Hindi ba sapat sa iyo na kinuha mo ang asawa ko? Hindi ba kukunin mo rin ang mga mandrake ng anak ko? Sinabi ni Raquel, Hindi ganoon; matulog siya kasama mo sa gabing ito kapalit ng mga mandrake ng anak mo. Pumasok si Jacob mula sa bukid ng gabi, at lumabas si Leah para salubungin siya, at sinabi, Sa akin ka papasok ngayong araw, sapagkat inupahan kita kapalit ng mga mandrake ng anak ko, at natulog siya kasama niya nang gabing iyon. At nakinig ang Diyos kay Leah, at naglihi siya at nanganak para kay Jacob ng ikalimang anak na lalaki. At sinabi ni Leah, binigyan ako ng Diyos ng aking gantimpala, kapalit ng pagbibigay ko ng aking alipin na babae sa

aking asawa; at tinawag niya ang pangalan nito, Issachar, na ang ibig sabihin ay gantimpala. At naglihi pa si Lea, at nanganak ng ikaanim na anak na lalaki para kay Jacob. At sinabi ni Lea, binigyan ako ng Diyos ng mabuting kaloob sa panahong ito; pipiliin ako ng aking asawa, sapagkat ipinanganak ko sa kanya ng anim na anak na lalaki; at tinawag niya ang pangalan nito, Zebulun. At pagkatapos nito, nanganak siya ng anak na babae, at tinawag niya ang pangalan niya, Kakilakilabot. Naalala ng Diyos si Raquel, at dininig siya ng Diyos; at binuksan niya ang kanyang bahay-bata. At pagkatapos na maglihi, nanganak siya para kay Jacob ng anak na lalaki, at sinabi ni Rachel, Inalis ng aking Diyos ang kahihiyan. At tinawag niya ang pangalan niya Jose, na nagsasabi, Dagdagan ako ng Diyos ng isa pang anak na lalaki. Nangyari na nang nanganak si Rachel kay Joseph, sinabi ni Jacob kay Laban, Payagan mo akong umalis, upang makabalik ako sa lugar ko, at sa lupain ko. Ibalik ang mga asawa ko, at ang mga anak ko, na para sa kanila naglingkod ako sa iyo, upang makaalis ako; ikaw kasi ay nakakaalam ng paglilingkod na ginawa ko para sa iyo. Sinabi nga sa kanya ni Laban, Kung nakatagpo ako ng pabor sa harap mo, naghula sana ako; pinagpala nga ako ng Diyos dahil sa iyong pagdating. Itukoy ang sahod mo sa akin, at ibibigay ko. Sinabi ni Jacob, alam mo kung paano ako naglingkod sa iyo, at kung gaano karami ang iyong hayop na kasama ko. Maliit nga ang mga bagay na sa iyo bago ako, at dumami ito tungo sa karamihan; at pinagpala ka ng Panginoon na Diyos dahil sa paa ko; ngayon nga kailan gagawin ko rin para sa aking sarili ang bahay? At sinabi sa kanya ni Laban, Ano ang ibibigay ko sa iyo? Sinabi nga sa kanya ni Jacob,

Hindi mo ako bibigyan ng anuman, kung gagawin mo sa akin ang salitang ito, muli akong magpapastol ng mga tupa mo, at magbabantay. Palagpasin ang lahat ng tupa mo ngayon, at ihiwalay mula doon ang bawat tupang maitim sa mga kordero, at ang bawat may batik at may tuldok sa mga kambing, magiging sahod ko. At ang aking katuwiran ay sasagot para sa akin sa susunod na araw, dahil ito ang aking sahod sa harap mo: lahat na kung hindi batik-batik at may puting guhit sa mga kambing, at maitim sa mga tupa, ay magiging nakaw sa akin. Sinabi naman ni Laban sa kanya, Hayaan itong maging ayon sa iyong salita. At inihiwalay niya sa araw na iyon ang mga lalaking kambing na may batik at ang mga may guhit na puti, at lahat ng mga babaeng kambing na may batik at ang mga may guhit na puti, at lahat na maitim sa mga tupa, at lahat na puti sa kanila, at ibinigay sa pamamagitan ng kamay ng kaniyang mga anak na lalaki. At naglagay siya ng distansya ng tatlong araw na paglalakbay sa pagitan nila at sa pagitan ni Jacob; si Jacob naman ay nag-aalaga ng mga tupa ni Laban na naiwan. Kumuha nga para sa kanyang sarili si Jacob ng sanga na berde na storax at karuin at plane tree, at binakbakan sila ni Jacob ng mga bakbak na puti, at sa pagtanggal ng berde, lumitaw sa mga sanga ang puti na binakbakan niya, sari-sari. At inilagay niya ang mga tungkod na kanyang binalatan sa mga labangan ng mga inuman ng tubig, upang kapag dumating ang mga tupa upang uminom, sa harap ng mga tungkod pagdating nila upang uminom, maglihi ang mga tupa sa mga tungkod. At pinapaglihi ko ang mga tupa sa mga tungkod, at nanganak ang mga tupa ng may guhit na puti at sari-sari at kulay-abo na may batik. Ang

mga tupa ay inihiwalay ni Jacob, at inilagay niya sa harap ng mga tupa ang tupang lalaki na may batik puti, at lahat ng kulay-kulay sa mga tupa; at inihiwalay niya para sa kanyang sarili ang mga kawan para sa kanyang sarili, at hindi niya hinaluan ang mga iyon sa mga tupa ni Laban. Nangyari naman sa panahon kung kailan naglilihi ang mga tupa sa tiyan, inilagay ni Jacob ang mga tungkod sa harap ng mga tupa sa mga sabsaban, upang maglihi sila ayon sa mga tungkod. Ngunit kapag nanganak ang mga tupa, hindi niya inilagay; at ang mga walang marka ay naging kay Laban, at ang mga may marka ay naging kay Jacob. At yumaman ang lalaki nang husto nang husto, at nagkaroon siya ng maraming hayop, at mga baka, at mga batang alipin na lalaki, at mga batang alipin na babae, at mga kamelyo, at mga asno.

31

Narinig naman ni Jacob ang mga salita ng mga anak na lalaki ni Laban, na nagsasabi, Kinuha ni Jacob ang lahat ng sa ama natin, at mula sa sa ama natin ginawa niya ang lahat ng kaluwalhatiang ito. At nakita ni Jacob ang mukha ni Laban, at narito hindi ito sa kanya tulad ng kahapon at nakaraang mga araw. Sinabi ng Panginoon kay Jacob, bumalik ka sa lupain ng iyong ama, at sa iyong lahi, at ako ay magiging kasama mo. Nagpapadalang tinawag ni Jacob sina Lea at Rachel papunta sa kapatagan kung saan naroon ang mga kawan. At sinabi niya sa kanila, nakikita ko ang mukha ng inyong ama, na hindi na ito sa

akin tulad ng kahapon at noong ikatlong araw; ngunit ang Diyos ng aking ama ay kasama ko. At kayo mismo ay nakakaalam na sa buong lakas ko ay naglingkod ako sa inyong ama. Ang ama ninyo ay dinaya ako, at binago ang sahod ko ng sampung beses; at hindi pinayagan ng Diyos siya na saktan ako. Kung ganoon ang sabihin niya, ang mga batik-batik ay magiging sahod mo, at ipanganganak ng lahat ng tupa ay batik-batik; pero kung sabihin niya, ang mga puti ay magiging sahod mo, at ipanganganak ng lahat ng tupa ay puti. At kinuha ng Diyos ang lahat ng hayop ng inyong ama, at ibinigay niya sa akin ang mga iyon. At nangyari noong pinapaglihi ko ang mga tupang tumatanggap sa tiyan, at nakita ko sa aking mga mata sa tulog; at narito ang mga kambing lalaki at ang mga tupa lalaki na umaahon sa ibabaw ng mga tupa at ng mga kambing babae, puti may guhit at sari-sari at kulay abo na may batik. At sinabi sa akin ng Sugo ng Diyos sa panaginip, Jacob; at ako naman ay nagsabi, Ano iyon? At sinabi, itaas ang iyong mga mata, at tingnan mo ang mga lalaking kambing at ang mga tupang lalaki na umaakyat sa mga tupa at sa mga kambing na may puting batik at sari-sari at kulay abo na may batik; nakita ko nga ang lahat ng ginagawa sa iyo ni Laban. Ako ay ang Diyos na napakita sa iyo sa lugar ng Diyos, kung saan pinahiran mo ako roon ng haligi, at nangako ka sa akin roon ng panata; ngayon nga tumayo ka, at lumabas ka mula sa lupaing ito, at umalis ka patungo sa lupain ng iyong kapanganakan, at ako ay magiging kasama mo. At sumagot sina Raquel at Lea at sinabi sa kanya, Wala na ba kaming bahagi o mana sa bahay ng aming ama? Hindi ba tayo nabilang niya bilang mga dayuhan? Ibinenta niya tayo, at nilamon niya ang pilak natin. Lahat ng

kayamanan at karangalan, na kinuha ng Diyos mula sa aming ama, magiging sa amin at sa aming mga anak; ngayon nga kaya, anumang sinabi sa iyo ng Diyos, gawin mo. Pagkatayo ni Jacob, isinasakay niya ang kanyang mga asawa at ang kanyang mga anak sa ibabaw ng mga kamelyo; At dinala niya ang lahat ng kanyang mga pag-aari, at lahat ng kanyang bagahe na nakuha niya sa Mesopotamia, at lahat ng sa kanya, upang pumunta kay Isaac na kanyang ama sa lupain ng Canaan. Umalis si Laban para gupitan ang mga tupa niya, at ninakaw ni Rachel ang mga diyus-diyusan ng ama niya. Itinago ni Jacob kay Laban na Syrian ang hindi ipaalam sa kanya na siya ay tumakas. At tumakas siya, at ang lahat ng sa kanya, at tumawid sa ilog, at nagmadali patungo sa bundok ng Galaad. Naiulat kay Laban na Siriano sa ikatlong araw na tumakas si Jacob. At matapos isama ang kanyang mga kapatid, hinabol niya siya ng pitong araw na paglalakbay; at inabutan niya siya sa bundok ng Galaad. Dumating ang Diyos kay Laban ang Syriano sa panaginip sa gabi, at sinabi sa kanya, Bantayan mo ang iyong sarili na huwag kailanman magsalita ng masama kay Jacob. At naabutan ni Laban si Jacob; at si Jacob naman ay nagtayo ng kanyang tolda sa bundok; at si Laban naman ay nagpatayo ng kanyang mga kapatid sa bundok ng Gilead. Sinabi naman ni Laban kay Jacob, Ano ang ginawa mo? Bakit ka tumakas nang lihim, at ninakaw mo ako, at dinala mo ang mga anak kong babae, na parang mga bihag ng espada? At kung ipinahayag mo sa akin, ipinaalis ko sana ikaw na may kasiyahan, at may mga musikero, at mga tamburin, at alpa. At hindi ako ituring na karapat-dapat na halikan ang mga anak ko at ang mga anak kong babae; pero

ngayon, walang-isip ang ginawa mo. At ngayon malakas ang kamay ko na saktan ka, ngunit ang Diyos ng ama mo kahapon ay nagsabi sa akin, sinasabi, Bantayan mo ang iyong sarili na huwag kang magsalita ng masama kay Jacob. Ngayon nga umalis ka na; dahil sa pagnanasa nga nanasa kang umalis papunta sa bahay ng ama mo; bakit mo ninakaw ang mga diyos ko? Sumagot si Jacob at sinabi kay Laban, Natakot ako; sinabi ko kasi, baka kunin mo ang mga anak mong babae mula sa akin, at lahat ng akin. At sinabi ni Jacob, Kung kanino mo makikita ang iyong mga diyos, hindi siya mabubuhay sa harap ng ating mga kapatid; kilalanin mo kung ano ang nasa akin na sa iyo, at kunin mo. At wala siyang nakilala sa kanya; ngunit hindi alam ni Jacob na si Rachel na kaniyang asawa ay nagnakaw ng mga iyon. Pumasok si Laban at nagsaliksik sa bahay ni Lea, at hindi nakahanap; at lumabas mula sa bahay ni Lea, at nagsaliksik sa bahay ni Jacob, at sa bahay ng dalawang alipin na babae, at hindi nakahanap; pumasok din siya sa bahay ni Raquel. Ngunit si Rachel ay kumuha ng mga diyus-diyosan, at inilagay niya ang mga ito sa loob ng mga pakete ng kamelyo, at umupo siya sa ibabaw ng mga ito. At sinabi niya sa kanyang ama, Huwag pong magalit, panginoon; hindi ako makatayo sa harap ninyo, dahil mayroon ako ng kaugalian ng mga kababaihan. Naghanap si Laban sa buong bahay, at hindi niya natagpuan ang mga diyus-diyusan. Nagalit si Jacob, at nakipagtalo siya kay Laban; sumagot si Jacob at sinabi kay Laban, Ano ang kasalanan ko? At ano ang kasalanan ko, na hinabol mo ako, at sinaliksik mo ang lahat ng mga sisidlan ng bahay ko? Ano ang nakita mo mula sa lahat ng mga sisidlan ng bahay mo? Ilagay mo ito dito sa harap

ng mga kapatid mo at ng mga kapatid ko, at hayaan silang humatol sa pagitan ng dalawa sa atin. Ang mga ito dalawampung taon ako ay kasama mo; ang mga tupa mo at ang mga kambing mo hindi naging baog; ang mga lalaking tupa ng mga tupa mo hindi ko kinain. Hindi ko dinala sa iyo ang pinarag ng mga hayop; ako ay nagbabayad mula sa aking sarili ng mga nakaw sa araw, at mga nakaw sa gabi. Sa araw ay sinusunog ako ng init, at sa gabi ay ng lamig; at umaalis ang tulog ko mula sa aking mga mata. Ang mga ito dalawampung taon ako ay nasa bahay mo; naglingkod ako sa iyo ng labing-apat na taon para sa dalawa mong anak na babae, at anim na taon sa mga tupa mo, at binago mo ang sahod ko ng sampung beses. Kung hindi ang Diyos ng aking ama na si Abraham, at ang takot ni Isaac, ay kasama ko, ngayon ay walang dala mo na sana ako pinaalis; ang aking pagpapahiya, at ang paggawa ng aking mga kamay, nakita ng Diyos; at sinaway ka niya kahapon. Sumagot at sinabi ni Laban kay Jacob, ang mga anak na babae, mga anak na babae ko, at mga anak na lalaki, mga anak na lalaki ko, at ang mga hayop, mga hayop ko, at lahat kung gaano karami nakikita mo, akin, at ng mga anak na babae ko; ano ang gagawin ko sa mga ito ngayon o sa mga anak nila, na ipinanganak nila? Ngayon nga kaya dito gumawa tayo ng tipan, ako at ikaw, at magiging patotoo sa pagitan ko at mo. Sinabi naman sa kanya, Narito, walang sinuman kasama natin. Tingnan, ang Diyos ay saksi sa pagitan ko at mo. Pagkatapos kumuha ni Jacob ng bato, itinayo niya ito bilang haligi. Sinabi ni Jacob sa kanyang mga kapatid, Magtipon kayo ng mga bato; at nagtipon sila ng mga bato, at gumawa sila ng bunton; at kumain sila doon sa ibabaw ng

bunton; at sinabi ni Laban sa kanya, Ang bunton na ito ay sumasaksi sa pagitan ko at mo ngayong araw. At tinawag ito ni Laban, burol ng patotoo; si Jacob naman ay tinawag ito, burol na saksi. Sinabi ni Laban kay Jacob, Narito ang burol na ito at ang haligi na itinayo ko sa pagitan ko at mo; sumasaksi ang burol na ito, at sumasaksi ang haligeng ito; dahil dito tinawag ang pangalan, Burol Sumasaksi. At ang paningin, na sinabi niya, makita nawa ng Diyos sa pagitan ko at mo; dahil maghihiwalay tayo ang isa mula sa isa. Kung ikaw ay magpapahirap sa aking mga anak na babae, kung ikaw ay kukuha ng mga asawa bukod pa sa aking mga anak na babae, tingnan mo, walang sinuman kasama natin na nakakakita; ang Diyos ay saksi sa pagitan ko at sa pagitan mo. Kung ako ay hindi tatawid patungo sa iyo, at hindi ka rin tatawid patungo sa akin lampas sa burol na ito at sa haliging ito para sa kasamaan. Ang Diyos ni Abraham at ang Diyos ni Nahor ay humatol sa pagitan natin; at sumumpa si Jacob sa takot ng kanyang ama na si Isaac. At nag-alay siya ng sakripisyo sa bundok, at tinawag niya ang kanyang mga kapatid, at kumain sila at uminom sila, at natulog sila sa bundok.

32

Bumangon si Laban sa umaga, hinalikan niya ang kanyang mga anak na lalaki at ang kanyang mga anak na babae, at binasbasan niya sila; at pagkatapos na tumalikod, umalis si Laban patungo sa kanyang lugar. At si Jacob ay umalis patungo sa kanyang sariling daan; at pagkatingala ay nakita niya ang

kampamento ng Diyos na nakakampo; at sinalubong siya ng mga Sugo ng Diyos. Sinabi ni Jacob, nang makita niya sila, Kampo ng Diyos ito; at tinawag niya ang pangalan ng lugar na iyon, Mga Kampo. Nagpadala si Jacob ng mga mensahero sa unahan niya patungo kay Esau na kapatid niya papunta sa lupain ng Seir, papunta sa lupain ng Edom. At inutusan niya sila, nagsasabi, Ganito sasabihin ninyo sa aking panginoon na si Esau: Ganito sinasabi ng iyong alipin na si Jacob: Kasama ni Laban ako nanirahan, at nanatili ako hanggang ngayon. At nagkaroon ako ng mga baka, at mga asno, at mga tupa, at mga alipin, at mga alilang babae; at nagsugo ako upang ipaalam sa aking panginoong si Esau, upang makasumpong ang iyong alipin ng biyaya sa harap mo. At bumalik ang mga mensahero kay Jacob, nagsasabi, Pumunta kami sa kapatid mo na si Esau; at narito, siya ay dumarating sa pagkikita mo, at apat na raang lalaki ay kasama niya. Natakot nang labis si Jacob, at siya ay nalito; at hinati niya ang mga taong kasama niya, at ang mga baka, at ang mga kamelyo, at ang mga tupa, sa dalawang kampo. At sinabi ni Jacob, kung darating si Esau sa isang kampo at sasaktan niya ito, ang pangalawang kampo ay magiging para makaligtas. Sinabi ni Jacob, Ang Diyos ng aking amang si Abraham, at ang Diyos ng aking amang si Isaac, Panginoon, ikaw ang nagsabi sa akin, Bumalik ka sa lupain ng iyong kapanganakan, at gagawin kitang mabuti. Sapat na sa akin mula sa lahat ng katuwiran, at mula sa lahat ng katotohanan, na ginawa mo sa iyong lingkod; sapagkat sa tungkod kong ito tumawid ako sa Jordan na ito; ngunit ngayon naging dalawang kampo na ako. Iligtas mo ako mula sa kamay ng aking kapatid,

mula sa kamay ni Esau, dahil natatakot ako sa kanya, baka sakaling pagdating niya ay saktan niya ako, at ang mga ina kasama ng kanilang mga anak. Ngunit ikaw nagsabi, Gagawin kitang mabuti, at gagawin ko ang iyong binhi na tulad ng buhangin ng dagat, na hindi mabibilang dahil sa dami. At natulog siya doon sa gabing iyon; at kinuha niya kung ano ang dala niyang mga regalo; at ipinadala niya kay Esau na kapatid niya, mga kambing na dalawang daan, mga lalaking kambing na dalawampu, mga tupa na dalawang daan, mga lalaking tupa na dalawampu, mga kamelyo na nagpapasuso at ang mga anak nila na tatlumpu, mga baka na apatnapu, mga toro na sampu, mga asno na dalawampu, at mga batang asno na sampu. At ibinigay niya ang mga iyon sa kanyang mga anak, bawat kawan ay hiwalay; at sinabi niya sa kanyang mga anak, Mauna kayo sa harap ko, at gumawa kayo ng agwat sa pagitan ng kawan at kawan. At nag-utos siya sa una, sinasabi, Kung makasalubong mo si Esau na aking kapatid, at tinatanong ka niya, sinasabi, Kanino ka? At saan ka pupunta? At kanino ang mga bagay na ito na lumalakad sa unahan mo? Sasabihin mo, mula sa anak mong si Jacob; mga regalo ay ipinadala sa panginoon kong si Esau; at narito siya sa likuran natin. At nag-utos siya sa una, at sa ikalawa, at sa ikatlo, at sa lahat ng mga naglalakad sa unahan sa likuran ng mga kawan na ito, na nagsasabi, ayon sa salitang ito magsalita kayo kay Esau kapag nakatagpo ninyo siya. At sasabihin ninyo, narito ang alipin mo na si Jacob ay paparating sa likuran namin. Sapagkat sinabi niya, papawiin ko ang mukha niya sa pamamagitan ng mga regalo na naglalakad sa unahan niya, at pagkatapos nito makikita ko ang mukha niya. Sapagkat

marahil tatanggapin niya ang mukha ko. At nauna ang mga regalo sa harap niya; siya naman ay natulog sa gabing iyon sa kampo. Bumangon noong gabing iyon, kinuha niya ang dalawang asawa, at ang dalawang aliping babae, at ang labing-isang anak niya, at tumawid siya sa tawiran ng Jabbok. At kinuha niya sila, at tumawid sa ilog na malakas ang agos, at idinala niya sa kabilang panig ang lahat ng kanya. Naiwan naman si Jacob na mag-isa, at nakipagbuno sa kanya ang isang tao hanggang umaga. Nakita niya na hindi niya siya makakaya; at hinipo niya ang lapad ng hita niya, at namanhid ang lapad ng hita ni Jacob habang nakikipagbuno siya sa kanya. At sinabi niya sa kanya, Pakawalan mo ako, sapagkat sumikat na ang bukang-liwayway. Ngunit siya ay nagsabi, Hindi kita ipapadala, kung hindi mo ako pagpalain. Sinabi niya sa kanya, Ano ang pangalan mo? At siya ay nagsabi, Jacob. At sinabi niya sa kanya, Hindi na tatawaging ang pangalan mo na Jacob, pero Israel ang magiging pangalan mo; dahil nagtagumpay ka kasama ng Diyos, at kasama ng mga tao makapangyarihan ka. Nagtanong naman si Jacob, at nagsabi, Sabihin mo sa akin ang pangalan mo. At sinabi niya, Bakit ba itinatanong mo ang pangalan ko? At binendisyunan niya siya doon. At tinawag ni Jacob ang pangalan ng lugar na iyon, Anyo ng Diyos; nakita ko kasi ang Diyos mukha sa mukha, at naligtas ang aking kaluluwa. Sumisikat sa kanya ang araw, nang siya ay dumaan sa anyo ng Diyos; siya mismo ay pilay sa kanyang hita. Dahil dito, hindi kakain ang mga anak ng Israel ng litid na namanhid, na nasa lapad ng hita, hanggang sa araw na ito, dahil hinipo ang lapad ng hita ni Jacob, ang litid na namanhid.

33

Tumingin pataas si Jacob gamit ang kanyang mga mata at nakita, at narito si Esau ang kanyang kapatid na paparating, at apat na raang lalaki kasama niya, at hinati ni Jacob ang mga bata kay Lea, at kay Rachel, at ang dalawang aliping babae At inilagay niya ang dalawang babaeng alipin at ang kanilang mga anak na lalaki sa unahan, at si Lea at ang kanyang mga anak sa likuran, at si Rachel at si Jose sa pinakahuli. Siya mismo ay nauna sa harap nila; at yumukod sa lupa ng pitong beses, hanggang sa lumapit siya sa kanyang kapatid. At tumakbo si Esau papunta sa pagkikita sa kanya, at niyakap niya siya, bumagsak sa leeg niya, at hinalikan niya siya; at umiyak silang dalawa. At nang tumingin si Esau, nakita niya ang mga babae at ang mga bata, at sinabi, Ano ang mga ito sa iyo? At sinabi niya, Ang mga bata na pinagpakitaan ng Diyos ng awa sa iyong alipin. At lumapit ang mga aliping babae at ang kanilang mga anak, at yumukod sila. At lumapit si Lea at ang mga anak niya, at sila ay yumukod; at pagkatapos nito lumapit si Raquel at si Jose, at sila ay yumukod. At sinabi, Ano sa iyo ang lahat ng mga kampamentong ito na aking nasalubong? At sinabi niya, Upang makahanap ng pabor ang iyong lingkod sa harap mo, panginoon. Sinabi ni Esau, Mayroon na akong marami, kapatid; sa iyo na ang sa iyo. Sinabi ni Jacob, Kung nakahanap ako ng biyaya sa harap mo, tanggapin mo ang mga regalo sa pamamagitan ng aking mga kamay; dahil dito nakita ko ang mukha mo, na parang nakakita ng mukha ng Diyos, at ikaw ay

matutuwa sa akin. Kunin mo ang mga pagpapala ko, na dinala ko sa iyo, dahil nahabag sa akin ang Diyos, at mayroon ako ng lahat; at pinilit niya siya, at tinanggap niya ito. At sinabi niya, Umalis na tayo at maglakad nang tuwid. Sinabi niya sa kanya, Alam ng aking panginoon na ang mga bata ay mas malambot, at ang mga tupa at ang mga baka ay nanganganak sa ilalim ng aking pangangalaga; kung kaya itutulak ko sila nang isang araw, mamamatay ang lahat ng hayop. Mauna ang aking panginoon sa harap ng kanyang alipin; ako naman ay magpapalakas sa daan ayon sa kapakanan ng paglalakbay na nasa harap ko, at ayon sa paa ng mga bata, hanggang dumating ako sa aking panginoon sa Seir. Sinabi ni Esau, Iiwanan ko sa iyo ang ilan sa mga taong kasama ko; pero sinabi niya, Bakit naman? Sapat na nakahanap ako ng pabor sa harapan mo, panginoon. Bumalik naman si Esau sa araw na iyon sa kanyang daan papunta sa Seir. At si Jacob umalis papunta sa mga tolda, at gumawa siya para sa kanyang sarili doon ng mga bahay, at para sa kanyang mga hayop gumawa siya ng mga tolda; dahil dito tinawag niya ang pangalan ng lugar na iyon, Mga Tolda. At dumating si Jacob sa Salem, lungsod ng Shechem, na nasa lupain ng Canaan, noong bumalik siya mula sa Mesopotamia ng Syria; at nagkampo siya sa harapan ng lungsod. At nakuha niya ang bahagi ng bukid kung saan itinatag niya doon ang tolda niya, mula kay Hamor na ama ni Shechem, ng isang daang amnon. At nagtayo siya roon ng altar, at tinawag niya ang Diyos ng Israel.

34

Lumabas si Dina, ang anak na babae ni Lea, na siya niyang ipinanganak kay Jacob, upang makilala ang mga anak na babae ng mga taga-lugar. At nakita siya ni Shechem na anak ni Hamor na Hivita, na pinuno ng lupain; at kinuha niya siya, sumiping sa kaniya, at ginahasa niya siya. At nilagay niya ang kanyang kaluluwa kay Dina na anak na babae ni Jacob, at minahal niya ang dalaga, at nagsalita siya ayon sa isip ng dalaga sa kanya. Sinabi ni Shechem kay Hamor na ama niya, Kunin mo para sa akin ang dalaga na ito para maging asawa ko. Narinig ni Jacob na dinungisan ng anak ni Hamor si Dinah na anak niya; at ang mga anak niya ay kasama ng mga hayop niya sa kapatagan; at tumahimik si Jacob hanggang sa dumating sila. Lumabas nga si Hamor na ama ni Shechem patungo kay Jacob upang makausap siya. Ang mga anak na lalaki ni Jacob ay dumating mula sa kapatagan; at nang marinig nila, ang mga lalaki ay nasugatan ang kalooban, at lubhang nalungkot sila; dahil nakagawa siya ng kahiya-hiya sa Israel, nakiapid sa anak na babae ni Jacob; at hindi ito dapat mangyari. At nagsalita si Hamor sa kanila, na nagsasabi, Si Shechem na anak ko ay pumili sa kaluluwa ang anak ninyong babae; ibigay nga ninyo siya sa kanya na asawa, at makipagbalae sa amin; ang mga anak ninyong babae ay ibigay ninyo sa amin, at ang mga anak naming babae ay kunin ninyo para sa mga anak ninyong lalaki. At sa amin kayo tumira; at ang lupain, narito, malawak sa harap ninyo; tumira kayo, at magnegosyo doon, at magkaroon ng pag-aari doon. Sinabi ni Shechem sa ama niya at sa mga kapatid niya, sana makahanap ako ng pabor sa harap ninyo; at kung ano ang sabihin ninyo, ibibigay namin. Dagdagan ninyo ang dote nang labis-labis, at

ibibigay ko ayon sa sasabihin ninyo sa akin, at ibibigay ninyo sa akin ang batang ito bilang asawa. Sumagot ang mga anak ni Jacob kay Shechem at kay Hamor na ama niya, na may daya, at nagsalita sila sa kanila dahil dinungisan niya si Dinah na kapatid nila. At sinabi sa kanila nina Simeon at Levi, ang mga kapatid ni Dina, Hindi kami makakagawa ng bagay na ito, ibigay ang aming kapatid na babae sa lalaking may balat ng ari; sapagkat ito ay kahihiyan sa amin. Lamang sa ganito kami magiging tulad ninyo, at maninirahan kami sa inyo, kung kayo ay maging tulad namin, sa pagtutuli ng bawat lalaki sa inyo. At ibibigay namin ang aming mga anak na babae sa inyo, at mula sa inyong mga anak na babae ay kukuha kami ng mga asawa para sa amin, at titira kami kasama ninyo, at magiging kami na parang isang lahi. Pero kung hindi kayo makikinig sa amin na matuli, kukunin namin ang anak naming babae at aalis kami. At nakalugod ang mga salita sa harapan ni Hamor, at sa harapan ni Shechem na anak ni Hamor. At hindi nag-antala ang binata na gawin ang bagay na ito; sapagkat siya ay lubhang naaakit sa anak na babae ni Jacob; at siya ay pinaka-marangal sa lahat ng nasa bahay ng kanyang ama. Dumating at si Hamor at si Shechem na anak niya sa tarangkahan ng lungsod nila, at nagsalita sa mga lalaki ng lungsod nila, sinasabi, Ang mga taong ito ay mapayapa, manirahan sila kasama natin sa lupain, at magnegosyo dito; at ang lupain narito ay malawak sa harap nila; ang mga anak na babae nila ay kukunin natin para sa atin na mga asawa, at ang mga anak na babae natin ay ibibigay natin sa kanila. Sa ganito lamang magiging katulad natin ang mga taong ito upang manirahan kasama natin, upang maging isang bayan,

sa pagtutuli ng bawat lalaki sa atin, gaya ng sila ay nagtuli na. At ang kanilang mga hayop, at ang mga hayop na may apat na paa, at ang kanilang mga pag-aari, hindi ba magiging sa atin? Sa ganito lamang tayo maging katulad nila, at sila ay maninirahan kasama natin. At nakinig kay Hamor at kay Shechem na anak niya, lahat ng nangangalakal sa tarangkahan ng lungsod nila; at tinuli ang laman ng balat nila, lahat na lalaki. Nangyari naman sa ikatlong araw, noong sila ay nasa sakit, kinuha ng dalawang anak na lalaki ni Jacob na sina Simeon at Levi, mga kapatid ni Dina, bawat isa ang kanyang espada, at pumasok sa lungsod nang ligtas, at pinatay nila ang lahat ng lalaki. Si Hamor at si Shechem na anak niya, pinatay nila sa talim ng espada, at kinuha nila si Dinah mula sa bahay ni Shechem, at lumabas sila. Ang mga anak na lalaki ni Jacob ay pumasok sa mga sugatan, at sinamsam nila ang lungsod kung saan dinungisan nila si Dinah na kanilang kapatid na babae. At ang kanilang mga tupa, at ang kanilang mga baka, at ang kanilang mga asno, at ang lahat ng nasa lungsod, at ang lahat ng nasa kapatagan, kinuha nila. At lahat ng kanilang mga katawan, at lahat ng kanilang ari-arian, at ang kanilang mga babae ay binihag nila; at ninakaw nila ang lahat ng nasa lungsod at ang lahat ng nasa mga bahay. Sinabi ni Jacob kay Simeon at Levi, kinapopootan ninyo akong ginawa, kaya masama akong maging sa lahat ng naninirahan sa lupain, sa mga Cananeo, at sa mga Perezeo; ako naman kaunti lang sa bilang; at magtitipon sila laban sa akin at susugatan nila ako, at mawawasak ako, at ang bahay ko. Pero sinabi nila, Parang patutot ba gagamitin nila ang kapatid naming babae?

35

Sinabi ng Diyos kay Jacob, Bumangon ka at umakyat sa lugar ng Bethel, at manirahan ka doon; at gumawa ka doon ng altar para sa Diyos na nagpakita sa iyo, nang tumakas ka mula kay Esau na kapatid mo. Sinabi ni Jacob sa sambahayan niya, at sa lahat ng kasama niya, Alisin ninyo ang mga diyos na dayuhan na kasama ninyo mula sa gitna ninyo, at magpakalinis kayo, at palitan ninyo ang mga damit ninyo. At pagkatapos na makatayo tayo, umakyat tayo sa Bethel, at gumawa tayo doon ng altar sa Diyos na nakinig sa akin sa araw ng kapighatian, na kasama ko, at nagligtas sa akin sa daan na nilakaran ko. At ibinigay nila kay Jacob ang mga diyos na dayuhan na nasa mga kamay nila, at ang mga hikaw na nasa mga tainga nila; at itinago ni Jacob ang mga iyon sa ilalim ng puno ng terebinto sa Shekem; at winasak niya ang mga iyon, hanggang sa araw na ngayon. At umalis ang Israel mula sa Shechem; at dumating ang takot ng Diyos sa mga lungsod na nasa palibot nila, at hindi nila hinabol ang mga anak ng Israel. Dumating naman si Jacob sa Luz na nasa lupain ng Canaan, na ay Bethel, siya mismo, at lahat ng mga tao na kasama niya. At nagtayo siya roon ng altar, at tinawag niya ang pangalan ng lugar na Bethel; sapagkat roon nagpakita sa kanya ang Diyos, noong tumakas siya mula sa harapan ni Esau na kanyang kapatid. Namatay si Deborah, ang yaya ni Rebecca, at inilibing sa ibaba ng Bethel sa ilalim ng punong oak; at tinawag ni Jacob ang pangalan nito, Punong Oak ng Pagluluksa. Nagpakita ang Diyos kay Jacob pa rin sa Luz, noong dumating

siya mula sa Mesopotamia ng Syria; at binendisyunan siya ng Diyos. At sinabi sa kanya ng Diyos, ang pangalan mo ay hindi na tatawagin pang Jacob, kundi Israel ay magiging ang pangalan mo; at tinawag niya ang pangalan niya Israel. Sinabi naman sa kanya ng Diyos, Ako ang iyong Diyos; lumaki ka at dumami; mga bansa at mga kapulungan ng mga bansa ay magiging mula sa iyo, at mga hari mula sa iyong balakang ay lalabas. At ang lupang ibinigay ko kay Abraham at kay Isaac, sa iyo ko ito ibinigay; sa iyo ito magiging; at sa iyong binhi pagkatapos mo ibibigay ko ang lupang ito. Umakyat ang Diyos mula sa kanyang kinaroroonan, mula sa lugar kung saan siya nagsalita sa kanya. At nagtayo si Jacob ng haligi sa lugar na kinausap siya ng Diyos, haliging bato, at nagbuhos siya sa ibabaw nito ng handog na inumin, at nagbuhos siya sa ibabaw nito ng langis. At tinawag ni Jacob ang pangalan ng lugar kung saan nakausap siya ng Diyos doon, Bethel. Umalis si Jacob mula sa Bethel, itinayo niya ang kanyang tolda sa kabila ng tore ng Gader; at nangyari na nang malapit na siyang dumating sa Chabratha papunta sa Ephrathah, nanganak si Rachel; at nagkaroon siya ng mahirap na panganganak. Nangyari nga noong mahirap siyang manganak, sinabi sa kanya ng hilot, Magpakatatag ka, sapagkat ito rin ay anak mong lalaki. Nangyari naman sa pagbitiw niya ng kaluluwa niya, namatay nga siya, tinawag niya ang pangalan niya, anak ng sakit ko; pero ang ama ay tinawag ang pangalan niya, Benjamin. Namatay si Rachel, at siya ay inilibing sa daan ng Ephrathah; ito ay Bethlehem. At nagtayo si Jacob ng haligi sa ibabaw ng libingan niya; ito ay ang haligi sa ibabaw ng libingan ni Rachel hanggang sa araw na ito. Nangyari nang nanirahan si

Israel sa lupaing iyon, pumunta si Ruben at sumiping kay Bilha, ang alibaba ng kanyang amang si Jacob; at narinig ito ni Israel, at masama ang lumitaw sa harap niya. Ang mga anak na lalaki ni Jacob ay labindalawa. Ang mga anak ni Lea, panganay ni Jacob: Ruben, Simeon, Levi, Juda, Isacar, Zabulon. Ang mga anak na lalaki naman ni Raquel, si Jose, at si Benjamin. Ang mga anak na lalaki ni Bilhah na aliping babae ni Raquel, sina Dan at Neftali. Ang mga anak na lalaki ni Zilpah na aliping babae ni Leah, sina Gad at Asher; ang mga ito ay mga anak na lalaki ni Jacob na ipinanganak sa kanya sa Mesopotamia ng Syria. Dumating si Jacob kay Isaac na kanyang ama sa Mamre, sa lungsod ng kapatagan; ito ay Hebron sa lupain ng Canaan, kung saan nanirahan sina Abraham at Isaac. Ang mga araw ni Isaac, na siya ay nabuhay, ay naging isang daan at walongpung taon. At humihina, si Isaac ay namatay, at siya ay idinagdag sa kanyang lahi, matanda at puno ng mga araw; at inilibing siya nina Esau at Jacob, ang kanyang mga anak.

36

Ito ang mga salinlahi ni Esau; siya mismo ay si Edom. Si Esau ay kumuha ng mga asawa para sa kanyang sarili mula sa mga anak na babae ng mga Cananeo: si Ada, anak na babae ni Elon na Heteo; at si Oholibama, anak na babae ni Ana na anak na lalaki ni Zibeon na Hivita. At si Basemath, anak na babae ni Ishmael, kapatid na babae ni Nebaioth. Nanganak naman para sa kanya si Ada si Eliphaz, at si Basemath ay nanganak si Raguel. At si

Olibema ay nanganak kay Jeous, at kay Jeglom, at kay Kore; ang mga ito ay mga anak na lalaki ni Esau, na ipinanganak sa kanya sa lupain ng Canaan. Kinuha ni Esau ang mga asawa niya, at ang mga anak niyang lalaki, at ang mga anak niyang babae, at lahat ng mga tao sa bahay niya, at lahat ng mga pag-aari niya, at lahat ng mga hayop, at lahat ng nakuha niya, at lahat ng naimpok niya sa lupain ng Canaan; at umalis si Esau mula sa lupain ng Canaan palayo kay Jacob na kapatid niya. Sapagkat marami ang kanilang mga ari-arian para sa kanilang pagsasama sa paninirahan, at hindi kayang buhayin ng lupain ng kanilang pandarayuhan sila dahil sa dami ng kanilang mga ari-arian. Nanirahan si Esau sa bundok ng Seir; si Esau mismo ay Edom. Ito nga ang mga lahi ni Esau na ama ng Edom sa bundok ng Seir. At ito ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Esau: si Eliphaz na anak ni Ada na asawa ni Esau, at si Raguel na anak ni Basemath na asawa ni Esau. Ang mga anak ni Eliphaz ay sina Teman, Omar, Zophar, Gatam, at Kenaz. Si Thamna ay kerida ni Eliphaz na anak ni Esau, at ipinanganak niya kay Eliphaz si Amalek; ang mga ito ay mga anak ni Adah na asawa ni Esau. Ang mga ito naman ay mga anak na lalaki ni Raguel: si Nachoth, Zare, Some, at Moze; ang mga ito ay mga anak na lalaki ni Basemath na asawa ni Esau. Ito ang mga anak ni Olibema, anak na babae ni Ana na anak ni Sebegon, asawa ni Esau; ipinanganak niya kay Esau sina Jeous, Jeglom, at Kore. Ito ang mga pinuno na mga anak ni Esau: mga anak ni Eliphaz na panganay ni Esau: pinuno Teman, pinuno Omar, pinuno Zepho, pinuno Kenaz, pinuno Korah, pinuno Gatam, pinuno Amalek; ito ang mga pinuno ni Eliphaz sa lupain ng Edom; ito ang mga anak

ni Adah. At ang mga ito ay mga anak ni Raguel na anak ni Esau: pinuno si Nahath, pinuno si Zerah, pinuno si Shammah, pinuno si Mizzah; ang mga ito ay mga pinuno ni Raguel sa lupain ng Edom; ang mga ito ay mga anak ni Basemath na asawa ni Esau. Ito ang mga anak na lalaki ni Oholibama asawa ni Esau; pinuno si Jeous, pinuno si Jalam, pinuno si Korah; ito ang mga pinuno ni Oholibama anak na babae ni Ana asawa ni Esau. Ito ang mga anak na lalaki ni Esau, at ito ang kanilang mga pinuno; sila ang mga anak na lalaki ni Edom. Ito ang mga anak na lalaki ni Seir na Horeo, na naninirahan sa lupain: si Lotan, Shobal, Zibeon, Ana, at Dishon, at Ezer, at Dishan; ito ang mga pinuno ng Horeo, ng mga anak ni Seir sa lupain ng Edom. Ang mga anak na lalaki ni Lotan ay sina Chorri at Heman, at ang kapatid na babae ni Lotan ay si Thamna. Ito naman ang mga anak na lalaki ni Shobal: sina Golam, Manahath, Gaibel, Zophar, at Omar. At ang mga ito ay mga anak na lalaki ni Zibeon, si Aie, at si Ana; ito ay si Ana, na siyang nakahanap ng Iamein sa ilang, noong siya ay nagpapastol ng mga hayop na pambigat ni Zibeon na kanyang ama. At ang mga ito ay mga anak na lalaki ni Ana: si Dishon, at si Oholibama na anak na babae ni Ana. Ito naman ang mga anak ni Dishon: sina Amada, at Asban, at Ithran, at Haran. Ito naman ang mga anak ni Asar: sina Balaam, Zukam, at Ioukam. Ang mga ito naman ay mga anak na lalaki ni Dishan, si Us, at si Aran. Ito ang mga pinuno ng Horri: pinuno si Lotan, pinuno si Shobal, pinuno si Zibeon, pinuno si Ana, pinuno si Dishon, pinuno si Ezer, pinuno si Dishan; ito ang mga pinuno ng Horri sa kanilang mga pamumuno sa lupain ng Edom. At ang mga ito ang mga hari na nangaghari sa Edom, bago maghari ang hari sa Israel. At

naghari sa Edom si Balak na anak ni Beor, at ang pangalan ng kanyang lungsod ay Dennaba. Namatay si Balak, at naghari sa halip niya si Jobab na anak ni Zerah mula sa Bosorra. Namatay si Jobab, at naghari sa halip niya si Asom mula sa lupain ng Teman. Namatay si Asom, at naghari sa halip niya si Adad na anak ni Barad na tumalo sa Midian sa kapatagan ng Moab; at ang pangalan ng kanyang lungsod ay Getthaim. Namatay si Adad, at naghari sa halip niya si Samada mula sa Masrekah. Namatay si Samada, at naghari kapalit niya si Saul mula sa Rehoboth na nasa tabi ng ilog. Namatay si Saul, at naghari sa halip niya si Ballenon na anak ni Achobor. Namatay si Ballenon na anak ni Achobor, at naghari sa halip niya si Arad na anak ni Barad; at ang pangalan ng lungsod niya ay Phogor; at ang pangalan ng asawa niya ay Metebeel, anak na babae ni Matraith, na anak ni Maizob. Ito ang mga pangalan ng mga pinuno ni Esau, sa mga lipi nila, ayon sa lugar nila, sa mga lupain nila, at sa mga bansa nila: pinuno Timna, pinuno Alva, pinuno Jeter, pinuno Oholibama, pinuno Ela, pinuno Pinon, pinuno Kenaz, pinuno Teman, pinuno Mibzar, pinuno Magdiel, pinuno Iram; ito ang mga pinuno ng Edom, sa mga tirahan sa lupain ng pag-aari nila; ito si Esau na ama ng Edom.

37

Nanirahan si Jacob sa lupaing pinamalayan ng kanyang ama sa lupain ng Canaan; at ito ang mga salinlahi ni Jacob. Si Jose naman labimpito taon ang gulang, nagpapastol ng mga tupa ng

kanyang ama kasama ang kanyang mga kapatid, siya ay bata pa, kasama ang mga anak ni Bilha, at kasama ang mga anak ni Zilpa, ng mga asawa ng kanyang ama; at dinala naman ni Jose ang masamang ulat kay Israel na kanilang ama. At si Jacob ay minahal si Joseph higit sa lahat ng kanyang mga anak na lalaki, dahil siya ay anak ng kanyang katandaan; at ginawa niya para sa kanya ang isang tunika na may sari-saring kulay. Nang makita ng kanyang mga kapatid na ang kanyang ama ay umiibig sa kanya higit sa lahat ng kanyang mga anak, kinamuhian nila siya, at hindi sila nakapagsalita sa kanya ng kahit anong mapayapa. Nagkaroon ng panaginip si Jose, at isinaad niya ito sa kanyang mga kapatid. At sinabi niya sa kanila, Pakinggan ninyo ang panaginip na ito na aking napanaginipan. Napanaginip ko kayong nagbibigkis ng mga bigkis sa gitna ng parang; at tumayo ang aking bigkis, at napatuwid; at pagkatapos lumikod ang inyong mga bigkis, yumukod sila sa aking bigkis. Sinabi nga sa kanya ng mga kapatid niya, Hindi ba maghahari ka maghahari sa amin, o magpupuno ka magpupuno sa amin? At lalo pa nilang kinapootan siya dahil sa mga panaginip niya, at dahil sa mga salita niya. Nakakita siya ng isa pang panaginip, at ikwinento niya ito sa kanyang ama at sa kanyang mga kapatid; at sinabi niya, Narito, nag-panaginip ako ng isa pang panaginip: parang ang araw at ang buwan at labing-isang bituin ay yumuyukod sa akin. At pinagalitan siya ng kanyang ama, at sinabi sa kanya, Ano ang panaginip na ito na iyong napanaginipan? Kaya nga ba pagdating, darating kami—ako at ang ina mo at ang mga kapatid mo—upang yumukod sa iyo sa lupa? Ininggit siya ng mga kapatid niya, at ang ama niya ay pinangalagaan ang salita.

Pumunta naman ang mga kapatid niya para pakainin ang mga tupa ng kanilang ama sa Shechem. At sinabi ni Israel kay Jose, Hindi ba ang mga kapatid mo ay nangangalaga ng tupa sa Sikem? Dito ipapadala kita sa kanila; at sinabi niya sa kanya, Narito ako. Sinabi naman sa kanya ni Israel, Pumunta ka at tingnan mo kung mabuti ang iyong mga kapatid at ang mga tupa, at ibalita mo sa akin; at isinugo niya siya mula sa lambak ng Hebron; at dumating siya sa Shechem. At nakita siya ng isang tao na naglilibot sa kapatagan; at tinanong siya ng tao, sinasabi, Ano ang hinahanap mo? At sinabi niya, Hinahanap ko ang aking mga kapatid; sabihin mo sa akin kung saan sila nagpapastol. Sinabi ng lalaki sa kanya, Umalis na sila mula dito; narinig ko sila na nagsasabi, Tayo ay pumunta sa Dothan. At pumunta si Jose sa likod ng kanyang mga kapatid, at natagpuan niya sila sa Dothan. Nakita nila siya nang maaga mula sa malayo bago siya lumapit sa kanila, at nagbalak sila ng masama na patayin siya. Sinabi nga ng bawat isa sa kanyang kapatid, Narito, ang mangangarap na iyon ay paparating. Ngayon nga kaya halika patayin natin siya, at itapon natin siya sa isa sa mga hukay; at sasabihin natin, masamang hayop ang kumain sa kanya; at makikita natin kung ano ang magiging ng kanyang mga panaginip. Nang marinig naman ni Reuben, inagaw niya siya mula sa mga kamay nila; at sinabi, Huwag natin saktan siya hanggang sa kaluluwa. Sinabi naman sa kanila ni Ruben, Huwag kayong magbuhos ng dugo; itapon ninyo siya sa isa sa mga hukay na ito na nasa ilang, at huwag naman kayong magpatong ng kamay sa kanya; upang mailigtas niya siya mula sa kanilang mga kamay, at maisauli niya siya sa kanyang ama. Nangyari at

nang dumating si Jose sa mga kapatid niya, hinubaran nila si Jose ng tunika na may kulay-kulay na nasa kanya. At pagkatapos kunin nila siya, itinapon nila siya sa loob ng hukay; at ang hukay ay walang laman, wala itong tubig. Umupo sila para kumain ng tinapay, at nagtaas ng kanilang mga mata, nakita nila, at narito, mga manlalakbay na Ismaelita ay dumarating mula sa Galaad, at ang kanilang mga kamelyo ay puno ng insenso at resina at mira. Pumunta sila upang dalhin pababa sa Ehipto. Sinabi naman ni Juda sa mga kapatid niya, Ano ang pakinabang kung patayin natin ang ating kapatid at itago natin ang kanyang dugo? Halika, ipagbili natin siya sa mga Ismaelitang ito; at ang mga kamay natin ay huwag maging laban sa kaniya, dahil siya ay kapatid natin at laman natin. Narinig nga ng mga kapatid niya. At dumaan ang mga taong Midianita na mga mangangalakal, at hinila nila at iniahon nila si Jose mula sa balon, at ipinagbili nila si Jose sa mga Ismaelita ng dalawampung ginto. At dinala nila si Jose sa Ehipto. Bumalik si Reuben sa hukay, at hindi niya nakita si Joseph sa hukay; at pinunit niya ang kanyang mga damit. At bumalik siya sa mga kapatid niya, at sinabi, Ang bata ay wala na; ako nga, saan na ako pupunta? Pagkatapos kunin ang tunika ni Jose, pumatay sila ng batang kambing, at dinungisan nila ang tunika ng dugo. At ipinadala nila ang tunikang may kulay-kulay, at dinala nila sa kanilang ama, at sinabi nila, Ito ang nahanap namin, kilalanin mo kung tunika ng anak mo ito, o hindi. At nakilala niya ito, at sinabi, Tunika ng anak ko ito; masasamang hayop ang lumamon sa kanya; hayop ang kumuha kay Jose. Pinunit ni Jacob ang kaniyang mga damit, at nagsuot ng sako sa kaniyang baywang,

at nagluksa sa kaniyang anak ng maraming araw. Nagtipon at lahat ng kanyang mga anak na lalaki at mga anak na babae, at dumating sila upang aliwin siya; at ayaw niyang maaliw, sinasabi, na bababa ako sa aking anak na tumatangis papunta sa hades; at umiyak para sa kanya ang kanyang ama. At ang mga taga-Midian ay ipinagbili si Jose sa Ehipto kay Potifar na eunuko ni Faraon na punong tagapagluto.

38

Nangyari naman sa panahong iyon, bumaba si Judah mula sa kanyang mga kapatid, at dumating siya hanggang sa isang taong Adullamita, na ang pangalan ay Hira. At nakita doon ni Judah ang anak na babae ng isang lalaking Canaanite, na ang pangalan ay Shua; at kinuha niya siya, at pumasok siya sa kanya. At siya ay naglihi, nanganak ng anak na lalaki, at tinawag niya ang pangalan nito na Er. At naglihi siya, nanganak ng anak na lalaki pa, at tinawag niya ang pangalan niya, Onan. At muling nanganak siya ng anak na lalaki, at tinawag niya ang pangalan nito, Sela; at siya ay nasa Casbi, noong nanganak siya sa kanila. At kumuha si Judah ng asawa para kay Er na panganay niya, na ang pangalan ay Tamar. Naging masama si Er na panganay ni Juda sa harap ng Panginoon, at pinatay siya ng Diyos. Sinabi ni Judah kay Onan: pumasok ka sa asawa ng iyong kapatid, at mag-asawa ka sa kanya, at magbangon ng binhi para sa iyong kapatid. Nang malaman ni Onan na hindi sa kanya magiging ang binhi, nangyayari na kapag pumapasok siya sa asawa ng

kanyang kapatid, ibinubuhos niya ito sa lupa, upang hindi magbigay ng binhi sa kanyang kapatid. Masama naman ang lumitaw sa harap ng Diyos, dahil ginawa niya ito; at pinatay din niya siya. Sinabi ni Judah kay Tamar na manugang niya, Umupo kang balo sa bahay ng ama mo, hanggang lumaki si Shelah na anak ko; sinabi niya kasi, Baka mamatay din ito, tulad ng mga kapatid niya. Pagkaalis naman, si Tamar ay nakaupo sa bahay ng kanyang ama. Dumami ang mga araw, at namatay si Shua na asawa ni Judah; at nang maaliw na si Judah, umakyat siya sa mga nanggugupit ng mga tupa niya, siya at si Hirah na pastol niya na taga-Adulam, papunta sa Timnah. At isinabi kay Tamar na kanyang manugang na babae, na nagsasabi, Narito ang iyong biyenang lalaki ay umaahon papunta sa Timna, upang gupitan ang kanyang mga tupa. At tinanggal niya ang mga damit ng kaniyang pagkabalo mula sa kaniyang sarili, ibinabalot niya ang lambong, at pinaganda niya ang kaniyang sarili, at umupo siya sa mga tarangkahan ng Enan, na nasa daanan ng Timna; nakita niya kasi na si Sela ay naging malaki na, pero hindi niya ibinigay siya sa kaniya bilang asawa. At nang makita siya ni Juda, inakala niya siyang patutot, dahil nakatakip ang mukha niya at hindi niya siya nakilala. Lumiko siya patungo sa kanya sa daan, at sinabi niya sa kanya, Payagan mo akong lumapit sa iyo, sapagkat hindi niya alam na manugang niya ito. At sinabi niya, Ano ang ibibigay mo sa akin kung lalapit ka sa akin? Ang lalaki ay nagsabi, Ako ay magpapadala sa iyo ng batang kambing mula sa aking mga tupa. At ang babae ay nagsabi, Kung bibigyan mo ako ng pananagot hanggang ipadala mo ito. Pero sinabi niya, Anong pananagot ba ang ibibigay ko sa iyo? At sinabi niya, Ang

singsing mo, at ang kuwintas mo, at ang tungkod na nasa kamay mo. At ibinigay niya sa kanya, at pumasok siya sa kanya; at nagdalang-tao siya mula sa kanya. At pagkatapos tumayo ay umalis siya, at tinanggal niya ang kanyang lambong, at isinuot niya ang mga kasuotan ng kanyang pagkabalo. Nagpadala si Judah ng batang kambing mula sa mga kambing sa pamamagitan ng kanyang pastol na taga-Adulam, upang mabawi ang sangla mula sa babae; at hindi niya ito nahanap. Nagtanong siya sa mga lalaki mula sa lugar, Nasaan ba ang babaeng bayaran na nasa Enan sa daan? At sinabi nila, Walang babaeng bayaran dito. At bumalik siya kay Juda, at sinabi, Hindi ko siya nahanap; at ang mga tao mula sa lugar ay nagsasabi na walang prostitute dito. Sinabi ni Judah, hayaan siyang magkaroon ng mga iyon; pero huwag tayong pagtawanan; ako nga ay nagpadala ng batang kambing na ito, ikaw naman ay hindi nakahanap. Nangyari na pagkatapos ng tatlong buwan, isinabalita kay Juda, sinasabi, Nagpatutot si Tamar na manugang mo, at narito, buntis siya mula sa pakikiapid. Sinabi ni Juda, Ilabas ninyo siya, at sunugin siya. Siya naman habang dinadalang ay nagpadala sa biyenang lalaki niya, nagsasabi, Mula sa lalaking may-ari ng mga ito, ako ay nagdadalang-tao; at sinabi niya, Kilalanin mo kung kanino ang singsing, at ang sintas at ang tungkod na ito. Nakilala ni Judah, at sinabi, Mas matuwid si Tamar kaysa ako; dahil hindi ko siya ibinigay kay Shelah na anak ko. At hindi na niya muling nakilala siya. Nangyari naman noong nanganak siya, at may kambal sa tiyan niya. Nangyari at habang siya ay nanganak, ang isa ay naglabas muna ng kamay; at kinuha ng hilot at nagtali sa kamay niya ng pula, sinasabi, Ito

ay lalabas na una. Ngunit nang ibinalik niya ang kanyang kamay, agad na lumabas ang kanyang kapatid; at sinabi niya, Anong hadlang ang nabutas dahil sa iyo? At tinawag niya ang pangalan niya, Perez. At pagkatapos nito lumabas ang kapatid niya, na may kulay pula sa kamay niya; at tinawag ang pangalan niya, Zara.

39

Si Jose naman ay dinala pababa sa Ehipto; at binili siya ni Potifar na eunuko ni Faraon, ang punong kusinero, isang lalaking Ehipsiyo, mula sa mga kamay ng mga Ismaelita, na nagdala sa kanya doon. At ang Panginoon ay kasama ni Jose; at siya ay isang taong nagtatagumpay; at siya ay nasa bahay ng kanyang panginoong Ehipsiyo. Alam ng panginoon niya na ang Panginoon ay kasama niya, at anuman ang ginagawa niya, ang Panginoon ay nagpapaunlad sa mga kamay niya. At nakahanap si Jose ng pabor sa harap ng kanyang panginoon, at nakalugod siya sa kanya. At itinalaga niya siya sa kanyang bahay; at lahat ng nasa kanya, ibinigay sa pamamagitan ng kamay ni Jose. Nangyari na pagkatapos mailagay siya sa bahay niya, at sa lahat ng mayroon siya, at pinagpala ng Panginoon ang bahay ng Ehipsiyo dahil kay Jose; at nangyari ang pagpapala ng Panginoon sa lahat ng mayroon niya sa bahay, at sa bukid niya. At ipinagkatiwala niya sa mga kamay ni Jose ang lahat ng mayroon siya; at wala siyang nalalaman tungkol sa kanyang sarili ng anuman, maliban lamang sa tinapay na kinakain niya.

At si Jose ay maganda ang anyo, at napakaganda sa tingnan. At nangyari pagkatapos ng mga salitang ito, at ipinatong ng asawa ng kanyang panginoon ang kanyang mga mata kay Jose; at sinabi, Matulog ka kasama ko. Ngunit siya ay hindi pumayag; at sinabi niya sa asawa ng kanyang panginoon, Kung ang aking panginoon ay hindi nakakaalam dahil sa akin ng anuman sa kanyang bahay, at lahat ng mayroon siya ay ibinigay sa aking mga kamay, at walang higit sa bahay na ito kaysa sa akin, ni walang inilayo sa akin ng anuman, maliban sa iyo, dahil ikaw ay kanyang asawa, at paano ko gagawin ang masamang bagay na ito, at magkakasala ako sa harap ng Diyos? Nang siya ay nagsasalita kay Jose araw-araw, at hindi siya sumunod sa kanya na matulog kasama niya, upang makiapid sa kanya. Nangyari nga ang isang ganoon na araw, at pumasok si Jose sa bahay upang gawin ang kanyang mga gawain, at walang sinuman sa loob ng bahay. At hinila niya siya sa mga damit, nagsasabi, Matulog ka kasama ko; at iniwan niya ang kanyang mga damit sa mga kamay niya, tumakas, at lumabas sa labas. At nangyari nang makita niya na iniwan nito ang mga damit nito sa mga kamay niya at tumakas, at lumabas sa labas, at tinawag niya ang mga nasa bahay, at sinabi niya sa kanila, nagsasabi, Tingnan ninyo, nagdala sa atin ng batang Hebreo upang manloko sa atin; pumasok siya sa akin, nagsasabi, Matulog ka kasama ko; at sumigaw ako ng malakas na tinig. At noong marinig niya na itinataas ko ang aking tinig at sumigaw ako, iniwan niya ang kanyang mga damit sa tabi ko, tumakas siya, at lumabas siya sa labas. At iniwan niya ang mga damit sa tabi niya hanggang dumating ang panginoon sa bahay nito. At nagsalita siya sa

kanya ayon sa mga salitang ito, na nagsasabi, Pumasok sa akin ang batang Hebreo, na iyon na ipinasok mo sa amin, upang tuyain ako; at sinabi niya sa akin, Makikipagsiping ako sa iyo. At nang marinig niya na itinataas ko ang aking boses at sumigaw ako, iniwan niya ang kanyang mga damit sa tabi ko, tumakas siya, at lumabas siya sa labas. Nangyari nga, nang marinig ng panginoon ang mga salita ng kaniyang asawa, kung ano-ano ang sinabi nito sa kaniya, na nagsasabi, ganito ang ginawa sa akin ng iyong alipin, at siya ay nagalit nang husto. At pagkatapos kunin ng panginoon si Jose, itinapon niya siya sa kuta, sa lugar kung saan pinapanatili ang mga bilanggo ng hari doon sa kuta. At ang Panginoon ay kasama ni Jose, at ibinuhos niya sa kaniya ang awa; at binigyan niya siya ng biyaya sa harap ng punong bantay ng bilangguan. At ibinigay ng punong bantay-bilangguan ang bilangguan sa pamamagitan ng kamay ni Jose, at lahat ng mga bilanggo na nasa bilangguan, at lahat ng mga bagay na ginagawa nila doon, siya mismo ang gumagawa. Hindi nalalaman ng punong bantay ng bilangguan ang anumang bagay dahil sa kanya; sapagkat lahat ay nasa kamay ni Jose, dahil ang Panginoon ay kasama niya; at anumang ginagawa niya, pinapaunlad ng Panginoon sa kanyang mga kamay.

40

Nangyari nga pagkatapos ng mga salitang ito, nagkasala ang punong tagahawak ng kopa ng hari ng Ehipto, at ang punong panadero, sa kanilang panginoong hari ng Ehipto. At nagalit ang

Paraon sa kanyang dalawang eunuko, sa punong tagahawak ng kopa, at sa punong panadero. At inilagay niya sila sa bilangguan, sa kulungan, sa lugar kung saan si Jose ay nakakulong doon. At itinalaga ng punong bantay-bilangguan kay Jose sila, at nag-alaga siya sa kanila, at sila ay ilang araw sa bilangguan. At nakita nilang dalawa pareho ang panaginip sa isang gabi; at ang pangitain ng panaginip ng punong tagahawak ng kopa at ng punong panadero, na sila ay sa hari ng Ehipto, ang mga nasa bilangguan, ay ganito. Pumasok si Jose sa kanila ng umaga, at nakita niya sila, at sila ay nababalisa. At tinanong niya ang mga bating ng Faraon, na kasama niya sa bilangguan sa ilalim ng kanyang panginoon, na nagsasabi, Bakit malungkot ang mga mukha ninyo ngayong araw? At sinabi nila sa kanya, Nakakita kami ng panaginip, at walang makapagsasabi ng kahulugan nito. At sinabi ni Jose sa kanila, Hindi ba sa pamamagitan ng Diyos ang pagpapaliwanag ng mga iyon? Ikuwento nga ninyo sa akin. At ikwinento ng punong tagahawak-kopa ang kanyang panaginip kay Jose, at sinabi, Sa panaginip ko ay may puno ng ubas sa harap ko. Sa puno ng ubas ay may tatlong sanga, at ito mismo ay lumalago, naglalabas ng mga usbong; hinog ang mga kumpol ng ubas. At ang kopa ni Faraon ay nasa kamay ko, at kinuha ko ang ubas, at piniga ko ito sa kopa, at ibinigay ko ang kopa sa kamay ni Faraon. At sinabi ni Jose sa kanya, Ito ang kahulugan nito: ang tatlong sanga ay tatlong araw. Tatlong araw pa, at aalalahanin ni Paraon ang iyong katungkulan, at ibabalik ka niya sa iyong katungkulan bilang punong tagahawak ng kopa, at ibibigay mo ang kopa ni Paraon sa kanyang kamay ayon sa iyong dating katungkulan, gaya ng noon na ikaw ay

tagahawak ng kopa. Pero alalahanin mo ako dahil sa iyong sarili, kapag maging mabuti na sa iyo; at gagawin mo sa akin ang awa; at aalalahanin mo ako kay Paraon, at ilalabas mo ako mula sa kuta na ito. Dahil sa pagnanakaw ninakaw ako mula sa lupain ng mga Hebreo, at dito hindi ako gumawa ng anuman, pero itinapon nila ako sa hukay na ito. At nakita ng punong panadero na tama ang pagbibigay-kahulugan; at sinabi niya kay Jose, at ako rin ay nakakita ng panaginip; at inakala ko na tatlong basket ng tinapay ay dinadala ko sa ibabaw ng ulo ko; at sa basket na nasa itaas mula sa lahat ng uri ng pagkain na kinakain ni Paraon, gawa ng panadero, at ang mga ibon ng langit ay kumakain nito mula sa basket na nasa itaas ng ulo ko. Sumagot naman si Jose at sinabi sa kanya, Ito ang kahulugan nito: ang tatlong basket ay tatlong araw. Pagkatapos ng tatlong araw, aalisin ni Faraon ang ulo mo mula sa iyo, at isasabit ka niya sa kahoy, at kakanin ng mga ibon ng langit ang laman mo mula sa iyo. Nangyari nga sa ikatlong araw, araw ng kapanganakan ni Paraon, at gumawa siya ng inuman para sa lahat ng kanyang mga lingkod; at naalaala niya ang katungkulan ng tagahawak ng copa at ang katungkulan ng panadero sa gitna ng kanyang mga lingkod. At inibalik niya ang punong tagahawak ng kopa sa kanyang posisyon; at ibinigay niya ang kopa sa kamay ni Paraon. Ang punong panadero naman ay ibinitin, ayon sa pagkakapaliwanag ni Jose sa kanila. At hindi naalala ng punong tagahawak ng kopa si Jose, kundi nakalimutan siya nito.

41

Nangyari nga pagkatapos ng dalawang taon ng mga araw, nakakita si Faraon ng panaginip; inisip niya na siya ay nakatayo sa ibabaw ng ilog. At masdan, mula sa ilog ay umaahon ang pitong baka, magaganda sa anyo at pili sa laman, at nagsisipastol sa damuhan. Iba naman na pitong baka ay umakyat pagkatapos ng mga ito mula sa ilog, pangit ang anyo, at payat ang laman, at tumayo sa tabi ng mga baka sa pampang ng ilog. At kinain ng pitong bakang pangit at payat sa laman ang pitong bakang maganda sa anyo at pili sa laman; at nagising si Faraon. At siya ay nanaginip ng pangalawang beses; at narito, pitong uhay ay tumutubo sa isang tangkay, napili at magaganda. At masdan mo, pitong uhay na payat at sinira ng hangin ay sumibol kasama nila. At nilamon ng pitong uhay na payat at nasira ng hangin ang pitong uhay na pinili at puno; at nagising si Faraon, at ito ay isang panaginip. Nangyari nang umaga, at nabagabag ang kaluluwa niya, at matapos magsugo, tinawag niya ang lahat ng mga tagapaliwanag ng Ehipto, at lahat ng mga pantas nito; at ikinuwento ni Paraon sa kanila ang panaginip niya, at wala ang nagsasabi nito kay Paraon. At nagsalita ang punong tagahawak ng kopa kay Paraon, na nagsasabi, Inaalala ko ang aking kasalanan ngayong araw. Ang Paraon ay nagalit sa mga anak niya, at inilagay niya kami sa bilangguan, sa bahay ng punong tagapagluto, ako at ang punong panadero. At nakakita kami ng panaginip pareho sa isang gabi, ako at siya, bawat isa ayon sa kanya-kanyang panaginip nakakita kami. Mayroon doon

kasama natin na binata, anak na Hebreo ng punong kusinero, at ikinuwento natin sa kanya, at binigyang-kahulugan niya para sa atin. Nangyari nga, kung paano niya binigyang-kahulugan sa amin ganoon din nangyari, ako ay naipanumbalik sa aking posisyon, at siya naman ay ibinitin. Nagpadala at tinawag ni Paraon si Jose, at inilabas nila siya mula sa kuta, at inahitan nila siya, at pinalitan nila ang damit niya, at pumunta siya kay Paraon. Sinabi ni Faraon kay Jose, Nakakita ako ng isang panaginip, at walang makapaliwanag nito; pero narinig ko ang sinasabi tungkol sa iyo, na kapag nakarinig ka ng mga panaginip, maipaliwanag mo ang mga ito. Sumagot naman si Jose kay Faraon at sinabi, Kung walang Diyos, hindi sasagot ang kaligtasan ni Faraon. Nagsalita naman si Faraon kay Jose, sinasabi, Sa panaginip ko, nag-isip ako na nakatayo sa tabi ng pampang ng ilog. At tulad mula sa ilog ay umakyat ang pitong baka na magaganda sa anyo at pinili sa laman, at nanginain sa Achei. At narito, pitong ibang baka ay umaahon sa likod nila mula sa ilog, masasama at pangit ang anyo, at payat ang laman, na tulad nito ay hindi ko nakita sa buong lupain ng Ehipto na mas pangit pa. At kinain ng pitong bakang pangit at payat ang pitong unang baka na maganda at pili. At pumasok sila sa kanilang mga tiyan, at hindi naging malinaw na pumasok sila sa kanilang mga tiyan, at ang kanilang mga itsura ay pangit, gaya rin noong simula; at nang magising ako, natulog ako. At nakita ko muli sa aking panaginip, at parang pitong uhay ng butil ay umakyat sa isang tangkay na puno at magaganda; Pero ang iba pang pitong uhay na payat at sira ng hangin ay tumubo na kapit sa kanila. At nilamon ng pitong uhay na payat at nasira ng

hangin ang pitong uhay na magaganda at puno; sinabi ko nga sa mga tagapaliwanag, at walang nakapagsabi nito sa akin. At sinabi ni Jose kay Paraon, ang panaginip ni Paraon ay isa; ang lahat ng gagawin ng Diyos, ipinakita niya kay Paraon. Ang pitong baka na magaganda ay pitong taon; at ang pitong uhay na magaganda ay pitong taon; ang panaginip ni Faraon ay isa. At ang pitong baka na payat, na umaahon sa likod nila, ay pitong taon; at ang pitong uhay na payat at sira ng hangin ay pitong taon; magiging pitong taon ng taggutom. Ang salita na sinabi ko kay Paraon: ang lahat ng ginagawa ng Diyos, ipinakita niya kay Paraon. Masdan, pitong taon ng dakilang kasaganaan ay dumarating sa buong lupain ng Ehipto. Darating nga ang pitong taon ng taggutom pagkatapos ng mga ito; at makakalimutan nila ang kasaganaan na magiging sa buong Ehipto; at susupukin ng taggutom ang lupain. At hindi makikilala ang kasaganaan sa ibabaw ng lupain dahil sa taggutom na darating pagkatapos nito; sapagkat magiging napakalakas ito. Tungkol naman sa pag-ulit ng panaginip ni Faraon ng dalawang beses, ito ay dahil totoo ang magiging salita na mula sa Diyos; at magmamadali ang Diyos na gawin ito. Ngayon nga magisip ka ng taong matalino at maunawaain, at itakda mo siya sa lupain ng Ehipto. At gawin ito ni Paraon at magtalaga siya ng mga gobernador sa lupain, at kolektahin nila ang lahat ng ani ng lupain ng Ehipto ng pitong taon ng kasaganaan, at tipunin nila ang lahat ng pagkain ng pitong taon na darating na mabubuti na ito, at tipunin ang trigo sa ilalim ng kamay ni Paraon, ang pagkain sa mga lungsod ay itago. At ang mga pagkain na nakaimbak para sa lupain ay magiging para sa pitong taon ng taggutom, na kung saan ay

magiging sa lupain ng Ehipto, at hindi mapupuksa ang lupain dahil sa taggutom. Nakalugod ang salita kay Faraon at sa lahat ng kaniyang mga lingkod. At sinabi ni Paraon sa lahat ng kanyang mga lingkod, Hindi ba tayo makakakita ng taong tulad nito, na may espiritu ng Diyos sa loob niya? Sinabi ni Paraon kay Jose, Dahil ipinakita ng Diyos sa iyo ang lahat ng mga ito, walang taong mas matalino at mas marunong kaysa sa iyo. Ikaw ay magiging katiwala sa aking bahay, at sa iyong salita susunod ang lahat ng aking bayan; maliban lamang sa trono, ako ay magiging mas mataas sa iyo. Sinabi naman ni Paraon kay Jose, Narito, itinatalaga kita ngayong araw sa buong lupain ng Ehipto. At pagkatapos tanggalin ni Paraon ang singsing mula sa kanyang kamay, inilagay niya ito sa kamay ni Jose, at binihisan niya siya ng damit na pinong lino, at inilagay niya ang gintong kuwintas sa kanyang leeg. At ipinasakay niya siya sa ikalawang karwahe niya; at nagpahayag ang tagapagpahayag sa harap niya; at hinirang niya siya sa buong lupain ng Ehipto. Sinabi ni Faraon kay Jose, Ako si Faraon; kung wala ka, walang sinuman ang magtatataas ng kanyang kamay sa buong lupain ng Ehipto. At tinawag ni Paraon ang pangalan ni Jose na Psontompanec; at ibinigay niya sa kanya si Asenet na anak na babae ni Petepreh na pari ng Heliopolis bilang asawa. Si Jose naman ay tatlumpung taon, noong tumayo siya sa harap ng Faraon na hari ng Ehipto; lumabas naman si Jose mula sa harapan ng Faraon, at dumaan sa buong lupain ng Ehipto. At ang lupa ay gumawa ng mga bigkis sa loob ng pitong taon ng kasaganaan. At tinipon niya ang lahat ng pagkain ng pitong taon, kung saan nagkaroon ng kasaganaan sa lupain ng Ehipto; at inilagay niya ang pagkain sa

mga lungsod; ang pagkain ng mga kapatagan ng lungsod na nakapalibot dito ay inilagay niya sa loob nito. At nag-ipon si Jose ng trigo na parang buhangin ng dagat na napakarami, hanggang hindi na ito makabilang, sapagkat walang bilang. Kay Joseph ay nagkaroon ng dalawang anak na lalaki bago dumating ang pitong taon ng taggutom, na ipinanganak sa kanya ni Aseneth na anak na babae ni Potiphera na pari ng Heliopolis. Tinawag ni Jose ang pangalan ng panganay na Manases; dahil pinalimot sa akin ng Diyos ang lahat ng aking mga paghihirap, at lahat ng mga bagay ng aking ama. At tinawag niya ang pangalan ng pangalawa na Efraim; dahil pinalaki ako ng Diyos sa lupain ng aking kapahakaan. Lumipas ang pitong taon ng kasaganaan na nangyari sa lupain ng Ehipto. At nagsimula ang pitong taon ng taggutom na dumating, gaya ng sinabi ni Jose; at nagkaroon ng taggutom sa buong lupain; pero sa buong lupain ng Ehipto ay may mga tinapay. At nagutom ang buong lupain ng Ehipto, at sumigaw ang mga tao kay Paraon tungkol sa tinapay. At sinabi ni Paraon sa lahat ng mga Ehipsiyo, Pumunta kayo kay Jose, at kung ano ang sasabihin niya sa inyo, gawin ninyo. At ang taggutom ay nasa ibabaw ng mukha ng buong lupa; ngunit binuksan ni Jose ang lahat ng mga kamalig, at nagbebenta sa lahat ng mga Ehipsiyo. At lahat ng mga lupain ay dumating sa Ehipto upang bumili kay Jose; sapagkat kumapit ang taggutom sa buong lupa.

42

Nang makita ni Jacob na may benta sa Egypt, sinabi niya sa kanyang mga anak, Bakit kayo nakatamad-tamad? Masdan, narinig ko na may butil sa Ehipto; bumaba kayo doon, at bumili kayo para sa atin ng kaunting pagkain, upang mabuhay tayo at hindi tayo mamatay. Bumaba ang sampung kapatid ni Jose upang bumili ng trigo mula sa Ehipto; ngunit si Benjamin, ang kapatid ni Jose, hindi niya ipinadala kasama ng kanyang mga kapatid; sapagkat sinabi niya, baka sakaling mangyari sa kanya ang kasamaan. Dumating ang mga anak ng Israel para bumili kasama ng mga dumarating, sapagkat ang taggutom ay nasa lupain ng Canaan. At si Jose ay ang pinuno ng lupain; siya ay nagbebenta sa lahat ng mga tao ng lupain; at pagdating ng mga kapatid ni Jose, yumukod sila sa kanya na ang mukha ay nakapatong sa lupain. Nang makita ni Jose ang kanyang mga kapatid, nakilala niya sila; at nagkunwaring estranghero siya sa kanila, at nagsalita siya sa kanila nang malupit; at sinabi niya sa kanila, saan kayo nanggaling? At sinabi nila, Mula sa lupain ng Canaan, para bumili ng pagkain. Nakilala ni Jose ang kanyang mga kapatid; ngunit sila ay hindi siya nakilala; At naalala ni Jose ang kanyang mga panaginip, na nakita niya; at sinabi niya sa kanila, Mga tiktik kayo, naparito kayo upang unawain ang mga bakas ng lupain. Pero sinabi nila, Hindi, panginoon; kami na iyong mga lingkod ay dumating para bumili ng pagkain. Lahat kami ay mga anak ng isang tao; mapayapa kami, hindi mga tiktik ang iyong mga anak. Sinabi niya sa kanila, Hindi; kundi naparoon kayo upang tingnan ang mga bakas ng lupain. At sinabi nila, Labindalawa kaming magkakapatid na iyong mga lingkod sa lupain ng Canaan; at narito, ang bunso ay kasama ng

aming ama ngayon; at ang isa ay wala na. Sinabi naman sa kanila ni Jose, Ito ay ang sinabi ko sa inyo, nang sinasabi, na mga tiktik kayo. Sa ganito kayo ipapakita; sa kalusugan ng Paraon, hindi kayo lalabas mula dito, maliban kung ang inyong nakababatang kapatid ay dumating dito. Magpadala mula sa inyo ng isa, at kunin ang kapatid ninyo; kayo naman ay dadalhin bilang bihag hanggang sa magiging malinaw ang mga salita ninyo, kung nagsasabi kayo ng totoo o hindi; kung hindi naman, sa kalusugan ni Paraon, tunay na mga tiktik kayo. At inilagay niya sila sa bilangguan ng tatlong araw. Sinabi niya sa kanila sa ikatlong araw, Gawin ninyo ito, at mabubuhay kayo; sapagkat ako ay natatakot sa Diyos. Kung mapayapa kayo, isa sa inyong kapatid ay panatilihin sa bilangguan; ngunit kayo ay humayo, at dalhin ninyo ang binili na suplay ng butil ninyo. At dalhin ninyo sa akin ang inyong kapatid na mas bata, at paniniwalaan ang inyong mga salita; pero kung hindi, kayo ay mamamatay. Gumawa nga sila ng ganoon. At nagsabi ang bawat isa sa kanyang kapatid, oo, sapagkat nasa mga kasalanan kami tungkol sa aming kapatid, dahil binalewala namin ang kapighatian ng kanyang kaluluwa, noong nakiusap siya sa amin, at hindi kami nakinig sa kanya; at dahil dito dumating sa amin ang kapighatiang ito. Sumagot naman si Reuben at sinabi sa kanila, Hindi ba nagsalita ako sa inyo, sinasabi, Huwag ninyong saktan ang bata, at hindi ninyo ako pinakinggan? At tingnan, ang kanyang dugo ay hinahanap. Sila mismo ay hindi nakaalam na nakaririnig si Jose; sapagkat ang tagapagsalin ay nasa gitna nila. Pagtalikod mula sa kanila, umiyak si Jose; at muli siyang lumapit sa kanila, at nagsalita sa kanila; at kinuha niya si Simeon mula

sa kanila, at ginapos niya siya sa harap nila. Nag-utos naman si Jose na punuin ang kanilang mga sisidlan ng butil, at ibalik ang kanilang pilak, bawat isa sa loob ng kaniyang sako, at bigyan sila ng baon para sa daan; at nangyari sa kanila ng ganoon. At pagkatapos mailagay ang trigo sa ibabaw ng mga asno nila, umalis sila mula doon. Pagkatapos na binuksan ng isa ang kanyang supot upang bigyan ng pagkain ang kanyang mga asno sa lugar kung saan sila tumigil, nakita niya ang tali ng kanyang pilak, at ito ay nasa ibabaw ng bibig ng supot. At sinabi niya sa kanyang mga kapatid, Ibinalik sa akin ang pilak, at narito ito sa aking supot; at namangha ang kanilang puso, at naguluhan sila sa isa't isa, sinasabi, Ano itong ginawa ng Diyos sa atin? Dumating sila kay Jacob na kanilang ama sa lupain ng Canaan, at iniulat nila sa kanya ang lahat ng nangyari sa kanila, sinasabi, Nagsalita ang lalaking panginoon ng lupain sa amin nang malupit, at inilagay niya kami sa bilangguan bilang mga tumatiktik sa lupain. Sinabi namin sa kanya, Mapayapa kami, hindi kami mga tiktik. Labindalawang magkakapatid kami, mga anak ng ama namin; ang isa ay hindi umiiral; at ang bunso ay kasama ng ama namin ngayon sa lupain ng Canaan. Sinabi sa amin ng lalaking panginoon ng lupain, Sa ganito makikilala ko na mapayapa kayo: ang isang kapatid ay iwan ninyo dito kasama ko; at kunin ninyo ang binili na suplay ng butil para sa inyong bahay at umalis kayo. At dalhin ninyo sa akin ang inyong kapatid na mas bata; at malalaman ko na hindi kayo mga tiktik, kundi mapayapa kayo; at ang inyong kapatid ay ibabalik ko sa inyo, at sa lupain ay makikipagkalakalan kayo. Nangyari na habang binubuksan nila ang kanilang mga sako, naroon ang

bigkis ng pilak ng bawat isa sa kanilang sako; at nakita nila ang mga bigkis ng pilak nila, sila mismo at ang kanilang ama, at natakot sila. Sinabi naman sa kanila ni Jacob ang kanilang ama, Ako ay pinagkaitan ninyo ng mga anak; si Joseph ay wala na, si Simeon ay wala na, at si Benjamin ay kukunin ninyo? Sa akin nangyari ang lahat ng mga bagay na ito. Sinabi ni Reuben sa kanilang ama, Patayin mo ang dalawang anak ko kung hindi ko siya ibabalik sa iyo; ibigay mo siya sa akin, at ibabalik ko siya sa iyo. Ngunit siya ay nagsabi, Hindi bababa ang anak kong lalaki kasama ninyo, dahil ang kapatid niyang lalaki ay namatay, at siya lang ang natira; at mangyayari na siya ay hihina sa daan kung saan kayo pupunta, at ibababa ninyo ang katandaan ko na may kalungkutan sa hades.

43

Ang taggutom ay lumakas sa ibabaw ng lupain. Nangyari nang natapos nilang kainin ang butil na dinala nila mula sa Ehipto, at sinabi sa kanila ng kanilang ama, Muling pumunta kayo at bumili para sa atin ng kaunting pagkain. Sinabi nga sa kanya ni Judah, Sa solemneng patotoo, pinatotohanan niya sa amin ang lalaking panginoon ng lupain, nagsasabi, Hindi ninyo makikita ang mukha ko, kung ang inyong bunso na kapatid ay hindi kasama ninyo. Kung ipapadala mo nga ang kapatid namin kasama namin, bababa kami, at bibili kami ng pagkain para sa iyo. Pero kung hindi mo ipadala ang aming kapatid kasama namin, hindi kami pupunta; sapagkat sinabi sa amin ng lalaki,

Hindi ninyo makikita ang aking mukha, kung ang inyong nakababatang kapatid ay hindi kasama ninyo. Sinabi naman ni Israel, Bakit ninyo ako pinasamain, nagsabi sa lalaki na may kapatid kayo? At sila ay nagsabi, nagtanong na nagtanong sa amin ang lalaki at ang aming lahi, nagsasabi, buhay pa ba ang inyong ama, at mayroon ba kayong kapatid; at nag-ulat kami sa kanya ayon sa tanong na ito; hindi namin alam na sasabihin niya sa amin, dalhin ninyo ang inyong kapatid. Sinabi ni Judah kay Israel na kanyang ama, Ipadala mo ang bata kasama ko, at pagtayo natin ay pupunta tayo, upang mabuhay at hindi mamatay kami at ikaw at ang ating mga gamit. Ako naman ay tatanggapin ko siya; mula sa kamay ko hanapin mo siya; kung hindi ko siya dalhin sa iyo, at ilagay ko siya sa harap mo, nagkasala na ako laban sa iyo sa lahat ng araw. Kung hindi kami naantala, sana ay nakabalik na kami nang dalawang beses. Sinabi nga sa kanila ni Israel na kanilang ama, Kung ganito nga ito, gawin ninyo ito; kumuha kayo mula sa mga bunga ng lupain at ilagay sa inyong mga sisidlan, at dalhin ninyo sa lalaki ang mga regalo ng resina, at ng pulot, at insenso at mira, at terebinto, at mga mani. At kunin ang doble na pilak sa mga kamay ninyo; ang pilak na naibalik sa mga sako ninyo ay ibalik kasama ninyo; baka pagkakamali ito. At kunin ninyo ang inyong kapatid; at pagkatapos bumangon, pumunta kayo pababa sa lalaki. Nawa ang aking Diyos ay magbigay sa inyo ng pabor sa harap ng taong iyon at ipadala ang inyong kapatid na isa at si Benjamin; ako nga sapagkat tulad ng nawalan ako ng anak, nawalan ako ng anak. Pagkatapos kunin ng mga lalaki ang mga regalo na ito at ang pilak na doble, kinuha rin nila sa kanilang

mga kamay si Benjamin; at pagkatapos bumangon, bumaba sila sa Ehipto; at tumayo sila sa harap ni Jose. Nakita ni Jose sila, at si Benjamin na kapatid niya na magkaparehong ina; at sinabi niya sa tagapangasiwa ng bahay niya, Ipasok mo ang mga tao sa bahay, at pumatay ng mga hain, at maghanda; sapagkat kakain ang mga tao ng tinapay kasama ko sa tanghali. Gumawa ang lalaki ayon sa sinabi ni Jose, at ipinasok niya ang mga lalaki sa bahay ni Jose. Nang makita ng mga lalaki na sila ay ipinasok sa bahay ni Jose, sinabi nila, Dahil sa pilak na naibalik sa aming mga supot noong una, kami ay ipinasok, upang akusahan ng mali kami at lusubin kami, upang kunin kami bilang mga alipin, at ang aming mga asno. Paglapit nila sa lalaki na nasa bahay ni Jose, nagsalita sila sa kanya sa pintuan ng bahay, sinasabi, kailangan namin, panginoon; bumaba kami noong una upang bumili ng pagkain. Nangyari nang dumating kami sa tuluyan, at binuksan namin ang mga sako namin, at nandoon ang pilak ng bawat isa sa supot niya; ang pilak namin ayon sa timbang, ibinalik namin ngayon sa mga kamay namin. At nagdala kami ng iba pang pilak kasama namin para bumili ng pagkain; hindi namin alam kung sino ang naglagay ng pilak sa aming mga sako. Sinabi niya sa kanila, Mabuti sa inyo, huwag kayong matakot; ang inyong Diyos, at ang Diyos ng inyong mga ama, nagbigay sa inyo ng mga kayamanan sa inyong mga sako; at ang inyong pilak na pinahahalagahan ay natanggap ko na; at inilabas niya sa kanila si Simeon. At nagdala siya ng tubig upang hugasan ang kanilang mga paa, at nagbigay siya ng damo sa kanilang mga asno. Inihanda nila ang mga regalo hanggang sa pagdating ni Jose sa tanghali, sapagkat narinig nila na doon siya kakain.

Pumasok si Jose sa bahay, at dinala nila sa kanya ang mga regalo na hawak nila sa kanilang mga kamay sa loob ng bahay; at yumukod sila sa kanya, ang mukha ay sa lupa. Tinanong niya sila, Kumusta kayo? At sinabi niya sa kanila, Mabuti pa ba ang kalagayan ng inyong amang matanda na inyong binanggit? Buhay pa ba siya? At sinabi nila, Mabuti ang kalagayan ng iyong anak na aming ama, siya ay nabubuhay pa. At sinabi niya, Pagpalain ng Diyos ang taong iyon; at yumuko sila at sumamba sa kanya. At tumingin pataas sa kanyang mga mata si Jose, nakita niya si Benjamin na kanyang kapatid na kapareho ng ina; at sinabi niya, ito ba ang inyong kapatid na mas bata, na sinabi ninyo sa akin na dalhin? At sinabi niya, Kaawaan ka nawa ng Diyos, anak ko. Nagambala si Jose; ang kanyang kalooban ay nag-aalburoto dahil sa kanyang kapatid, at naghahangad siyang umiyak; at pumasok sa silid, umiyak siya doon. At pagkatapos na mahugasan ang mukha, lumabas siya at nagpigil sa sarili; at sinabi niya, Ihain ninyo ang tinapay. At inilapag nila ang pagkain para sa kanya nang mag-isa, at para sa kanila nang hiwalay, at para sa mga Ehipsiyo na kumakain kasama niya nang hiwalay; sapagkat hindi makakakain ang mga Ehipsiyo kasama ng mga Hebreo ng tinapay; sapagkat karumaldumal ito sa mga Ehipsiyo. Umupo sila sa harapan niya, ang panganay ayon sa kanyang pagkapanganay, at ang bunso ayon sa kanyang kabataan; namangha naman ang mga tao, bawat isa sa kanyang kapatid. Kumuha sila ng bahagi mula sa kanya para sa kanilang sarili; ang bahagi ni Benjamin ay naging mas malaki kaysa sa lahat ng mga bahagi ng limang beses; uminom din sila at nalasing kasama niya.

44

At si Jose ay nag-utos sa taong nasa bahay niya, nagsasabi, Punuin ninyo ang mga sako ng mga taong ito ng pagkain, kung gaano karami ang kanilang makakaya buhatin; at ilagay ninyo ang pilak ng bawat isa sa bibig ng sako niya. At ang aking kopang pilak ay ilagay sa loob ng supot ng mas bata, at ang halaga ng butil niya; nangyari nga ayon sa salita ni Jose, gaya ng sinabi niya. Sumikat ang umaga; at pinadala ang mga tao, sila mismo at ang kanilang mga asno. Nang makalabas na sila sa lungsod, hindi pa sila nakakalayo; at sinabi ni Jose sa katiwala ng kanyang bahay, Bumangon ka at habulin mo ang mga lalaki, at kapag naabutan mo sila, sasabihin mo sa kanila bakit kayo gumanti ng masama kapalit ng mabuti? Bakit ninyo ninakaw ang aking kopang pilak? Hindi ba ito ang kung saan umiinom ang aking panginoon? Siya naman, sa pamamagitan ng panghuhula, naghuhula sa sarili niya. Masasamang bagay ang inyong lubos na naisagawa na inyong ginawa. Nang makita niya sila, sinabi niya sa kanila ang mga salitang ito. Ang mga ito naman ay nagsabi sa kanya, Bakit nagsasalita ang panginoon ayon sa mga salitang ito? Huwag nawa mangyari sa mga anak mo na gawin ayon sa salitang ito. Kung ang pilak na aming natagpuan sa aming mga supot ay isinoli namin sa iyo mula sa lupain ng Canaan, paano kami mananakaw ng pilak o ginto mula sa bahay ng iyong panginoon? Sa kanino mo makikita ang kopa ng iyong mga anak, mamatay siya; at kami naman ay magiging mga alipin ng aming panginoon. At siya ay nagsabi, At

ngayon, kung paano ninyo sinasabi, ganoon ito magiging: sa kanino makikita ang kopa, siya ay magiging aking alipin; kayo naman ay magiging malinis. At nagmadali sila, at ibinaba ng bawat isa ang kaniyang sako sa lupa; at binuksan ng bawat isa ang kaniyang sako. Nagsaliksik nga, nagsimula mula sa nakakatanda, hanggang dumating sa nakakabata. At natagpuan niya ang tasa sa loob ng supot ni Benjamin. At pinunit nila ang kanilang mga damit, at inilagay ng bawat isa ang kanyang sako sa kanyang asno, at bumalik sila sa lungsod. Pumasok si Juda at ang kanyang mga kapatid kay Jose habang siya ay nandoon pa, at sila ay nagpatirapa sa harap niya sa lupa. Sinabi naman ni Jose sa kanila, Ano ang bagay na ito na ginawa ninyo? Hindi ba ninyo alam na ang taong tulad ko ay naghuhula sa pamamagitan ng panghuhula? Sinabi ni Judah, Ano ang isasagot natin sa panginoon, o ano ang sasabihin natin, o paano tayo mapapawalang-sala? Ang Diyos nga ay nakahanap ng kawalang-katarungan ng mga anak mo; narito, kami ay mga alipin ng panginoon namin, kami rin, at yaong taong kung saan natagpuan ang tasa. Sinabi nga ni Jose, Huwag mangyari sa akin na gawin ang bagay na ito; ang taong kung kanino natagpuan ang kopa, siya mismo magiging aking alipin; kayo nga umakyat na may kaligtasan sa inyong ama. Lumapit naman sa kanya si Juda at sinabi, Nakikiusap ako, panginoon; hayaan po magsalita ang iyong lingkod ng salita sa harap mo, at huwag magalit sa iyong lingkod, dahil ikaw ay kasama ni Faraon. Panginoon, ikaw ay nagtanong sa iyong mga anak, sinasabi, Mayroon ba kayong ama o kapatid? At sinabi namin sa panginoon, mayroon kaming amang matanda, at batang anak sa katandaan na mas bata sa

kanya, at ang kanyang kapatid ay namatay, siya lamang ang naiwan sa kanyang ina, at ang ama ay umibig sa kanya. Sinabi mo nga sa iyong mga lingkod, ibaba ninyo siya sa akin, at ako ay mag-aalaga sa kanya. At sinabi namin sa panginoon, hindi makakaya ng bata na iwan ang kanyang ama; pero kung iiwan niya ang ama, mamamatay siya. Ngunit sinabi mo sa mga anak mo, kung hindi bumaba ang mas batang kapatid ninyo kasama ninyo, hindi na ninyo muling makikita ang aking mukha. Nangyari nga noong umakyat kami sa iyong alipin na ama namin, sinabi namin sa kanya ang mga salita ng aming panginoon. Sinabi ng ama namin, Pumunta muli kayo at bumili ng kaunting pagkain para sa amin. Kami naman nagsabi, Hindi kami makakababa; pero kung ang aming kapatid na bunso ay bumababa kasama namin, bababa kami; sapagkat hindi kami makakakita ng mukha ng tao kung ang aming kapatid na bunso ay wala kasama namin. Sinabi ng iyong anak na aming ama sa amin, Kayo ay nakakaalam na dalawa ang ipinanganak sa akin ng asawa, at umalis ang isa mula sa akin; at sinabi ninyo na siya ay naging kinain ng mababangis na hayop, at hindi ko siya nakita hanggang ngayon. Kung kaya kukunin ninyo itong isa mula sa harapan ko, at mangyari sa kanya ang karamdaman sa daan, ibababa ninyo ang katandaan ko na may kalungkutan sa hades. Ngayon nga kung ako ay pumasok sa iyong anak, na ama natin, at ang bata ay wala kasama natin, at ang kaluluwa niya ay nakasabit mula sa kaluluwa nito, at mangyayari sa pagkakita niya na ang bata ay wala kasama natin, mamamatay siya, at ibababa ng iyong mga anak ang katandaan ng iyong anak, na ama natin, na may kalungkutan sa hades. Sapagkat ang anak mo

ay tumanggap ng bata mula sa ama, nagsasabi, kung hindi ko siya dalhin sa iyo, at ilagay ko siya sa harap mo, magkakasala ako sa ama sa lahat ng mga araw. Ngayon nga manatili ako sa iyo bilang anak kapalit ng bata, alipin ng panginoon; ang bata naman ay paakyatin kasama ng mga kapatid niya. Paano nga ako aakyat sa ama, kung ang bata ay wala sa amin? Upang hindi ko makita ang mga kasamaan na makakatagpo sa aking ama.

45

At hindi nakaya ni Jose na tiisin ang lahat ng nakatayo sa tabi niya, pero nagsabi siya, Palayasin ninyo ang lahat mula sa akin; at walang nakatayo sa tabi ni Jose, noong ipinakilala niya ang sarili niya sa mga kapatid niya. At nagpalabas siya ng tinig na may pag-iyak; at narinig ng lahat ng mga Ehipsiyo, at naging maririnig ito sa bahay ni Paraon. Sinabi ni Jose sa kanyang mga kapatid, Ako ay si Jose; buhay pa ba ang aking ama? At hindi nakaya ng mga kapatid na sumagot sa kanya; naguluhan nga sila. Sinabi ni Jose sa kanyang mga kapatid, Lumapit kayo sa akin; at lumapit sila; at sinabi niya, Ako ay si Jose ang inyong kapatid, na ibinenta ninyo sa Ehipto. Ngayon nga huwag kayong malungkot, ni huwag magmukhang matigas sa inyo, dahil ipinagbili ninyo ako dito; para sa buhay kasi ipinadala ako ng Diyos nang una sa inyo. Ito kasi ang pangalawang taon ng taggutom sa lupain, at mayroon pang limang taong nananatili, kung saan walang magiging pag-aararo, ni pag-aani; Ipinadala kasi ako ng Diyos nang una sa inyo, upang maiwan ang inyong

labi sa lupain, at pakainin ang inyong malaking nalalabi. Ngayon nga hindi kayo ang nagpadala sa akin dito, kundi ang Diyos; at ginawa niya ako na parang ama ni Paraon, at panginoon ng buong bahay niya, at tagapamahala ng buong lupain ng Ehipto. Nagmadali nga kaya umakyat kayo sa aking ama, at sabihin ninyo sa kaniya, Ang mga bagay na ito sinasabi ng iyong anak na si Jose: Ginawa ako ng Diyos na panginoon ng buong lupain ng Ehipto; bumaba nga kaya sa akin, at huwag kang manatili; At maninirahan ka sa lupain ng Gosen ng Arabya; at magiging malapit sa akin ikaw, at ang iyong mga anak, at ang mga anak ng iyong mga anak, ang iyong mga tupa, at ang iyong mga baka, at lahat ng sa iyo. At papakakain kita doon; sapagkat mayroon pa ring limang taon ng taggutom, upang hindi ka mapahamak, ikaw at ang mga anak mo, at lahat ng mga pag-aari mo. Narito, ang inyong mga mata ay nakakakita, at ang mga mata ni Benjamin na aking kapatid, na ang aking bibig ang nagsasalita sa inyo. Ibalita nga sa aking ama ang lahat ng aking kaluwalhatian sa Ehipto, at ang lahat ng inyong nakita; at magmadali kayo at dalhin ninyo ang aking ama dito. At pagkabagsak sa leeg ni Benjamin na kapatid niya, umiyak siya sa kanya; at si Benjamin umiyak sa leeg niya. At pagkatapos niyang halikan ang lahat ng kanyang mga kapatid, umiyak siya sa kanila; at pagkatapos nito nagsalita ang kanyang mga kapatid sa kanya. At nabalitaan ang balita sa bahay ni Paraon, sinasabi, Dumating ang mga kapatid ni Jose; at nagalak si Paraon at ang kanyang mga lingkod. Sinabi ni Faraon kay Jose, Sabihin mo sa iyong mga kapatid, gawin ninyo ito: punuin ninyo ang inyong mga kargamento, at umalis kayo papunta sa lupain ng Canaan.

At kunin ninyo ang inyong ama at ang inyong mga ari-arian, at pumunta kayo sa akin; at bibigyan ko kayo ng lahat ng mabubuting bagay ng Ehipto, at kakanin ninyo ang utak ng lupain. Ikaw naman, utusan mo ito: kumuha sila ng mga kariton mula sa lupain ng Ehipto para sa inyong mga bata, at para sa inyong mga asawa; at pagkatapos kunin ninyo ang inyong ama, pumarito kayo. At huwag ninyong kahabagan ang inyong mga gamit; sapagkat ang lahat ng mabubuting bagay ng Ehipto ay magiging inyo. Gumawa naman ng ganoon ang mga anak ng Israel, at binigyan naman ni Jose sila ng mga kariton ayon sa mga sinabi ni Paraon na hari, at binigyan niya sila ng pagkain para sa daan. At sa lahat ay binigyan niya ng dalawang kasuotan, pero kay Benjamin ay binigyan niya ng tatlong daang ginto at limang pagpapalit ng kasuotan. At sa kanyang ama siya nagpadala ayon sa mga iyon: sampung asno na nagdadala mula sa lahat ng mabubuting bagay ng Ehipto, at sampung mula na nagdadala ng tinapay para sa kanyang ama para sa daan. Pinadala niya ang kanyang mga kapatid, at umalis sila; at sinabi niya sa kanila, huwag kayong magalit sa daan. At umakyat sila mula sa Ehipto, at dumating sa lupain ng Canaan kay Jacob na kanilang ama. At iniulat nila sa kanya, sinasabi, na ang anak mo na si Jose ay buhay, at siya ay namamahala sa buong lupain ng Ehipto; at namangha si Jacob sa kanyang isip, sapagkat hindi siya naniwala sa kanila. Sinabi nga nila sa kanya ang lahat ng mga bagay na sinabi ni Jose, lahat ng sinabi niya sa kanila. Ngunit nang makita ang mga kariton na ipinadala ni Jose upang sunduin siya, muling bumuhay ang espiritu ni Jacob na kanilang ama. Sinabi ni Israel, Dakila sa akin ito, kung buhay pa si Joseph

na anak ko; pupunta ako at makikita ko siya bago ako mamatay.

46

Umalis si Israel, siya mismo at lahat ng kanya, pumunta sa balon ng sumpa at nag-alay ng handog sa Diyos ng kanyang amang si Isaac. Nagsalita naman ang Diyos kay Israel sa isang pangitain ng gabi, nagsasabi, Jacob, Jacob; at siya ay nagsabi, Ano iyon? At sinabi niya sa kanya, Ako ay ang Diyos ng mga ama mo; huwag kang matakot bumaba sa Ehipto, sapagkat gagawin kita isang malaking bansa doon. At ako ay bababa kasama mo papunta sa Ehipto, at ako ay magdadala sa iyo pabalik sa huli; at si Jose ay maglalagay ng kanyang mga kamay sa ibabaw ng iyong mga mata. Tumayo si Jacob mula sa balon ng sumpa, at kinuha ng mga anak ng Israel ang kanilang ama at ang bagahe at ang kanilang mga asawa sa mga kariton na ipinadala ni Jose upang buhatin siya. At matapos kunin nila ang kanilang mga pag-aari, at lahat ng ari-arian na nakuha nila mula sa lupain ng Canaan, pumasok sa Ehipto si Jacob, at ang lahat ng kanyang lahi kasama niya. Mga anak na lalaki, at mga anak na lalaki ng mga anak na lalaki niya ay kasama niya; mga anak na babae, at mga anak na babae ng mga anak na babae niya; at lahat ng binhi niya ay dinala niya sa Ehipto. Ito naman ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ng Israel na pumasok sa Ehipto kasama si Jacob na ama nila. Jacob at ang kanyang mga anak na lalaki; ang panganay ni Jacob, si Reuben. Ang mga anak naman ni Reuben: si Enoch, at si Phallus, si Hezron, at si Carmi. Ang mga anak ni

Simeon: si Jemuel, at si Jamin, at si Ehud, at si Jachin, at si Zohar, at si Saul na anak ng babaeng Canaanita. Ang mga anak na lalaki naman ni Levi: si Gerson, si Coat, at si Merari. Ang mga anak na lalaki ni Juda, si Er, at si Onan, at si Shela, at si Perez, at si Zerah; namatay nga sina Er at Onan sa lupain ng Canaan; ang mga anak na lalaki nga ni Perez, sina Hezron at Jemuel. Ang mga anak na lalaki naman ni Isacar: si Tola, at si Pua, at si Asum, at si Sambran. Ang mga anak na lalaki naman ni Zebulun: si Sered, at si Allon, at si Jahleel. Ito ang mga anak na lalaki ni Lea, na ipinanganak niya kay Jacob sa Mesopotamia ng Syria, at si Dina ang anak niyang babae; lahat ang mga kaluluwa, mga anak na lalaki at mga anak na babae, tatlumpu't tatlo. Ang mga anak naman ni Gad: si Saphon, at si Aggis, at si Sannis, at si Thasoban, at si Aedeis, at si Aroedeis, at si Areeleis. Ang mga anak na lalaki ni Asher: si Iemna, Iessoua, at Ieoul, at Baria, at si Sara na kanilang kapatid na babae. Ang mga anak ni Baria ay sina Chobor at Melchiil. Ito ang mga anak na lalaki ni Zilpah, na ibinigay ni Laban kay Leah na anak niyang babae, na nanganak ng mga ito kay Jacob, labing-anim na kaluluwa. Ang mga anak na lalaki naman ni Raquel na asawa ni Jacob, sina Jose at Benjamin. Naging mga anak ni Jose sa lupain ng Ehipto, na ipinanganak sa kanya ni Aseneth na anak na babae ni Potifera na pari ng Heliopolis, sina Manases at Efraim; at naging mga anak ni Manases, na ipinanganak sa kanya ng kanyang kerida na Siriana, si Makir; at si Makir ay naging ama ni Galaad; at mga anak ni Efraim na kapatid ni Manases, sina Shutela at Taam; at mga anak ni Shutela, si Edom. Ang mga anak na lalaki naman ni Benjamin: sina Bala, Bochor, at Ashbel. Ang mga anak ni Bala ay

sina Gera, at Noeman, at Anchis, at Rosh, at Mamphim; at si Gera ay nag-anak kay Arad. Ito ang mga anak na lalaki ni Raquel na ipinanganak niya kay Jacob; lahat-lahat ng kaluluwa ay labingwalo. Ang mga anak na lalaki naman ni Dan ay si Asom. At ang mga anak na lalaki ni Neftali: si Asiel, at si Guni, at si Izhar, at si Shillem. Ito ang mga anak ni Bilhah, na ibinigay ni Laban kay Rachel na kanyang anak na babae, na nanganak ng mga ito kay Jacob, lahat ng kaluluwa ay pito. Lahat ng mga kaluluwa na pumasok kasama si Jacob sa Ehipto, ang mga lumabas mula sa kanyang mga hita, maliban sa mga asawa ng mga anak na lalaki ni Jacob, lahat ng mga kaluluwa, animnapu't anim; at ang mga anak na lalaki ni Joseph na ipinanganak sa kanya sa lupain ng Ehipto, siyam na kaluluwa. Lahat ng mga kaluluwa ng sambahayan ni Jacob, na pumasok kasama ni Jacob sa Egipto, ay pitumpu't limang kaluluwa. At si Judah ay ipinadala niya sa unahan niya patungo kay Joseph, upang salubungin siya sa lungsod ng Heroon papunta sa lupain ng Rameses. Matapos ikabit ni Jose ang kanyang mga karwahe, umakyat siya para salubungin si Israel na kanyang ama, sa lungsod ng Heroön; at nang makita siya nito, bumagsak siya sa kanyang leeg, at umiyak nang husto. At sinabi ni Israel kay Jose, mamamatay na ako mula ngayon, dahil nakita ko ang mukha mo; sapagkat ikaw ay buhay pa. Sinabi ni Jose sa kanyang mga kapatid, Aakyat ako at magsasabi sa Faraon, at sasabihin ko sa kanya, Ang mga kapatid ko, at ang sambahayan ng aking ama, na nasa lupain ng Canaan, ay dumating na sa akin. Ang mga lalaki naman ay mga pastol; sapagkat ang mga lalaki ay mga tagapag-alaga ng hayop; at ang mga hayop, at ang mga baka, at

lahat ng pag-aari nila ay dinala nila. Kung kaya tawagin kayo ni Faraon, at sabihin sa inyo, Ano ang trabaho ninyo? Sasabihin ninyo, mga tagapag-alaga ng hayop kami na mga anak mo mula pagkabata hanggang ngayon, at kami, at ang mga ama namin; upang maninirahan kayo sa lupain ng Gosen ng Arabia; sapagkat kasuklam-suklam para sa mga Ehipsiyo ang bawat pastol ng mga tupa.

47

Pagdating, si Jose ay nag-ulat sa Faraon, nagsasabi, Ang aking ama at ang aking mga kapatid at ang hayop at ang kanilang mga baka at lahat ng kanilang mga ari-arian ay dumating mula sa lupain ng Canaan; at narito, sila ay nasa lupain ng Gosen. At mula sa kanyang mga kapatid, kumuha siya ng limang lalaki, at itinayo niya sila sa harap ng Paraon. At sinabi ni Paraon sa mga kapatid ni Jose, Ano ang trabaho ninyo? At sinabi nila sa Faraon, Mga pastol ng mga tupa ang iyong mga alipin, kami at ang aming mga ama. Sinabi nila kay Faraon, Upang mananirahan sa lupain, dumating kami, sapagkat walang pastulan para sa mga hayop ng iyong mga lingkod, lumakas kasi ang taggutom sa lupain ng Canaan; ngayon nga ay titira kami sa lupain ng Goshen. Sinabi ni Faraon kay Jose, Manirahan sila sa lupain ng Gosen; at kung alam mo na may mga lalaking makapangyarihan sa kanila, itakda mo sila na mga pinuno ng aking mga hayop. Dumating nga sa Ehipto kay Jose si Jacob, at ang kanyang mga anak na lalaki; at nabalitaan ito ni Faraon na hari ng Ehipto. At

sinabi ni Paraon kay Jose, Ang ama mo at ang mga kapatid mo ay dumating sa iyo. Narito, ang lupain ng Ehipto ay nasa harap mo; sa pinakamahusay na lupain, patuluyin mo ang iyong ama at ang iyong mga kapatid. Ipinasok ni Jose si Jacob na kanyang ama, at itinayo niya siya sa harap ni Paraon; at binasbasan ni Jacob si Paraon. Sinabi naman ni Paraon kay Jacob, Ilang taon ng mga araw ng buhay mo? At sinabi ni Jacob kay Faraon, Ang mga araw ng mga taon ng aking buhay, kung saan ako'y nananahan, ay isang daan at tatlumpung taon; maikli at masama ang naging mga araw ng mga taon ng aking buhay; hindi ito umabot sa mga araw ng mga taon ng buhay ng aking mga ama, na mga araw na kanilang pinanahan. At pagkatapos pagpalain ni Jacob si Faraon, umalis siya mula sa kaniya. At pinalagi ni Jose ang kanyang ama at ang kanyang mga kapatid, at binigyan niya sila ng pag-aari sa lupain ng Ehipto, sa pinakamahusay na lupain, sa lupain ng Rameses, ayon sa iniutos ng Paraon. At nagsukatan ng trigo si Jose para sa kanyang ama, at para sa kanyang mga kapatid, at para sa buong sambahayan ng kanyang ama, trigo ayon sa bawat katawan. Ngunit walang butil sa buong lupain, sapagkat lumakas nang husto ang taggutom; at nawalan ng lakas ang lupain ng Ehipto at ang lupain ng Canaan dahil sa taggutom. Tinipon ni Jose ang lahat ng pilak na natagpuan sa lupain ng Ehipto at sa lupain ng Canaan, mula sa butil na binibili nila, at sinusukat niya ng butil para sa kanila, at dinala ni Jose ang lahat ng pilak sa bahay ni Paraon. At naubos ang lahat ng pilak mula sa lupain ng Ehipto at mula sa lupain ng Canaan; at dumating ang lahat ng mga Ehipsiyo kay Jose, na nagsasabi, bigyan mo kami ng tinapay, at

bakit kami namamatay sa harap mo? Nauubos na kasi ang pilak natin. Sinabi naman ni Jose sa kanila, Dalhin ninyo ang inyong mga hayop, at bibigyan ko kayo ng tinapay, kapalit ng inyong mga hayop, kung naubusan na ang inyong pilak. Dinala nila ang kanilang mga hayop kay Jose, at binigyan sila ni Jose ng tinapay kapalit ng mga kabayo, at kapalit ng mga tupa, at kapalit ng mga baka, at kapalit ng mga asno; at pinakain niya sila ng tinapay kapalit ng lahat ng kanilang mga hayop sa taong iyon. Lumabas ang taong iyon, at dumating sila sa kanya sa ikalawang taon, at sinabi nila sa kanya, Hindi ba kailanman kami mawawasak mula sa aming panginoon? Kung sapagkat naubos na ang pilak namin, at ang mga ari-arian at ang mga hayop ay napunta na sa iyo na panginoon, at wala nang natira sa amin sa harap ng aming panginoon, kundi ang sariling katawan at ang lupa namin, upang nga hindi kami mamatay sa harap mo, at ang lupa ay maging sira, bilhin mo kami at ang lupa namin kapalit ng tinapay, at magiging kami at ang lupa namin ay mga alipin kay Paraon; magbigay ka ng binhi, upang makapaghasik kami, at mabuhay kami at hindi kami mamatay, at ang lupa ay hindi masisira. At nakuha ni Jose ang lahat ng lupain ng mga Ehipsiyo para kay Paraon; sapagkat ipinagbili ng mga Ehipsiyo ang kanilang lupain kay Paraon; sapagkat nanaig sa kanila ang taggutom; at naging kay Paraon ang lupain. At ang mga tao ay ginawa niyang alipin sa kanya bilang mga anak, mula sa mga dulo ng mga hangganan ng Ehipto hanggang sa mga dulo, maliban lamang sa lupa ng mga pari; hindi ito nakuha ni Jose; sapagkat sa pamamagitan ng pagbibigay ay nagbigay ng kaloob si Paraon sa mga pari, at kinain nila ang kaloob na ibinigay sa

kanila ni Paraon; dahil dito ay hindi nila ipinagbili ang kanilang lupa. Sinabi ni Jose sa lahat ng mga Ehipsiyo, Narito, nakuha ko kayo at ang inyong lupa ngayon para kay Paraon; kumuha kayo para sa inyong sarili ng binhi, at magtanim kayo sa lupa. At magiging ang mga ani nito; at ibibigay ninyo ang ikalimang bahagi kay Faraon; ang apat na bahagi naman ay magiging sa inyo mismo para sa binhi para sa lupa, at para sa pagkain ninyo, at sa lahat ng nasa mga bahay ninyo. At sinabi nila, iniligtas mo kami; nakatagpo kami ng pabor sa harap ng aming panginoon, at magiging mga alipin kami ni Paraon. At itinakda ni Jose para sa kanila bilang utos hanggang sa araw na ito, sa lupain ng Ehipto para kay Paraon na magbayad ng ikalimang bahagi, maliban lamang sa lupain ng mga pari; hindi ito pag-aari ni Paraon. Nanirahan ang Israel sa lupain ng Ehipto sa lupain ng Gosen, at nagmana sila doon; at lumaki sila at dumami sila nang lubha. Namuhay si Jacob sa lupain ng Ehipto ng labimpitong taon, at ang mga araw ni Jacob ng mga taon ng buhay niya ay naging isang daan at apatnapu't pitong taon. Lumapit na ang mga araw ni Israel para mamatay; at tinawag niya ang kanyang anak na si Jose, at sinabi niya sa kanya, kung nakatagpo ako ng pabor sa harap mo, ilagay mo ang kamay mo sa ilalim ng hita ko, at gagawin mo sa akin awa at katotohanan, para hindi mo ako ilibing sa Ehipto; Pero matutulog ako kasama ng mga ama ko; at dadalhin mo ako mula sa Ehipto, at ililibing mo ako sa libingan nila; at siya ay nagsabi, ako ay gagawa ayon sa salita mo. Sinabi niya, Sumumpa ka sa akin; at sumumpa siya sa kanya; at yumukod si Israel sa dulo ng tungkod niya.

48

Nangyari pagkatapos ng mga salitang ito, at isinabalita kay Jose na ang ama niya ay nababalisa; at dinala niya ang kanyang dalawang anak na lalaki, si Manases at si Efraim, at pumunta kay Jacob. Isinabalita naman kay Jacob, sinasabi, Narito, ang anak mo na si Joseph ay pumapunta sa iyo; at nagpalakas ng loob si Israel at umupo sa ibabaw ng kama. At sinabi ni Jacob kay Joseph, ang aking Diyos ay napakita sa akin sa Luz sa lupain ng Canaan, at pinagpala niya ako, at sinabi niya sa akin, narito ako ay papalakasin kita, at pararamihin kita, at gagawin kita na mga kapulungan ng mga bansa; at ibibigay ko sa iyo ang lupaing ito, at sa iyong binhi pagkatapos sa iyo, bilang pag-aaring walang hanggan. Ngayon nga ang dalawang anak mo, ang naging sa iyo sa lupain ng Ehipto bago ako dumating sa iyo sa Ehipto, akin na sila, si Efraim at Manases; tulad nina Ruben at Simeon magiging akin sila. Ang mga anak na iyong ipanganganak pagkatapos nito, magiging sa ilalim ng pangalan ng kanilang mga kapatid; tatawagin sila ayon sa mga mana ng mga iyon. Ako, at nang ako ay paparating mula sa Mesopotamia ng Syria, namatay si Rachel ang iyong ina sa lupain ng Canaan, habang ako ay papalapit sa kapatagan ng Chabratha ng lupain, upang pumunta sa Ephrathah; at inilibing ko siya sa daan ng kapatagan; ito ay Bethlehem. Nang makita ni Israel ang mga anak ni Jose, sinabi niya, Sino sa iyo ang mga ito? Sinabi ni Jose sa kanyang ama, Anak ko sila, na ibinigay sa akin ng Diyos dito. At sinabi ni Jacob, Dalhin mo sa akin sila, para pagpalain ko sila.

Ang mga mata ni Israel ay naging malabo dahil sa katandaan, at hindi na siya makakita; at pinalapit niya sila sa kanya, at hinalikan niya sila, at niyakap niya sila. At sinabi ni Israel kay Jose, narito, hindi ako ninakawan ng mukha mo, at narito, ipinakita sa akin ng Diyos at ang binhi mo. At inilabas sila ni Jose mula sa kanyang mga tuhod, at yumukod sila sa kanya nang nakasubsob ang mukha sa lupa. Kinuha ni Jose ang kanyang dalawang anak na lalaki, si Efraim sa kanan niya, sa kaliwa ni Israel, at si Manases sa kaliwa niya, sa kanan ni Israel, at inilapit niya sila sa kanya. Nag-unat si Israel ng kanyang kanang kamay at inipatong sa ulo ni Ephraim, at siya ay ang bunso, at ang kaliwa ay sa ulo ni Manasseh, pinalit-palit ang mga kamay. At binendisyunan niya sila, at sinabi, ang Diyos, na siyang kinilugdan ng aking mga ama sa harap niya, si Abraham at si Isaac, ang Diyos na nag-aaruga sa akin mula sa kabataan hanggang sa araw na ito, ang Sugo na nag-ililigtas sa akin mula sa lahat ng kasamaan, pagpalain ang mga batang ito; at tatawaging sa kanila ang aking pangalan, at ang pangalan ng aking mga ama si Abraham at si Isaac; at nawa'y dumami sila tungo sa napakaraming bilang sa ibabaw ng lupa. Nang makita ni Jose na inipatong ng kanyang ama ang kanyang kanang kamay sa ulo ni Efraim, mabigat sa kanya ang lumitaw; at hinawakan ni Jose ang kamay ng kanyang ama, upang alisin ito mula sa ulo ni Efraim patungo sa ulo ni Manases. Sinabi ni Jose sa kanyang ama, Hindi ganyan, ama, ito nga ang panganay; ipatong mo ang iyong kanang kamay sa kanyang ulo. At hindi siya pumayag, pero sinabi, Alam ko, anak, alam ko; at siya ay magiging isang bayan, at siya ay itataas; pero ang kanyang

nakababatang kapatid ay magiging mas dakila kaysa sa kanya, at ang kanyang binhi ay magiging karamihan ng mga bansa. At binendisyunan niya sila sa araw na iyon, sinasabi, Sa inyo ay pagpapalain ang Israel, na sinasabi, Gawin ka ng Diyos na tulad ni Efraim at tulad ni Manases. At inilagay niya si Efraim sa harap ni Manases. Sinabi ni Israel kay Jose, Narito, ako ay namamatay; at ang Diyos ay magiging kasama ninyo, at ibabalik niya kayo sa lupain ng inyong mga ama. Ako naman binibigyan kita ng Siquem na espesyal higit sa mga kapatid mo, na kinuha ko mula sa kamay ng mga Amorreo sa pamamagitan ng espada ko at pana.

49

Tinawag ni Jacob ang mga anak niya, at sinabi sa kanila, Magtipon kayo, para sabihin ko sa inyo kung ano ang mangyayari sa inyo sa huling mga araw. Magtipon kayo, at makinig kayo sa akin, mga anak ni Jacob; makinig Israel, makinig kayo sa inyong ama. Reuben na panganay ko, ikaw ang lakas ko, at simula ng mga anak ko, matigas dalhin, at matigas ang ulo. Kumilos ka nang walang galang na parang tubig, huwag kang kumulo, umakyat ka kasi sa higaan ng iyong ama; noon dinungisan mo ang higaan kung saan umakyat ka. Si Simeon at Levi na magkakapatid ay nagtapos ng kawalang-katarungan ng pagtanggal nila. Sa kapulungan nila ay huwag pumasok ang kaluluwa ko, at sa pagtitipon nila ay huwag makipagtalo ang atay ko, sapagkat sa galit nila ay pinatay nila ang mga tao, at sa

pagnanasa nila ay pinutol nila ang litid ng toro. Sinumpa ang galit nila, sapagkat sila ay mapagmatigas; at ang poot nila, sapagkat ito ay nagmatigas; hahatiin ko sila sa Jacob, at pangangalatin ko sila sa Israel. Juda, pupurihin ka ng mga kapatid mo; ang mga kamay mo ay nasa likod ng mga kaaway mo; yuyukod sa iyo ang mga anak ng iyong ama. Batang leon ng leon si Juda; mula sa usbong, anak ko, umakyat ka; humiga ka at natulog ka na parang leon at parang batang leon; sino ang gigising sa kanya? Hindi mawawala ang pinuno mula sa Juda, at ang namumuno mula sa kanyang mga hita, hanggang dumating ang mga nakaimbak para sa kanya; at siya ang inaasahan ng mga bansa. Itinatali niya sa puno ng ubas ang batang kabayo niya, at sa usbong ang batang kabayo ng asno niya, maglalaba niya sa alak ang damit niya, at sa dugo ng ubas ang kasuotan niya. Nagdudulot ng kagalakan ang kanyang mga mata kaysa sa alak, at mapuputi ang kanyang mga ngipin kaysa sa gatas. Si Zebulun ay titira sa tabi ng dagat at siya ay malapit sa daungan ng mga barko, at aabot hanggang Sidon. Si Issachar ay nagnasa ng mabuti, nagpapahinga sa pagitan ng mga pamana. At nakita ang kapahingahan na maganda, at ang lupa na mataba, inilagay niya ang kanyang balikat sa pagpapagal, at siya ay naging magsasaka. Si Dan ay hahatol sa kanyang bayan, gaya ng isa ring lipi sa Israel. At maging si Dan na ahas sa daan, nakaupo sa landas, kumakagat ng sakong ng kabayo; at mahuhulog ang mangangabayo pabalik, naghihintay ng kaligtasan ng Panginoon. Gad, ang pugad ng mga pirata ay mandarambong sa kanya; ngunit siya mismo ay mandarambong sa kanila hanggang sa kanilang mga paa. Asher, mataba ang kanyang

tinapay; at siya ay magbibigay ng karangyaan sa mga pinuno. Si Naphtali ay isang punong maluwag, na nagbibigay ng kagandahan sa kanyang supling. Anak na pinalaki si Jose, anak ko na pinalaki na kinaiinggitan, anak ko na pinakabata; bumalik ka sa akin. Sa kanya na kanilang pinagpaplano laban ay ininsulto nila, at ang mga panginoon ng mga pana ay nagdamdam sa kanya. At nabali nang may lakas ang mga pana nila, at nakalag ang mga litid ng mga braso ng kamay nila, dahil sa kamay ng makapangyarihang Jacob; mula doon ang nanaig na Israel mula sa Diyos ng ama mo. At tinulungan ka ng aking Diyos, at pinagpala ka niya ng pagpapala ng langit mula sa itaas, at pagpapala ng lupa na may lahat ng mga bagay, dahil sa pagpapala ng mga suso at bahay-bata, pagpapala ng iyong ama at iyong ina; lumampas ito sa pagpapala ng mga matatag na bundok, at sa mga pagpapala ng mga walang hanggang burol; magiging sa ibabaw ng ulo ni Jose, at sa ibabaw ng tuktok ng mga kapatid na kanyang pinamunuan. Si Benjamin ay lobong masaganang kumakain, sa umaga kakain pa siya, at sa gabi nagbibigay siya ng pagkain. Lahat ng ito ay mga anak na lalaki ni Jacob, labindalawa; at ang mga ito ay sinabi ng kanilang ama sa kanila; at pinagpala niya sila; bawat isa ayon sa kaniyang pagpapala ay pinagpala niya. At sinabi niya sa kanila, Ako ay isasama sa aking bayan; ilibing ninyo ako kasama ng aking mga ama sa yungib, na nasa bukid ni Ephron na Heteo, sa yungib na doble, na nasa tapat ng Mamre, sa lupain ng Canaan, na binili ni Abraham ang yungib mula kay Ephron na Heteo bilang pag-aari ng libingan. Doon inilibing nila si Abraham at si Sarah na asawa niya; doon inilibing nila si Isaac at si Rebecca na asawa niya;

doon inilibing nila si Lea; sa pag-aari ng bukid at ng yungib na nasa loob nito, mula sa mga anak ni Het. At tumigil si Jacob sa pag-uutos sa kanyang mga anak, at nang maitaas niya ang kanyang mga paa sa higaan, pumanaw siya, at idinagdag siya sa kanyang mga tao.

50

At pagkabuwal ni Jose sa mukha ng kanyang ama, umiyak siya sa kanya, at hinalikan niya siya. At nag-utos si Jose sa kanyang mga lingkod na mga embalsamador, na embalsamahin ang kanyang ama; at inembalsama ng mga embalsamador si Israel. At pinunan nila ang kanyang apatnapung araw; ganito kasi binibilang ang mga araw ng libing; at nagluksa sa kanya ang Ehipto ng pitumpung araw. Dahil naman lumipas na ang mga araw ng pagluluksa, nagsalita si Jose sa mga pinuno ni Paraon, sinasabi, Kung nakatagpo ako ng pabor sa harap ninyo, magsalita kayo tungkol sa akin sa mga tainga ni Paraon, sinasabi, Ang ama ko ay pinanumpa ako, sinasabi, sa libingan na hinukay ko para sa sarili ko sa lupain ng Canaan, doon mo ako ilibing. Ngayon kaya, umakyat ako, ilibing ko ang ama ko, at babalik ako. At sinabi ni Paraon kay Jose, Umakyat ka, ilibing mo ang ama mo, gaya ng pinanumpa niya sa iyo. At umahon si Jose upang ilibing ang kanyang ama; at sumamang umahon kasama niya ang lahat ng mga anak ni Paraon, at ang mga matatanda ng kanyang bahay, at lahat ng mga matatanda ng lupain ng Ehipto, at ang buong sambahayan ni Jose, at ang kanyang mga kapatid,

at ang buong bahay na mula sa kanyang ama, at ang kanyang kamag-anak; at ang mga tupa at ang mga baka ay iniwan sa lupain ng Gosen. At sumama sa kanya ang mga karwahe at mga mangangabayo, at ang kampo ay naging napakatalaki. At dumating sila sa giikan ng Atad, na nasa kabilang pang ng Jordan; at nagluksa sila para sa kanya ng pagtatangis na malaki at napakalakas na lubha; at ginawa niya ang pagluluksa para sa kanyang ama ng pitong araw. At nakita ng mga naninirahan ng lupain ng Canaan ang pagluluksa sa giikan ng Atad, at sinabi nila, malaking pagluluksa ito ng mga Ehipsiyo; dahil dito tinawag niya ang pangalan nito, Pagluluksa ng Ehipto, na nasa kabilang pampang ng Jordan. At ginawa ng mga anak niya ito sa kanya. At dinala siya ng mga anak niya sa lupain ng Canaan at inilibing nila siya sa yungib na doble na binili ni Abraham bilang pag-aari ng libingan mula kay Ephron na Heteo sa tapat ng Mamre. At bumalik si Jose sa Ehipto, siya at ang kanyang mga kapatid, at ang mga sumamang umakyat upang ilibing ang kanyang ama. Nang makita ng mga kapatid ni Jose na namatay na ang kanilang ama, sinabi nila, Baka magdamdam sa atin si Jose, at gantihan niya tayo sa lahat ng kasamaan na ginawa natin sa kanya. At pagdating nila kay Jose, sinabi nila, Ang ama mo ay nagpasumpa bago siya mamatay, sinasabi, Ganito ang sabihin ninyo kay Jose: Patawarin mo sa kanila ang kamalian at ang kasalanan nila, dahil masama ang ipinakita nila sa iyo; at ngayon tanggapin mo ang kamalian ng mga lingkod ng Diyos ng ama mo. At umiyak si Jose habang nagsasalita sila sa kanya. At pagdating nila sa kanya, sinabi nila, Kami ay iyong mga alipin. At sinabi sa kanila ni Jose, Huwag kayong matakot, sapagkat ako

ay kay Diyos. Kayo ay nagplano laban sa akin para sa masama, pero ang Diyos ay nagplano tungkol sa akin para sa mabuti, upang mangyari tulad ngayon, at mabuhay ang maraming tao. At sinabi niya sa kanila, Huwag kayong matakot; ako ay magbibigay-sustento sa inyo at sa inyong mga bahay; at hinimok niya sila, at nagsalita siya sa kanilang puso. At nanirahan si Jose sa Ehipto, siya at ang kanyang mga kapatid, at ang buong sambahayan ng kanyang ama; at nabuhay si Jose ng isang daang sampung taon. At nakita ni Jose ang mga anak ni Efraim hanggang sa ikatlong salinlahi; at ang mga anak ni Makir na anak ni Manases ay ipinanganak sa mga hita ni Jose. At sinabi ni Jose sa kanyang mga kapatid, Ako ay namamatay; ngunit tunay na dadalawin ng Diyos kayo, at aahon niya kayo mula sa lupang ito patungo sa lupang ipinangako ng Diyos sa ating mga ama, kay Abraham, Isaac, at Jacob. At pinanumpa ni Jose ang mga anak ni Israel, na nagsasabi, Sa pagdalaw na dadalaw ang Diyos sa inyo, dadalhin ninyo ang mga buto ko mula dito kasama ninyo. At namatay si Jose na may isandaan at sampung taon; at inilibing nila siya, at inilagay nila siya sa kabaong sa Ehipto.

Exodo

1

Ito ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Israel na pumasok sa Ehipto kasama ni Jacob na kanilang ama, bawat isa ay pumasok kasama ang kanilang buong sambahayan. Reuben, Simeon, Levi, Judah, Issachar, Zebulun, Benjamin, Dan, at Naphtali, Gad, at Asher. Si Jose naman ay nasa Ehipto; at ang lahat ng kaluluwa mula kay Jacob ay pitumpu't lima. Namatay si Jose, at lahat ng kanyang mga kapatid, at lahat ng henerasyon na iyon. Ang mga anak ng Israel ay dumami, at pinarami, at naging napakarami, at nangibabaw na lubhang lubha; at pinarami sila ng lupain. Bumangon nga ang ibang hari sa Ehipto, na hindi nakilala si Jose. Sinabi niya sa kaniyang bansa, Narito, ang lahi ng mga anak ng Israel ay napakaraming tao, at mas malakas kaysa sa atin. Halika nga kaya magtusuhan natin sila, baka sila dumami, at kapag mangyari sa atin ang digmaan, idadagdag din ang mga ito sa mga kalaban, at pagkatapos makipaglaban laban sa atin, lalabas sila mula sa lupain. At naglagay siya sa kanila ng mga tagapangasiwa ng mga gawain,

upang pahirapan nila sila sa mga gawain. At nagtayo sila ng mga matibay na lungsod para sa Faraon, ang Peitho, at Rameses, at On, na siyang lungsod ng Araw. Ngunit habang pinagpapakumbaba nila sila, lalo pang dumarami sila at lumalaki nang lumalaki; at ang mga Ehipsiyo ay nasuklam sa mga anak ng Israel. At inapi ng mga Ehipsiyo ang mga anak ng Israel nang may karahasan. At pinait nila ang kanilang buhay sa mga gawaing matitigas—sa putik at sa paggawa ng laryo, at sa lahat ng mga gawaing nasa mga kapatagan—ayon sa lahat ng mga gawain na kung saan pinagalipin nila sila na may karahasan. At sinabi ng hari ng mga Ehipsiyo sa mga hilot ng mga Hebreo, sa isa sa kanila ang pangalan ay Zipporah, at ang pangalan ng pangalawa ay Puah: At sinabi niya, kapag kayo ay tumutulong sa panganganak ng mga Hebreong babae, at sila ay malapit nang manganak, kung lalaki ito, patayin ninyo ito; kung babae, ingatan ninyo ito. Natakot nga ang mga hilot sa Diyos, at hindi nila ginawa ayon sa iniutos sa kanila ng hari ng Ehipto, at pinananatili nilang buhay ang mga lalaking sanggol. Tinawag ng hari ng Ehipto ang mga hilot, at sinabi sa kanila, Bakit ginawa ninyo ang bagay na ito, at pinananatili ninyong buhay ang mga lalaking sanggol? Sinabi ng mga hilot kay Paraon, Hindi tulad ng mga babae ng Ehipto ang mga Hebreo; nanganganak kasi sila bago dumating sa kanila ang mga hilot; at nanganak sila. Mabuti ang ginawa ng Diyos sa mga hilot; at dumami ang bayan, at naging napakalakas. Dahil nga natakot ang mga hilot sa Diyos, gumawa sila para sa kanilang sarili ng mga bahay. Nag-utos naman si Faraon sa buong bayan niya, sinasabi, Bawat lalaking ipanganak sa mga Hebreo, sa ilog itapon, at bawat babae,

panatilihing buhay ito.

2

May isang lalaki mula sa lipi ni Levi, na nag-asawa ng isa sa mga anak na babae ni Levi. At nagbuntis, at nanganak ng lalaki; at nakita nila itong pino, itinago nila ito ng tatlong buwan. Dahil hindi na nila makaya itong itago, kumuha ang kanyang ina ng basket, at pinahiran niya ito ng aspalto at alkitran, at inilagay niya ang bata sa loob nito, at inilagay niya ito sa latian sa tabi ng ilog. At ang kapatid na babae niya ay nagmamasid mula sa malayo, upang malaman kung ano ang mangyayari sa kanya. Bumaba naman ang anak na babae ng Paraon para maligo sa ilog, at ang kanyang mga katulong ay naglalakad sa tabi ng ilog; at nang makita niya ang basket sa tambo, nagsugo siya ng katulong at kinuha niya ito. Nang buksan at nakita niya ang sanggol na umiiyak sa loob ng basket; at iniligtas siya ng anak na babae ni Faraon, at sinabi, Mula sa mga anak ng mga Hebreo ito. At sinabi ng kapatid niyang babae sa anak na babae ni Faraon, Gusto mo bang tawagin ko para sa iyo ang isang babaeng nagpapasuso mula sa mga Hebreo, at pasusuhin niya para sa iyo ang sanggol? At sinabi ng anak na babae ng Faraon, Pumunta ka; at pagdating ng dalaga, tinawag niya ang ina ng bata. Sinabi naman sa kanya ng anak na babae ni Faraon, Ingatan mo para sa akin ang batang ito, at pasusuhin mo para sa akin ito, ako naman ay magbibigay sa iyo ng sahod. Kinuha naman ng babae ang bata, at pinasuso niya ito. Nang lumaki na

ang bata, dinala niya ito sa anak na babae ni Paraon, at naging anak niya itong lalaki; at pinangalanan niya siyang Moises, sinasabi, Mula sa tubig kinuha ko siya. Nangyari naman sa mga araw na maraming yaon, nang maging dakila si Moises, lumabas siya patungo sa mga kapatid niya na mga anak ng Israel; at pagkakita niya sa paghihirap nila, nakita niya ang isang taong Ehipsiyo na tumatama sa isang Hebreo, mula sa mga sarili niyang kapatid na mga anak ng Israel. Pagkatingin sa paligid dito at doon, hindi siya nakakita ng sinuman, at pagkahampas sa Ehipsiyo, itinago niya siya sa buhangin. Pagkalabas naman sa ikalawang araw, nakakita siya ng dalawang lalaking Hebreo na nag-aaway; at sinabi niya sa gumagawa ng mali, Bakit mo sinasaktan ang kapwa mo? At sabi niya, Sino ang nag-appoint sa iyo bilang pinuno at hukom sa amin? Hindi ba ako gusto mong patayin, sa paraang pinatay mo kahapon ang Ehipsiyo? Natakot si Moises, at sinabi, Kung ganito na pala, hayag na nga ang bagay na ito. Narinig naman ni Paraon ang salitang ito, at tinangka niyang patayin si Moises. Umalis nga si Moises mula sa harapan ni Paraon, at nanirahan sa lupain ng Midian; pagdating nga sa lupain ng Midian, umupo siya sa tabi ng balon. Ang pari ng Midian ay may pitong anak na babae, nag-aalaga ng mga tupa ng kanilang amang si Jethro; at pagdating nila ay umigib sila ng tubig, hanggang napuno nila ang mga tipunan ng tubig, upang painumin ang mga tupa ng kanilang amang si Jethro. Pagdating ng mga pastol, pinalayas nila sila; pero tumayo si Moises at iniligtas sila, at umigib ng tubig para sa kanila, at pinainuman ang kanilang mga tupa. Dumating sila kay Raguel na ama nila, at siya ay nagsabi sa kanila, Bakit kayo nagmadali na dumating

ngayong araw? At sinabi ng mga babae, Isang taong Ehipsiyo ang nagligtas sa amin mula sa mga pastol, at umigib ng tubig para sa amin, at pinainom ang mga tupa namin. At sinabi niya sa mga anak niyang babae, Nasaan siya? At bakit ninyo iniwanan ang lalaki? Tawagin nga ninyo siya, para siya ay makakain ng tinapay. Nanirahan si Moises sa piling ng lalaki; at ibinigay niya si Zipporah na kanyang anak na babae kay Moises bilang asawa. At nagdadalang-tao ang babae, nanganak siya ng anak na lalaki; at pinangalanan ni Moises siya na Gershom, sinasabi, Dahil dayuhan ako sa lupang dayuhan. Pagkatapos ng maraming araw na yaon, namatay ang hari ng Ehipto, at ang mga anak ng Israel ay nagdaing dahil sa mga gawain, at sumigaw sila; at umakyat ang kanilang sigaw tungo sa Diyos dahil sa mga gawain. At narinig ng Diyos ang kanilang daing; at naalaala ng Diyos ang kanyang tipan sa kay Abraham, at kay Isaac, at kay Jacob. At nakita ng Diyos ang mga anak ng Israel, at nakilala niya sila.

3

At si Moises ay nagpapastol ng mga tupa ni Jetro na kaniyang biyenan, ang pari ng Midian, at dinala niya ang mga tupa sa ilang, at dumating siya sa bundok ng Horeb. Napakita nga sa kanya ang Sugo ng Panginoon sa apoy ng ningas mula sa mababang puno, at nakikita niya na ang mababang puno ay nasusunog sa apoy, pero ang mababang puno ay hindi natutupok. Sinabi ni Moises, Lalapit ako at titingnan ko ang

dakilang bisyong ito, sapagkat hindi nasusunog ang palumpong. Ngunit nang makita ng Panginoon na siya ay lumalapit upang tingnan, tinawag siya ng Panginoon mula sa palumpong, na sinasabi, Moises, Moises; at sinabi niya, Ano iyon? At sabi niya, Huwag kang lumapit dito; hubarin mo ang sandalyas mula sa mga paa mo, ang lugar kasi. Ang lupa kung saan ikaw nakatayo ay banal. At sinabi, Ako ay ang Diyos ng iyong ama, Diyos ni Abraham, at Diyos ni Isaac, at Diyos ni Jacob. At itinago ni Moises ang kanyang mukha, sapagkat natakot siyang tumingin sa harapan ng Diyos. Sinabi ng Panginoon kay Moises, nakita ko, nakita ko ang pahirap ng bayan ko na nasa Ehipto, at narinig ko ang sigaw nila mula sa mga tagapag-utos; alam ko kasi ang sakit nila, at bumaba ako upang iligtas sila mula sa kamay ng mga Ehipsiyo, at ilabas sila mula sa lupaing iyon, at ipasok sila sa lupain na mabuti at malawak, sa lupain na dumadaloy ng gatas at pulot, sa lugar ng mga Cananaeo, at mga Heteo, at mga Amorreo, at mga Perizzeo, at mga Girgaseo, at mga Hiveo, at mga Jebuseo. At ngayon, narito, ang sigaw ng mga anak ng Israel ay dumating sa akin; at nakita ko rin ang pag-aapi na ginagawa ng mga Ehipsiyo sa kanila. At ngayon, halika, isusugo kita kay Faraon na hari ng Ehipto, at ilalabas mo ang bayan ko na mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto. At sinabi ni Moises sa Diyos, Sino ako, na pupunta ako sa Faraon na hari ng Ehipto, at na ilalabas ko ang mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto? Sinabi ng Diyos kay Moises, nagsasabi, na ako ay magiging kasama mo; at ito para sa iyo ang tanda na ako ay magpapadala sa iyo, sa iyong paglabas ng aking bayan mula sa Ehipto, at kayo ay maglilingkod sa Diyos sa bundok na ito. At sinabi ni Moises sa

Diyos, narito ako lalabas papunta sa mga anak ng Israel, at magsasalita ako sa kanila, ang Diyos ng aming mga ama ay nagsugo sa akin sa inyo; tatanungin nila ako, ano ang pangalan niya? Ano ang sasabihin ko sa kanila? At sinabi ng Diyos kay Moises, na nagsasabi, ako ay ang Naroroon; at sinabi niya, ganito sasabihin mo sa mga anak ng Israel, ang Naroroon ay nagsugo sa akin sa inyo. At sinabi ng Diyos muli kay Moises, ganito sasabihin mo sa mga anak ng Israel, Panginoon ang Diyos ng aming mga ama, Diyos ni Abraham, at Diyos ni Isaac, at Diyos ni Jacob, ipinadala niya ako sa inyo; ito ang aking pangalan na walang hanggan, at alaala ng mga salinlahi sa mga salinlahi. Pagdating mo nga titiponin mo ang kapulungan ng matatanda ng mga anak ng Israel, at sasabihin mo sa kanila, Ang Panginoon na Diyos ng aming mga ama ay napakita sa akin, ang Diyos ni Abraham, at ang Diyos ni Isaac, at ang Diyos ni Jacob, na nagsasabi, Tunay na dinalaw ko kayo, at ang lahat ng nangyari sa inyo sa Ehipto. At sinabi, Iaahon ko kayo mula sa kapighatian ng mga Ehipsiyo, papunta sa lupain ng mga Cananeo, at mga Heteo, at mga Amoreo, at mga Perezeo, at mga Gergeseo, at mga Heveo, at mga Jebuseo, papunta sa lupaing umaagos ng gatas at pulot. At makikinig sila sa iyong tinig; at papasok ka, at ang kapulungan ng matatanda ng Israel, kay Faraon na hari ng Ehipto, at sasabihin mo sa kanya, ang Diyos ng mga Hebreo ay tumawag sa amin; pupunta nga kami ng tatlong araw na paglalakbay sa ilang, upang maghandog kami sa aming Diyos. Pero alam ko na hindi kayo palalayain ni Faraon na hari ng Ehipto na umalis, maliban na lamang sa pamamagitan ng malakas na kamay. At pagkatapos na iniunat ang kamay,

sasaktan ko ang mga Ehipsiyo sa pamamagitan ng lahat ng aking mga kababalaghan, na gagawin ko sa kanila; at pagkatapos nito palalayasin niya kayo. At bibigyan ko ng pabor ang bayang ito sa harap ng mga Ehipsiyo; kapag nga kayo umalis, hindi kayo aalis na walang dala; Kundi hihingi ang babae mula sa kapitbahay at mula sa kasama niyang nakatira malapit ng mga sisidlan na pilak, at ginto, at damit; at ilalagay ninyo sa inyong mga anak na lalaki, at sa inyong mga anak na babae, at sasamsamin ninyo ang mga Ehipsiyo.

4

Sumagot naman si Moises, at sinabi, Kung hindi sila maniwala sa akin, ni makinig sa tinig ko, sasabihin nila kasi na hindi napakita sa iyo ang Diyos, ano ang sasabihin ko sa kanila? Sinabi nga sa kanya ng Panginoon, Ano ito na nasa kamay mo? At siya ay nagsabi, Tungkod. At sinabi, Ihagis mo ito sa lupa; at inihagis niya ito sa lupa, at naging ahas ito; at tumakas si Moises mula dito. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Iunat mo ang iyong kamay, at hawakan ang buntot. Kaya ininat niya ang kanyang kamay at hinawakan ang buntot; at ito ay naging tungkod sa kanyang kamay. Upang maniwala sila sa iyo, na napakita sa iyo ang Diyos ng kanilang mga ama, ang Diyos ni Abraham, at ang Diyos ni Isaac, at ang Diyos ni Jacob. Sinabi naman sa kanya ng Panginoon muli, Ipasok mo ang kamay mo sa dibdib mo; at ipinasok niya ang kamay niya sa dibdib niya; at inilabas niya ang kamay niya mula sa dibdib niya, at ang kamay

niya ay naging parang niyebe. At sinabi niya muli, Ipasok ang kamay mo sa dibdib mo; at ipinasok niya ang kamay sa dibdib niya; at inilabas niya ito mula sa dibdib niya, at muli itong nabawi sa kulay ng laman nito. Kung pero hindi sila maniwala sa iyo, ni hindi sila makinig sa tinig ng unang tanda, maniniwala sila sa iyo sa tinig ng pangalawang tanda. At mangyayari kung hindi sila maniwala sa iyo sa dalawang tandang ito, ni hindi makinig sa tinig mo, kukuha ka mula sa tubig ng ilog, at ibubuhos mo sa tuyong lupa; at magiging ang tubig na kukunin mo mula sa ilog, dugo sa tuyong lupa. Sinabi ni Moises sa Panginoon, Nakikiusap ako, Panginoon, hindi ako sapat bago pa kahapon ni bago pa sa ikatlong araw, ni mula nang nagsimula kang magsalita sa iyong lingkod; ako ay mahina ang boses at mabagal ang dila. Sinabi naman ng Panginoon kay Moises, Sino ang nagbigay ng bibig sa tao? At sino ang gumawa ng mahirap makarinig at bingi, nakakakita at bulag? Hindi ba ako ang Diyos? At ngayon pumunta ka, at ako bubuksan ko ang iyong bibig, at tuturuan kita ng dapat mong sabihin. At sinabi ni Moises, Nakikiusap ako, Panginoon, magtalaga ng iba na may kakayahan, na iyong isusugo. At nagalit sa galit ang Panginoon kay Moises, at sinabi, Hindi ba narito si Aaron na kapatid mo na Levita? Alam ko na magsasalita talaga siya sa iyo; at narito, lalabas siya para salubungin ka, at pagkakita niya sa iyo, matutuwa siya sa loob niya. At sasabihin mo sa kanya, at ibibigay mo ang mga salita ko sa bibig niya, at ako ay bubuksan ko ang bibig mo at ang bibig niya, at itituro ko sa inyo kung ano ang gagawin ninyo. At siya mismo ay magsasalita para sa iyo sa mga tao, at siya mismo ay magiging iyong bibig; ngunit ikaw

naman sa kanya ay magiging ang mga bagay na patungo sa Diyos. At ang tungkod na ito, na naging ahas, kukunin mo sa kamay mo, kung saan gagawin mo sa pamamagitan nito ang mga tanda. Pumunta si Moises, at bumalik siya kay Jetro na biyenan niya, at sinabi, Pupunta ako at babalik sa mga kapatid ko na nasa Ehipto, at titingnan ko kung sila ay nabubuhay pa. At sinabi ni Jetro kay Moises, Humayo ka nang malusog. At pagkatapos ng maraming araw na yaon, namatay ang hari ng Ehipto. Sinabi ng Panginoon kay Moises sa Midian, lumakad ka, umalis ka papunta sa Ehipto, namatay na kasi silang lahat na naghahanap ng iyong kaluluwa. Pagkatapos kunin ni Moises ang asawa at ang mga anak, isinakay niya sila sa mga hayop na pambigat, at bumalik siya sa Ehipto; at kinuha ni Moises ang tungkod na mula sa Diyos sa kanyang kamay. Sinabi ng Panginoon kay Moises, habang pumupunta ka at bumabalik sa Ehipto, tingnan mo ang lahat ng mga himala na ibinigay ko sa mga kamay mo, gagawin mo ang mga iyon sa harap ni Faraon; ako naman ay papatigasin ko ang puso niya, at hindi niya palalayain ang mga tao. At ikaw naman ay magsasabi sa Faraon, Ito ang sinasabi ng Panginoon: Ang Israel ay anak kong panganay. Sinabi ko sa iyo, paalisin mo ang aking bayan, upang maglingkod sila sa akin; kung ayaw mong paalisin sila, tingnan mo, papatayin ko ang iyong panganay na anak. Nangyari nga sa daan sa tuluyan, nakatagpo niya siya ng Sugo ng Panginoon, at hinahanap niya siyang patayin. At kumuha si Zipporah ng bato, tinuli niya ang balat ng ari ng kanyang anak; at nagpatirapa siya sa kanyang mga paa, at sinabi niya, tumigil ang dugo ng pagtutuli ng aking anak. At umalis siya mula sa kanya, dahil

sinabi niya, tumigil ang dugo ng pagtutuli ng anak ko. Sinabi ng Panginoon kay Aaron, Pumunta ka upang salubungin si Moises sa ilang, at pumunta siya, at natagpo niya siya sa bundok ng Diyos, at naghalikan sila ng isa't isa. At iniulat ni Moises kay Aaron ang lahat ng mga salita ng Panginoon na ipinadala niya, at lahat ng mga salita na iniutos niya sa kanya. Pumunta sina Moises at Aaron, at tinipon nila ang kapulungan ng mga matatanda ng mga anak ng Israel. At sinabi ni Aaron ang lahat ng mga salitang ito, na sinabi ng Diyos kay Moises, at ginawa niya ang mga tanda sa harap ng bayan. At naniwala ang bayan at nagalak, dahil dinalaw ng Diyos ang mga anak ng Israel, at dahil nakita niya ang kanilang kapighatian; at yumuko ang bayan at sumamba.

5

At pagkatapos ng mga bagay na ito, pumasok sina Moises at Aaron kay Faraon, at sinabi nila sa kanya, Ito ang sinasabi ng Panginoon na Diyos ng Israel, Palayasin mo ang aking bayan, upang magdiwang sila para sa akin sa ilang. At sinabi ni Faraon, Sino siya na pakikinggan ko ang boses niya, upang palayasin ang mga anak ng Israel? Hindi ko kilala ang Panginoon, at hindi ko palalayasin ang Israel. At sinabi nila sa kanya, Ang Diyos ng mga Hebreo ay tumawag sa amin; kaya pupunta kami ng tatlong araw na paglalakbay papunta sa ilang, upang kami ay mag-alay sa Panginoon na aming Diyos, baka sakaling makatagpo namin ang kamatayan o pagpatay. At sinabi ng hari ng Ehipto sa kanila,

Bakit kayo, Moises at Aaron, naglilihis ng bayan mula sa kanilang mga gawain? Umalis kayo, bawat isa sa inyo, patungo sa kaniyang mga gawain. At sinabi ni Paraon, narito ngayon dumarami ang bayan, huwag nga nating itigil sila mula sa mga gawain. Nag-utos naman si Paraon sa mga tagapag-utos ng gawain ng mga tao at sa mga eskriba, na sinasabi, Hindi na kayo magbibigay ng dayami sa mga tao para sa paggawa ng laryo, gaya ng kahapon at noong nakaraang araw; kundi sila mismo ang pumunta at mangalap ng dayami para sa kanilang sarili. At ang kaayusan ng paggawa ng laryo na sila mismo gumagawa araw-araw ay ipapataw mo sa kanila; hindi mo aalisin kahit ano; naglalayaw sila kasi; dahil dito sumigaw sila, nagsasabi, bumangon tayo, at mag-alay tayo sa aming Diyos. Pagbigatin ang mga gawain ng mga taong ito, at mag-alala sila sa mga ito, at huwag silang mag-alala sa mga walang lamang salita. Pinagmamadali naman sila ng mga tagapagpaatag at ng mga eskriba, at sinasabi nila sa mga tao, sinasabi, ganito ang sinasabi ni Paraon, hindi na ako nagbibigay sa inyo ng dayami. Kayo mismo, pumunta kayo at mangolekta para sa inyong sarili ng dayami, saan man ninyo ito mahanap; sapagkat hindi aalisin mula sa inyong takdang dami kahit ano. At nagsikalat ang mga tao sa buong lupain ng Ehipto upang mangalap ng dayami bilang dayami. Ang mga tagapagpaatag ng gawain ay nagmamadali sa kanila, sinasabi, Tapusin ninyo ang mga gawaing tungkulin araw-araw, tulad din noong ibinibigay sa inyo ang dayami. At hinampas ang mga eskriba ng lahi ng mga anak ng Israel, ang mga naitalaga sa kanila, ng mga tagapangasiwa ng Faraon, na nagsasabi, Bakit hindi ninyo

natapos ang inyong mga takdang gawain ng paggawa ng laryo gaya ng kahapon at ikatlong araw, at ang sa ngayon? Pagkapasok naman ng mga eskriba ng mga anak ng Israel, sumigaw sila laban kay Paraon, sinasabi, Bakit ka ganito gumagawa sa iyong mga alipin? Ang dayami ay hindi ibinibigay sa mga alipin mo, at ang laryo sinasabi nila sa amin na gawin. At narito ang mga anak mo ay pinalo na, magkakasala ka nga sa bayan mo. At sinabi niya sa kanila, Kayo ay tamad, mga tamad kayo; dahil dito sinasabi ninyo, Pumunta tayo, mag-alay tayo sa ating Diyos. Ngayon nga pumunta kayo, magtrabaho kayo; dahil ang dayami ay hindi ibibigay sa inyo, at ang takdang bilang ng laryo ay ibibigay ninyo. Nakita naman ng mga eskriba ng mga anak ng Israel ang kanilang sarili sa mga kasamaan, nagsasabi, Hindi kayo mag-iiwan sa paggawa ng laryo ng tungkulin para sa bawat araw. Nakatagpo nila sina Moises at Aaron na paparating para salubungin sila, habang palabas sila mula kay Paraon. At sinabi nila sa kanila, Makita sana ng Diyos kayo at humatol, dahil ginawa ninyong kasuklam-suklam ang amoy namin sa harap ni Paraon at sa harap ng mga lingkod niya, upang magbigay ng espada sa mga kamay niya para patayin kami. Bumalik nga si Moises sa Panginoon, at sinabi, Nakikiusap ako, Panginoon; bakit mo pinahirapan ang bayang ito? At bakit mo ako ipinadala? At mula nang pumunta ako kay Paraon, upang magsalita sa iyong pangalan, pinahirapan niya ang bayang ito; at hindi mo iniligtas ang iyong bayan.

6

At sinabi ng Panginoon kay Moises, makikita mo na ngayon kung ano ang gagawin ko sa Paraon; sapagkat sa pamamagitan ng kamay na malakas magpapadala siya sa kanila, at sa pamamagitan ng braso na nakataas itataboy niya sila mula sa lupain niya. Nagsalita ang Diyos kay Moises, at sinabi sa kanya, Ako ang Panginoon. At ako ay napakita kay Abraham at kay Isaac at kay Jacob, na ako ay Diyos nila; at ang pangalan kong Panginoon ay hindi ko ipinakilala sa kanila. At itinayo ko ang aking tipan sa kanila, upang ibigay sa kanila ang lupain ng mga Cananeo, ang lupain na kanilang pinanandaliang tinirahan, na kung saan din sila nanirahan dito. At narinig ko ang daing ng mga anak ng Israel na ginagawang alipin ng mga Ehipsiyo sila, at naalaala ko ang tipan ninyo. Pumunta ka, sinabi ko sa mga anak ng Israel, sinasabi, ako ang Panginoon; at ilalabas ko kayo mula sa kapangyarihan ng mga Ehipsiyo, at ililigtas ko kayo mula sa pagkaalipin, at tutubusin ko kayo sa pamamagitan ng mataas na braso at malaking paghatol; At kukunin ko kayo para sa aking sarili bilang bayan ko, at magiging Diyos ninyo ako; at malalaman ninyo na ako ang Panginoon na inyong Diyos, ang naglabas sa inyo mula sa pang-aapi ng mga Ehipsiyo. At ipapasok ko kayo sa lupain, sa kung saan iniunat ko ang aking kamay, upang ibigay ito kay Abraham, at kay Isaac, at kay Jacob, at ibibigay ko sa inyo ito bilang pamana; ako ang Panginoon. Nagsalita nga si Moises ng ganito sa mga anak ng Israel, at hindi nakinig kay Moises ang mga ito dahil sa panglulumo at dahil sa mga gawaing mabibigat. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Pumasok ka, magsalita kay Faraon na hari ng Ehipto, upang paalisin niya ang mga anak ng Israel mula sa kaniyang lupain.

Nagsalita nga si Moises sa harap ng Panginoon, sinasabi, narito ang mga anak ng Israel ay hindi nakinig sa akin, at paano makikinig sa akin si Faraon? Ako naman ay walang-katwiran. Nagsabi nga ang Panginoon kay Moises at Aaron, at nag-utos siya sa kanila tungkol kay Faraon na hari ng Ehipto, upang palayasin ang mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto. At ang mga ito ay mga pinuno ng mga bahay ng mga ama nila: mga anak ni Reuben, panganay ni Israel: si Enoch, at si Pallu, si Hezron, at si Carmi; ito ang angkan ni Reuben. At ang mga anak na lalaki ni Simeon: si Jemuel, at si Jamin, at si Ehud, at si Jachin, at si Zohar, at si Saul na mula sa babaeng Canaanita; ito ang mga angkan ng mga anak na lalaki ni Simeon. At ito ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Levi ayon sa kanilang angkan: si Gerson, si Coat, at si Merari; at ang mga taon ng buhay ni Levi ay isandaan tatlumpu't pito. At ang mga ito ay mga anak na lalaki ni Gershon: si Libni at si Shimei, ayon sa mga sambahayan ng kanilang angkan. At ang mga anak na lalaki ni Kohath: si Amram, at si Izhar, si Hebron, at si Uzziel; at ang mga taon ng buhay ni Kohath ay isang daan tatlumpu't tatlong taon. At ang mga anak na lalaki ni Merari: si Mahli at si Mushi. Ito ang mga sambahayan ng mga angkan ni Levi ayon sa kanilang mga pamilya. At kinuha ni Amram si Jochebed, anak na babae ng kapatid ng kanyang ama, para sa kanyang sarili bilang asawa; at ipinanganak niya para sa kanya sina Aaron at Moses, at si Miriam na kapatid na babae nila; at ang mga taon ng buhay ni Amram ay isang daan tatlumpu't dalawang taon. At ang mga anak na lalaki ni Izhar: si Korah, at si Nepheg, at si Zichri. At ang mga anak na lalaki ni Uzziel: si Mishael, at si Elizaphan, at si

Segrei. Kumuha naman si Aaron ng asawa si Elisheba, anak na babae ni Aminadab, kapatid na babae ni Nahshon; at nanganak siya para sa kanya sina Nadab, at Abihu, at si Eleazar, at Ithamar. Ang mga anak na lalaki ni Korah: si Asir, at si Elkanah, at si Abiasaph; ito ang mga salinlahi ni Korah. At si Eleazar na anak ni Aaron ay kumuha mula sa mga anak na babae ni Putiel para sa kanya ng asawa, at ipinanganak niya sa kanya si Phinehas; ang mga ito ang mga pinuno ng pamilya ng mga Levita, ayon sa kanilang mga salinlahi. Ito si Aaron at si Moises, na sa kanila sinabi ng Diyos na ilabas ang mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto na may kasamang kapangyarihan nila. Ito ang mga nakikipag-usap kay Faraon na hari ng Ehipto; at inilabas nila ang mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto, siya mismo si Aaron at si Moises, sa araw na nagsalita ang Panginoon kay Moises sa lupain ng Ehipto. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, Ako ang Panginoon; magsalita ka kay Paraon na hari ng Ehipto ng lahat na sinasabi ko sa iyo. At sinabi ni Moises sa harap ng Panginoon, narito ako ay mahina ang boses, at paano ako pakikinggan ni Faraon,

7

At sinabi ng Panginoon kay Moises, nagsasabi, narito ginawa kita bilang diyos kay Faraon, at si Aaron ang kapatid mo ay magiging propeta mo. Ikaw at magsasalita sa kanya ng lahat ng mga bagay na iniuutos ko sa iyo; at si Aaron na kapatid mo ay magsasalita kay Faraon, upang palayasin niya ang mga anak ng

Israel mula sa kanyang lupain. Ako naman papatitigas ang puso ni Faraon, at pararamihin ko ang aking mga tanda at ang mga kababalaghan sa lupain ng Ehipto. At hindi makikinig sa inyo si Faraon, at ipapatong ko ang aking kamay sa Ehipto, at ilalabas ko na may kapangyarihan ko ang aking bayan, ang mga anak ng Israel, mula sa lupain ng Ehipto na may malaking paghihiganti. At malalaman ng lahat ng mga Ehipsiyo na ako ay Panginoon, sa pag-uunat ko ng aking kamay sa ibabaw ng Ehipto, at ilalabas ko ang mga anak ng Israel mula sa gitna nila. Gumawa si Moises at Aaron ayon sa iniutos ng Panginoon sa kanila, ganoon ang ginawa nila. Si Moises ay walumpung taong gulang, at si Aaron na kapatid niya ay walumpu't tatlong taong gulang, noong nagsalita siya kay Faraon. At sinabi ng Panginoon kay Moises at kay Aaron, Kung magsalita sa inyo si Faraon at magsabi, Bigyan ninyo kami ng tanda o himala, sasabihin mo kay Aaron na kapatid mo, Kunin ang tungkod at ihagis sa lupa sa harap ni Faraon at sa harap ng kanyang mga lingkod, at magiging ahas ito. Pumasok si Moises at Aaron sa harap ni Paraon at ng mga lingkod niya, at ginawa nila ito, gaya ng iniutos sa kanila ng Panginoon; at itinapon ni Aaron ang tungkod sa harap ni Paraon at sa harap ng mga lingkod niya, at naging ahas ito. Tinawag naman ni Paraon ang mga sopista ng Ehipto, at ang mga manggagaway; at ginawa rin ng mga enkantador ng mga Ehipsiyo sa pamamagitan ng kanilang mga pangkukulam na gayon din. At naghagis bawat isa ng kanilang tungkod, at naging mga ahas ang mga ito; at ang tungkod ni Aaron ay lumamon ng kanilang mga tungkod. At lumakas ang puso ni Paraon, at hindi siya nakinig sa kanila, gaya ng iniutos sa kanila ng Panginoon.

Sinabi ng Panginoon kay Moises, Napatigas ang puso ni Faraon upang hindi niya paalisin ang bayan. Pumunta ka kay Faraon sa umaga; narito siya lumalabas patungo sa tubig, at ikaw ay makikipagkita sa kanya sa pampang ng ilog; at ang tungkod na naging ahas ay kukunin mo sa iyong kamay. At sasabihin mo sa kanya, Ang Panginoon na Diyos ng mga Hebreo ay nagsugo sa akin sa iyo, nagsasabi, Palayasin mo ang bayan ko, upang sila ay maglingkod sa akin sa ilang; at narito hindi ka nakinig hanggang ngayon. Ang mga bagay na ito ay sinasabi ng Panginoon, sa pamamagitan nito malalaman mo na ako ang Panginoon; narito, ako ay hahampas ng tungkod na nasa kamay ko sa tubig na nasa ilog, at magbabago ito sa dugo. At ang mga isda sa ilog ay mamamatay, at ang ilog ay mababaho, at hindi makakaya ng mga Ehipsiyo na inumin ang tubig mula sa ilog. Sinabi ng Panginoon kay Moises, sabihin mo kay Aaron na kapatid mo, kunin mo ang tungkod mo sa kamay mo, at iunat mo ang kamay mo sa mga tubig ng Ehipto, at sa mga ilog nila, at sa mga kanal nila, at sa mga latian nila, at sa lahat ng nakatipong tubig nila, at magiging dugo; at naging dugo sa buong lupain ng Ehipto, sa mga kahoy at sa mga bato. At ginawa nila ito sina Moises at Aaron, gaya ng iniutos sa kanila ng Panginoon; at pagtaas ng kanyang tungkod, hinampas niya ang tubig na nasa ilog sa harap ni Paraon, at sa harap ng kanyang mga lingkod; at binago niya ang lahat ng tubig na nasa ilog tungo sa dugo. At ang mga isda sa ilog ay namatay; at bumaho ang ilog, at hindi nakaya ng mga Ehipsiyo na uminom ng tubig mula sa ilog; at ang dugo ay nasa buong lupain ng Ehipto. Gumawa din nang gayon din ang mga enkantador ng mga Ehipsiyo gamit ang kanilang mga

pangkukulam, at nagmatigas ang puso ni Paraon, at hindi siya nakinig sa kanila, gaya ng sinabi ng Panginoon. Pagkatapos na pumihit naman si Faraon, pumasok sa bahay niya at hindi niya itinuon ang isip niya kahit sa bagay na ito. Naghukay naman ang lahat ng mga Ehipsiyo sa palibot ng ilog upang makainom ng tubig; at hindi nila nakayanan na uminom ng tubig mula sa ilog. At natupad ang pitong araw, pagkatapos hampasin ng Panginoon ang ilog. Sinabi ng Panginoon kay Moises, pumasok ka kay Faraon, at sasabihin mo sa kanya, ang mga bagay na ito sinasabi ng Panginoon, palayasin mo ang bayan ko, upang maglingkod sila sa akin. Kung pero ayaw mong magpadala palayo, narito sasaktan ko ang lahat ng iyong mga hangganan ng mga palaka. At isusuka ng ilog ang mga palaka; at aakyat sila at papasok sa mga bahay mo, at sa mga silid ng mga silid-tulugan mo, at sa mga higaan mo, at sa mga bahay ng mga lingkod mo, at ng bayan mo, at sa mga masahan mo, at sa mga hurno mo. At sa iyo, at sa iyong mga lingkod, at sa iyong bayan, aakyat ang mga palaka.

8

Sinabi ng Panginoon kay Moises, sabihin mo kay Aaron na kapatid mo, iunat niya sa kanyang kamay ang kanyang tungkod sa mga ilog, at sa mga kanal, at sa mga latian, at iahon niya ang mga palaka. At iniunat ni Aaron ang kanyang kamay sa ibabaw ng mga tubig ng Ehipto, at iniahon niya ang mga palaka; at umakyat ang mga palaka, at tinakpan nila ang lupain ng Ehipto.

Gumawa naman ng gayon din ang mga enkantador ng mga Ehipsiyo sa pamamagitan ng kanilang mga pangkukulam, at nagpaakyat ng mga palaka sa lupain ng Ehipto. At tinawag ni Faraon sina Moises at Aaron, at sinabi, Manalangin kayo para sa akin sa Panginoon, at alisin niya ang mga palaka mula sa akin, at mula sa aking bayan; at palalayasin ko sila, at maghandog sila sa Panginoon. Sinabi naman ni Moises kay Paraon, magtakda ka sa akin kung kailan ako manalangin para sa iyo, at para sa mga lingkod mo, at sa bayan mo, upang lipulin ang mga palaka mula sa iyo, at mula sa bayan mo, at mula sa mga bahay ninyo, maliban lamang sa ilog na maiiwanan sila. At sinabi niya, Bukas; sinabi nga, Ayon sa sinabi mo; upang malaman mo na walang iba maliban sa Panginoon; At aalisin ang mga palaka mula sa iyo, at mula sa mga bahay ninyo, at mula sa mga tirahan, at mula sa mga lingkod mo, at mula sa bayan mo, maliban sa ilog na maiiwanan sila. Lumabas nga sina Moises at Aaron mula kay Paraon, at sumigaw si Moises sa Panginoon tungkol sa kasunduan ng mga palaka, ayon sa itinakda ni Paraon. Gumawa naman ang Panginoon gaya ng sinabi ni Moises, at namatay ang mga palaka mula sa mga bahay, at mula sa mga tirahan, at mula sa mga bukid. At tinipon nila sila, bunton-bunton; at bumaho ang lupa. Nang makita nga ni Faraon na nagkaroon ng ginhawa, pinabigat ang puso niya, at hindi siya nakinig sa kanila, gaya ng sinabi ng Panginoon. Sinabi ng Panginoon kay Moises, sabihin mo kay Aaron, iunat mo sa pamamagitan ng kamay ang tungkod mo, at hampasin mo ang bunton ng lupa, at magiging mga niknik sa mga tao, at sa mga hayop na apat ang paa, at sa buong lupain ng Ehipto. Kaya

iniunat ni Aaron ang kanyang kamot na may tungkod, at hinampas ang alabok ng lupa; at nagkaroon ng mga niknik sa mga tao at sa mga hayop na apat ang paa, at sa lahat ng alabok ng lupa nagkaroon ng mga niknik. Gumawa din ng gayon din ang mga enkantador sa pamamagitan ng kanilang mga pangkukulam upang ilabas ang mga niknik, at hindi nila ito nakaya; at nagkaroon ng mga niknik sa mga tao at sa mga apat na paa na hayop. Kaya nga sinabi ng mga enkantador kay Faraon, Daliri ng Diyos ito; at nagmatigas ang puso ni Faraon, at hindi siya nakinig sa kanila, gaya ng sinabi ng Panginoon. Sinabi naman ng Panginoon kay Moises, bumangon ka ng maaga sa umaga, at tumayo ka sa harap ng Faraon; at narito siya ay lalabas papunta sa tubig; at sasabihin mo sa kanya, ang mga bagay na ito ay sinasabi ng Panginoon, palayasin mo ang aking bayan, upang sila ay makapaglingkod sa akin sa ilang. Kung pero ayaw mong paalisin ang bayan ko, narito ako magpapadala sa iyo, at sa mga alipin mo, at sa bayan mo, at sa mga bahay ninyo, ng langaw ng aso; at mapupuno ang mga bahay ng mga Ehipsiyo ng langaw ng aso, at pati ang lupa kung saan sila ay nasa ibabaw nito. At gagawin kong kakaiba sa araw na iyon ang lupain ng Goshen, na kung saan ang aking bayan ay naroroon sa ibabaw nito, kung saan ay hindi magiging naroon ang langaw, upang malaman mo na ako ay ang Panginoon na Diyos ng buong lupa. At magbibigay ako ng pagkakaiba sa pagitan ng aking bayan at sa pagitan ng iyong bayan; at bukas ito ay magiging sa ibabaw ng lupa. Gumawa nga ang Panginoon ng ganoon; at dumating ang napakaraming langaw sa mga bahay ni Paraon, at sa mga bahay ng kanyang mga lingkod, at sa buong lupain ng

Ehipto; at nawasak ang lupain dahil sa langaw. Tinawag nga ni Faraon sina Moises at Aaron, nagsasabi, pagdating ninyo mag-alay kayo sa Panginoon na inyong Diyos sa lupain. At sinabi ni Moises, hindi posible na mangyari ito nang ganito; sapagkat ang mga kasuklam-suklam ng mga Ehipsiyo ay ihahain namin sa Panginoon na Diyos namin; sapagkat kung ihain namin ang mga kasuklam-suklam ng mga Ehipsiyo sa harap nila, babatuhin kami. Daan ng tatlong araw maglalakbay kami sa ilang, at mag-aalay kami sa Diyos namin, gaya ng sinabi ng Panginoon sa amin. At sinabi ni Faraon, ako ay nagpapadala sa inyo, at maghandog kayo sa inyong Diyos sa ilang; pero huwag kayong pupuntang malayo; manalangin nga kayo para sa akin sa Panginoon. Sinabi ni Moises, at ako ay lalabas mula sa iyo, at manalangin ako sa Diyos, at aalis ang langaw mula sa iyong mga lingkod at mula sa iyong bayan bukas; huwag nang magdagdag pa si Faraon ng panlilinlang, sa hindi pagpapadala ng bayan na mag-alay sa Panginoon. Lumabas nga si Moises mula kay Paraon, at nanalangin siya sa Diyos. Gumawa naman ang Panginoon gaya ng sinabi ni Moises, at inalis niya ang langaw mula kay Faraon, at mula sa kanyang mga lingkod, at mula sa kanyang bayan, at wala ni isang natirang langaw. At pinatigas ni Faraon ang kanyang puso sa panahong ito rin, at hindi siya pumayag na palayasin ang bayan.

9

Sinabi ng Panginoon kay Moises, pumasok ka kay Paraon, at

sasabihin mo sa kanya, ang mga bagay na ito sinasabi ng Panginoon ang Diyos ng mga Hebreo, palayasin mo ang aking bayan, upang maglingkod sila sa akin. Kung nga samakatuwid hindi mo nais ipadala palayo ang aking bayan, kundi ikaw pa rin ay may kontrol sa kaniya, Narito, ang kamay ng Panginoon ay darating sa iyong mga hayop na nasa mga kapatagan, sa mga kabayo, at sa mga hayop na pambigat, at sa mga kamelyo, at sa mga baka, at sa mga tupa, kamatayan na napakadakila talaga. At gagawa ako ng pagkakaiba sa panahong iyon sa pagitan ng mga hayop ng mga Ehipsiyo at sa pagitan ng mga hayop ng mga anak ng Israel; hindi mamatay kahit isa mula sa lahat ng mga anak ng Israel. At nagbigay ang Diyos ng hangganan, nagsasabi, Sa bukas gagawin ng Panginoon ang salitang ito sa ibabaw ng lupa. At ginawa ng Panginoon ang salitang ito sa kinabukasan; at namatay ang lahat ng hayop ng mga Ehipsiyo; ngunit sa mga hayop ng mga anak ng Israel ay walang namatay. Nang makita ni Faraon na wala ni isa sa lahat ng hayop ng mga anak ng Israel ang namatay, ang puso ni Faraon ay nagmatigas, at hindi niya pinakawalan ang bayan. Sinabi ng Panginoon kay Moises at Aaron, Kunin ninyo ang puno ninyong mga kamay ng abo ng hurno, at isabay ni Moises ito sa langit sa harap ni Paraon at sa harap ng kanyang mga alipin. At maging alikabok sa buong lupain ng Ehipto; at magiging sa mga tao, at sa mga hayop na apat ang paa, mga sugat, mga paltos na sumisiklab sa mga tao, at sa mga hayop na apat ang paa, sa buong lupain ng Ehipto. At kumuha siya ng abo ng hurno sa harap ni Faraon, at iwinisik ito ni Moises sa langit; at naging mga sugat, mga paltos na sumisiklab, sa mga tao at sa mga hayop na apat ang paa. At

hindi nakayang tumayo ng mga salamangkero sa harap ni Moises dahil sa mga sugat; sapagkat nagkaroon ng mga sugat ang mga salamangkero, at sa buong lupain ng Ehipto. Pinatigas ng Panginoon ang puso ni Faraon, at hindi siya nakinig sa kanila, gaya ng iniutos ng Panginoon. Sinabi nga ng Panginoon kay Moises, bumangon ka ng maaga sa umaga, at tumayo ka sa harap ng Paraon, at sasabihin mo sa kanya, ang mga bagay na ito ay sinasabi ng Panginoon ang Diyos ng mga Hebreo, palayasin mo ang bayan ko, upang sambahin nila ako. Sa ngayong panahon kasi, ipinapadala ko ang lahat ng mga pagkakatagpo ko sa puso mo, at sa mga lingkod mo, at sa bayan mo, upang malaman mo na walang iba na tulad ko sa buong lupa. Ngayon dahil iuunat ko ang aking kamay sasaktan kita, at papatayin ko ang iyong bayan, at mawawasak ka mula sa lupa. At dahil dito ikaw ay napanatili, upang maipakita ko sa iyo ang aking lakas, at upang maipahayag ang aking pangalan sa buong lupa. Ikaw ba ay gumagawa pa rin laban sa aking bayan, na hindi mo sila pinalalayas? Masdan, ako ay pauulanan ng graniso sa oras na ito bukas, napakaraming graniso, na ang ganyan ay hindi pa nangyari sa Ehipto, mula sa araw na naitatag ito, hanggang sa araw na ito. Ngayon nga magmadali kang tipunin ang mga hayop mo, at lahat ng sa iyo na nasa kapatagan; sapagkat lahat ng mga tao at ang mga hayop na masusumpungan sa mga kapatagan at hindi papasok sa bahay, kundi babagsak sa kanila ang granizo, ay mamamatay. Ang natatakot sa salita ng Panginoon mula sa mga alipin ng Paraon, tinipon ang kanyang mga hayop sa loob ng mga bahay. Ngunit sino ang hindi nagbigay-pansin ng isip sa salita ng Panginoon,

pinakawalan ang mga hayop sa mga kapatagan. Sinabi ng Panginoon kay Moises, iunat mo ang kamay mo sa langit, at magkakaroon ng granizo sa buong lupain ng Ehipto, sa mga tao, at sa mga hayop, at sa lahat ng halaman na nasa ibabaw ng lupa. Iniunat naman ni Moises ang kanyang kamay sa langit, at ang Panginoon ay nagbigay ng mga tunog at granizo; at tumatakbo ang apoy sa ibabaw ng lupa; at pinaulan ng Panginoon ng granizo sa buong lupain ng Ehipto. Ang granizo at ang apoy na nagniningas sa loob ng granizo; at ang granizo ay napakadami sobra, na ang ganoon ay hindi nangyari sa Ehipto, mula sa araw na nagkaroon ng bansa sa ibabaw nito. Sinaktan ng graniso ang lahat ng lupain ng Ehipto, mula sa tao hanggang sa hayop; at sinaktan ng graniso ang lahat ng halaman na nasa kapatagan; at dinurog ng graniso ang lahat ng mga kahoy na nasa mga kapatagan. Maliban sa lupain ng Goshen, kung saan naroon ang mga anak ng Israel, hindi bumagsak ang granizo. Nagpasundo si Faraon at tinawag sina Moises at Aaron, at sinabi sa kanila, Nagkasala ako ngayon; ang Panginoon ay matuwid, ako naman at ang aking bayan ay masasama. Manalangin nga kaya para sa akin sa Panginoon, at tumigil na ang mga tinig ng Diyos, at ang granizo, at ang apoy; at palalayasin ko kayo, at hindi na kayo manatili. Sinabi nga sa kanya ni Moises, kapag ako ay lumabas ng lungsod, ikalat ko ang mga kamay ko sa Panginoon, at ang mga tinig ay titigil, at ang granizo at ang ulan ay hindi na magiging, upang malaman mo na ang lupa ay ng Panginoon. At ikaw at ang iyong mga lingkod, alam ko na hindi pa kayo natakot sa Panginoon. Ang lino at ang sebada ay nasalanta; ang sebada ay nakatayo na, at ang lino ay may binhi na. Ngunit ang

trigo at ang espelta ay hindi tinamaan, sapagkat huli ang ani nila. Lumabas nga si Moises mula kay Paraon patungo sa labas ng siyudad, at iniunat ang kanyang mga kamay sa Panginoon; at tumigil ang mga kulog, at ang granizo at ang ulan ay hindi na bumagsak pa sa lupa. Nang makita ni Faraon na tumigil na ang ulan at ang granizo at ang mga kulog, muling nagkasala siya; at pinatigas niya ang kanyang puso at ang puso ng kanyang mga lingkod. At nagmatigas ang puso ni Paraon, at hindi niya pinakawalan ang mga anak ng Israel, gaya ng sinalita ng Panginoon kay Moises.

10

Sinabi ng Panginoon kay Moises, na nagsasabi, Pumasok ka kay Faraon, sapagkat ako ang nagpatigas ng kanyang puso at ng mga puso ng kanyang mga lingkod, upang sunod-sunod na dumating ang mga tandang ito sa kanila; upang maikuwento ninyo sa mga tainga ng inyong mga anak, at sa mga anak ng inyong mga anak, kung gaano ko nilaro ang mga Ehipsiyo, at ang aking mga tanda, na ginawa ko sa kanila; at makikilala ninyo na ako ang Panginoon. Pumasok sina Moises at Aaron sa harap ni Paraon, at sinabi nila sa kanya, ito ang sinasabi ng Panginoon na Diyos ng mga Hebreo, hanggang kailan ayaw mong mapahiya sa akin? Palayain mo ang aking bayan, upang sila ay makapaglingkod sa akin. Kung pero ayaw mong ipadala ang aking bayan, narito ako ay magdadala bukas ng maraming balang sa lahat ng iyong mga hangganan sa oras na ito. At tatakpan niya ang itsura ng lupa, at

hindi mo makikita ang lupa; at kakainin niya ang lahat ng sobra ng lupa na naiwan, na iniwan sa inyo ng granizo, at kakainin niya ang lahat ng kahoy na tumutubo para sa inyo sa ibabaw ng lupa. At mapupuno ang iyong mga bahay, at ang mga bahay ng iyong mga lingkod, at lahat ng mga bahay sa buong lupain ng mga Ehipsiyo; na kung saan hindi kailanman nakita ng iyong mga ama, ni ng kanilang mga ninuno, mula sa araw na sila ay nabuhay sa ibabaw ng lupa, hanggang sa araw na ito; at lumiko si Moises at umalis mula kay Paraon. At sinabi ng mga lingkod ni Faraon sa kanya, hanggang kailan ito magiging bitag sa amin? Ipadala mo ang mga tao, para makapaglingkod sila sa Diyos nila; o gusto mo bang malaman na nawasak na ang Ehipto? At ipinabalik nila sina Moises at Aaron kay Paraon, at sinabi niya sa kanila, Pumunta kayo at maglingkod sa Panginoon na Diyos ninyo; sino nga at sino ang mga pupunta? At sinabi ni Moises, kasama ang mga binata at matatanda pupunta kami, kasama ang mga anak na lalaki at mga anak na babae, at mga tupa, at mga baka namin; sapagkat ito ay pista ng Panginoon. At sinabi niya sa kanila, maging ganyan ang Panginoon na kasama ninyo; dahil pinapadala ko kayo, hindi ba pati ang inyong bagahe? Tingnan ninyo na ang kasamaan ay nakadikit sa inyo. Hindi ganoon; pero hayaang pumunta ang mga lalaki, at maglingkod sa Diyos; sapagkat ito ang inyong hinahanap; at itinaboy nila sila mula sa harapan ni Paraon. Sinabi ng Panginoon kay Moises, iunat ang kamay sa ibabaw ng lupain ng Ehipto; at paakyatin ang balang sa ibabaw ng lupain, at kakainin niya ang lahat ng halaman ng lupain, at lahat ng bunga ng mga kahoy, na iniwan ng graniso. At itinataas ni Moises ang tungkod sa langit, at ang

Panginoon ay nagdala ng hanging timog sa ibabaw ng lupain, buong araw na iyon, at buong gabi; nang dumating ang umaga, ang hanging timog ay kumuha ng balang, at dinala ito sa ibabaw ng buong lupain ng Ehipto; at huminto ito sa ibabaw ng lahat ng hangganan ng Ehipto na napakarami; bago pa rito ay hindi pa nagkaroon ng ganitong balang, at pagkatapos nito ay hindi na magkakaroon ng ganito. At tinakpan nito ang itsura ng lupa, at nawasak ang lupa; at nilamon nito ang lahat ng halaman ng lupa, at lahat ng bunga ng mga kahoy, na naiwan mula sa granizo; walang naiwan na luntian sa mga kahoy, at sa lahat ng halaman ng kapatagan, sa buong lupain ng Ehipto. Nagmadali naman si Paraon na tawagin sina Moises at Aaron, sinasabi, Nagkasala ako sa harap ng Panginoon na Diyos ninyo, at sa inyo. Tanggapin nga ninyo ang kasalanan ko ngayon pa, at manalangin kayo sa Panginoon na Diyos ninyo, at alisin niya sa akin ang kamatayan na ito. Lumabas nga si Moises mula kay Paraon, at nanalangin siya sa Diyos. At binago ng Panginoon ang hangin mula sa dagat na malakas, at kinuha ang mga balang, at itinapon ito sa Pulang Dagat; at walang naiwan ni isang balang sa buong lupain ng Ehipto. At pinatigas ng Panginoon ang puso ni Paraon, at hindi niya pinayagang umalis ang mga anak ng Israel. Sinabi naman ng Panginoon kay Moises, iunat ang kamay mo sa langit, at magkaroon ng kadiliman sa lupain ng Ehipto, kadilimang nahihipo. Iniunat naman ni Moises ang kanyang kamay sa langit; at nagkaroon ng kadiliman, kalangitan, at bagyo sa buong lupain ng Ehipto ng tatlong araw. At walang nakakita ng kanyang kapatid ng tatlong araw; at walang bumangon mula sa kanyang kama ng tatlong araw. Ngunit sa

lahat ng mga anak ng Israel, may liwanag sa lahat ng lugar kung saan sila naninirahan. At tinawag ni Faraon sina Moises at Aaron, sinasabi, Kayo ay yumaon, maglingkod sa Panginoon na inyong Diyos, maliban sa mga tupa at sa mga baka na inyong iiwanan; at ang mga gamit ninyo ay hayaang sumama sa inyo. At sinabi ni Moises, Pero ikaw ay magbibigay sa amin ng mga handog na susunugin at mga sakripisyo, na aming gagawin sa Panginoon na aming Diyos. At ang mga hayop namin ay pupunta kasama namin, at hindi kami mag-iiwan ng kuko; mula sa kanila kasi kami kukuha upang sambahin ang Panginoon na Diyos namin; pero kami ay hindi nakakaalam kung ano ang aming isasamba sa Panginoon na Diyos namin, hanggang sa dumating kami doon. Pinatigas ng Panginoon ang puso ni Faraon, at hindi niya ninais na paalisin sila. At sinabi ni Faraon, umalis ka mula sa akin; mag-ingat ka para sa iyong sarili na huwag nang muling makita ang aking mukha; sa araw na makita ka sa akin, ikaw ay mamatay. Sinasabi naman ni Moises, Nagsalita ka na: hindi na ako lilitaw sa harap mo.

11

Sinabi ng Panginoon kay Moises, isang salot pa ako magdadala sa Faraon, at sa Egipto, at pagkatapos nito paaalisin niya kayo mula dito; at kapag pinapaalis niya kayo kasama ng lahat, itataboy niya kayo nang itataboy. Magsalita nga kaya nang lihim sa mga tainga ng bayan, at hilingin nawa ng bawat isa mula sa kaniyang kapwa ang mga sisidlang pilak at ginto at damit. At

ang Panginoon ay nagbigay ng pabor sa kanyang bayan sa harap ng mga Ehipsiyo, at nagpahiram sila sa kanila; at ang taong si Moises ay naging napakadakila sa harap ng mga Ehipsiyo, at sa harap ni Faraon, at sa harap ng mga lingkod niya. At sinabi ni Moises, mga bagay na ito ay sinasabi ng Panginoon, sa kalagitnaan ng gabi ako ay papasok sa gitna ng Ehipto. At mamamatay ang lahat ng panganay sa lupain ng Ehipto, mula sa panganay ng Faraon na nakaupo sa trono, at hanggang sa panganay ng aliping babae na nasa tabi ng gilingan, at hanggang sa panganay ng lahat ng hayop. At magkakaroon ng malaking sigaw sa buong lupain ng Ehipto, na ang tulad nito ay hindi nangyari, at ang tulad nito ay hindi na muling mangyayari. At sa lahat ng mga anak ng Israel, hindi tatahol ang aso gamit ang dila niya, mula sa tao hanggang sa hayop; upang malaman mo kung gaano kakaiba ang gagawin ng Panginoon sa pagitan ng mga Ehipsiyo at ng Israel. At bababa ang lahat ng mga anak mo na ito sa akin, at yuyukod sila sa akin, nagsasabi, Lumabas ka, at ang lahat ng bayan mo, na iyong pinamumunuan, at pagkatapos nito lalabas ako. Lumabas nga si Moises mula kay Paraon na may galit. Sinabi ng Panginoon kay Moises, hindi makikinig sa inyo ang Faraon, upang pagdamihin ko ang aking mga tanda at ang mga kababalaghan sa lupain ng Ehipto. Si Moises at si Aaron ay gumawa ng lahat ng mga tanda at mga kababalaghan na ito sa lupain ng Egipto sa harap ng Faraon; ngunit pinatigas ng Panginoon ang puso ng Faraon, at hindi siya nakinig upang paalisin ang mga anak ng Israel mula sa lupain ng Egipto.

12

Sinabi naman ng Panginoon kay Moises at kay Aaron sa lupain ng Ehipto, Ang buwan na ito ay sa inyo ang simula ng mga buwan; una ito sa inyo sa mga buwan ng taon. Magsalita sa buong kapulungan ng mga anak ng Israel, sinasabi, sa ikasampung araw ng buwang ito kumuha sila bawat isa ng tupa ayon sa mga bahay ng mga ama, bawat isa ng tupa ayon sa bahay. Kung kakaunti sila sa bahay, kaya hindi sila sapat para sa tupa, kukuha siya para sa kanyang sarili ang kapitbahay na malapit sa kanya; ayon sa bilang ng mga kaluluwa, bawat isa ay bibilangin ang sapat para sa kanya para sa tupa. Ang tupa ay dapat perpekto, lalaki, isang taong gulang para sa inyo; mula sa mga kordero at mga batang kambing kayo kukuha. At iingatan ninyo ito hanggang sa pang-labing-apat ng buwang ito; at papatayin ito ng buong karamihan ng kapulungan ng mga anak ng Israel pahapon. At kukuha sila mula sa dugo, at ilalagay nila sa dalawang haligi ng pinto at sa pasintigan, sa mga bahay kung saan nila kakainin ito sa loob nito. At kakainin nila ang karne sa gabing ito na inihaw sa apoy, at kakainin nila ang tinapay na walang lebadura kasama ng mapapait na damo. Hindi kayo kakain mula sa kanila ng hilaw, ni ng pinakuluan sa tubig, kundi ng inihaw sa apoy, ang ulo kasama ang mga paa at ang mga panloob na bahagi. Hindi maiiwanan mula sa kanya hanggang umaga; at buto hindi ninyo babasagin mula sa kanya; pero ang natitira mula sa kanya hanggang umaga sa apoy susunugin ninyo. Ganito nga kakainin ninyo ito: ang mga balakang ninyo

ay nakabigiis, at ang mga sandalyas ay nasa mga paa ninyo, at ang mga tungkod ay nasa mga kamay ninyo; at kakainin ninyo ito nang may pagmamadali; Paskua ito ng Panginoon. At dadaan ako sa lupain ng Ehipto sa gabing ito, at sasaktan ko ang bawat panganay sa lupain ng Ehipto mula sa tao hanggang sa hayop; at sa lahat ng mga diyos ng mga Ehipsiyo gagawin ko ang paghihiganti; ako ang Panginoon. At magiging ang dugo para sa inyo na tanda sa ibabaw ng mga bahay kung saan kayo nandoon; at makikita ko ang dugo, at poprotektahan ko kayo, at hindi magkakaroon sa inyo ng salot ng pagkawasak kapag sasaktan ko ang lupain ng Ehipto. At magiging ang araw na ito sa inyo ay isang alaala, at ipagdiriwang ninyo ito na isang pista para sa Panginoon sa lahat ng mga salinlahi ninyo; batas na walang hanggan, ipagdiriwang ninyo ito. Pitong araw kayong kakain ng walang lebadura, at mula sa unang araw, aalisin ninyo ang lebadura mula sa inyong mga bahay; sinuman na kakain ng lebadura, ang kaluluwa na iyon ay ihihiwalay mula sa Israel, mula sa unang araw hanggang sa ikapitong araw. At ang unang araw, tatawagin na banal; at ang ikapitong araw, tatawagin na banal para sa inyo; lahat ng gawaing paglilingkod ay hindi ninyo gagawin sa mga araw na iyon, maliban sa kung ano ang gagawin para sa bawat kaluluwa, ito lamang ang gagawin para sa inyo. At iingatan ninyo ang utos na ito; sapagkat sa araw na ito ilalabas ko ang lakas ninyo mula sa lupain ng Ehipto, at gagawin ninyo ang araw na ito sa mga salinlahi ninyo na batas na walang hanggan, nagsisimula sa ikalabing-apat na araw ng unang buwan, mula sa gabi kakain kayo ng tinapay na walang lebadura, hanggang sa

ikadalawampu't isang araw ng buwan, hanggang sa gabi. Pitong araw ang lebadura ay hindi makikita sa mga bahay ninyo; lahat ng kumain ng may lebadura, pupuksuon ang kaluluwa na iyon mula sa tipunan ng Israel; sa mga dayuhan, at sa mga katutubong tao ng lupain. Hindi ninyo kakainin ang lahat ng may lebadura, sa lahat ng inyong tirahan ay kakainin ninyo ang walang lebadura. Tinawag ni Moises ang lahat ng kapulungan ng matatanda ng mga anak ng Israel, at sinabi sa kanila, Umalis kayo, kumuha kayo para sa inyong sarili ng tupa ayon sa inyong pamilya, at ihain ninyo ang paskua. Kukuha kayo ng bigkis ng hisopo, at pagkatapos na isawsaw mula sa dugo na nasa tabi ng pinto, ihahaplos ninyo sa pasukan, at sa parehong mga haligi ng pinto, mula sa dugo na nasa tabi ng pinto; pero kayo ay hindi lalabas, bawat isa sa pinto ng kaniyang bahay, hanggang umaga. At dadaan ang Panginoon upang hampasin ang mga Ehipsiyo, at makikita niya ang dugo sa ibabaw ng haligi ng pintuan, at sa ibabaw ng parehong mga haligi ng pintuan; at dadaan ang Panginoon sa pintuan, at hindi niya pababayaang pumasok ang manglilipol sa mga bahay ninyo upang humampas. At ingatan ninyo ang salitang ito bilang kautusan para sa inyong sarili at para sa inyong mga anak, hanggang kailan man. Kung kayo ay pumasok sa lupain na ibibigay ng Panginoon sa inyo, ayon sa sinabi niya, ingatan ninyo ang pagsambang ito. At mangyayari kung sasabihin sa inyo ng mga anak ninyo, Ano ang pagsambang ito? At sasabihin ninyo sa kanila, Ang handog na ito ay Paskua para sa Panginoon, kung paano niya protektado ang mga bahay ng mga anak ng Israel sa Ehipto, nang hampasin niya ang mga Ehipsiyo, pero ang mga bahay natin ay iniligtas

niya, at yumuko ang mga tao at sumamba. At pagkaalis, ginawa ng mga anak ng Israel, ayon sa iniutos ng Panginoon kina Moises at Aaron, ganoon ang ginawa nila. Nangyari nang kalagitnaan ng gabi, at ang Panginoon ay pumuksa ng bawat panganay sa lupain ng Ehipto, mula sa panganay ng Faraon na nakaupo sa trono, hanggang sa panganay ng babaeng bihag na nasa hukay, at hanggang sa panganay ng lahat ng hayop. At bumangon si Faraon sa gabi, at ang kanyang mga lingkod, at lahat ng mga Ehipsiyo, at nagkaroon ng malaking sigaw sa buong lupain ng Ehipto; sapagkat walang bahay na walang patay doon. At tinawag ni Paraon si Moises at si Aaron sa gabi, at sinabi niya sa kanila, bumangon kayo, at lumabas kayo mula sa aking bayan, at kayo, at ang mga anak ng Israel; lumakad kayo at maglingkod kayo sa Panginoon na Diyos ninyo, gaya ng sinasabi ninyo. At kunin ninyo ang inyong mga tupa at mga baka, at umalis kayo; pagpalain nga rin ninyo ako. At pinipilit nang husto ng mga Ehipsiyo ang bayan na may pagmamadali na palayasin sila mula sa lupain; sapagkat sinabi nila, tayong lahat ay namamatay. Kinuha ng mga tao ang masa nila, bago mapaalsa ang mga masa nila, nakabalot sa mga damit nila sa ibabaw ng mga balikat nila. Ang mga anak ng Israel ay gumawa, ayon sa iniutos sa kanila ni Moises, at humingi sila mula sa mga Egipcio ng mga sisidlang pilak at ginto at damit. At binigyan ng Panginoon ng pabor ang bayan niya sa harap ng mga Ehipsiyo, at nagpahiram sila sa kanila; at ninakawan nila ang mga Ehipsiyo. Naglakbay ang mga anak ng Israel mula sa Rameses patungo sa Succoth, anim na raang libong mga naglalakad na sundalo, ang mga lalaki, maliban sa mga bagahe. At isang

malaking halo-halong karamihan ay sumama sa kanila, at mga tupa, at mga baka, at napakaraming hayop. At niluto nila ang masa na dinala nila mula sa Ehipto, mga tinapay na walang lebadura, sapagkat hindi ito pinaalsa; sapagkat pinalayas sila ng mga Ehipsiyo, at hindi sila nakapanatili, ni hindi rin sila nakapaghanda ng pagkain para sa kanilang sarili para sa paglalakbay. Ang paninirahan ng mga anak ng Israel, na kanilang tinirahan sa lupain ng Egipto at sa lupain ng Canaan, ay apat na raan at tatlumpung taon. At pagkatapos ng apat na raan at tatlumpung taon, lumabas ang lahat ng kapangyarihan ng Panginoon mula sa lupain ng Ehipto sa gabi. Bantay ito para sa Panginoon, upang ilabas niya sila mula sa lupain ng Ehipto; iyon ang gabing ito, bantay para sa Panginoon, upang maging para sa lahat ng mga anak ng Israel sa kanilang mga salinlahi. Sinabi ng Panginoon kay Moises at Aaron, ito ang batas ng paskua; bawat dayuhan ay hindi kakain nito; At ang lahat na alipin o binili sa pilak ay tutuliin mo; at pagkatapos kakain nito. Ang panauhin o ang taong inuupahan ay hindi kakain nito. Sa isang bahay ito kakainin, at hindi ninyo ilalabas ang karne mula sa bahay papunta sa labas; at buto ay hindi ninyo dudurugin mula dito. Lahat ng kapulungan ng mga anak ng Israel ay gagawin ito. Kung may isang tao na lumapit sa inyo na dayuhan upang ipagdiwang ang paskuwa para sa Panginoon, tutuliin mo ang lahat niyang lalaki, at pagkatapos siya ay lalapit upang ipagdiwang ito; at siya ay magiging tulad ng katutubong taga-lupain; lahat ng hindi tuli ay hindi kakain nito. Ang batas ay iisa para sa katutubo at sa dayuhang lumapit sa inyo. At ginawa ng mga anak ng Israel ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises at

Aaron sa kanila, ganoon ang ginawa nila. At nangyari sa araw na iyon, inilabas ng Panginoon ang mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto na may kanilang kapangyarihan.

13

Sinabi ng Panginoon kay Moises, Italaga mo sa akin ang bawat panganay na unang anak na bumubukás ng bawat sinapupunan sa mga anak ng Israel mula sa tao hanggang sa hayop, akin ito. Sinabi ni Moises sa mga tao, Alalahanin ninyo ang araw na ito, kung saan kayo lumabas mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bahay ng pagkaalipin; sapagkat sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay inilabas kayo ng Panginoon mula doon; at hindi kakainin ang lebadura. Sapagkat sa araw na ito kayo ay lumalabas sa buwan ng Abib. At mangyayari kapag ipapasuok ka ng Panginoong Diyos mo sa lupain ng mga Cananeo, at mga Heteo, at mga Amoreo, at mga Hivita, at mga Jebuseo, at mga Girgaseo, at mga Perezeo, na siya niyang isinumpa sa mga ama mo, na bibigyan ka ng lupain na umaagos ng gatas at pulot; at gagawin mo ang paglilingkod na ito sa buwan na ito. Anim na araw kayo kakain ng tinapay na walang lebadura, at sa ikapitong araw ay pista ng Panginoon. Kakain kayo ng tinapay na walang lebadura sa loob ng pitong araw; hindi makikita sa iyo ang tinapay na may lebadura, ni hindi rin magkakaroon ka ng lebadura sa lahat ng iyong mga hangganan. At ipahahayag mo sa anak mo sa araw na iyon, sinasabi, dahil dito ginawa ng Panginoon na Diyos para sa akin, nang lumabas

ako mula sa Ehipto. At magiging tanda ito sa iyo sa ibabaw ng kamay mo, at alaala sa harap ng mga mata mo, upang maging ang batas ng Panginoon sa bibig mo; sapagkat sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay inilabas ka ng Panginoon na Diyos mula sa Ehipto. At ingatan ninyo ang batas na ito sa takdang panahon taun-taon, mula araw hanggang araw. At mangyayari na kapag ipapasok ka ng Panginoon na Diyos mo sa lupain ng mga Cananeo, sa paraang sumumpa sa mga ama mo, at ibibigay niya sa iyo ito. At ilalayo mo ang bawat bumubukas ng bahay-bata, ang mga lalaki para sa Panginoon; bawat bumubukas ng bahay-bata mula sa mga kawan o sa mga hayop mo, gaano man karami ang maging sa iyo, ang mga lalaki ay ipagbabanal mo sa Panginoon. Bawat nagbubukas ng bahay-bata ng asno, ipagpapalit mo ng tupa; pero kung hindi mo ipagpalit, tutubusin mo ito; bawat panganay na tao sa iyong mga anak na lalaki, tutubusin mo. At kung tatanungin ka ng anak mo pagkatapos nito, nagsasabi, Ano ito? At sasabihin mo sa kanya, na sa pamamagitan ng malakas na kamay ay inilabas ng Panginoon kami mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bahay ng pagkaalipin. Ngunit nang nagmatigas si Paraon na paalisin kami, pinatay niya ang lahat ng panganay sa lupain ng Ehipto, mula sa panganay ng mga tao hanggang sa panganay ng mga hayop; dahil dito ako ay naghahain ng lahat ng nagbubukas ng sinapupunan, ang mga lalaki, sa Panginoon, at lahat ng panganay ng aking mga anak ay tutubusin ko. At magiging tanda ito sa kamay mo, at di-matitinag sa harap ng mga mata mo; sapagkat sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay ay inilabas ka ng Panginoon mula sa Ehipto. Nang pinalayas ni

Faraon ang bayan, hindi sila pinangunahan ng Diyos sa daan ng lupain ng mga Filisteo, dahil malapit ito; sapagkat sinabi ng Diyos, baka magsisi ang bayan pagkakita ng digmaan, at bumalik sa Ehipto. At pinalibutan ng Diyos ang bayan sa daan papunta sa ilang, papunta sa Pulang Dagat; at sa ikalimang henerasyon umakyat ang mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto. At kinuha ni Moises ang mga buto ni Jose kasama niya; sapagkat sa pamamagitan ng sumpa, pinasumpa niya ang mga anak ng Israel, na sinasabi, Sa pagdalaw dadalaw sa inyo ang Panginoon, at dadalhin ninyo pataas ang aking mga buto mula dito kasama ninyo. Naglakbay ang mga anak ng Israel mula sa Succoth, at nagkampo sila sa Etham sa tabi ng ilang. Ang Diyos ay nangunguna sa kanila, sa araw sa pamamagitan ng haliging ulap, upang ipakita sa kanila ang daan; at sa gabi sa pamamagitan ng haliging apoy. Hindi nawala ang haligi ng ulap sa araw, at ang haligi ng apoy sa gabi, sa harap ng buong bayan.

14

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, nagsasabi, Magsalita ka sa mga anak ng Israel, at pagkatapos bumalik ay magkampo sila sa harap ng kampamento, sa pagitan ng Migdol at sa pagitan ng dagat, sa tapat ng Baal Zephon; sa harap nito kayo magkakampo sa dagat. At sasabihin ni Faraon sa kanyang mga tao, Ang mga anak ng Israel ay naglilibot sa lupain, sapagkat ikinulong sila ng ilang. At papatitibayin ko ang puso ni Faraon, at hahabulin niya sila; at luluwalhatin ako kay Faraon, at sa buong hukbo niya; at

malalaman ng lahat ng mga Egipcio na ako ay Panginoon; at ginawa nila ito. At nabalitaan ng hari ng mga Ehipsiyo na tumakas ang bayan; at nabago ang puso ni Paraon, at ng kanyang mga alipin, laban sa bayan, at sinabi nila, Ano itong ginawa natin, na pinalayas ang mga anak ng Israel, upang hindi maglingkod sa atin? Nag-yoke nga si Faraon ng mga karwahe niya, at pinagsama-sama niya ang lahat ng bayan niya kasama niya, at kumuha ng anim na raang mga karwahe na pili, at lahat ng kabayo ng mga Ehipsiyo, at mga opisyal sa lahat. At pinatigás ng Panginoon ang puso ni Faraon na hari ng Ehipto, at ng kanyang mga lingkod, at humabol siya sa likuran ng mga anak ng Israel; ngunit ang mga anak ng Israel ay lumalabas na may mataas na kamay. At hinabol ng mga Ehipsiyo sila, at natagpuan nila silang nakakampo sa tabi ng dagat; at lahat ng kabayo at mga karwahe ni Paraon, at ang mga mangangabayo, at ang kanyang hukbo ay nasa harapan ng kampamento, sa tapat ng Baal Zephon. At si Faraon ay lumapit, at nagtaas ng tingin ang mga anak ng Israel sa kanilang mga mata at nakita nila, at ang mga Ehipsiyo ay nagkampo sa likuran nila, at natakot sila nang labis, at sumigaw ang mga anak ng Israel sa Panginoon. At sinabi nila kay Moises, dahil ba sa walang libingan sa lupain ng Ehipto, inilabas mo kami para patayin sa ilang; ano itong ginawa mo sa amin, nang ilabas mo kami mula sa Ehipto? Hindi ba ito ang salita na sinabi namin sa iyo sa Ehipto, na sinasabi, Hayaan mo kami, upang maglingkod kami sa mga Ehipsiyo? Mas mabuti para sa amin na maglingkod sa mga Ehipsiyo kaysa mamatay sa ilang ito. Sinabi naman ni Moises sa mga tao, magkaroon ng lakas ng loob, tumayo at tingnan ninyo ang

kaligtasan mula sa Panginoon, na gagawin niya para sa atin ngayong araw; kung paanong nakita ninyo ang mga Ehipsiyo ngayong araw, hindi na kayo makakakita pa sa kanila magpakailanman; ang Panginoon ay makikipaglaban para sa inyo, at kayo ay tatahimik. Sinabi ng Panginoon kay Moises, bakit ka sumisigaw sa akin? Magsalita sa mga anak ng Israel, at hayaan silang magsialis. At ikaw, itaas mo ang iyong tungkod, at iunat mo ang iyong kamay sa ibabaw ng dagat, at hatiin mo ito; at papasukin mo ang mga anak ng Israel sa gitna ng dagat sa tuyong lupa. At narito, ako ay magpapatigas ng puso ni Faraon at ng lahat ng mga Ehipsiyo, at sila ay papasok sa likuran nila; at ako ay luluwalhatin kay Faraon at sa buong hukbo niya at sa mga karwahe at sa mga kabayo niya. At malalaman ng lahat ng mga Ehipsiyo na ako ay Panginoon, kapag ako ay niluluwalhati sa pamamagitan ng Paraon, at ng mga karwahe, at ng mga kabayo niya. Umalis ang Sugo ng Diyos na nangunguna sa kampo ng mga anak ng Israel, at pumunta sa likuran; umalis din ang haligi ng ulap mula sa harapan nila, at tumayo sa likod nila. At pumasok sa pagitan ng kampo ng mga Ehipsiyo at sa pagitan ng kampo ng Israel, at tumayo; at nagkaroon ng kadiliman at ng dilim; at lumipas ang gabi; at hindi sila naghalo sa isa't isa buong gabi. Iniunat ni Moises ang kanyang kamay sa ibabaw ng dagat; at pinaatras ng Panginoon ang dagat sa pamamagitan ng malakas na hanging timog buong gabi, at ginawa ng Panginoon ang dagat na tuyo; at nahati ang tubig. At pumasok ang mga anak ng Israel sa gitna ng dagat sa tuyong lupa, at ang tubig nito ay pader sa kanan at pader sa kaliwa. At humabol ang mga Ehipsiyo, at pumasok sa likuran nila at lahat ng kabayo ni

Paraon, at ang mga karwahe, at ang mga mangangabayo, sa gitna ng dagat. Nangyari nga sa pagbabantay sa umaga, at tumingin pababa ang Panginoon sa kampo ng mga Ehipsiyo sa pamamagitan ng haligi ng apoy at ulap, at ginulo niya ang kampo ng mga Ehipsiyo, at ginapos niya ang mga ehe ng mga karwahe nila, at pinatnubayan niya sila na may puwersa; at sinabi ng mga Ehipsiyo, tumakas tayo mula sa harapan ng Israel; sapagkat ang Panginoon lumalaban para sa kanila laban sa mga Ehipsiyo. Sinabi ng Panginoon kay Moises, iunat mo ang iyong kamay sa ibabaw ng dagat, at bumalik ang tubig, at takpan nito ang mga Ehipsiyo, sa ibabaw ng mga karwahe at ng mga mangangabayo. Iniunat ni Moises ang kanyang kamay sa dagat, at bumalik ang tubig pagsapit ng umaga sa dating lugar; at ang mga Ehipsiyo ay tumakas mula sa tubig; at inipagpag ng Panginoon ang mga Ehipsiyo sa gitna ng dagat. At ang tubig na bumalik ay tinakpan ang mga karwahe at ang mga mangangabayo, at lahat ng pwersa ni Faraon, ang mga pumasok sa likod nila sa dagat; at wala naiwan mula sa kanila kahit isa. Ang mga anak ng Israel ay naglakad sa tuyong lupa sa gitna ng dagat; at ang tubig ay naging pader para sa kanila sa kanan, at pader sa kaliwa. At iniligtas ng Panginoon ang Israel sa araw na iyon mula sa kamay ng mga Ehipsiyo, at nakita ng Israel ang mga Ehipsiyong patay sa tabi ng dalampasigan ng dagat. Nakita ng Israel ang dakilang kamay na ginawa ng Panginoon sa mga Ehipsiyo, at natakot ang bayan sa Panginoon, at naniwala sila sa Diyos at kay Moises na kanyang lingkod.

15

Noon umawit si Moises at ang mga anak ng Israel ng awit na ito sa Diyos, at nagsabi sila, sinasabi, Umawit tayo sa Panginoon, sapagkat maluwalhati siyang niluwalhati; kabayo at sakay ay itinapon niya sa dagat. Naging tulong at tagapagtanggol sa akin tungo sa kaligtasan; ito ang aking Diyos, at luluwalhatin ko siya; Diyos ng aking ama, at itataas ko siya. Ang Panginoon na dumudurog ng mga digmaan, Panginoon ang pangalan niya. Ang mga karwahe ng Paraon, at ang kapangyarihan niya, itinapon sa dagat, ang mga piniling mangangabayo na mga opisyal; nilamon sa Pulang Dagat; tinakpan sila ng karagatan; lumubog sa kailaliman na parang bato. Ang kanan mo, Panginoon, nagluwalhati sa lakas; ang kanang kamay mo, Panginoon, dumurog sa mga kaaway. At sa kadakilaan ng iyong kaluwalhatian dinurog mo ang mga kalaban; ipinadala mo ang iyong galit at kinain nito sila na parang dayami. At sa pamamagitan ng hangin ng iyong galit nahiwalay ang tubig; namuong parang pader ang mga tubig; namuong ang mga alon sa gitna ng dagat. Sinabi ng kaaway, Hahabol ako at makakahuli, hahatiin ko ang mga nasamsam, pupunuin ko ang aking kaluluwa, wawasakin ko sa pamamagitan ng aking espada, maghahari ang aking kamay. Ipinadala mo ang iyong espiritu; tinakpan sila ng dagat; lumubog sila na parang tingga sa marahas na tubig. Sino ang katulad mo sa mga diyos, Panginoon? Sino ang katulad mo? Niluwalhati sa mga banal, kahanga-hanga sa mga kaluwalhatian, gumagawa ng mga

kababalaghan. Iniunat mo ang iyong kanang kamay; nilamon sila ng lupa. Ginabayan mo sa iyong katuwiran ang bayang ito na iyong, na siyang tinubos mo; inaliw mo sa iyong lakas papunta sa iyong banal na tirahan. Narinig ng mga bansa, at nagalit sila; mga kirot ng panganganak ang sumapit sa mga naninirahan sa Filisteo. Noon nagmadali ang mga pinuno ng Edom, at ang mga pinuno ng mga Moabita; kinuha sila ng panginginig; natunaw ang lahat ng naninirahan sa Canaan. Mahulog nawa sa kanila ang panginginig at takot; sa laki ng iyong bisig maging bato sila, hanggang dumaan ang iyong bayan, Panginoon; hanggang dumaan ang iyong bayan na ito, na iyong kinuha. Pagkatapos dalhin sila sa loob, itanim mo sila nang matatag sa bundok ng iyong pamana, sa handang tirahan mo, na iyong inihanda, Panginoon, santuwaryo, Panginoon, na inihanda ng iyong mga kamay. Ang Panginoon ay namamahala sa kawalang-hanggan, at sa kawalang-hanggan, at magpakailanman. Dahil pumasok ang kabayo ni Faraon kasama ang mga karwahe at mga mangangabayo sa dagat, at ibinalik ng Panginoon sa kanila ang tubig ng dagat; pero ang mga anak ng Israel lumakad sa tuyong lupa sa gitna ng dagat. At si Miriam ang propetesa, ang kapatid na babae ni Aaron, pagkatapos kunin ang tamburin sa kanyang kamay, lumabas ang lahat ng mga babae sa likod niya na may mga tamburin at mga sayawan. Nangunguna naman sa kanila si Miriam, nagsasabi, umawit tayo sa Panginoon, sapagkat maluwalhati siyang niluwalhati; kabayo at sakay nito itinatapon niya sa dagat. Pinaalis ni Moises ang mga anak ng Israel mula sa Pulang Dagat, at dinala niya sila sa ilang ng Shur; at naglakbay sila ng tatlong araw sa ilang, at hindi

sila nakahanap ng tubig upang makainom. Dumating sila sa Mara, at hindi sila nakainom mula sa Mara; mapait kasi ito; dahil dito pinangalanan niya ang pangalan ng lugar na iyon, Kapaitan. At ang mga tao ay nag-reklamo laban kay Moises, nagsasabi, Ano ang iinumin natin? Sumigaw si Moises sa Panginoon, at ipinakita sa kanya ng Panginoon ang kahoy, at itinapon niya ito sa tubig, at naging matamis ang tubig. Doon nilagyan niya siya ng mga tuntunin at mga hatol, at doon sinubok niya siya, at sinabi, Kung talagang makinig ka sa tinig ng Panginoon na Diyos mo, at gawin mo ang nakalulugod sa harap niya, at pakinggan mo ang mga utos niya, at ingatan mo ang lahat ng mga tuntunin niya, ang lahat ng sakit na dinala ko sa mga Ehipcio ay hindi ko dadalhin sa iyo, sapagkat ako ay Panginoon ang Diyos mo na nagpapagaling sa iyo. At dumating sila sa Elim, at naroroon doon labindalawang bukal ng tubig at pitumpung puno ng palma; nagkampo naman sila doon sa tabi ng mga tubig.

16

Umalis mula sa Elim, at dumating ang buong kapulungan ng mga anak ng Israel sa ilang ng Sin, na nasa pagitan ng Elim at Sinai. Sa ikalabinlimang araw, sa ikalawang buwan ng kanilang paglabas mula sa lupain ng Ehipto, ang buong kapulungan ng mga anak ng Israel ay nag-ungol laban kay Moises at kay Aaron. At sinabi sa kanila ng mga anak ng Israel, Sana namatay na kami na pinalo ng Panginoon sa lupain ng Ehipto, noong umupo

kami sa tabi ng mga kaldero ng karne, at kumain kami ng tinapay hanggang sa pagkabusog; dahil inilabas ninyo kami sa ilang na ito, upang patayin ang buong kapulungan na ito sa gutom. Sinabi ng Panginoon kay Moises, narito pauulanan ko kayo ng tinapay mula sa langit; at lalabas ang bayan, at titipunin nila ang para sa araw sa bawat araw, upang subukin ko sila kung lalakad sila sa batas ko, o hindi; At mangyayari sa ikaanim na araw, at ihahanda nila kung ano ang dadalhin nila; at magiging doble kung ano ang titipunin nila araw-araw. At sinabi ni Moises at Aaron sa lahat ng kapulungan ng mga anak ng Israel, sa gabi ay malalaman ninyo, na ang Panginoon ay naglabas sa inyo mula sa lupain ng Egipto, at sa umaga ay makikita ninyo ang kaluwalhatian ng Panginoon dahil sa pagdinig niya sa inyong pag-ungol laban sa Diyos; pero kami ano ba kami, na kayo ay nag-uungol laban sa amin? At sinabi ni Moises, sa pagbigay ng Panginoon sa inyo ng karne sa gabi upang kainin, at ng tinapay sa umaga hanggang sa kapuspusan, dahil sa pakikinig ng Panginoon sa inyong reklamo, na inyong ipinagreklamo laban sa amin; pero kami, ano ba kami? Hindi para sa amin ang inyong pag-ungol, kundi para sa Diyos. Sinabi ni Moises kay Aaron, sabihin mo sa buong kapulungan ng mga anak ng Israel, lumapit kayo sa harapan ng Diyos; narinig niya ang reklamo ninyo. Nang nagsasalita si Aaron sa buong kapulungan ng mga anak ng Israel, at sila ay humarap sa ilang, at ang kaluwalhatian ng Panginoon ay napakita sa ulap. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, narinig ko ang reklamo ng mga anak ng Israel; magsalita ka sa kanila, na nagsasabi, sa gabi kakain kayo ng karne, at sa umaga mapupuno

kayo ng tinapay; at malalaman ninyo, na ako ang Panginoon na Diyos ninyo. Nagdilim at dumating ang gabi; at umakyat ang pugo, at tinakpan nito ang kampo; sa umaga nangyari nang tumitigil ang hamog sa palibot ng kampo. At masdan, sa ibabaw ng mukha ng ilang, manipis na parang buto ng kulantro na puti, parang hamog sa ibabaw ng lupa. Nang makita ito ng mga anak ng Israel, sinabi nila ang isa sa isa, Ano ito? Hindi nila alam kung ano iyon; pero sinabi ni Moises sa kanila, ito ang tinapay na ibinigay ng Panginoon sa inyo upang kainin. Ito ang salita na iniutos ng Panginoon: magtipon kayo mula dito, bawat isa para sa kanyang pangangailangan ng isang gomer, ayon sa bawat ulo ayon sa bilang ng mga tao ninyo, bawat isa ay magtipon para sa mga kasama niya sa tolda. Gumawa nga ng ganoon ang mga anak ng Israel; at nangalap, ang isa ay marami at ang isa ay kaunti. At pagkatapos nilang sukatin ang gomer, hindi dumami ang marami, at ang kaunti hindi nagkulang; bawat isa ay nagtipun ayon sa angkop para sa kanyang sarili. Sinabi naman ni Moises sa kanila, huwag mag-iwan ang sinuman mula dito hanggang sa umaga. At hindi sila nakinig kay Moises, pero may ilan na nag-iwan nito hanggang sa umaga; at nag-anak ito ng mga uod, at bumaho; at nagalit si Moises sa kanila. At nagtipun-tipon nila ito tuwing umaga, bawat isa ng angkop sa kanya; ngunit kapag uminit ang araw, natunaw ito. Nangyari naman sa ikaanim na araw, nagtipun-tipon sila ng mga kailangan na doble, dalawang gomer para sa isa; pumasok naman ang lahat ng mga pinuno ng kapulungan, at nag-ulat kay Moises. Sinabi ni Moises sa kanila, Hindi ba ito ang salita na sinalita ng Panginoon? Ang sabbath ay banal na kapahingahan para sa

Panginoon bukas; kung ano man ang inyong ihuhurno, ihurno ninyo; at kung ano man ang inyong papakuluan, pakuluan ninyo; at lahat ng labis ay iwan ninyo ito sa imbakan hanggang sa umaga. At iniwan nila ito hanggang sa umaga, gaya ng iniutos ni Moises sa kanila, at hindi ito bumaho, ni walang uod na nangyari dito. Sinabi ni Moises, Kumain kayo ngayong araw; sapagkat sabbath ngayong araw para sa Panginoon; hindi ito makikita sa kapatagan. Anim na araw kayo mamimitas; ngunit sa ikapitong araw ay sabbath, dahil wala doon. Nangyari nga sa ikapitong araw na lumabas ang ilan sa mga tao upang mangolekta, at hindi nila nahanap. Sinabi ng Panginoon kay Moises, Hanggang kailan ayaw ninyong makinig sa mga utos ko at sa batas ko? Tingnan, sapagkat ang Panginoon ay nagbigay sa inyo ng sabbath sa araw na ito; dahil dito siya ay nagbigay sa inyo sa ikaanim na araw ng tinapay para sa dalawang araw; mauupo kayong bawat isa sa inyong mga bahay; huwag lumabas ang sinuman mula sa kanyang lugar sa ikapitong araw. At nagpahinga ang mga tao sa ikapitong araw. At tinawag ito ng mga anak ng Israel ang pangalan nito, Mana; at ito ay parang binhi ng kulantro na puti; at ang lasa nito ay parang tinapay na may pulot. Sinabi ni Moises, Ito ang salita na iniutos ng Panginoon: Punuin ang gomer ng mana para sa imbakan para sa inyong mga salinlahi, upang makita nila ang tinapay na kinain ninyo sa ilang, nang inilabas kayo ng Panginoon mula sa lupain ng Ehipto. At sinabi ni Moises kay Aaron, kumuha ka ng isang gintong sisidlan, at ilagay mo sa loob nito ang puno ang gomor ng mana, at itatago mo ito sa harap ng Diyos, para sa pag-iingat para sa mga salinlahi ninyo, ayon sa paraan na nag-utos ang

Panginoon kay Moises; at inilagay ni Aaron sa harap ng patotoo para sa pag-iingat. Ang mga anak ng Israel ay kumain ng mana ng apatnapung taon, hanggang dumating sila sa naninirahan na mundo, kumain sila ng mana hanggang dumating sila sa bahagi ng Phoenicia. Ang gomor ay ikasampu ng tatlong sukatan.

17

At umalis ang buong kapulungan ng mga anak ng Israel mula sa ilang ng Sin ayon sa kanilang mga kampamento, dahil sa salita ng Panginoon; at sila ay nagkampo sa Refidim; ngunit walang tubig ang bayan upang inumin. At ang mga tao ay nag-alipusta kay Moises, na nagsasabi, Bigyan mo kami ng tubig, upang kami ay makainom. At sinabi sa kanila ni Moises, Bakit kayo nag-aalipusta sa akin, at bakit kayo sumusubok sa Panginoon? Nauhaw nga doon ang mga tao sa tubig; at nag-reklamo doon ang mga tao kay Moises, sinasabi, Bakit ito? Iniahon mo kami mula sa Ehipto para patayin kami at ang mga anak namin at ang mga hayop sa pamamagitan ng uhaw? Sumigaw nga si Moises sa Panginoon, sinasabi, Ano ang gagawin ko sa mga taong ito? Kaunti na lang, at babatuhin nila ako hanggang mamatay. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Mauna ka sa bayang ito; at kumuha ka para sa iyong sarili mula sa mga matatanda ng bayan; at ang tungkod na ginamit mo sa paghampas sa ilog, kunin mo sa iyong kamay, at pupunta ka. Narito, ako ay nakatayo doon sa harap mo, sa ibabaw ng bato sa Horeb; at hahampas ka ng bato, at lalabas mula dito ang tubig, at iinom

ang bayan. Gumawa naman si Moises ng ganito sa harap ng mga anak ng Israel. At pinangalanan niya ang pangalan ng lugar na iyon, Pagsubok, at Pag-aaway, dahil sa pang-iinsulto ng mga anak ng Israel, at dahil sa pagsubok sa Panginoon, na nagsasabi, Kung ang Panginoon ay nasa atin, o hindi? Dumating nga si Amalek at nakidigma sa Israel sa Rephidim. Sinabi ni Moises kay Josue, Pumili ka para sa iyong sarili ng mga lalaking makapangyarihan, at lumabas ka at humarap sa labanan laban kay Amalek bukas; at narito, ako ay nakatayo sa tuktok ng burol, at ang tungkod ng Diyos ay nasa kamay ko. At ginawa ni Josue ayon sa sinabi sa kanya ni Moises, at lumabas siya at humanda para sa labanan laban sa Amalek; at si Moises at si Aaron at si Hur ay umakyat sa tuktok ng burol. At nangyari na kapag itinaas ni Moises ang kanyang mga kamay, nananaig ang Israel; ngunit kapag ibinaba niya ang kanyang mga kamay, nananaig ang Amalek. Ang mga kamay ni Moises ay mabigat; at kumuha sila ng bato at inilagay sa ilalim niya, at umupo siya sa ibabaw nito; at si Aaron at si Hur ay sumusuporta sa mga kamay niya, isa sa isang dako at isa sa kabilang dako; at ang mga kamay ni Moises ay naging sinusuportahan hanggang sa paglubog ng araw. At tinalo ni Josue ang Amalek, at ang lahat niyang bayan sa pagpatay ng espada. Sinabi ng Panginoon kay Moises, Isulat mo ito bilang alaala sa aklat, at ipabatid mo sa mga tainga ni Josue; na ganap kong buburahin ang alaala ng Amalek mula sa ilalim ng langit. At nagtayo si Moises ng altar para sa Panginoon at tinawag niya ang pangalan nito, Ang Panginoon ang aking kanlungan. Dahil sa nakatagong kamay nakikidigma ang Panginoon laban sa Amalek mula sa mga salinlahi hanggang sa

mga salinlahi.

18

Narinig ni Jethro na pari ng Midian, ang manugang ni Moses, ang lahat ng ginawa ng Panginoon para sa Israel na kanyang sariling bayan, sapagkat inilabas ng Panginoon ang Israel mula sa Egypt. Kinuha ni Jethro ang manugang ni Moses na si Zipporah, ang asawa ni Moses, pagkatapos ng pagpapalaya sa kanya, at ang dalawa niyang mga anak; ang pangalan ng isa sa kanila ay Gershom, na sinasabi, Ako ay dayuhan sa ibang lupain; at ang pangalan ng pangalawa ay Eliezer, na sinasabi, Sapagkat ang Diyos ng aking ama ay tulong ko, at iniligtas niya ako mula sa kamay ni Pharaoh. At lumabas si Jethro ang biyenan ni Moses at ang mga anak na lalaki at ang asawa patungo kay Moses sa ilang, kung saan siya nagkampo sa bundok ng Diyos. Iniulat kay Moises, sinasabi, narito ang iyong biyenang lalaki na si Jetro ay dumarating sa iyo, at ang asawa mo at ang dalawang anak mong lalaki ay kasama niya. Lumabas naman si Moises para salubungin ang kaniyang biyenang lalaki, at yumukod siya sa kaniya, at hinalikan niya siya, at bumati sila sa isa't isa, at ipinasok niya sila sa tolda. At ikwinento ni Moises sa kaniyang manugang lahat ng mga bagay na ginawa ng Panginoon kay Faraon at sa lahat ng mga Egipcio dahil sa Israel, at lahat ng paghihirap na nangyari sa kanila sa daan, at na iniligtas sila ng Panginoon mula sa kamay ni Faraon at mula sa kamay ng mga Egipcio. Namangha si Jethro sa lahat ng

mabubuting bagay na ginawa ng Panginoon para sa kanila, dahil iniligtas niya sila mula sa kamay ng mga Ehipto at mula sa kamay ni Paraon. At sinabi ni Jetro, Pagpalain ang Panginoon, sapagkat iniligtas niya sila mula sa kamay ng mga Ehipsiyo at mula sa kamay ng Paraon. Ngayon nakilala ko na dakila ang Panginoon kaysa sa lahat ng mga diyos dahil sa bagay na ito, na sinalakay nila sila. At kumuha si Jethro na manugang ni Moses ng mga handog na susunugin at mga sakripisyo para sa Diyos; at dumating si Aaron at lahat ng mga matatanda ng Israel upang kumain ng tinapay kasama ng manugang ni Moses sa harap ng Diyos. At nangyari pagkatapos ng kinabukasan, umupo si Moises upang humatol sa bayan; nakatayo naman ang lahat ng bayan kay Moises mula umaga hanggang gabi. At nang makita ni Jethro ang lahat ng ginagawa niya para sa bayan, sinabi niya, Ano itong ginagawa mo para sa bayan? Bakit ikaw umupo nag-iisa, at lahat ng mga tao ay nakatayo sa tabi mo mula umaga hanggang gabi? At sinabi ni Moises sa biyenang lalaki, Dumarating sa akin ang mga tao upang humingi ng hatol mula sa Diyos. Kapag kasi magkaroon sila ng alitan, at pumunta sila sa akin, huhusgahan ko ang bawat isa, at ituturo ko sa kanila ang mga utos ng Diyos at ang kaniyang batas. Sinabi ng biyenan ni Moises sa kanya, Hindi tama ang ginagawa mong bagay na ito. Sa pagkasira, lubos kang masisira dahil sa kawalan ng pagtitiis, ikaw at lahat ng mga taong ito na kasama mo; mabigat sa iyo ang bagay na ito; hindi mo ito magagawa ikaw lamang. Ngayon kaya makinig ka sa akin, at papayuhan kita, at ang Diyos ay magiging kasama mo; maging ikaw para sa bayan ang kinatawan tungo sa Diyos, at iaalay mo ang mga salita nila sa

Diyos. At magsasaksi ka nang taimtim sa kanila ng mga utos ng Diyos at ng batas niya, at ipakikilala mo sa kanila ang mga daang kanilang lalakaran, at ang mga gawang kanilang gagawin. At ikaw para sa iyong sarili pumili mula sa buong bayan ng mga lalaking makapangyarihan, natatakot sa Diyos, mga lalaking matuwid, napopoot sa kapalaluan, at itatalaga mo sa kanila ang mga pinuno ng libu at mga pinuno ng daan at mga pinuno ng limampu at mga pinuno ng sampu. At hahatol sila sa bayan sa bawat oras; ngunit ang salitang labis ay dadalhin nila sa iyo; ngunit ang maliliit na mga hatol ay hahatol nila mismo; at magpapagaan nila ang iyong pasanin, at tutulungan ka nila. Kung gawin mo ang salitang ito, papalakasin ka ng Diyos, at makakaya mong tumayo, at ang lahat ng taong ito sa kanilang sariling lugar ay darating na may kapayapaan. Narinig ni Moises ang tinig ng kaniyang biyenang lalaki, at ginawa niya ang lahat ng sinabi nito sa kaniya. At pumili si Moises ng mga lalaking makapangyarihan mula sa buong Israel, at ginawa niya silang mga pinuno sa kanila—mga pinuno ng libu-libo at ng daan-daan at ng limampu-limampu at ng sampu-sampu. At hinatulan nila ang bayan sa bawat oras; ngunit bawat salitang napakalaki ay dinala nila kay Moises; ngunit bawat salitang magaan ay hinatulan nila mismo. Nagpadala naman si Moises ng kanyang sariling manugang, at umalis siya papunta sa kanyang lupain.

19

Sa ikatlong buwan ng pag-alis ng mga anak ng Israel mula sa

lupain ng Ehipto, sa araw na ito, dumating sila sa ilang ng Sinai. At umalis sila mula sa Refidim, at dumating sila sa ilang ng Sinai, at nagkampo doon ang Israel sa tapat ng bundok. At umakyat si Moises sa bundok ng Diyos, at tinawag siya ng Diyos mula sa bundok, na nagsasabi, Ang mga ito ay sasabihin mo sa sambahayan ni Jacob, at ipahahayag mo sa mga anak ni Israel. Kayo mismo nakakita kung gaano karami ang ginawa ko sa mga Ehipsiyo, at kinuha ko kayo na parang sa ibabaw ng mga pakpak ng mga agila, at dinala ko kayo sa akin. At ngayon kung sa pamamagitan ng pagdinig kayo ay makinig sa aking tinig, at kayo ay mag-ingat ng aking tipan, kayo ay magiging sa akin bayang natatangi mula sa lahat ng mga bansa; sapagkat akin ang lahat ng lupa. Kayo at magiging sa akin isang kaharian ng mga pari at banal na bansa; ang mga salitang ito sasabihin mo sa mga anak ng Israel. Dumating naman si Moises, at tinawag ang mga nakatatanda ng bayan; at inilagay sa harap nila ang lahat ng mga salitang ito, na iniutos sa kanila ng Diyos. Sumagot naman ang lahat ng mga tao nang magkakaisa, at sinabi nila, Lahat ng sinabi ng Diyos, gagawin namin at pakikinggan namin; at iniharap ni Moises ang mga salitang ito sa Diyos. Sinabi ng Panginoon kay Moises, narito ako ay dumarating sa iyo sa haligi ng ulap, upang marinig ng bayan na ako ay nagsasalita sa iyo, at sa iyo sila ay maniniwala magpakailanman; ibinabalita naman ni Moises ang mga salita ng bayan sa Panginoon. Sinabi ng Panginoon kay Moises, Bumaba ka at magbigay ng mahigpit na babala sa bayan, at linisin mo sila ngayon at bukas, at hayaan silang maglaba ng kanilang mga damit, at hayaan silang maging handa para sa ikatlong araw; sapagkat sa ikatlong araw bababa

ang Panginoon sa bundok ng Sinai, sa harap ng buong bayan. At ihihiwalay mo ang mga tao sa palibot, sinasabi, mag-ingat kayo para sa inyong sarili na huwag umakyat sa bundok, at humawak ng kahit ano nito; ang sinumang humawak ng bundok, sa kamatayan mamamatay. Hindi siya hihipuin ng kamay; sapagkat sa pamamagitan ng mga bato siya ay babatuhin, o sa pamamagitan ng palaso siya ay babaril; maging hayop o tao, hindi siya mabubuhay; kapag ang mga tinig at ang mga trumpeta at ang ulap ay umalis mula sa bundok, sila ay aakyat sa bundok. Bumaba nga si Moises mula sa bundok patungo sa mga tao, at pinabanal niya sila; at naglaba sila ng mga damit. At sinabi niya sa bayan, Maging handa kayo. Sa loob ng tatlong araw, huwag kayong lumapit sa babae. Nangyari nga sa ikatlong araw nang magmadaling-araw na, at nagkaroon ng mga tinig at mga kidlat at madilim na ulap sa ibabaw ng bundok ng Sinai; ang tinig ng trumpeta ay tumutunog nang malakas; at natakot ang lahat ng bayan na nasa kampo. At inilabas ni Moises ang mga tao tungo sa pagkikita ng Diyos mula sa kampo, at nagtayo sila sa ilalim ng bundok. Ang bundok ng Sinai ay umuusok na buo, dahil sa pagbaba ng Diyos sa ibabaw nito sa apoy; at umaangat ang usok, na parang usok ng hurno; at namangha nang labis ang lahat ng mga tao. Ang mga tunog ng trumpeta na sumusulong ay naging mas malakas na sobra. Si Moises ay nagsalita, at ang Diyos ay sumagot sa kanya sa pamamagitan ng tinig. Bumaba ang Panginoon sa bundok ng Sinai sa tuktok ng bundok, at tinawag ng Panginoon si Moises sa tuktok ng bundok, at umakyat si Moises. At sinabi ng Diyos kay Moises, nagsasabi, bumaba at magpatotoo nang lubos sa bayan, baka kailanman

lumapit sila sa Diyos upang makita, at mahulog mula sa kanila ang karamihan; At ang mga paring lumalapit sa Panginoon ang Diyos ay pabanalan, baka alisin ng Panginoon mula sa kanila. At sinabi ni Moises sa Diyos, hindi makakaakyat ang bayan sa bundok ng Sinai; ikaw kasi ay lubos na nagpatotoo sa amin, sinasabi, ihiwalay mo ang bundok, at pakabanalin mo ito. Sinabi naman sa kanya ng Panginoon, lumakad ka, bumaba ka, at umakyat ka ikaw at si Aaron kasama mo; ngunit ang mga pari at ang mga tao ay huwag pumilit umakyat patungo sa Diyos, baka lipulin sila ng Panginoon. Bumaba si Moises patungo sa mga tao, at nagsalita sa kanila.

20

At nagsalita ang Panginoon ng lahat ng mga salitang ito, sinasabi, Ako ang Panginoon na Diyos mo, na naglabas sa iyo mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bahay ng pagkaalipin. Hindi ka magkakaroon ng ibang mga diyos maliban sa akin. Hindi ka gagawa para sa iyong sarili ng imahe, ni ng anumang wangis ng lahat na nasa langit sa itaas, at ng lahat na nasa lupa sa ibaba, at ng lahat na nasa mga tubig sa ilalim ng lupa. Hindi ka yuyukod sa kanila, ni hindi ka maglilingkod sa kanila; ako kasi ay Panginoon ang Diyos mo, Diyos na mapanibughuin, ibinibigay ang mga kasalanan ng mga ama sa mga anak, hanggang ikatlo at ikaapat na salinlahi sa mga napopoot sa akin, at gumagawa ng awa sa libu-libong mga umiibig sa akin, at sa mga tumutupad ng mga utos ko. Hindi mo kukunin ang pangalan ng Panginoon na

Diyos mo nang walang kabuluhan; sapagkat hindi talagang aariing walang sala ng Panginoon na Diyos mo ang kumukuha ng pangalan niya nang walang kabuluhan. Alalahanin ang araw ng Sabbath upang gawing banal ito. Anim na araw magtrabaho ka, at gagawin mo ang lahat ng iyong mga trabaho. Ang ikapitong araw, sabbath para sa Panginoon mong Diyos; hindi ka gagawa sa araw na iyon ng anumang gawain, ikaw, at ang anak mong lalaki, at ang anak mong babae, ang alipin mong lalaki, at ang alipin mong babae, ang baka mo, at ang hayop na pasan mo, at lahat ng hayop mo, at ang dayuhang naninirahan sa gitna mo. Sa anim na araw kasi, ginawa ng Panginoon ang langit at ang lupa at ang dagat at lahat ng nasa kanila, at nagpahinga siya sa ikapitong araw; dahil dito, binasbasan ng Panginoon ang ikapitong araw at ginawa niya itong banal. Igalang mo ang iyong ama at ang iyong ina, upang maging mabuti sa iyo, at upang maging mahabang buhay ka sa ibabaw ng mabuting lupain, na ibinibigay sa iyo ng Panginoon na iyong Diyos. Hindi ka makikiapid. Hindi ka magnakaw. Hindi ka papatay. Hindi ka magbibigay ng bulaang patotoo laban sa iyong kapwa. Hindi mo nanaisin ang asawa ng iyong kapwa; hindi mo nanaisin ang bahay ng iyong kapwa, ni ang kanyang bukid, ni ang kanyang alipin, ni ang kanyang aliping babae, ni ang kanyang baka, ni ang kanyang asno, ni ang alinmang hayop niya, ni ang anumang pag-aari ng iyong kapwa. At ang lahat ng bayan ay nakakita ng tinig, at ng mga sulo, at ng tinig ng trumpeta, at ng bundok na umuusok; at ang lahat ng bayan ay natakot at tumayo sa malayo. At sinabi nila kay Moises, Ikaw ang magsalita sa amin, at huwag nang magsalita sa amin ang

Diyos, baka kami mamatay. At sinabi ni Moises sa kanila, Magpakatatag kayo; sapagkat dahil sa pagsubok sa inyo dumating ang Diyos sa inyo, upang maging ang takot sa kaniya sa loob ninyo, upang hindi kayo magkasala. Nakatayo ang mga tao mula sa malayo, at si Moises pumasok sa kadiliman kung saan naroon ang Diyos. Sinabi ng Panginoon kay Moises, Mga bagay na ito ay sasabihin mo sa sambahayan ni Jacob, at ipapahayag mo sa mga anak ni Israel: Kayo ay nakakita na mula sa langit ay nagsalita ako sa inyo. Hindi kayo gagawa para sa inyong mga sarili ng mga diyos na pilak, at mga diyos na ginto ay hindi kayo gagawa para sa inyong mga sarili. Altar mula sa lupa gagawin ninyo para sa akin, at mag-aalay kayo sa ibabaw nito ng mga handog na susunugin ninyo, at ng mga handog pangkaligtasan ninyo, at ng mga tupa, at ng mga guya ninyo sa bawat lugar, kung saan ko ipatatawag ang pangalan ko doon, at pupunta ako sa iyo, at pagpapalain kita. Kung at altar mula sa mga bato gagawin mo para sa akin, hindi mo itatayo ang mga ito na putol, sapagkat ang iyong kutsilyo ay inilagay mo sa kanila, at nadungisan na sila. Hindi ka aakyat sa pamamagitan ng mga hagdan papunta sa aking altar, upang hindi mo maihayag ang iyong kahubaran doon.

21

At ang mga ito ang mga kautusan na ilalagay mo sa harap nila. Kung makakuha ka ng alipin na Hebreo, anim na taon maglilingkod siya sa iyo; at sa ikapitong taon aalis siya na

malaya nang walang bayad. Kung siya mismo mag-isa pumasok, mag-isa rin siyang lalabas; pero kung may asawang pumasok kasama niya, lalabas din ang asawa niya. At kung ang panginoon ay magbigay sa kanya ng asawa, at manganak sa kanya ng mga anak na lalaki o mga anak na babae, ang asawa at ang mga anak ay magiging sa kanyang panginoon, at siya lamang ang lalabas. Kung sumagot ang alipin at magsabi, minahal ko ang amo ko, at ang asawa ko, at ang mga anak ko, hindi ako aalis na malaya; dadalhin siya ng kanyang amo sa husgado ng Diyos, at pagkatapos dadalhin niya siya sa pintuan sa haligi, at tutusukin ng kanyang amo ang tainga niya ng pansulok, at maglilingkod siya sa kanya magpakailanman. Kung pero may ibenta ang kanyang sariling anak na babae bilang katulong na babae, hindi siya aalis, tulad ng pagtakas ng mga babaeng alipin. Kung hindi siya makalugod sa kanyang panginoon, na para sa kanya siya itinalaga, tutubusin niya siya; ngunit sa dayuhang bansa hindi siya panginoon na magbenta sa kanya, dahil tumalikod siya sa kanya. Pero kung sa anak na lalaki itatalaga niya siya, ayon sa karapatan ng mga anak na babae gagawin niya sa kanya. Kung pero iba ang kunin niya para sa kanyang sarili, ang kailangan at ang damit at ang pakikisama niya ay hindi niya pagkakaitan. Pero kung ang tatlong ito ay hindi niya gawin para sa kanya, lalabas siya nang libre nang walang pilak. Kung saktan ng sinuman ang isang tao, at mamatay, sa kamatayan ipapatay siya. Ngunit hindi niya kusang-loob, kundi ang Diyos ay nagbigay sa kanyang mga kamay, bibigyan kita ng lugar kung saan tatakas ang pumatay. Kung pero may lumusob sa kapwa upang patayin siya sa

pamamagitan ng panlilinlang at tumakas, mula sa aking altar kukunin mo siya upang ipapatay. Sinumang sumuntok sa kanyang ama o sa kanyang ina ay ipapatay. Ang nagsasalita ng masama laban sa kanyang ama o ina ay mamamatay. Kung may magnakaw ng sinuman sa mga anak ng Israel, at pagkatapos apihin ay ipagbili siya, at masumpungan ito sa kanya, sa kamatayan ay mamatay siya. Kung nag-aaway ang dalawang lalaki, at saktan nila ang kapwa gamit ang bato o suntok, at hindi siya mamatay, pero mahiga sa kama, kung bumangon ang tao at maglakad sa labas gamit ang tungkod, walang sala ang sumaktan; pero bayaran niya ang kawalan ng trabaho niya, at ang panggagamot. Kung ang sinuman ay saktan ang alipin niya o ang babaeng alipin niya gamit ang pamalo, at mamatay sa ilalim ng mga kamay niya, sa pamamagitan ng katarungan siya ay parurusahan. Ngunit kung siya ay mabuhay sa loob ng isang araw o dalawa, huwag siyang ipanghiganti; sapagkat siya ay pag-aari niya. Kung maglaban ang dalawang lalaki, at masuntok nila ang babaeng buntis, at lumabas ang sanggol niya na hindi pa lubos na nabuo, parurusahan siya ng multa; ayon sa ipapataw ng asawa ng babae, magbabayad siya na may karangalan. Pero kung nabuo na ito, magbibigay siya ng kaluluwa kapalit ng kaluluwa, mata kapalit ng mata, ngipin kapalit ng ngipin, kamay kapalit ng kamay, paa kapalit ng paa, paso kapalit ng paso, sugat kapalit ng sugat, pasa kapalit ng pasa. Kung may isang tao na saktan ang mata ng alipin niya, o ang mata ng alilang babae niya, at bulagin ito, palalayin niya sila bilang kapalit ng mata nila. Kung bunutan niya ang ngipin ng alipin niya, o ang ngipin ng babaeng alipin niya, palalayain

niya sila bilang kapalit ng ngipin nila. Kung ang toro ay sumuway sa lalaki o babae at mamatay, sa mga bato babatuhin ang toro, at hindi kakainin ang karne niya; ngunit ang may-ari ng toro ay magiging walang sala. Kung ang toro ay sungero bago pa kahapon at bago pa ang ikatlong araw, at sila ay magpatotoo sa may-ari nito, at hindi niya ito lipulin, pero pumatay ng lalaki o babae, ang toro ay babatuhin, at ang may-ari nito ay papatayin din. Pero kung ipatong sa kanya ang tubos, magbibigay siya ng tubos para sa kaluluwa niya kung magkano man ang ipatong nila sa kanya. Kung pero sungayan nito ang isang anak na lalaki o anak na babae, ayon sa kautusang ito ay gagawin nila ito sa kanya. Kung ang toro ay sugurin ang isang bata o isang babaeng alipin, magbibigay ng tatlumpung didrachma na pilak sa kanilang panginoon, at ang toro ay babatuhin. Kung may isang tao na magbukas ng hukay o maghukay ng hukay, at hindi niya takpan ito, at mahulog doon ang isang guya o asno, ang may-ari ng hukay ay magbabayad, magbibigay ng pilak sa may-ari nila; at ang patay ay magiging sa kanya. Kung ang toro ng isang tao ay sumagat sa toro ng kapitbahay at ito ay mamatay, ibebenta nila ang torong buhay, at hahatiin nila ang pilak nito, at ang torong patay ay hahatiin nila. Kung nakilala na ang toro na siya ay sumusuwag bago pa ng kahapon at bago pa ng ikatlong araw, at nagsumbong na sa may-ari niya, at hindi niya ito winasak, magbabayad siya ng toro kapalit ng toro, at ang namatay ay magiging sa kanya. Kung ang isang tao ay magnakaw ng guya o tupa, at ito ay katayan o ipagbili, limang guya ang babayaran niya kapalit ng guya, at apat na tupa kapalit ng tupa.

22

Kung sa pagbubutas masumpungan ang magnanakaw, at nasapak at mamatay, hindi ito pagpatay para sa kanya. Ngunit kung sumisikat ang araw sa kanya, nagkasala siya, papatayin siya bilang kapalit; ngunit kung wala sa kanya, ipagbili siya kapalit ng ninakaw. Kung pero maiwan at masumpungan sa kamay niya ang ninakaw mula sa asno hanggang sa tupa na buhay, doble ang babayaran niya para sa mga iyon. Kung ang isang tao ay magpapastol sa bukid o ubasan, at pabayaan ang hayop niya na kumain sa ibang bukid, magbabayad siya mula sa kanyang bukid ayon sa ani nito; pero kung lahat ng bukid ay kinain, magbabayad siya ng pinakamahusay ng kanyang bukid at ng pinakamahusay ng kanyang ubasan. Kung ang apoy ay lumabas at makatagpo ng mga tinik, at masunog ang mga giikan o mga uhay ng butil o kapatagan, magbabayad ang nagpasiklab ng apoy. Kung ang isang tao ay magbigay sa kapwa niya ng pilak o mga sisidlan upang bantayan, at ito ay nakawin mula sa bahay ng taong iyon, kung matagpuan ang nagnakaw, siya ay magbabayad ng doble. Kung pero hindi makita ang nagnakaw, lalapit ang panginoon ng bahay sa harap ng Diyos, at magsusumpa na talaga hindi siya kumilos ng masama sa buong deposito ng kapwa, ayon sa bawat sinabi na kasalanan, tungkol sa guya at asno at tupa at damit at lahat ng pagkawala na inaangkin; ano man ito, sa harap ng Diyos darating ang hatol ng pareho, at ang nahuli sa pamamagitan ng Diyos, magbabayad ng doble sa kapwa. Kung ang isang tao ay magbigay sa kapwa niya

ng hayop na pambigat o guya o tupa o anumang hayop upang bantayan, at ito ay madurog o mamatay o mabihag, at walang sinuman ang makaalam, ang panunumpa ng Diyos ay magiging sa pagitan ng dalawa, na tunay na hindi siya kumilos ng masama sa buong deposito ng kapwa niya; at ganito tatanggapin ng may-ari nito, at hindi siya magbabayad. Kung pero nanakaw ito sa kanya, magbabayad siya sa may-ari; Kung pero napunit ng hayop, dadalhin niya ito sa bangkay, at hindi magbabayad. Kung hihilingin ng sino mula sa kapitbahay, at madurog o mamatay o maging bihag, at ang may-ari ay hindi kasama niya, magbabayad. Pero kung ang panginoon ay kasama niya, hindi siya magbabayad; pero kung upahang manggagawa siya, magiging sa kanya kapalit ng upa niya. Kung may sinumang dayain ang isang dalaga na walang kasintahan, at mahiga kasama niya, bibigyan niya ng dote siya para maging asawa niya. Kung pero tumatanggi siya nang tumatanggi, at hindi nais ng ama niya na ibigay siya sa kanya bilang asawa, magbabayad siya ng pilak sa ama ayon sa kung magkano ang dote ng mga dalaga. Hindi ninyo pabubuhaying ang mga mangkukulam at mamamatay-tao. Sinumang natutulog kasama ng hayop ay papatayin ninyo hanggang mamatay. Ang naghahain sa mga diyos ay sa pamamagitan ng kamatayan ay lubos na wawasakin, maliban lamang sa Panginoon. At huwag ninyong apihin ang dayuhan, ni huwag ninyong pahirapan siya; sapagkat kayo ay mga dayuhan sa lupain ng Ehipto. Huwag ninyong pahirapan ang sinumang balo at ulila. Kung at sa kasamaan apihin ninyo sila, at sumigaw at tumawag sila sa akin, sa pagdinig talagang dinggin ko ang tinig nila, at magagalit ako sa galit, at papatayin

ko kayo sa espada, at magiging mga balo ang mga asawa ninyo, at mga ulila ang mga anak ninyo. Kung magpapahiram ka ng pilak sa kapatid mong mahirap na kasama mo, hindi mo siya pipilitin, hindi ka maglalagay ng tubo sa kanya. Kung kunin mo bilang sangla ang damit ng kapwa, bago takipsilim ng araw ibabalik mo sa kanya; Sapagkat ito ay takip niya, ito lamang ang damit ng kahubaran niya; saan siya matutulog? Kung kaya sumigaw siya sa akin, pakikinggan ko siya; mahabagin kasi ako. Ang mga Diyos ay hindi mo magsasalitang masama, at ang pinuno ng iyong bayan ay hindi mo masasamang sasabihin. Ang mga unang bunga ng iyong giikan at pisaan ng ubas hindi mo ipagpapaliban; ang mga panganay ng iyong mga anak na lalaki ibibigay mo sa akin. Ganito gagawin mo sa iyong guya at sa iyong tupa at sa iyong hayop na pasan: pitong araw magiging kasama ang ina, pero sa ikawalong araw ibibigay mo sa akin ito. At kayo ay magiging banal na mga tao sa akin; at laman na pinagpira-piraso ng mga hayop ay hindi ninyo kakainin, sa aso itapon ninyo ito.

23

Huwag kang tatanggap ng walang kabuluhang balita; huwag kang papayag na makiisa sa di-makatarungan upang maging di-makatarungang saksi. Hindi ka makikisama sa nakakarami para sa kasamaan; hindi ka makikisama sa karamihan upang lumihis kasama ng nakakarami, upang gawing lihis ang hatol. At hindi mo kakaawaan ang mahirap sa paghuhukom. Kung

makasalubong mo ang baka ng kaaway mo, o ang asno niya na naligaw, ibabalik mo ito sa kanya. Kung makita mo ang hayop na pasan ng kaaway mo na nabagsak sa ilalim ng kargada nito, hindi ka dadaan lang dito, kundi tutulungan mo siyang itayo ito kasama niya. Hindi mo babaluktuting ang hatol ng mahirap sa kanyang paghatol. Mula sa lahat ng salitang hindi makatarungan ay lalayo ka; ang walang sala at makatarungan ay hindi mo papatayin; at hindi mo bibigyang-katwiran ang walang takot sa Diyos dahil sa mga regalo. At hindi ka tatanggap ng mga regalo; sapagkat ang mga regalo ay bumubulag sa mga mata ng nakakakita, at sinisira ang mga salitang makatarungan. At huwag ninyong apihin ang dayuhan; sapagkat alam ninyo ang kaluluwa ng dayuhan; kayo mismo ay mga dayuhan sa lupain ng Ehipto. Anim na taon magtatanim ka sa iyong lupa, at titipunin mo ang mga bunga nito. Sa ikapito gagawin mo ang pagpapakawala, at pahahingahin mo ito, at kakain ang mga mahirap ng bansa mo; at ang natitirang mga bagay ay kakainin ng mga mailap na hayop; ganito gagawin mo sa iyong ubasan, at sa iyong halamanan ng olibo. Anim na araw gagawin mo ang mga gawain mo, pero sa ikapitong araw ay pahinga; upang makapagpahinga ang baka mo at ang hayop mong pampasan, at upang makapagpahingahon ang anak ng alilang babae mo at ang dayuhan. Lahat ng mga bagay na sinabi ko sa inyo, ingatan ninyo; at ang pangalan ng ibang mga diyos ay hindi ninyo aalalahanin, ni hindi ito maririnig mula sa bibig ninyo. Tatlong panahon sa taon ay ipagdiwang ninyo para sa akin. Ang pista ng mga tinapay na walang lebadura ay ingatan ninyong gawin; pitong araw kayong kakain ng tinapay na walang lebadura, gaya

ng iniutos ko sa iyo ayon sa panahon ng buwan ng mga bago; sapagkat sa panahong iyon lumabas ka mula sa Ehipto; hindi ka makikita sa harap ko nang walang dala. At gagawin mo ang pista ng ani ng mga unang bunga ng iyong mga gawa, kung ano ang itatanim mo sa iyong bukid, at pista ng pagtatapos sa paglabas ng taon sa pagtitipon ng iyong mga gawa mula sa iyong bukid. Tatlong beses sa taon makikita ang bawat lalaki mo sa harap ng Panginoon mong Diyos. Kapag nga itataboy ko ang mga bansa mula sa harapan mo, at palalaparin ko ang mga hangganan mo, hindi ka mag-aalay sa ibabaw ng lebadura ng dugo ng handog ko, ni hindi matutulog ang taba ng pista ko hanggang umaga. Ang mga unang bunga ng mga unang produkto ng lupain mo ay dadalhin mo sa bahay ng Panginoon na Diyos mo; hindi mo papakuluan ang tupa sa gatas ng kaniyang ina. At narito, ako ay nagsusugo ng aking mensahero sa harap ng iyong mukha, upang bantayan ka niya sa daan, upang maipasok ka niya sa lupain na aking inihanda para sa iyo. Mag-ingat ka para sa iyong sarili, at makinig ka sa kanya, at huwag kang sumuway sa kanya, sapagkat hindi siya aatras sa iyo; sapagkat ang aking pangalan ay nasa kanya. Kung sa pamamagitan ng pakikinig kayo ay makinig sa aking tinig, at gagawin mo ang lahat ng anumang iuutos ko sa iyo, at iingatan ninyo ang aking tipan, kayo ay magiging sa akin isang bayang tanging pag-aari mula sa lahat ng mga bansa; sapagkat akin ang buong daigdig; ngunit kayo ay magiging sa akin isang maharlikang pagkasaserdote, at isang banal na bansa; ang mga salitang ito ay sasabihin mo sa mga anak ng Israel, kung sa pamamagitan ng pakikinig kayo ay makinig sa aking tinig, at

gagawin ninyo ang lahat ng anumang sasabihin ko sa iyo, ako ay magiging kaaway sa iyong mga kaaway, at ako ay tutol sa mga tumutol sa iyo. Maglalakad nga ang mensahero ko na nangunguna sa iyo, at dadalhin ka niya sa Amoreo, at Heteo, at Perezeo, at Cananeo, at Gergeseo, at Heveo, at Jebuseo, at wawasakin ko sila. Hindi ka sasamba sa kanilang mga diyos, ni hindi ka maglilingkod sa kanila; hindi ka gagawa ayon sa kanilang mga gawa; kundi lubos mong wawasakin, at lubos mong dudurugin ang kanilang mga haligi. At maglilingkod ka sa Panginoon na Diyos mo, at pagpapalain ko ang iyong tinapay at ang iyong alak at ang iyong tubig, at iaalis ko ang sakit mula sa inyo. Walang magiging baog, ni baog sa lupain mo; ang bilang ng mga araw mo ay pupunuin ko. At ipapadala ko ang takot na nangunguna sa iyo, at patatakbuhin ko sa takot ang lahat ng mga bansa na iyong pinasok; at gagawin ko ang lahat ng iyong mga kalaban na tumakas. At ipapadala ko ang mga putakti una sa iyo; at palalayasin mo ang mga Amoreo, at ang mga Hivita, at ang mga Cananeo, at ang mga Heteo mula sa iyo. Hindi ko sila itatakboy sa loob ng isang taon, upang ang lupain ay hindi maging ilang, at ang mga mailap na hayop ng lupain ay hindi dumami sa iyo. Unti-unti ko silang itatakboy mula sa iyo, hanggang sa dumami ka at mamanahin mo ang lupain. At ilalagay ko ang mga hangganan mo mula sa Pulang Dagat, hanggang sa Dagat ng mga Filisteo; at mula sa ilang, hanggang sa dakilang Ilog Eufrates; at ibibigay ko sa mga kamay ninyo ang mga naninirahan sa lupain, at palalayasin ko sila mula sa iyo. Hindi ka gagawa ng tipan sa kanila at sa kanilang mga diyos. At hindi sila mananahan sa lupain mo, upang hindi ka nila

pagkasalanan laban sa akin; sapagkat kung maglingkod ka sa kanilang mga diyos, ang mga ito ay magiging hadlang sa iyo.

24

At sinabi niya kay Moises, Umakyat kayo sa Panginoon, ikaw at si Aaron at si Nadab at si Abihu at pitumpung matatanda ng Israel, at sasamba kayo sa Panginoon mula sa malayo. At si Moises lang mag-isa ang lalapit sa Diyos, pero sila ay hindi lalapit, at ang mga tao ay hindi aakyat kasama nila. Pumasok si Moises, at ikwinento sa bayan ang lahat ng mga salita ng Diyos at ang mga kautusan; at sumagot ang lahat ng bayan ng isang tinig, sinasabi, Lahat ng mga salitang sinalita ng Panginoon, gagawin namin at pakikinggan namin. At isinulat ni Moises ang lahat ng mga salita ng Panginoon; at pagkagising ng maaga ni Moises sa umaga, nagtayo siya ng altar sa ilalim ng bundok, at labindalawang bato para sa labindalawang lipi ng Israel. At ipinadala niya ang mga binata ng mga anak ng Israel, at nag-alay sila ng mga handog na susunugin, at nag-alay sila ng handog ng kapayapaan ng mga guya sa Diyos. Pagkatapos kumuha ni Moises ng kalahati ng dugo, ibinuhos niya ito sa mga mangkok na panghalo, at ang kalahati ng dugo ay ibinuhos niya sa altar. At matapos kunin ang aklat ng tipan, binasa niya ito sa pandinig ng bayan; at sinabi nila, lahat ng sinabi ng Panginoon, gagawin namin at susundin namin. Pagkatapos kunin ni Moises ang dugo, winisik niya ito sa bayan, at sinabi, Narito ang dugo ng tipan, na ginawa ng Panginoon sa inyo tungkol sa lahat ng

mga salitang ito. At umakyat sina Moises at Aaron at Nadab at Abihu at pitumpu ng mga matatanda ng Israel. At nakita nila ang lugar kung saan nakatayo ang Diyos ng Israel; at ang ilalim ng kanyang mga paa, parang gawa ng laryo ng sapiro, at parang anyo ng kalangitan sa kalinisan. At sa mga pinili ng Israel, hindi nawala kahit isa; at nakita sila sa lugar ng Diyos, at kumain at uminom sila. At sinabi ng Panginoon kay Moises, umakyat ka sa akin sa bundok, at manatili ka roon; at ibibigay ko sa iyo ang mga tipak na bato, ang batas at ang mga utos, na isinulat ko upang ipabatas sa kanila. At tumayo si Moises at si Josue na nakatayo sa tabi niya, umakyat sila sa bundok ng Diyos. At sa mga nakatatanda sinabi nila, manatili kayo dito, hanggang bumalik kami sa inyo; at narito si Aaron at si Hur kasama ninyo; kung may sinuman magkaroon ng paghatol, lumapit sila sa kanila. At umakyat sina Moises at Josue sa bundok at tinakpan ng ulap ang bundok. At bumaba ang kaluwalhatian ng Diyos sa bundok ng Sinai, at tinakpan ito ng ulap ng anim na araw; at tinawag ng Panginoon si Moises sa ikapitong araw mula sa gitna ng ulap. Ang anyo ng kaluwalhatian ng Panginoon, parang apoy na nagniningas sa ibabaw ng tuktok ng bundok, sa harapan ng mga anak ng Israel. At pumasok si Moises sa gitna ng ulap, at umakyat sa bundok; at naroon siya sa bundok ng apatnapung araw at apatnapung gabi.

25

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, nagsasabi, Sabihin mo

sa mga anak ng Israel, at kunin ninyo ang mga unang bunga mula sa lahat, sa mga taong kalulugdan ng kanilang puso, at tatanggapin ninyo ang aking mga unang bunga. At ito ay ang unang handog, na inyong tatanggapin mula sa kanila: ginto, at pilak, at tanso, at hyacinth, at purpura, at pulang matingkad na doble, at pinong lino na hinabi, at mga buhok ng kambing, at mga balat ng mga tupa na tinina ng pula, at mga balat na asul, at mga kahoy na hindi nabulok, at mga bato ng Sardius, at mga bato para sa ukit para sa ephod, at ang mahabang damit. At gagawa ka para sa akin ng santuwaryo, at papakita ako sa gitna ninyo. At gagawin mo para sa akin ayon sa lahat ng ipinakikita ko sa iyo sa bundok, ang halimbawa ng tolda, at ang halimbawa ng lahat ng mga kasangkapan nito; ganito gagawin mo. At gagawa ka ng kaban ng patotoo mula sa kahoy na hindi nabulok, dalawang kubit at kalahati ang haba, at isang kubit at kalahati ang lapad, at isang kubit at kalahati ang taas. At babalutin mo ito ng dalisay na ginto, sa loob at sa labas babalutin mo ito ng ginto; at gagawa ka para dito ng mga gintong moldura na pinilipit sa palibot. At gagawa ka para dito ng apat na singsing na ginto, at ilalagay mo sa apat na gilid; dalawang singsing sa isang gilid, at dalawang singsing sa ikalawang gilid. Gagawa ka ng mga poste mula sa kahoy na hindi nabulok, at babalutin mo sila ng ginto. At ipapasok mo ang mga poste sa mga singsing na nasa mga gilid ng kaban, upang buhatin ang kaban sa pamamagitan nila. Ang mga poste ay magiging hindi gumagalaw sa mga singsing ng kaban. At ilalagay mo sa loob ng kaban ang mga patotoo na ibibigay ko sa iyo. At gagawa ka ng luklukan ng awa na takip na gawa sa

dalisay na ginto, dalawang siko at kalahati ang haba, at isang siko at kalahati ang lapad. At gagawa ka ng dalawang kerubin na ginto na pinukpok, at ilalagay mo sila sa parehong mga gilid ng luklukan ng awa. Gagawin ang isang kerubin mula sa gilid na ito, at isang kerubin mula sa pangalawang gilid ng luklukan ng awa; at gagawin mo ang dalawang kerubin sa ibabaw ng dalawang gilid. Ang mga kerubin ay magiging nakaladlad ang mga pakpak mula sa itaas, naglilililim sa pamamagitan ng mga pakpak nila sa ibabaw ng luklukan ng awa, at ang mga mukha nila ay sa isa't isa, sa luklukan ng awa ay magiging ang mga mukha ng mga kerubin. At ilalagay mo ang luklukan ng awa sa ibabaw ng kaban mula sa itaas, at sa loob ng kaban ilalagay mo ang mga patotoo na ibibigay ko sa iyo. At makikilala ako sa iyo mula doon, at magsasalita ako sa iyo mula sa itaas ng luklukan ng awa sa pagitan ng dalawang kerubin, na nasa ibabaw ng kaban ng patotoo, at ayon sa lahat ng mga bagay na aking iuutos sa iyo para sa mga anak ng Israel. At gagawa ka ng mesang ginto ng dalisay na ginto, dalawang kubit ang haba, at isang kubit ang lapad, at isang kubit at kalahati ang taas. At gagawa ka para dito ng mga twisted na moldings na ginto sa palibot; at gagawa ka para dito ng rim na isang palad ang laki sa palibot; At gagawa ka ng twisted na maliit na molding para sa rim sa palibot. At gagawa ka ng apat na singsing na ginto, at ilalagay mo ang apat na singsing sa apat na bahagi ng mga paa nito sa ilalim ng korona. At ang mga singsing ay magiging para sa mga baras na pangbuhat, upang mabuhatin sa pamamagitan nila ang mesa. At gagawin mo ang mga poste mula sa kahoy na hindi nabulok, at babalutin mo sila ng dalisay na ginto, at dadalhin sa

pamamagitan nila ang mesa. At gagawin mo ang mga mangkok nito, at ang mga insensaryo, at ang mga sisidlan ng handog na inumin, at ang mga tasa, na kung saan ibubuhos mo sa mga iyon; mula sa dalisay na ginto gagawin mo ang mga iyon. At ilalagay mo sa ibabaw ng mesa ang mga tinapay ng presensya sa harap ko nang palagi. At gagawin mo ang isang ilawan mula sa dalisay na ginto, gagawin mo ang ilawan na pukpok; ang tangkay nito, at ang mga sanga, at ang mga mangkok, at ang mga bukol, at ang mga liryo ay magmumula sa kaniya. Anim na sanga ang lumalabas mula sa mga gilid, tatlong sanga ng ilawan mula sa isang gilid nito, at tatlong sanga ng ilawan mula sa pangalawang gilid. At tatlong mangkok na hinugis na parang almendras; sa isang sanga may bilog na bukol at liryo; ganoon sa anim na sanga na lumalabas mula sa ilawan. At sa ilawan ay apat na mangkok na hinubog na parang almendras; sa isang sanga ang mga bola, at ang mga lirio nito. Ang bola sa ilalim ng dalawang sanga mula dito; at ang bola sa ilalim ng apat na sanga mula dito; ganito para sa anim na sanga na lumalabas mula sa ilawan; at sa ilawan ay apat na mangkok na hinubog na parang bulaklak ng almendras. Ang mga bukol at ang mga sanga ay mula sa kanya; buo itong hinampas na gawa mula sa iisang dalisay na ginto. At gagawin mo ang pitong ilawan nito; at ilalagay mo ang mga ilawan, at magliliwanag sila mula sa isang mukha. At ang takip nito, at ang mga patungan nito mula sa dalisay na ginto ay gagawin mo. Lahat ng mga sisidlang ito ay isang talento ng dalisay na ginto. Tingnan mo, gagawin mo ayon sa anyo na ipinakita sa iyo sa bundok.

26

At gagawin mo ang tolda na may sampung kurtina mula sa pinong lino na pinilipit, at bughaw, at purpura, at pula na pinilipit na may kerubin; gawa ng manghahabi gagawin mo ang mga ito. Ang haba ng isang kurtina ay dalawampu't walong kubit, at ang lapad ng isang kurtina ay apat na kubit; ang parehong sukat ay magiging para sa lahat ng mga kurtina. Limang kurtina ay magiging magkakadikit, ang isa sa isa; at limang kurtina ay magiging magkakadugtong, ang isa sa isa. At gagawa ka sa kanila ng mga kawit na asul sa gilid ng kurtina ng isa, mula sa isang bahagi tungo sa pagdugtong; at ganoon gagawa ka sa gilid ng kurtina ng panlabas sa ikalawang pagdugtong. Limampung kawit ang gagawin mo sa isang kurtina, at limampung kawit ang gagawin mo mula sa bahagi ng kurtina ayon sa pagdugtong ng ikalawa, magkaharap na nakakapit sa isa't isa sa bawat isa. At gagawa ka ng limampung singsing na ginto; at isusugpong mo ang mga kurtina, ang isa sa isa, gamit ang mga singsing; at magiging isa ang tolda. At gagawa ka ng mga tabing na balahibo bilang takip sa ibabaw ng tolda; labing-isang tabing ang gagawin mo sa kanila. Ang haba ng isang kurtina, tatlumpung kubit, at apat na kubit ang lapad ng isang kurtina; ang parehong sukat ay magiging sa labinisang kurtina. At pagdugtungin mo ang limang kurtina sa iisa, at ang anim na kurtina sa iisa; at tutuklupin mo ng doble ang ikaanim na kurtina sa harapan ng tolda. At gagawa ka ng limampung kawit sa gilid ng kurtina ng una, ang nasa gitna ayon sa

pagdugtong; at limampung kawit gagawa ka sa gilid ng kurtina, ang nagdudugtong ng pangalawa. At gagawa ka ng limampung singsing na tanso, at isusugpong mo ang mga singsing sa mga kawit, at isusugpong mo ang mga tabing, at magiging isa ito. At ilalagay mo ang labis sa mga balat ng tolda; ang kalahati ng balat na natitira ay itatakip mo sa labis ng mga balat ng tolda, itatakip mo sa likuran ng tolda. Isang siko mula dito, at isang siko mula dito, mula sa lumalampas ng mga tabing, mula sa haba ng mga tabing ng tolda; magiging tumatakip sa mga gilid ng tolda sa magkabilang panig, upang makatakip. At gagawa ka ng takip para sa tolda na mga balat ng mga lalaking tupa na tinina ng pula, at mga pantakip na mga balat na kulay-asul sa itaas. At gagawa ka ng mga haligi ng tolda mula sa kahoy na hindi nabulok. Sampung siko ang gagawin mong isang haligi, at isang siko at kalahati ang lapad ng isang haligi. Dalawang maliit na sulok ang bawat isang haligi, tumutugma ang isa sa isa; ganito gagawin mo sa lahat ng mga haligi ng tolda. At gagawa ka ng mga haligi para sa tolda, dalawampung haligi sa gilid na patungo sa Hilaga. At gagawa ka ng apatnapung tanan na pilak para sa dalawampung haligi; dalawang tanan sa isang haligi para sa parehong mga bahagi nito; at dalawang tanan sa isang haligi para sa parehong mga bahagi nito. At ang pangalawang gilid na patungo sa Timog, dalawampung haligi, at apatnapung base nila na pilak; dalawang base para sa isang haligi sa parehong bahagi nito, at dalawang base para sa isang haligi sa parehong bahagi nito. At sa likuran ng tolda, ayon sa bahaging patungo sa dagat, gagawa ka ng anim na haligi. At gagawa ka ng dalawang haligi sa mga sulok ng tolda mula sa likurang bahagi.

At magiging pantay mula sa ibaba; ayon sa pareho, sila ay magiging pantay mula sa mga ulo tungo sa isang pagtatagpo; ganito gagawin mo sa parehong dalawang sulok; hayaan silang maging pantay. At magiging walo ang mga haligi, at ang mga tungtungan nila ay pilak na labing-anim; dalawang tungtungan para sa isang haligi sa parehong mga bahagi nito, at dalawang tungtungan para sa isang haligi. At gagawa ka ng mga baras mula sa mga kahoy na hindi nabulok; lima para sa isang haligi mula sa isang bahagi ng tolda, at limang baras para sa haligi sa isang gilid ng tolda na pangalawa, at limang baras para sa haligi sa likurang gilid ng tolda na patungo sa dagat. At ang baras na nasa gitna sa pagitan ng mga haligi ay hayaang dumaan mula sa isang gilid hanggang sa kabilang gilid. At ang mga haligi babalutin mo ng ginto; at ang mga singsing gagawin mo na ginto, kung saan ipapasok mo ang mga baras; at babalutin mo ng ginto ang mga baras. At itayo mo ang tolda ayon sa anyong ipinakita sa iyo sa bundok. At gagawin mo ang kurtina mula sa asul, at purpura, at pulang pinilipit, at pinong linong hinabi; gawang habi gagawin mo ito na may kerubin. At ilalagay mo ito sa ibabaw ng apat na haligi na hindi nabulok na binalot ng ginto, at ang mga ulo nila ay ginto, at ang apat na base nila ay pilak. At ilalagay mo ang kurtina sa mga haligi; at dadalhin mo roon sa loob ng kurtina ang kaban ng patotoo; at ihihiwalay ng kurtina para sa inyo ang Banal at ang Kabanal-banalan. At tatakpan mo ng tabing ang kaban ng patotoo sa banal ng mga banal. At ilalagay mo ang mesa sa labas ng tabing, at ang ilawan sa tapat ng mesa sa bahagi ng tolda na patungo sa Timog; at ilalagay mo ang mesa sa bahagi ng tolda na patungo sa Hilaga.

At gagawa ka ng tabing para sa pintuan ng tolda mula sa asul, at lila, at pula na pinili, at pinong lino na pinili, gawa ng mangbuburda. At gagawa ka para sa tabing ng limang haligi, at babalutin mo sila ng ginto, at ang mga ulo nila ay ginto, at tutunawin mo para sa kanila limang tuntungang tanso.

27

At gagawa ka ng altar mula sa kahoy na hindi nabulok, limang kubit ang haba, at limang kubit ang lapad; parisukat ang magiging altar, at tatlong kubit ang taas nito. At gagawin mo ang mga sungay sa ibabaw ng apat na sulok; mula dito magiging ang mga sungay, at tatakpan mo ang mga ito ng tanso. At gagawin mo ang gilid para sa altar; at ang takip nito, at ang mga mangkok nito, at ang mga pangkarne na kawit nito, at ang suuban nito; at lahat ng mga sisidlan nito ay gagawin mo na tanso. At gagawa ka para sa kanya ng salaan na gawa ng network na tanso at gagawa ka para sa salaan ng apat na singsing na tanso sa ilalim ng apat na gilid. At ilalagay mo sila sa ilalim ng salaan ng altar mula sa ibaba; at ang salaan ay aabot hanggang sa kalahati ng altar. At gagawa ka ng mga poste para sa altar mula sa kahoy na hindi nabulok, at babalutin mo sila ng tanso. At ipapasok mo ang mga poste sa mga singsing; at hayaan na ang mga poste ay nasa tagiliran ng altar sa pagbuhat nito. Hukaw na pinagsama-samang tabla ang gagawin mo; ayon sa ipinakita sa iyo sa bundok, ganoon gagawin mo ito. At gagawa ka ng looban para sa tolda; sa panig na patungo sa Timog-Kanluran, mga tabing ng

looban mula sa pinong lino na pinilipit; ang haba ay isang daang siko para sa isang panig. At ang kanilang mga haligi ay dalawampu, at ang kanilang mga tungtungan ay dalawampung tanso, at ang kanilang mga singsing at ang kanilang mga kawit ay pilak. Kaya sa gilid na dakong silangan, mga layag na isang daang siko ang haba; at ang kanilang mga haligi ay dalawampu, at ang kanilang mga tungtungan ay dalawampung tanso; at ang mga singsing at ang mga kawit ng mga haligi, at ang kanilang mga tungtungan ay binalot ng pilak. Ang lapad naman ng looban sa dakong dagat ay limampung siko, ang mga haligi nila ay sampu, at ang mga tungtungan nila ay sampu. At ang lapad ng looban na patungo sa Timog, mga tabing na limampung siko; ang kanilang mga haligi ay sampu, at ang kanilang mga tungtungan ay sampu. At labinlimang kubiko ang taas ng mga tabing sa isang gilid; tatlong haligi nila, at tatlong base nila. At ang pangalawang gilid, labinlimang kubit ang taas ng mga kurtina; tatlong haligi nila, at tatlong pundasyon nila. At sa pintuan ng looban ay may takip; dalawampung kubit ang taas, mula sa asul, at lila, at pula na pinilipit, at pinong lino na pinilipit, sa sari-saring gawa ng manbuburda; mga haligi nila ay apat, at ang mga tungtungan nila ay apat. Lahat ng mga haligi ng looban sa palibot ay binalutan ng pilak, at ang mga ulo nila ay pilak, at ang mga tungtungan nila ay tanso. Ang haba ng looban ay isang daan sa isang daan, at ang lapad ay limampu sa limampu, at ang taas ay limang kubit mula sa pinong linong pinili, at ang mga tungtungan nila ay tanso. At ang buong konstruksyon at lahat ng mga kasangkapan at ang mga tulos ng looban ay yari sa tanso. At ikaw, mag-utos sa mga anak ng Israel,

at kunin nila para sa iyo ang langis mula sa mga olibo na walang lees, dalisay, binayo para sa ilaw upang sunugin, upang ang ilawan ay masunog na palagi sa tolda ng patotoo; sa labas ng tabing na nasa ibabaw ng tipan, susunugin ito ni Aaron at ang kanyang mga anak mula sa gabi hanggang umaga, sa harap ng Panginoon, batas na walang hanggan para sa inyong mga salinlahi mula sa mga anak ng Israel.

28

At ikaw ay magpalapit sa iyong sarili si Aaron na kapatid mo, at ang mga anak niya, mula sa mga anak ng Israel, upang maglingkod bilang mga pari sa akin, si Aaron, at si Nadab, at si Abihu, at si Eleazar, at si Ithamar, mga anak ni Aaron. At gagawa ka ng banal na kasuutan para kay Aaron na kapatid mo para sa karangalan at kaluwalhatian. At ikaw, magsalita sa lahat ng mga matalino sa isip, na sila ay aking pinuno ng espiritu ng karunungan at ng pang-unawa; at gagawin nila ang banal na kasuutan ni Aaron para sa banal na paglilingkod, kung saan siya ay maglilingkod bilang pari sa akin. At ito ang mga kasuutan na kanilang gagawin: ang pektoral, at ang epod, at ang mahabang balabal, at tunika na hinabi, at turbante, at sinturon; at gagawa sila ng mga banal na kasuutan para kay Aaron at para sa kanyang mga anak upang maglingkod bilang mga saserdote sa akin. At sila mismo ay kukuha ng ginto, at ng hyacinth, at ng purpura, at ng matingkad na pula, at ng pinong lino. At gagawin nila ang epod mula sa pinong lino na pinilipit, gawang hinabi ng

mangbuburda. Dalawang piraso ng balikat na nagsasama ay magiging para sa kanya, ang isa ay nakakabit sa isa, sa dalawang bahagi. At ang tela ng mga balikat na nasa kaniya, ayon sa paggawa nito, ay magiging mula sa kaniya—mula sa dalisay na ginto, at bughaw, at purpura, at pula na hinabi, at pinong lino na hinabi. At kukuha ka ng dalawang bato, mga bato ng esmeralda, at uukitin mo sa kanila ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ng Israel. Anim na pangalan sa ibabaw ng isang bato, at ang anim na natitirang pangalan sa ibabaw ng ikalawang bato ayon sa kanilang mga pinagmulan. Gawain ng sining ng pagputol ng bato; ukit ng tatak, uukitin mo ang dalawang bato ayon sa mga pangalan ng mga anak ng Israel. At ilalagay mo ang dalawang bato sa mga balikat ng epod; mga bato ng alaala ang mga ito para sa mga anak ng Israel; at dadalhin ni Aaron ang mga pangalan ng mga anak ng Israel sa harap ng Panginoon sa kanyang dalawang balikat, bilang alaala tungkol sa kanila. At gagawa ka ng mga maliit na kalasag mula sa dalisay na ginto. At gagawa ka ng dalawang kwintas na pinilipit mula sa dalisay na ginto, halo sa mga bulaklak, gawa ng paghahabing; at ilalagay mo ang mga kwintas na pinilipit na hinabi sa mga maliit na kalasag, sa kanilang mga piraso sa balikat mula sa harapan. At gagawin mo ang pektoral ng mga paghatol, gawa ng mang-buburda; ayon sa disenyo ng epod gagawin mo ito mula sa ginto, at asul, at purpura, at pula na pinulupot, at pinong lino na pinulupot. Gagawin mo itong parisukat; magiging doble ito, isang dangkal ang haba nito, at isang dangkal ang lapad. At ihahabi mo sa kaniya ang telang may mga batong apat na hanay; ang hanay ng mga bato ay

magiging sardio, topasyo, at esmeralda, ang unang hanay. At ang ikalawang hanay: karbuŋkulo, at sapiro, at haspe. At ang ikatlong hanay, ligure, agata, ametista. At ang ikaapat na hanay, krisólito, at berilo, at oniks, nabalot sa ginto, nakatali sa ginto; hayaan silang maging ayon sa kanilang hanay. At ang mga bato ay maging mula sa mga pangalan ng mga anak ng Israel, labindalawa ayon sa mga pangalan nila; mga ukit ng mga tatak, bawat isa ayon sa pangalan, ay maging para sa labindalawang lipi. At gagawa ka sa ibabaw ng orakulo ng mga tanikala na magkasalukob, gawang parang kadena mula sa dalisay na ginto. At dadalhin ni Aaron ang mga pangalan ng mga anak ng Israel sa pektoral ng paghatol sa kanyang dibdib, kapag pumapasok sa banal na lugar bilang alaala sa harap ng Diyos. At ilalagay mo sa ibabaw ng pektoral ng paghatol ang pahayag at ang katotohanan; at ito ay magiging sa ibabaw ng dibdib ni Aaron, kapag siya ay pumapasok sa banal na lugar sa harap ng Panginoon; at dadalhin ni Aaron ang mga paghatol ng mga anak ni Israel sa ibabaw ng kanyang dibdib sa harap ng Panginoon nang palagi. At gagawin mo ang isang damit-panlooban na hanggang paa, buong kulay-asul. At ang butas nito ay magiging nasa gitna, may gilid na paikot ng butas, gawa ng manghahabi, ang pagdugtong na hinabi na magkasama mula dito, upang hindi mapunit. At gagawin mo sa ilalim ng laylayan ng tunika mula sa ibaba, na parang namumulaklak na granada, mga granada mula sa asul, at lila, at pula na pinulupot, at pinong lino na pinulupot, sa ilalim ng laylayan ng tunika paikot; ang parehong uri, mga granada na ginto, at mga kampana sa pagitan ng mga ito paikot. Mula sa gintong kampanilya kasama ng maliit

na granada, at bulaklak sa ibabaw ng laylayan ng tunika paikot. At si Aaron ay maririnig ang kanyang tinig sa paglilingkod, kapag pumapasok sa banal sa harap ng Panginoon, at kapag lumalabas, upang hindi siya mamatay. At gagawa ka ng isang platang gintong dalisay at uukitin mo sa kaniya ang ukitan ng tatak Kabanalan ng Panginoon At ilalagay mo ito sa ibabaw ng asul na pinilipit; at magiging sa ibabaw ng turbante, sa harapan ng turbante magiging ito. At magiging sa noo ni Aaron; at aalisin ni Aaron ang mga kasalanan ng mga banal na bagay, gaano man karami ang babanal-banalin ng mga anak ng Israel sa bawat handog ng kanilang mga banal na bagay; at magiging sa noo ni Aaron nang palagi upang tanggap sila sa harap ng Panginoon. At ang mga palawit ng mga tunika ay mula sa pinong lino; at gagawin mo ang turbante na yari sa pinong lino; at gagawin mo ang sinturon, gawa ng mang-buburda. At para sa mga anak na lalaki ni Aaron, gagawa ka ng mga tunika at mga sinturon, at gagawa ka ng mga turbante para sa kanila para sa karangalan at kaluwalhatian. At isusuot mo ang mga iyon kay Aaron na kapatid mo, at ang mga anak niya kasama niya; at papahiran mo ng langis sila, at pupunan mo ang kanilang mga kamay; at itatalaga mo sila bilang banal, upang maglingkod sila bilang mga pari sa akin. At gagawa ka para sa kanila ng mga pampaa na lino upang takpan ang kahubaran ng katawan nila; mula sa baywang hanggang sa mga hita ito magiging. At magkakaroon si Aaron ng mga iyon at ang mga anak na lalaki niya, kapag pumapasok sila sa tolda ng patotoo, o kapag lumalapit sila upang maglingkod sa dambana ng banal; at hindi sila magdadala sa kanilang mga sarili ng kasalanan, upang hindi sila

mamatay; batas na walang hanggan para sa kanya, at para sa binhi niya kasama niya.

29

At ang mga ito, na gagawin mo sa kanila: babasbasan mo sila, upang maglingkod bilang pari sa akin sila; kukunin mo ang guyang mula sa baka na isa, at mga tupang lalaki na walang kapintasan na dalawa, at mga tinapay na walang lebadura na hinaluan ng langis, at mga manipis na tinapay na walang lebadura na pinahiran ng langis; pinong harina mula sa trigo gagawin mo ang mga iyon. At ilalagay mo sila sa isang basket, at dadalhin mo sila kasama ang basket, at ang guya, at ang dalawang tupa. At si Aaron at ang kanyang mga anak ay dadalhin mo sa mga pintuan ng tolda ng patotoo, at huhugasan mo sila ng tubig. At pagkatapos mong kunin ang mga kasuutan, isusuot mo kay Aaron na iyong kapatid ang tunika na hanggang paa, at ang epod, at ang pektoral; at ikakawing mo sa kanya ang pektoral sa epod. At ilalagay mo ang turbante sa kaniyang ulo, at ilalagay mo ang banal na plato sa turbante. At kukuha ka ng langis ng pagpapahid; at ibubuhos mo ito sa kanyang ulo, at papahiran mo siya ng langis. At dadalhin mo ang kanyang mga anak, at susuutan mo sila ng mga tunika. At bibigkisan mo sila ng mga bigkis, at ilalagay mo sa kanila ang mga turbante; at magiging sa kanila ang pagkasaserdote sa akin magpakailanman; at kukonsagrahin mo ang mga kamay ni Aaron, at ang mga kamay ng mga anak niya. At dadalhin mo ang

guya sa mga pintuan ng tolda ng patotoo; at ipapatong ni Aaron at ng kanyang mga anak ang kanilang mga kamay sa ulo ng guya, sa harap ng Panginoon, sa tabi ng mga pintuan ng tolda ng patotoo. At papatayin mo ang guya sa harap ng Panginoon, sa tabi ng mga pinto ng tolda ng patotoo. At kukuha ka mula sa dugo ng guya, at ilalagay mo sa mga sungay ng dambana gamit ang iyong daliri; ang natitirang lahat ng dugo ay ibubuhos mo sa tabi ng pundasyon ng dambana. At kukunin mo ang lahat ng taba na nasa ibabaw ng tiyan, at ang lobe ng atay, at ang dalawang bato, at ang taba na nasa ibabaw nila, at ilalagay mo sa altar. Ang mga karne ng guya, at ang balat, at ang dumi susunugin mo sa apoy sa labas ng kampo; sapagkat handog para sa kasalanan ito. At kukunin mo ang isang tupang lalaki, at ipapatong ni Aaron at ng mga anak niya ang kanilang mga kamay sa ulo ng tupang lalaki. At papataying mo siya, at pagkatapos kunin mo ang dugo ay ibubuhos mo ito sa altar sa palibot. At ang tupang lalaki hahatihin mo sa mga piraso ayon sa mga bahagi ng katawan; at huhugasan mo ang mga lamang-loob at ang mga paa ng tubig, at ilalagay mo sa ibabaw ng mga hating piraso kasama ang ulo. At ihahandog mo ang buong tupa sa ibabaw ng altar, isang handog na susunugin para sa Panginoon tungo sa mabangong amoy; insenso para sa Panginoon ito. At kukuha ka ng pangalawang tupa, at ipapatong ni Aaron at ng kanyang mga anak na lalaki ang kanilang mga kamay sa ulo ng tupa. At papatayin mo siya, at kukunin mo ang dugo niya, at ilalagay mo sa lobe ng kanang tainga ni Aaron, at sa dulo ng kanang kamay, at sa dulo ng kanang paa, at sa mga lobe ng mga kanang tainga ng mga anak niya, at sa mga dulo ng mga kanang

kamay nila, at sa mga dulo ng mga kanang paa nila. At kukuha ka mula sa dugo na mula sa altar, at mula sa langis ng pagpahid, at iwiwisik mo kay Aaron at sa kasuutan niya, at sa mga anak niya at sa mga kasuutan ng mga anak niya kasama niya; at babanal siya at ang kasuutan niya, at ang mga anak niya at ang mga kasuutan ng mga anak niya kasama niya; pero ang dugo ng tupang lalaki ibubuhos mo sa altar sa palibot. At kukuha ka mula sa tupa ng taba nito, at ng taba na tumatakip sa tiyan, at ng lobe ng atay, at ng dalawang bato, at ng taba na nasa kanila, at ng kanang braso; sapagkat ito ay pagkakumpleto. At isang tinapay na gawa sa langis, at isang kakanin mula sa buslo ng mga tinapay na walang lebadura na inilagay sa harap ng Panginoon. At ilalagay mo ang lahat ng mga bagay sa mga kamay ni Aaron at sa mga kamay ng mga anak niya, at ihihiwalay mo ang mga ito bilang hiwalay na handog sa harap ng Panginoon. At kukunin mo ang mga iyon mula sa mga kamay nila, at ihahandog mo sa altar ng handog na susunugin para maging amoy ng mabangong halimuyak sa harap ng Panginoon; handog ito sa Panginoon. At kukunin mo ang dibdib mula sa tupa ng pagkakatalaga, na kay Aaron; at ihihiwalay mo ito bilang inihiwalay na bahagi sa harap ng Panginoon; at magiging bahagi mo ito. At ikaw ay magpapabanal ng dibdib na inihiwalay, at ng braso ng handog na inialay, na inihiwalay, at na inalis mula sa tupang lalaki ng pagkakonsagra mula kay Aaron, at mula sa mga anak niya. At magiging kay Aaron at sa kanyang mga anak na batas na walang hanggan mula sa mga anak ng Israel; sapagkat ito ay inilaan na bahagi; at magiging handog mula sa mga anak ng Israel mula sa mga handog ng kapayapaan

ng mga anak ng Israel, handog sa Panginoon. At ang banal na kasuutan na kay Aaron ay magiging sa kanyang mga anak na lalaki pagkatapos niya upang pahiran ng langis sila sa mga iyon at upang konsagrahin ang kanilang mga kamay. Pitong araw isusuot ang mga iyon ng paring kapalit niya mula sa mga anak niya, na siyang papasok sa tolda ng patotoo upang maglingkod sa mga banal na lugar. At kukuha ka ng tupa ng pagkonsagra, at papakuluan mo ang karne sa banal na lugar. At kakainin ni Aaron at ng mga anak niya ang mga karne ng tupa, at ang mga tinapay na nasa basket, sa tabi ng mga pinto ng tolda ng patotoo. Kakainin nila ang mga iyon na sa pamamagitan nito sila ay ginawang banal upang konsagrahin ang kanilang mga kamay at upang banal-in sila; at ang dayuhan ay hindi kakain mula sa mga iyon; sapagkat banal ang mga iyon. Kung matira mula sa mga karne ng handog ng pagtatalaga at mula sa mga tinapay hanggang umaga, susunugin mo ang natira sa apoy; hindi ito kakainin; banal na bagay nga ito. At gagawin mo kay Aaron at sa mga anak niya ganito ayon sa lahat ng mga bagay na iniutos ko sa iyo; pitong araw ay kukonsagrahin mo ang mga kamay nila. At ang guya ng kasalanan gagawin mo sa araw ng paglilinis; at lilinisin mo ang dambana sa pagbabanal mo dito; at papahiran mo ito upang banal-in ito. Pitong araw na linisin mo ang altar, at konsagrahin mo ito; at ang altar ay magiging banal sa banal; lahat ng humahawak sa altar ay pakakabanalin. At ito ang mga bagay na iyong gagawin sa ibabaw ng altar: mga tupa na isang taong gulang na walang kapintasan, dalawa bawat araw sa ibabaw ng altar nang patuloy, handog na patuloy. Ang isang kordero ay iyong gagawin sa umaga, at ang pangalawang

kordero ay iyong gagawin sa gabi. At ikasampu ng pinong harina na hinaluan sa durog na langis na ikaapat ng hin at handog na inumin na ikaapat ng hin ng alak para sa isang kordero. At ang pangalawang kordero ay gagawin mo sa gabi, ayon sa handog sa umaga, at ayon sa inuming handog nito, gagawin mo bilang handog na mabangong amoy sa Panginoon, isang palaging handog sa inyong mga salinlahi, sa pintuan ng tolda ng patotoo sa harap ng Panginoon, kung saan ako ay magpapakilala sa iyo mula roon, upang magsalita sa iyo. At makikipagkita ako roon sa mga anak ng Israel, at ako ay babanal-banalin sa aking kaluwalhatian. At papapagbabanalin ko ang tolda ng patotoo, at ang altar; at si Aaron at ang kanyang mga anak ay papapagbabanalin ko, upang maglingkod bilang mga pari sa akin. At tatawaging ako sa mga anak ng Israel, at magiging ako nilang Diyos. At malalaman nila na ako ay Panginoon, ang kanilang Diyos, na naglabas sa kanila mula sa lupain ng Ehipto, upang tawagin sa kanila, at maging kanilang Diyos.

30

At gagawa ka ng altar ng insenso mula sa kahoy na hindi nabulok. At gagawin mo ito na isang kubit ang haba, at isang kubit ang lapad; parisukat ito; at dalawang kubit ang taas; mula rito ang mga sungay nito. At babalutin mo ng dalisay na ginto ang salaan nito, at ang mga dingding nito sa palibot, at ang mga sungay nito; at gagawa ka para dito ng pinilipit na korona ng

ginto sa palibot. At gagawa ka ng dalawang singsing na ginto na dalisay sa ilalim ng pinilipit na korona nito, sa dalawang gilid gagawa ka sa dalawang tagiliran; at magiging mga kawit para sa mga poste, upang buhatin ito sa pamamagitan ng mga iyon. At gagawa ka ng mga tungkod mula sa kahoy na hindi nabulok, at babalutin mo ang mga ito ng ginto. At ilalagay mo ito sa harap ng tabing na nasa ibabaw ng kaban ng mga patotoo, kung saan ako ay makikilala sa iyo mula doon. At magsusunog ng insenso si Aaron sa ibabaw nito, insensong pinagsama at pino, tuwing umaga-umaga; kapag inihahanda niya ang mga ilawan, magsusunog siya ng insenso sa ibabaw nito. At kapag sinisindihan ni Aaron ang mga ilawan sa gabi, magsusunog siya ng insenso doon. Insenso na walang tigil na palagi sa harap ng Panginoon para sa kanilang mga henerasyon. At hindi siya mag-aalok sa kaniya ng ibang insenso; handog, sakripisyo, at inuming handog ay hindi mo ibubuhos sa kaniya. At gagawa ng pagtubos si Aaron sa ibabaw nito, sa ibabaw ng mga sungay nito, minsan sa taon; mula sa dugo ng paglilinis lilinisin niya ito para sa mga henerasyon nila; banal ng mga banal ito para sa Panginoon. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, nagsasabi, kung kukunin mo ang bilang ng mga anak ng Israel sa pagbisita sa kanila, at magbibigay ang bawat isa ng pantubos ng kaluluwa niya sa Panginoon, at hindi magkakaroon sa kanila ng pagbagsak sa pagbisita sa kanila. At ito ay ang ibibigay ng sinumang dadaan sa pagsusuri: ang kalahati ng didrakma na ayon sa banal na didrakma, dalawampung obol ang didrakma, at ang kalahati ng didrakma ay handog sa Panginoon. Lahat ng dumadaan sa pagsusuri mula dalawampung taong gulang at

pataas, magbibigay ng handog sa Panginoon. Ang mayaman ay hindi magdadagdag, at ang mahirap ay hindi magbabawas mula sa kalahati ng didrachma sa pagbibigay ng kontribusyon sa Panginoon, upang gumawa ng pagtubos para sa mga kaluluwa ninyo. At kukuhanin mo ang pilak ng mga kontribusyon mula sa mga anak ng Israel, at ibibigay mo ito para sa paglilingkod ng tolda ng patotoo; at magiging sa mga anak ng Israel alaala sa harap ng Panginoon, upang gumawa ng pagtubos para sa mga kaluluwa ninyo. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, nagsasabi, gumawa ka ng palanggana na tanso, at base para dito na tanso, upang makapaghugas; at ilalagay mo ito sa pagitan ng tolda ng patotoo at sa pagitan ng altar; at ibubuhos mo sa loob nito ang tubig. At maghuhugas si Aaron at ang kanyang mga anak na lalaki mula dito ang kanilang mga kamay at ang kanilang mga paa gamit ang tubig. Kapag pumapasok sila sa tolda ng patotoo, maghuhugas sila ng tubig, at hindi sila mamamatay, kapag lumalapit sila sa altar upang maglingkod at mag-alay ng mga handog na susunugin sa Panginoon. Huhugasan nila ang kanilang mga kamay at ang kanilang mga paa ng tubig kapag pumapasok sila sa tolda ng patotoo, huhugasan nila ng tubig upang hindi sila mamatay; at magiging batas na walang hanggan ito sa kanila, sa kanya at sa kanyang mga salinlahi kasama niya. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, at ikaw kumuha ng mga pampalasa, ang bulaklak ng mira na pili limang daang siklo, at ng sinamomo na mabango ang kalahati nito dalawang daan at limampu, at ng tambo na mabango dalawang daan at limampu, at ng kasia limang daang siklo ng banal, at langis mula sa mga olibo isang

hin. At gagawin mo itong banal na langis pang-pahid, pabangong gawa sa sining ng mang-aabong, magiging banal na langis pang-pahid ito. At pahiran mo mula sa kanya ang tolda ng patotoo, at ang kaban ng tolda ng patotoo, at lahat ng mga sisidlan nito, at ang ilawan at lahat ng mga sisidlan nito, at ang dambana ng insenso, at ang dambana ng mga handog na susunugin at lahat ng mga sisidlan nito, at ang mesa at lahat ng mga sisidlan nito, at ang hugasan. At ikaw ay magpapabanal sa kanila; at magiging banal sa mga banal; ang sinumang humihipo sa kanila ay pagbababanalin. At si Aaron at ang kanyang mga anak ay pahiran mo ng langis, at italaga mo sila upang maglingkod sa akin bilang mga saserdote. At sa mga anak ng Israel ikaw ay magsasalita, sinasabi, Langis na pampahid ng banal na pagpahid ay magiging ito sa inyo sa inyong mga salinlahi. Sa laman ng tao hindi ito pahahiran; at ayon sa komposisyong ito hindi kayo gagawa para sa inyong sarili ng katulad; banal ito, at banal na bagay ito magiging para sa inyo. Sinuman ang gagawa ng gayon, at sinuman ang magbibigay nito sa dayuhan, siya ay lubos na lilipulin mula sa kanyang bayan. At sinabi ng Panginoon kay Moises, kumuha ka para sa iyong sarili ng mga pabango, estakte, onika, galbano ng matamis na pabango at transparenteng kamanyang; magiging pantay-pantay ito. At gagawa sila dito ng insensong pampabango, gawa ng manggagawa ng pabango na halo-halo, malinis na gawa na banal. At dudurugin mo ng pino mula sa mga ito, at ilalagay mo sa harap ng mga patotoo sa tolda ng patotoo, kung saan ako ay makikilala ko sa iyo mula doon; banal ng mga banal ay magiging sa inyo ang insenso. Ayon sa komposisyon na ito, hindi ninyo ito

gagawin para sa inyong sarili; banal ito para sa inyo para sa Panginoon; Sinuman ang gumawa ng tulad nito upang maamoy, mawawasak mula sa kanyang bayan.

31

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, narito tinawag ko ayon sa pangalan si Bezalel na anak ni Uri na anak ni Hur, mula sa lipi ni Juda. At pinuno ko siya ng banal na espiritu ng karunungan at ng pang-unawa at ng kaalaman, sa bawat gawain na mag-isip, at magdisenyo, gumawa ng ginto, at ng pilak, at ng tanso, at ng hyacinth, at ng purpura, at ng pula na hinabi, at ng mga paggawa sa bato, at sa mga gawain ng karpinterya ng mga kahoy, gumawa ayon sa lahat ng mga gawain. At ako ay nagbigay sa kanya at kay Eliab na anak ni Ahisamach mula sa lipi ni Dan, at sa bawat matalinong puso ay nagbigay ako ng pang-unawa, at gagawa sila ng lahat ng iniutos ko sa iyo: ang tolda ng patotoo, at ang kaban ng tipan, at ang luklukan ng awa na nasa ibabaw nito, at ang kagamitan ng tolda, at ang mga altar, at ang mesa at lahat ng mga sisidlan nito, at ang kandelero na dalisay at lahat ng mga sisidlan nito, at ang hugasan at ang tungtungan nito, at ang mga kasuutang pang-ministeryo ni Aaron, at ang mga kasuutan ng mga anak niya upang maglingkod bilang pari sa akin, at ang langis ng pagpahid, at ang insenso ng komposisyon ng banal; ayon sa lahat ng iniutos ko sa iyo, gagawa sila. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, At ikaw mag-utos sa mga

anak ng Israel, na nagsasabi, Tingnan ninyo, at ang mga sabbath ko ay inyong iingatan; tanda ito mula sa akin at sa inyo tungo sa mga salinlahi ninyo, upang malaman ninyo na ako ang Panginoon na nagpapaging-banal sa inyo. At iingatan ninyo ang mga sabbath, sapagkat banal ito ng Panginoon para sa inyo; ang nagpopropano nito, sa kamatayan ay papatayin; lahat na gagawa dito ng gawain, ay ihihiwalay ang kaluluwa na iyon mula sa gitna ng kaniyang bayan. Anim na araw gagawa ka ng mga gawain, at sa ikapitong araw ay sabbath, pahingahang banal para sa Panginoon; sinumang gagawa ng gawain sa ikapitong araw ay papatayin. At iingatan ng mga anak ng Israel ang mga sabbath, gagawin ito sa kanilang mga salinlahi. Tipang walang hanggan sa akin at sa mga anak ng Israel, tanda ito sa akin na walang hanggan, sapagkat sa anim na araw ginawa ng Panginoon ang langit at ang lupa, at sa ikapitong araw siya ay tumigil at nagpahinga. At ibinigay kay Moises nang tumigil siya ng pagsasalita sa kanya sa bundok ng Sinai, ang dalawang tapyas ng patotoo, mga tapyas na bato na nasulat sa pamamagitan ng daliri ng Diyos.

32

At nakita ng mga tao na natagalan si Moises bumaba mula sa bundok, nagtipon ang mga tao kay Aaron, at sinabi nila sa kanya, Bumangon ka, at gumawa ka sa amin ng mga diyos na maglalakad sa unahan namin; sapagkat si Moises, itong taong ito na naglabas sa amin mula sa lupain ng Ehipto, hindi namin

alam kung ano ang nangyari sa kanya. At sinabi ni Aaron sa kanila, Alisin ninyo ang mga gintong hikaw na nasa mga tainga ng inyong mga asawa at mga anak na babae, at dalhin ninyo sa akin. At tinanggal ng lahat ng bayan ang mga hikawin ginto na nasa kanilang mga tainga, at dinala kay Aaron. At tinanggap niya mula sa mga kamay nila, at hinubog niya ang mga iyon gamit ang panulit, at ginawa niya ang mga iyon na isang guyang binubo at sinabi niya, Ito ang iyong mga diyos Israel, na siyang nag-ahon sa iyo mula sa lupain ng Ehipto. At nang makita ni Aaron, nagtayo siya ng altar sa harap nito; at ipinahayag ni Aaron na nagsasabi, Pista ng Panginoon bukas. At pagkatapos na maaga siyang bumangon kinabukasan, nagdala siya ng mga handog na susunugin, at nagdala siya ng handog ng kapayapaan; at umupo ang mga tao upang kumain at uminom, at tumayo sila upang maglaro. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, lumakad ka nang mabilis, bumaba ka mula rito; sapagkat gumawa ng labag sa batas ang iyong bayan na inilabas mo mula sa lupain ng Ehipto. Sila ay lumabag nang mabilis mula sa daang aking inutusan sa kanila; sila ay gumawa para sa kanilang sarili ng guya, at sumamba sa kanya, at nag-alay sa kanya, at nagsabi, Ito ang iyong mga diyos, Israel, na nagdala sa iyo mula sa lupain ng Ehipto. At ngayon pahintulutan mo ako, at pagkagalit na may galit sa kanila, wawasakin ko sila; at gagawin kita na isang bansang dakila. At nakiusap si Moises sa harap ng Panginoong Diyos, at sinabi, Bakit, Panginoon, galit ka at poot sa iyong bayan, na sila ay inilabas mo mula sa lupain ng Ehipto sa pamamagitan ng malaking lakas, at sa pamamagitan ng iyong mataas na bisig? Huwag kailanman

magsabi ang mga Ehipsiyo na nagsasabi na may kasamaan inilabas niya sila upang patayin sa mga bundok at upang lipulin sila mula sa lupa. Itigil mo ang galit ng poot mo, at maging mapagpatawad sa kasamaan ng bayan mo, nang naalala si Abraham at Isaac at Jacob na iyong mga alipin, na sa kanila ka sumumpa ayon sa iyong sarili, at nagsalita ka sa kanila, sinasabi, pararamihin ko ang binhi ninyo tulad ng mga bituin ng langit sa dami; at lahat ng lupaing ito na sinabi mong ibibigay sa kanila, at aangkinin nila ito magpakailanman. At ang Panginoon ay napagbiyayaan upang ingatan ang kanyang bayan. At pagtalikod si Moises, bumaba mula sa bundok; at ang dalawang tapyas ng patotoo ay nasa mga kamay niya, mga tapyas na bato na nasusulatan mula sa parehong mga bahagi nila, dito at dito ay nasusulatan; at ang mga tapyas ay gawa ng Diyos, at ang sulat ay sulat ng Diyos na nakaukit sa mga tapyas. At nang marinig ni Josue ang boses ng mga taong sumisigaw, sinabi niya kay Moises, Boses ng digmaan sa kampo. At sinabi, Hindi ito tinig ng mga nangunguna ayon sa lakas, ni tinig ng mga nangunguna ng pagtalikod, kundi tinig ng mga nangunguna ng alak ang aking naririnig. At nang malapit na siya sa kampo, nakita niya ang guya at ang mga sayawan, at nagalit sa galit si Moises at itinapon mula sa kanyang mga kamay ang dalawang tapyas, at dinurog niya ang mga iyon sa ilalim ng bundok, at kinuha niya ang guya na ginawa nila, sinunog niya ito sa apoy, at giniling niya ito ng pino, at isinaboy niya ito sa tubig, at pinainom niya ito sa mga anak ng Israel. At sinabi ni Moises kay Aaron, Ano ang ginawa sa iyo ng mga taong ito, na nagdala ka sa kanila ng malaking kasalanan? At sinabi ni Aaron kay Moises, huwag kang

magalit, panginoon; sapagkat alam mo ang ugali ng mga taong ito. Sinasabi nila sa akin, Gumawa ka sa amin ng mga diyos na mauuna sa amin; sapagkat si Moises na taong ito, na siyang naglabas sa amin mula sa Ehipto, hindi namin alam kung ano ang nangyari sa kanya. At sinabi ko sa kanila, kung may sinuman may ginto, alisin ninyo; at binigyan nila ako; at itinapon ko sa apoy; at lumabas ang guyang ito. At nakita ni Moises ang bayan na nakakalat; sapagkat pinangalat sila ni Aaron na katuwaan sa kanilang mga kaaway, tumayo si Moises sa tarangkahan ng kampo, at sinabi, Sino ang para sa Panginoon? Hayaan siyang pumunta sa akin. Nagtipon nga kaya sa kaniya ang lahat ng mga anak ni Levi. At sinabi niya sa kanila, ito ang sinasabi ng Panginoon na Diyos ng Israel, ilagay ng bawat isa ang sarili niyang espada sa hita, at dumaan kayo at bumalik mula tarangkahan hanggang tarangkahan sa pamamagitan ng kampo, at patayin ng bawat isa ang kapatid niya, at ng bawat isa ang kapitbahay niya, at ng bawat isa ang pinakamalapit sa kanya. At ginawa ng mga anak ni Levi ayon sa sinabi ni Moises sa kanila, at namatay mula sa bayan sa araw na iyon ang tatlong libong lalaki. At sinabi sa kanila ni Moises, pinuno ninyo ang inyong mga kamay ngayon para sa Panginoon, bawat isa sa pamamagitan ng kanyang anak o ng kanyang kapatid, upang maibigay sa inyo ang pagpapala. At nangyari pagkatapos ng kinabukasan, sinabi ni Moises sa mga tao, Kayo ay nagkasala ng malaking kasalanan; at ngayon aakyat ako sa Diyos, upang gumawa ako ng pagtubos tungkol sa inyong kasalanan. Bumalik naman si Moises sa Panginoon, at sinabi, Nakikiusap ako, Panginoon; nagkasala ang mga taong ito ng

malaking kasalanan, at gumawa sila para sa kanilang sarili ng mga diyos na ginto. At ngayon kung nga patatawarin mo ang kanilang kasalanan, patawarin; pero kung hindi, burahin mo ako mula sa iyong aklat na isinulat mo. At sinabi ng Panginoon kay Moises, kung sino ang nagkasala sa harap ko, buburahin ko sila mula sa aking aklat. Ngayon at pumunta, bumaba, at pangunahan ang mga taong ito sa lugar na sinabi ko sa iyo; narito ang sugo ko ay unang lalakad sa harap mo; ngunit sa araw na ako ay bumisita, dadalhin ko sa kanila ang kasalanan nila. At sinaktan ng Panginoon ang mga tao tungkol sa paggawa ng guya na ginawa ni Aaron.

33

At sinabi ng Panginoon kay Moises, magpatuloy ka, umakyat ka mula dito ikaw at ang bayan mo, na mga inilabas mo mula sa lupain ng Ehipto, papunta sa lupain, na isinumpa ko kay Abraham, at kay Isaac, at kay Jacob, sinasabi, sa binhi ninyo ibibigay ko ito. At ipapadala ko ang aking mensahero sa harap ng iyong mukha; at palalayasin niya ang mga Amorreo, at mga Heteo, at mga Perezeo, at mga Gergeseo, at mga Heveo, at mga Jebuseo, at mga Cananeo. At dadalhin kita sa lupaing umaagos ng gatas at pulot; sapagkat hindi ako sasamang aakyat kasama mo, dahil sa matigas ang ulo mong bayan ka, upang hindi kita lipulin sa daan. At nang marinig ng mga tao ang salitang masama na ito, nagluksa sila nang may damit-pagluluksa. At sinabi ng Panginoon sa mga anak ng Israel, kayo ay mga taong

matigas ang leeg: tingnan, baka magdala ako ng iba pang salot sa inyo, at lipulin ko kayo: ngayon nga alisin ninyo ang mga kasuutang pangkaluwalhatian ninyo, at ang mga palamuti, at ipapakita ko sa iyo kung ano ang gagawin ko sa iyo. At tinanggal ng mga anak ng Israel ang kanilang mga palamuti at ang kanilang mga damit mula sa bundok ng Horeb. At pagkatapos kunin ni Moises ang kanyang tolda, itinayo niya ito sa labas ng kampo, malayo mula sa kampo; at tinawag itong Tolda ng Patotoo; at nangyari na lahat ng naghahanap ng Panginoon ay lumalabas papunta sa toldang nasa labas ng kampo. Kapag naman pumapasok si Moises sa tolda sa labas ng kampo, nakatayo ang lahat ng bayan na nanonood, bawat isa sa tabi ng mga pinto ng kanya-kanyang tolda; at pinagmamasdan nila si Moises na paalis hanggang sa pumasok siya sa tolda. Kapag pumasok si Moises sa tolda, bumababa ang haligi ng ulap, at tumatayo sa pintuan ng tolda, at nagsasalita kay Moises. At nakita ng lahat ng bayan ang haligi ng ulap na nakatayo sa pintuan ng tolda; at nang tumayo ang lahat ng bayan, yumukod ang bawat isa mula sa pintuan ng kaniyang tolda. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, mukha sa mukha, kung paano sinuman magsasalita sa kanyang sariling kaibigan; at siya ay bumalik sa kampo; ngunit ang lingkod na si Josue na anak ni Nun na bata ay hindi lumalabas mula sa tolda. At sinabi ni Moises sa Panginoon, Narito sinasabi mo sa akin, Iahon mo ang bayang ito, ngunit hindi mo ipinakilala sa akin kung sino ang ipapadala mo kasama ko; ngunit sinabi mo sa akin, Kilala kita higit sa lahat, at mayroon kang biyaya sa akin. Kung kaya nakahanap ako ng pabor sa harap mo, ipakita mo sa akin ang

iyong sarili; malinaw kong makita ka, upang ako ay nakahanap ng pabor sa harap mo, at upang malaman ko, na ang iyong bayan ang malaking bansang ito. At sinasabi, Ako mismo ay mauuna sa iyo, at magpapahinga ako sa iyo. At sinabi niya sa kanya, Kung hindi ka mismo sasama, huwag mo akong dalhin mula dito. At paano magiging kilala ng totoo, na ako at ang iyong bayan ay nakahanap ng biyaya mula sa iyo, maliban kung ikaw ay sumasama sa amin? At luluwalhatin ako at ang iyong bayan sa gitna ng lahat ng mga bansa, gaano man karami ang nasa ibabaw ng lupa. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Gagawin ko rin itong salitang ito na sinalita mo; nakatagpo ka kasi ng biyaya sa harap ko, at kilala kita higit sa lahat. At sinasabi niya, Ipakita mo sa akin ang iyong sarili. At sinabi, ako ay dadaan una sa iyo sa aking kaluwalhatian, at tatawag ako ng aking pangalan, Panginoon sa harap mo; at mahahabag ako sa sino man na kahabagan ko, at maaawa ako sa sino man na kaawaan ko. At sinabi, Hindi mo makikita ang aking mukha; sapagkat hindi makikita ng tao ang aking mukha at mabuhay siya. At sinabi ng Panginoon, Narito ang lugar sa tabi ko, tatayo ka sa ibabaw ng bato; At kapag dumaan ang aking kaluwalhatian, ilalagay kita sa butas ng bato, at tatakpan kita ng aking kamay hanggang ako ay dumaan. At aalisin ko ang aking kamay, at noon makikita mo ang aking likod; ngunit ang aking mukha ay hindi mo makikita.

34

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Umukit ka para sa iyong

sarili ng dalawang tabletang bato, tulad ng una, at umakyat ka sa akin sa bundok, at isusulat ko sa mga tabletas ang mga salitang nasa unang mga tabletas na iyong binasag. At maging handa sa umaga, at aakyat ka sa bundok ng Sinai, at tatayo ka para sa akin doon sa tuktok ng bundok. At walang sinuman ay umakyat kasama mo ni makita sa buong bundok, at ang mga tupa at mga baka ay huwag magpastol malapit sa bundok na iyon. At inukit niya ang dalawang tapyas na bato, gaya ng mga una; at maaga na bumangon si Moises, umakyat sa bundok ng Sinai, gaya ng iniutos sa kanya ng Panginoon; at kinuha ni Moises ang dalawang tapyas na bato. At bumaba ang Panginoon sa ulap, at tumayo sa tabi niya doon, at tumawag sa pangalan ng Panginoon. At dumaan ang Panginoon sa harap niya, at tumawag, Panginoon ang Diyos na mahabagin at maawain, mapagpasensya at sagana sa awa at totoo, at pinananatili ang katarungan at awa sa libu-libo, nag-aalis ng kasamaan at kalikuan at kasalanan, at hindi lilinisin ang may sala, dinadalhan ng kasamaan ng mga ama sa mga anak at sa mga anak ng mga anak hanggang sa ikatlo at ikaapat na salinlahi. At nagmadali si Moises, yumuko sa lupa at sumamba, at sinabi, Kung nakatagpo ako ng pabor sa harap mo, sumama nawa ang aking Panginoon kasama namin, sapagkat ang bayan ay matigas ang ulo, at aalisin mo ang aming mga kasalanan at ang aming mga paglabag sa batas, at magiging sa iyo kami. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Narito, ako ay naglalagay sa iyo ng tipan sa harap ng lahat ng iyong bayan, gagawin ko ang mga maluluwalhating bagay, na hindi nangyari sa buong lupa, at sa lahat ng bansa; at makikita ng lahat ng bayan, kung saan ikaw

ay naroon, ang mga gawa ng Panginoon, dahil kamangha-mangha ang mga ito, na gagawin ko para sa iyo. Mag-ingat ka sa lahat ng iniuutos ko sa iyo; narito, itataboy ko sa harapan ninyo ang mga Amoreo, at mga Cananeo, at mga Perezeo, at mga Heteo, at mga Hiveo, at mga Gergeseo, at mga Jebuseo. Mag-ingat ka para sa iyong sarili, huwag kailanman gumawa ng tipan sa mga naninirahan sa ibabaw ng lupain na iyong pinasok, baka ito maging hadlang sa inyo. Ang kanilang mga altar ay inyong gigibain, at ang kanilang mga haligi ay inyong dudurugin, at ang kanilang mga gubat ay inyong puputulin, at ang mga inukit na larawan ng kanilang mga diyos ay inyong susunugin sa apoy. Hindi kayo dapat sumamba sa ibang mga diyos; sapagkat ang Panginoon na Diyos, mapanibughuin ang pangalan, mapanibughuing Diyos siya. Huwag kailanman gumawa ng tipan sa mga naninirahan sa lupain, at baka magpatutot sila sa pag-sunod sa kanilang mga diyos, at mag-alay sila sa kanilang mga diyos, at anyayahan ka nila, at kumain ka ng sa kanila, at kumuha ka ng kanilang mga anak na babae para sa iyong mga anak na lalaki, at ibigay mo ang iyong mga anak na babae sa kanilang mga anak na lalaki, at magpatutot ang iyong mga anak na babae sa pag-sunod sa kanilang mga diyos, at magpatutot ang iyong mga anak na lalaki sa pag-sunod sa kanilang mga diyos. At hindi ka gagawa ng mga diyos na tinunaw para sa iyong sarili. At iingatan mo ang pista ng mga tinapay na walang lebadura; pitong araw kakain ka ng tinapay na walang lebadura, gaya ng iniutos ko sa iyo, sa takdang panahon sa buwan ng mga bagong tanim; sapagkat sa buwan ng mga bagong tanim lumabas ka mula sa Ehipto. Lahat ng nagbubukas ng bahay-bata, sa akin ang

mga lalaki, lahat ng panganay ng guya, at panganay ng tupa. At ang panganay na anak ng hayop na pasanin tutubusin mo ng tupa; ngunit kung hindi mo ito tutubusin, magbibigay ka ng halaga. Ang lahat ng panganay ng mga anak mong lalaki ay tutubusin mo; hindi ka makikita sa harap ko nang walang dala. Anim na araw magtrabaho ka, pero sa ikapito magpapahinga ka; sa pagtatanim at sa pag-aani ay pagpapahinga. At gagawa ka para sa akin ng pista ng mga linggo, simula ng ani ng trigo; at pista ng pagtitipon sa kalagitnaan ng taon. Tatlong beses sa isang taon, magpapakita ang lahat ng iyong lalaki sa harap ng Panginoon na Diyos ng Israel. Sapagkat kapag itatapon ko ang mga bansa sa harap mo, at palalaparin ko ang iyong mga hangganan, walang sinuman ang magnananasa sa iyong lupain, kapag umakyat ka upang magpakita sa harap ng Panginoon mong Diyos, tatlong beses sa isang taon. Hindi ka kakatay na may lebadura ang dugo ng aking handog, at hindi matutulog hanggang sa umaga ang handog ng kapistahan ng paskua. Ang mga unang bunga ng lupa mo ay ilalagay mo sa bahay ng Panginoon na Diyos mo; hindi mo papakuluan ang kordero sa gatas ng ina nito. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Isulat mo para sa iyong sarili ang mga salitang ito; sapagkat sa mga salitang ito ay nagtakda ako ng tipan sa iyo at sa Israel. At naroon si Moises sa harap ng Panginoon ng apatnapung araw, at apatnapung gabi; tinapay hindi siya kumain, at tubig hindi siya uminom; at sumulat siya sa mga tapyas ng mga salitang ito ng tipan, ang sampung salita. Habang bumababa si Moises mula sa bundok, at ang dalawang tapyas nasa mga kamay ni Moises; at habang bumababa siya mula sa bundok, hindi alam ni Moises

na niluwalhati ang hitsura ng kulay ng mukha niya nang nagsasalita siya sa kaniya. At nakita ni Aaron at ng lahat ng mga matatanda ng Israel si Moises, at niluwalhati ang itsura ng kulay ng mukha niya. At natakot silang lumapit sa kanya. At tinawag sila ni Moises, at bumalik kay Moises si Aaron at lahat ng mga pinuno ng kapulungan; at nagsalita si Moises sa kanila. At pagkatapos ng mga bagay na ito, lumapit sa kanya ang lahat ng mga anak ng Israel. At iniutos niya sa kanila ang lahat, kung gaano karami ang iniutos ng Panginoon sa kanya sa bundok ng Sinai. At pagkatapos na tumigil siya ng pagsasalita sa kanila, naglagay siya ng takip sa kanyang mukha. Kapag naman pumapasok si Moises, sa harap ng Panginoon upang makipag-usap sa kaniya, tinatanggal ang takip hanggang sa paglabas; at pagkalabas ay nagsasalita sa lahat ng mga anak ng Israel ng lahat ng iniutos sa kaniya ng Panginoon. At nakita ng mga anak ng Israel ang mukha ni Moises, na ito ay niluwalhati; at inilagay ni Moises ang takip sa sarili niyang mukha, hanggang siya ay pumasok upang makipag-usap sa kaniya.

35

At tinipon ni Moises ang buong kapulungan ng mga anak ng Israel, at sinabi, Ito ang mga salitang sinabi ng Panginoon na dapat ninyong gawin. Anim na araw gagawin mo ang mga gawain, pero sa ikapitong araw ay pahinga; banal, sabbath; pahinga para sa Panginoon; sinumang gumagawa ng gawain sa araw na iyon ay dapat mamatay. Hindi kayo magsisindi ng apoy

sa lahat ng inyong tahanan sa araw ng Sabbath; ako ang Panginoon. At sinabi ni Moises sa buong kapulungan ng mga anak ng Israel, na nagsasabi, ito ang salita na iniutos ng Panginoon, na nagsasabi, kumuha kayo mula sa inyo mismo ng handog para sa Panginoon; bawat isa na kusang tumatanggap sa puso, magdadala ng mga unang bunga sa Panginoon, ginto, pilak, tanso, hyacinto, purpura, pula na dobleng hinabi, at pinong lino na hinabi, at mga balahibo ng kambing, at mga balat ng mga tupa na tinina ng pula, at mga balat na asul, at mga kahoy na hindi nabulok, at mga bato ng sardio, at mga bato para sa pag-uukit para sa ephod at sa mahabang damit. At bawat marunong sa puso sa inyo, pagdating ay gumawa ng lahat ng iniutos ng Panginoon: Ang tolda, at ang mga kurtina, at ang mga takip, at ang mga kurtina, at ang mga baras, at ang mga haligi, at ang kaban ng patotoo, at ang mga poste ng pagdadala nito, at ang luklukan ng awa nito, at ang tabing, at ang mesa at lahat ng mga sisidlan nito, at ang kandelero ng ilaw at lahat ng mga sisidlan nito, at ang altar at lahat ng mga sisidlan nito, at ang mga banal na kasuutan ni Aaron ang saserdote, at ang mga kasuutan na kung saan sila ay maglilingkod sa mga iyon, at ang mga tunika para sa mga anak ni Aaron ng pagkasaserdote, at ang langis ng pagpapahid, at ang insenso ng komposisyon. At umalis ang buong kapulungan ng mga anak ng Israel mula kay Moises. At nagdala ang bawat isa, kung ano ang dinala ng kanilang puso, at gaano karami ang tila mabuti sa kanilang kaluluwa, ng handog; at nagdala sila ng handog sa Panginoon para sa lahat ng mga gawa ng tolda ng patotoo, at para sa lahat ng mga kasangkapan nito at para sa lahat ng mga kasuutan ng

banal. At nagdala ang mga lalaki mula sa mga babae, bawat isa na tila mabuti sa kanyang isip, nagdala ng mga tatak, at mga hikaw, at mga singsing, at mga hiyas sa buhok, at mga pulseras, lahat ng bagay na ginto. At lahat ng mga taong nagdala ng mga handog na ginto sa Panginoon, at yaong may natagpuang pinong lino at mga balat na asul at mga balat ng mga tupa na tinina ng pula, ay nagdala rin. At bawat nag-aalay ng handog ay nagdala ng pilak at tanso, ang mga handog sa Panginoon; at mula sa kanila kung saan natagpuan ang mga kahoy na hindi nabulok, at para sa lahat ng mga gawain ng paghahanda ay nagdala sila. At bawat babaeng marunong sa pag-iisip na humabi ng kanilang mga kamay, nagdala sila ng hinabi, ang kulay ube, at ang kulay morado, at ang pula, at ang pinong lino. At lahat ng mga babae, na sa kanilang isip ay tila mabuti sa karunungan, ay nag-habi ng mga buhok ng mga kambing. At ang mga pinuno ay nagdala ng mga batong esmeralda, at ng mga batong pangpuno para sa epod, at ng pektoral, at ng mga komposisyon, at para sa langis ng pagpapahid, at ng komposisyon ng insenso. At bawat lalaki at babae na ang kanilang isip ay nagdala sa kanila na pumasok upang gawin lahat ng mga gawa, kung gaano karami ang iniutos ng Panginoon na gawin sa pamamagitan ni Moises, ay nagdala ng handog ang mga anak ng Israel sa Panginoon. At sinabi ni Moises sa mga anak ng Israel, Narito tinawag ng Diyos sa pamamagitan ng pangalan si Bezalel na anak ni Uri na anak ni Hur, mula sa lipi ng Juda, at pinuno niya siya ng banal na espiritu ng karunungan at ng pang-unawa, at ng kaalaman ng lahat ng bagay, upang magdisenyo ayon sa lahat ng mga gawa ng pagkakatha, gumawa ng ginto at ng pilak at ng tanso, at

pumutol ng bato, at gumawa sa mga kahoy, at gumawa sa bawat gawang karunungan. At binigyan niya ng kakayahang magturo sa kanilang isipan, sa kanya at kay Eliab na anak ni Ahisamach, mula sa lipi ni Dan. At pinuno niya sila ng karunungan, ng pang-unawa, ng isipan, upang maunawaan at gawin ang lahat ng mga gawa ng banal, at ang mga hinabi at mga binurdahan na ihabi sa pula at sa pinong lino, upang gawin ang bawat gawa ng pagkakatha at iba't ibang uri.

36

At gumawa si Bezalel at si Eliab, at bawat taong pantas sa isip, na binigyan ng karunungan at kaalaman sa kanilang sarili, upang maintindihan kung paano gawin ang lahat ng mga gawa, ayon sa mga banal na tungkulin, ayon sa lahat ng iniutos ng Panginoon. At tinawag ni Moises si Bezalel at si Eliab, at lahat ng may karunungan, na siyang binigyan ng Diyos ng kaalaman sa puso, at lahat ng kusang gustong lumapit sa mga gawain, upang tapusin ang mga ito. At tinanggap nila mula kay Moises lahat ng mga handog na dinala ng mga anak ng Israel para sa lahat ng mga gawain ng banal upang gawin ang mga ito; at sila ay tumatanggap pa rin ng mga inihahandog mula sa mga nagdadala tuwing umaga. At dumating ang lahat ng mga pantas na gumagawa ng mga gawa ng banal, bawat isa ayon sa kanyang sariling gawa na ginagawa nila. At sinabi niya kay Moises, na ang bayan ay nagdadala ng marami ayon sa mga gawain na iniutos ng Panginoon na gawin. At nag-utos si Moises,

at nagpahayag sa kampo, nagsasabi, lalaki at babae ay huwag nang magtrabaho para sa mga unang bunga ng banal; at napigilan ang bayan na mag-alay pa. At ang mga materyales ay sapat para sa kanila upang matapos ang konstruksyon, at may natira pang sobra. At gumawa ang bawat pantas sa mga gumagawa ng mga kasuutan ng mga banal, na sila ay para kay Aaron ang saserdote, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises. At ginawa niya ang epod mula sa ginto, at asul, at purpura, at pulang hinabi, at pinong linong pinulupot; at pinutol ang mga dahon ng ginto na parang hibla, upang ihabi kasama ang asul, at ang purpura, at kasama ang pulang lubos na hinabi, at ang pinong linong pinulupot; gawang habi ang ginawa nila dito; mga panig ng balikat na nagsasama mula sa parehong mga bahagi, gawang habi na magkasalang sa isa't isa ayon sa sarili nito. Mula sa kaniya ginawa nila ito ayon sa kanyang disenyo, mula sa ginto, at bughaw, at purpura, at pulang hinabi, at pinong linong hinabi, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises; at ginawa nila ang parehong mga bato ng esmeralda na nakakabit at napapaligiran ng ginto, inukit at inukol na may ukit ng tatak mula sa mga pangalan ng mga anak ng Israel; at inilagay niya ang mga ito sa mga balikat ng epod, mga batong pang-alaala ng mga anak ng Israel, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises. At gumawa sila ng pektoral, gawang habi na may sari-saring kulay ayon sa gawa ng epod, mula sa ginto, at asul, at purpura, at pula na pinulupot, at pinong lino na pinulupot; parisukat at doble ang ginawang pektoral; isang dangkal ang haba, at isang dangkal ang lapad, doble. At hinabi sa kaniya ang telang may mga bato na apat na hanay; hanay ng mga bato, sardio at

topasyo at esmeralda, ang unang hanay; at ang pangalawang hanay, karbuŋko at sapiro at haspe; at ang pangatlong hanay, ligurio at agata at ametista; at ang pang-apat na hanay, krisolito at berilo at oniks na napapalibutan ng ginto, at nakatali ng ginto. At ang mga bato ay mula sa mga pangalan ng mga anak ng Israel na labindalawa, mula sa mga pangalan nila nakaukit na parang mga tatak, bawat isa ayon sa sarili niyang pangalan para sa labindalawang lipi. At gumawa sila sa ibabaw ng breastpiece ng mga tanikala na magkasalukob, gawang pinili, mula sa dalisay na ginto. At gumawa sila ng dalawang maliit na kalasag na ginto, at dalawang singsing na ginto; at inilagay nila ang dalawang singsing na ginto sa parehong mga dulo ng pektoral. At inilagay nila ang mga sinulid na ginto sa mga singsing sa magkabilang bahagi ng pektoral; at sa dalawang pagdugtong ang dalawang sinulid. At inilagay nila sa dalawang maliit na kalasag at inilagay nila sa mga balikat ng epod sa harap nito. At gumawa sila ng dalawang gintong singsing, at inilagay sa dalawang gilid sa dulo ng pektoral, at sa dulo ng likurang bahagi ng epod sa loob. At gumawa sila ng dalawang gintong singsing, at inilagay sa parehong balikat ng epod sa ibaba nito, sa harapan ayon sa pagdugtong sa itaas ng hinabi ng epod. At itinali ang pektoral mula sa mga singsing na nasa ibabaw nito patungo sa mga singsing ng epod, na pinagsama sa pamamagitan ng asul, na hinabi sa tela ng epod, upang hindi makalas ang pektoral mula sa epod, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises. At ginawa nila ang tunika sa ilalim ng epod, gawang hiniabi, buong asul; at ang leeg ng tunika sa gitna ay hiniabi na magkasama, may gilid sa palibot ang leeg na hindi

masisira; At ginawa nila sa laylayan ng tunika sa ibaba na parang namumulaklak na granada ang mga granada, mula sa asul, at lila, at pula na hinabi, at pinong lino na pinulupot. At gumawa sila ng mga kampanilyang ginto, at inilagay nila ang mga kampanilya sa laylayan ng tunika paikot sa pagitan ng mga granada; kampanilyang ginto at granada sa laylayan ng tunika paikot, para sa paglilingkod, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises. At ginawa nila ang mga tunika ng pinong lino, gawang hinabi, para kay Aaron at sa mga anak na lalaki niya, at ang mga turbante mula sa pinong lino, at ang turbante mula sa pinong lino, at ang mga pang-ibabang damit mula sa pinong lino na napilit, at ang mga sinturon nila mula sa pinong lino, at asul, at purpura, at pula na napulupot, gawang burda, ayon sa paraan na iniutos ng Panginoon kay Moises. At ginawa nila ang gintong plato, ang inihiwalay na bahagi ng banal, ng dalisay na ginto; at sumulat sa kaniya ng mga titik na inukit, ng tatak, Santuwaryo para sa Panginoon; At inilagay nila ito sa asul na tali, upang maipatong sa turbante mula sa itaas, ayon sa paraan na nag-utos ang Panginoon kay Moises.

37

At gumawa sila para sa tolda ng sampung kurtina; walong at dalawampung kubit ang haba ng isang kurtina; pareho ito sa lahat; at apat na kubit ang lapad ng isang kurtina. At ginawa nila ang kurtina mula sa asul, at purpura, at pula na hinabi, at pinong lino na pinilipit, gawang hinabi ng kerubin; at inilagay

nila ito sa apat na haligi na hindi nabulok na binalot ng ginto; at ang mga kapitel nila ay ginto, at ang mga base nila ay apat na pilak. At ginawa nila ang tabing ng pintuan ng tolda ng patotoo mula sa asul, at purpura, at pula na hinabi, at pinong lino na pinili, gawang hinabi ng kerubin; at ang kanilang mga haligi ay lima, at ang mga singsing; at ang kanilang mga kapitel, at ang kanilang mga pangkabit ay binalot nila ng ginto; at ang kanilang mga tungtungan ay limang tanso. At ginawa nila ang looban sa dakong Timog-kanluran, ang mga tabing ng looban ay mula sa pinong linong pinilipit na isang daang siko; at ang kanilang mga haligi ay dalawampu, at ang kanilang mga tungtungan ay dalawampu. At ang gilid na patungo sa Hilaga, isandaang siko ang haba; at ang gilid na patungo sa Timog, isandaang siko ang haba; at ang kanilang mga haligi ay dalawampu, at ang kanilang mga tungtungan ay dalawampu; At ang gilid na patungo sa dagat ay may mga tabing na limampung siko; ang kanilang mga haligi ay sampu, at ang kanilang mga tungtungan ay sampu; At ang gilid na patungo sa silanganan ay limampung siko, may mga tabing na labinlimang siko sa likuran; at ang kanilang mga haligi ay tatlo, at ang kanilang mga tungtungan ay tatlo; At sa ikalawang likuran, sa magkabilang panig ng tarangkahan ng looban, may mga tabing na labinlimang siko; ang kanilang mga haligi ay tatlo, at ang kanilang mga tungtungan ay tatlo; lahat ng mga tabing ng tolda ay gawa sa pinong linong pinili. At ang mga tungtungan ng mga haligi nila ay tanso, at ang mga kawit nila ay pilak, at ang mga ulo nila ay binalot ng pilak, at ang mga haligi ay binalot ng pilak, lahat ng mga haligi ng looban; at ang tabing ng pintuan ng looban ay gawa ng mang-uukit mula sa asul, at

kulay-ube, at pulang hinabi, at pinong linong pinili;
dalawampung siko ang haba, at ang taas at ang lapad ay limang siko na katumbas ng mga tabing ng looban; at ang mga haligi nila ay apat, at ang mga tungtungan nila ay apat na tanso, at ang mga kawit nila ay pilak, at ang mga ulo nila ay binalot ng pilak. At lahat ng mga tulos ng looban sa palibot ay tanso, at ang mga ito mismo ay binalot ng pilak. At ito ang ayos ng tolda ng patotoo, ayon sa iniutos kay Moises, na ang paglilingkod ay maging ng mga Levita sa pamamagitan ni Itamar na anak ni Aaron ang saserdote. At si Bezalel na anak ni Uri, mula sa lipi ni Juda, gumawa ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises, at si Eliab na anak ni Ahisamach mula sa lipi ni Dan, na siyang naging punong manggagawa ng mga hinabi at mga binurdahan at mga sari-saring gawa, upang humabi ng pula at ng pinong lino.

38

At gumawa si Bezalel ng kaban, at binalutan niya ito ng dalisay na ginto sa loob at sa labas; at hinulma niya para dito apat na singsing na ginto; dalawa sa isang tagiliran, at dalawa sa pangalawang tagiliran, maluwang para sa mga pambuhat, upang mabuhatin ito sa pamamagitan ng mga iyon. At ginawa niya ang luklukan ng awa sa itaas ng kaban mula sa dalisay na ginto, at ang dalawang kerubin na ginto; isang kerubin sa dulo ng luklukan ng awa ang una, at isang kerubin sa dulo ng luklukan ng awa ang pangalawa, nililiman ng kanilang mga

pakpak ang luklukan ng awa. At ginawa niya ang mesa na nakaharap mula sa dalisay na ginto, at hinagis niya para dito apat na singsing, dalawa sa gilid ng isa, at dalawa sa gilid ng pangalawa, maluwang, upang maibuhatin ng mga pingga sa loob nila. At ginawa niya ang mga poste ng kaban at ng mesa, at binalutan niya ang mga ito ng ginto. At ginawa niya ang mga sisidlan ng mesa, ang mga pinggan, at ang mga insensaryo, at ang mga tasa, at ang mga sisidlan ng handog na inumin, kung saan magbubuhos siya ng handog sa kanila, na ginto. At ginawa niya ang ilawan na nagbibigay-liwanag, ginto, matibay ang tangkay, at ang mga sanga mula sa parehong dalawang bahagi nito; mula sa mga sanga nito ang mga usbong, mula sa mga sanga nito ang mga usbong na umaabot; tatlo mula dito, at tatlo mula dito, pantay-pantay sa isa't isa. At ang kanilang mga ilawan, na nasa mga dulo, hugis almendras mula sa kanila; at ang mga kabit mula sa kanila, upang mayroon ang mga lampara sa ibabaw nila; at ang ikapitong kabit, ang nasa dulo ng ilawan, sa tuktok mula sa itaas, solidong buo na ginto; At pitong gintong lampara sa ibabaw nito, at ang gintong mga sipit nito, at ang kanilang gintong mga pinggan. Ito, binalutan niya ng pilak ang mga haligi, at hinagis niya para sa haligi ang mga singsing na ginto, at binalutan niya ng ginto ang mga barakilan, at binalutan niya ng ginto ang mga haligi ng tabing, at ginawa niya ang mga kawit na ginto. Siya ay gumawa ng mga singsing ng tolda na ginto, at ng mga singsing ng looban, at ng mga singsing para sa pag-unat ng takip mula sa itaas na tanso. Siya ay naghulma ng mga kapitel na pilak ng tolda, at ng mga kapitel na tanso ng mga pinto ng tolda, at ng tarangkahan ng looban; at gumawa ng mga

kawit para sa mga haligi na pilak, sa mga haligi siya ay nagbalot ng pilak sa kanila. Siya ay gumawa ng mga tulos ng tolda, at ng mga tulos ng looban na tanso. Siya ay gumawa ng dambana na tanso mula sa mga pangapoy na tanso, na mga ito ay sa mga lalaking naghimagsik kasama ng kapulungan ni Kore. Siya ay gumawa ng lahat ng mga sisidlan ng dambana, at ng pangapoy nito, at ng patungan, at ng mga mangkok, at ng mga pangkawit ng karne na tanso. Siya ay gumawa para sa dambana ng salaan, gawang lambat mula sa ibaba ng pangapoy sa ilalim nito hanggang sa kalahati nito; at inilagay niya sa kanya ang apat na singsing mula sa apat na bahagi ng salaan ng dambana na tanso, maluwang para sa mga baras, upang buhatin sa pamamagitan nila ang dambana. Siya ay gumawa ng langis ng pagpahid na banal, at ng halo ng insenso na dalisay na gawa ng manggagawa ng pabango. Siya ay gumawa ng hugasan na tanso, at ng patungan nito na tanso mula sa mga salamin ng mga babaeng nag-ayuno, na sila ay nag-ayuno sa tabi ng mga pinto ng tolda ng patotoo, sa araw na itinayo niya ito. At ginawa niya ang hugasan, upang maghugas mula dito si Moises at si Aaron at ang mga anak niya ng kanilang mga kamay at ang kanilang mga paa, kapag pumapasok sila sa tolda ng tipan, o kapag lumalapit sila sa altar upang maglingkod, naghuhugas sila mula dito, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises.

39

Lahat ng ginto, na ginawa sa mga gawa ayon sa lahat ng gawain

ng mga banal, naging ginto ng unang bunga, siyam at dalawampung talento, at pitong daan dalawampung siklo ayon sa banal na siklo; At pilak na handog mula sa mga binilang na kalalakihan ng kapulungan, isang daang talento, at isang libo pitong daan pitumpu't limang siklo; isang drakma bawat ulo, ang kalahati ng siklo, ayon sa banal na siklo; Lahat ng dumadaan sa pagsusuri mula dalawampung taong gulang at pataas, anim na pung libo laksaan, at tatlong libo limang daan at limampu. At ang isang daang talento ng pilak ay naging para sa pagbubo ng isang daang mga tuntungan ng tolda, at para sa mga tuntungan ng tabing, isang daang mga tuntungan para sa isang daang talento, isang talento bawat tuntungan. At ang isang libo pitong daan pitumpu't limang siklo ay ginawa niya para sa mga kawit para sa mga haligi; at binalot niya ng ginto ang kanilang mga tuntungan, at pinalamutian niya sila. At ang tanso ng handog ay pitumpu talento, at isang libo't limang daang siklo. At ginawa nila mula dito ang mga tuntungan ng pintuan ng tolda ng patotoo, at ang mga tuntungan ng looban sa palibot, at ang mga tuntungan ng tarangkahan ng looban, at ang mga tulos ng tolda, at ang mga tulos ng looban sa palibot, at ang salaan na tanso ng altar, at lahat ng mga sisidlan ng altar, at lahat ng mga kasangkapan ng tolda ng patotoo. At ginawa ng mga anak ng Israel, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises, gayon ginawa nila. At ang natitirang ginto ng handog ay ginawa nilang mga sisidlan para sa paglilingkod sa mga ito sa harap ng Panginoon. At ang naiwan na bughaw, at kulay-ube, at ang pula ay ginawa nilang mga kasuutang pang-ministeryo para kay Aaron, upang maglingkod sa mga ito sa banal na lugar. At dinala nila ang mga

kasuutan kay Moises, at ang tolda, at ang mga sisidlan nito, ang mga tuntungan at ang mga barakilan nito, at ang mga haligi. At ang altar, at lahat ng mga sisidlan nito. At ang langis ng pagpahid, at ang insenso ng komposisyon, at ang malinis na ilawan, at ang mga lampara nito, mga lampara ng pagsusunog, at ang langis ng liwanag; At ang mesa ng layunin, at lahat ng mga sisidlan nito; at ang mga tinapay na nakalatag sa harap; At ang mga kasuutan ng banal, na kay Aaron, at ang mga kasuutan ng mga anak niya, para sa pagkasaserdote; At ang mga layag ng looban, at ang mga haligi; at ang tabing ng pintuan ng tolda, at ng tarangkahan ng looban; At lahat ng mga sisidlan ng tolda, at lahat ng mga kasangkapan nito; at ang mga balat na mga balat ng mga tupang tinina ng pula, at ang mga takip na asul, at ng mga natitirang mga pantakip; at ang mga tulos, at lahat ng mga kasangkapan para sa mga gawa ng tolda ng patotoo; Kung gaano iniutos ng Panginoon kay Moises, ganoon ginawa ng mga anak ng Israel ang lahat na gamit; At nakita ni Moises ang lahat ng mga gawa, at sila ay nakagawa nito kung anong paraan iniutos ng Panginoon kay Moises, ganoon ginawa nila ito, at binasbasan sila ni Moises.

40

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, sa unang araw ng unang buwan, sa bagong buwan, itatayo mo ang tolda ng patotoo. At ilalagay mo ang kaban ng patotoo, at tatakpan mo ang kaban ng tabing. At ipapasok mo ang mesa, at ilalatag mo

ang handog nito; at ipapasok mo ang kandelero, at ilalagay mo ang mga ilawan nito. At ilalagay mo ang altar na ginto para sa pagsusunog ng insenso sa harap ng kaban, at ilalagay mo ang takip na tabing sa pintuan ng tolda ng patotoo. At ilalagay mo ang altar ng mga handog sa tabi ng mga pinto ng tolda ng patotoo; at ilalagay mo sa palibot ang tolda, at lahat ng mga bagay nito ay ipagbabanal mo sa palibot. At kukuha ka ng langis ng pagpahid, at papahiran mo ang tolda, at lahat ng nasa loob nito, at itatalaga mo ito sa Diyos, at lahat ng mga sisidlan nito, at magiging banal ito. At papahiran mo ng langis ang altar ng mga handog, at lahat ng mga sisidlan nito; at ilalaan mo sa Diyos ang altar, at magiging banal ang altar sa mga banal. At dadalhin mo si Aaron at ang mga anak niya sa mga pintuan ng tolda ng patotoo, at huhugasan mo sila ng tubig. At dadamitan mo si Aaron ng mga banal na kasuotan, at papahiran mo siya, at ilalaan mo siya, at maglilingkod siya bilang saserdote sa akin. At dadalhin mo ang kanyang mga anak, at susuutan mo sila ng mga tunika. At pahiran mo sila ng langis sa paraang pinahiran mo ng langis ang kanilang ama, at maglilingkod sila bilang mga pari sa akin; at magiging ganito, upang maging sa kanila ang pahid ng pagkapari tungo sa walang hanggan, tungo sa kanilang mga salinlahi. At ginawa ni Moises ang lahat ng iniutos sa kanya ng Panginoon, ganoon nga ang ginawa niya. At nangyari sa unang buwan, sa ikalawang taon, ng paglabas nila mula sa Ehipto, sa bagong buwan naitayo ang tolda. At itinayo ni Moises ang tolda, at inilagay ang mga kapitel, at isinuksok ang mga baras, at itinayo ang mga haligi. At inilatag niya ang mga kurtina sa ibabaw ng tolda, at inilagay niya ang takip ng tolda sa ibabaw

nito mula sa itaas, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises. At pagkatapos kunin ang mga patotoo ay isinilid niya sa kaban; at inilagay niya ang mga poste sa ilalim ng kaban, at dinala niya ang kaban sa loob ng tolda, at inilagay niya ang takip ng tabing, at tinakpan niya ang kaban ng patotoo, ayon sa paraan na iniutos ng Panginoon kay Moises. At inilagay niya ang mesa sa loob ng tolda ng patotoo, sa dakong Hilaga sa labas ng tabing ng tolda. At inilagay niya sa ibabaw nito ang mga tinapay ng handog sa harap ng Panginoon, kung paanong iniutos ng Panginoon kay Moises. At inilagay niya ang ilawan sa tolda ng patotoo, sa gilid ng tolda na patungo sa Timog. At inilagay niya ang mga ilawan nito sa harap ng Panginoon, sa paraang inutos ng Panginoon kay Moises. At inilagay niya ang altar na ginto sa loob ng tolda ng patotoo sa harap ng tabing, at nagsunog siya ng insenso ng komposisyon doon, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises. At inilagay niya ang altar ng mga handog sa tabi ng mga pinto ng tolda. At itinayo niya ang bakuran sa palibot ng tolda at ng altar, at natapos ni Moises ang lahat ng mga gawain. At tinakpan ng ulap ang tolda ng patotoo, at napuno ng kaluwalhatian ng Panginoon ang tolda. At hindi nakaya ni Moises na pumasok sa loob ng tolda ng patotoo, dahil nililiman ito ng ulap, at ng kaluwalhatian ng Panginoon napuno ang tolda. Kailan naman umakyat ang ulap mula sa tolda, naglakbay ang mga anak ng Israel kasama ang kanilang kagamitan. Pero kung hindi umakyat ang ulap, hindi sila umalis hanggang sa araw na umakyat ang ulap. Sapagkat ulap ay nasa ibabaw ng tolda sa araw, at apoy ay nasa ibabaw nito sa gabi sa harap ng buong Israel, sa lahat ng kanilang paglalakbay.

Mga Bilang

1

At nagsalita ang Panginoon kay Moises sa ilang ng Sinai, sa tolda ng patotoo, sa ika-isa ng ikalawang buwan, ikalawang taon ng paglabas nila mula sa lupain ng Ehipto, na nagsasabi, Kunin ninyo ang simula ng buong kapulungan ng Israel ayon sa angkan, ayon sa mga bahay ng mga ama nila, ayon sa bilang mula sa pangalan nila, ayon sa ulo nila; bawat lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, bawat lumalabas sa kapangyarihan ng Israel, bilangin ninyo sila kasama ng kanilang kapangyarihan; ikaw at si Aaron, bilangin ninyo sila. At kasama ninyo ay magiging bawat isa ayon sa tribo, bawat isa sa mga pinuno, ayon sa mga bahay ng mga ninuno sila ay magiging. At ito ang mga pangalan ng mga lalaki, na siyang tatayo kasama ninyo: mula sa Ruben, si Elizur na anak ni Sedeur; mula sa Simeon, si Salamiel na anak ni Surisadai. Ng Juda, si Nahshon na anak ni Aminadab. Mula sa Issachar, si Nathanael na anak ni Zuar; mula sa Zebulun, si Eliab na anak ni Helon; mula sa mga anak ni Joseph, mula sa Ephraim, si Elishama na anak ni

Ammihud; mula sa Manasseh, si Gamaliel na anak ni Pedahzur. Ng Benjamin, si Abidan na anak ni Gideoni. Ng Dan, si Ahiezer na anak ni Ammishaddai. Ang kay Asher, si Pagiel, anak na lalaki ni Ochran. Ng Gad, si Eliasaph na anak ni Raguel. Ng Neftali, si Ahira na anak ni Enan. Ang mga ito ay tinatawag ng kapulungan, mga pinuno ng mga lipi ayon sa kanilang mga pamilya, mga hepe ng Israel sila. At kinuha ni Moises at ni Aaron ang mga lalaking itong tinawag ayon sa pangalan. At tinipon nila ang buong kapulungan sa ika-isa ng buwan ng ikalawang taon; at nagrehistro sila ayon sa kanilang mga pinagmulan, ayon sa kanilang mga pamilya, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, mula dalawampung taong gulang at pataas, bawat lalaki ayon sa kanilang ulo, sa paraang iniutos ng Panginoon kay Moises; at binilang sila sa ilang ng Sinai. At ang mga anak na lalaki ni Ruben na panganay ni Israel ay nabibilang ayon sa kanilang angkan, ayon sa kanilang mga lipi, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa bawat ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, bawat lumalabas sa hukbo, ang kanilang bilang mula sa lipi ni Ruben, anim at apatnapung libo at limang daan. Ang mga anak na lalaki ni Simeon ayon sa kanilang pamilya, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa kanilang ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa puwersa, ang kanilang sensus mula sa lipi ni Simeon, siyam at limampung libo at tatlong daan. Ang mga anak na lalaki ni Juda ayon sa kanilang angkan, ayon sa kanilang mga

lipi, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa kanilang ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa puwersa, ang sensus nila mula sa lipi ni Juda, apat at pitumpung libo at anim na raan. Ang mga anak na lalaki ni Issachar ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa kanilang mga lipi, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa kanilang ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa hukbo, ang kanilang bilang mula sa lipi ni Issachar, apat at limampung libo at apat na raan. Ang mga anak na lalaki ni Zebulun ayon sa kanilang angkan, ayon sa kanilang mga lipi, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa kanilang ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa puwersa, ang kanilang sensus mula sa lipi ni Zebulun, limampu't pitong libo at apat na raan. Ang mga anak ni Jose na mga anak ni Efraim ayon sa kanilang angkan, ayon sa kanilang mga lipi, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa kanilang ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa hukbo, ang kanilang bilang mula sa lipi ni Efraim, apatnapung libo at limang daan. Ang mga anak na lalaki ni Manases ayon sa kanilang angkan, ayon sa kanilang mga lipi, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa kanilang ulo, lahat ng mga lalaki, mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa hukbo, ang kanilang bilang mula sa lipi ni

Manases, tatlumpu't dalawang libo at dalawang daan. Ang mga anak na lalaki ni Benjamin ayon sa kanilang angkan, ayon sa kanilang mga lipi, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa kanilang ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa hukbo, ang kanilang bilang mula sa lipi ni Benjamin, tatlumpu't limang libo at apat na raan. Ang mga anak na lalaki ni Gad ayon sa kanilang angkan, ayon sa kanilang mga lipi, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa kanilang ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa puwersa, ang kanilang bilang: mula sa lipi ni Gad, apatnapu't limang libo at anim na raan at limampu. Ang mga anak na lalaki ni Dan ayon sa kanilang angkan, ayon sa kanilang mga lipi, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa kanilang ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa hukbo, ang kanilang bilang mula sa lipi ni Dan, animnapu't dalawang libo at pitong daan. Ang mga anak na lalaki ni Asher ayon sa kanilang pamilya, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa kanilang ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa puwersa, ang sensus nila mula sa lipi ni Asher, isa at apatnapung libo at limang daan. Ang mga anak na lalaki ni Neftali ayon sa kanilang angkan, ayon sa kanilang mga lipi, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa kanilang ulo, lahat ng mga lalaki mula

dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa hukbo, ang kanilang bilang mula sa lipi ni Neftali, limampu't tatlong libo at apat na raan. Ito ang pagbibilang, na binilang nina Moises at Aaron at ng mga pinuno ng Israel na labindalawang lalaki; isang lalaki kada isang tribo, ayon sa tribo ng mga bahay ng mga pamilya ay sila. At ang lahat ng bilang ng mga anak ng Israel kasama ang kanilang lakas mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas upang humarap sa labanan sa Israel, ay anim na raang libo at tatlong libo at limang daan at limampu. Ang mga Levita mula sa tribo ng kanilang pamilya ay hindi binilang kasama ng mga anak ng Israel. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, Tingnan mo, ang lipi ni Levi ay hindi mo isasama sa sensus, at ang bilang nila ay hindi mo kukunin, sa gitna ng mga anak ng Israel. At ikaw, ilagay mo ang mga Levita sa tolda ng patotoo, at sa lahat ng mga sisidlan nito, at sa lahat ng nasa loob nito; dadalhin nila ang tolda, at lahat ng mga sisidlan nito; at sila ay maglilingkod sa loob nito, at sa palibot ng tolda sila ay magkakampo. At sa pag-alis ng tolda, ibababa ito ng mga Levita, at sa paglalagay ng tolda, itayo nila ito; at ang dayuhan na lumalapit ay mamatay. At magkakampo ang mga anak ng Israel, bawat lalaki sa kanyang sariling ayos, at bawat lalaki ayon sa kanyang sariling pamumuno, kasama ng kanilang lakas. Ang mga Levita naman ay magkampo sa palibot ng tolda ng patotoo, at hindi magkakaroon ng kasalanan sa mga anak ng Israel. At ang mga Levita mismo ang magbabantay sa tolda ng patotoo. At ginawa ng mga anak ng Israel ayon sa lahat ng iniutos ng Panginoon kina Moises at Aaron, ganoon ang ginawa nila.

2

At nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, bawat tao na sumusunod sa kaniya ayon sa dibisyon, ayon sa mga watawat, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, magkampo ang mga anak ng Israel sa tapat; palibot ng tolda ng patotoo magkakampo ang mga anak ng Israel. At ang mga unang nagkakampo ayon sa silangan, ang dibisyon ng kampo ng Juda kasama ang kanilang puwersa, at ang pinuno ng mga anak na lalaki ng Juda, si Nahshon na anak ni Aminadab. Ang kanyang hukbo na nabilang, pitumpu't apat na libo't anim na raan. At ang mga nagkakampo na sumusunod sa lipi ni Issachar, at ang pinuno ng mga anak ni Issachar, si Nathanael na anak ni Zuar. Ang kanyang hukbo na nabilang, limampu't apat na libo at apat na daan. At ang mga nagkakampo na sumusunod sa lipi ni Zebulun, at ang pinuno ng mga anak ni Zebulun, si Eliab na anak ni Helon. Ang kanyang hukbo na nabilang, limampu't pitong libo't apat na raan. Lahat ng nabilang mula sa kampo ng Juda, isang daan walumpung libo at anim na libo at apat na raan, kasama ang kanilang puwersa, sila ang unang aalis. Ang mga dibisyon ng kampo ni Reuben, sa timog ang kanilang kapangyarihan, at ang pinuno ng mga anak ni Reuben, si Elizur na anak ni Shedeur. Ang kanyang hukbo, ang mga nabilang, anim na pu't apat na libo at limang daan. At ang mga nagkakampo na sumusunod sa kaniya ay ng tribu ni Simeon, at ang pinuno ng mga anak ni Simeon, si Shelumiel na anak ni Zurishaddai. Ang kanyang hukbo na nabilang, limampu't siyam

na libo at tatlong daan. At ang mga nagkakampo na sumusunod sa kaniya ay ang tribu ni Gad, at ang pinuno ng mga anak ni Gad, si Eliasaph na anak ni Raguel. Ang kanyang hukbo na nabilang, apatnapu't limang libo at anim na raan at limampu. Lahat ng mga nabibilang ng kampo ni Ruben, isandaan at limampu't isang libo at apat na raan at limampu, kasama ang kanilang pwersa, pangalawa silang aalis. At aalisin ang tolda ng patotoo, at ang kampo ng mga Levita ay nasa gitna ng mga kampo; kung paano sila magkakampo, ganoon din sila aalis, bawat isa ay sumusunod ayon sa pamumuno. Ang hukbo ng kampo ng Ephraim sa tabi ng dagat kasama ang kanilang lakas, at ang pinuno ng mga anak ng Ephraim, si Elishama na anak ni Ammihud. Ang kanyang kapangyarihan, ang mga nabilang, ay apatnapung libo at limang daan. At ang mga nagkakampo na sumusunod sa lipi ni Manases, at ang pinuno ng mga anak ni Manases, si Gamaliel na anak ni Pedazur. Ang kanyang hukbo na nabilang, tatlumpu't dalawang libo at dalawang daan. At ang mga nagkakampo na sumusunod sa lipi ni Benjamin, at ang pinuno ng mga anak ni Benjamin, si Abidan na anak ni Gideoni. Ang kanyang hukbo, ang mga nabilang, ay tatlumpu't limang libo at apat na raan. Lahat ng nabilang sa kampo ni Efraim, isang daang libo at walong libo at isang daan; ayon sa kanilang puwersa, pangatlo silang aalis. Ang Pangkat ng kampo ng Dan patungo sa hilaga kasama ang kanilang pwersa, at ang pinuno ng mga anak ng Dan, si Ahiezer na anak ni Ammishaddai. Ang kanyang hukbo na nabilang, animnapu't dalawang libo at pitong daan. At ang mga nagkakampo na sumusunod sa kanya ay tribo ni Asher, at ang pinuno ng mga anak ni Asher ay si Pagiel na

anak ni Ochran. Ang kanyang hukbo na nabilang, apatnapu't isang libo at limang daan. At ang mga nagkakampo na sumusunod sa lipi ni Neftali, at ang pinuno ng mga anak ni Neftali, si Ahira na anak ni Enan. Ang kanyang hukbo na nabilang, limampu't tatlong libo at apat na daan. Lahat ng nabilang sa kampo ng Dan, isang daan at limampu't pitong libo at anim na raan; sila ang huli na aalis ayon sa kanilang pagkakasunod-sunod. Ito ang bilang ng mga anak ng Israel ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama; lahat ng bilang ng mga kampamento kasama ang kanilang mga hukbo, anim na raang libo at tatlong libo at limang daan at limampu. Ngunit ang mga Levita ay hindi binilang kasama nila, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises. At ginawa ng mga anak ng Israel lahat ng mga bagay na iniutos ng Panginoon kay Moises; gayon sila nagkampo ayon sa kanilang mga kaayusan, at gayon sila umalis, bawat isa sumusunod ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama.

3

At ito ang mga salinlahi ni Aaron at ni Moises, sa araw na nagsalita ang Panginoon kay Moises sa bundok ng Sinai. At ito ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Aaron: ang panganay na si Nadab, at si Abihu, si Eleazar, at si Ithamar. Ito ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Aaron, ang mga paring pinahiran ng langis, na kinumpleto ang kanilang mga kamay upang maglingkod bilang mga pari. At namatay si Nadab

at si Abihu sa harap ng Panginoon, nang mag-alay sila ng dayuhang apoy sa harap ng Panginoon, sa ilang ng Sinai, at wala silang mga anak; at naglingkod bilang saserdote si Eleazar at si Ithamar kasama si Aaron na kanilang ama. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, kunin mo ang lipi ni Levi, at ilalagay mo sila sa harap ni Aaron ang pari, at sila ay maglilingkod sa kanya, at sila ay magbabantay ng mga katungkulan niya, at ang mga katungkulan ng mga anak ng Israel sa harap ng tolda ng patotoo, upang gawin ang mga gawain ng tolda. At iingatan nila ang lahat ng mga sisidlan ng tolda ng patotoo, at ang mga pagbabantay ng mga anak ng Israel ayon sa lahat ng mga gawain ng tolda. At ibibigay mo ang mga Levita kay Aaron at sa mga anak niyang mga pari; binigay na handog ang mga ito sa akin mula sa mga anak ng Israel. At si Aaron at ang kanyang mga anak ay iyong itatalaga sa tolda ng patotoo; at kanilang babantayan ang kanilang pagkasaserdote, at lahat ng mga bagay sa altar, at sa loob ng tabing; at ang dayuhang humahawak ay mamamatay. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, nagsasabi, at narito ako ay kumuha ng mga Levita mula sa gitna ng mga anak ng Israel kapalit ng bawat panganay na nagbubukas ng bahay-bata mula sa mga anak ng Israel; sila ay magiging tubos nila, at ang mga Levita ay magiging sa akin. Sa akin ang lahat ng panganay; sa araw na sinaktan ko ang lahat ng panganay sa lupain ng Ehipto, inilaan ko sa akin ang lahat ng panganay sa Israel; mula sa tao hanggang sa hayop, sa akin sila magiging; ako ang Panginoon. At nagsalita ang Panginoon kay Moises sa ilang ng Sinai, na nagsasabi, Bilangin mo ang mga anak ni Levi ayon sa mga bahay

ng kanilang mga ama, ayon sa kanilang mga angkan; bawat lalaki mula isang buwan gulang at pataas, bilangin ninyo sila. At binilang sila ni Moises at Aaron dahil sa tinig ng Panginoon, sa paraang iniutos ng Panginoon sa kanila. At ang mga ito ang mga anak na lalaki ni Levi ayon sa mga pangalan nila: si Gershon, si Kohath, at si Merari. At ang mga ito ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Gershon ayon sa kanilang mga angkan: si Libni at si Shimei. At ang mga anak na lalaki ni Kohath ayon sa kanilang mga angkan: si Amram at si Izhar, si Hebron at si Uzziel. At ang mga anak na lalaki ni Merari ayon sa kanilang mga angkan: si Mahli at si Mushi; ang mga ito ay mga angkan ng mga Levita ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama. Kay Gershon: ang mga tao ni Libni, at ang mga tao ni Shimei; ang mga ito ay mga angkan ni Gershon. Ang bilang nila ayon sa numero ng lahat ng lalaki mula isang buwan gulang at pataas, ang bilang nila, pitong libo at limang daan. At ang mga anak na lalaki ni Gershon sa likod ng tolda ay magkakampo sa tabi ng dagat. At ang pinuno ng sambahayan ng pamilya ng bayan ng Gershon, si Eliasaph na anak ni Lael. At ang bantay ng mga anak ni Gershon sa tolda ng patotoo, ang tolda at ang takip, at ang takip ng pinto ng tolda ng patotoo, at ang mga tabing ng looban, at ang kurtina ng tarangkahan ng looban na nasa tolda, at ang mga natitirang lahat ng mga gawain nito. Kay Kohath: ang bayan ni Amram, isa; at ang bayan ni Izhar, isa; at ang bayan ni Hebron, isa; at ang bayan ni Uzziel, isa; ito ang mga bayan ni Kohath, ayon sa bilang. Lahat ng lalaki mula isang buwan gulang at pataas, walong libo at anim na raan, nagbabantay ng mga katungkulan ng santuwaryo. Ang mga angkan ng mga anak

ni Kohath ay magtatayo ng kampo sa tagiliran ng tolda sa Timog. At ang pinuno ng sambahayan ng mga ama ng mga bayan ng Kohath, si Elizaphan na anak ni Uzziel. At ang kanilang bantay ay ang kaban, at ang mesa, at ang ilawan, at ang mga altar, at ang mga sisidlan ng banal na ginagamit nila sa paglilingkod, at ang takip, at lahat ng kanilang mga gawa. At ang pinuno ng mga pinuno ng mga Levita, si Eleazar na anak ni Aaron ang pari, itinalaga upang magbantay sa mga pagbabantay ng mga banal na bagay. Kay Merari: ang bayan ng Mahli, at ang bayan ng Mushi; ang mga ito ay mga angkan ni Merari. Ang sensus nila ayon sa bilang, lahat ng lalaki mula isang buwan gulang at pataas, anim na libo at limampu. At ang pinuno ng sambahayan ng mga ama ng bayan ng Merari, si Zuriel na anak ni Abihail; mula sa mga tagiliran ng tolda sila ay magkakampo patungo sa hilaga. Ang pagbibilang ng bantay ng mga anak ni Merari, ang mga kapital ng tolda, at ang mga baras nito, at ang mga haligi nito, at ang mga base nito, at lahat ng mga sisidlan nila, at ang mga gawa nila, at ang mga haligi ng looban sa palibot, at ang mga base nila, at ang mga tulos, at ang mga lubid nila. Ang mga nagkakampo sa harap ng tolda ng patotoo mula sa silangan, sina Moises at Aaron at ang kanyang mga anak na lalaki, na nagbabantay ng mga bantay ng banal para sa mga bantay ng mga anak ng Israel; at ang dayuhang humahawak ay mamamatay. Lahat ang bilang ng mga Levita, na binilang ni Moises at Aaron sa pamamagitan ng tinig ng Panginoon ayon sa kanilang mga angkan, bawat lalaki mula isang buwan gulang at pataas, dalawampu't dalawang libo. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Bilangin ang bawat panganay na lalaki ng mga anak ng

Israel mula isang buwan gulang at pataas, at kunin ang bilang ayon sa pangalan. At kukuha ka ng mga Levita para sa akin, ako ang Panginoon, kapalit ng lahat ng mga panganay ng mga anak ng Israel, at ang mga hayop ng mga Levita kapalit ng lahat ng mga panganay sa mga hayop ng mga anak ng Israel. At binisita ni Moises sa paraang iniutos ng Panginoon ang bawat panganay sa mga anak ng Israel. At naging lahat ang mga panganay na lalaki ayon sa bilang ng pangalan, mula sa isang buwan gulang at pataas, mula sa kanilang pagsusuri, dalawampu't dalawang libo at dalawang daan pitumpu't tatlo. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, nagsasabi, kunin mo ang mga Levita kapalit ng lahat ng mga panganay na anak ng Israel, at ang mga hayop ng mga Levita kapalit ng kanilang mga hayop, at magiging akin ang mga Levita; ako ang Panginoon. At ang tubos ng tatlong daan at pitumpu't tatlo, ang mga lumalampas sa mga Levita mula sa mga panganay ng mga anak ng Israel. At kukunin mo ang limang siklo ayon sa bawat ulo, ayon sa banal na didrakma kukunin mo ito, dalawampung obol ang siklo. At ibibigay mo ang pilak kay Aaron at sa kanyang mga anak, bilang tubos ng mga lumalampas sa kanila. At kinuha ni Moises ang pilak na tubos mula sa mga lumalampas sa pagtubos ng mga Levita. Mula sa mga panganay na mga anak ng Israel, kinuha niya ang pilak, isang libo tatlong daan animnapu't limang siklo, ayon sa banal na siklo. At ibinigay ni Moises ang tubos ng mga lumalampas kay Aaron at sa mga anak niya, sa pamamagitan ng tinig ng Panginoon, sa paraang nag-utos ang Panginoon kay Moises.

4

At nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, kunin mo ang kabuuan ng mga anak ni Kohath mula sa gitna ng mga anak ni Levi, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ninuno, mula dalawampu't limang taon at pataas hanggang limampung taon, bawat pumapasok upang maglingkod, upang gawin ang lahat ng mga gawain sa tolda ng patotoo. At ito ang mga gawain ng mga anak ni Kohath sa tolda ng patotoo: ang kabanal-banalan. At papasok si Aaron at ang kanyang mga anak, kapag inalis ang kampo, at ibababa nila ang tabing na sumasaklaw, at tatakpan nila sa pamamagitan nito ang kaban ng patotoo, at ilalagay nila sa ibabaw nito ang takip na balatang kulay asul, at ilalagay nila sa ibabaw nito ang damit na buong kulay asul mula sa itaas, at isusuot nila ang mga pambuhat. At sa ibabaw ng mesa na nakaharap ay ilalagay nila sa ibabaw nito ang damit na lubos na kulay-ube, at ang mga mangkok, at ang mga insensaryo, at ang mga tasa, at ang mga sisidlan ng handog na inumin kung saan siya nagbubuhos ng handog, at ang mga tinapay na palagi ay maroroon sa ibabaw nito. At ilalagay nila sa ibabaw nito ang isang pulang damit, at tatakpan nila ito ng takip na katad na asul, at ipapasok nila sa pamamagitan nito ang mga poste ng pagdadala. At kukuha sila ng damit na kulay asul, at tatakpan nila ang kandelero na nagbibigay-liwanag, at ang mga ilawan nito, at ang mga sipit nito, at ang mga pangahit nito, at lahat ng mga sisidlan ng langis na ginagamit nila sa paglilingkod sa mga

ito. At ilalagay nila ito, at lahat ng mga sisidlan nito, sa loob ng takip na katad na kulay-asul, at ilalagay nila ito sa ibabaw ng mga pingga. At sa gintong altar ay tatabunan nila ng asul na damit, at tatabunan nila ito ng asul na balatang takip, at isusuot nila ang mga dalang poste nito. At kukuha sila ng lahat ng mga sisidlang panliturgiya na ginagamit nila sa paglilingkod sa mga banal na lugar; at ilalagay nila sa isang damit na kulay asul, at tatakpan nila ang mga ito ng takip na balat na kulay asul, at ilalagay nila sa mga pasanang poste. At ilalagay niya ang takip sa ibabaw ng altar, at tatakpan nila ito ng damit na ganap na kulay-ube. At ilalagay nila sa ibabaw nito ang lahat ng mga sisidlan na ginagamit nila sa paglilingkod sa ibabaw nito sa mga ito, at ang mga apuyan, at ang mga pangkawit ng karne, at ang mga mangkok, at ang takip, at lahat ng mga sisidlan ng altar; at ilalagay nila sa ibabaw nito ang takip na katad na asul, at isusuot nila ang mga pingga nito; at kukuha sila ng damit na kulay ube, at tatakpan nila ang hugasan at ang tungtungan nito, at ilalagay nila ito sa loob ng takip na katad na asul, at ilalagay nila sa ibabaw ng mga pingga, at tatapusin ni Aaron at ng mga anak niya, na tinatakpan ang mga banal na bagay, at lahat ng mga sisidlan na banal, sa pag-alis ng kampamento; at pagkatapos nito papasok ang mga anak ni Kohat upang buhatin, at hindi nila hihipuin ang mga banal na bagay, upang hindi sila mamatay; ang mga ito ay dadalhin ng mga anak ni Kohat sa tolda ng patotoo. Tagapangasiwa si Eleazar na anak ni Aaron ang pari: ang langis ng ilaw, at ang insenso ng komposisyon, at ang handog araw-araw, at ang langis ng pagpahid, ang pangangasiwa ng buong tolda, at lahat ng nasa loob nito sa

banal na lugar, sa lahat ng gawain. At nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, huwag ninyong lipulin ang bayan ng angkan ng Kohat mula sa gitna ng mga Levita. Gawin ninyo ito sa kanila, at sila ay mabubuhay at hindi sila mamatay, kapag lumalapit sila sa banal ng mga banal; si Aaron at ang kanyang mga anak ay lumapit, at itatakda nila sila bawat isa ayon sa kanyang gawain, at hindi sila papasok upang makita nang bigla ang mga banal na bagay, at sila ay mamatay. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, kunin ang bilang ng mga anak ni Gerson, at ang mga ito ayon sa mga bahay ng mga ama nila, ayon sa mga angkan nila, mula dalawampu't limang taong gulang at pataas hanggang limampung taong gulang bilangin mo sila, bawat pumapasok na maglingkod, gumawa ng mga gawain niya sa tolda ng patotoo. Ito ang paglilingkod ng mga tao ni Gerson, ang maglingkod at magbuhat. At bubuhatin nila ang mga balat ng tolda, at ang tolda ng patotoo, at ang takip nito, at ang takip na kulay asul na nasa ibabaw nito mula sa itaas, at ang takip ng pintuan ng tolda ng patotoo, at ang mga tabing ng looban na nasa tolda ng patotoo, at ang mga labis, at lahat ng mga sisidlan na pang-ministeryo na pinaglilingkuran nila sa mga ito. Ayon sa bibig ni Aaron at ng kanyang mga anak ay magiging ang paglilingkod ng mga anak ni Gershon ayon sa lahat ng kanilang mga paglilingkod, at ayon sa lahat ng kanilang mga gawa; at papangasiwaan mo sila sa pamamagitan ng pangalan ang lahat ng mga bagay na dadalhin nila. Ito ang paglilingkod ng mga anak ni Gershon sa tolda ng patotoo, at ang pagbabantay nila ay nasa kamay ni Ithamar na anak ni Aaron na pari. Ang mga anak

na lalaki ni Merari ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, bilangin ninyo sila, mula dalawampu't limang taong gulang at pataas hanggang limampung taong gulang bilangin ninyo sila, bawat isa na pumapasok upang maglingkod sa mga gawain ng tolda ng patotoo. At ang mga ito ang mga katungkulan ng mga itinaas nila ayon sa lahat ng kanilang mga gawain sa tolda ng patotoo: ang mga kapital ng tolda, at ang mga baras, at ang mga haligi nito, at ang mga base nito, at ang takip, at ang mga base nila, at ang mga haligi nila, at ang takip ng pinto ng tolda, at ang mga haligi ng looban sa palibot, at ang mga base nila, at ang mga haligi ng tabing ng pintuan ng looban, at ang mga base nila, at ang mga tulos nila, at ang mga lubid nila, at lahat ng kanilang mga sisidlan, at lahat ng kanilang mga paglilingkod; sa pamamagitan ng mga pangalan bilangin ninyo sila, at lahat ng mga sisidlan ng pag-iingat ng mga itinaas nila. Ito ang paglilingkod ng bayan ng mga anak ni Merari sa lahat ng kanilang mga gawain sa tolda ng patotoo sa ilalim ng kamay ni Itamar na anak ni Aaron ang pari. At binilang ni Moises at ni Aaron at ang mga pinuno ng Israel ang mga anak ni Kohat ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, mula dalawampu't limang taong gulang at pataas hanggang limampung taong gulang, bawat pumapasok upang maglingkod at gumawa sa tolda ng patotoo. At ang naging bilang nila ayon sa kanilang mga angkan, dalawang libo pitong daan at limampu. Ito ang bilang ng bayan ng Kohath, lahat ng naglilingkod sa tolda ng patotoo, ayon sa binilang ni Moises at Aaron sa pamamagitan ng tinig ng Panginoon, sa kamay ni

Moises. At binilang ang mga anak ni Gershon ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, mula dalawampu't limang taong gulang at pataas hanggang limampung taong gulang, bawat pumapasok upang maglingkod at gumawa ng mga gawain sa tolda ng patotoo. At ang kanilang sensus, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, ay naging dalawang libo anim na raan at tatlumpu. Ito ang bilang ng bayan ng mga anak ni Gershon, lahat ng naglilingkod sa tolda ng patotoo, na binilang ni Moises at Aaron sa pamamagitan ng tinig ng Panginoon, sa kamay ni Moises. Binilang din ang bayan ng mga anak ni Merari ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, mula dalawampu't limang taong gulang at pataas hanggang limampung taong gulang, bawat pumapasok upang maglingkod sa mga gawain ng tolda ng patotoo. At nangyari ang bilang nila ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ninuno, tatlong libo at dalawang daan. Ito ang pagbibilang ng bayan ng mga anak ni Merari, na binilang ni Moises at Aaron sa pamamagitan ng tinig ng Panginoon, sa kamay ni Moises. Lahat ng mga nabilang, na binilang ni Moises at Aaron at ng mga pinuno ng Israel ang mga Levita, ayon sa mga angkan at ayon sa mga bahay ng mga ama nila, mula dalawampu't limang taong gulang at pataas hanggang limampung taong gulang, bawat pumapasok sa gawain ng mga gawain, at ang mga gawaing dinadala sa tolda ng patotoo. At naging ang mga nabilang, walong libo limang daan walumpu. Sa pamamagitan ng tinig ng Panginoon, binisita niya sila sa pamamagitan ng kamay ni Moises, lalaki ayon sa lalaki sa kanilang mga gawain,

at sa mga bagay na dinadala nila; at sila ay binilang, ayon sa paraan na iniutos ng Panginoon kay Moises.

5

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, utusan mo ang mga anak ng Israel, at paalisin nila mula sa kampo ang lahat ng may ketong, at lahat ng may agas, at lahat ng marumi dahil sa kaluluwa. Mula sa lalaki hanggang sa babae, ipadala ninyo sa labas ng kampo, at hindi nila dudumihan ang kanilang mga kampo, na kung saan ako tumatahan sa gitna nila. At ginawa nila ito ang mga anak ng Israel, at ipinadala nila sila sa labas ng kampo; gaya ng nagsalita ang Panginoon kay Moises, ganoon ginawa ng mga anak ng Israel. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, magsalita ka sa mga anak ng Israel, na nagsasabi, lalaki o babae, sinuman na gumawa mula sa lahat ng mga kasalanan ng tao, at sa pagpapabaya ay magpabaya at magkasala ang kaluluwa na iyon, ipahahayag niya ang kasalanan na ginawa niya, at isasauli niya ang paglabag; ang buong halaga, at ang ikalimang bahagi nito ay idadagdag niya sa ibabaw nito, at isasauli niya sa kanya na pinagkasalanan niya. Kung pero walang kamag-anak na manunubos ang tao, upang maisauli sa kanya ang pagkakasala laban sa kanya, ang pagkakasalang isinasauli sa Panginoon ay mapupunta sa pari, maliban sa tupang lalaki ng pagtubos, na sa pamamagitan nito gagawa siya ng pagtubos para sa kanya tungkol sa kanya. At lahat ng unang bunga ayon sa lahat ng mga bagay na

ginagawang banal sa mga anak ng Israel, gaano man karami kung ihahandog nila sa Panginoon, mapapasa paring iyon; At ang mga bagay na ginawang banal ng bawat isa, mapapasa kanya; at sinumang lalaking magbibigay sa pari, mapapasa kanya. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, nagsasabi, magsalita ka sa mga anak ng Israel, at sasabihin mo sa kanila, ng sinumang lalaki kung sumuway ang asawa niya, at paghamak na binalewala niya siya, at makatulog ang isang tao kasama niya ng higaan ng binhi, at makaligtas mula sa mga mata ng asawa niya, at magtago, siya nga ay nadungisan, at walang saksi kasama niya, at siya ay hindi nahuli, at dumating sa kanya ang espiritu ng paninibugho, at mainggit siya sa asawa niya, at siya nga ay nadungisan, o dumating sa kanya ang espiritu ng paninibugho, at mainggit siya sa asawa niya, at siya nga ay hindi nadungisan, at dadalhin ng lalaki ang asawa niya sa pari, at dadalhin niya ang handog tungkol sa kanya, ang ikasampu ng efa ng harina ng sebada; hindi niya ibubuhos sa ibabaw nito ang langis, ni hindi niya ilalagay sa ibabaw nito ang kamanyang, sapagkat ito ay handog ng paninibugho, handog ng alaala, na nagpapaalala ng kasalanan. At dadalhin siya ng pari, at itatayo niya siya sa harap ng Panginoon. At kukuha ang pari ng malinis na buhay na tubig sa sisidlang lupa, at ng lupa na nasa ibabaw ng sahig ng tolda ng patotoo, at pagkatapos kumuha, ilalagay ng pari ito sa tubig. At itatayo ng pari ang babae sa harap ng Panginoon, at ilalantad ang ulo ng babae, at ibibigay sa mga kamay niya ang handog ng alaala, ang handog ng paninibugho; at sa kamay ng pari ay magiging ang tubig ng pagsubok ng nagdudulot ng sumpa na ito. At ipapanumpa siya ng pari, at

sasabihin sa babae, kung walang sinumang nakatulog kasama mo, kung hindi ka lumabag upang madungisan sa ilalim ng iyong sariling asawa, maging inosente ka mula sa tubig ng pagsubok na may sumpa na ito. Kung ngunit ikaw ay lumabag habang may asawa, o nadungisan ka, at nagbigay ang isang tao ng kaniyang higaan sa iyo, maliban sa iyong asawa; At papapanumpain ng pari ang babae sa mga panunumpa ng sumpang ito, at sasabihin ng pari sa babae, lagyan ka nawa ng Panginoon ng sumpa at panunumpa sa gitna ng iyong bayan, sa pagpapalaglag ng Panginoon sa iyong hita, at sa pagpapamaga sa iyong tiyan. At papasok ang tubig na ito na nagdadala ng sumpa sa iyong tiyan upang managang ang tiyan, at mahulog ang iyong hita; at sasabihin ng babae, mangyari nawa, mangyari nawa. At isusulat ng pari ang mga sumpang ito sa isang aklat, at buburahin niya ito sa tubig ng pagsubok na nagdadala ng sumpa. At papainumin niya ang babae ng tubig ng pagsubok na sumusumpa; at papasok sa kanya ang tubig na sumusumpa ng pagsubok. At kukuha ang pari mula sa kamay ng babae ang handog ng paninibugho, at ilalagay niya ang handog sa harap ng Panginoon, at dadalhin niya ito sa altar. At kukuha ng dakot ang pari mula sa handog ng memorial nito, at iaalay niya ito sa ibabaw ng altar, at pagkatapos. Papainumin ng tubig na ito ang babae. At mangyayari na kung siya ay nadungisan at nakaligtas sa pagtuklas ng kanyang asawa, at papasok sa kanya ang tubig ng pagsubok na nagdadala ng sumpa, at mamamaga ang kanyang tiyan, at mababagsak ang kanyang hita, at magiging sumpa ang babae sa kanyang bayan. Kung pero hindi nadungisan ang babae, at malinis siya, at inosente, ay magiging

siya at magkakaanak. Ito ang batas ng paninibugho, kapag lumabag ang babaeng may asawa at nadungisan. O ang lalaking kung saan dumating sa kanya ang espiritu ng pagseselos, at magselos siya sa asawa niya, at ipatayo niya ang asawa niya sa harap ng Panginoon, at gagawin sa kanya ng pari ang lahat ng batas na ito, at magiging walang sala ang lalaki mula sa kasalanan; at ang babaeng iyon ay tatanggap ng kasalanan niya.

6

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, magsalita ka sa mga anak ng Israel, at sasabihin mo sa kanila, lalaki o babae, sinuman na lubos na manata ng panata upang ihiwalay ang kalinisan sa Panginoon, mula sa alak at matapang na inumin ay magpapakabanal siya; at suka mula sa alak at suka mula sa matapang na inumin ay hindi niya iinumin; at lahat ng ginagawa mula sa ubas ay hindi niya iinumin; at sariwa ng ubas at pasas ay hindi niya kakanin sa lahat ng mga araw ng kanyang panata; mula sa lahat ng nagiging mula sa puno ng ubas, alak mula sa balat ng ubas hanggang sa buto ay hindi niya kakanin sa lahat ng mga araw ng pagpapakabanal; pang-ahit ay hindi darating sa kanyang ulo, hanggang matupad ang mga araw, kung gaano ang ipinangako niya sa Panginoon; banal siya magiging nagpapahaba ng buhok ng ulo sa lahat ng mga araw ng panata sa Panginoon; sa bawat kaluluwa na namatay ay hindi siya papasok sa ama at ina, at sa kapatid na lalaki at sa kapatid na babae, hindi siya magpapahawa sa kanila kapag

namatay sila, sapagkat panata ng Diyos niya ay nasa kanya sa kanyang ulo; sa lahat ng mga araw ng kanyang panata banal siya magiging sa Panginoon. Kung may isang tao na mamatay sa kanya nang bigla, agad madudungisan ang ulo ng panata niya; at aahitin niya ang ulo niya sa araw na malilinis siya; sa ikapitong araw aahitin siya. At sa ikawalong araw, dadalhin niya ang dalawang kalapati o dalawang inakay ng kalapati sa pari, sa mga pintuan ng tolda ng patotoo. At gagawin ng pari ang isa tungkol sa kasalanan, at isa para sa handog na susunugin; at tutubos ang pari para sa kanya tungkol sa mga bagay na siya ay nagkasala tungkol sa kaluluwa; at babanalin niya ang ulo niya sa araw na iyon, kung saan siya ay ginawang banal sa Panginoon, ang mga araw ng panata; at magdadala siya ng kordero na isang taong gulang para sa pagsalangsang; at ang mga araw na nauna ay magiging walang kabuluhan, dahil nadungisan ang ulo ng panata niya. At ito ang batas ng nag-panata: sa alinmang araw na kaniyang matupad ang mga araw ng kaniyang panata, siya mismo ay magdadala sa tabi ng mga pintuan ng tolda ng patotoo. At ihaharap niya ang handog niya sa Panginoon: isang kordero na isang taong gulang na walang kapintasan para sa handog na susunugin, at isang babae kordero na isang taong gulang na walang kapintasan para sa kasalanan, at isang lalaking tupa na walang kapintasan para sa kaligtasan, at isang basket ng mga tinapay na walang lebadura na pinong harina na hinaluan ng langis, at mga manipis na tinapay na walang lebadura na pinahiran ng langis, at ang handog nila, at ang inuming handog nila. At ang pari ay magdadala sa harap ng Panginoon, at gagawin ang tungkol sa

kasalanan niya, at ang handog na susunugin niya. At gagawin niya ang tupa na handog ng kaligtasan sa Panginoon sa ibabaw ng basket ng mga tinapay na walang lebadura, at gagawin ng pari ang handog niya, at ang inuming handog niya. At ang nangako ay mag-aahit ng ulo ng kanyang panata sa tabi ng mga pinto ng tolda ng patotoo, at ilalagay ang mga buhok sa apoy na nasa ilalim ng handog ng kapayapaan. At kukuha ang pari ng braso na nilaga mula sa tupa, at isang tinapay na walang lebadura mula sa basket, at isang manipis na tinapay na walang lebadura, at ilalagay niya sa mga kamay ng taong nangako pagkatapos mag-ahit nito ng kanyang panata, at dadalhin ng pari ang mga ito bilang handog sa harap ng Panginoon; banal ito para sa pari kasama ng dibdib ng handog na inialay, at kasama ng braso ng handog na inialay; at pagkatapos nito iinom ng alak ang taong nangako. Ito ang batas ng nangako, na sinumang mangako sa Panginoon ng kaniyang handog sa Panginoon tungkol sa kaniyang panata, bukod sa kung ano ang masusumpungan ng kaniyang kamay, ayon sa kapangyarihan ng kaniyang panata, na kung saan siya ay mangako ayon sa batas ng kalinisan. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, magsalita kay Aaron at sa mga anak niya, na nagsasabi, ganito kayo magbabasbas sa mga anak ng Israel, na sinasabi sa kanila, pagpalain ka ng Panginoon, at ingatan ka. Nawa'y pasilangin ng Panginoon ang kanyang mukha sa iyo, at kahabagan ka. Itaas ng Panginoon ang kanyang mukha sa iyo, at bigyan ka niya ng kapayapaan. At ilalagay nila ang pangalan ko sa mga anak ng Israel, at ako ang Panginoon ay pagpapalain sila.

7

At nangyari sa araw na natapos ni Moises, upang itayo ang tolda, at pinahiran niya ito, at inilaan niya ito, at lahat ng mga sisidlan nito, at ang altar, at lahat ng mga sisidlan nito, at pinahiran niya ang mga ito, at inilaan niya ang mga ito. At nag-alay ang mga pinuno ng Israel, labindalawang pinuno ng mga sambahayan ng kanilang mga ninuno; sila ang mga pinuno ng mga lipi, sila ang mga nakatayo sa pangangasiwa. At dinala nila ang handog nila sa harap ng Panginoon, anim na takip na kariton, at labindalawang baka; isang kariton mula sa bawat dalawang pinuno, at isang guya mula sa bawat isa; at dinala nila ito sa harap ng tolda. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Kunin mo mula sa kanila, at magiging para sa mga gawaing pang-paglilingkod ng tolda ng patotoo, at ibibigay mo ang mga ito sa mga Levita, bawat isa ayon sa kanyang paglilingkod. At matapos kunin ni Moises ang mga kariton at ang mga baka, ibinigay niya ang mga ito sa mga Levita. At ang dalawang karwahe at ang apat na baka ay ibinigay sa mga anak ni Gershon ayon sa kanilang mga paglilingkod. At ang apat na kariton at ang walong baka ay ibinigay sa mga anak ni Merari ayon sa kanilang mga paglilingkod, sa pamamagitan ni Ithamar na anak ni Aaron ang pari. At sa mga anak ni Kohath hindi siya nagbigay, dahil mayroon sila ng mga paglilingkod ng banal; sa mga balikat nila dadalhin. At nag-alay ang mga pinuno para sa pagtatalaga ng altar sa araw na pinahiran niya ito, at nag-alay ang mga pinuno ng mga handog nila sa harap ng altar. At sinabi ng Panginoon

kay Moises, isang pinuno bawat araw, isang pinuno bawat araw ay magdadala ng kanilang mga handog para sa pagtatalaga ng altar. At ang nag-aalok sa unang araw ng kaniyang handog ay si Naason na anak ni Aminadab, na pinuno ng lipi ni Juda. At dinala niya ang handog niya, isang pinggan na pilak, isang daan at tatlumpu ang timbang nito; isang tasa na pilak, pitumpung siklo ayon sa banal na siklo; pareho puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryo na gawa sa ginto, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, isang kordero na isang taong gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog na kapayapaan, dalawang dumalagang baka, limang lalaking tupa, limang lalaking kambing, limang babaeng kordero na isang taong gulang; ito ang handog ni Naason na anak ni Aminadab. Sa ikalawang araw, nagdala si Natanael na anak ni Zuar, ang pinuno ng lipi ng Isacar. At dinala niya ang handog niya, isang pinggang pilak, isandaan at tatlumpu ang timbang nito; isang mangkok na pilak, pitumpung siklo ayon sa banal na siklo; pareho punong-puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryo na gawa sa ginto, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, isang kordero na isang taong gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog ng kapayapaan: dalawang dumalagang baka, limang tupang lalaki, limang kambing na lalaki, limang korderong babae na isang taong gulang; ito ang kaloob ni Natanael na anak ni Zuar. Sa ikatlong araw, ang

pinuno ng mga anak ni Zebulun, si Eliab na anak ni Helon. Ang handog niya, isang mangkok na pilak, isandaan at tatlumpu ang timbang nito; isang tasa na pilak, pitumpung siklo ayon sa banal na siklo; pareho puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog; isang insensaryo na sampung ginto, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, isang kordero na isang taong gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog ng kapayapaan: dalawang dumalagang baka, limang tupang lalaki, limang kambing na lalaki, limang korderong babae na isang taong gulang; ito ang kaloob ni Eliab na anak ni Helon. Sa ikaapat na araw, ang pinuno ng mga anak ni Reuben, si Elizur na anak ni Shedeur. Ang handog niya, isang pinggang pilak, isandaan at tatlumpu ang timbang nito; isang mangkok na pilak, pitumpung siklo ayon sa banal na siklo; kapwa puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog; isang insensaryo na sampung ginto, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, isang kordero na isang taong gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog ng kapayapaan, dalawang dumalagang baka, limang lalaking tupa, limang lalaking kambing, limang babaeng kordero na isang taong gulang; ito ang handog ni Elizur na anak ni Shedeur. Sa ikalimang araw, ang pinuno ng mga anak ni Simeon, si Salamiel na anak ni Zurishaddai. Ang handog niya, isang pilak na pinggan, isandaan at tatlumpu ang timbang nito; isang pilak na mangkok, pitumpung siklo ayon sa banal na siklo; pareho puno

ng pinong harina na halo sa langis para sa handog. Isang insensaryo na gawa sa ginto, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, isang kordero na isang taong gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog na pangkapayapaan: dalawang dumalagang baka, limang lalaking tupa, limang lalaking kambing, limang babaeng kordero na isang taong gulang; ito ang handog ni Shelumiel na anak ni Zurishaddai. Sa ikaanim na araw, ang pinuno ng mga anak ni Gad, si Eliasaph na anak ni Raguel. Ang handog niya, isang pinggang pilak, isandaan at tatlumpu ang timbang nito; isang mangkok na pilak, pitumpung siklo ayon sa banal na siklo; pareho punong-puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryo na gawa sa ginto, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, isang kordero na isang taong gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog na pangkapayapaan, dalawang dumalagang baka, limang tupang lalaki, limang kambing na lalaki, limang korderong babae na isang taong gulang; ito ang kaloob ni Eliasaph na anak ni Raguel. Sa ikapitong araw, ang pinuno ng mga anak ni Efraim, si Elisama na anak ni Amiud. Ang handog niya, isang pilak na pinggan, isandaan at tatlumpu ang timbang nito; isang pilak na mangkok, pitumpung siklo ayon sa banal na siklo; pareho punong-puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryo na gawa sa ginto, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, isang kordero na isang taong gulang para sa

handog na susunugin, at isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog na pangkapayapaan: dalawang dumalagang baka, limang lalaking tupa, limang lalaking kambing, limang babaeng kordero na isang taong gulang; ito ang handog ni Elisama na anak ni Amiud. Sa ikawalong araw, ang pinuno ng mga anak ni Manases, si Gamaliel na anak ni Pedazur. Ang handog niya, isang pilak na pinggan, isandaan at tatlumpu ang timbang nito; isang pilak na mangkok, pitumpung siklo ayon sa banal na siklo; pareho punong-puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryo na gawa sa ginto, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, isang kordero na isang taong gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan; at para sa handog ng kapayapaan, dalawang dumalagang baka, limang tupang lalaki, limang kambing na lalaki, limang korderong babae na isang taong gulang; ito ang handog ni Gamaliel na anak ni Pedahzur. Sa ikasiyam na araw, ang pinuno ng mga anak ni Benjamin, si Abidan na anak ni Gideoni. Ang handog niya, isang pinggang pilak, isandaan at tatlumpu ang timbang nito; isang mangkok na pilak, pitumpung siklo ayon sa banal na siklo; pareho punong-puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog; isang insensaryo na sampung ginto, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, isang kordero na isang taong gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog ng kapayapaan, dalawang dumalagang baka, limang lalaking tupa,

limang lalaking kambing, limang babaeng kordero na isang taong gulang; ito ang kaloob ni Abidan na anak ni Gideoni. Sa ikasampung araw, ang pinuno ng mga anak ni Dan, si Ahiezer na anak ni Ammishaddai. Ang handog niya, isang pilak na pinggan, isandaan at tatlumpu ang timbang nito; isang pilak na mangkok, pitumpung siklo ayon sa banal na siklo; pareho punong-puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryo na gawa sa ginto, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, isang kordero na isang taong gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog na pangkapayapaan: dalawang dumalagang baka, limang lalaking tupa, limang lalaking kambing, limang babaeng kordero na isang taong gulang; ito ang handog ni Ahiezer na anak ni Ammishaddai. Sa ikalabing-isang araw, ang pinuno ng mga anak ni Asher, si Pagiel na anak ni Echran. Ang handog niya, isang pilak na pinggan, isandaan at tatlumpu ang timbang nito; isang pilak na mangkok, pitumpung siklo ayon sa banal na siklo; pareho punong-puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryo na gawa sa ginto, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, isang kordero na isang taong gulang para sa handog na susunugin nang buo, at isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog na kapayapaan: dalawang dumalagang baka, limang tupang lalaki, limang kambing na lalaki, limang korderong babae na isang taong gulang; ito ang kaloob ni Pagiel na anak ni Ochran. Sa ikalabing-dalawang araw, ang pinuno ng mga anak ni Neftali, si

Ahira na anak ni Enan. Ang handog niya, isang pilak na pinggan, isandaan at tatlumpu ang timbang nito; isang pilak na mangkok, pitumpung siklo ayon sa banal na siklo; pareho punong-puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryo na gawa sa ginto, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, isang kordero na isang taong gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog ng kapayapaan, dalawang dumalagang baka, limang tupang lalaki, limang kambing na lalaki, limang korderong babae na isang taong gulang; ito ang handog ni Ahira na anak ni Enan. Ito ang pagtatalaga ng altar sa araw na pinahiran niya ito, mula sa mga pinuno ng mga anak ng Israel: labindalawang pilakning pinggan, labindalawang pilakning mangkok, labindalawang gintong insensaryo. Isang daan at tatlumpung siklo ang isang pinggan, at pitumpung siklo ang isang mangkok; lahat ng pilak ng mga sisidlan, dalawang libo at apat na raang siklo; mga siklo, ayon sa banal na siklo. Labindalawang gintong insensaryo na puno ng insenso; lahat ng ginto ng mga insensaryo, isang daan at dalawampung ginto. Lahat ng mga baka para sa handog na susunugin, labindalawang guya, labindalawang tupa, labindalawang kordero na isang taong gulang, at ang kanilang mga handog na pagkain, at ang kanilang mga inuming handog; at labindalawang lalaking kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan. Lahat ng mga baka para sa handog ng kapayapaan, dalawampu't apat na dumalagang baka, animnapung lalaking tupa, animnapung lalaking kambing na isang taong gulang, animnapung babaeng tupa na isang taong

gulang na walang kapintasan; ito ang pagtatalaga ng altar, pagkatapos punuin ang kanyang mga kamay, at pagkatapos pahiran siya ng langis. Nang pumasok si Moises sa tolda ng patotoo upang makausap siya, narinig niya ang tinig ng Panginoon na nagsasalita sa kanya mula sa itaas ng luklukan ng awa, na nasa ibabaw ng kaban ng patotoo, sa gitna ng dalawang kerubin; at nagsalita siya sa kanya.

8

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, nagsasabi, magsalita ka kay Aaron, at sasabihin mo sa kanya, kapag inilalagay mo ang mga ilawan, sa harap ng kandelero magbibigay liwanag ang pitong ilawan. At ginawa ni Aaron nang ganoon; mula sa isang bahagi sa harapan ng kandelero, sinindihan niya ang mga ilawan nito, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises. At ito ang pagkakagawa ng kandelero: solid, ginto ang tangkay nito, at ang mga liryo nito, solid ang lahat; ayon sa anyong ipinakita ng Panginoon kay Moises, ganoon ginawa niya ang kandelero. At nagsalita ang Panginoon kay Moises na nagsasabi, kunin mo ang mga Levita mula sa gitna ng mga anak ng Israel, at lulinisin mo sila. At ganito gagawin mo sa kanila ang kanilang paglilinis: wiwisikan mo sila ng tubig ng paglilinis; at darating ang pang-ahit sa buong katawan nila, at huhugasan nila ang kanilang mga damit, at magiging malinis sila. At kukuha sila ng isang guya mula sa mga baka, at para dito handog na pinong harina na hinaluan ng langis; at isang taong gulang na guya mula sa mga

baka ay kukuhin mo para sa kasalanan. At dadalhin mo ang mga Levita sa harap ng tolda ng patotoo; at titipunin mo ang buong kapulungan ng mga anak ng Israel. At dadalhin mo ang mga Levita sa harap ng Panginoon, at ipapatong ng mga anak ng Israel ang kanilang mga kamay sa mga Levita. At ihihiwalay ni Aaron ang mga Levita bilang handog sa harap ng Panginoon mula sa mga anak ng Israel; at sila ay magiging para magsagawa ng mga gawain ng Panginoon. Ang mga Levita ay ipapatong ang kanilang mga kamay sa mga ulo ng mga guya, at gagawin mo ang isa para sa kasalanan at ang isa para sa handog na susunugin para sa Panginoon, upang gumawa ng pagtubos para sa kanila. At ilalagay mo ang mga Levita sa harap ng Panginoon, at sa harap ni Aaron, at sa harap ng mga anak niya, at ibibigay mo sila bilang handog sa harap ng Panginoon; At ihihiwalay mo ang mga Levita mula sa gitna ng mga anak ng Israel; at magiging akin sila. At pagkatapos ng mga bagay na ito, papasok ang mga Levita upang gumawa ng mga gawain ng tolda ng patotoo; at lilinisin mo sila, at ihahandog mo sila sa harap ng Panginoon. Dahil bilang handog naibigay na ang mga ito sa akin mula sa gitna ng mga anak ng Israel; kapalit ng mga nagbubukas ng bawat bahay-bata, ng mga panganay lahat mula sa mga anak ng Israel, kinuha ko sila para sa akin. Dahil sa akin ang lahat ng panganay sa mga anak ng Israel mula sa mga tao hanggang sa hayop; sa araw na sinaktan ko ang lahat ng panganay sa lupain ng Ehipto, inilaan ko sila sa akin, at kinuha ko ang mga Levita kapalit ng lahat ng panganay sa mga anak ng Israel. At ibinigay ko pabalik ang mga Levita bilang handog na ibinigay kay Aaron at sa kanyang mga anak mula sa gitna ng mga anak ng Israel,

upang gawin ang mga gawain ng mga anak ng Israel sa tolda ng patotoo, at upang gumawa ng pagtubos para sa mga anak ng Israel; at hindi magkakaroon sa mga anak ng Israel ng lumalapit sa mga banal na bagay. At ginawa ni Moises at Aaron at ng buong kapulungan ng mga anak ng Israel sa mga Levita ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises tungkol sa mga Levita, ganoon din ginawa nila sa kanila ang mga anak ng Israel. At nagpakalinis ang mga Levita, at naglaba sila ng kanilang mga damit; at ibinigay sila ni Aaron bilang handog sa harap ng Panginoon, at gumawa ng pagtubos si Aaron para sa kanila upang linisin sila. At pagkatapos ng mga bagay na ito, pumasok ang mga Levita upang maglingkod ng kanilang paglilingkod sa tolda ng patotoo sa harap ni Aaron at sa harap ng mga anak niya; ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises tungkol sa mga Levita, ganoon ang ginawa nila sa kanila. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, ito ay ang tungkol sa mga Levita: mula dalawampu't limang taong gulang at pataas, papasok sila upang gumawa sa tolda ng patotoo. At mula limampung taong gulang, hihiwalay siya mula sa paglilingkod, at hindi na gumagawa pa. At ang kanyang kapatid ay maglilingkod sa tolda ng patotoo upang magbantay ng mga bantay, ngunit mga gawain ay hindi niya gagawin; ganito mo gagawin sa mga Levita sa kanilang mga bantay.

9

At nagsalita ang Panginoon kay Moises sa ilang ng Sinai sa

ikalawang taon, pagkalabas nila mula sa lupain ng Egipto, sa unang buwan, na nagsasabi, sabihin mo, at gawin ng mga anak ng Israel ang paskuwa ayon sa panahon nito, sa ikalabing-apat na araw ng unang buwan sa hapon, gagawin mo ito ayon sa mga panahon; ayon sa kautusan nito, at ayon sa tuntunin nito gagawin mo ito. At nagsalita si Moises sa mga anak ng Israel na gawin ang paskuwa sa pagsisimula ng ikalabing-apat na araw ng buwan sa ilang ng Sinai. Kung paano iniutos ng Panginoon kay Moises, ganoon ang ginawa ng mga anak ng Israel. At dumating ang mga lalaking marumi dahil sa kaluluwa ng tao, at hindi sila nakagawa ng paskua sa araw na iyon; at lumapit sila sa harap ni Moises at Aaron sa araw na iyon; At sinabi ng mga lalaking iyon sa kanya, kami ay marumi dahil sa kaluluwa ng tao; bakit nga kami mapipigilan na mag-alay ng handog sa Panginoon ayon sa panahon nito sa gitna ng mga anak ng Israel? At sinabi ni Moises sa kanila, Tumayo kayo dito, at pakikinggan ko kung ano ang iuutos ng Panginoon tungkol sa inyo. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, magsalita sa mga anak ng Israel, sinasabi, sinumang tao, na kung magiging marumi dahil sa kaluluwa ng tao, o nasa daang malayo sa inyo, o sa mga henerasyon ninyo, at gagawin ang paskua sa Panginoon sa ikalawang buwan sa ikalabing-apat na araw; sa paglubog ng araw gagawin nila ito, kasama ng mga tinapay na walang lebadura at mga mapait na damo kakanin nila ito. Hindi nila iiwanan ang anuman mula rito hanggang umaga, at hindi nila babasagin ang buto nito; ayon sa batas ng Paskua gagawin nila ito. At ang taong kung malinis, at sa malayong daan ay wala, at magkulang na gumawa ng paskuwa, pupuksain ang kaluluwa

na iyon mula sa bayan nito, dahil ang handog sa Panginoon ay hindi niya dinala ayon sa panahon nito; ang kasalanan niya ay tatanggapin ng taong iyon. Kung ang dayuhan ay lumapit sa inyo sa inyong lupain, at ipagdiwang niya ang paskuwa para sa Panginoon, ayon sa batas ng paskuwa, at ayon sa ayos nito gagawin niya ito; isang batas ay magiging para sa inyo at para sa dayuhan at para sa katutubo ng lupain. At sa araw na naitayo ang tolda, tinakpan ng ulap ang tolda, ang bahay ng patotoo; at sa gabi ay nasa ibabaw ng tolda na parang anyo ng apoy hanggang umaga. Ganito nangyayari palagi: ang ulap ay tumatakip nito sa araw, at anyo ng apoy sa gabi. At kapag umakyat ang ulap mula sa tolda, at pagkatapos nito umalis ang mga anak ng Israel; at sa lugar kung saan tumayo ang ulap, doon nagkampo ang mga anak ng Israel. Sa pamamagitan ng utos ng Panginoon magkakampo ang mga anak ng Israel, at sa pamamagitan ng utos ng Panginoon sila aalis; sa lahat ng mga araw na nililiman ng ulap ang tolda, magkakampo ang mga anak ng Israel. At kapag ang ulap ay nanatili sa ibabaw ng tolda ng maraming araw, at babantayan ng mga anak ng Israel ang pagbabantay ng Diyos, at hindi sila aalis. At mangyayari na kapag tumatakip ang ulap ng ilang araw sa ibabaw ng tolda, sa pamamagitan ng tinig ng Panginoon sila ay magkakampo, at sa pamamagitan ng utos ng Panginoon sila ay aalis. At mangyayari na kapag maging ang ulap mula gabi hanggang umaga, at umakyat ang ulap sa umaga, at aalis sila sa araw o gabi. Kung buwan o mga araw na dumarami ang ulap na nag-lilim sa ibabaw nito, magkakampo ang mga anak ng Israel, at hindi sila aalis. Dahil sa utos ng Panginoon sila aalis; ang pagbabantay ng

Panginoon ay kanilang iningatan sa pamamagitan ng utos ng Panginoon sa kamay ni Moises.

10

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, nagsasabi, gumawa ka para sa iyong sarili ng dalawang trumpeta ng pilak; bagsak na gawa mo sila; at sila ay magiging para sa iyo upang tawagin ang kapulungan, at upang pag-alisín ang mga kampamento. At ihihipan mo ang mga ito, at matitipon ang lahat ng kapulungan sa pintuan ng tolda ng patotoo. At kung sa isa ihihipan nila, lalapit sa iyo ang lahat ng mga pinunong pinuno ng Israel. At kayo ay tutugtog ng trumpeta ng hudyat, at aalis ang mga kampong nakakampo sa silanganan; at kayo ay tutugtog ng trumpeta ng pangalawang hudyat, at aalis ang mga kampong nakakampo sa Timog; at kayo ay tutugtog ng trumpeta ng pangatlong hudyat, at aalis ang mga kampong nakakampo sa tabi ng dagat; at kayo ay tutugtog ng trumpeta ng pang-apat na hudyat, at aalis ang mga kampong nakakampo sa Hilaga; sa pamamagitan ng hudyat sila ay tutugtog ng trumpeta sa kanilang pag-alis. At kapag titipunin ninyo ang pagtitipon, tutugtog kayo ng trumpeta, at hindi gamit ang senyas. At ang mga anak na lalaki ni Aaron na mga pari ay hihipan ang mga trumpeta, at magiging ito sa inyo batas na walang hanggan sa mga salinlahi ninyo. Kung kayo ay lumabas sa digmaan sa lupain ninyo laban sa mga kalaban na nakatayo laban sa inyo, at tutunog kayo ng mga trumpeta, at maaalaala kayo sa harap ng

Panginoon, at maliligtas kayo mula sa inyong mga kaaway. At sa mga araw ng inyong kagalakan, at sa inyong mga pista, at sa inyong mga bagong buwan, kayo ay hihipan ang mga trumpeta sa ibabaw ng mga sinunog na handog, at sa ibabaw ng mga hain ng inyong kapayapaan; at ito ay magiging pag-alaala para sa inyo sa harap ng inyong Diyos; ako ang Panginoon na inyong Diyos. At nangyari sa ikalawang taon, sa ikalawang buwan, sa ikadalawampu ng buwan, umakyat ang ulap mula sa tolda ng patotoo. At naglakbay ang mga anak ng Israel kasama ang kanilang mga daladalahan sa ilang ng Sinai, at tumigil ang ulap sa ilang ng Paran. At sila ay nauna sa paglakbay dahil sa utos ng Panginoon sa pamamagitan ng kamay ni Moises. At naglakbay ang divisyon ng kampo ng mga anak ni Juda una kasama ang kanilang pwersa; at sa kanilang pwersa, si Nahshon na anak ni Aminadab. At sa kapangyarihan ng lipi ng mga anak ni Isacar, si Natanael na anak ni Zuar. At sa puwersa ng lipi ng mga anak ni Zebulun, si Eliab, anak ni Helon. At ibababa nila ang tolda, at aalis ang mga anak ni Gershon at ang mga anak ni Merari, ang mga nagbubuhat ng tolda. At naglakbay ang dibisyon ng kampo ni Reuben kasama ang kanilang pwersa; at nasa kanilang pwersa, si Elizur na anak ni Shedeur. At nasa pwersa ng lipi ng mga anak ni Simeon, si Shelumiel na anak ni Zurishaddai. At sa hukbo ng lipi ng mga anak ni Gad, si Eliasap na anak ni Raguel. At aalis ang mga anak ni Kohath na nagdadala ng mga banal na bagay, at itatayo nila ang tolda hanggang dumating sila. At maglalakbay ang pangkat ng kampo ng Efraim kasama ang kanilang pwersa; at sa ibabaw ng kanilang pwersa, si Elisama na anak ni Amiud. At sa hukbo ng lipi ng mga anak ni Manases,

si Gamaliel na anak ni Pedasur. At sa pwersa ng lipi ng mga anak ni Benjamin, si Abidan na anak ni Gideoni. At maglalakbay ang dibisyon ng kampo ng mga anak ni Dan, huli sa lahat ng mga kampo, kasama ang kanilang pwersa; at sa kanilang pwersa, si Ahiezer na anak ni Ammishaddai. At sa hukbo ng lipi ng mga anak ni Asher, si Pagiel na anak ni Ochran. At sa kapangyarihan ng lipi ng mga anak ni Neftali, si Ahira na anak ni Enan. Ito ang mga hukbo ng mga anak ng Israel at umalis sila na may kapangyarihan. At sinabi ni Moises kay Hobab na anak ni Raguel ang Madianita na manugang ni Moises, aalis kami papunta sa lugar na sinabi ng Panginoon, ito ibibigay ko sa inyo; halika kasama namin, at gagawin ka naming mabuti, dahil nagsalita ang Panginoon ng mabubuting bagay tungkol sa Israel. At sinabi niya sa kanya, Hindi ako pupunta, kundi sa lupain ko at sa lahi ko. At sinabi, huwag mo kaming iwan, dahil ikaw ay kasama namin sa ilang, at ikaw ay magiging matanda sa amin. At mangyayari na kung ikaw ay sumama sa amin, at mangyayari na ang mga mabubuting bagay na yaon na gaano karami ang gagawin ng mabuti ng Panginoon sa amin, at gagawin ka namin ng mabuti. At naglakbay sila mula sa bundok ng Panginoon ng tatlong araw na paglalakbay; at ang kaban ng tipan ng Panginoon ay nauna sa kanila ng tatlong araw na paglalakbay upang maghanap para sa kanila ng pahingahan. At nangyari sa pag-alis ng kaban, at sinabi ni Moises, bumangon Ka Panginoon, at makalat nawa ang iyong mga kaaway, tumakas nawa silang lahat na napopoot sa Iyo. At sa pagpapahinga, sinabi niya, Bumalik Ka, Panginoon, sa libu-libo at sampu-sampung libo sa Israel. At ang ulap ay naging naglilim sa kanila

sa araw, sa pag-alis nila mula sa kampo.

11

At ang mga tao ay nag-reklamo ng masasamang bagay sa harap ng Panginoon; at narinig ito ng Panginoon, at siya ay nagalit ng matindi; at nag-alab sa kanila ang apoy mula sa Panginoon, at nilamon nito ang isang bahagi ng kampo. At sumigaw ang mga tao kay Moises, at nanalangin si Moises sa Panginoon, at tumigil ang apoy. At tinawag ang pangalan ng lugarang iyon, Pagkasunog; sapagkat nagningas sa kanila mula sa Panginoon. At ang halong karamihan na kasama nila ay nagnasa ng pagnanasa, at naupo at umiyak ang mga anak ng Israel, at sinabi nila, Sino ang magpapakain sa amin ng karne? Naalala natin ang mga isda na kinain natin sa Ehipto nang libre. At ang mga upo, at ang mga melon, at ang mga leeks, at ang mga sibuyas, at ang mga bawang. Ngayon pero ang kaluluwa namin ay tuyo na tuyo; walang anuman maliban sa manna ang mga mata namin. Ang manna ay parang binhi ng coriander, at ang anyo nito ay anyo ng kristal. At dumaan ang mga tao, at nangongolekta sila, at giniling nila ito sa gilingan, at dinurog nila ito sa lusong, at niluto nila ito sa palayok, at ginawa nila itong mga tinapay, at ang lasa nito ay parang lasa ng tinapay na may langis. At kapag bumaba ang hamog sa kampo sa gabi, bumababa ang mana sa ibabaw nito. At narinig ni Moises silang umiiyak ayon sa kanilang mga angkan, bawat isa sa kaniyang pintuan; at nagalit nang may galit ang Panginoon nang labis; at sa harap ni Moises

ito ay masama. At sinabi ni Moises sa Panginoon, bakit mo pinahirapan ang iyong lingkod, at bakit hindi ako nakahanap ng biyaya sa harap mo, na ipatong ang pasan ng taong ito sa akin? Hindi ba ako ang naglihi sa buong bayang ito, o ako ba ang nanganak sa kanila? Bakit sinasabi mo sa akin, Kunin mo siya sa dibdib mo, tulad ng yaya na bumubuhat ng sanggol na sumususo, papunta sa lupaing isinumpa mo sa kanilang mga ama? Saan ako kukuha ng karne para ibigay sa lahat ng taong ito? Dahil umiiyak sila sa akin, sinasabi, Bigyan mo kami ng karne para makakain kami. Hindi ko kakayanin mag-isa na dalhin ang mga taong ito, dahil napakabigat para sa akin ng bagay na ito. Kung ganito mo ginagawa sa akin, patayin mo na lang ako, kung nakahanap ako ng awa mula sa iyo, upang hindi ko makita ang kapighatian ko. At sinabi ng Panginoon kay Moises, tipunin mo para sa akin pitumpung lalaki mula sa mga matatanda ng Israel, na sila mismo ay alam mo, na sila ay matatanda ng bayan at mga eskriba rin nila; at dadalhin mo sila sa tolda ng patotoo, at tatayo sila doon kasama mo. At bababa ako, at makikipag-usap ako roon sa iyo; at kukunin ko mula sa espiritung nasa iyo, at ilalagay ko sa kanila; at tutulungan ka nila sa pasan ng bayan, at hindi mo na dadalhin ito ikaw nang mag-isa. At sa mga tao sasabihin mo, maglinis kayo para bukas, at kakain kayo ng karne; dahil umiyak kayo sa harap ng Panginoon, nagsasabi, sino ba ang magpapakain sa amin ng karne? Dahil maganda para sa amin ang buhay sa Ehipto; at magbibigay ang Panginoon sa inyo ng karne na kakainin, at kakain kayo ng karne. Hindi isang araw kakain kayo, hindi rin dalawa, hindi rin limang araw, hindi rin sampung araw, hindi

rin dalawampung araw, hanggang isang buwan ng mga araw kakain kayo, hanggang lumabas ito mula sa mga butas ng ilong ninyo; at magiging suklam ito sa inyo, dahil sumuway kayo sa Panginoon, na nasa inyo, at umiyak kayo sa harap niya, sinasabi, bakit kami lumabas mula sa Ehipto? At sinabi ni Moises, anim na raang libong mga naglalakad na sundalo ang bayan na kinaroroonan ko; at ikaw ay nagsabi, karne ay ibibigay ko sa kanila upang kainin, at kakain sila ng isang buwan; Hindi ba papatayin ang mga tupa at mga baka para sa kanila, at magiging sapat para sa kanila? O ang lahat ng isda ng dagat ay titipunin para sa kanila, at ito ay magiging sapat para sa kanila? At sinabi ng Panginoon kay Moises, Hindi ba sasapat ang kamay ng Panginoon? Malalaman mo na ngayon kung aabutin ka ng salita ko o hindi. At lumabas si Moises, at nagsalita sa bayan ng mga salita ng Panginoon; at nagtipon ng pitumpung lalaki mula sa mga matatanda ng bayan, at itinayo niya silang paikot ng tolda. At bumaba ang Panginoon sa ulap, at nagsalita sa kanya; at kumuha mula sa espiritu na nasa kanya, at inilagay sa pitumpung lalaking matatanda; at nang humimpil ang espiritu sa kanila, nanghula sila, at hindi na sila muling nagpatuloy. At dalawang lalaki ay naiwan sa kampo, ang pangalan ng isa ay Eldad, at ang pangalan ng ikalawa ay Medad; at ang espiritu ay pumahinga sa kanila; at sila ay kabilang sa mga nakarehistro, at hindi sila pumunta sa tolda; at sila ay nanghula sa kampo. At tumakbo palapit ang binata, iniulat kay Moises at nagsabi, Si Eldad at si Medad ay nanghuhula sa loob ng kampo. At sumagot si Josue na anak ni Nun, na nakatayo sa tabi ni Moises, na pinili, ay nagsabi, Panginoon ko Moises, pigilan mo sila. At sinabi ni

Moises sa kanya, naiinggit ka ba para sa akin? At sino ang magbibigay na ang lahat ng bayan ng Panginoon ay mga propeta, kapag ibibigay ng Panginoon ang kanyang espiritu sa kanila? At umalis si Moises papunta sa kampo, siya at ang mga matatanda ng Israel. At isang hangin ay lumabas mula sa Panginoon, at nagdala ng mga pugo mula sa dagat; at inilagay sa ibabaw ng kampo na isang araw na lakad mula dito, at isang araw na lakad mula dito, palibot ng kampo, na parang dalawang siko ang taas mula sa lupa. At tumayo ang mga tao buong araw, at buong gabi, at buong araw ng sumunod na araw, at nagtipon ng mga pugo; ang nakakaunti, nagtipon ng sampung kor; at naglatag sila para sa kanilang sarili ng mga pagkalatag sa palibot ng kampo. Ang karne ay pa rin nasa kanilang mga ngipin bago ito maubos, at ang Panginoon ay nagalit sa mga tao, at hinampas ng Panginoon ang mga tao ng napakalakas na hampas. At tinawag ang pangalan ng lugarang iyon, Mga Libingan ng Pagnanasa; sapagkat doon nila inilibing ang mga taong nanabik. Mula sa mga Libingan ng mga Pagnanasa umalis ang mga tao papunta sa Hazeroth; at dumating ang mga tao sa Hazeroth.

12

At nagsalita si Miriam at si Aaron laban kay Moises, dahil sa babaeng Etiope na kinuha ni Moises, sapagkat babaeng Etiope ang kinuha niya, at sinabi nila, Hindi ba kay Moises lamang nagsalita ang Panginoon? Hindi ba siya nagsalita sa amin? At

narinig ng Panginoon. At ang taong si Moises ay napakabait kumpara sa lahat ng mga taong nasa ibabaw ng lupa. At sinabi ng Panginoon agad kina Moises at Aaron at Miriam, Lumabas kayo kayong tatlo sa tolda ng patotoo. At lumabas ang tatlo sa tolda ng patotoo; at bumaba ang Panginoon sa haligi ng ulap, at tumayo sa pintuan ng tolda ng patotoo; at tinawag sina Aaron at Miriam; at lumabas silang dalawa. At sinabi niya sa kanila, makinig kayo sa mga salita ko; kung magkaroon kayo ng propeta para sa Panginoon, sa pangitain sa kanya ako ay ipakikilala, at sa tulog magsasalita ako sa kanya. Hindi ganoon ang aking lingkod na si Moises, sa buong aking bahay tapat siya; Bibig laban sa bibig magsasalita ako sa kanya, sa anyo, at hindi sa pamamagitan ng mga bugtong, at ang kaluwalhatian ng Panginoon nakita niya; at bakit hindi kayo natakot magsalita laban sa aking lingkod na si Moises? At ang galit ng poot ng Panginoon ay sumasa kanila, at umalis siya. At ang ulap ay umalis mula sa tolda; at narito, si Miriam ay may ketong na parang niyebe; at tumingin si Aaron kay Miriam, at narito, may ketong. At sinabi ni Aaron kay Moises, nakikiusap ako panginoon, huwag mong ipatong sa amin ang kasalanan, dahil kami ay naging mangmang ayon sa kung paano kami nagkasala; Huwag siyang maging parang katumbas ng kamatayan, parang isang nakunan na lumalabas mula sa bahay-bata ng ina, at kinakain ang kalahati ng laman niya. At sumigaw si Moises sa Panginoon, sinasabi, O Diyos, nakikiusap ako sa iyo, pagalingin mo siya. At sinabi ng Panginoon kay Moises, kung ang ama niya na lumuluwa ay lumura sa mukha niya, hindi ba siya mahihiya ng pitong araw? Ihiwalay siya nang pitong araw sa labas ng

kampo, at pagkatapos nito papasok siya. At si Maria ay inihiwalay sa labas ng kampo ng pitong araw; at ang bayan ay hindi umalis, hanggang nalinis si Maria. At pagkatapos ng mga bagay na ito, umalis ang bayan mula sa Aseroth, at nagkampo sila sa ilang ng Paran.

13

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, magpadala ka para sa iyong sarili ng mga lalaki, at tiktikan nila ang lupain ng mga Cananeo, na ibinibigay ko sa mga anak ng Israel bilang pag-aari; isang lalaki ayon sa bawat lipi, ayon sa mga angkan ng kanilang mga ama ipapadala mo sila, lahat ay pinuno mula sa kanila. At ipinadala sila ni Moises mula sa ilang ng Paran sa pamamagitan ng tinig ng Panginoon; silang lahat ay mga lalaking pinuno ng mga anak ng Israel. At ito ang kanilang mga pangalan: ng lipi ni Reuben, si Samuel na anak ni Zaccur. Ng tribo ng Simeon, si Shaphat na anak ni Suri. Ng lipi ng Juda, si Caleb na anak ni Jefune. Mula sa angkan ng Isacar, si Ilaal na anak ni Jose. Ng lipi ng Efraim, si Ause na anak ni Nun. Ng lipi ng Benjamin, si Palti na anak ni Rafu. Sa tribu ng Zebulun, si Gaddiel na anak ni Sodi. Ng tribo ni Jose, ng mga anak ni Manases, si Gadi na anak ni Susi. Ng lipi ng Dan, si Ammiel na anak ni Gamaliel. Ng tribo ng Asher, si Sathour na anak ni Michael. Ng lipi ng Neftali, si Nabi na anak ni Sabi. Ng lipi ng Gad, si Gaddiel na anak ni Machi. Ito ang mga pangalan ng mga lalaki na isinugo ni Moises para tiktikan ang lupain, at

pinangalanan ni Moises si Oseas na anak ni Nun na Josue. At ipinadala sila ni Moises para tiktikan ang lupain ng Canaan, at sinabi niya sa kanila, Umakyat kayo sa ilangang ito, at aakyat kayo sa bundok, at makikita ninyo kung ano ang lupain, at ang mga taong naninirahan doon, kung sila ay malakas o mahina, kung sila ay kaunti o marami. At ano ang lupain kung saan ang mga ito ay nauupo sa loob nito, kung maganda ba ito o masama; at ano-ano ang mga lungsod na ang mga ito ay naninirahan sa loob nila, kung sa mga may kuta o sa mga walang kuta. At ano ang lupain, matabà o tuyot; kung may mga puno sa kaniya, o walà; at magtiyaga kayo at kukuha kayo mula sa mga bunga ng lupain. At ang mga araw, mga araw ng tagsibol, mga nangunguna sa ubas. At pagkaahon nila, siniyasat nila ang lupain mula sa ilang ng Sin hanggang sa Rehob, sa pagpasok ng Hamath. At umakyat sila sa ilang, at umalis sila hanggang Hebron, at naroon si Ahiman, at si Sheshai, at si Talmai, mga salinlahi ni Anak; at ang Hebron ay itinayo pitong taon bago ang Tanis ng Ehipto. At dumating sila hanggang sa lambak ng kumpol, at tiningnan nila ito; at pumutol sila mula doon ng sanga at isang kumpol ng ubas na nakapatong dito, at binuhat nila ito sa mga patpat na pampasan, at mga granada, at mga igos. At ang lugar na iyon ay tinawag nilang Farangs ng Kumpol, dahil sa kumpol na pinutol doon ng mga anak ng Israel. At bumalik sila mula doon pagkatapos masuri ang lupain pagkatapos ng apatnapung araw. At pagkatapos nilang maglakbay, dumating sila kay Moises at kay Aaron at sa buong kapulungan ng mga anak ng Israel, sa ilang ng Paran sa Kades; at sumagot sila sa kanila ng salita at sa buong kapulungan, at

ipinakita nila ang bunga ng lupain, at ikinuwento nila sa kanya, at sinabi nila, Dumating kami sa lupain kung saan mo kami isinugo, lupain na umaagos ng gatas at pulot; at ito ang bunga nito. Pero dahil matapang ang bansa na naninirahan doon, at ang mga lungsod ay matitibay na napapaligiran ng pader at napakalalaki; at nakita namin doon ang lahi ni Anak. At ang Amalek ay naninirahan sa lupain na patungo sa Timog; at ang Heteo, at ang Hivita, at ang Jebuseo, at ang Amoreo ay naninirahan sa mabundok na rehiyon; at ang Cananeo ay naninirahan sa tabi ng dagat, at sa tabi ng ilog Jordan. At pinatahimik ni Caleb ang mga tao sa harap ni Moises, at sinabi sa kanya, Hindi, kundi tayo ay aakyat, at aaringin natin ito, dahil makakaya natin laban sa kanila. At ang mga taong sumamang umakyat kasama niya ay sinabi, Hindi kami aakyat, dahil hindi talaga kami makakaakyat sa bansang iyon, dahil mas malakas ito kaysa sa amin. At dinala nila ang ulat tungkol sa lupain na kanilang tiniktikan sa mga anak ng Israel, sinasabi, ang lupain na dinaanan namin upang tiktikan ito ay lupain na lumalamon sa mga naninirahan dito; at lahat ng bayan na nakita namin doon ay mga lalaking napakataas. At doon nakita namin ang mga higante, at kami ay parang mga balang sa harap nila; pero ganoon din kami sa harap nila.

14

At pagkatapos na mag-alsa ang buong kapulungan, sumigaw ito; at umiyak ang mga tao sa buong gabing iyon. At nag-ungol-ungol

kay Moises at Aaron ang lahat ng mga anak ng Israel, at sinabi sa kanila ng buong kapulungan, Sana namatay na kami sa lupain ng Ehipto, o sa ilang na ito sana namatay na kami! At bakit ang Panginoon ay nagdadala sa amin sa lupain na ito upang mabuwal sa digmaan? Ang ating mga asawa at ang ating mga anak ay magiging bihag; kaya nga ngayon, mas mabuti na bumalik sa Ehipto. At sinabi nila ang isa sa isa, Magtalagang tayo ng pinuno, at bumalik tayo sa Ehipto. At bumagsak sina Moises at Aaron ng nakasubsob sa harap ng buong kapulungan ng mga anak ng Israel. Si Josue na anak ni Nun, at si Caleb na anak ni Jephunneh, mula sa mga nagtiktis sa lupain, pinunit ang kanilang mga damit, at nagsabi sa buong kapulungan ng mga anak ng Israel, sinasabi, ang lupain na aming tiniktisan, napakabuti talaga. Kung pipiliin tayo ng Panginoon, dadalhin niya tayo sa lupang ito, at ibibigay niya ito sa atin; lupang umaagos ng gatas at pulot. Pero huwag kayong maging mga rebelde laban sa Panginoon; at huwag kayong matakot sa mga tao ng lupain, dahil sila ay pagkain para sa inyo; umalis na ang kanilang panahon mula sa kanila; at ang Panginoon ay nasa atin; huwag kayong matakot sa kanila. At sinabi ng buong kapulungan na batuhin sila ng mga bato; at ang kaluwalhatian ng Panginoon ay napakita sa ulap sa ibabaw ng tolda ng patotoo sa lahat ng mga anak ng Israel. At sinabi ng Panginoon kay Moises, hanggang kailan ba ako gagalitin ng bayang ito? At hanggang kailan hindi sila naniniwala sa akin sa lahat ng mga tandang ginawa ko sa kanila? Sasaktan ko sila ng kamatayan, at wawasakin ko sila; at gagawin ko ikaw at ang bahay ng ama mo na isang bansang dakila, at higit pang mas malaki kaysa dito. At

sinabi ni Moises sa Panginoon, at maririnig ng Ehipto, na iniahon mo sa pamamagitan ng iyong lakas ang bayang ito mula sa kanila. Pero at lahat ng naninirahan sa ibabaw ng lupaing ito ay nakarinig na, na ikaw ay Panginoon sa gitna ng bayang ito, na ikaw ay nakikita mata sa mata, Panginoon, at ang iyong ulap ay nakatayo sa ibabaw nila, at sa haliging ulap ikaw ay lumalakad una sa kanila sa araw, at sa haliging apoy sa gabi. At lilipulin mo ang bayang ito na parang isang tao lamang; at sasabihin ng mga bansang lahat ng nakarinig ng iyong pangalan, na nagsasabi: Dahil sa hindi makaya ng Panginoon na papasukin ang bayang ito sa lupaing ipinangako niya sa kanila, ibinuwal niya sila sa ilang. At ngayon itaas ang iyong lakas, Panginoon, kung aling paraan sinabi mo, nagsasabi, Ang Panginoon ay mapagpasensya, at sagana sa awa, at totoo, nag-aalis ng mga kawalang-kautusan at mga kawalang-katarungan at mga kasalanan, at sa paglilinis hindi niya lilinisin ang may sala, ibinibigay pabalik ang mga kasalanan ng mga ama sa mga anak hanggang sa ikatlo at ikaapat na salinlahi. Patawarin ang kasalanan ng bayang ito ayon sa iyong dakilang awa, kung paano ka naging mapagbiyaya sa kanila mula sa Ehipto hanggang ngayon. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Mahabagin ako sa kanila ayon sa iyong salita. Pero nabubuhay ako at buhay ang pangalan ko, at pupunuin ng kaluwalhatian ng Panginoon ang buong lupa. Na lahat ng mga lalaking nakakita ng aking kaluwalhatian, at ng mga tanda na ginawa ko sa Ehipto, at sa ilang, at sinubok nila ako ng ikasampung beses, at hindi sila nakinig sa aking tinig, tunay na hindi nila makikita ang lupain, na isinumpa ko sa kanilang mga ama; kundi ang

kanilang mga anak na kasama ko dito, yaong lahat na hindi nakakaalam ng mabuti ni masama, bawat mas batang walang karanasan, sa mga ito ibibigay ko ang lupain; pero lahat na nag-udyok sa akin, hindi nila makikita ito. Ngunit ang anak ko na si Caleb, dahil may ibang espiritu sa kanya, at sumunod siya sa akin, ipapasok ko siya sa lupain na pinasukan niya roon, at ang lahi niya ay magmamana nito. Ang Amalek at ang Canaanite ay naninirahan sa lambak; bukas ay bumalik kayo at umalis patungo sa ilang, sa daang patungo sa Pulang Dagat. At sinabi ng Panginoon kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, Hanggang kailan ang masamang kapulungang ito? Ang mga bagay na sila mismo ay nagrureklamo sa harap ko, ang reklamo ng mga anak ng Israel, na kanilang inireklamo tungkol sa inyo, narinig ko na. Sinabi ko sa kanila, nabubuhay ako, sabi ng Panginoon; tunay na kung anong paraan kayo nagsalita sa aking mga tainga, ganoon ko gagawin sa inyo. Sa ilang ito babagsak ang mga katawan ninyo; at lahat ng bilang ninyo, at ang mga binilang ninyo mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng nagreklamo laban sa akin; hindi kayo papasok sa lupain kung saan iniunat ko ang aking kamay upang panatilihin kayo doon; maliban lamang si Caleb na anak ni Jephunneh, at si Josue na anak ni Nun. At ang mga bata, na sinabi ninyo na magiging sa pagnanakaw, ipapasok ko sila sa lupain; at mamanahin nila ang lupain, na kayo ay tumalikod mula rito. At ang mga katawan ninyo ay mahuhulog sa ilang ito. Ang mga anak ninyo ay magiging naninirahan sa ilang apatnapung taon; at dadalhin nila ang pakikiapid ninyo, hanggang sa matupok ang mga katawan ninyo sa ilang, ayon sa bilang ng mga araw na inyong

tiniktikan ang lupain, apatnapung araw, isang araw para sa taon, tatanggapin ninyo ang mga kasalanan ninyo apatnapung taon; at makikilala ninyo ang galit ng poot ko. Ako ang Panginoon ay nagsalita, o tunay na ganito gagawin ko sa kapulungang masamang ito, ang nagtitipong magkakasama laban sa akin; sa ilang na ito sila ay lubusang mauubos, at doon sila ay mamamatay. At ang mga tao, na siyang isinugo ni Moises na tiktikan ang lupain, at pagdating ay nagreklamo laban dito sa kapulungan upang maglabas ng masasamang salita tungkol sa lupain, at namatay ang mga taong nagsalita ng masama laban sa lupain sa pamamagitan ng salot sa harap ng Panginoon. At si Josue na anak ni Nun at si Caleb na anak ni Jefone ay nabuhay mula sa mga taong yaong naglakad upang tiktikan ang lupain. At nagsalita si Moises ng mga salitang ito sa lahat ng mga anak ng Israel, at nagluksa nang labis ang bayan. At pagkatapos na maaga silang bumangon sa umaga, umakyat sila sa tuktok ng bundok, sinasabi, Narito, kami ay aakyat sa lugar na sinabi ng Panginoon, dahil kami ay nagkasala. At sinabi ni Moises, Bakit kayo lumalabag sa salita ng Panginoon? Hindi magiging matagumpay para sa inyo. Huwag kayong umakyat, sapagkat ang Panginoon ay wala sa inyo; at kayo ay mabubuwal sa harapan ng mga kaaway ninyo. Dahil ang Amalek at ang Canaanite ay nandoon sa harap ninyo, at kayo ay babagsak sa pamamagitan ng espada, dahil sa kung saan kayo tumalikod na sumusuway sa Panginoon, at hindi magiging kasama ninyo ang Panginoon. At pagpilit nilang dumaan, umakyat sila sa tuktok ng bundok; ngunit ang kaban ng tipan ng Panginoon at si Moises ay hindi kumilos mula sa kampo. At bumaba ang Amalek at ang

Cananeo na naninirahan sa bundok na iyon, at tinakbuhan nila sila, at pinutol nila sila hanggang Horma; at bumalik sila sa kampo.

15

At sinabi ng Panginoon kay Moises, nagsasabi, magsalita sa mga anak ng Israel, at sasabihin mo sa kanila, kapag kayo ay pumasok sa lupain ng inyong tirahan, na ibinibigay ko sa inyo, at gagawa kayo ng mga handog na susunugin sa Panginoon, buong handog na susunugin o sakripisyo, upang gawing dakila ang panata, o ayon sa kusang-loob, o sa inyong mga pista gumawa ng amoy ng bango sa Panginoon, kung mula sa mga baka o mula sa mga tupa. At ang nagdadala ay magdadala ng kaniyang handog sa Panginoon, isang handog na pinong harina na ikasampu ng efa na hinaluan ng langis na ikapat ng hin. At alak para sa inuming handog, ang ikaapat ng hin, gagawin ninyo sa sinunog na handog o sa handog; sa isang kordero gagawin mo ng ganito karami, handog na mabangong amoy sa Panginoon. At sa tupa, kapag ginagawa ninyo siya na handog na susunugin o sakripisyo, gagawa kayo ng handog ng pinong harina na dalawang ikapu na hinaluan ng langis na ikatlong bahagi ng hin; At alak para sa inuming handog na ikatlong bahagi ng hin ay ihahandog ninyo bilang mabangong amoy sa Panginoon. Kung kayo ay gumawa mula sa mga baka para sa handog na susunugin o para sa sakripisyo upang tuparin ang panata, o para sa handog ng kaligtasan sa Panginoon, at magdadala sa

ibabaw ng guya ng sakripisyo ng pinong harina na tatlong ikapu na hinaluan sa langis na kalahating hin. At alak para sa handog na inumin ang kalahati ng hin, handog na mabangong amoy sa Panginoon. Ganito mo gagawin sa isang guya, o sa isang lalaking tupa, o sa isang kordero mula sa mga tupa o mula sa mga kambing. Ayon sa bilang kung ilan ang inyong gagawin, ganito ninyo gagawin sa bawat isa, ayon sa kanilang bilang. Lahat ng katutubo ay gagawin ito ng gayon upang mag-alay ng mga ganitong handog bilang mabangong samyo sa Panginoon. Kung ang dayuhan ay maging kasama sa inyo sa inyong lupain, o sinuman na maging kasama sa inyo sa inyong mga salinlahi, at gagawa ng handog na mabangong amoy para sa Panginoon, kung paano ninyo ginagawa, ganoon gagawin ng kapulungan para sa Panginoon. Isang batas magiging sa inyo at sa mga dayuhang naninirahang kasama ninyo, batas na walang hanggan sa mga salinlahi ninyo; kung paano kayo, gayon din ang dayuhan magiging sa harap ng Panginoon. Magkakaroon ng isang batas at isang kautusan para sa inyo at para sa dayuhan na naninirahan sa gitna ninyo. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, nagsasabi, magsalita ka sa mga anak ng Israel, at sasabihin mo sa kanila, sa pagpasok ninyo sa lupain, sa kung saan ako nagdadala sa inyo doon, at mangyayari kapag kumain kayo mula sa mga tinapay ng lupain, maghihiwalay kayo ng handog na inilaan na bahagi para sa Panginoon, ang unang bunga ng inyong masa. Tinapay na ihihiwalay ninyo bilang handog ito; gaya ng handog mula sa giikan, ganoon ihihiwalay ninyo ito, unang bunga ng masa ninyo, at ibibigay ninyo sa Panginoon ang handog sa mga salinlahi ninyo. Kapag kayo ay

magkasala at hindi ninyo gawin ang lahat ng mga utos na ito, na sinalita ng Panginoon kay Moises, ayon sa iniutos ng Panginoon sa inyo sa pamamagitan ng kamay ni Moises, mula sa araw na iniutos ng Panginoon sa inyo at sa hinaharap sa inyong mga salinlahi, at mangyayari kung mula sa mga mata ng kapulungan ito ay mangyari nang hindi sinasadya, at gagawa ang buong kapulungan ng isang guya mula sa mga baka na walang kapintasan bilang handog na susunugin bilang mabangong amoy sa Panginoon, at ang handog na hain nito at ang inuming handog nito ayon sa takda, at isang kambing na lalaki mula sa mga kambing tungkol sa kasalanan. At gagawa ng pagtubos ang pari para sa buong kapulungan ng mga anak ng Israel, at ipatatawad sa kanila, sapagkat di-sinasadya ito; at sila mismo ay nagdala ng kanilang handog na alay sa Panginoon para sa kanilang kasalanan sa harap ng Panginoon, para sa kanilang mga di-sinasadya. At mapapatawad ayon sa buong kapulungan ng mga anak ng Israel, at ang dayuhang sumasainyo, sapagkat para sa lahat ng bayan ay hindi sinasadya. Kung magkasala nang hindi sinasadya ang isang kaluluwa, magdadala siya ng isang kambing na isang taong gulang para sa kasalanan. At gagawa ng pagtubos ang pari para sa kaluluwa na nagkasala nang hindi sinasadya, at nagkasala nang hindi sinasadya sa harap ng Panginoon, upang gumawa ng pagtubos para sa kanya. Para sa katutubo sa mga anak ng Israel, at sa dayuhang naninirahang kasama nila, isang batas ay magiging para sa kanila, sinuman ang gumawa nang hindi sinasadya. At ang kaluluwa na gumawa sa pamamagitan ng kamay ng kayabangan mula sa mga katutubong ipinanganak o mula sa

mga proselito, ang Diyos ay pinrovoke nito, lilipulin ang kaluluwang iyon mula sa bayan nito, sapagkat ang salita ng Panginoon ay hinamak niya, at ang mga utos niya ay ikinalabit niya; lilipulin, talaga lilipulin ang kaluluwang iyon, ang kasalanan nito ay nasa loob nito. At ang mga anak ng Israel ay nasa ilang, at nakatagpo sila ng isang lalaki na nangongolekta ng kahoy sa araw ng sabbath. At dinala siya ng mga nakatagpo sa kanya na nangongolekta ng kahoy sa araw ng mga Sabbath kay Moises at kay Aaron, at sa buong kapulungan ng mga anak ng Israel. At inilagay nila siya sa bilangguan, dahil hindi pa nila napagpasyahan kung ano ang gagawin nila sa kanya. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, sa kamatayan ipapatay ang lalaki; batuhin ninyo siya ng mga bato, ang buong kapulungan. At inilabas siya ng buong kapulungan sa labas ng kampo; at binato siya ng buong kapulungan ng mga bato sa labas ng kampo, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises. At sinabi ng Panginoon kay Moises, na nagsasabi, magsalita ka sa mga anak ng Israel, at sasabihin mo sa kanila, at gumawa sila para sa kanilang sarili ng mga borlas sa mga sulok ng kanilang mga kasuutan sa buong kanilang mga henerasyon; at ilalagay ninyo sa mga borlas ng mga sulok ang sinulid na kulay asul. At magiging sa inyo sa mga palawit, at makikita ninyo ang mga iyon; at maaalala ninyo ang lahat ng mga utos ng Panginoon, at gagawin ninyo ang mga iyon; at hindi kayo maligaw sa likod ng mga pag-iisip ninyo, at ng mga mata na kung saan kayo nagpapatutot sa likod nila, upang maaalala ninyo at gawin ninyo ang lahat ng mga utos ko, at magiging banal kayo sa inyong Diyos. Ako ang Panginoon na Diyos ninyo na naglabas sa

inyo mula sa lupain ng Ehipto, upang maging Diyos ninyo; ako ang Panginoon na Diyos ninyo.

16

At nagsalita si Korah na anak ni Izhar na anak ni Kohath na anak ni Levi, at si Dathan at si Abiram na mga anak ni Eliab, at si On na anak ni Peleth na anak ni Reuben; at sila ay tumayo sa harap ni Moses, at mga lalaki mula sa mga anak ni Israel na limampu at dalawang daan, mga pinuno ng kapulungan, mga tinawag na konseho, at mga lalaking bantog. Nagsama-sama sila laban kay Moises at Aaron, at sinabi nila, Tama na yan para sa inyo, dahil ang buong kapulungan, silang lahat ay banal, at nasa kanila ang Panginoon; at bakit kayo nagpapataas ng sarili laban sa kapulungan ng Panginoon? At nang marinig ito ni Moises, bumagsak siya ng nakasubsob. At nagsalita siya kay Korah at sa buong kapulungan niya, sinasabi, Dinalaw at nakilala ng Diyos ang mga kabilang sa kanya at ang mga banal, at inilapit niya sa kanyang sarili; at yaong mga pinili niya para sa kanyang sarili, inilapit niya sa kanyang sarili. Ito ang gawin ninyo: kumuha kayo para sa inyong mga sarili ng mga insensaryo, Kore at lahat ng kapulungan niya, at ilagay ninyo sa kanila ang apoy, at ilagay ninyo sa kanila ang insenso sa harap ng Panginoon bukas; at ang lalaking pipiliin ng Panginoon, ito ay banal: maging sapat na ito sa inyo, mga anak ng Levi. At sinabi ni Moises kay Kore, makinig kayo sa akin, mga anak ni Levi. Hindi ba maliit na bagay ito para sa inyo, na inihiwalay ng Diyos ng Israel kayo

mula sa kapulungan ng Israel, at inilapit niya kayo sa kanya upang maglingkod sa mga paglilingkod ng tolda ng Panginoon, at tumayo sa harap ng tolda upang maglingkod sa kanila? At inilapit ka niya at lahat ng iyong mga kapatid na mga anak ni Levi kasama mo, at hinahanap pa ninyo ang paglilingkod bilang mga pari? Kaya ikaw at ang lahat ng iyong kapulungan ay nagtipon-tipon patungo sa Diyos; at si Aaron, sino ba siya, na kayo ay nag-uungal laban sa kanya? At nagsugo si Moises na tawagin si Dathan at si Abiram na mga anak ni Eliab, at sinabi nila, Hindi kami aakyat. Hindi ba maliit na bagay ito, na dinala mo kami sa lupain na dumadaloy ng gatas at pulot, para patayin kami sa ilang, at namumuno ka pa sa amin? Pinuno ka ba? At ikaw ba ay nagdala sa amin sa lupain na dumadaloy ng gatas at pulot, at binigyan mo kami ng mana ng bukid at mga ubasan? Pinugutan mo ba sana ang mga mata ng mga taong iyon? Hindi kami umaahon. At labis na nabighani si Moises, at sinabi sa Panginoon, huwag pansinin ang handog nila; hindi ako kumuha ng nais ng kahit sino sa kanila, ni hindi ko pinahirapan kahit sino sa kanila. At sinabi ni Moises kay Kore, banal-in mo ang iyong kapulungan, at maging handa kayo sa harap ng Panginoon ikaw at si Aaron at sila bukas; At kunin ninyo bawat isa ang kanyang insensaryo, at ilagay ninyo sa kanila ang insenso, at dalhin ninyo sa harap ng Panginoon bawat isa ang kanyang insensaryo, dalawang daan at limampung insensaryo, at ikaw at si Aaron bawat isa ang kanyang insensaryo. At kumuha ang bawat isa ng insensaryo niya, at inilagay nila sa mga iyon ang apoy, at inilagay nila sa mga iyon ang insenso; at nakatayo sa tabi ng mga pinto ng tolda ng patotoo sina Moises at Aaron. At

tinipon ni Korah laban sa kanila ang buong kanyang kapulungan sa tabi ng pintuan ng tolda ng patotoo; at napakita ang kaluwalhatian ng Panginoon sa buong kapulungan. At nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, maghiwalay kayo mula sa gitna ng kapulungang ito, at pupugnawin ko sila nang sabay-sabay. At nagpatirapa sila, at sinabi nila, Diyos, Diyos ng mga espiritu at ng lahat ng laman, kung isang tao nagkasala, sa buong kapulungan ba ang galit ng Panginoon? At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, Magsalita sa kapulungan, na nagsasabi, Umalis kayo sa palibot mula sa kapulungan ni Korah. At tumayo si Moises, at pumunta kay Datan at Abiram, at sumama sa kaniya ang lahat ng matatanda ng Israel. At nagsalita siya sa kapulungan, sinasabi, Maghiwalay kayo mula sa mga tolda ng mga taong matitigas na ito, at huwag kayong humawak ng anuman sa kanila, baka kayo ay mapahamak na magkasama sa lahat ng kanilang kasalanan. At umalis sila mula sa tolda ni Kore sa palibot; at sina Datan at Abiram ay lumabas, at nakatayo sa tabi ng mga pintuan ng kanilang mga tolda, at ang kanilang mga asawa, at ang kanilang mga anak, at ang kanilang mga gamit. At sinabi ni Moises, sa nito kayo makakalam na ang Panginoon ang nagsugo sa akin na gawin ang lahat ng mga gawang ito, na hindi mula sa aking sarili. Kung ayon sa kamatayan ng lahat ng mga tao mamamatay ang mga ito, at kung ayon sa pagbisita ng lahat ng mga tao pagbisita ay magiging sa kanila, hindi ang Panginoon ang nagsugo sa akin. Pero ang Panginoon ay magpapakita sa isang aparisyon, at ang lupa ay bubuksan ang bibig nito at lulunukin sila, at ang mga bahay nila, at ang mga tolda nila, at

lahat ng mga bagay na mayroon sila, at sila ay bababa na buhay sa hades, at kayo ay makakaalam na ang mga taong ito ay nagpagalit sa Panginoon. At nang tumigil siya sa pagsasalita ng lahat ng mga salitang ito, bumuka ang lupa sa ilalim nila. At nabuksan ang lupa, at nilamon nito sila, at ang kanilang mga bahay, at lahat ng mga taong kasama ni Korah, at ang kanilang mga hayop. At bumaba sila mismo, at lahat ng sa kanila na buhay sa hades, at tinakpan sila ng lupa, at nawala sila mula sa gitna ng kapulungan. At ang lahat ng Israel na nasa palibot nila ay tumakas mula sa tinig nila, dahil nagsasabi sila, baka sakaling lamunin kami ng lupa. At lumabas ang apoy mula sa Panginoon, at nilamon ang limampung at dalawang daang lalaki na nag-aalok ng insenso.

17

At sinabi ng Panginoon kay Moises, at kay Eleazar na anak ni Aaron na pari, kunin ninyo ang mga tansong insensaryo mula sa gitna ng mga nasunog, at ang apoy na dayuhan na ito ikalat doon, sapagkat ginawang banal ang mga insensaryo ng mga makasalanan na ito sa kanilang mga kaluluwa, at gawin mo silang mga pinagang hinampas na pantakip sa altar, sapagkat iniharap sa harap ng Panginoon at ginawang banal; at naging tanda sa mga anak ng Israel. At kinuha ni Eleazar na anak ni Aaron na pari ang mga tansong insensaryo na dala ng mga nasunog, at idinagdag nila ang mga ito bilang takip sa altar, isang alaala para sa mga anak ng Israel, upang walang dayuhan

na hindi mula sa lahi ni Aaron ang lumapit upang magsunog ng insenso sa harap ng Panginoon; at hindi siya magiging tulad ni Korah at ang kanyang pag-aalsa, ayon sa sinabi ng Panginoon sa pamamagitan ng kamay ni Moises sa kanya. At nagreklamo ang mga anak ng Israel kinabukasan laban kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, kayo ay pumatay sa bayan ng Panginoon. At nangyari sa pagtitipon-tipon ng kapulungan laban kay Moises at Aaron, at nagmadali sila sa tolda ng patotoo, at ito ay tinakpan ng ulap, at napakita ang kaluwalhatian ng Panginoon. At pumasok sina Moises at Aaron sa harap ng tolda ng patotoo. At nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Aaron, sinasabi, Umalis kayo mula sa gitna ng kapulungang ito, at susupukin ko sila kaagad; at sila ay nagpatirapa. At sinabi ni Moises kay Aaron, kunin mo ang insensaryo, at ilagay mo sa ibabaw nito ang apoy mula sa altar, at ilagay mo sa ibabaw nito ang insenso, at dalhin mo ng mabilis sa kampo, at gumawa ka ng pagtubos para sa kanila; sapagkat lumabas ang galit mula sa mukha ng Panginoon, nagsimula na nitong wasakin ang bayan. At kumuha si Aaron ayon sa sinabi sa kanya ni Moises, at tumakbo siya sa kapulungan; at nagsimula na ang salot sa mga tao; at naglagay siya ng insenso at gumawa ng pagtubos para sa mga tao. At tumayo siya sa pagitan ng mga patay at ng mga buhay, at huminto ang salot. At ang naging mga patay sa pagkawasak ay labing-apat na libo at pitong daan, bukod sa mga namatay dahil kay Kore. At bumalik si Aaron kay Moises sa pintuan ng tolda ng patotoo, at tumigil ang salot. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, magsalita ka sa mga anak ng Israel, at kumuha ka mula sa kanila ng tungkod, tungkod ayon sa mga bahay ng

mga ama mula sa lahat ng kanilang mga pinuno, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ama, labindalawang tungkod, at isulat mo ang pangalan ng bawat isa sa tungkod. At isulat mo ang pangalan ni Aaron sa tungkod ni Levi; sapagkat isa ang tungkod; ayon sa lipi ng bahay ng kanilang mga ama sila ay magbibigay. At ilalagay mo sila sa tolda ng patotoo, sa harap ng patotoo, kung saan ako ay makikilala mo doon. At magiging ang lalaki na kung sino ang aking pipiliin, ang kanyang tungkod ay uusbong; at aalisin ko mula sa akin ang pag-ungol ng mga anak ng Israel, na sila ay nag-uungol laban sa inyo. At nagsalita si Moises sa mga anak ng Israel, at binigyan siya ng lahat ng mga pinuno nila ng tungkod—isang tungkod sa bawat pinuno, ayon sa pinuno, ayon sa mga bahay ng mga ama nila, labindalawang tungkod; at ang tungkod ni Aaron ay nasa gitna ng mga tungkod nila. At inilagay ni Moises ang mga tungkod sa harap ng Panginoon sa loob ng tolda ng patotoo. At nangyari sa kinabukasan, at pumasok si Moises at si Aaron sa tolda ng patotoo; at narito sumibol ang tungkod ni Aaron para sa sambahayan ni Levi, at naglabas ng suwi, at namukadkad ng mga bulaklak, at namunga ng mga nuwes. At inilabas ni Moises ang lahat ng mga tungkod mula sa harapan ng Panginoon patungo sa lahat ng mga anak ng Israel, at nakita nila, at kinuha ng bawat isa ang kaniyang tungkod. At sinabi ng Panginoon kay Moises, ilagay ang tungkod ni Aaron sa harap ng mga patotoo para sa pag-iingat, tanda para sa mga anak ng mga suwail; at tumigil ang kanilang pag-reklamo mula sa akin, at hindi sila mamatay. At ginawa ni Moises at ni Aaron, kung paano iniutos ng Panginoon kay Moises, ganoon ang ginawa nila. At sinabi ng mga anak ng Israel kay Moises, Narito,

natupok kami ng lubusan, nawasak kami, nalipol kami ng lubusan. Lahat ng humahawak sa tabernakulo ng Panginoon ay namamatay; hanggang sa wakas ba ay mamamatay tayo?

18

At sinabi ng Panginoon kay Aaron, Ikaw at ang iyong mga anak at ang sambahayan ng iyong ama ay tatanggap ng mga kasalanan ng mga banal na bagay, at ikaw at ang iyong mga anak ay tatanggap ng mga kasalanan ng inyong pagkapari. At ang mga kapatid mo, ang lipi ng Levi, ang bayan ng ama mo, ilapit mo sa iyong sarili, at hayaan silang maisama sa iyo, at hayaan silang maglingkod sa iyo; at ikaw at ang mga anak mo na kasama mo ay nasa harap ng tolda ng patotoo. At susundin nila ang iyong mga katungkulan, at ang mga katungkulan ng tolda. Pero sa mga banal na sisidlan, at sa altar hindi sila lalapit, at hindi mamamatay ang mga ito at kayo. At idadagdag sila sa iyo, at babantayan nila ang mga bantay ng tolda ng patotoo, ayon sa lahat ng mga paglilingkod ng tolda; at ang dayuhan ay hindi lalapit sa iyo. At kayo ay magbabantay ng mga katungkulan ng mga banal na bagay, at ng mga katungkulan ng altar, at hindi magkakaroon ng galit sa mga anak ng Israel. At ako ay kumuha ng inyong mga kapatid na mga Levita mula sa gitna ng mga anak ng Israel, isang kaloob na ibinigay sa Panginoon, upang maglingkod sa mga paglilingkod ng tolda ng patotoo. At ikaw at ang iyong mga anak na lalaki kasama mo ay iingatan ninyo ang inyong pagkapari, ayon sa lahat ng paraan

ng altar, at ang nasa loob ng tabing; at maglilingkod kayo ng mga paglilingkod na kaloob ng inyong pagkapari; at ang dayuhan na lumalapit ay mamamatay. At nagsalita ang Panginoon kay Aaron, at narito, ako ay nagbigay sa inyo ng pag-iingat ng mga unang bunga mula sa lahat ng mga itinalaga sa akin ng mga anak ng Israel; sa iyo ay ibinigay ko ang mga ito bilang karangalan, at sa mga anak mo pagkatapos mo, isang batas na walang hanggan. At ito ay magiging sa inyo mula sa mga napabanal na banal na mga handog, mula sa lahat ng kanilang mga kaloob, at mula sa lahat ng kanilang mga hain, at mula sa lahat ng kanilang paglabag, at mula sa lahat ng kanilang mga kasalanan, kung gaano karami ang ibinibigay nila sa akin mula sa lahat ng mga banal na bagay, magiging sa iyo at sa iyong mga anak. Sa banal ng mga banal kakainin ninyo iyon; bawat lalaki kakain nito; ikaw at ang iyong mga anak na lalaki; magiging banal ito sa iyo. At ito ay magiging sa inyo ng mga unang bunga ng mga kaloob nila, mula sa lahat ng mga handog ng mga anak ng Israel; sa iyo ko ibinigay ang mga ito at sa mga anak mong lalaki at sa mga anak mong babae na kasama mo, batas na walang hanggan; bawat malinis sa bahay mo ay kakain nito. Lahat ng unang bunga ng langis, at lahat ng unang bunga ng alak, ang unang bunga ng butil nila, gaano man karami ang kanilang ibibigay sa Panginoon, sa iyo ko ibinigay ang mga iyon. Ang lahat ng unang bunga na nasa lupain nila, gaano man karami ang kanilang dalhin sa Panginoon, ay magiging sa iyo; bawat taong malinis sa bahay mo ay kakain nito. Lahat ng bagay na inilaan sa gitna ng mga anak ng Israel ay magiging sa iyo. At bawat nagbubukas ng bahay-bata mula sa lahat ng laman,

gaano karami ang kanilang inihahain sa Panginoon mula sa tao hanggang sa hayop, magiging sa iyo; pero sa tubos tutubusing ang mga panganay ng mga tao, at ang mga panganay ng mga hayop na marumi tutubusin mo. At ang pagtubos niya, mula sa isang buwan gulang, ang pagtatasa ay limang siklo, ayon sa banal na siklo na dalawampung obol. Maliban sa panganay ng mga guya at panganay ng mga tupa at panganay ng mga kambing, hindi mo tutubusin; banal sila. At ang dugo nila ibubuhos mo sa altar, at ang taba iaalay mo bilang handog para sa mabangong amoy sa Panginoon. At ang mga karne ay magiging sa iyo, gaya rin ng dibdib ng handog; at ang kanang braso ay magiging sa iyo. Lahat ng handog ng mga banal na bagay, gaano man karami ang ihiwalay ng mga anak ng Israel para sa Panginoon, ibinigay ko sa iyo at sa iyong mga anak na lalaki at sa iyong mga anak na babae na kasama mo, isang batas na walang hanggan; ito ay tipan ng asin na walang hanggan sa harap ng Panginoon, para sa iyo at sa iyong lahi na kasama mo. At nagsalita ang Panginoon kay Aaron, sa lupain nila hindi ka mamanahin, at bahagi ay hindi magiging sa iyo sa kanila, sapagkat ako ang bahagi mo at mana mo sa gitna ng mga anak ng Israel. At sa mga anak na lalaki ni Levi, narito, ibinigay ko ang bawat ikasampu sa Israel bilang mana bilang kapalit ng kanilang mga paglilingkod, kung gaano sila naglilingkod ng paglilingkod sa tolda ng patotoo. At hindi na lalapit pa ang mga anak ng Israel sa tolda ng patotoo upang tumanggap ng kasalanang nakamamatay. At ang Levita mismo ay maglilingkod ng paglilingkod ng tolda ng patotoo; at sila mismo ay tataanggapin ang mga kasalanan nila, batas na walang hanggan

sa mga salinlahi nila; at sa gitna ng mga anak ng Israel hindi sila magmamana ng mana. Na ang mga ikapu ng mga anak ng Israel, gaano man karami kung ihiwalay nila sa Panginoon, handog na ibinigay ko sa mga Levita bilang mana; dahil dito sinabi ko sa kanila, sa gitna ng mga anak ng Israel hindi sila magmamana ng mana. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, at sa mga Levita ikaw ay magsasalita, at ikaw ay magsasabi sa kanila, kung kayo ay tumanggap mula sa mga anak ng Israel ng ikasampung bahagi, na ibinigay ko sa inyo mula sa kanila bilang pamana, at kayo ay maglalaan mula dito ng handog sa Panginoon, ikasampung bahagi mula sa ikasampung bahagi. At ibilibilang sa inyo ang mga handog ninyo na parang butil mula sa giikan, at handog mula sa pisaan ng ubas. Ganito kayo kukuha mula sa kanila, at kayo rin, mula sa lahat ng mga handog ng Panginoon, mula sa lahat ng inyong mga ikapu, gaano man karami kung tatanggapin ninyo mula sa mga anak ng Israel; at kayo ay magbibigay mula sa kanila ng handog sa Panginoon, kay Aaron ang pari. Mula sa lahat ng inyong mga kaloob, ilalayo ninyo ang handog para sa Panginoon, o mula sa lahat ng mga unang bunga, ang banal na bahagi nito. At sasabihin mo sa kanila, kapag inalis ninyo ang unang bunga mula dito, at ibibilang ito para sa mga Levita na parang ani mula sa giikan, at parang ani mula sa pisaan ng ubas. At kakain ninyo ito sa bawat lugar, kayo at ang mga sambahayan ninyo, sapagkat gantimpala ito para sa inyo bilang kapalit ng mga paglilingkod ninyo sa tolda ng patotoo. At hindi kayo makakatanggap ng kasalanan dahil dito, kung kayo ay mag-aalis ng unang bunga mula sa kanya; at ang mga banal na bagay ng

mga anak ng Israel ay hindi ninyo dudungisan, upang hindi kayo mamatay.

19

At nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, ito ang pagkakaiba ng batas, kung gaano ang iniutos ng Panginoon, na nagsasabi, magsalita sa mga anak ng Israel at kunin nila sa iyo ang dumalagang bakang pula na walang kapintasan, na kung saan ay wala sa kanya ang kapintasan, at kung saan ay hindi napatungan sa kanya ang pamatok. At ibibigay mo ito kay Eleazar na pari, at ilalabas nila ito sa labas ng kampo patungo sa malinis na lugar, at papatayin nila ito sa harap niya. At kukuha si Eleazar ng kaunti mula sa dugo nito, at iwiwisik niya sa harap ng tolda ng patotoo mula sa dugo nito ng pitong ulit. At susunugin nila ito sa harap niya; at ang balat at ang karne nito at ang dugo nito kasama ang dumi nito ay susunugin. At kukunin ng pari ang kahoy na sedro at isopo at pula at ihahagis nila sa gitna ng pagkasunog ng dumalagang baka. At maglalaba ang pari ng kanyang mga damit, at maliligo siya ng kanyang katawan sa tubig, at pagkatapos nito papasok siya sa kampo, at magiging marumi ang pari hanggang gabi. At ang sumusunog nito ay maglalaba ng kanyang mga damit, at paliliguin ang kanyang katawan, at magiging marumi hanggang gabi. At magtitipong isang taong malinis ng mga abo ng dumalagang baka, at ilalagay niya sa labas ng kampo sa isang lugar na malinis; at magiging para sa kapulungan ng mga anak

ng Israel para sa pag-iingat; tubig ng pagwiwisik, panglilinis ito. At ang nangtitipon ng mga abo ng dumalagang baka, maglalaba ng kanyang mga damit, at magiging marumi hanggang gabi; at magiging sa mga anak ng Israel at sa mga dayuhang sumasama sa kanila isang batas na walang hanggan. Ang humahawak sa patay ng lahat ng kaluluwa ng tao, magiging marumi ng pitong araw. Itong isa ay lilinisin sa ikatlong araw at sa ikapitong araw, at magiging malinis siya; ngunit kung hindi siya malilinis sa ikatlong araw at sa ikapitong araw, hindi siya magiging malinis. Lahat ng humahawak sa patay mula sa kaluluwa ng tao, kung siya ay mamatay, at hindi siya nilinisin, dinungisan niya ang tolda ng Panginoon; ang kaluluwang iyon ay ihihiwalay mula sa Israel, dahil ang tubig ng pagwiwisik ay hindi niwisikan sa kaniya; siya ay marumi; ang kanyang karumihan ay nasa kaniya pa rin. At ito ang batas: kung ang isang tao ay mamatay sa isang bahay, lahat ng pumapasok sa bahay, at lahat ng nasa bahay, magiging marumi ng pitong araw. At bawat sisidlan na bukas na walang tali na nakatali sa kaniya, marumi ito. At bawat sinumang makahipo sa ibabaw ng mukha ng kapatagan ng sugatan o patay o buto ng tao o libingan, pitong araw magiging marumi. At kukuha sila para sa marumi mula sa abo ng nasunog ng paglilinis, at ibubuhos nila sa ibabaw nito ang tubig na buhay sa loob ng sisidlan. At kukuha ng isopo, at isasawsaw sa tubig ang isang malinis na lalaki, at iwiwisik sa ibabaw ng bahay, at sa ibabaw ng mga sisidlan, at sa ibabaw ng mga kaluluwa, gaano man karami ang nandoon, at sa ibabaw ng humawak ng buto ng tao, o ng sugatan, o ng namatay, o ng libingan. At ang malinis ay magwiwisik sa marumi sa ikatlong

araw at sa ikapitong araw, at siya ay malilinis sa ikapitong araw; at siya ay maglalaba ng kanyang mga damit, at siya ay maliligo sa tubig, at siya ay magiging marumi hanggang gabi. At ang tao na kung siya ay nadungisan, at hindi siya nilinis, ang kaluluwa na iyon ay ihihiwalay mula sa gitna ng kapulungan, sapagkat ang mga banal na bagay ng Panginoon ay dinungisan niya, sapagkat ang tubig ng pagwiwisik ay hindi niwisikan sa kaniya; siya ay marumi. At magiging batas na walang hanggan ito sa inyo; at ang nagwiwisik ng tubig ng pagwiwisik, maglalaba ng kanyang mga damit; at ang humahawak sa tubig ng pagwiwisik, magiging marumi hanggang gabi. At anumang bagay na mahawakan ng marumi, magiging marumi; at ang kaluluwa na humawak, magiging marumi hanggang gabi.

20

At dumating ang mga anak ng Israel, ang buong kapulungan, sa ilang ng Sin, sa unang buwan, at nanatili ang bayan sa Kadesh; at namatay doon si Miriam, at inilibing siya doon. At walang tubig para sa kapulungan, at nagtipon sila laban kay Moises at kay Aaron. At nag-aalipusta ang mga tao kay Moises, na nagsasabi, sana namatay kami sa pagkapahamak ng aming mga kapatid sa harap ng Panginoon. At bakit dinala ninyo ang kapulungan ng Panginoon sa ilang na ito para patayin kami, at ang mga hayop namin? At bakit ito? Dinala ninyo kami mula sa Ehipto, para dumating sa lugar na masamang ito; lugar na kung saan hindi tinataniman, ni mga puno ng igos, ni mga puno ng

ubas, ni mga granada, ni may tubig na maiinom. At dumating si Moises at si Aaron mula sa harap ng kapulungan patungo sa pintuan ng tolda ng patotoo, at nasubasob sila; at napakita ang kaluwalhatian ng Panginoon sa kanila. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, nagsasabi, kunin mo ang tungkod mo, at tipunin mo ang kapulungan, ikaw at si Aaron na kapatid mo, at magsalita kayo sa bato sa harap nila, at magbibigay ito ng tubig nito, at ilalabas ninyo sa kanila ang tubig mula sa bato, at painumin ninyo ang kapulungan at ang mga hayop nila. At kinuha ni Moises ang tungkod na nasa harap ng Panginoon, gaya ng iniutos ng Panginoon. At nagtipun-tipon sina Moises at Aaron ang kapulungan sa harap ng bato, at sinabi niya sa kanila, makinig kayo sa akin kayong mga suwayin; hindi ba mula sa batong ito ilalabas namin sa inyo ang tubig? At pagkatapos na itaas ni Moises ang kanyang kamay, hinampas niya ang bato ng tungkod nang dalawang beses; at lumabas ang maraming tubig, at uminom ang kapulungan, at ang kanilang mga hayop. At sinabi ng Panginoon kay Moises at Aaron, dahil hindi kayo naniwala na pabanal-banalin ako sa harap ng mga anak ng Israel, dahil dito hindi kayo magpapasok ng kapulungang ito sa lupang ibinigay ko sa kanila. Ito ang tubig ng Pagtatalo, sapagkat nakipagtalo ang mga anak ng Israel sa harap ng Panginoon, at siya ay pinabanal sa kanila. At nagpadala si Moises ng mga mensahero mula sa Kades patungo sa hari ng Edom, na nagsasabi, Mga ito ang sinasabi ng kapatid mong Israel: Alam mo ang lahat ng paghihirap na nakatagpo sa amin. At bumaba ang mga ama natin sa Ehipto, at nanirahan kami sa Ehipto ng maraming araw, at pinahirapan kami ng mga Ehipsiyo at ang

mga ama natin. At sumigaw kami sa Panginoon, at narinig ng Panginoon ang tinig namin, at pagkatapos magpadala ng mensahero, inilabas niya kami mula sa Ehipto; at ngayon kami ay nasa lungsod ng Kades, sa bahagi ng iyong mga hangganan. Dadaan kami sa lupain mo; hindi kami dadaan sa mga bukid, ni sa mga ubasan, ni iinom kami ng tubig mula sa balon mo; sa daang hari kami lalakad; hindi kami liliko sa kanan ni sa kaliwa, hanggang makaraos kami sa mga hangganan mo. At sinabi sa kanya ni Edom, Hindi ka dadaan sa pamamagitan ko; pero kung hindi, sa digmaan lalabas ako para salubungin ka. At sinabi sa kanya ng mga anak ng Israel, sa tabi ng bundok kami dadaan; at kung ang tubig mo ay inumin ko at ang mga hayop ko, magbibigay ako ng bayad sa iyo; pero ang bagay ay wala; sa tabi ng bundok kami dadaan. Ngunit sinabi niya, Hindi ka dadaan sa akin; at lumabas si Edom para salubungin siya na may malaking hukbo at may malakas na kamay. At hindi pumayag si Edom na bigyan si Israel ng pagdaan sa kaniyang mga hangganan, at lumiko si Israel mula sa kaniya. At umalis sila mula sa Kades, at dumating ang mga anak ng Israel, buong kapulungan, sa bundok ng Hor. At sinabi ng Panginoon kay Moises at kay Aaron sa bundok ng Hor sa mga hangganan ng lupain ng Edom, na sinasabi, isama si Aaron sa kanyang bayan, dahil hindi kayo papasok sa lupain na ibinigay ko sa mga anak ng Israel, sapagkat pinagalit ninyo ako sa tubig ng pag-alipusta. Kunin mo si Aaron, at si Eleazar na anak niya, at iahon mo sila sa bundok ng Hor, sa harap ng buong kapulungan, at hubaran mo si Aaron ng kasuutan niya, at isuot mo ito kay Eleazar na anak niya; at si Aaron, pagkatapos maidagdag, mamatay siya doon. At ginawa ni

Moises ayon sa iniutos ng Panginoon sa kanya, at iniahon niya siya sa bundok ng Hor, sa harap ng buong kapulungan, at hinubaran niya si Aaron ng kanyang mga kasuutan, at isinuot niya ang mga iyon kay Eleazar na kanyang anak; at namatay si Aaron sa tuktok ng bundok; at bumaba si Moises at si Eleazar mula sa bundok. At nakita ng buong kapulungan na si Aaron ay pumanaw na, at umiyak para kay Aaron ang buong sambahayan ng Israel ng tatlumpung araw.

21

At narinig ng Canaanitang hari ng Arad na naninirahan sa ilang, na dumating ang Israel sa daan ng Atharim, at nakipaglaban siya laban sa Israel, at kumuha siya ng mga bihag mula sa kanila. At nangako si Israel ng panata sa Panginoon, at sinabi, kung ibibigay mo sa akin ang bayang ito sa ilalim ng kontrol, lubos kong wawasakin siya at ang kanyang mga lungsod. At narinig ng Panginoon ang tinig ng Israel, at ibinigay niya ang mga Cananeo sa ilalim ng kapangyarihan niya; at winasak niya sila, at ang kanilang mga lungsod; at tinawag nila ang pangalan ng lugar na iyon, Anatema. At umalis mula sa Hur ng bundok sa daan patungo sa Dagat na Pula, pinalibutan ang lupain ng Edom; at nawalan ng loob ang bayan sa daan. At nagsalita laban sa Diyos ang mga tao at kay Moises, na nagsasabi, Bakit ito? Inilabas mo kami mula sa Ehipto para patayin sa ilang? Dahil walang tinapay, ni walang tubig; pero ang kaluluwa namin ay naging suklam sa tinapay na walang laman na ito. At ipinadala

ng Panginoon sa bayan ang mga ahas na nakakamatay, at kinakagat nila ang bayan, at namatay ang maraming tao sa mga anak ng Israel. At pagdating ng mga tao kay Moises, sinabi nila, Kami ay nagkasala, dahil nagsalita kami laban sa Panginoon at laban sa iyo; manalangin ka nga sa Panginoon, at alisin niya sa amin ang ahas. At nanalangin si Moises sa Panginoon tungkol sa bayan, at sinabi ng Panginoon kay Moises, Gumawa ka para sa iyong sarili ng ahas, at ilagay mo ito sa ibabaw ng tanda, at mangyayari na kung kagatin ng ahas ang tao, lahat ng nakagat na makakita nito ay mabubuhay. At gumawa si Moises ng ahas na tanso, at itinayo niya ito sa ibabaw ng tanda; at nangyari na kapag kinagat ng ahas ang tao, at tumingin siya sa ahas na tanso, at nabuhay siya. At umalis ang mga anak ng Israel, at nagkampo sa Oboth. At pagkatapos umalis mula sa Oboth, nagkampo sila sa Iye Abarim sa kabilang bahagi sa ilang, na nasa harapan ng Moab, sa silanganan ng araw. At mula doon sila umalis, at nagkampo sila sa bangin ng Zared. At mula doon, pagkatapos umalis, sila ay nagkampo sa kabilang panig ng Arnon sa ilang, ang umuusli mula sa mga hangganan ng mga Amorreo; sapagkat ang Arnon ay hangganan ng Moab, sa pagitan ng Moab at sa pagitan ng mga Amorreo. Dahil dito sinasabi sa aklat, ang digmaan ng Panginoon ay sinunog ang Zob, at ang mga ilog ng Arnon. At ang mga batis ay itinakda niyang patuluyin ni Er, at ito ay nakadikit sa mga hangganan ng Moab. At mula doon ang balon; ito ang balon, na sinabi ng Panginoon kay Moises, tipunin mo ang mga tao, at bibigyan ko sila ng tubig na inumin. Noon kumanta ang Israel ng awit na ito sa balon: Magsimula kayo sa kanya, balon! Hinukay ito ng mga

pinuno, hinukay ito ng mga hari ng mga bansa sa kanilang kaharian, sa paghahari nila. At mula sa balon patungo sa Mattana, at mula sa Mattana patungo sa Nahaliel, at mula sa Nahaliel patungo sa Bamot, at mula sa Bamot patungo sa Jahaz, na nasa kapatagan ng Moab, mula sa tuktok ng hinukay, ang tumitingin sa harap ng ilang. At nagpadala si Moises ng mga sugo kay Sihon na hari ng mga Amoreo, ng mga salitang mapayapa, na nagsasabi, Dadaan kami sa iyong lupain, sa daan kami lalakad; hindi kami liliko ni sa bukid, ni sa ubasan. Hindi kami iinom ng tubig mula sa iyong balon; sa daang hari kami dadaan, hanggang makaraan kami sa iyong mga hangganan. At hindi binigyan ni Sihon ang Israel na dumaan sa mga hangganan niya; at tinipon ni Sihon ang lahat ng kanyang bayan, at lumabas na humarap sa digmaan sa Israel sa ilang; at dumating sa Jahaz, at humarap sa digmaan sa Israel. At sinaktan siya ng Israel sa pamamagitan ng pagpatay ng espada, at sinakop nila ang kanyang lupain, mula sa Arnon hanggang sa Jabbok, hanggang sa mga anak ng Ammon, sapagkat ang Jazer ay hangganan ng mga anak ng Ammon. At kinuha ng Israel ang lahat ng mga lungsod na ito, at nanirahan ang Israel sa lahat ng mga lungsod ng mga Amoreo, sa Hesbon, at sa lahat ng mga nakapaligid dito. Sapagkat Hesbon ay lungsod ni Sihon na hari ng mga Amoreo; at siya ay nakipaglaban sa hari ng Moab noon; at kinuha nila ang lahat ng lupain niya, mula Aroer hanggang Arnon. Dahil dito sasabihin ng mga tagapagsalita ng bugtong, pumarito kayo sa Hesbon, upang maitayo at maihanda ang lungsod ni Sihon; sapagkat apoy lumabas mula sa Hesbon, ningas mula sa lungsod ni Sihon, at nilamon hanggang Moab, at

nilunok ang mga haligi ng Arnon. Aba sa iyo Moab, nawasak ka mga tao ng Chemos; ibinigay ang kanilang mga anak na lalaki upang maligtas, at ang kanilang mga anak na babae ay mga bihag sa hari ng mga Amorreo na si Sihon, at ang kanilang binhi ay mawawasak, Hesbon hanggang Dibon; at ang mga babae ay higit pang nagpasindi ng apoy sa ibabaw ng Moab. Nanirahan naman si Israel sa lahat ng mga lungsod ng mga Amoreo. At nagsugo si Moises na tiktikan ang Jazer, at sinakop nila ito at ang mga nayon nito, at pinalayas nila ang Amoreo na naninirahan doon. At pagkatapos bumalik, umakyat sila sa daan patungo sa Bashan, at lumabas si Og na hari ng Bashan upang salubungin sila, at lahat ng kanyang mga tao para sa digmaan sa Edrei. At sinabi ng Panginoon kay Moises, huwag kang matakot sa kanya, sapagkat sa mga kamay mo ibinigay ko na siya, at lahat ng bayan niya, at lahat ng lupain niya; at gagawin mo sa kanya gaya ng ginawa mo kay Sihon na hari ng mga Amorreo, na tumira sa Heshbon. At sinaktan nila siya at ang kanyang mga anak na lalaki at lahat ng kanyang mga tao hanggang sa walang maiwan na buhay sa kanila, at minana nila ang kanyang lupain.

22

At pagkatapos umalis, ang mga anak ng Israel ay nagkampo sa kanluran ng Moab sa tabi ng Jordan sa tapat ng Jerico. At nang makita ni Balak na anak ni Zippor ang lahat ng ginawa ng Israel sa mga Amorita, at natakot ang Moab sa mga tao nang labis dahil marami sila, at nagalit ang Moab dahil sa mga anak ng

Israel. At sinabi ng Moab sa kapulungan ng matatanda ng Midian, Ngayon didilaan ng kapisanang ito ang lahat ng nasa palibot natin, na parang dinidilaan ng guya ang mga sariwang damo mula sa kapatagan; at si Balak na anak ni Zippor ay hari ng Moab noong panahong iyon. At nagpadala siya ng mga sugo kay Balaam na anak ni Beor sa Pethor, na nasa tabi ng ilog ng lupain ng mga anak ng kanyang bayan, upang tawagin siya, na nagsasabi, Narito, isang bayan ay lumabas mula sa Ehipto, at narito, tinakpan nito ang mukha ng lupain, at ito ay nauupo malapit sa akin. At ngayon, halika rito at sumpain mo para sa akin ang bayang ito, sapagkat mas malakas sila kaysa sa amin, baka sakaling makakaya naming hampasin sila, at itataboy ko sila mula sa lupaing ito; sapagkat alam ko na yaong iyong pinagpapala ay pinagpapala, at yaong iyong sinusumpa ay sinusumpa. At pumunta ang kapulungan ng matatanda ng Moab, at ang kapulungan ng matatanda ng Midian, at ang mga orakulo sa mga kamay nila; at dumating sila kay Balaam, at sinabi nila sa kanya ang mga salita ni Balak. At sinabi niya sa kanila, Manatili kayo dito sa gabi, at sasagutin ko kayo ng mga bagay na kung ano ang sasabihin ng Panginoon sa akin. At nanatili ang mga pinuno ng Moab kasama ni Balaam. At dumating ang Diyos kay Balaam, at sinabi sa kanya, Ano ang mga taong ito na kasama mo? At sinabi ni Balaam sa Diyos, Si Balak na anak ni Zippor, hari ng Moab, ay nagpadala ng mga ito sa akin, na nagsasabi, Narito ang isang bayan ay lumabas mula sa Egipto, at tinakpan ang paningin ng lupa, at sila ay umupo malapit sa akin, at ngayon pumunta ka dito at sumpain mo siya para sa akin, kung sakali ay makakaya kong saktan siya, at

itatapon ko siya mula sa lupa. At sinabi ng Diyos kay Balaam, Hindi ka pupunta kasama nila, ni susumpain mo ang bayan; sapagkat sila ay pinagpala. At pagkatapos na tumayo si Balaam sa umaga, sinabi niya sa mga pinuno ni Balak, Umalis kayo patungo sa inyong panginoon, hindi ako pinababayaang sumama sa inyo ng Diyos. At pagkatayo ng mga pinuno ng Moab, pumunta sila kay Balak, at sinabi nila, ayaw ni Balaam pumunta kasama natin. At nagpadala pa si Balak ng mas maraming pinuno, at mas marangal pa kaysa sa mga ito. At dumating sila kay Balaam, at sinabi nila sa kanya, ito ang sinasabi ni Balak na anak ni Zippor: hinihiling ko sa iyo na huwag kang mag-atubili na pumunta sa akin. Sapagkat parangalan kita nang may karangalan, at gagawin ko sa iyo kung ano man ang sabihin mo; at halika rito at sumpain mo para sa akin ang bayang ito. At sumagot si Balaam, at sinabi sa mga pinuno ni Balak, kung bibigyan ako ni Balak ng punong bahay niya ng pilak at ginto, hindi ko makakaya lumabag sa salita ng Panginoon na Diyos, gawing maliit o malaki ito sa isip ko. At ngayon manatili kayo dito at kayo rin sa gabing ito, at malalaman ko kung ano ang idadagdag ng Panginoon na sabihin sa akin. At dumating ang Diyos kay Balaam sa gabi, at sinabi sa kanya, kung para tawagin ka nandito ang mga taong ito, bumangon ka at sumunod sa kanila; pero ang salita na kung magsasalita ako sa iyo, ito ang gagawin mo. At pagkatapos na bumangon si Balaam sa umaga, siniyahan niya ang asno niya, at pumunta siya kasama ng mga pinuno ng Moab. At nagalit sa galit ang Diyos dahil pumunta siya; at tumayo ang mensahero ng Diyos upang paratangan siya; at siya ay nakasakay sa

kanyang asno, at ang dalawa niyang mga batang lalaki ay kasama niya. At nang makita ng asno ang sugo ng Diyos na nakatayo laban sa daan, at ang espada na nakabunot sa kanyang kamay, lumiko ang asno mula sa daan, at pumunta sa kapatagan; at hinampas niya ang asno ng kanyang tungkod upang ituwid ito sa daan. At nakatayo ang sugo ng Diyos sa mga tudling ng ubasan, bakod mula dito at bakod mula doon. At nang makita ng asno ang sugo ng Diyos, inipit niya ang kanyang sarili sa pader, at naipit niya ang paa ni Balaam sa pader, at muling hinampas pa niya ito. At nagpatuloy ang mensahero ng Diyos, at pagkaalis ay tumayo sa isang makipot na lugar, kung saan hindi maaaring lumiko sa kanan o kaliwa. At pagkakita ng asno sa sugo ng Diyos, yumukod ito sa ilalim ni Balaam; at nagalit si Balaam, at hinampas niya ang asno ng tungkod. At binuksan ng Diyos ang bibig ng asno, at sinabi nito kay Balaam, Ano ang ginawa ko sa iyo, at pinalo mo ako ng ikatlong beses na ito? At sinabi ni Balaam sa asno, na ikaw ay nanlibak sa akin, at kung mayroon akong tabak sa kamay, ngayon ay sana pinagsaksak ko na ikaw. At sinabi ng asno kay Balaam, Hindi ba ako ang asno mo na iyong sinasakyan mula sa iyong kabataan hanggang sa araw na ito? Hindi ba dahil minamaliit kita ay ginawa ko ito sa iyo? Pero sinabi niya, Hindi. Ibinunyag naman ng Diyos ang mga mata ni Balaam, at nakita niya ang sugo ng Panginoon na nakatayo laban sa daan, at ang espada na nakabunot sa kamay nito, at yumuko siya at sumamba nang nakasubsob ang mukha niya. At sinabi sa kanya ng mensahero ng Diyos, Bakit mo pinalo ang iyong asno nang ikatlong beses? At masdan mo, ako ay lumabas para salungatin ka, dahil hindi marangal ang iyong

daan sa harap ko, at nang makita ako ng asno, lumiko siya palayo sa akin ng pangatlong beses na ito. At kung hindi siya lumiko, ngayon nga kaya ikaw ay pinatay ko na sana, at siya naman ay iningatan ko sana. At sinabi ni Balaam sa mensahero ng Panginoon, nagkasala ako, sapagkat hindi ko alam na ikaw ay tumayo laban sa akin sa daan tungo sa pagkikita; at ngayon kung hindi ito magiging sapat para sa iyo, babalik ako. At sinabi ng sugo ng Diyos kay Balaam, Sumama ka sa mga tao; pero ang salitang sasabihin ko sa iyo, ito lamang ang dapat mong sabihin. At pumunta si Balaam kasama ng mga pinuno ni Balak. At nang marinig ni Balak na dumating si Balaam, lumabas siya para salubungin siya, sa lungsod ng Moab, na nasa mga hangganan ng Arnon, na nasa bahagi ng mga hangganan. At sinabi ni Balak kay Balaam, Hindi ba ako nagpadala sa iyo upang tawagin ka? Bakit hindi ka pumunta sa akin? Talaga bang hindi kita mapaparangalan? At sinabi ni Balaam kay Balak, narito dumating ako sa iyo ngayon; makakaya ba ako magsalita ng anuman? Ang salita na kung ihuhulog ng Diyos sa bibig ko, ito ay sasalitain ko. At pumunta si Balaam kasama si Balak, at dumating sila sa mga lungsod ng mga nayon. At nag-alay si Balak ng mga tupa at mga guya, at nagpadala kay Balaam at sa mga pinuno na kasama niya. At dumating ang umaga; at kinuha ni Balak si Balaam, iniahon niya siya sa haligi ni Baal, at ipinakita niya sa kanya mula roon ang isang bahagi ng bayan.

23

At sinabi ni Balaam kay Balak, Itayo mo para sa akin dito ang pitong altar, at ihanda mo para sa akin dito ang pitong guya at pitong tupa. At ginawa ni Balak ang paraan na sinabi sa kanya ni Balaam, at nag-alay ng guya at tupa sa altar. At sinabi ni Balaam kay Balak, manatili ka sa tabi ng iyong handog, at ako ay pupunta kung ang Diyos ay magpapakita sa akin sa pagkikita, at ang salitang anuman ang ipapakita niya sa akin, ipahahayag ko sa iyo; at nanatili si Balak sa tabi ng kanyang handog. At si Balaam ay pumunta upang magtanong sa Diyos, at pumunta ng tuwid, at nagpakita ang Diyos kay Balaam, at sinabi ni Balaam sa kaniya, Ang pitong mga altar ay inihanda ko, at naghandog ako ng guya at tupa sa altar. At inilagay ng Diyos ang salita sa bibig ni Balaam, at sinabi niya, pagkatapos bumalik kay Balak, ganito ka magsasalita. At siya ay bumalik sa kanya; at siya naman ay nakatayo sa tabi ng kanyang mga handog na susunugin, at lahat ng mga pinuno ng Moab ay kasama niya; at dumating ang Espiritu ng Diyos sa kanya. At nang makuha na niya ang kanyang talinghaga, siya ay nagsabi, Mula sa Mesopotamia pinatawag ako ni Balak na hari ng Moab mula sa mga bundok ng silangan, nagsasabi, Halika at sumpain mo para sa akin si Jacob, at halika at sumpain mo para sa akin si Israel. Paano ko susumpain kung sino ang hindi sinusumpa ng Panginoon? O paano ko susumpain ang hindi sinusumpa ng Diyos? Dahil mula sa tuktok ng mga bundok makikita ko siya, at mula sa mga burol mamasdan ko siya; narito, ang bayan nag-iisa ay titira, at sa mga bansa hindi siya ibibilang. Sino ang eksaktong bumilang ng binhi ni Jacob, at sino ang bibilang ng mga bayan ni Israel? Mamatay nawa ang kaluluwa ko sa gitna

ng mga kaluluwa ng matuwid, at maging ang binhi ko ay gaya ng binhi ng mga ito. At sinabi ni Balak kay Balaam, Ano ang ginawa mo sa akin? Para sa sumpa ng mga kaaway ko tinawag kita, at narito, pinagpala mo sila ng pagpapala. At sinabi ni Balaam kay Balak, Hindi ba iingatan kong sabihin ang anumang ilagay ng Diyos sa bibig ko? At sinabi ni Balak sa kanya, Halika pa rin kasama ko sa ibang lugar mula kung saan hindi mo siya makikita mula doon, pero bahagi lamang niya ang makikita mo, lahat nga ay hindi mo makikita, at sumpain mo siya para sa akin mula doon. At dinala niya siya sa bantayan ng bukid sa ibabaw ng tuktok na inukit, at nagtayo siya doon ng pitong dambana, at nagpaakyat ng guya at tupa sa dambana. At sinabi ni Balaam kay Balak, manatili ka sa tabi ng iyong handog, ako naman ay pupunta upang magtanong sa Diyos. At sinalubong ng Diyos si Balaam, at inilagay ang salita sa bibig niya, at sinabi, bumalik ka kay Balak, at ang mga bagay na ito ay sasalitain mo. At bumaling siya sa kanya; at siya nga ay nakatayo sa ibabaw ng handog na susunugin niya, at lahat ng mga pinuno ng Moab ay kasama niya; at sinabi ni Balak sa kanya, Ano ang sinabi ng Panginoon? At pagkatapos na kunin ang kanyang talinghaga, siya ay nagsabi, Bumangon ka Balak, at makinig, magbigay-pansin, anak ni Zippor. Hindi ang Diyos ay tulad ng tao na magsinungaling, ni tulad ng anak ng tao na baguhin ang isip; siya na nagsalita, hindi ba niya gagawin? Magsasalita siya, at hindi ba mananatili? Masdan, nakatanggap ako ng utos na magpala; magpapala ako, at hindi ko ito babawiin. Hindi magkakaroon ng pagpapagal sa Jacob, ni hindi rin makikita ang paghihirap sa Israel; ang Panginoon na Diyos niya ay kasama

niya, ang maluluwalhating bagay ng mga pinuno ay nasa kanya. Ang Diyos na naglabas sa kanya mula sa Ehipto, tulad ng kaluwalhatian ng unicorn para sa kanya. Sapagkat walang panghuhula sa Jacob, ni orakulo sa Israel; sa takdang panahon sasabihin kay Jacob, at sa Israel, kung ano ang gagawin ng Diyos. Masdan, ang bayan na parang batang leon ay babangon, at parang leon ay magmamataas; hindi siya matutulog hanggang kumain ng huli, at iinom ng dugo ng mga sugatan. At sinabi ni Balak kay Balaam, Huwag mo siyang sumpain para sa akin, ni huwag mo rin siyang pagpalain. At sumagot si Balaam, sinabi kay Balak, Hindi ba ako nagsalita sa iyo, sinasabi, Ang salitang sasabihin ng Diyos, ito ang gagawin ko? At sinabi ni Balak kay Balaam, halika dadalhin kita sa ibang lugar, kung makalulugod sa Diyos, at sumpain mo siya para sa akin mula doon. At dinala ni Balak si Balaam sa tuktok ng Peor, ang umabot sa ilang. At sinabi ni Balaam kay Balak, magtayo ka para sa akin dito ng pitong altar, at maghanda ka para sa akin dito ng pitong guya, at pitong tupa. At ginawa ni Balak ayon sa sinabi sa kanya ni Balaam, at nag-alay ng guya at tupa sa altar.

24

At nang makita ni Balaam na mabuti sa harap ng Panginoon na pagpalain ang Israel, hindi siya pumunta ayon sa nakasanayan niya upang makipagtagpo sa mga tanda, at itinuon niya ang kanyang mukha sa ilang. At pagkatapos na itaas ni Balaam ang kanyang mga mata, nakita niya ang Israel na nakakampo ayon

sa mga tribo; at dumating sa kaniya ang espiritu ng Diyos. At pagkatapos kunin ang kanyang talinghaga, sinabi niya, sabi ni Balaam na anak ni Beor, sabi ng lalaking tunay na nakakakita, sabi ng nakikinig ng mga salita ng makapangyarihan, na nakakita ng pangitain ng Diyos sa tulog, nabuksan ang kanyang mga mata. Kung gaano kaganda ang iyong mga tahanan Jacob, ang iyong mga tolda Israel; Parang mga lambak na nagbibigay-lilim, at parang mga hardin sa tabi ng ilog, at parang mga tolda na itinayo ng Panginoon, at parang mga sedro sa tabi ng tubig. Lalabas ang isang tao mula sa kanyang binhi, at maghahari siya sa maraming bansa; at itataas ang kaharian ni Gog, at dadami ang kanyang kaharian. Ang Diyos ay pinatnubayan siya mula sa Ehipto; mayroon siyang kaluwalhatian tulad ng unicorn; kakainin niya ang mga bansang kaaway niya, at susupsupan niya ang utak ng kanilang mga buto, at sa kanyang mga palaso ay babaril niya ang kaaway. Humiga siya at nagpahinga na parang leon, at parang batang leon; sino ang gigising sa kanya; ang mga nagbabasbas sa iyo, pagpapalain sila; at ang mga sumusumpa sa iyo, sinumpa sila. At nagalit si Balak kay Balaam, at pinagsama niya ang kanyang mga kamay, at sinabi ni Balak kay Balaam, tinawag kita para sumpain ang aking kaaway, at narito, sa pagpapala pinagpala mo ito ng ikatlong beses. Ngayon nga tumakas ka sa iyong lugar; sinabi ko na pararangalan kita, at ngayon pinagkaitan ka ng Panginoon ng kaluwalhatian. At sinabi ni Balaam kay Balak, hindi ba sa mga sugo mo na ipinadala mo sa akin ay nagsalita ako, sinasabi, kung bibigyan ako ni Balak ng puno ang bahay niya ng pilak at ginto, hindi ko makakaya lumabag sa salita ng Panginoon upang gumawa nito

ng mabuti o masama mula sa aking sarili; anumang sasabihin ng Diyos, ito ay sasabihin ko. At ngayon narito, babalik na ako sa aking lugar; halika, papayuhan kita kung ano ang gagawin ng bayang ito sa iyong bayan sa mga huling araw. At pagkatapos kunin ang kanyang talinghaga, sinabi niya, Sinasabi ni Balaam na anak ni Beor, sinasabi ng lalaking tunay na nakakakita, nakaririnig ng mga salita ng Diyos, nakakaalam ng kaalaman mula sa Kataas-taasan, at nakakita ng bisyon ng Diyos sa tulog; nabunyag ang kanyang mga mata. Ipapakita ko sa kanya, at hindi ngayon; pinagpapala ko, at hindi ito lumalapit; sisikat ang bituin mula kay Jacob, babangon ang tao mula sa Israel; at dudurugin niya ang mga pinuno ng Moab, at sasamsamin niya ang lahat ng mga anak ni Seth. At magiging mana ang Edom, at magiging mana si Esau na kaaway niya; at ang Israel ay gumawa nang may lakas. At babangon mula kay Jacob, at wawasakin niya ang naliligtas mula sa lungsod. At pagkatapos makita si Amalek, at pagkatapos kunin ang kanyang talinghaga, sinabi niya, simula ng mga bansa si Amalek, at ang kanilang binhi mawawasak. At nang makita niya ang Kenite, at nang kunin niya ang kaniyang talinghaga, sinabi niya, malakas ang iyong tirahan; at kung ilagay mo sa bato ang iyong pugad, at kung maging kay Beor pugad ng katusuhan, bibilangguin ka ng mga Assyrian. At nang makita si Og, at kinuha ang kanyang talinghaga, sinabi niya, o o, sino ang mabubuhay, kapag ilagay ng Diyos ang mga ito? At lalabas mula sa kamay ng Kittim, at sasaktan nila ang Assyria, at sasaktan nila ang mga Hebreo, at silang mismo nang magkakaisa ay mamamatay. At pagkatayo ni Balaam, umalis siya, bumalik sa kanyang lugar; at umalis si

Balak patungo sa kanyang sarili.

25

At tumigil ang Israel sa Shittim, at nadungisan ang bayan sa pamamagitan ng pakikiapid nila sa mga anak na babae ng Moab. At tinawag nila sila sa mga handog ng mga diyus-diyosan nila; at kumain ang bayan ng mga handog nila, at sumamba sila sa mga diyus-diyosan nila. At natapos ang Israel sa Baal Peor; at nagalit sa poot ang Panginoon sa Israel. At sinabi ng Panginoon kay Moises, kunin mo ang lahat ng mga pinuno ng bayan, at gawing halimbawa sila sa Panginoon sa harap ng araw, at liliko ang galit ng poot ng Panginoon mula sa Israel. At sinabi ni Moises sa mga tribo ng Israel, patayin ninyo ang bawat isa sa sariling tao niya na natapos sa Baal Peor. At narito, isang tao sa mga anak ng Israel na dumating ay dinala ang kanyang kapatid sa babaeng Madianita sa harap ni Moises, at sa harap ng buong kapulungan ng mga anak ng Israel; sila naman ay umiiyak sa tabi ng pintuan ng tolda ng patotoo. At nang makita ni Finees na anak ni Eleazar na anak ni Aaron na pari, tumayo siya mula sa gitna ng kapulungan, at pagkatapos kunin ang sibat sa kanyang kamay, pumasok siya sa likod ng lalaking Israelita papunta sa silid, at tinusok niya silang pareho, ang lalaking Israelita at ang babae sa pamamagitan ng kanyang bahay-bata; at tumigil ang salot mula sa mga anak ng Israel. At ang naging mga patay sa salot, dalawampu't apat na libo. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, Si Finees na anak ni Eleazar na anak ni Aaron

ang pari ay nagpahinto ng galit ko mula sa mga anak ng Israel, sa pagsisikap niya ng sikap ko sa kanila, at hindi ko nilipol ang mga anak ng Israel sa sikap ko. Kaya sinabi ko, narito, binibigyan ko siya ng tipan ng kapayapaan, at magiging sa kanya at sa kanyang binhi kasama niya ang tipan ng pagkasaserdote na walang hanggan, bilang kapalit ng kung paano siya nag-sikap para sa kanyang Diyos, at gumawa ng pagtubos para sa mga anak ng Israel. Ang pangalan ng taong Israelita na nasaktan, na siyang nasaktan kasama ng Madianitang babae, ay Zambri, anak ni Salmon, pinuno ng sambahayan ng angkan ng mga Simeon. At ang pangalan ng babaeng Midianita na napatay ay si Cozbi, anak na babae ni Zur, pinuno ng bansang Ommoth; siya ay mula sa bahay ng pamilya ng Midian. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, magsalita ka sa mga anak ng Israel, na nagsasabi, maging kaaway ninyo ang mga Madianita at saktan ninyo sila, dahil sila mismo ay kaaway sa inyo sa katusuhan, kung gaano sila ay nanloloko sa inyo dahil sa Peor, at dahil kay Cozbi anak na babae ng pinuno ng Midian kapatid na babae nila, ang nasaktan sa araw ng salot dahil sa Peor.

26

At nangyari pagkatapos ng salot, at nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Eleazar ang pari, na nagsasabi, Kunin ang bilang ng buong kapulungan ng mga anak ng Israel mula dalawampung taong gulang at pataas ayon sa mga bahay ng

kanilang mga ama, lahat ng lumalabas upang maghanay para sa labanan sa Israel. At nagsalita si Moises at si Eleazar ang pari sa Araboth ng Moab sa tabi ng Jordan malapit sa Jerico, nagsasabi, mula dalawampung taong gulang at pataas, kung aling paraan iniutos ng Panginoon kay Moises; at ang mga anak ni Israel na lumabas mula sa Egipto, si Ruben ang panganay ni Israel; ang mga anak naman ni Ruben si Enoc, at ang bayan ni Enoc; kay Pallu, ang bayan ni Pallu. Ang Asron, ang mga tao ng Asronei; ang Charmi, ang mga tao ng Charmi. Ito ang mga angkan ni Ruben, at ang bilang nila ay apatnapu't tatlong libo't pitong daan at tatlumpu. At ang mga anak na lalaki ni Pallu ay si Eliab. At ang mga anak ni Eliab, si Namuel, at si Dathan, at si Abiram; ang mga ito ay mga tinawag ng kapulungan; ang mga ito ay ang mga tumayo laban kay Moises at kay Aaron sa kapulungan ni Korah, sa paghihimagsik laban sa Panginoon. At nang buksan ng lupa ang bibig nito, nilamon nito sila at si Korah, sa kamatayan ng kapulungan niya, noong lamunin ng apoy ang limampu at dalawang daan, at naging sila sa tanda; pero ang mga anak ni Korah ay hindi namatay. At ang mga anak na lalaki ni Simeon, ang bayan ng mga anak na lalaki ni Simeon; kay Namuel, ang bayan ng mga taga-Namuel; kay Jamin, ang bayan ng mga taga-Jamin; kay Jachin, ang bayan ng mga taga-Jachin; kay Zerah, ang bayan ng mga taga-Zerah; kay Saul, ang bayan ng mga taga-Saul. Ito ang mga angkan ni Simeon mula sa kanilang pagsusuri, dalawampu't dalawang libo at dalawang daan. Ang mga anak na lalaki ni Juda, sina Er at Onan; at namatay sina Er at Onan sa lupain ng Canaan. At naging ang mga anak na lalaki ni Judah ayon sa kanilang mga angkan: kay Shelah, ang angkan ng mga

Shelanita; kay Perez, ang angkan ng mga Perezita; kay Zerah, ang angkan ng mga Zerahita. At ang mga anak ni Perez: kay Hezron, ang bayan ng mga Hezronita; kay Hamul, ang bayan ng mga Hamulita. Ito ang mga angkan ni Juda ayon sa kanilang bilang, pitumpu't anim na libo at limang daan. At ang mga anak ni Issachar ayon sa kanilang mga angkan: kay Tola, ang angkan ng mga Tolaita; kay Pua, ang angkan ng mga Puaita; kay Jasub, ang angkan ng mga Jasubita; kay Samram, ang angkan ng mga Samramita. Ito ang mga angkan ni Issachar mula sa kanilang bilang, anim na pung apat na libo at apat na raan. Mga anak ni Zebulun ayon sa kanilang mga angkan: kay Sared, ang angkan ng mga Saredita; kay Allon, ang angkan ng mga Allonita; kay Jahleel, ang angkan ng mga Jahleelita. Ito ang mga angkan ni Zebulun mula sa kanilang pagsusuri, animnapung libo at limang daan. Mga anak ni Gad ayon sa kanilang mga angkan: kay Zephon, ang angkan ng mga Zephonita; kay Haggi, ang angkan ng mga Haggita; kay Shuni, ang angkan ng mga Shunita; kay Ozni, ang angkan ng mga Oznita; kay Eri, ang angkan ng mga Erita; kay Arod, ang angkan ng mga Arodita; kay Areli, ang angkan ng mga Arelita. Ito ang mga angkan ng mga anak ni Gad mula sa kanilang sensus, apat at apatnapung libo at limang daan. Ang mga anak ni Asher ayon sa kanilang mga angkan: kay Jamin, ang angkan ng mga Jaminita; kay Jesui, ang angkan ng mga Jesuita; kay Beria, ang angkan ng mga Beriata. Kay Heber, ang bayan ng mga Heberita; kay Melchiel, ang bayan ng mga Melchielta. At ang pangalan ng anak na babae ni Asher ay Sarai. Ang mga ito ay mga angkan ni Asher mula sa kanilang pagsusuri, apatnapu't tatlong libo at apat na daan. Ang mga

anak na lalaki ni Jose ayon sa kanilang mga angkan, sina Manases at Efraim. Mga anak na lalaki ni Manases. Kay Machir, ang bayan ng mga Machirita; at si Machir ay nag-anak kay Gilead; kay Gilead, ang bayan ng mga Gileadita. At ang mga ito ay mga anak ni Gilead: si Ahiezer, ang bayan ng mga Ahiezrita; kay Helek, ang bayan ng mga Helekita. Kay Esriel, ang bayan ang mga Esrielita; kay Shechem, ang bayan ang mga Shechemita; kay Shemaer, ang bayan ang mga Shemaerita; at kay Hepher, ang bayan ang mga Hepherita. At kay Zelophehad, anak na lalaki ni Hepher, hindi siya nagkaroon ng mga anak na lalaki, kundi mga anak na babae lamang; at ito ang mga pangalan ng mga anak na babae ni Zelophehad: Maala, at Noah, at Hogla, at Milca, at Tirza. Ito ang mga angkan ni Manasseh mula sa kanilang bilang, limampu't dalawang libo at pitong daan. At ang mga ito ay mga anak ni Ephraim: kay Shuthelah, ang bayan ng mga Shuthelahita; kay Tahan, ang bayan ng mga Tahanita. Ito ang mga anak ni Shuthelah: kay Eden, ang bayan ng mga Edenita. Ito ang mga angkan ng Efraim ayon sa kanilang bilang, tatlumpu't dalawang libo at limang daan; ito ang mga angkan ng mga anak ni Jose ayon sa kanilang mga angkan. Ang mga anak ni Benjamin ayon sa kanilang mga angkan: kay Bela, ang angkan ng mga Belaita; kay Ashbel, ang angkan ng mga Ashbelita; kay Ahiram, ang angkan ng mga Ahiramita. Kay Sophan, ang bayan ng mga Sophani. At ang naging mga anak ni Bale, si Adar at si Noeman; kay Adar, ang bayan ng Adari; at kay Noeman, ang bayan ng Noemani. Ito ang mga anak ni Benjamin ayon sa kanilang mga angkan mula sa kanilang bilang, tatlumpu't limang libo at limang daan. At ang mga anak ni Dan

ayon sa kanilang mga angkan: kay Same, ang angkan ng mga Sameita, ito ang mga angkan ni Dan ayon sa kanilang mga angkan. Lahat ng mga angkan ng Samei ayon sa pagbibilang nila, anim na pu't apat na libo at apat na daan. Ang mga anak ni Naphtali ayon sa kanilang mga angkan: kay Asiel, ang angkan ng mga Asielita; kay Guni, ang angkan ng mga Gunita. Kay Jeser, ang bayan ng Jeseri; kay Sellem, ang bayan ng Selleimi. Ang mga ito ay mga angkan ni Nephtali mula sa kanilang pagsusuri, apatnapung libo at tatlong daan. Ito ang bilang ng mga anak ng Israel, anim na raang libo at isang libo at pitong daan at tatlumpu. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, sa mga ito hahatiin ang lupa, upang magmana ayon sa bilang ng mga pangalan. Sa mas marami dadagdagan mo ang mana, at sa mas kakaunti babawasan mo ang mana nila; sa bawat isa, ayon sa kung paano sila binilang, ibibigay ang kanilang mana. Sa pamamagitan ng mga palabunutan, hahatiin ang lupain ayon sa mga pangalan; ayon sa mga lipi ng kanilang mga ama, magmamana sila. Mula sa kapalaran hahatiin mo ang kanilang mana sa pagitan ng marami at ng kaunti. At ang mga anak ni Levi ayon sa kanilang mga angkan: kay Gerson, ang angkan ng mga Gersonita; kay Coat, ang angkan ng mga Coatita; kay Merari, ang angkan ng mga Merarita. Ito ang mga angkan ng mga anak ni Levi: ang angkan ng Libni, ang angkan ng Hebron, ang angkan ng Korah, at ang angkan ng Mushi; at si Kohath ay naging ama ni Amram. Ang pangalan ng asawa niya ay Jochebed, anak na babae ni Levi, na nanganak ng mga ito kay Levi sa Egipto, at nanganak para kay Amram sina Aaron at Moises, at si Miriam na kapatid na babae nila. At ipinanganak

kay Aaron sina Nadab, Abihu, Eleazar, at Ithamar. At namatay sina Nadab at Abihu nang mag-alok sila ng dayuhang apoy sa harap ng Panginoon sa ilang ng Sinai. At naging mula sa pagsusuri sa kanila dalawampu't tatlong libo, lahat ng lalaki mula isang buwan gulang at pataas; sapagkat hindi sila binilang kasama sa gitna ng mga anak ng Israel, dahil hindi ibinibigay sa kanila ang mana sa gitna ng mga anak ng Israel. At ito ang bilang ni Moises at ni Eleazar ang pari, na bumilang sa mga anak ng Israel sa Araboth ng Moab, sa tabi ng Jordan malapit sa Jericho. At sa mga ito ay walang tao mula sa mga binilang ni Moises at Aaron, na kanilang binilang ang mga anak ng Israel sa ilang ng Sinai. Dahil sinabi ng Panginoon sa kanila, sa kamatayan sila ay mamamatay sa ilang; at wala ni isa sa kanila ang naiwan, maliban si Caleb na anak ni Jephunneh, at si Joshua na anak ni Nun.

27

At lumapit ang mga anak na babae ni Salpaad na anak ni Opher, na anak ni Galaad, na anak ni Machir, ng bayan ni Manases, ng mga anak ni Jose, at ito ang mga pangalan nila: Maala, at Noua, at Egla, at Melcha, at Thersa, at tumayo sa harap ni Moises, at sa harap ni Eleazar ang pari, at sa harap ng mga pinuno, at sa harap ng buong kapulungan sa pintuan ng tolda ng patotoo, nagsasabi, Ang ama namin ay namatay sa ilang, at siya ay hindi nasa gitna ng kapulungan na nagtipon laban sa Panginoon sa kapulungan ni Korah, dahil sa pamamagitan ng kasalanan niya

siya ay namatay, at mga anak na lalaki ay hindi naging sa kanya. Huwag mapawi ang pangalan ng ama namin mula sa gitna ng bayan niya, dahil wala siyang anak na lalaki. Bigyan ninyo kami ng pag-aari sa gitna ng mga kapatid ng ama namin. At idinala ni Moises ang hatol nila sa harap ng Panginoon. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, tama ang sinabi ng mga anak na babae ni Zelophehad; bilang kaloob ay ibibigay mo sa kanila ang pag-aari ng mana sa gitna ng mga kapatid na lalaki ng kanilang ama, at ilipat mo ang mana ng kanilang ama sa kanila. At sa mga anak na lalaki ng Israel ikaw ay magsasalita, sinasabi, isang tao kung siya ay mamatay, at wala siyang anak na lalaki, kayo ay maglilipat ng mana niya sa anak na babae niya. Kung wala naman siyang anak na babae, kayo ay magbibigay ng mana sa kapatid na lalaki niya. Kung at wala siyang mga kapatid, kayo ay magbibigay ng mana sa kapatid ng ama niya. Kung wala siyang mga kapatid na lalaki ng kanyang ama, ibibigay ninyo ang mana sa pinakamalapit niyang kamag-anak mula sa kanyang lipi, upang magmana ng sa kanya; at magiging ito sa mga anak ng Israel kautusan ng paghatol, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises. At sinabi ng Panginoon kay Moises, umakyat ka sa bundok na nasa kabilang panig ng Jordan, itong bundok na Nebo, at tingnan mo ang lupain ng Canaan, na aking ibinibigay sa mga anak ng Israel bilang pag-aari. At makikita mo ito, at idadagdag ka sa bayan mo, gaya ng idinagdag si Aaron na kapatid mo sa bundok ng Hor. Dahil kayo ay lumabag sa salita ko sa ilang ng Sin, nang lumaban ang kapulungan upang banal-banalin ako, hindi ninyo ako binanalbanal sa tubig sa harap nila; ito ay ang tubig ng pagtatalo sa Kadesh sa ilang ng Sin. At

sinabi ni Moises sa Panginoon, magtalaga nawa ang Panginoon na Diyos ng mga espiritu at ng lahat ng laman ng tao para sa kapulungang ito, na siyang lalabas sa harap nila, at siyang papasok sa harap nila, at siyang maglalabas sa kanila, at siyang magpapasok sa kanila, at hindi magiging ang kapulungan ng Panginoon na parang mga tupang walang pastol. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, kunin mo para sa iyong sarili si Josue na anak ni Nun, isang lalaking mayroon espiritu sa kaniyang sarili, at ipatong mo ang iyong mga kamay sa kaniya. At ilagay mo siya sa harap ni Eleazar na pari, at utusan mo siya sa harap ng buong kapulungan, at utusan mo tungkol sa kaniya sa harap nila. At bibigyan mo siya ng iyong kaluwalhatian, upang makinig sa kanya ang mga anak ng Israel. At siya ay tatayo sa harap ni Eleazar na pari, at sila ay magtatanong sa kanya ng hatol ng pagpapahayag sa harap ng Panginoon; sa bibig niya sila ay lalabas, at sa bibig niya sila ay papasok—siya at ang mga anak ng Israel na magkakaisa, at ang buong kapulungan. At ginawa ni Moises ayon sa iniutos sa kanya ng Panginoon; at kinuha si Josue, inilagay niya siya sa harap ni Eleazar ang pari, at sa harap ng buong kapulungan, at ipinatong niya ang kanyang mga kamay sa kanya, at itinalaga niya siya ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises.

28

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, utusan mo ang mga anak ng Israel, at sasabihin mo sa kanila, na nagsasabi,

ang mga handog ko, mga regalo ko, mga bunga ko para sa amoy ng mabangong halimuyak ay inyong iingatan na ihandog sa akin sa mga pista ko. At sasabihin mo sa kanila, ito ang mga handog na inyong ihahandog sa Panginoon, mga tupa na isang taong gulang na walang kapintasan, dalawa bawat araw para sa handog na susunugin nang buo nang patuloy-tuloy. Ang isang kordero ay iyong gagawin sa umaga, at ang pangalawang kordero ay iyong gagawin sa hapon. At gagawin mo ang ikasampu ng epa na pinong harina para sa handog na hinaluan ng langis sa ikaapat ng hin. Ang Patuloy na Handog na Susunugin na Buo, na ginawa sa bundok Sinai para maging mabangong amoy para sa Panginoon. At ang inuming handog nito ay ang ikaapat ng hin para sa isang kordero; sa banal na lugar ibubuhos mo ang inuming handog na matapang na inumin para sa Panginoon; at ang ikalawang kordero gagawin mo sa hapon; ayon sa handog nito at ayon sa inuming handog nito gagawin ninyo para maging mabangong amoy sa Panginoon. At sa araw ng mga sabbath maghahandog kayo ng dalawang tupa na isang taong gulang na walang kapintasan, at dalawang ikasampung bahagi ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog at inuming handog, handog na susunugin ng mga sabbath sa mga sabbath bukod sa handog na susunugin na patuloy, at ang inuming handog nito. At sa mga bagong buwan kayo ay mag-aalay ng handog na susunugin sa Panginoon, dalawang guya mula sa mga baka, at isang tupang lalaki, pitong kordero na isang taong gulang na walang kapintasan; tatlong ikapu ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa isang guya, at dalawang ikapu ng pinong harina

na hinaluan ng langis para sa isang tupang lalaki; ikapu ng ikapu ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa isang kordero, isang handog na mabangong amoy na alay sa Panginoon. Ang inuming handog nila ay ang kalahati ng hin para sa isang guya, at ang ikatlo ng hin ay para sa isang tupa. At ang ikaapat ng hin ng alak ay magiging para sa isang tupa; ito ang handog na susunugin buwan mula sa buwan hanggang sa mga buwan ng taon. At isang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan ay gagawin para sa Panginoon, bukod sa handog na susunugin na palagi, at ang inuming handog nito. At sa unang buwan, sa ikalabing-apat na araw ng buwan, ang Paskua ng Panginoon. At sa ikalabinlimang araw ng buwang ito ay pista; pitong araw kayong kakain ng tinapay na walang lebadura. At ang unang araw ay magiging banal para sa inyo; hindi kayo gagawa ng anumang gawaing paglilingkod. At maghahandog kayo ng mga handog na susunugin nang buo, handog sa Panginoon, dalawang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, pitong tupa na isang taong gulang; magiging walang kapintasan sila para sa inyo. At ang kanilang handog ay pinong harina na hinaluan ng langis: tatlong ikapu para sa isang guya, at dalawang ikapu para sa isang tupa. Ikasampu-ikasampu gagawin mo para sa bawat isa sa pitong kordero. At isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan, upang gumawa ng pagtubos para sa inyo; Maliban sa handog na susunugin na palagi sa umaga, na siyang handog na susunugin na walang tigil. Ang mga ito ayon sa mga ito gagawin ninyo bawat araw sa loob ng pitong araw, handog na alay para sa mabangong amoy sa Panginoon, sa ibabaw ng palaging handog

na susunugin nang buo gagawin mo ang inuming handog nito. At ang ikapitong araw ay magiging banal sa inyo; anumang gawaing paglilingkod ay hindi ninyo gagawin dito. At sa araw ng mga unang bunga, kapag kayo mag-aalay ng bagong handog sa Panginoon ng mga linggo, banal na pagtitipon magiging sa inyo; lahat ng gawaing paglilingkod ay hindi ninyo gagawin. At mag-aalay kayo ng mga handog na susunugin nang buo para sa mabangong amoy sa Panginoon, dalawang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, pitong tupa na isang taong gulang na walang kapintasan. Ang handog na pagkain nila ay pinong harina na hinaluan ng langis; tatlong ikapu para sa isang guya, at dalawang ikapu para sa isang tupa. Ikasampung bahagi para sa bawat tupa, para sa pitong tupa; at isang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan, upang gumawa ng pagtubos para sa inyo; maliban sa palaging handog na susunugin; at ang handog nila ay gagawin ninyo para sa akin, walang kapintasan ay magiging sila para sa inyo, at ang kanilang mga inuming handog.

29

At sa ikapitong buwan, sa ika-isa ng buwan, banal na pagtitipon magiging para sa inyo; lahat ng gawaing paglilingkod ay hindi ninyo gagawin; araw ng hudyat magiging para sa inyo. At gagawin ninyo ang mga handog na susunugin ng buo para sa amoy ng pabango sa Panginoon, isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, pitong tupa na isang taong gulang na

walang kapintasan. Ang handog nila ay pinong harina na hinaluan ng langis; tatlong ikapu para sa isang guyang toro, at dalawang ikapu para sa isang tupang lalaki; Isang ikapu para sa bawat kordero, para sa pitong kordero; At isang lalaking kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan, upang gumawa ng pagtubos para sa inyo; Maliban sa mga sinunog na handog ng bagong buwan; at ang mga handog nila, at ang mga inuming handog nila, at ang sinunog na handog na patuloy; at ang mga handog nila at ang mga inuming handog nila ayon sa takdang paraan nila tungo sa mabangong amoy para sa Panginoon. At sa ikasampung araw ng buwang ito, tatawaging banal ito para sa inyo; at inyong pahihirapan ang inyong mga kaluluwa, at lahat ng gawain ay hindi ninyo gagawin. At kayo ay mag-aalay ng mga handog na susunugin ng buo para sa amoy ng mabangong samyo sa Panginoon, mga handog sa Panginoon, isang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, pitong tupa na isang taong gulang; sila ay magiging walang kapintasan para sa inyo. Ang handog nila ay pinong harina na hinaluan ng langis; tatlong ikasampung bahagi para sa isang guya, at dalawang ikasampung bahagi para sa isang tupang lalaki; ikasampung bahagi para sa bawat kordero, para sa pitong kordero; at isang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan, upang gumawa ng pagtubos para sa inyo; maliban sa handog para sa kasalanan ng pagtubos, at ang palaging sinunog na handog; ang handog nito, at ang inuming handog nito ayon sa takdang paraan bilang mabangong amoy na handog sa Panginoon. At sa ikalabinlimang araw ng ikapitong buwan na ito, tinawag na banal ay magiging sa inyo; lahat ng gawang

paglilingkod ay hindi ninyo gagawin; at ipagdiwang ninyo itong pista sa Panginoon ng pitong araw. At mag-aalay kayo ng mga handog na susunugin, handog na para sa amoy ng mabangong halimuyak sa Panginoon, sa unang araw mga guya mula sa mga baka labintatlo, mga tupang lalaki dalawa, mga kordero na isang taong gulang labing-apat; sila ay magiging walang kapintasan. Ang kanilang mga handog ay pinong harina na hinaluan ng langis; tatlong ikasampung bahagi para sa bawat guya, para sa labintatlong guya; at dalawang ikasampung bahagi para sa bawat tupang lalaki, para sa dalawang tupang lalaki; Ikasampung ikasampung bahagi para sa bawat kordero, para sa labing-apat na kordero; At isang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan; maliban sa palaging handog na susunugin; ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog. At sa ikalawang araw, labindalawang guya, dalawang tupang lalaki, labing-apat na korderong isang taong gulang na walang kapintasan. Ang handog nila at ang inuming handog nila para sa mga guya at sa mga tupang lalaki at sa mga kordero ayon sa bilang nila, ayon sa itinakdang paraan nila. At isang kambing na lalaki mula sa mga kambing tungkol sa kasalanan; maliban sa handog na susunugin na palagi; ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog. Sa ikatlong araw, labing-isang guya, dalawang lalaking tupa, labing-apat na kordero na isang taong gulang na walang kapintasan. Ang handog nila at ang inuming handog nila para sa mga guya at sa mga tupang lalaki at sa mga kordero ayon sa bilang nila, ayon sa itinakdang paraan nila. At isang kambing na lalaki mula sa mga kambing tungkol sa kasalanan; maliban sa

handog na susunugin na palagi; ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog. Sa ikaapat na araw, sampung guya, dalawang tupa, labing-apat na kordero na isang taong gulang na walang kapintasan. Ang kanilang mga handog na susunugin at ang kanilang mga inuming handog para sa mga guya at sa mga tupang lalaki at sa mga kordero ayon sa kanilang bilang, ayon sa kanilang paghahambing. At isang kambing na lalaki mula sa mga kambing tungkol sa kasalanan; maliban sa handog na susunugin na palagi; ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog. Sa ikalimang araw: siyam na guya, dalawang lalaking tupa, labing-apat na korderong isang taong gulang na walang kapintasan. Ang kanilang mga handog na susunugin at ang kanilang mga inuming handog para sa mga guya at sa mga tupang lalaki at sa mga kordero ayon sa kanilang bilang, ayon sa kanilang paghahambing. At isang kambing na lalaki mula sa mga kambing tungkol sa kasalanan, maliban sa handog na susunugin na palagi; ang mga handog nila at ang mga inuming handog nila. Sa ikaanim na araw: walong guya, dalawang lalaking tupa, labing-apat na korderong isang taong gulang na walang kapintasan. Ang kanilang mga handog na susunugin at ang kanilang mga inuming handog para sa mga guya at sa mga tupang lalaki at sa mga kordero ayon sa kanilang bilang, ayon sa kanilang paghahambing. At isang kambing na lalaki mula sa mga kambing tungkol sa kasalanan; maliban sa handog na susunugin na palagi; ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog. Sa ikapitong araw, pitong guya, dalawang lalaking tupa, labing-apat na korderong isang taong gulang na walang kapintasan. Ang kanilang mga handog

na susunugin at ang kanilang mga inuming handog para sa mga guya at sa mga tupang lalaki at sa mga kordero ayon sa kanilang bilang, ayon sa kanilang paghahambing. At isang kambing na lalaki mula sa mga kambing tungkol sa kasalanan; maliban sa handog na susunugin na palagi; ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog. At sa ikawalong araw ay magkakaroon kayo ng banal na pagtitipon; lahat ng gawaing paglilingkod ay hindi ninyo gagawin doon. At maghahandog kayo ng mga handog na susunugin nang buo para sa mabangong amoy na handog sa Panginoon, isang guya, isang tupang lalaki, pitong tupa na isang taong gulang na walang kapintasan. Ang kanilang mga handog na susunugin at ang kanilang mga inuming handog para sa guya at sa tupang lalaki at sa mga kordero ayon sa kanilang bilang, ayon sa kanilang itinakdang ayos. At isang kambing na lalaki mula sa mga kambing tungkol sa kasalanan; maliban sa handog na susunugin na palagi; ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog. Ang mga ito ay gagawin ninyo para sa Panginoon sa inyong mga pista, maliban sa inyong mga panalangin, at ang inyong mga kusang-loob, at ang inyong mga handog na susunugin, at ang inyong mga hain, at ang inyong mga inuming handog, at ang inyong mga handog para sa kaligtasan.

30

At nagsalita si Moises sa mga anak ng Israel ayon sa lahat ng

iniutos ng Panginoon kay Moises. At nagsalita si Moises sa mga pinuno ng mga lipi ng mga anak ng Israel, sinasabi, Ito ang salita na iniutos ng Panginoon. Ang tao na manata ng panata sa Panginoon, o sumumpa ng sumpa, o magtalaga sa pamamagitan ng pagtalaga tungkol sa kanyang kaluluwa, hindi niya dudungisan ang kanyang salita; lahat ng lumabas mula sa kanyang bibig, gagawin niya. Kung naman manata ang babae ng panata sa Panginoon, o magtali ng pangako sa bahay ng kanyang ama sa kanyang kabataan, at marinig ng kanyang ama ang kanyang mga panata, at ang kanyang mga pangako, na itinali niya laban sa kanyang kaluluwa, at manahimik ang kanyang ama, at tatayo ang lahat ng kanyang mga panata, at lahat ng mga pangako na itinali niya laban sa kanyang kaluluwa, mananatili sa kanya. Kung naman tumangging tumanggi ang kanyang ama, sa araw na marinig niya ang lahat ng kanyang mga panata at ang mga pangako, na itinali niya laban sa kanyang kaluluwa, hindi sila tatayo. At lilinisin siya ng Panginoon, dahil tumanggi ang kanyang ama. Kung naging asawa siya ng isang lalaki, at ang mga panalangin niya ay nasa kanya ayon sa pagkakaiba ng mga labi niya, na itinali niya laban sa kaluluwa niya, at marinig ng asawa niya, at manatili siyang tahimik sa kanya sa alinmang araw na marinig niya, at ganoon tatayo ang lahat ng mga panalangin niya, at ang mga obligasyon niya, na itinali niya laban sa kaluluwa niya, ay tatayo. Kung pero tumangging tumangging ang lalaki niya sa alinmang araw na marinig niya, lahat ng mga panalangin niya, at ang mga obligasyon niya na itinali niya laban sa kaluluwa niya, hindi mananatili, dahil ang lalaki ay tumanggi sa kanya; at ang

Panginoon ay lilinisin siya. At ang panata ng balo at ng isang itinakwil, anuman ang kanyang ipanata laban sa kanyang kaluluwa, mananatili sa kanya. Kung ngunit nasa bahay ng asawa niya ang panata niya, o ang nakataling obligasyon laban sa kaluluwa niya na may sumpa, at marinig ng asawa niya, at manatili siyang tahimik sa kanya, at hindi tumanggi sa kanya, at tatayo ang lahat ng kanyang mga panata, at lahat ng kanyang mga nakataling obligasyon na itinali niya laban sa kanyang kaluluwa, tatayo laban sa kanya. Pero kung tinanggal ng kanyang asawa sa araw na marinig niya ito, lahat ng lumabas mula sa kanyang mga labi ayon sa kanyang mga panalangin at ayon sa mga obligasyon laban sa kanyang kaluluwa, hindi mananatili sa kanya; ang kanyang asawa ay nagtanggal na, at ang Panginoon ay maglilinis sa kanya. Bawat panata at bawat sumpa ng tali na makapinsala sa kaluluwa, ang lalaki niya ay magtatayo nito para sa kanya, at ang lalaki niya ay mag-aalis. Ngunit kung tahimik na manatiling tahimik sa kanya mula araw-araw, at magtatayo niya para sa kanya ang lahat ng mga panata niya, at ang mga obligasyon na nasa kanya ay magtatayo niya para sa kanya, dahil tumahimik siya sa kanya sa araw na narinig niya. Ngunit kung tanggalin ng kanyang asawa pagkatapos ng araw na narinig niya ito, tataanggapin niya ang kanyang kasalanan. Ito ang mga tuntunin na iniutos ng Panginoon kay Moises, sa pagitan ng lalaki at ng kanyang asawa, at sa pagitan ng ama at ng anak na babae sa kabataan sa bahay ng ama.

31

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, ipanghiganti ang panghihiganti ng mga anak ng Israel mula sa mga Madianita, at sa huli ikaw ay isasama sa iyong bayan. At nagsalita si Moises sa mga tao, sinasabi, magsandata kayo ng mga lalaki mula sa inyo, at maghanay kayo sa harap ng Panginoon laban sa Midian, upang isakatuparan ang paghihiganti ng Panginoon sa Midian. Libo mula sa tribu, libo mula sa tribu, mula sa lahat ng mga tribu ng mga anak ng Israel, magpadala kayo upang maghanay para sa labanan. At binilang nila mula sa mga libu-libo ng Israel, isang libo mula sa bawat lipi, labindalawang libong nakasandata para sa labanan. At ipinadala sila ni Moises, isang libo mula sa tribu, isang libo mula sa tribu kasama ang kanilang pwersa, at si Finees na anak ni Eleazar na anak ni Aaron ang pari; at ang mga banal na sisidlan, at ang mga trumpeta ng mga senyas sa kanilang mga kamay. At naghanda sila para sa labanan laban sa Midian, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises, at pinatay nila ang bawat lalaki. At pinatay nila ang mga hari ng Midian kasama ang kanilang mga sugatan: at sina Evi, at Rekem, at Zur, at Hur, at Reba, limang hari ng Midian; at si Balaam na anak ni Beor ay pinatay nila sa espada kasama ang kanilang mga sugatan. At ninakawan nila ang mga babae ng Midian, at ang kanilang mga bagahe, at ang kanilang mga hayop, at lahat ng kanilang mga ari-arian; at ninakawan nila ang kanilang kapangyarihan. At lahat ng kanilang mga lungsod na nasa kanilang mga tirahan, at ang

kanilang mga bukid ay sinunog nila sa apoy. At kinuha nila ang lahat ng kanilang samsam, at lahat ng kanilang nasamsam mula sa tao hanggang sa hayop. At dinala nila kay Moises at kay Eleazar ang pari, at sa lahat ng mga anak ng Israel, ang mga bihag, at ang mga nakuha sa digmaan, at ang samsam, sa kampo sa Araboth ng Moab, na nasa tabi ng Jordan malapit sa Jericho. At lumabas si Moises at si Eleazar ang pari at lahat ng mga pinuno ng kapulungan para sa pagkikita sa kanila sa labas ng kampo. At nagalit si Moises sa mga tagapangasiwa ng pwersa, mga kumander ng libu at mga senturyon na dumarating mula sa hanay ng digmaan. At sinabi sa kanila ni Moises, bakit ninyo iniwan na buhay ang lahat ng babae? Sapagkat ang mga ito ay para sa mga anak ng Israel ayon sa salita ni Balaam upang pagtaliwasin at balewalain ang salita ng Panginoon dahil sa Peor, at nangyari ang salot sa kapulungan ng Panginoon. At ngayon, patayin ninyo ang bawat lalaki sa lahat ng kasamahan, at bawat babaeng nakakilala ng higaan ng lalaki, patayin ninyo. At lahat ng mga babae sa mga bihag, na hindi nakakaalam ng higaan ng lalaki, panatilihin ninyo silang buhay. At kayo ay magkampo sa labas ng kampo ng pitong araw; bawat isa na pumatay at ang humawak sa nasugatan ay malilinis sa ikatlong araw, at sa ikapitong araw kayo at ang mga bihag ninyo. At bawat takip at bawat sisidlang balat, at bawat gawa mula sa kambing, at bawat sisidlang kahoy ay inyong lilinisin. At sinabi ni Eleazar na pari sa mga lalaking mandirigma na dumarating mula sa linya ng labanan ng digmaan, ito ang kautusan ng batas na inutos ng Panginoon kay Moises. Maliban sa ginto at pilak at tanso at bakal at tingga at lata, bawat bagay na dadaan sa apoy

ay lilinisin, ngunit sa pamamagitan ng tubig ng paglilinis ay lilinisin; at lahat ng bagay na hindi dadaan sa apoy ay dadaan sa tubig. At maglalaba kayo ng mga damit sa ikapitong araw, at malilinis kayo; at pagkatapos nito papasok kayo sa kampo. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, kunin mo ang kabuuan ng mga nasamsam ng pagkabihag mula sa tao hanggang sa hayop, ikaw at si Eleazar na saserdote at ang mga pinuno ng mga ama ng kapulungan. At hahatiin ninyo ang mga nasamsam sa pagitan ng mga mandirigma na lumabas sa labanan at sa pagitan ng buong kapulungan. At ilalayo ninyo ang handog para sa Panginoon mula sa mga lalaking mandirigma na lumabas sa labanan, isang kaluluwa mula sa limang daan, mula sa mga tao, at mula sa mga hayop, at mula sa mga baka, at mula sa mga tupa, at mula sa mga asno; at mula sa kalahati nila kukunin ninyo. At ibibigay mo kay Eleazar na pari ang mga unang bunga ng Panginoon. At mula sa kalahati ng mga anak ng Israel, kukunin mo ang isa mula sa limampu mula sa mga tao, at mula sa mga baka, at mula sa mga tupa, at mula sa mga asno, at mula sa lahat ng mga hayop; at ibibigay mo ang mga ito sa mga Levita na nag-iingat ng mga pagbabantay sa tolda ng Panginoon. At ginawa ni Moises at ni Eleazar na pari, ayon sa inutos ng Panginoon kay Moises. At ang naging sobra ng samsam na ninakaw ng mga lalaking mandirigma, mula sa mga tupa, anim na raang libo at pitumpu't limang libo; At mga baka, dalawa't pitumpung libo; At mga asno, isa't animnapung libo; At mga kaluluwa ng mga tao mula sa mga babaeng hindi nakakilala ng higaan ng lalaki, lahat ng mga kaluluwa, dalawa't tatlumpung libo. At ang kalahating bahagi ng mga lumabas sa

digmaan mula sa bilang ng mga tupa ay tatlong daan at tatlumpung libo at pitong libo at limang daan. At ang naging bahagi para sa Panginoon mula sa mga tupa ay anim na raan pitumpu't lima; At ang mga baka ay tatlumpu't anim na libo, at ang bahagi para sa Panginoon ay pitumpu't dalawa; At ang mga asno ay tatlumpu't limang daang libo, at ang bahagi para sa Panginoon ay animnapu't isa; At ang mga kaluluwa ng mga tao ay labing-anim na libo, at ang bahagi nila para sa Panginoon ay tatlumpu't dalawang kaluluwa. At ibinigay ni Moises ang handog sa Panginoon para sa Diyos kay Eleazar na pari, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises, mula sa kalahati ng mga anak ng Israel na hinati ni Moises mula sa mga lalaking mandirigma. At ang kalahati mula sa pagtitipon mula sa mga tupa ay naging tatlong daan at tatlumpung libo at pitong libo at limang daan; At mga baka, tatlumpu't anim na libo; Mga asno, tatlumpung libo at limang daan; At mga kaluluwa ng mga tao, labing-anim na libo. At kumuha si Moises mula sa kalahati ng mga anak ng Israel ang isa mula sa limampu, mula sa mga tao at mula sa mga hayop, at ibinigay niya ang mga ito sa mga Levita na nag-iingat ng mga pagbabantay ng tolda ng Panginoon, ayon sa paraan na nag-utos ang Panginoon kay Moises. At lumapit kay Moises lahat ng mga hinirang sa mga chiliarchy ng pwersa, mga chiliarch at mga centurion, at sinabi kay Moises, Ang iyong mga lingkod ay kinuha ang bilang ng mga lalaking mandirigma na kasama namin, at wala ni isa sa kanila ang nawawala. At inialay namin ang handog sa Panginoon, bawat lalaki ang nakahanap ng gintong sisidlan at chlidon at pulseras at singsing at pang-braso at pamuhok, upang gumawa ng pagtubos para sa amin sa harap

ng Panginoon. At kinuha ni Moises at ni Eleazar na pari ang ginto mula sa kanila, lahat ng sisidlang ginawa. At naging lahat ang ginto na handog na inialay sa Panginoon, labing-anim na libo at pitong daan at limampung siklo mula sa mga kiliarka at mula sa mga senturyon. At ang mga lalaking mandirigma ay nagnakaw, bawat isa para sa sarili niya. At kinuha ni Moises at ni Eleazar na pari ang ginto mula sa mga pinunong ng libu-libo at mula sa mga pinunong ng daan-daan, at dinala niya ang mga ito sa loob ng tolda ng patotoo, alaala ng mga anak ng Israel sa harap ng Panginoon.

32

At may napakaraming hayop ang mga anak ni Ruben at ang mga anak ni Gad, napakaraming hayop; at nakita nila ang lupain ng Jazer, at ang lupain ng Gilead; at ang lugar ay lugar para sa mga hayop. At lumapit ang mga anak ni Ruben at ang mga anak ni Gad, sinabi nila kay Moises at kay Eleazar ang pari at sa mga pinuno ng kapulungan, na sinasabi, Ataroth, at Dibon, at Jazer, at Nimrah, at Heshbon, at Elealeh, at Sebam, at Nebo, at Beon, ang lupain na ibinigay ng Panginoon sa harap ng mga anak ni Israel, lupain para sa pag-aalaga ng hayop ito, at sa mga lingkod mo may mga hayop. At sinabi nila, kung nakatagpo kami ng pabor sa harap mo, ibigay ang lupang ito sa iyong mga alipin bilang pag-aari, at huwag mo kaming ipagpatawid sa Jordan. At sinabi ni Moises sa mga anak ni Gad at sa mga anak ni Ruben, Ang mga kapatid ninyo ay pupunta sa digmaan, at kayo ay

mauupo dito? At bakit ninyo binabaligtad ang mga isip ng mga anak ng Israel para huwag tumawid sa lupain na ibinibigay ng Panginoon sa kanila? Hindi ba ganito ang ginawa ng mga ama ninyo, noong ipinadala ko sila mula sa Kades Barnea upang tingnan ang lupain? At umakyat sila sa lambak ng kumpol, at tiningnan nila ang lupain, at inilayo nila ang puso ng mga anak ng Israel, upang hindi sila pumasok sa lupain na ibinigay ng Panginoon sa kanila. At nagalit sa galit ang Panginoon sa araw na iyon, at sumumpa, nagsasabi, kung makikita ng mga taong ito na umakyat mula sa Ehipto mula dalawampung taong gulang at pataas, na nakakaalam ng mabuti at masama, ang lupain na sumumpa ako kay Abraham at kay Isaac at kay Jacob, sapagkat hindi sila sumunod ng lubos sa likod ko; maliban kay Caleb na anak ni Jephunneh na nahiwalay, at si Joshua na anak ni Nun, sapagkat sumunod ng lubos sa likod ng Panginoon. At nagalit sa galit ang Panginoon sa Israel, at pinagala niya sila sa ilang apatnapung taon, hanggang naubos ang buong salinlahi, ang mga gumagawa ng masama sa harap ng Panginoon. Masdan, kayo ay bumangon sa halip ng inyong mga ama, pagkawasak ng mga taong makasalanan, upang magdagdag pa sa galit ng poot ng Panginoon sa Israel. Dahil kayo ay tatalikod mula sa kanya at magdagdag pa ng pag-iwan sa kanya sa ilang, at kayo ay gagawa ng labag sa batas laban sa buong kapulungang ito. At lumapit sila sa kanya, at sinabi nila, Magtatatayo kami ng mga kulungan ng tupa dito para sa aming mga hayop, at mga lungsod para sa aming mga gamit. At kami ay magsasandata bilang bantay na mangunguna sa mga anak ng Israel, hanggang maihatid namin sila sa kanilang sariling lugar; at ang aming mga gamit ay

maninirahan sa mga lungsod na nakukutaan dahil sa mga naninirahan sa lupain. Hindi kami babalik sa aming mga bahay hanggang sa mahatian ang mga anak ng Israel, bawat isa sa kanyang mana. At hindi na kami mamanahin kasama nila mula sa kabila ng Jordan at lampas pa, dahil natanggap na namin ang aming mga bahagi sa kabila ng Jordan sa silangan. At sinabi ni Moises sa kanila, Kung gagawin ninyo ayon sa salitang ito, kung magsasandata kayo sa harap ng Panginoon para sa digmaan, at dadaan ang bawat mandirigma ninyo sa Jordan sa harap ng Panginoon, hanggang mapahamak ang kaaway niya mula sa harapan niya, at masakop ang lupain sa harap ng Panginoon, at pagkatapos nito babalik kayo, at magiging walang sala kayo sa harap ng Panginoon at mula sa Israel; at magiging sa inyo ang lupaing ito bilang pag-aari sa harap ng Panginoon. Pero kung hindi ninyo gawin ito, magkakasala kayo sa harap ng Panginoon; at makikilala ninyo ang inyong kasalanan, kapag kayo ay aabutin ng mga kasamaan. At magtatatayo kayo para sa inyong sarili ng mga lungsod para sa inyong mga gamit, at mga bukirin para sa inyong mga hayop; at ang lumalabas mula sa inyong bibig ay gagawin ninyo. At sinabi ng mga anak ni Reuben at ng mga anak ni Gad kay Moises, Ang iyong mga lingkod ay gagawin ayon sa iniuutos ng aming Panginoon. Ang aming mga daladalahan, at ang aming mga babae, at lahat ng aming mga hayop ay magiging nasa mga lungsod ng Galaad. Ang mga anak mo ay dadaan lahat na nakasandata at nakaayos sa harap ng Panginoon papunta sa digmaan, ayon sa sinasabi ng panginoon. At itinalaga ni Moises sa kanila si Eleazar ang pari, at si Josue na anak ni Nun, at ang mga pinuno ng mga angkan ng mga lipi ng

Israel. At sinabi ni Moises sa kanila, Kung ang mga anak ni Ruben at ang mga anak ni Gad ay tatawid kasama ninyo sa Jordan, lahat na nakasandata para sa digmaan sa harap ng Panginoon, at kayo ay magsakop ng lupain sa harap ninyo, at kayo ay magbibigay sa kanila ng lupain ng Galaad bilang pag-aari. Ngunit kung hindi sila tumawid na nakasandata kasama ninyo papunta sa digmaan sa harap ng Panginoon, at kayo ay magpapatawin ng kanilang mga gamit, at ng kanilang mga asawa, at ng kanilang mga hayop nang una kaysa inyo papunta sa lupain ng Canaan, at sila ay makakamana ng mana na magkasama sa inyo sa lupain ng Canaan. At sumagot ang mga anak ni Reuben at ang mga anak ni Gad na nagsasabi, kung ano ang sinasabi ng Panginoon sa mga lingkod, ganoon gagawin namin. Tatatawid kami na nakasandata sa harap ng Panginoon papunta sa lupain ng Canaan, at ibibigay ninyo ang pag-aari sa amin sa dako roon ng Jordan. At binigay ni Moises sa kanila, sa mga anak ni Gad, at sa mga anak ni Reuben, at sa kalahating lipi ni Manases na mga anak ni Jose, ang kaharian ni Sihon na hari ng mga Amoreo, at ang kaharian ni Og na hari ng Bashan, ang lupain at ang mga lungsod kasama ang mga hangganan nito, mga lungsod ng lupain sa palibot. At itinayo ng mga anak ni Gad ang Dibon, at ang Ataroth, at ang Aroer, at ang Sophar, at ang Jazer, at itinaas nila sila, at ang Nimrah, at ang Beth Haran, mga lungsod na nakukutaan, at mga bukid ng mga tupa. At ang mga anak ni Ruben ay itinayo ang Hesbon, at Eleale, at Kiriathaim, at ang Baal Meon, na napapalibutan, at ang Sibma; at pinangalanan nila ayon sa kanilang mga pangalan ang mga pangalan ng mga lungsod na itinayo nila. At pumunta ang anak

ni Machir na anak ni Manasseh sa Gilead, at sinakop niya ito, at winasak niya ang Amoreo na naninirahan doon. At ibinigay ni Moises ang Gilead kay Machir na anak ni Manases, at nanirahan siya doon. At si Jair na anak ni Manases ay pumunta, at kinuha ang kanilang mga nayon, at pinangalanan niya ang mga ito na mga nayon ni Jair At si Nebo ay pumunta, at kinuha ang Kohath at ang mga nayon nito, at pinangalanan niya ang mga ito ng Naboth mula sa kanyang pangalan.

33

At ito ang mga himpilan ng mga anak ng Israel, nang sila ay lumabas mula sa lupain ng Egipto na may kanilang kapangyarihan sa ilalim ng kamay ni Moises at Aaron. At isinulat ni Moises ang mga pag-alis nila at ang mga himpilan nila sa pamamagitan ng salita ng Panginoon, at ang mga ito ay mga himpilan ng paglalakbay nila. Umalis sila mula sa Rameses sa unang buwan, sa ikalabinlimang araw ng unang buwan; sa sumunod na araw ng paskuwa, lumabas ang mga anak ng Israel na may mataas na kamay sa harap ng lahat ng mga Ehipsiyo. At ang mga Ehipsiyo ay nangaglibing mula sa kanila ng mga namatay, lahat na sinaktan ng Panginoon, bawat panganay sa lupain ng Ehipto; at sa mga diyos nila ginawa ng Panginoon ang paghihiganti. At pagkatapos na umalis ang mga anak ng Israel mula sa Rameses, nagkampo sila sa Succoth. At pagkaalis nila mula sa Succoth, sila ay nagkampo sa Etham, na isang bahagi ng ilang; At sila ay umalis mula sa Etham, at sila ay nagkampo sa

bibig ng Iroth, na nasa tapat ng Baal Zephon, at sila ay nagkampo sa tapat ng Migdol. At umalis sila sa tapat ng Eiroth, at tumawid sila sa gitna ng dagat papunta sa ilang; at naglakbay sila ng tatlong araw na daan sa ilang, at nagkampo sila sa Pikriais. At umalis sila mula sa Pikria, at dumating sila sa Elim; at sa Elim may labindalawang bukal ng tubig, at pitumpung puno ng palma, at nagkampo sila doon sa tabi ng tubig. At umalis sila mula sa Elim, at nagkampo sila sa tabi ng Pulang Dagat. At umalis sila mula sa Pulang Dagat, at nagkampo sila sa ilang ng Sin. At umalis sila mula sa ilang ng Sin, at nagkampo sila sa Raphaka. At umalis sila mula sa Rafaka, at nagkampo sila sa Ailus. At umalis sila mula sa Elim, at nagkampo sila sa Refidim; at walang tubig doon para inumin ng mga tao. At umalis sila mula sa Rephidim, at nagkampo sila sa ilang ng Sinai. At umalis sila mula sa ilang ng Sinai, at sila ay nagkampo sa Kibrot-hataava. At umalis sila mula sa mga libingan ng pagnanasa, at nagkampo sila sa Aseroth. At umalis sila mula sa Aseroth, at nagkampo sila sa Rathama. At umalis sila mula sa Ratama, at nagkampo sila sa Rimmon Peres. At umalis sila mula sa Remmon Pares, at nagkampo sila sa Lebona. At umalis sila mula sa Lebona, at nagkampo sila sa Ressa. At umalis sila mula sa Ressa, at nagkampo sila sa Makellath. At umalis sila mula sa Makellath, at nagkampo sila sa Saphar. At umalis sila mula sa Saphar, at nagkampo sila sa Charadath. At umalis sila mula sa Charadath, at nagkampo sila sa Makheloth. At umalis sila mula sa Makelot, at nagkampo sila sa Kataat. At umalis sila mula sa Kataath, at nagkampo sila sa Tarath. At umalis sila mula sa Tarath, at nagkampo sila sa Mathekka. At umalis sila mula sa

Mathekka, at nagkampo sila sa Selmona. At umalis sila mula sa Selmona, at nagkampo sila sa Masurouth. At umalis sila mula sa Masurouth, at nagkampo sila sa Benaiah. At umalis sila mula sa Benaiah, at nagkampo sila sa bundok ng Gadgad. At umalis sila mula sa bundok ng Gadgad, at nagkampo sila sa Etebatha. At umalis sila mula sa Etebatha, at nagkampo sila sa Ebronah. At umalis sila mula sa Ebrona, at nagkampo sila sa Esion Gaber. At umalis sila mula sa Gesion Gaber, at nagkampo sila sa ilang ng Sin; at umalis sila mula sa ilang ng Sin, at nagkampo sila sa ilang ng Paran; ito ay Kadesh. At umalis sila mula sa Kades, at nagkampo sila sa bundok ng Hor na malapit sa lupain ng Edom. At umakyat si Aaron ang pari dahil sa utos ng Panginoon, at namatay siya doon sa ikaapatnapung taon ng paglabas ng mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto, sa ikalimang buwan sa unang araw ng buwan. At si Aaron ay may isang daan at dalawampu't tatlong taon, nang siya ay namamatay sa bundok ng Hor. At narinig ng Canaanitang hari na si Arad, at siya ay naninirahan sa lupain ng Canaan, nang pumapasok ang mga anak ng Israel; at umalis sila mula sa bundok ng Hor, at nagkampo sila sa Selmona. At umalis sila mula sa Selmona, at nagkampo sila sa Phino. At umalis sila mula sa Phino, at nagkampo sila sa Oboth. At umalis sila mula sa Oboth, at nagkampo sila sa Gai, sa dako roon sa mga hangganan ng Moab. At umalis sila mula sa Gai, at nagkampo sila sa Dibon Gad. At umalis sila mula sa Dibon Gad, at nagkampo sila sa Almon Diblathaim. At umalis sila mula sa Almon Diblataim, at nagkampo sila sa mga bundok ng Abarim, sa harap ng Nebo. At umalis sila mula sa mga bundok ng Abarim, at nagkampo sila sa

kanluran ng Moab, sa Jordan malapit sa Jerico. At nagkampo sila sa tabi ng Jordan sa pagitan ng Aisimoth hanggang Belsa na nasa kanluran ng Moab. At nagsalita ang Panginoon noon Si Moises sa kanluran ng Moab sa tabi ng Jordan malapit sa Jerico, nagsasabi, Magsalita ka sa mga anak ng Israel, at sasabihin mo sa kanila, Kayo ay tumatawid sa Jordan papunta sa lupain ng Canaan. At wawasakin ninyo ang lahat ng naninirahan sa lupain sa harap ninyo, at aalisin ninyo ang kanilang mga bantayan, at lahat ng kanilang mga diyus-diyusang binubo wawasakin ninyo ang mga iyon, at lahat ng kanilang mga haligi aalisin ninyo. At lilipulin ninyo ang lahat ng mga naninirahan sa lupain, at maninirahan kayo doon, sapagkat sa inyo ko ibinigay ang kanilang lupain bilang pamana. At mamanahin ninyo ang lupain nila sa pamamagitan ng palabunutan ayon sa mga lipi ninyo; sa mga mas marami padadamihin ninyo ang pag-aari nila, at sa mga mas kakaunti babawasan ninyo ang pag-aari nila; sa kung saan lalabas ang pangalan niya, doon magiging sa kanya; ayon sa mga lipi ng mga ninuno ninyo mamanahin ninyo. Pero kung hindi ninyo lipulin ang mga naninirahan sa lupain mula sa harapan ninyo, at magiging yaong mga inyong iwanan mula sa kanila, mga tinik sa mga mata ninyo, at mga palaso sa mga tagiliran ninyo, at magiging kaaway nila kayo sa lupain, sa kung saan kayo maninirahan. At mangyayari na kung paano ko pinasya na gawin sa kanila, gagawin ko sa inyo.

34

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, nagsasabi, utusan mo ang mga anak ng Israel, at sasabihin mo sa kanila, kayo ay pumapasok sa lupain ng Canaan; ito ay magiging sa inyo na mana, ang lupain ng Canaan kasama ang mga hangganan nito. At magiging sa inyo ang panig na patungo sa Timog mula sa ilang ng Sin hanggang karatig ng Edom, at magiging sa inyo ang mga hangganan patungo sa timog mula sa bahagi ng Dagat na Maalat mula sa silangan. At kukutin kayo ng mga hangganan mula sa Timog patungo sa pag-akyat ng Akrabbim, at dadaan sa Ennak, at ang labasan nito ay magiging patungo sa Timog ng Kadesh-Barnea, at lalabas sa tirahan ng Arad, at dadaan sa Asemona. At iikot ang mga hangganan mula sa Asemona hanggang sa batis ng Egipto, at ang labasan ay magiging ang dagat. At ang mga hangganan ng dagat ay magiging sa inyo, ang dakilang dagat ang magtatakda ng hangganan, ito ay magiging sa inyo ang mga hangganan ng dagat. At ito ay magiging sa inyo ang mga hangganan patungo sa hilaga: mula sa malaking dagat susukatin ninyo para sa inyong mga sarili mula sa bundok patungo sa bundok. At mula sa bundok ang bundok susukatin ninyo para sa kanila, ng pumapasok sa Hamath, at magiging ang labasan nito ang mga hangganan ng Zedad. At lalabas ang mga hangganan ng Dephrona, at ang katapusan nito ay magiging Arsenain; ito ay magiging mga hangganan ninyo mula sa Hilaga. At bababa ang mga hangganan mula sa Sepephamar hanggang Bela mula sa silangan patungo sa mga bukal, at bababa ang mga hangganan mula sa Bela sa likuran ng dagat ng Chenereth mula sa silangan. At bababa ang mga hangganan mula sa Sephamar hanggang sa Bela mula sa silangan patungo sa mga bukal, at

bababa ang mga hangganan mula sa Bela sa likuran ng dagat ng Chenereth mula sa silangan. At bababa ang mga hangganan sa Jordan, at ang labasan ay magiging ang Dagat na Maalat; ito ay magiging sa inyo ang lupain at ang mga hangganan nito sa palibot. At nag-utos si Moises sa mga anak ng Israel, nagsasabi, Ito ang lupain na mamanahin ninyo sa pamamagitan ng palabunutan, ayon sa paraan na nag-utos ang Panginoon na ibigay ito sa siyam na lipi at sa kalahating lipi ng Manases. Na kumuha ang lipi ng mga anak ni Ruben, at ang lipi ng mga anak ni Gad ayon sa mga bahay ng kanilang mga ninuno; at ang kalahati ng lipi ni Manases ay tumanggap ng kanilang mga bahagi. Dalawang lipi at kalahating lipi ay tumanggap ng kanilang mga kapalaran sa kabilang ng Jordan malapit sa Jerico mula sa Timog patungong silangan. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, ito ang mga pangalan ng mga lalaki, sila ay magmamana para sa inyo ng lupain: si Eleazar ang pari at si Josue ang anak ni Nun. At isang pinuno mula sa bawat tribo ay kukunin ninyo upang ipamana sa inyo ang lupain. At ito ang mga pangalan ng mga lalaki: mula sa lipi ni Juda, si Caleb na anak ni Jefune. Sa lipi ni Simeon, si Shelumiel na anak ni Zurishaddai. Ng tribo ng Benjamin, si Eldad na anak ni Chaslon; ng tribo ng Dan, pinuno si Bakchir na anak ni Egli. Ng mga anak na lalaki ni Jose, ng lipi ng mga anak na lalaki ni Manases, pinuno si Aniel na anak ni Sufi. Ng lipi ng mga anak ni Efraim, pinuno si Kemuel na anak ni Siftan. Ng tribo ng Zebulun, ang pinuno ay si Elizaphan na anak ni Parnach. Sa lipi ng mga anak ni Isacar, ang pinuno ay si Paltiel na anak ni Uza. Ng tribo ng mga anak ni Asher, pinuno si Achior na anak ni Shelemi. Ng

tribo ng Neftali, pinuno si Fadael na anak ni Iamiud. Sa mga ito iniutos ng Panginoon na hatiin bilang mana para sa mga anak ng Israel sa lupain ng Canaan.

35

At nagsalita ang Panginoon kay Moises sa kanluran ng Moab malapit sa Jordan sa tapat ng Jerico, na nagsasabi, utusan mo ang mga anak ng Israel, at sila ay magbibigay sa mga Levita mula sa mga bahagi ng pag-aari nila ng mga lungsod upang manirahan; at ang mga pastulan ng mga lungsod sa palibot nila ay ibibigay nila sa mga Levita. At ang mga lungsod ay magiging sa kanila upang manirahan, at ang mga pastulan nila ay magiging para sa kanilang mga hayop, at sa lahat ng kanilang mga hayop na apat ang paa. At ang mga karatig na lupa ng mga lungsod na ibibigay ninyo sa mga Levita, mula sa pader ng lungsod at palabas, dalawang libong siko sa palibot. At susukat ka sa labas ng lungsod ang gilid na patungo sa silanganan na dalawang libong siko, at ang gilid na patungo sa Timog-kanluran na dalawang libong siko, at ang gilid na patungo sa dagat na dalawang libong siko, at ang gilid na patungo sa Hilaga na dalawang libong siko; at ang lungsod sa gitna nito ay magiging para sa inyo, at ang mga karatig ng mga lungsod. At ibibigay ninyo ang mga lungsod sa mga Levita, ang anim na lungsod ng mga kanlungan na ibibigay ninyo para tumakas doon ang pumatay, at bukod sa mga ito apatnapu't dalawang lungsod. Lahat ng mga lungsod ibibigay ninyo sa mga Levita, apatnapu't

walong lungsod; ang mga ito, at ang mga nayon nila. At ang mga lungsod na ibibigay ninyo mula sa pag-aari ng mga anak ng Israel, mula sa mga may marami, marami; at mula sa mga may kaunti, kaunti; bawat isa ayon sa kanyang mana na kanilang mamanahin, magbibigay sila mula sa mga lungsod sa mga Levita. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, nagsasabi, magsalita ka sa mga anak ng Israel, at sasabihin mo sa kanila, kayo ay tumatawid sa Jordan papunta sa lupain ng Canaan. At itatalaga ninyo para sa inyo mismo ang mga lungsod; mga lugar ng kanlungan ito ay magiging para sa inyo para tumakas doon ang mamamatay-tao, bawat isa na nakasuntok ng kaluluwa nang hindi sinasadya. At magiging ang mga lungsod sa inyo mga lugar ng kanlungan mula sa manghihiganti ng dugo, at hindi mamatay ang pumatay hanggang siya tumayo sa harap ng kapulungan para sa paghatol. At ang mga lungsod na ibibigay ninyo, ang anim na mga lungsod, magiging mga lugar ng kanlungan para sa inyo. Ang tatlong lungsod ay ibibigay ninyo sa kabilang ng Jordan, at ang tatlong lungsod ay ibibigay ninyo sa lupain ng Canaan. Magiging kanlungan para sa mga anak ng Israel, at para sa dayuhang sumapi, at para sa dayuhang naninirahan sa inyo; magiging kanlungan ang mga lungsod na ito, para tumakas doon ang sinumang nakahampas ng kaluluwa nang hindi sinasadya. Kung pero sa kasangkapan na bakal saktan niya siya, at mamatay siya, mamamatay-tao siya; kamatayan ang ipataw sa mamamatay-tao. Kung pero sa pamamagitan ng bato mula sa kamay na maaaring makamatay, sasaktan niya siya at mamamatay, siya ay mamamatay, dapat patayin ng kamatayan ang mamamatay. Kung pero sa

pamamagitan ng kahoy na bagay mula sa kamay na makakamatay sa kanya, sasaktan niya siya, at mamamatay, siya ay mamamatay; patayin ng kamatayan ang mamamatay. Ang kamag-anak na manghihiganti ng dugo ang papatay sa mamamatay-tao; kapag makasalubong niya ito, papatayin niya ito. Kung pero dahil sa pagkamuhi itulak niya siya, at ihagis sa kaniya ang anumang bagay mula sa pagkakabakay, at mamatay siya, o dahil sa galit sinaktan niya siya ng kamay, at mamatay, sa kamatayan papatayin ang sumaktan, mamamatay-tao siya; sa kamatayan papatayin ang mamamatay-tao; ang malapit na kamag-anak ng dugo ay papatayin ang pumatay sa pagkikita nila. Kung pero biglaan, hindi dahil sa pagkamuhi itulak niya siya, o ihagis sa kaniya ang anumang bagay, hindi mula sa pagbakay, o ng anumang bato na maaaring makamatay dahil dito, hindi nalalaman, at mahulog ito sa kaniya, at mamatay siya, pero siya ay hindi kaaway niya, ni hindi rin naghahanap na saktan siya; at hahatulan ng kapulungan sa pagitan ng tumama at sa pagitan ng manghihiganti ng dugo, ayon sa mga hatol na ito. At ililigtas ng kapulungan ang pumatay mula sa manghihiganti ng dugo, at ibabalik siya ng kapulungan sa lungsod ng kanlyang kanlungan, kung saan siya tumakas, at titira siya roon hanggang mamatay ang dakilang pari, na kanilang pinahiran ng banal na langis. Kung pero sa paglabas lumabas ang pumatay sa mga hangganan ng lungsod na kung saan tumakas siya doon, at mahanap siya ng kamag-anak na manghihiganti ng dugo sa labas ng mga hangganan ng lungsod ng kanlungan niya, at pumatay ang kamag-anak na manghihiganti ng dugo sa pumatay, hindi siya nagkasala.

Sapagkat sa lungsod ng kanlungan manatili siya hanggang mamatay ang dakilang pari; at pagkatapos mamatay ang dakilang pari, babalik ang pumatay sa lupain ng pag-aari niya. At magiging mga bagay na ito sa inyo para sa kautusan ng paghatol para sa mga salinlahi ninyo sa lahat ng mga tirahan ninyo. Bawat tumama sa kaluluwa, sa pamamagitan ng mga saksi papatayin mo ang pumatay; at isang saksi ay hindi magpapatotoo laban sa kaluluwa para mamatay. At hindi kayo tumanggap ng tubos tungkol sa kaluluwa mula sa pumatay na nagkasala na dapat patayin; dahil sa kamatayan nga siya ay ipamamatay. Hindi kayo tumanggap ng tubos mula sa tumakas papunta sa lungsod ng mga kanlungan, upang muling manirahan sa lupain, hanggang mamatay ang dakilang pari. At huwag ninyong papatayin ang lupa na kung saan kayo naninirahan; sapagkat ang dugong ito ay pumapatay sa lupa, at hindi mapapatawad ang lupa mula sa dugong nabuhos sa kaniya, kundi sa pamamagitan ng dugo ng nagbubuhos. At hindi ninyo dudumihan ang lupain kung saan kayo naninirahan, kung saan ako tumatahan sa gitna ninyo; sapagkat ako ay Panginoon na tumatahan sa gitna ng mga anak ng Israel.

36

At lumapit ang mga pinuno ng lipi ng mga anak ni Galaad anak ni Machir anak ni Manases mula sa lipi ng mga anak ni Jose, at nagsalita sa harap ni Moises, at sa harap ni Eleazar ang pari, at sa harap ng mga pinuno ng mga sambahayan ng mga ama ng

mga anak ni Israel, at sinabi, sa panginoon namin iniutos ng Panginoon na ibigay ang lupain ng mana sa pamamagitan ng palabunutan sa mga anak ni Israel; at sa panginoon iniutos ng Panginoon na ibigay ang mana ni Salpaad na kapatid namin sa mga anak na babae niya. At magiging mga asawa sila ng isa sa mga lipi ng mga anak ng Israel; at ang mana nila ay kukunin mula sa pag-aari ng mga ama natin, at idadagdag sa mana ng lipi kung kanino sila magiging mga asawa, at mula sa bahagi ng mana natin ay kukunin. Kung mangyari ang pagpapalaya ng mga anak na lalaki ng Israel, at ang kanilang mana ay idadagdag sa mana ng tribu kung kanino sila magiging mga asawa, at mula sa mana ng tribu ng aming pamilya ay aalisin ang kanilang mana. At nag-utos si Moises sa mga anak ng Israel dahil sa utos ng Panginoon, na nagsasabi, ganito ang sinasabi ng lipi ng mga anak ni Jose. Ito ang salita na iniutos ng Panginoon sa mga anak na babae ni Salpaad, na nagsasabi: Kung saan nakalulugod sa harap nila, maging mga asawa sila, ngunit mula sa angkan ng kanilang ama maging mga asawa sila. At hindi ilipat ang mana ng mga anak ng Israel mula sa lipi patungo sa lipi, sapagkat ang mga anak ng Israel ay kakapit bawat isa sa mana ng lipi ng pamilya niya. At bawat anak na babae na nagmamana ng mana mula sa mga lipi ng mga anak ng Israel ay magiging asawa sa isa mula sa bayan ng kanyang ama, upang mamana ng mga anak ng Israel bawat isa ang mana ng kanyang ama. At hindi ilipat ang mana mula sa lipi patungo sa ibang lipi, pero bawat isa sa kanyang mana ay kakapit ang mga anak ng Israel. Kung anong paraan iniutos ng Panginoon kay Moises, ganoon ang ginawa ng mga anak na babae ni Zelophehad. At si Tirzah at si Hoglah at si

Milcah at si Noah at si Mahlah na mga anak na babae ni Zelophehad ay naging mga asawa sa mga pinsan nila mula sa bayan ni Manasseh na mga anak ni Joseph; at ang mana nila ay naging nasa angkan ng bayan ng ama nila. Ito ang mga utos at ang mga palatuntunan at ang mga hatol, na iniutos ng Panginoon sa pamamagitan ng kamay ni Moises sa kanluran ng Moab sa tabi ng Jordan malapit sa Jerico.

Deuteronomio

1

Ito ang mga salitang sinalita ni Moises sa buong Israel sa kabilang panig ng Jordan sa ilang patungo sa kanluran malapit sa Pulang Dagat sa pagitan ng Paran, Tophel, Lobon, Aulon, at Dizahab. Labing-isang araw mula Horeb ang daan patungo sa bundok ng Seir hanggang sa Kades Barnea. At nangyari sa ikaapat na pung taon sa ikalabing isang buwan sa ika-isa ng buwan, nagsalita si Moises sa lahat ng mga anak ng Israel, ayon sa lahat ng iniutos ng Panginoon sa kanya para sa kanila; pagkatapos ng pagkatalo kay Sihon na hari ng mga Amoreo na nanirahan sa Heshbon, at kay Og na hari ng Bashan na nanirahan sa Ashtaroth at sa Edrei, sa dako roon ng Jordan sa lupain ng Moab, nagsimula si Moises na ipaliwanag nang malinaw ang batas na ito, na nagsasabi, Ang Panginoon na Diyos natin ay nagsalita sa atin sa Horeb, na nagsasabi, sapat na sa inyo ang manirahan sa bundok na ito. Kayo ay bumalik at umalis at pumasok sa bundok ng mga Amoreo, at sa lahat ng mga kapitbahay ng Araba, sa bundok at kapatagan, at sa Timog-

kanluran, at sa baybayin ng lupain ng mga Cananeo, at sa Anti-Lebanon hanggang sa dakilang ilog, ang ilog Eufrates. Tingnan, ibinigay niya sa harap ninyo ang lupain; pumasok kayo at ariin ang lupain, na sumumpa ako sa mga ama ninyo kina Abraham, at Isaac, at Jacob, na ibibigay ko sa kanila at sa kanilang binhi kasama nila. At sinabi ko sa inyo sa panahong iyon, Hindi ko kayo makakayaning dalhin mag-isa. Ang Panginoon na Diyos ninyo ay pinarami kayo, at narito, kayo ngayon ay parang mga bituin ng langit sa dami. Nawa ang Panginoon na Diyos ng inyong mga ama ay magdagdag sa inyo ng libu-libong beses kung gaano kayo ngayon, at pagpalain kayo ayon sa nagsalita niya sa inyo. Paano ko makakaya mag-isa na dalhin ang pagod ninyo at ang bigat ninyo at ang mga alitan ninyo? Magbigay kayo para sa inyong sarili ng mga lalaking matalino at marunong at mabait mula sa inyong mga lipi, at itatalaga ko sila sa inyo bilang mga pinuno ninyo. At sumagot kayo sa akin, at sinabi, Maganda ang salitang sinabi mo na gawin. At kumuha ako mula sa inyo ng mga lalaking marunong at mga dalubhasa at matalino, at itinalaga ko sila na mamuno sa inyo bilang mga pinuno ng libu-libo, at mga pinuno ng daan-daan, at mga pinuno ng limampu-limampu, at mga pinuno ng sampu-sampu, at mga eskriba para sa mga hukom ninyo. At nag-utos ako sa mga hukom ninyo sa panahong iyon, na sinasabi, makinig kayo sa pagitan ng mga kapatid ninyo, at humatol kayo ng matuwid sa pagitan ng lalaki, at sa pagitan ng kapatid, at sa pagitan ng dayuhang sumama sa kaniya. Hindi mo makikilala ang mukha sa paghatol, ayon sa maliit at ayon sa dakila hahatol ka, hindi ka uurong mula sa mukha ng tao, sapagkat ang paghatol ay ng

Diyos; at ang salitang mahirap mula sa inyo, dadalhin ninyo ito sa akin, at pakikinggan ko ito. At inutusan ko kayo sa panahong iyon ng lahat ng mga bagay na gagawin ninyo. At pagkaalis namin mula sa Horeb, naglakbay kami sa buong ilang na malaki at nakatatakot na iyon, na nakita ninyo, sa daan ng bundok ng Amorreo, ayon sa iniutos sa amin ng Panginoon na Diyos namin, at dumating kami hanggang sa Kades Barnea. At sinabi ko sa inyo, dumating kayo hanggang sa bundok ng Amorreo, na ibinibigay sa inyo ng Panginoon na ating Diyos. Tingnan ninyo, ibinigay na sa inyo ng Panginoon na inyong Diyos sa harapan ninyo ang lupain; umakyat kayo at magmana ayon sa paraang sinabi sa inyo ng Panginoon na Diyos ng inyong mga ama; huwag kayong matakot, ni huwag kayong manglupaypay. At lumapit kayo sa akin lahat, at sinabi ninyo, Magpadala tayo ng mga lalaking mauna sa atin, at tiktikan nila para sa atin ang lupain, at ipahayag nila sa atin ang sagot tungkol sa daang aakyatin natin, at ang mga lungsod na papasukan natin. At nakalugod sa harap ko ang salita; at kumuha ako mula sa inyo ng labindalawang lalaki, isang lalaki kada lipi. At pagkatapos bumalik, umakyat sila sa bundok, at dumating sila hanggang sa bangin ng kumpol, at tiningnan nila ito. At kumuha sila sa kanilang mga kamay mula sa bunga ng lupain, at ibinaba nila ito sa inyo, at sinabi nila, Mabuti ang lupain na ibinibigay sa amin ng Panginoon na aming Diyos. At hindi kayo pumayag na umakyat, kundi sumuway kayo sa salita ng Panginoon na ating Diyos. At kayo ay nagreklamo sa inyong mga tolda, at sinabi ninyo, dahil sa pagkapoot ng Panginoon sa atin, inilabas niya tayo mula sa lupain ng Ehipto upang ibigay tayo sa mga kamay

ng mga Amoreo, upang lipulin tayo nang lubusan. Saan kami umakyat? Ang mga kapatid ninyo ay nagpaatras ng puso ninyo, nagsasabi, Bansang malaki at marami at mas makapangyarihan kaysa sa atin, at mga lungsod na malalaki at nakukutaan hanggang sa langit; ngunit pati mga anak ng mga higante nakita namin doon. At sinabi ko sa inyo, huwag kayong matakot, ni huwag din kayong matakot sa kanila. Ang Panginoon ang Diyos ninyo na lumalakad sa unahan ninyo, siya mismo makikipaglaban sa kanila kasama ninyo ayon sa lahat ng ginawa niya para sa inyo sa lupain ng Ehipto, at sa ilang ito na nakita ninyo, sa daan ng bundok ng Amorreo; kung paano inampunan kayo ng Panginoon ang inyong Diyos, kung paano inampunan ng isang tao ang kanyang anak, sa buong daan na nilakaran ninyo hanggang dumating kayo sa lugar na ito. At sa salitang ito hindi kayo nagtiwala sa Panginoon na Diyos natin, na siyang nauuna sa inyo sa daan upang pumili para sa inyo ng lugar, gumagabay sa inyo sa apoy sa gabi, ipinapakita sa inyo ang daang inyong nilalakaran, at sa ulap sa araw. At narinig ng Panginoon ang tinig ng mga salita ninyo, at nagalit siya at sumumpa, sinasabi, kung makikita ng sinuman sa mga lalaking ito ang mabuting lupaing ito, na sumumpa ako sa mga ama nila, maliban kay Caleb na anak ni Jephunneh, siya ang makakakita nito, at sa kaniya ibibigay ko ang lupain na tinungtungan niya, at sa mga anak niya, dahil sa pagkakapit niya sa Panginoon. At sa akin nagalit ang Panginoon dahil sa inyo, sinasabi, Pati ikaw ay hindi papasok doon. Si Josue na anak ni Nun na nakatayo sa tabi mo, siya ang papasok doon; palakasin mo siya, dahil siya ang magpapamana nito sa Israel. At bawat batang sanggol na

hindi nakakaalam ngayon ng mabuti o masama, sila ay papasok doon, at sa kanila ibibigay ko ito, at sila ay mamanahin ito. At kayo, pagkatapos bumalik, nagkampo sa ilang sa daang patungo sa Pulang Dagat. At sumagot kayo, at sinabi ninyo, nagkasala kami sa harap ng Panginoon na Diyos namin; kami ay aakyat at makikipaglaban ayon sa lahat ng iniutos ng Panginoon na Diyos namin sa amin; at kinuha ng bawat isa ang kaniyang mga sandata panlaban, at nagtipon-tipon at umakyat kayo sa bundok. At sinabi ng Panginoon sa akin, sabihin mo sa kanila, hindi kayo aakyat ni hindi kayo makikipaglaban, sapagkat hindi ako kasama ninyo, at hindi kayo madudurog sa harap ng inyong mga kaaway. At nagsalita ako sa inyo, at hindi kayo nakinig sa akin; at nilabag ninyo ang salita ng Panginoon; at pinilit ninyo ang inyong daan at umakyat kayo sa bundok. At lumabas ang mga Amorreo na naninirahan sa bundok na iyon upang salubungin kayo, at hinabol nila kayo na parang ginagawa ng mga bubuyog, at sinugatan nila kayo mula Seir hanggang Horma. At pagkatapos ninyong maupo, kayo ay umiyak sa harap ng Panginoon na ating Diyos, at hindi nakinig ang Panginoon sa inyong tinig, ni hindi rin siya nagbigay-pansin sa inyo. At nanatili kayo sa Kades ng maraming araw, kung gaano karaming araw na kayo ay nanatili.

2

At pagkatapos na bumalik kami ay naglakbay kami patungo sa ilang, sa daan ng Dagat na Pula, sa paraang sinabi ng Panginoon

sa akin, at umikot kami sa bundok ng Seir nang maraming araw. At sinabi ng Panginoon sa akin, sapat na sa inyo ang pag-ikot sa bundok na ito; bumalik nga kayo sa Hilaga; At sa bayan mag-utos, sinasabi, kayo ay dadaan sa mga hangganan ng inyong mga kapatid na mga anak ni Esau, na naninirahan sa Seir, at matatakot sila sa inyo, at mag-iingat sila sa inyo nang labis. Huwag kayong makipaglaban sa kanila, sapagkat hindi ko ibibigay sa inyo mula sa kanilang lupain kahit hakbang ng paa, dahil sa pamamagitan ng pamana ibinigay ko sa mga anak ni Esau ang bundok ng Seir. Sa pilak, bumili kayo ng pagkain mula sa kanila at kakain kayo, at tubig sa pamamagitan ng sukat kukunin ninyo mula sa kanila sa pilak at iinom kayo. Sapagkat ang Panginoon na ating Diyos ay pinagpala ka sa bawat gawa ng iyong mga kamay; alamin kung paano ka dumaan sa ilang na malaki at nakatatakot na iyon; narito apatnapung taon ang Panginoon na iyong Diyos ay kasama mo; hindi ka nangailangan ng anuman. At dumaan kami sa tabi ng aming mga kapatid na mga anak ni Esau, ang mga naninirahan sa Seir, mula sa daang Arabah mula sa Elat at mula sa Ezion Geber; at pagkatapos lumiko kami at dumaan sa daan ng ilang ng Moab. At sinabi ng Panginoon sa akin, huwag kayong maging kaaway ng mga Moabita, at huwag kayong makipag-digmaan sa kanila; sapagkat hindi ko ibibigay mula sa kanilang lupain sa inyo bilang pamana, sapagkat sa mga anak ni Lot ibinigay ko ang Aroer na manahin. Ang mga Ommin ang mas nauna naninirahan doon, isang bansang dakila at marami at malakas, tulad ng mga Anakim. Rephaim ibilang din ang mga ito tulad ng mga Anakim, at ang mga Moabita ay tinatawag silang Emim. At sa Seir

nanirahan ang mga Horeo noon, at ang mga anak ni Esau ay lumipol sa kanila, at pinuksa nila sila mula sa harapan nila. At nanirahan sila sa halip nila, kung anong paraan ginawa ng Israel ang lupain ng kanyang mana, na ibinigay ng Panginoon sa kanila. Ngayon nga bumangon kayo at umalis kayo, at dumaan kayo sa lambak ng Zared. At ang mga araw na aming nilakbayan mula sa Kades Barnea hanggang sa aming nadaanan ang bangin ng Zared, tatlumpu't walo taon, hanggang sa nangamatay ang lahat ng salinlahi ng mga lalaking mandirigma mula sa kampo, ayon sa isinumpa ng Panginoon na Diyos sa kanila. At ang kamay ng Diyos ay nasa kanila upang lipulin sila mula sa gitna ng kampo hanggang sila ay nabuwal. At nangyari nang nabuwal na lahat ang mga lalaking mandirigma na namamatay mula sa gitna ng bayan, at nagsalita ang Panginoon sa akin, na nagsasabi, Ikaw ay dadaan ngayong araw sa mga hangganan ng Moab, ang Aroer, at kayo ay magdadala malapit sa mga anak ng Ammon; huwag kayong maging kaaway sa kanila, ni makipagsali sa kanila sa digmaan; sapagkat hindi ko ibibigay mula sa lupain ng mga anak ng Ammon sa iyo bilang mana, dahil sa mga anak ni Lot ibinigay ko ito bilang mana. Ang lupain ng Rephaim ay ibibilang, at sapagkat doon naninirahan ang mga Rephaim noon at ang mga Ammonita ay tumatawag sa kanila ng Zamzummim. Bansang malaki at marami at mas malakas kaysa inyo, tulad din ng mga Enakim; at winasak sila ng Panginoon sa harap nila, at nag-ari sila at nanirahan sa halip nila hanggang sa araw na ito. Kung paano ginawa nila sa mga anak ni Esau na naninirahan sa Seir, kung anong paraan nilipol nila ang mga Horita mula sa harapan nila, at inangkin nila sila, at nanirahan

sila sa halip nila hanggang sa araw na ito. At ang mga Avvites na naninirahan sa Ashdod hanggang Gaza, at ang mga Cappadocians na lumabas mula sa Cappadocia, winasak sila, at nanirahan sa halip nila. Ngayon kaya bumangon kayo at umalis, at dumaan kayo sa bangin ng Arnon; narito ibinigay ko na sa iyong mga kamay si Sihon hari ng Heshbon ang Amorreo at ang kanyang lupain; magsimula magmana; makipaglaban sa kanya sa araw na ito. Magsimula nang ibigay ang iyong panginginig at ang iyong takot sa harapan ng lahat ng mga bansa sa ilalim ng langit, na sila na makakarinig ng iyong pangalan ay mababagabag, at magkakaroon ng mga kirot ng panganganak dahil sa iyong harapan. At nagpadala ako ng mga sugo mula sa ilang ng Kedemoth tungo kay Sihon na hari ng Heshbon ng mga salitang mapayapa, na nagsasabi, Dadaan ako sa iyong lupain; sa daan daraanan ko, hindi ako liliko sa kanan ni sa kaliwa. Pagkain kapalit ng pilak ibebenta mo sa akin, at kakain ako; at tubig kapalit ng pilak ibebenta mo sa akin, at iinom ako; maliban lamang na dadaan ako sa pamamagitan ng paa; Kung paano ginawa sa akin ng mga anak ni Esau na naninirahan sa Seir, at ng mga Moabita na naninirahan sa Aroer; hanggang makatawid ako sa Jordan papunta sa lupain, na ibinibigay sa amin ng Panginoon na aming Diyos. At hindi pumayag si Sihon na hari ng Heshbon na dumaan kami sa kanyang lupain, dahil pinatigas ng Panginoon na aming Diyos ang kanyang espiritu, at pinalakás ang kanyang puso, upang maibigay siya sa iyong mga kamay gaya ngayong araw na ito. At sinabi ng Panginoon sa akin, narito, nagsimula na ako na ibigay sa harap ng iyong mukha si Sihon na hari ng Heshbon, ang Amorreo, at ang lupain

niya, at magsimula na angkinin ang lupain niya. At lumabas si Sihon na hari ng Heshbon tungo sa pagtatagpo sa amin, siya mismo at lahat ng mga tao niya, tungo sa digmaan sa Jahaz. At ibinigay siya ng Panginoon na aming Diyos sa harap namin; at sinaktan namin siya at ang kanyang mga anak at ang lahat niyang bayan. At sinakop namin ang lahat ng kanyang mga lungsod sa panahong iyon, at lubusang winasak namin ang bawat lungsod nang sunud-sunod, at ang kanilang mga babae at ang kanilang mga anak; hindi kami nag-iwan ng sinumang buhay. Maliban sa mga hayop na ninakaw namin, at ang mga nasamsam ng mga lungsod na kinuha namin mula sa Aroer, na nasa tabi ng gilid ng batis ng Arnon, at ang lungsod na nasa lambak, at hanggang sa bundok ng Galaad; walang lungsod na tumakas sa amin. Ibinigay ng Panginoon na ating Diyos ang lahat sa ating mga kamay. Maliban sa malapit sa mga anak ng Ammon, hindi kami lumapit sa lahat ng mga bagay na karatig ng batis ng Jabbok, at ang mga lungsod na nasa maburol na lupain, ayon sa iniutos ng Panginoon na aming Diyos sa amin.

3

At pagkatapos na lumiko kami, umakyat kami sa daang papunta sa Bashan, at lumabas si Og na hari ng Bashan upang salubungin kami, siya at lahat ng kanyang mga tao para sa digmaan sa Edrei. At sinabi ng Panginoon sa akin, huwag kang matakot sa kanya, sapagkat sa mga kamay mo ibinigay ko na siya, at ang lahat ng bayan niya, at ang lahat ng lupain niya; at

gagawin mo sa kanya, kung paano mo ginawa kay Sihon na hari ng mga Amoreo, na tumira sa Heshbon. At ibinigay siya ng Panginoon na ating Diyos sa ating mga kamay, at si Og na hari ng Bashan, at lahat ng kanyang bayan; at sinaktan natin siya, hanggang sa hindi nag-iwan ng kanyang binhi. At sinakop namin ang lahat ng kanyang mga lungsod sa panahong iyon; walang lungsod na hindi namin kinuha mula sa kanila; animnapung lungsod, lahat ng mga nakapalibot na rehiyon ni Argob ng Haring Og sa Bashan; Lahat ng mga lungsod ay matitibay, may mataas na mga pader, mga pintuan at mga barikada; maliban sa mga lungsod ng mga Perizzita na napakarami. Lubusang winasak namin, tulad ng ginawa namin kay Sihon na hari ng Heshbon, at lubusang winasak namin ang bawat sunod na lungsod, at ang mga babae, at ang mga bata, at lahat ng hayop; at ang mga nasamsam mula sa mga lungsod ay kinuha namin para sa aming sarili. At kinuha namin sa panahon na iyon ang lupain mula sa mga kamay ng dalawang hari ng mga Amorreo, na sila ay nasa kabilang ng Jordan mula sa ilog ng Arnon at hanggang Hermon; Ang mga Phoenician ay tumatawag sa Hermon na Sanior, at ang Amorreo ay tinawag ito na Sanir; Lahat ng mga lungsod ng Mishor, at buong Gilead, at buong Bashan hanggang Elcha at Edrei, mga lungsod ng kaharian ni Og sa Bashan; Dahil maliban kay Og hari ng Bashan ay naiwan mula sa mga Rephaim; narito ang kama niya kama na bakal, narito ito sa kuta ng mga anak ng Ammon; siyam na kubit ang haba nito, at apat na kubit ang lapad nito sa kubit ng tao. At ang lupang iyon ay minana namin sa panahong iyon mula sa Aroer, na nasa tabi ng gilid ng batis ng Arnon, at ang kalahati ng

bundok ng Galaad; at ang mga lungsod nito ay ibinigay ko kay Ruben at kay Gad. At ang natitirang bahagi ng Gilead, at ang buong kaharian ng Bashan ni Og ay ibinigay ko sa kalahating lipi ni Manasseh, at ang buong nakapaligid na rehiyon ng Argob, ang buong Bashan na iyon; ito ay ibibilang na lupain ng Rephaim. At si Jair na anak ni Manasseh ay kumuha ng buong nakapaligid na rehiyon ng Argob hanggang sa mga hangganan ng mga Gargasi at ng mga Maacathite; pinangalanan niya ang mga ito ayon sa kanyang pangalan, ang Bashan, na Havvoth Jair hanggang sa araw na ito. At kay Machir ibinigay ko ang Gilead. At sa Reuben at sa Gad ibinigay ko mula sa Gilead hanggang sa ilog Arnon, gitna ng ilog ang hangganan, at hanggang sa Jabbok; ang ilog ang hangganan sa mga anak ng Ammon. At ang Arabah at ang Jordan ang hangganan ng Chinnereth, at hanggang sa dagat ng Arabah, ang dagat ng asin sa ilalim ng Ashdoth ang Pisgah sa silanganan. At iniutos ko sa inyo noong panahong iyon, sinasabi, Ang Panginoon na Diyos ninyo ay nagbigay sa inyo ng lupaing ito bilang mana; magsandata kayo at mauna sa harap ng inyong mga kapatid na mga anak ng Israel, bawat lalaking may kakayahan. Ngunit ang mga asawa ninyo at ang mga anak ninyo at ang mga hayop ninyo, alam ko na maraming hayop sa inyo, manatili sila sa mga lungsod ninyo, na ibinigay ko sa inyo, hanggang magpahinga ang Panginoon na Diyos ninyo sa mga kapatid ninyo, gaya rin naman sa inyo, at mamanahin din nila ang lupain, na ibinibigay ng Panginoon na Diyos natin sa kanila sa kabilang ibayo ng Jordan; at babalik kayo bawat isa sa kanyang mana, na ibinigay ko sa inyo. At kay Josue ay nag-utos ako sa panahong yaon, sinasabi, ang inyong mga mata ay

nakakita ng lahat kung gaano karami ang ginawa ng Panginoong Diyos natin sa dalawang haring ito; gayon gagawin ng Panginoong Diyos natin sa lahat ng kaharian kung saan ikaw ay tumatawid doon. Hindi kayo matatakot sa kanila, dahil ang Panginoon na Diyos natin ay siya mismo ang makikipaglaban para sa inyo. At nanalangin ako sa Panginoon sa panahon na iyon, sinasabi, Panginoon Diyos, ikaw ay nagsimula na ipakita sa iyong lingkod ang lakas mo, at ang kapangyarihan mo, at ang kamay na makapangyarihan, at ang bisig na mataas; sino nga ba ang Diyos sa langit o sa ibabaw ng lupa, na gagawa gaya ng ginawa mo, at ayon sa lakas mo? Pagkatapos tumawid, samakatuwid, makikita ko ang mabuting lupaing ito na nasa kabilang ng Jordan, ang mabuting bundok na ito, at ang Anti Lebanon. At ang Panginoon ay nagalit sa akin dahil sa inyo, at hindi niya ako pinakinggan; at sinabi ng Panginoon sa akin, sapat na sa iyo, huwag mo nang sabihin pa ang salitang ito. Umakyat ka sa tuktok ng inukit na bundok, at tumingin ka gamit ang iyong mga mata sa dagat at Hilaga at Timog-kanluran at Silanganan, at tingnan mo sa iyong mga mata, dahil hindi ka tatawid sa Jordan na ito. At utusan si Josue at palakasin siya at paaliwin siya, sapagkat siya ang tatawid sa harap ng bayang ito, at siya ang magpapamana sa kanila ng buong lupain na iyong nakita. At nakaupo kami sa lambak malapit sa bahay ni Peor.

4

At ngayon Israel, makinig kayo sa mga ordinansa at sa mga

hatol, na aking itinuturo sa inyo ngayong araw na gawin, upang kayo ay mabuhay, at dumami, at pagpasok ninyo ay mamanahin ninyo ang lupain, na ibinibigay sa inyo ng Panginoon na Diyos ng inyong mga ama. Hindi kayo magdadagdag sa salita na aking iniuutos sa inyo, at hindi kayo mag-aalis mula dito; ingatan ninyo ang mga utos ng Panginoon na ating Diyos, lahat na aking iniuutos sa inyo ngayong araw. Ang inyong mga mata ay nakakita ng lahat ng bagay na ginawa ng Panginoong Diyos natin kay Baal Peor, dahil ang bawat taong sumunod kay Baal Peor, winasak siya ng Panginoong Diyos ninyo mula sa inyo. Ngunit kayong lahat na nakakapit sa Panginoon ninyong Diyos ay buhay hanggang sa araw na ito. Tingnan, ipinakita ko sa inyo ang mga tuntunin at mga hatol ayon sa iniutos sa akin ng Panginoon, na gawin ng ganito sa lupain na inyong papasukan doon upang manahin ito. At iingatan ninyo at gagawin ninyo; sapagkat ito ang karunungan ninyo at ang pang-unawa sa harap ng lahat ng mga bansa, sinuman na makarinig ng lahat ng mga tuntunin na ito; at sasabihin nila, narito, isang bayang marunong at matalino ang dakilang bansang ito. Sapagkat anong bansang dakila ang may Diyos na malapit sa kanila gaya ng Panginoon na ating Diyos sa lahat ng pagkakataon na tumatawag tayo sa kaniya? At anong uri ng dakilang bansa, na sa kanya ay may mga tuntunin at matatarungang mga hatol ayon sa lahat ng batas na ito, na ako ay nagbibigay sa harap ninyo ngayong araw? Magbantay ka para sa iyong sarili, at bantayan mo ang iyong kaluluwa nang husto; huwag mong kalimutan ang lahat ng mga salita, na nakita ng iyong mga mata, at huwag silang umalis mula sa iyong puso sa lahat ng mga araw

ng iyong buhay; at ituturo mo sa iyong mga anak at sa mga apo mo, ang araw na tumayo kayo sa harap ng Panginoon na ating Diyos sa Horeb sa araw ng kapulungan; nang sabihin ng Panginoon sa akin, tipunin mo sa akin ang bayan, at pakinggan nila ang aking mga salita, upang matuto silang matakot sa akin sa lahat ng mga araw na sila ay nabubuhay sa ibabaw ng lupa, at ituturo nila sa kanilang mga anak. At kayo ay lumapit at tumayo sa tabi ng bundok; at ang bundok ay nasusunog ng apoy hanggang sa langit: kadiliman, kadiliman, bagyo. At nagsalita ang Panginoon sa inyo mula sa gitna ng apoy, tinig ng mga salita na inyong narinig; at kawangis ay hindi ninyo nakita, kundi tinig lamang. At ipinahayag niya sa inyo ang kanyang tipan na iniutos niya sa inyong gawin, ang sampung salita, at isinulat niya ang mga ito sa dalawang tapyas na bato. At sa akin inutusan ng Panginoon sa panahong iyon, na turuan kayo ng mga tuntunin at mga hatol, upang gawin ninyo ang mga iyon sa ibabaw ng lupain, kung saan kayo pumapasok doon upang manahin ito. At kayo ay mag-iingat na lubha sa inyong mga kaluluwa, sapagkat hindi kayo nakakita ng anumang wangis sa araw na nagsalita ang Panginoon sa inyo sa Horeb sa bundok mula sa gitna ng apoy. Huwag kayong gumawa ng labag sa batas at gumawa para sa inyong sarili ng inukit na wangis, anumang larawan na wangis ng lalaki o babae, wangis ng anumang hayop na nasa ibabaw ng lupa, wangis ng anumang ibong may pakpak na lumilipad sa ilalim ng langit, wangis ng anumang umuusad na gumagapang sa ibabaw ng lupa, wangis ng anumang isda, gaano man karami ang nasa mga tubig sa ilalim ng lupa. At huwag kang tumingin pataas sa langit, at makita ang araw at

ang buwan at ang mga bituin, at lahat ng mundo ng langit, at maligaw ka at sumamba sa kanila, at maglingkod sa kanila, na ipinamahagi ng Panginoon na Diyos mo ang mga iyon sa lahat ng mga bansa sa ilalim ng langit. Kayo naman kinuha ng Diyos, at inilabas niya kayo mula sa lupain ng Ehipto, mula sa hurnong bakal, mula sa Ehipto, upang maging sa kaniya bayang pag-aari, gaya sa araw na ito. At ang Panginoon na Diyos ay nagalit sa akin tungkol sa mga bagay na sinasabi ninyo, at siya ay sumumpa upang hindi ako tatawid sa Jordan na ito, at upang hindi ako papasok sa lupain, na ang Panginoon na Diyos mo ay nagbibigay sa iyo bilang pamana. Ako kasi mamamatay sa lupaing ito, at hindi ako tatawid sa Jordan na ito; kayo naman tatawid, at mamanahin ninyo ang lupaing mabuti na ito. Magbantay kayo sa inyong sarili, huwag ninyong kalimutan ang tipan ng Panginoon ng aming Diyos, na ginawa niya sa inyo, at kumilos nang labag sa kautusan, at gumawa kayo para sa inyong sarili ng inukit na larawan ng lahat ng mga bagay na ipinag-utos sa inyo ng Panginoon na inyong Diyos. Dahil ang Panginoon na Diyos mo ay apoy na tumutupok, Diyos na mapanibughuin. Kung magkakaroon ka ng mga anak na lalaki at mga apo, at kayo ay manatili ng matagal sa ibabaw ng lupain, at kayo ay gumawa ng labag sa batas, at kayo ay gagawa ng inukit na larawan ng lahat, at kayo ay gagawa ng masama sa harap ng Panginoon na Diyos ninyo upang pasungitan siya, pinatototohanan ko sa inyo ngayong araw ang langit at ang lupa, na sa pagkawasak kayo ay mawawasak mula sa lupain na inyong tinatawid ang Jordan upang magmana doon; hindi kayo mabubuhay ng mahabang mga araw sa ibabaw nito, kundi

lubos na malilipol kayo. At ikalat ng Panginoon kayo sa lahat ng mga bansa, at maiiwan kayo na kakaunti ang bilang sa lahat ng mga bansang pagdadalhan sa inyo ng Panginoon. At maglilingkod kayo doon sa ibang mga diyos na mga gawa ng mga kamay ng mga tao, mga kahoy at mga bato, na hindi makakakita, ni hindi makakarinig, ni hindi makakakain, ni hindi makakalanghap. At hahanapin ninyo doon ang Panginoon na Diyos ninyo, at masusumpungan ninyo siya kapag hahanapin ninyo siya mula sa buong puso ninyo, at mula sa buong kaluluwa ninyo sa kapighatian ninyo. At masusumpungan ka ng lahat ng mga salitang ito sa huling mga araw, at babalik ka sa Panginoon na Diyos mo, at pakikinggan mo ang tinig niya. Sapagkat mahabagin na Diyos ang Panginoon na Diyos mo; hindi ka niya pababayaan, ni hindi ka niya wawasakin; hindi niya makakalimutan ang tipan ng mga ama mo, na isinumpa sa kanila ng Panginoon. Magtanong kayo tungkol sa mga araw na dating naganap bago sa inyo mula sa araw na nilikha ng Diyos ang tao sa ibabaw ng lupa, at mula sa dulo ng langit hanggang sa dulo ng langit, kung nangyari ayon sa dakilang salitang ito, kung narinig ang ganito; kung nakarinig ang bansa ng tinig ng buhay na Diyos na nagsasalita mula sa gitna ng apoy, sa paraang narinig mo at nabuhay ka; kung sinubukan ng Diyos na pumasok upang kunin para sa kanyang sarili ang bansa mula sa gitna ng bansa sa pamamagitan ng pagsubok, at sa mga tanda, at sa mga kababalaghan, at sa digmaan, at sa makapangyarihang kamay, at sa mataas na bisig, at sa mga dakilang pangitain, ayon sa lahat ng mga bagay na ginawa ng Panginoon na ating Diyos sa Ehipto sa harap mo habang nakikita mo; upang malaman mo

na ang Panginoon na iyong Diyos na ito ay Diyos, at wala nang iba maliban sa kanya. Mula sa langit naging narinig ang kanyang tinig upang turuan ka, at sa ibabaw ng lupa ipinakita niya sa iyo ang kanyang dakilang apoy, at narinig mo ang kanyang mga salita mula sa gitna ng apoy. Dahil sa pag-ibig niya sa iyong mga ama, at pinili niya ang kanilang lahi pagkatapos nila na kayo, at inilabas ka niya mismo sa pamamagitan ng kanyang dakilang lakas mula sa Ehipto, upang lubusang lipulin ang mga bansang malalaki at mas malakas kaysa sa iyo sa harap mo, upang ipasok ka upang ibigay sa iyo ang kanilang lupain na manahin, gaya ng mayroon ka ngayon. At malalaman mo ngayong araw, at babalik ka sa iyong pag-iisip, na ang Panginoon na iyong Diyos, itong isa ay Diyos sa langit sa itaas at sa ibabaw ng lupa sa ibaba, at wala nang iba maliban sa kanya. At ingatan ninyo ang kanyang mga utos, at ang kanyang mga tuntunin, na aking iniuutos sa iyo ngayong araw, upang maging mabuti sa iyo at sa iyong mga anak na lalaki pagkatapos mo, upang kayo ay maging matagal ang buhay sa ibabaw ng lupain, na ang Panginoon na iyong Diyos ay nagbibigay sa iyo sa lahat ng mga araw. Noon ay inihiwalay ni Moises ang tatlong lungsod sa kabilang ng Jordan mula sa silanganan ng araw, para tumakas doon ang mamamatay-tao na siyang makakapatay ng kapwa nang hindi nalalaman, at ito ay hindi napopoot sa kanya bago ng kahapon at ng ikatlo, at tatakas siya sa isa sa mga lungsod na ito, at mabubuhay; ang Bezer sa ilang sa lupain ng kapatagan para kay Ruben, at ang Ramot sa Galaad para kay Gad, at ang Golan sa Basan para kay Manases. Ito ang batas na inilagay ni Moises sa harap ng mga anak ng Israel. Ito ang mga

patotoo, at ang mga tuntunin, at ang mga hatol, na lahat ay sinalita ni Moises sa mga anak ng Israel, nang lumabas sila mula sa lupain ng Ehipto, sa dako roon ng Jordan, sa lambak, malapit sa bahay ng Peor, sa lupain ni Sihon na hari ng mga Amorreo, na tumira sa Hesbon, na sinaktan ni Moises at ng mga anak ng Israel, nang lumabas sila mula sa lupain ng Ehipto. At minana nila ang lupain niya, at ang lupain ni Og na hari ng Bashan, dalawang hari ng mga Amoreo, na nasa kabilang panig ng Jordan sa silangan ng araw, mula sa Aroer, na nasa pampang ng batis ng Arnon, at sa bundok ng Sihon, na siyang Hermon, buong Araba sa kabilang panig ng Jordan sa silangan ng araw hanggang sa Ashdoth na hinukay na bato.

5

At tinawag ni Moises ang buong Israel, at sinabi sa kanila, makinig Israel sa mga palatuntunan at sa mga hatol, na lahat na ako ay nagsasalita sa mga tainga ninyo sa araw na ito, at matututunan ninyo ang mga ito, at iingatan ninyong gawin ang mga ito. Ang Panginoon na inyong Diyos ay gumawa ng tipan sa inyo sa Horeb. Hindi sa mga ama ninyo ginawa ng Panginoon ang tipang ito, kundi sa inyo; kayong lahat na narito ay nabubuhay ngayon. Mukha sa mukha, nagsalita ang Panginoon sa inyo sa bundok mula sa gitna ng apoy. At ako ay nakatayo sa pagitan ng Panginoon at ninyo sa panahong iyon upang ipahayag sa inyo ang mga salita ng Panginoon, sapagkat kayo ay natakot sa harap ng apoy, at hindi kayo umakyat sa bundok, na

nagsasabi, Ako ay ang Panginoon na Diyos mo na naglabas sa iyo mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bahay ng pagkaalipin. Hindi ka magkakaroon ng ibang mga diyos sa harap ko. Hindi ka gagawa para sa iyong sarili ng imahe, ni ng anumang wangis ng lahat na nasa langit sa itaas, at ng lahat na nasa lupa sa ibaba, at ng lahat na nasa mga tubig sa ilalim ng lupa. Hindi ka yuyukod sa kanila, ni hindi ka maglilingkod sa kanila; sapagkat ako ay Panginoon ang Diyos mo, Diyos na mapanibughuin, ibinibigay ang mga kasalanan ng mga ama sa mga anak hanggang sa ikatlo at ikaapat na salinlahi sa mga napopoot sa akin, at gumagawa ng awa hanggang sa libu-libo sa mga umiibig sa akin, at sa mga tumutupad ng mga utos ko. Hindi mo kukunin ang pangalan ng Panginoon na Diyos mo nang walang kabuluhan; sapagkat hindi talagang aariing walang sala ng Panginoon na Diyos mo ang kumukuha ng pangalan niya nang walang kabuluhan. Bantayan ang araw ng sabbath upang banal-in ito, kung paanong iniutos sa iyo ng Panginoong Diyos mo. Anim na araw ka magtratrabaho at gagawin mo ang lahat ng iyong mga gawa; pero sa ikapitong araw ay sabbath para sa Panginoong Diyos mo; hindi ka gagawa ng anumang gawa doon, ikaw at ang iyong anak na lalaki at ang iyong anak na babae, ang iyong aliping lalaki at ang iyong aliping babae, ang iyong baka at ang iyong hayop na pasan, at lahat ng iyong hayop, at ang dayuhang naninirahan sa iyo; upang makapagpahinga ang iyong aliping lalaki, at ang iyong aliping babae, at ang iyong hayop na pasan, gaya mo rin. At aalalahanin mo na ikaw ay alipin sa lupain ng Ehipto, at inilabas ka ng Panginoon mong Diyos mula doon sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay, at sa pamamagitan

ng mataas na braso; dahil dito iniutos sa iyo ng Panginoon mong Diyos na ingatan ang araw ng Sabbath at banal-in ito. Igalang mo ang iyong ama at ang iyong ina, ayon sa paraan na iniutos sa iyo ng Panginoong Diyos mo, upang maging mabuti sa iyo, at upang ikaw ay magkaroon ng mahabang buhay sa ibabaw ng lupain, na ibinibigay sa iyo ng Panginoong Diyos mo. Hindi ka papatay. Hindi ka makikiapid. Hindi ka magnakaw. Hindi ka magbibigay ng bulaang patotoo laban sa iyong kapwa. Hindi mo nanaisin ang asawa ng iyong kapwa; hindi mo nanaisin ang bahay ng iyong kapwa, ni ang kanyang bukid, ni ang kanyang alipin, ni ang kanyang aliping babae, ni ang kanyang baka, ni ang kanyang asno, ni ang kanyang lahat ng hayop, ni ang lahat ng anumang pag-aari ng iyong kapwa. Ang mga salitang ito ay sinalita ng Panginoon sa buong kapulungan ninyo sa bundok mula sa gitna ng apoy: kadiliman, kalangitngitan, bagyo, malaking tinig; at hindi na siya nagdagdag; at isinulat niya ang mga ito sa dalawang tapyas na bato, at ibinigay niya sa akin. At nangyari na nang marinig ninyo ang tinig mula sa gitna ng apoy, at ang bundok ay nasusunog ng apoy, at lumapit kayo sa akin, lahat ng mga pinuno ng inyong mga lipi, at ang kapulungan ng matatanda ninyo, at sinabi ninyo, narito, ipinakita sa amin ng Panginoon na aming Diyos ang kanyang kaluwalhatian, at ang kanyang tinig ay narinig namin mula sa gitna ng apoy; sa araw na ito nakita namin na makikipag-usap ang Diyos sa tao, at mabubuhay siya. At ngayon huwag tayong mamatay, dahil susupukin tayo ng malaking apoy na ito, kung magpatuloy pa tayong makinig sa tinig ng Panginoon na aming Diyos, at tayo ay mamamatay. Sino bang laman ang nakarinig ng tinig ng buhay

na Diyos, na nagsasalita mula sa gitna ng apoy, gaya natin, at mabubuhay? Lumapit ka, at makinig ng lahat ng anumang sasabihin ng Panginoon na ating Diyos, at ikaw ay magsasalita sa amin ng lahat ng anumang sasabihin ng Panginoon na ating Diyos sa iyo, at makikinig kami, at gagawa kami. At narinig ng Panginoon ang tinig ng inyong mga salita na nagsasalita sa akin; at sinabi ng Panginoon sa akin, narinig ko ang tinig ng mga salita ng bayang ito na lahat ng sinabi nila sa iyo; tama ang lahat na sinabi nila. Sino ang magbibigay na maging ganito ang puso nila sa loob nila, upang matakot sila sa akin at ingatan ang aking mga utos sa lahat ng mga araw, upang maging mabuti sa kanila, at sa kanilang mga anak magpakailanman? Lumakad kayo, sinabi ko sa kanila, bumalik kayo sa inyong mga bahay; pero ikaw, tumayo ka dito kasama ko, at magsasalita ako sa iyo ng mga utos at mga tuntunin at mga hatol na itututuro mo sa kanila, at gawin nila ito sa lupaing ibinibigay ko sa kanila bilang mana. At kayo ay mag-iingat na gawin kung anong paraan na iniutos sa inyo ng Panginoong inyong Diyos; hindi kayo liliko sa kanan ni sa kaliwa, ayon sa buong daang iniutos sa inyo ng Panginoong inyong Diyos na lakaran ninyo, upang magbigay siya ng kapahingahan sa inyo, at mabuti sa inyo, at kayo ay magtagal ng mga araw sa ibabaw ng lupaing inyong mamanahin.

6

At ito ang mga utos at ang mga tuntunin at ang mga hatol na iniutos ng Panginoon na aming Diyos na ituro sa inyo na gawin

ng ganito sa lupain kung saan kayo pumapasok doon upang manahin ito. Upang kayo ay matakot sa Panginoon na Diyos ninyo, ingatan ninyo ang lahat ng mga palatuntunan niya, at ang mga utos niya, na aking iniuutos sa iyo ngayon, ikaw at ang iyong mga anak, at ang mga anak ng iyong mga anak sa lahat ng mga araw ng iyong buhay, upang tumagal ang inyong mga araw. At makinig ka Israel, at ingatan mong gawin, upang mabuti sa iyo, at upang kayo ay dumami ng lubha, ayon sa nagsalita ang Panginoon na Diyos ng iyong mga ama na bigyan ka ng lupang umaagos ng gatas at pulot; at ang mga ito na mga palatuntunan at ang mga hatol, kung gaano karami ang iniutos ng Panginoon sa mga anak ng Israel sa ilang, nang lumabas sila mula sa lupain ng Ehipto. Makinig Israel, ang Panginoon na ating Diyos, ang Panginoon ay isa. At mamahalin mo ang Panginoong Diyos mo mula sa buong isip mo, at mula sa buong kaluluwa mo, at mula sa buong lakas mo. At magiging ang mga salitang ito, na aking iniuutos sa iyo ngayong araw, sa iyong puso at sa iyong kaluluwa. At itututuro mo ang mga ito sa iyong mga anak, at magsasalita ka tungkol sa kanila habang nakaupo sa bahay, at habang lumalakad sa daan, at habang nakahiga, at habang bumabangon. At itatali mo ang mga ito bilang tanda sa iyong kamay, at magiging di-natitinag sa harap ng iyong mga mata. At isusulat ninyo ang mga ito sa mga haligi ng pintuan ng mga bahay ninyo, at ng mga tarangkahan ninyo. At mangyayari kapag ipasok ka ng Panginoon mong Diyos sa lupain na isinumpa niya sa iyong mga ama, kay Abraham, at kay Isaac, at kay Jacob, na ibigay sa iyo ang malalaki at magagandang mga lungsod na hindi mo itinayo, mga bahay na puno ng lahat ng

mabubuting bagay na hindi mo pinuno, mga balon na hinukay na hindi mo hinukay, mga ubasan at mga olivahan na hindi mo itinanim, at pagkatapos kumain at mabusog, mag-ingat ka sa iyong sarili na huwag kalimutan ang Panginoon mong Diyos na naglabas sa iyo mula sa lupain ng Egipto, mula sa bahay ng pagkaalipin. Katatakutan mo ang Panginoon na Diyos mo, at sa kanya lamang paglilingkuran mo, at sa kanya kakapit ka, at sa pangalan niya manunumpa ka. Huwag kayong sumunod sa ibang mga diyos mula sa mga diyos ng mga bansang nakapalibot sa inyo, sapagkat ang Diyos ay mapanibughuin, ang Panginoon na iyong Diyos ay nasa loob mo; baka magalit nang husto ang Panginoon na iyong Diyos sa iyo, at lipulin ka niya mula sa ibabaw ng lupa. Hindi mo susubukin ang Panginoon na Diyos mo, sa paraang sinubok ninyo siya sa pagsubok. Sa pagbabantay, iingatan mo ang mga utos ng Panginoon na Diyos mo, ang mga patotoo, at ang mga palatuntunan, kung gaano karami ang iniutos niya sa iyo. At gagawin mo ang nakalulugod at ang mabuti sa harap ng Panginoon na Diyos mo, upang maging mabuti sa iyo, at pumasok ka at magmana ng lupaing mabuti, na sumumpa ang Panginoon sa mga ama ninyo, upang itaboy lahat ng mga kaaway mo sa harap ng mukha mo, ayon sa sinabi ng Panginoon. At mangyayari na kapag magtanong sa iyo ang anak mo bukas, na nagsasabi, Ano ang mga patotoo, at ang mga palatuntunan at ang mga hatol, na iniutos sa atin ng Panginoong Diyos natin? At sasabihin mo sa anak mo, mga alipin kami ni Faraon sa lupain ng Ehipto, at inilabas kami ng Panginoon mula doon sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay, at sa pamamagitan ng mataas na braso. At nagbigay ang Panginoon

ng mga tanda at mga kababalaghan na malalaki at masasama sa Ehipto kay Paraon at sa bahay niya sa harap namin, at kami ay inilabas niya mula doon upang ibigay sa amin ang lupaing ito, na isinumpa niyang ibibigay sa aming mga ama. At iniutos sa atin ng Panginoon na gawin ang lahat ng mga tuntunin na ito; katakutan ang Panginoon na ating Diyos, upang maging mabuti sa atin sa lahat ng mga araw, upang mabuhay tayo gaya ng ngayon din. At magiging awa ito sa atin, kung tayo ay mag-iingat na gawin ang lahat ng mga utos na ito sa harap ng Panginoon na Diyos natin, gaya ng iniutos niya sa atin.

7

Kung ipapasuok ka ng Panginoon mong Diyos sa lupain na iyong papasukan doon upang manahin ito, at aalisin niya ang mga malalaking bansa mula sa harapan mo, ang mga Heteo at Gergeseo at Amorreo at Cananeo at Perezeo at Heveo at Jebuseo, pitong bansa na marami at mas malakas kaysa inyo; at ibibigay sila ng Panginoon mong Diyos sa iyong mga kamay, at sasaktan mo sila; lubos na wawasakin mo sila; hindi ka gagawa ng tipan sa kanila, ni hindi kayo magpapakita ng awa sa kanila, ni hindi kayo mag-aasawa sa kanila; ang anak mong babae hindi mo ibibigay sa anak niyang lalaki, at ang anak niyang babae hindi mo kukunin para sa anak mong lalaki. Dahil ililigaw niya ang anak mong lalaki mula sa akin, at paglilingkuran niya ang ibang mga diyos; at magagalit nang husto ang Panginoon sa inyo, at wawasakin ka niya nang mabilis. Pero ganito ang gagawin ninyo

sa kanila: ang mga altar nila ay sisirain ninyo, at ang mga haligi nila ay dudurugin ninyo, at ang mga gubat nila ay puputulin ninyo, at ang mga inukit na larawan ng mga diyos nila ay susunugin ninyo sa apoy. Dahil banal na bayan ka sa Panginoon na Diyos mo; at ikaw ay pinili ng Panginoon na Diyos mo na maging sa kaniya bayang natatanging pag-aari kaysa sa lahat ng mga bansa, gaano man karami ang nasa ibabaw ng mukha ng lupa. Hindi dahil kayo ay marami kaysa sa lahat ng mga bansa, pinili ng Panginoon kayo, at pinili ng Panginoon kayo; sapagkat kayo ay kakaunti kaysa sa lahat ng mga bansa. Pero dahil sa pag-ibig ng Panginoon sa inyo, at pagtutupad ng sumpa na kanyang isinumpa sa inyong mga ama, inilabas kayo ng Panginoon sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay, at tinubos ka ng Panginoon mula sa bahay ng pagkaalipin, mula sa kamay ni Faraon na hari ng Ehipto. At makikilala mo, na ang Panginoon na Diyos mo, ito ay Diyos; Diyos na tapat, ang nag-iingat ng tipan at awa sa mga umiibig sa kanya at sa mga nag-iingat ng mga utos niya hanggang sa libu-libong salinlahi, at gumaganti sa mga napopoot nang harapan upang lipulin sila nang lubusan; at hindi nag-aantala sa mga napopoot; nang harapan magbabayad siya sa kanila. At iingatan mo ang mga utos, at ang mga tuntunin, at ang mga hatol na ito, na lahat ng iniuutos ko sa iyo ngayong araw na gawin. At mangyayari na kapag marinig ninyo ang mga tuntuning ito, at ingatan ninyo at gawin ninyo ang mga ito, iingatan ng Panginoon na inyong Diyos para sa inyo ang tipan at ang awa, na isinumpa niya sa inyong mga ama. At mamahalin ka niya, at pagpapalain ka niya, at pararamihin ka niya, at pagpapalain niya ang mga supling ng

sinapupunan mo, at ang bunga ng lupain mo, ang trigo mo, at ang alak mo, at ang langis mo, ang mga kawan ng mga baka mo, at ang mga kawan ng mga tupa mo sa ibabaw ng lupain, na sumumpa ang Panginoon sa mga ama mo na ibibigay sa iyo. Pagpapalain ka sa lahat ng mga bansa; walang magiging baog sa inyo, ni baog na babae, at sa iyong mga hayop. At aalisin ng Panginoong Diyos mo mula sa iyo ang lahat ng kahinaan, at lahat ng masasamang sakit ng Ehipto na iyong nakita at nakilala, hindi niya ilalagay sa iyo; at ilalagay niya ang mga iyon sa lahat ng napopoot sa iyo. At kakainin mo ang lahat ng samsam ng mga bansa na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos; hindi maawa ang iyong mata sa kanila, at hindi ka sasamba sa kanilang mga diyos; sapagkat bitag ito sa iyo. Kung sasabihin mo sa isip mo, na mas marami ang bansang ito kaysa sa akin, paano ko sila malilipol nang lubusan? Hindi ka matatakot sa kanila; talagang aalalahanin mo kung gaano karami ang ginawa ng Panginoon mong Diyos kay Faraon at sa lahat ng mga Ehipsiyo; ang mga dakilang pagsubok na nakita ng iyong mga mata, ang mga tanda at ang mga dakilang himala na yaon, ang makapangyarihang kamay, at ang mataas na bisig; kung paano ka inilabas ng Panginoon mong Diyos, gayon gagawin ng Panginoon ninyong Diyos sa lahat ng mga bansang iyong kinatatakutan sa harap nila. At ipapadala ng Panginoon mong Diyos ang mga putakti sa kanila, hanggang sa lubusang malipol ang mga naiwan at ang mga nagtago mula sa iyo. Hindi ka masasaktan mula sa harapan nila, sapagkat ang Panginoon mong Diyos ay nasa iyo, Diyos na dakila at makapangyarihan. At lilipulin ng Panginoon na iyong Diyos ang mga bansang ito mula

sa iyong harapan nang unti-unti; hindi mo sila mauubos nang mabilis, upang ang lupain ay hindi maging ilang, at dumami laban sa iyo ang mga mababangis na hayop. At ibibigay sila ng Panginoon na Diyos mo sa mga kamay mo, at wawasakin mo sila ng malaking pagkawasak, hanggang sa lubos mong lipulin sila. At ibibigay niya ang mga hari nila sa mga kamay ninyo, at pupuksain ninyo ang pangalan nila mula sa lugar na iyon. Walang sinuman ang tatayo laban sa harapan mo, hanggang sa lubos mong lipulin sila. Ang mga inukit na larawan ng kanilang mga Diyos ay susunugin ninyo sa apoy; hindi ka magnananasa ng pilak, ni ginto mula sa kanila ay hindi mo kukunin para sa iyong sarili, baka ka matisod dahil dito, sapagkat kasuklam-suklam ito sa Panginoon na iyong Diyos. At hindi mo ipapasok ang kasuklam-suklam sa iyong bahay, at magiging sumpa ka gaya nito; lubos mong kapopootan, at lubos mong kasusuklaman, sapagkat sumpa ito.

8

Lahat ng mga utos na iniuutos ko sa inyo ngayon, ingatan ninyong gawin, upang kayo ay mabuhay at dumami, at pumasok at magmana ng lupain na isinumpa ng Panginoon na inyong Diyos sa inyong mga ama. At aalalahanin mo ang buong daan na pinamunuan ka ng Panginoon mong Diyos sa ilang, upang ikaw ay mapakumbaba at subukin ka, at makilala ang nasa puso mo, kung tutuparin mo ang kanyang mga utos o hindi. At pinahirapan ka niya, at pinagutom ka niya, at pinakain ka niya

ng manna, na hindi nakilala ng mga ama mo, upang ipahayag sa iyo na hindi sa tinapay lamang mabubuhay ang tao, kundi sa bawat salitang lumalabas sa pamamagitan ng bibig ng Diyos mabubuhay ang tao. Ang iyong mga damit ay hindi lumuma mula sa iyo, ang iyong mga sandalyas ay hindi napudpod mula sa iyo; ang iyong mga paa ay hindi nag-alipunga, narito apatnapung taon. At malalaman mo sa iyong puso, na kung paano ang isang tao ay tuturuan ang kanyang anak na lalaki, ganoon din ang Panginoon mong Diyos ay tuturuan ka. At susundin mo ang mga utos ng Panginoon na Diyos mo na lumakad sa mga daan niya, at matakot sa kanya. Sapagkat ang Panginoon na iyong Diyos ay dadalhin ka sa isang lupain na mabuti at malawak, kung saan may mga batis ng tubig, at mga bukal ng kalaliman na umaagos sa mga kapatagan at sa mga bundok. Lupain ng trigo at sebada, mga puno ng ubas, mga puno ng igos, mga granada. Lupain ng olibo, ng langis at pulot. Lupain kung saan hindi ka kakain ng iyong tinapay na may kahirapan, at hindi ka magkakaroon ng kakulangan doon ng anuman. Lupain kung saan ang mga bato ay bakal, at mula sa mga bundok nito ay maghuhukay ka ng tanso. At kakain ka at mabubusog ka, at pagpapalain mo ang Panginoon na Diyos mo sa ibabaw ng mabuting lupang ibinigay niya sa iyo. Mag-ingat ka sa iyong sarili na huwag mong kalimutan ang Panginoon mong Diyos, sa pamamagitan ng hindi pag-iingat sa kanyang mga utos, at sa kanyang mga paghatol at sa kanyang mga kautusan, na gaano karami ang iniuutos ko sa iyo ngayon; Huwag, pagkatapos mong kumain at mabusog, at pagkatapos magtayo ng magagandang bahay at manirahan sa kanila, at pagkatapos

dumami sa iyo ang iyong mga baka at ang iyong mga tupa, dumami sa iyo ang pilak at ginto, at dumami sa iyo ang lahat ng magiging sa iyo, mapataas ka sa puso, at kalimutan mo ang Panginoon mong Diyos, na naglabas sa iyo mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bahay ng pagkaalipin; na nanguna sa iyo sa pamamagitan ng malaki at nakatatakot na ilang na iyon, kung saan may kumakagat na ahas, at alakdan, at uhaw, kung saan walang tubig; na naglabas para sa iyo mula sa matarik na bato ng bukal ng tubig; na nagpakain sa iyo ng manna sa ilang na hindi mo alam, at hindi alam ng iyong mga ama, upang pahirapan ka, at subukin ka, at gawing mabuti ka sa huli ng iyong mga araw. Huwag mong sabihin sa iyong puso, ang aking lakas, at ang kapangyarihan ng aking kamay ang gumawa para sa akin ng dakilang kapangyarihang ito. At aalalahanin mo ang Panginoon na iyong Diyos, na siya mismo ay nagbibigay sa iyo ng lakas upang gumawa ng kapangyarihan, at upang maitatag niya ang kanyang tipan na sumumpa ang Panginoon sa iyong mga ama, gaya sa araw na ito. At mangyayari kung sa pamamagitan ng pagkalimot kalimutan mo ang Panginoon na Diyos mo, at lumakad ka sa likod ng ibang mga diyos, at paglingkuran mo sila, at sambahin mo sila, pinatototohanan ko kayo ngayong araw ang langit at ang lupa, na sa pamamagitan ng pagkawasak mawawasak kayo. Tulad din ng mga natitirang bansa na marami na sinisinira ng Panginoong Diyos sa harap ninyo, ganoon din kayo mawawasak, dahil hindi kayo nakinig sa tinig ng Panginoong Diyos ninyo.

9

Makinig ka, Israel: ikaw ay tumatawid ngayong araw sa Jordan upang pumasok at magmana ng mga bansang malalaki at mas malakas pa kaysa sa inyo, mga lungsod na malalaki at nakukutaan hanggang sa langit, isang bayang malaki at marami at matataas, mga anak ni Anak, na alam mo, at ikaw ay nakarinig na, sino ang tatayo laban sa harap ng mga anak ni Anak? At malalaman mo ngayong araw, na ang Panginoon na Diyos mo na ito ay lalakad sa unahan ng iyong mukha; apoy na tumutupad ito; ito ay lubos na lilipulin sila, at ito ay ihihiwalay sila mula sa iyong mukha, at wawasakin niya sila nang mabilis, gaya ng sinabi niya sa iyo ng Panginoon. Huwag mong sabihin sa iyong puso kapag winasak ng Panginoon mong Diyos ang mga bansang ito sa harap mo, na sinasabi, Dahil sa aking katuwiran ay ipinasok ako ng Panginoon upang manahin ang mabuting lupang ito. Hindi dahil sa iyong katuwiran, ni hindi dahil sa kabanalan ng iyong puso ikaw pumapasok upang manahin ang kanilang lupain, kundi dahil sa kasamaan ng mga bansang ito ay lilipulin sila ng Panginoon mula sa iyong harapan, at upang itatag ang tipan, na sumumpa ang Panginoon sa aming mga ama kay Abraham at kay Isaac at kay Jacob. At malalaman mo ngayong araw na hindi dahil sa mga katuwiran mo ang Panginoon na Diyos mo ay nagbibigay sa iyo ng mabuting lupang ito na manahin, dahil ikaw ay taong matigas ang ulo. Alalahanin, huwag kalimutan kung gaano karami ang inyong pinagalit ang Panginoon na inyong Diyos sa ilang; mula sa araw

na kayo ay lumabas mula sa Ehipto, at kayo ay dumating sa lugar na ito, patuloy kayong sumusuway sa Panginoon. At sa Horeb kayo ay nagpagalit sa Panginoon, at ang Panginoon ay nagalit sa inyo upang lipulin kayo, nang ako ay umakyat sa bundok upang tanggapin ang mga tapyas na bato, mga tapyas ng tipan na ginawa ng Panginoon para sa inyo, at ako ay nanatili sa bundok ng apatnapu't araw at apatnapu't gabi, hindi ako kumain ng tinapay at hindi ako uminom ng tubig. At binigyan ako ng Panginoon ng dalawang tapyas na bato na nasulatan sa pamamagitan ng daliri ng Diyos, at sa kanila ay nasulat ang lahat ng mga salita na sinalita ng Panginoon sa inyo sa bundok sa araw ng kapulungan. At nangyari na pagkaraan ng apatnapung araw at pagkaraan ng apatnapung gabi, binigyan ng Panginoon ako ng dalawang tapyas na bato, mga tapyas ng tipan. At sinabi ng Panginoon sa akin, bumangon ka, bumaba ka nang mabilis mula dito, dahil gumawa ng labag sa batas ang iyong bayan, na sila na inilabas mo mula sa lupain ng Ehipto; lumabag sila nang mabilis mula sa daan na iniutos ko sa kanila, at gumawa sila para sa kanilang sarili ng larawang binubo. At sinabi ng Panginoon sa akin, Nagsalita ako sa iyo minsan at makalawa, nagsasabi, nakita ko ang bayang ito, at narito, bayan na matigas ang leeg ito. At ngayon pahintulutan mo ako na lipulin sila nang lubusan, at buburahin ko ang pangalan nila mula sa ilalim ng langit, at gagawin kita na isang bansang dakila, at malakas, at higit pa kaysa ito. At pagkatapos na bumalik, bumaba ako mula sa bundok; at ang bundok ay nasusunog ng apoy hanggang sa langit; at ang dalawang tapyas ng mga patotoo ay nasa dalawang kamay ko. At nakita ko na

kayo ay nagkasala sa harap ng Panginoon na inyong Diyos, at gumawa kayo para sa inyong mga sarili ng isang tinunaw na imahe, at lumabag kayo sa daan na iniutos ng Panginoon sa inyo na gawin; at hinawakan ko ang dalawang tapyas, itinapon ko ang mga ito mula sa aking dalawang kamay, at binasag ko ang mga ito sa harap ninyo. At nanalangin ako sa harap ng Panginoon pangalawang beses gaya ng dati, apatnapung araw at apatnapung gabi, tinapay ay hindi ako kumain at tubig ay hindi ako uminom, tungkol sa lahat ng inyong mga kasalanan na inyong ginawa, ang paggawa ng masama sa harap ng Panginoon na Diyos upang pagalitin siya. At takot na takot ako dahil sa galit at sa poot, sapagkat napagalit ang Panginoon sa inyo upang lipulin kayo nang lubusan; at dininig ng Panginoon ako kahit sa panahong ito. At sa kay Aaron siya ay nagalit upang lipulin siya nang lubusan, at nanalangin ako at tungkol kay Aaron sa panahong iyon. At ang kasalanan ninyo, na ginawa ninyo, ang guya, kinuha ko ito, at sinunog ko ito sa apoy, at dinurog ko ito, giniling nang labis hanggang naging pino, at naging parang alabok; at itinapon ko ang alabok sa batis na bumababa mula sa bundok. At sa sunog, at sa pagsubok, at sa mga libingan ng pagnanasa, pinagalit ninyo ang Panginoon. At noong isinugo kayo ng Panginoon mula sa Kades Barnea, na sinasabi, Umakyat kayo at ariin ang lupain na ibinibigay ko sa inyo, sumuway kayo sa salita ng Panginoon na inyong Diyos, at hindi kayo naniwala sa kanya, at hindi kayo nakinig sa kanyang tinig. Sumusuway kayo sa Panginoon mula nang araw na nakilala kayo niya. At nanalangin ako sa harap ng Panginoon ng apatnapung araw at apatnapung gabi, kung gaano ako nanalangin; sapagkat sinabi

ng Panginoon na lipulin kayo nang lubusan. At nanalangin ako sa Diyos, at sinabi ko, Panginoong Hari ng mga diyos, huwag mong lubusang wasakin ang bayan mo at ang bahagi mo, na iyong tinubos, na sila na iyong inilabas mula sa lupain ng Ehipto sa pamamagitan ng iyong dakilang lakas, at sa pamamagitan ng iyong makapangyarihang kamay, at sa pamamagitan ng iyong mataas na bisig. Alalahanin mo si Abraham at si Isaac at si Jacob na mga lingkod mo, na sa kanila ikaw ay sumumpa ayon sa iyong sarili; huwag kang tumingin sa katigasan ng bayang ito, at sa mga kalapastanganan, at sa mga kasalanan nila. Huwag sabihin ng mga naninirahan sa lupaing pinanggalingan mo sa amin mula roon, na nagsasabi, dahil sa hindi makaya ng Panginoon na ipasok sila sa lupaing sinabi niya sa kanila, at dahil sa pagkapoot niya sa kanila, inilabas niya sila sa ilang upang patayin sila. At ang mga ito ay iyong bayan at iyong mana, na sila ay inilabas mo mula sa lupain ng Ehipto sa pamamagitan ng iyong dakila na lakas, at sa pamamagitan ng iyong makapangyarihang kamay, at sa pamamagitan ng iyong mataas na bisig.

10

Sa panahong iyon, sinabi ng Panginoon sa akin, Umukit ka para sa iyong sarili ng dalawang tapyas na bato tulad ng mga una, at umakyat ka sa akin sa bundok, at gagawa ka para sa iyong sarili ng kahaong kahoy. At isusulat mo sa mga tapyas ang mga salita, na nasa mga unang tapyas na iyong binasag, at ilalagay mo ang

mga iyon sa kaban. At gumawa ako ng kaban mula sa kahoy na hindi nabulok, at tinabas ko ang mga tapyas na bato na gaya ng una, at umakyat ako sa bundok at ang dalawang tapyas ay nasa mga kamay ko. At sumulat sa mga tapyas ayon sa unang pagsusulat ang sampung salita, na sinalita ng Panginoon sa inyo sa bundok mula sa gitna ng apoy, at ibinigay ng Panginoon ang mga ito sa akin. At pagkatapos na bumalik, bumaba ako mula sa bundok, at inilagay ko ang mga tapyas sa loob ng kaban na ginawa ko; at nandoon sila, gaya ng iniutos sa akin ng Panginoon. At ang mga anak ng Israel umalis mula sa Beerot ng mga anak ni Jaakim Misadai. Doon namatay si Aaron, at inilibing siya doon, at naglingkod bilang pari si Eleazar na anak niya bilang kapalit niya. Mula doon sila umalis papunta sa Gadgad; at mula sa Gadgad papunta sa Etebatha, lupain ng mga umaagos na tubig. Sa panahong iyon itinukod ng Panginoon ang lipi ng Levi, upang buhatin ang kaban ng tipan ng Panginoon, tumayo sa harap ng Panginoon, maglingkod at manalangin sa pangalan niya hanggang sa araw na ito. Dahil dito, wala ang mga Levita ng bahagi at mana sa kanilang mga kapatid; ang Panginoon mismo ang kanyang mana, ayon sa sinabi niya sa kanya. At ako ay nakatayo sa bundok nang apatnapung araw at apatnapung gabi. At nakinig ang Panginoon sa akin at sa panahong ito, at hindi nais ng Panginoon na lipulin kayo nang lubusan. At sinabi ng Panginoon sa akin, Lumakad ka, umalis ka sa harap ng bayang ito, at pumasok sila at angkinin nila ang lupain, na sumumpa ako sa mga ama nila na ibibigay ko sa kanila. At ngayon, Israel, ano ang hinihingi ng Panginoon mong Diyos mula sa iyo, kundi matakot sa Panginoon mong Diyos, at

lumakad sa lahat ng kanyang mga daan, at mahalin siya, at maglingkod sa Panginoon mong Diyos mula sa buong puso mo, at mula sa buong kaluluwa mo, ingatan ang mga utos ng Panginoon mong Diyos, at ang kanyang mga palatuntunan, na lahat ay iniuutos ko sa iyo ngayon, upang mabuti sa iyo? Masdan, sa Panginoon na Diyos mo ang langit at ang langit ng langit, ang lupa at lahat ng nasa loob nito. Ngunit ang mga ama ninyo ay pinili ng Panginoon na mahalin sila, at pinili ang lahi nila pagkatapos nila, kayo, mula sa lahat ng mga bansa, hanggang sa araw na ito. At tutulin ninyo ang katigasan ng puso ninyo, at ang leeg ninyo ay hindi ninyo papatigisin. Sapagkat ang Panginoon na Diyos ninyo, ito ang Diyos ng mga diyos, at panginoon ng mga panginoon, ang Diyos na dakila, at malakas, at nakatatakot, na hindi humahanga sa mukha, ni tumanggap ng kaloob; gumagawa ng paghatol sa dayuhan at ulila at balo, at umiibig sa dayuhan upang bigyan siya ng tinapay at damit. At mamahalin ninyo ang dayuhan; mga dayuhan nga kayo sa lupain ng Ehipto. Ang Panginoon na Diyos mo ay katatakutan mo, at sa kanya paglilingkuran mo, at sa kanya kakapit ka, at sa pangalan niya manunumpa ka; Siya ang kapurihan mo, at siya ang Diyos mo, na siyang gumawa sa iyo ng mga dakilang at maluwalhating mga bagay na ito, na nakita ng mga mata mo. Sa pitumpung kaluluwa bumaba ang mga ama mo sa Ehipto; ngayon nga ginawa ka ng Panginoong Diyos mo na parang mga bituin ng langit sa dami.

11

At mamahalin mo ang Panginoon na Diyos mo, at iingatan mo ang mga ordinansa niya, at ang mga tuntunin niya, at ang mga utos niya, at ang mga hatol niya sa lahat ng mga araw. At malalaman ninyo ngayong araw, na hindi ang mga anak ninyo, silang lahat na hindi nakakaalam ni hindi nakakita ng pagtuturo ng Panginoon ng Diyos mo, at ang mga kadakilaan niya, at ang kamay na malakas, at ang bisig na mataas, at ang mga tanda niya, at ang mga kababalaghan niya, na lahat na ginawa niya sa gitna ng Ehipto kay Faraon hari ng Ehipto, at sa buong lupain niya, at lahat na ginawa niya sa kapangyarihan ng mga Ehipsiyo, at ang mga karwahe nila, at ang mga kabayo nila, at ang kapangyarihan nila, kung paano binaha ng tubig ng dagat na pula ang mukha nila habang hinahabol nila kayo mula sa likuran ninyo, at winasak sila ng Panginoon hanggang sa araw na ito ngayon, at lahat na ginawa niya sa atin sa ilang hanggang dumating kayo sa lugar na ito, at lahat na ginawa niya kina Datan at Abiram na mga anak ni Eliab na anak ni Ruben, na sila na binuksan ng lupa ang bibig niya ay nilamon sila, at ang mga bahay nila, at ang mga tolda nila, at lahat nilang pag-aari na kasama nila sa gitna ng buong Israel. Sapagkat ang mga mata ninyo ay nakakita ng lahat ng mga gawa ng Panginoon na dakila, na lahat na ginawa niya sa inyo ngayong araw. At iingatan ninyo ang lahat ng kanyang mga utos na iniuutos ko sa iyo ngayon, upang kayo ay mabuhay, at dumami, at pagpasok ay magmana kayo ng lupain, kung saan kayo tumatawid ng Jordan doon upang magmana nito. Upang kayo ay magtagal ng mga araw sa ibabaw ng lupain, na sumumpa ang Panginoon sa inyong mga ama na ibibigay sa kanila at sa kanilang binhi

kasama nila, lupain na umaagos ng gatas at pulot. Sapagkat ang lupain na iyong papasukan doon upang manahin ito, hindi tulad ng lupain ng Ehipto, mula sa kung saan kayo lumabas mula doon, kapag sila nagtatanim ng binhi, at sila nagdidilig gamit ang kanilang mga paa, na parang halamanan ng gulay. Ngunit ang lupain na iyong papasukan doon upang manahin ito, lupain na mabundok at kapatagan, mula sa ulan ng langit iinom ito ng tubig. Lupain, na binabantayan ng Panginoon mong Diyos ito palagi, ang mga mata ng Panginoon mong Diyos ay nasa ibabaw nito mula sa simula ng taon at hanggang sa katapusan ng taon. Kung at sa pamamagitan ng pakikinig kayo ay makinig sa lahat ng mga utos na ako ay nag-uutos sa iyo ngayon, na umibig sa Panginoon ang Diyos mo, at paglingkuran siya mula sa buong puso mo, at mula sa buong kaluluwa mo, at siya ay magbibigay ng ulan sa lupa mo ayon sa panahon maaga at huli, at ikaw ay magdadala ng butil mo, at ng alak mo, at ng langis mo, at siya ay magbibigay ng damo sa mga bukid mo para sa mga hayop mo; at pagkatapos kumain, at mapuno, mag-ingat ka para sa iyong sarili na huwag lumaki ang puso mo, at kayo ay lumabag, at maglingkod sa ibang mga diyos, at yumukod sa kanila, at ang Panginoon ay magagalit nang may galit sa inyo, at isasara ang langit, at walang magiging ulan, at ang lupa ay hindi magbibigay ng bunga nito, at kayo ay mamamatay nang mabilis mula sa lupa na mabuti, na ang Panginoon ay nagbigay sa inyo. At ilalagay ninyo ang mga salitang ito sa puso ninyo at sa kaluluwa ninyo, at itatali ninyo ang mga ito bilang tanda sa kamay ninyo, at magiging di-matitinag sa harap ng mga mata ninyo. At ituturo ninyo ang mga ito sa mga anak ninyo na magsalita tungkol sa

kanila habang nakaupo ka sa bahay, at habang lumalakad ka sa daan, at habang natutulog ka, at habang bumabangon ka. At isusulat ninyo ang mga ito sa mga haligi ng pintuan ng mga bahay ninyo at ng mga tarangkahan ninyo, upang kayo ay mabuhay ng matagal, at ang mga araw ng mga anak ninyo sa ibabaw ng lupain na isinumpa ng Panginoon sa mga ama ninyo na ibibigay sa kanila, gaya ng mga araw ng langit sa ibabaw ng lupa. At mangyayari na kung tunay na makinig kayo sa lahat ng mga utos na ito na iniuutos ko sa inyo ngayon na gawin, na mahalin ang Panginoon na ating Diyos, at lumakad sa lahat ng kanyang mga daan, at kumapit sa kanya, ay itataboy ng Panginoon ang lahat ng bansang ito mula sa harapan ninyo, at mamanahin ninyo ang mga bansang mas malalaki at mas malakas kaysa inyo. Lahat ng lugar kung saan tatapakan ng bakas ng paa ninyo, sa inyo magiging; mula sa ilang at Anti-Lebanon, at mula sa dakilang ilog, ilog Euphrates, at hanggang sa dagat sa kanluran ay magiging mga hangganan ninyo. Walang sinuman ang tatayo laban sa inyo; at ang takot sa inyo at ang panginginig sa inyo ay ilalagay ng Panginoon na Diyos ninyo sa ibabaw ng mukha ng buong lupa kung saan kayo tatapak dito, ayon sa paraan na nagsalita siya sa inyo. Narito, ako ay nagbibigay sa harap ninyo ngayong araw ng pagpapala at ng sumpa. Ang pagpapala, kung kayo ay makinig sa mga utos ng Panginoon na inyong Diyos, gaano man karami ang aking iniuutos sa inyo ngayong araw. At ang sumpa, kung hindi kayo makinig sa mga utos ng Panginoon na inyong Diyos, gaano man karami ang aking iniuutos sa inyo ngayong araw, at kayo ay maligaw mula sa daang aking iniutos sa inyo, na pumunta

upang maglingkod sa ibang mga diyos, na hindi ninyo kilala. At mangyayari kapag ipapasok ka ng Panginoong Diyos mo sa lupain na iyong tinatawid doon upang manahin ito, at ibibigay mo ang pagpapala sa ibabaw ng bundok Gerizim, at ang sumpa sa ibabaw ng bundok Ebal. Hindi ba ang mga ito ay nasa kabila ng Jordan, sa likuran ng daan ng kanluran ng araw sa lupain ng Canaan, na naninirahan sa kanluran na kapit sa Gilgal malapit sa mataas na oak? Kayo nga tumatawid sa Jordan, pagkapasok para manahin ang lupain, na ibinibigay sa inyo ng Panginoon na ating Diyos bilang mana sa lahat ng mga araw, at kayo ay maninirahan doon. At kayo ay mag-iingat na gawin ang lahat ng kanyang mga utos, at ang mga hatol na ito, na kung gaano karami ang ibinibigay ko sa harap ninyo ngayong araw.

12

At ito ang mga utos at ang mga hatol, na inyong iingatan na gawin sa lupain, na ibinibigay sa inyo ng Panginoon ang Diyos ng inyong mga ama bilang pamana, sa lahat ng mga araw na kayo ay nabubuhay sa ibabaw ng lupain. Sa pagkawasak, wawasakin ninyo ang lahat ng mga lugar kung saan sila sumamba doon sa kanilang mga diyos, na sila na inyong minamana, sa mga mataas na bundok, at sa mga burol, at sa ilalim ng makapal na puno. At gigibain ninyo ang kanilang mga altar, at dudurugin ninyo ang kanilang mga haligi, at puputulin ninyo ang kanilang mga gubat, at susunugin ninyo sa apoy ang mga inukit na larawan ng kanilang mga diyos, at wawasakin

ninyo ang kanilang pangalan mula sa lugar na iyon. Hindi ninyo gagawin ng ganyan sa Panginoon na Diyos ninyo. Pero sa lugar na pipiliin ng Panginoon na Diyos mo sa isa sa mga lungsod ninyo upang pangalanan ang kanyang pangalan doon at tawagin, at hahanapin ninyo at pupunta kayo doon. At dadalhin ninyo doon ang mga sinunog na handog ninyo, at ang mga sakripisyo ninyo, at ang mga unang bunga ninyo, at ang mga panalangin ninyo, at ang mga kusang handog ninyo, at ang mga kasunduan ninyo, ang mga panganay ng mga baka ninyo at ng mga tupa ninyo. At kakain kayo doon sa harap ng Panginoon na Diyos ninyo, at magagalak kayo sa lahat kung saan ilalagay ninyo ang inyong kamay, kayo at ang inyong mga tahanan, dahil pinagpala ka ng Panginoon na Diyos mo. Hindi kayo gagawa ng lahat ng mga bagay na kami ay gumagawa dito ngayon, bawat isa ang nakalulugod sa harap niya; Sapagkat hindi pa kayo dumating hanggang ngayon sa kapahingahan, at sa mana, na ang Panginoon na Diyos namin ay nagbibigay sa inyo. At tatawirin ninyo ang Jordan, at maninirahan kayo sa lupain na ipinamamana sa inyo ng Panginoon na ating Diyos, at magpapahinga siya sa inyo mula sa lahat ng inyong mga kaaway sa palibot, at maninirahan kayo nang may kaligtasan. At magiging ang lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos na tawagin ang kanyang pangalan doon, doon kayo magdadala ng lahat ng iniuutos ko sa inyo ngayon: ang inyong mga handog na susunugin, at ang inyong mga hain, at ang inyong mga ikapu, at ang mga unang bunga ng inyong mga kamay, at bawat pinili sa inyong mga kaloob, na inyong ipapangako sa Panginoon ninyong Diyos. At magagalak kayo sa harap ng Panginoon na

Diyos ninyo, kayo at ang mga anak na lalaki ninyo, at ang mga anak na babae ninyo, at ang mga alipin ninyo, at ang mga alilang babae ninyo, at ang Levita na nasa mga tarangkahan ninyo; sapagkat walang bahagi o mana siya kasama ninyo. Mag-ingat ka para sa iyong sarili, huwag mong ihandog ang iyong mga handog na susunugin nang buo sa bawat lugar na iyong makikita. Pero sa lugar na pipiliin ng Panginoong Diyos mo, sa isa sa mga lipi mo, doon kayo mag-aalay ng inyong mga handog na susunugin nang buo, at doon ka gagawa ng lahat na iniuutos ko sa iyo ngayon. Pero o sa lahat ng pagnanasa mo ay magsasaka ka, at kakain ka ng karne ayon sa pagpapala ng Panginoon na Diyos mo, na ibinigay niya sa iyo sa lahat ng lungsod; ang marumi sa iyo at ang malinis ay parehong kakain nito, gaya ng usa o ulang. Maliban lamang ang dugo ay hindi ninyo kakainin; sa lupa ibubuhos ninyo ito, tulad ng tubig. Hindi mo makakain sa mga lungsod mo ang ikasampu ng butil mo, at ng alak mo, at ng langis mo, ang mga panganay ng mga baka mo, at ng mga tupa mo, at lahat ng mga panata, gaano man karami ang inyong ipanata, at ang mga handog-pangako ninyo, at ang mga unang bunga ng iyong mga kamay. Pero kakainin mo ito sa harap ng Panginoon mong Diyos sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos para sa kanyang sarili, ikaw at ang anak mong lalaki, at ang anak mong babae, ang alipin mong lalaki, at ang alipin mong babae, at ang dayuhang nasa inyong mga lungsod; at magagalak ka sa harap ng Panginoon mong Diyos sa lahat ng paglalagyan mo ng iyong kamay. Mag-ingat ka para sa iyong sarili na huwag mong pabayaan ang Levita sa buong panahon habang ikaw ay nabubuhay sa ibabaw ng lupain. Kung

palawakin ng Panginoon ang Diyos mo ang mga hangganan mo, gaya ng sinabi niya sa iyo, at sasabihin mo, Kakain ako ng karne, kung magnasa ang kaluluwa mo upang kumain ng karne, sa lahat ng nasa ng kaluluwa mo kakain ka ng karne. Kung malayo sa iyo ang lugar na pipiliin ng Panginoong Diyos mo na tawagin doon ang kanyang pangalan, at maghahain ka mula sa iyong mga baka at mula sa iyong mga tupa na ibibigay sa iyo ng Diyos, sa paraang inutusan ko sa iyo, at kakain ka sa iyong mga lungsod ayon sa pagnanasa ng iyong kaluluwa. Kung paano kinakain ang usa at ang gansa, ganoon mo kakainin ito; ang marumi sa gitna mo at ang malinis ay parehong kakain nito. Mag-ingat nang husto na huwag kumain ng dugo, sapagkat ang dugo nito ay kaluluwa; hindi kakainin ang kaluluwa kasama ng mga karne. Hindi ninyo ito kakainin; sa lupa ninyo ito ibubuhos na parang tubig. Huwag mo itong kakainin, upang maging mabuti sa iyo at sa iyong mga anak pagkatapos mo, kung gagawin mo ang mabuti at ang nakalulugod sa harap ng Panginoon mong Diyos. Maliban sa mga banal na bagay mo kung maging sa iyo, at ang iyong mga panalangin, pagkakuha mo, darating ka sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos na tawagin ang kanyang pangalan doon. At gagawin mo ang iyong mga handog na susunugin, ang mga karne iaalay mo sa ibabaw ng altar ng Panginoon na iyong Diyos; at ang dugo ng iyong mga handog ibubuhos mo sa pundasyon ng altar ng Panginoon na iyong Diyos, at ang mga karne kakanin mo. Magbantay ka at makinig at gagawin mo ang lahat ng mga salitang iniuutos ko sa iyo, upang maging mabuti sa iyo at sa mga anak mo magpakailanman, kung gagawin mo ang

nakalulugod at ang mabuti sa harap ng Panginoon na Diyos mo. Kung pero lilipulin ng Panginoong Diyos mo ang mga bansa na kung saan pumapasok ka roon upang magmana ng lupa nila mula sa harap mo, at mamanahin mo ito, at maninirahan ka sa lupa nila, mag-ingat ka para sa iyong sarili na huwag kang humanap na sumunod sa kanila pagkatapos malipol sila mula sa harap mo, na nagsasabi, paano ginagawa ng mga bansang ito sa mga diyos nila? Gagawin ko rin. Hindi mo gagawin nang ganyan sa Diyos mo, sapagkat ang mga kasuklam-suklam ng Panginoon na kinamuhian niya, ginawa nila sa mga diyos nila, dahil ang kanilang mga anak na lalaki at ang kanilang mga anak na babae ay sinusunog nila sa apoy para sa kanilang mga diyos.

13

Lahat ng salita na iniuutos ko sa inyo ngayon, ito ay ingatan ninyong gawin; hindi kayo magdadagdag dito, ni mag-aalis man mula dito. Kung pero bumangon sa gitna ninyo ang propeta o ang nananaginip ng panaginip, at bigyan niya kayo ng tanda o kababalaghan, at dumating ang tanda o ang kababalaghan na sinabi niya sa inyo, na nagsasabi, tayo ay pumunta at maglingkod sa ibang mga diyos na hindi ninyo kilala, hindi kayo makikinig sa mga salita ng propetang iyon o ng nananaginip ng panaginip na iyon; dahil sinusubok ng Panginoon na Diyos ninyo kayo, upang malaman kung iniibig ninyo ang Diyos ninyo mula sa buong puso ninyo, at mula sa buong kaluluwa ninyo. Sumunod kayo sa Panginoon na Diyos ninyo, at siya ay

katatakutan ninyo, at sa tinig niya ay pakikinggan ninyo, at sa kanya ay idiidikit kayo. At ang propetang iyon o ang nananaginip ng panaginip na iyon, mamamatay; nagsalita nga upang iligaw ka mula sa Panginoon na Diyos mo na naglabas sa iyo mula sa lupain ng Ehipto, na tumubos sa iyo mula sa pagkaalipin, upang itaboy ka mula sa daang iniutos sa iyo ng Panginoon na Diyos mo na lakaran; at aalisin mo ang masama mula sa inyo. Kung pero hikayatin ka ng kapatid mo mula sa ama mo o mula sa ina mo, o ng anak mong lalaki, o ng anak na babae, o ng asawa mong nasa dibdib mo, o ng kaibigang katumbas ng kaluluwa mo nang lihim, na nagsasabi, Tayo ay pumunta at maglingkod sa ibang mga diyos, na hindi mo nakilala ikaw at ang mga ama mo, mula sa mga diyos ng mga bansang nasa palibot ninyo, ng mga lumalapit sa iyo o ng mga malayo mula sa iyo, mula sa dulo ng lupa hanggang sa dulo ng lupa, hindi ka papayag sa kanya, at hindi ka makikinig sa kanya, at hindi maawa ang mata mo sa kanya, hindi ka mahahabag sa kanya, ni hindi mo itatalikod siya; magsasabi ka talaga tungkol sa kanya, at ang mga kamay mo ay magiging sa kanya sa una upang patayin siya, at ang mga kamay ng lahat ng bayan sa huli. At babatuhin nila siya ng mga bato, at mamamatay siya, dahil sinikap niya na ihiwalay ka mula sa Panginoon na iyong Diyos na naglabas sa iyo mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bahay ng pagkaalipin. At ang buong Israel na nakarinig ay matatakot, at hindi na magdadagdag na gumawa pa ayon sa masamang salitang ito sa inyo. Kung nga marinig mo sa isa sa iyong mga lungsod, na ibinibigay sa iyo ng Panginoong iyong Diyos upang manirahan ka roon, na sinasabi, lumabas ang mga lalaking

walang batas mula sa inyo, at pinaghiwalay nila ang lahat ng naninirahan sa kanilang lupain, na sinasabi, tayo ay pumunta at maglingkod sa ibang mga diyos, na hindi ninyo nakilala, at susuriin mo at magtatanong ka, at iimbestigahan mo nang lubha, at narito totoo at malinaw ang salita, nangyari ang kasuklam-suklam na ito sa inyo; papatayin mo ang lahat ng naninirahan sa lupang iyon sa pamamagitan ng espada, lubos na wawasakin ninyo ito sa sumpa, at lahat ng nasa loob nito. At lahat ng mga nasamsam nito titipunin mo sa mga daanan nito, at susunugin mo ang lungsod sa apoy, at lahat ng mga nasamsam nito kasama ng buong bayan sa harap ng Panginoon na Diyos mo; at magiging walang naninirahan ito magpakailanman, hindi na ito muling itatayo. At walang anuman mula sa nakalaan na bagay ay makakdikit sa iyong kamay, upang ang Panginoon ay tumalikod mula sa galit ng kanyang poot, at bigyan ka niya ng awa, at kaawaan ka niya, at paramihin ka niya, ayon sa paraan na sumumpa siya sa iyong mga ama, kung pakinggan mo ang tinig ng Panginoon mong Diyos, ingatan ang kanyang mga utos, kung gaano karami ang iniuutos ko sa iyo ngayon, gawin ang mabuti at ang nakalulugod sa harap ng Panginoon mong Diyos.

14

Mga anak kayo ng Panginoon na Diyos ninyo; hindi kayo maglalagay ng kalbo sa pagitan ng inyong mga mata dahil sa patay. Dahil banal na bayan ka para sa Panginoon na Diyos mo,

at ikaw ay pinili ng Panginoon na Diyos mo upang maging bayang tanging pag-aari niya mula sa lahat ng mga bansang nasa ibabaw ng lupa. Hindi kayo kakain ng anumang kasuklam-suklam na bagay. Ito ang mga hayop na inyong kakainin: guya mula sa mga baka, at tupa mula sa mga tupa, at kambing mula sa mga kambing; usa, at gasela, at puting puwit na antilope, oriks, at dyirap. Lahat ng hayop na may hating kuko, at may mga kuko na humiwalay ng dalawang kuko, at naglalabas ng ngangata sa mga hayop, ang mga ito ay kakainin ninyo. At ang mga ito ay hindi ninyo kakainin mula sa mga nag-aahon ng ngangata, at mula sa mga naghahati ng mga kuko, at may mga hating kuko: ang kamelyo, at ang kuneho, at ang rock badger; sapagkat nag-aahon sila ng ngangata, at ang kuko ay hindi nila hinahati, marumi ang mga ito para sa inyo. At ang baboy, dahil hinihati nito ang kuko, at may mga kuko ng kuko, at ito ay hindi ngungungunya ng ngunguyangguya, marumi ito para sa inyo; mula sa kanilang mga karne hindi kayo kakain, sa kanilang mga bangkay hindi kayo hihipo. At ang mga ito ay kakainin ninyo mula sa lahat ng nasa tubig, lahat ng may mga palikpik at mga kaliskis sa kanila, kakainin ninyo. At lahat ng walang palikpik at kaliskis sa kanila, hindi ninyo kakainin; marumi sa inyo ito. Kakainin ninyo ang lahat ng malinis na ibon. At ang mga ito ay hindi ninyo kakainin mula sa kanila: ang agila, at ang buitre, at ang agila ng dagat, at ang buitre, at ang layang, at ang mga katulad nito, at ang ostrits, at ang kuwago, at ang gaviota, at ang tagak, at ang sisne, at ang ibis, at ang kormorant, at ang lawin, at ang mga katulad nito, at ang abubilla, at ang uwak ng gabi, at ang pelikano, at ang plover, at ang mga katulad nito, at ang

gallinule na kulay ube, at ang paniki. Lahat ng gumagapang na nilalang ng mga ibon ay marumi para sa inyo; hindi kayo kakain mula sa kanila. Lahat ng malinis na ibon ay kakainin ninyo. Lahat ng bangkay ay hindi ninyo kakainin; sa dayuhan na nasa mga lungsod mo ibibigay at kakain niya, o ipagbibili mo sa dayuhang tao, sapagkat banal na bayan ka sa Panginoon na Diyos mo. Hindi mo lulutuin ang tupa sa gatas ng ina nito. Magbibigay ka ng ikapu ng lahat ng bunga ng binhi mo, ang bunga ng bukid mo, taon-taon. At kakainin mo ito sa lugar na kung saan pipiliin ng Panginoon mong Diyos na tawagin ang kanyang pangalan doon; dadalhin mo ang ikapu ng iyong trigo, at ng iyong alak, at ng iyong langis, ang mga panganay ng iyong baka, at ng iyong tupa, upang matuto kang matakot sa Panginoon mong Diyos sa lahat ng mga araw. Kung malayo ang daan mula sa iyo, at hindi mo makakaya magdala ng mga iyon, dahil malayo sa iyo ang lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos na tawagin ang kanyang pangalan doon, dahil pagpapalain ka ng Panginoon mong Diyos, at ipagbibili mo ang mga iyon para sa pilak, at kukunin mo ang pilak sa iyong mga kamay, at pupunta ka sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos. At magbibigay ka ng pilak para sa lahat ng nais ng kaluluwa mo, sa mga baka o sa mga tupa, o sa alak o sa matapang na inumin, o sa matapang na inumin, o sa lahat ng nais ng kaluluwa mo, at kakain ka roon sa harap ng Panginoon na Diyos mo, at magagalak ka ikaw at ang sambahayan mo, at ang Levita na nasa mga lungsod mo, sapagkat wala siyang bahagi ni mana kasama mo. Pagkatapos ng tatlong taon, ilalabas mo ang lahat ng ikasampung bahagi ng iyong ani; sa taong iyon,

ilalagay mo ito sa iyong mga lungsod. At darating ang Levita, dahil wala siyang bahagi ni mana kasama mo, at ang dayuhan at ang ulila at ang biyuda na nasa iyong mga lungsod, at kakain sila at mabubusog sila, upang pagpalain ka ng Panginoon na iyong Diyos sa lahat ng mga gawang iyong gagawin.

15

Sa bawat pitong taon, gagawa ka ng pagpapalaya. At ganito ang utos ng pagpapalaya: palalayain mo ang bawat sariling utang, na dapat sa iyo ng kapwa, at ang kapatid mo ay hindi mo sinisingilin; sapagkat tinawag na pagpapalaya para sa Panginoon na Diyos mo. Ang dayuhan ay sinisingil mo ng gaano karami kung ano ang sa iyo mula sa kaniya, pero sa iyong kapatid ay gagawa ka ng pagpapalaya ng iyong utang. Dahil hindi magiging kulang sa iyo, dahil pagpapalain ka nang husto ng Panginoon na Diyos mo sa lupain, na ibinibigay sa iyo ng Panginoon na Diyos mo bilang mana upang manahin mo ito. Kung sa pamamagitan ng pakikinig makinig kayo sa tinig ng Panginoon ninyong Diyos upang ingatan at gawin ang lahat ng mga utos na ito, na aking iniuutos sa iyo ngayon, dahil ang Panginoon mong Diyos ay pinagpala ka sa paraang nagsalita siya sa iyo; at magpapahiram ka sa maraming bansa, pero ikaw ay hindi hihiram; at mamumuno ka sa maraming bansa, pero sa iyo ay hindi sila mamumuno. Kung magkaroon sa iyo ng nangangailangan mula sa mga kapatid mo sa isa sa mga lungsod mo sa lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos,

hindi mo papagmatitigas ang puso mo, ni hindi mo isasara ang kamay mo mula sa kapatid mong nangangailangan. Talagang bubuksan mo ang iyong mga kamay sa kanya, at talagang papautangin mo siya ng gaano siya nangangailangan, ayon sa kung paano siya nangangailangan. Mag-ingat ka para sa iyong sarili na huwag magkaroon ng nakatagong salita sa iyong puso na kasamaan, na nagsasabi, Lumalapit na ang ikapitong taon, taon ng pagpapalaya, at magiging masama ang iyong mata sa iyong kapatid na nangangailangan, at hindi mo siya bibigyan, at siya ay sisigaw laban sa iyo sa Panginoon, at magiging malaking kasalanan sa iyo. Magbibigay ka sa kanya, at magpapautang ka sa kanya kung gaano siya nangangailangan, ayon sa siya ay nangangailangan; at hindi ka malulungkot sa puso mo habang nagbibigay ka sa kanya, dahil sa salitang ito ay pagpapalain ka ng Panginoon na Diyos mo sa lahat ng mga gawa at sa lahat kung saan mo ilalagay ang kamay mo. Hindi dahil hindi mawawala ang nangangailangan mula sa lupain mo; dahil dito ako sa iyo nag-uutos na gawin ang salitang ito, nagsasabi, pagbubukas bubuksan mo ang mga kamay mo sa kapatid mo na mahirap at sa nangangailangan na nasa lupain mo. Kung nga maibenta sa iyo ang kapatid mong Hebreo o Hebrea, maglilingkod siya sa iyo ng anim na taon, at sa ikapito ay palalayasin mo siyang malaya mula sa iyo. Kapag naman ipapadala mo siyang malaya mula sa iyo, hindi mo siya ipapadala nang walang dala. Probisyon, bibigyan mo siya mula sa iyong mga tupa, at mula sa iyong butil, at mula sa iyong alak; kung paano ka pinagpala ng Panginoon mong Diyos, bibigyan mo siya. At aalalahanin mo na ikaw ay alipin sa lupain ng

Ehipto, at tinubos ka ng Panginoon na Diyos mo mula doon; dahil dito ako ay nag-uutos sa iyo na gawin ang salitang ito. Pero kung sabihin niya sa iyo, Hindi ako aalis mula sa iyo, dahil minahal ka niya at ang iyong bahay, dahil mabuti sa kanya ang maging kasama mo. At kukunin mo ang panusok, at tutusukin mo ang tainga niya sa pinto, at magiging alipin mo siya magpakailanman; at sa aliping babae mo ay gayon din ang gagawin mo. Hindi magiging mabigat sa iyo kapag pinapalaya mo sila mula sa iyo, dahil naglingkod siya sa iyo ng anim na taon na katumbas ng taunang sahod ng isang upahang manggagawa; at pagpapalain ka ng Panginoong Diyos mo sa lahat ng iyong gagawin. Lahat ng panganay na ipinanganak sa iyong mga baka at sa iyong mga tupa, ang mga lalaki ay ilalaan mo sa Panginoon na iyong Diyos; hindi mo paggagawahin ang iyong panganay na guya, at hindi mo gugupitan ang panganay ng iyong mga tupa. Sa harap ng Panginoon kakainin mo ito taun-taon sa lugar na pipiliin ng Panginoon na Diyos mo, ikaw at ang iyong sambahayan. Pero kung may depekto ito, pilay o bulag, depektong masama, hindi mo ito ihahain sa Panginoon na Diyos mo. Sa mga lungsod mo kakainin mo ito; ang marumi sa iyo at ang malinis ay gayundin kakain na parang usa o ulang. Maliban ang dugo ay hindi ninyo kakainin; sa lupa ibubuhos ninyo ito na parang tubig.

16

Bantayan ang buwan ng mga bago, at gagawin mo ang paskuwa

para sa Panginoon na Diyos mo, sapagkat sa buwan ng mga bago lumabas ka mula sa Ehipto sa gabi. At maghahain ka ng paskuwa sa Panginoon na Diyos mo ng mga tupa at mga baka sa lugar na pipiliin ng Panginoon na Diyos mo para tawagin ang kanyang pangalan doon. Hindi kayo kakain nito ng may lebadura; pitong araw kayo kakain nito ng walang lebadura, tinapay ng paghihirap, dahil sa pagmamadali kayo lumabas mula sa Ehipto, upang inyong alalahanin ang araw ng inyong paglabas mula sa lupain ng Ehipto sa lahat ng mga araw ng inyong buhay. Hindi makikita sa iyo ang lebadura sa lahat ng iyong mga hangganan sa loob ng pitong araw, at hindi matutulog ang mula sa mga karne na iyong isakripisyo sa gabi sa unang araw hanggang sa umaga. Hindi ka makakahanda ng handog ng paskuwa sa kahit alin sa mga lungsod mo na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos, kundi sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos na tatawagin ang kanyang pangalan doon, ihahain mo ang paskuwa sa gabi patungo sa paglubog ng araw, sa panahon na lumabas ka mula sa Ehipto. At magpapakulo ka at magpapainit ka at kakain ka sa lugar na pipiliin ng Panginoon na Diyos mo, at babalik ka sa umaga at pupunta ka sa mga bahay mo. Anim na araw kakain ka ng tinapay na walang lebadura, at sa ikapitong araw ay isang malubhang pagtitipon na pista para sa Panginoon na Diyos mo; hindi ka gagawa sa araw na iyon ng anumang trabaho, maliban sa kung ano ang gagawin para sa kaluluwa. Pitong linggo ang bibilangin mo para sa iyong sarili; kapag nagsimula ka ng karit sa ani, magsisimula kang magbilang ng pitong linggo. At gagawin mo ang pista ng mga linggo para sa Panginoon na Diyos

mo, ayon sa kung gaano kalakas ang kamay mo, kung gaano karami ang maaaring ibigay ng Panginoon na Diyos mo. At magsasaya ka sa harapan ng Panginoon na iyong Diyos, ikaw at ang anak mong lalaki, at ang anak mong babae, ang aliping lalaki mo, at ang aliping babae mo, at ang Levita, at ang dayuhang sumapi, at ang ulila, at ang balong nasa inyo, sa lugar na pipiliin ng Panginoon na iyong Diyos upang tawagin ang kanyang pangalan doon. At aalalahanin mo na naging alipin ka sa lupain ng Ehipto, at iingatan mo at gagawin mo ang mga utos na ito. Pista ng mga Tolda gagawin mo para sa iyong sarili ng pitong araw sa pagtitipon mo mula sa iyong giikan at mula sa iyong pisaan ng ubas. At magagalak ka sa iyong pista, ikaw at ang iyong anak na lalaki, at ang iyong anak na babae, ang iyong aliping lalaki, at ang iyong aliping babae, at ang Levita, at ang dayuhang sumama, at ang ulila, at ang balong nasa iyong mga lungsod. Pitong araw ka magdiriwang ng pista sa Panginoon na Diyos mo sa lugar na pipiliin ng Panginoon na Diyos mo para sa kaniya; kung pagpapalain ka ng Panginoon na Diyos mo sa lahat ng iyong ani at sa lahat ng gawa ng iyong mga kamay, at ikaw ay magiging nagagalak. Tatlong beses sa taon makikita ang lahat ng iyong lalaki sa harap ng Panginoon mong Diyos sa lugar na pipiliin ng Panginoon; sa pista ng mga tinapay na walang lebadura, at sa pista ng mga linggo, at sa pista ng mga tabernakulo; hindi ka makikita sa harap ng Panginoon mong Diyos nang walang dala. Bawat isa ayon sa kapangyarihan ng inyong mga kamay, ayon sa pagpapala ng Panginoon na inyong Diyos na ibinigay niya sa inyo. Mga hukom at mga eskriba gagawin mo para sa iyong sarili sa iyong mga lungsod, na

ibinibigay sa iyo ng Panginoon na iyong Diyos ayon sa mga lipi; at hahatulan nila ang bayan ng matuwid na hatol. Hindi nila iiwanan ang hatol, ni hindi rin nila kukunin ang regalo; sapagkat ang mga regalo ay bumubulag sa mga mata ng mga pantas, at inaalis ang mga salita ng mga matuwid. Matuwid na habulin mo ang matuwid, upang kayo ay mabuhay, at pagkapasok ay mamanahin ninyo ang lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoon na Diyos mo. Hindi ka magtatanim ng halamanan para sa iyong sarili; anumang puno sa tabi ng altar ng iyong Diyos ay hindi mo gagawin para sa iyong sarili. Hindi ka magtayo para sa iyong sarili ng haligi, na kinamuhian ng Panginoon na iyong Diyos.

17

Hindi ka mag-aalay sa Panginoon mong Diyos ng guya o tupa na may kapintasan, anumang bagay na masama; sapagkat kasuklam-suklam ito sa Panginoon mong Diyos. Kung makita sa isa sa mga lungsod mo, na ibinibigay sa iyo ng Panginoong Diyos mo, ang lalaki o babae na gagawa ng masama sa harap ng Panginoong Diyos mo para lumabag sa tipan niya, at pagdating maglingkod sa ibang mga diyos at sambahin sila—ang araw, o ang buwan, o alinman sa mga bagay mula sa mundo ng langit na hindi niya iniutos sa iyo—at maiulat sa iyo at magsiyasat ka nang husto, at narito, tunay na nangyari ang salita, nangyari ang kasuklam-suklam na ito sa Israel, at ilalabas mo ang taong iyon o ang babaeng iyon, at babatuhin ninyo sila ng mga bato, at sila

ay mamamatay. Sa dalawang saksi o sa tatlong saksi siya ay papatayin; ang dapat mamatay ay hindi papatayin sa pamamagitan ng isang saksi lamang. At ang kamay ng mga saksi ay magiging una sa kaniya upang patayin siya, at ang kamay ng bayan ay sa huli; at aalisin mo ang masama mula sa inyong sarili. Kung mahihirapan ka sa salita tungkol sa paghatol sa pagitan ng dugo at dugo, at sa pagitan ng paghatol at paghatol, at sa pagitan ng sakit at sakit, at sa pagitan ng alitan at alitan, mga salita ng paghatol sa inyong mga lungsod, at bumangon ka at aakyat ka sa lugar na pipiliin ng Panginoong Diyos mo doon, at pupunta ka sa mga paring Levita, at sa hukom na magiging sa mga araw na yaon, at pagkatapos magtanong ay ipahahayag nila sa iyo ang paghatol. At gagawin mo ayon sa bagay na iaanunsyo nila sa iyo mula sa lugar na pipiliin ng Panginoon na Diyos mo, at iingatan mong gawin ang lahat ng mga bagay na ipinag-uutos sa iyo. Ayon sa batas at ayon sa hatol na sasabihin nila sa iyo, gagawin mo; hindi ka liliko mula sa salita na ihahayag nila sa iyo pakanan ni pakaliwa. At ang tao na kung gumawa sa pagmamataas, upang hindi sumunod sa pari na nakatayo upang maglingkod sa pangalan ng Panginoon na Diyos mo, o sa hukom na magiging sa mga araw na yaon, at mamamatay ang taong yaon, at aalisin mo ang masama mula sa Israel. At ang lahat ng mga tao pagkarinig ay matatakot, at hindi na magwawalang-galang. Kung pumasok ka sa lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos, at manahin mo ito, at manirahan ka dito, at sabihin mo, maglalagay ako sa aking sarili ng pinuno, gaya ng mga natitirang bansa na nasa palibot ko; talagang maglalagay ka sa iyong sarili ng pinuno, kung sino ang pipiliin

ng Panginoon na Diyos; mula sa iyong mga kapatid maglalagay ka sa iyong sarili ng pinuno; hindi ka makakaglagay sa iyong sarili ng taong dayuhan, dahil hindi siya kapatid mo. Dahil hindi siya magpaparami para sa kanyang sarili ng kabayo, ni hindi niya ibabalik ang mga tao sa Ehipto, upang hindi siya magparami para sa kanyang sarili ng kabayo; ngunit ang Panginoon ay nagsabi, hindi na kayo muling babalik sa daang ito. At hindi niya pararamihin para sa kanyang sarili ang mga asawa, upang hindi lumihis ang kanyang puso; at pilak at ginto hindi niya pararamihin para sa kanyang sarili nang labis. At kapag siya ay umupo sa kanyang paghahari, at isusulat niya para sa kanyang sarili ang ikalawang batas na ito sa isang aklat mula sa mga paring Levita, at ito ay magiging kasama niya, at babasahin niya ito sa lahat ng mga araw ng kanyang buhay, upang matuto siyang matakot sa Panginoon na iyong Diyos, at ingatan ang lahat ng mga utos na ito, at gawin ang mga palatuntunan na ito; upang ang kanyang puso ay hindi magmataas mula sa kanyang mga kapatid, upang hindi siya lumihis mula sa mga utos pakanan o pakaliwa, upang siya ay magtagal sa kanyang paghahari, siya at ang kanyang mga anak sa gitna ng mga anak ng Israel.

18

Hindi magkakaroon ang mga paring Levita, ang buong tribo ni Levi, ng bahagi o mana kasama ng Israel; ang mga handog sa Panginoon ang mana nila, kakanin nila iyon. Mana pero hindi

magiging sa kanila sa gitna ng kanilang mga kapatid; ang Panginoon mismo ang kanyang mana, ayon sa sinabi niya sa kanya. At ito ang hatol para sa mga pari ang mula sa bayan mula sa mga naghahain ng mga handog, kung guya man o kung tupa man; at ibibigay mo ang braso sa pari, at ang mga pisngi, at ang tiyan, at ang mga unang bunga ng butil mo, at ng alak mo, at ng langis mo; at ang unang bunga ng mga gupit ng balahibo ng mga tupa mo ibibigay mo sa kanya. Dahil siya ay pinili ng Panginoon mula sa lahat ng iyong mga lipi, upang tumayo sa harap ng Panginoon na Diyos, maglingkod at magpala sa pangalan niya, siya at ang kanyang mga anak sa gitna ng mga anak ng Israel. Kung ang Levita ay dumating mula sa isa sa mga lungsod mula sa lahat ng mga anak ng Israel, kung saan siya tumitirang dayuhan, ayon sa nais ng kaluluwa niya, sa lugar na pipiliin niya, maglilingkod siya sa pangalan ng Panginoon ng Diyos niya, gaya ng lahat ng kanyang mga kapatid na mga Levita na nakatayo roon sa harap ng Panginoon ng Diyos mo. Kakainin niya ang bahaging nahatihati na, maliban sa pagbebenta ng kaugnay ng pamilya. Kung pumasok ka sa lupaing ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos, hindi ka matututo gumawa ayon sa mga kasuklam-suklam ng mga bansang yaon. Hindi masusumpungan sa iyo ang nagpapalisay sa pamamagitan ng apoy sa kanyang anak na lalaki at sa kanyang anak na babae sa apoy, nanghuhula ng hula, tumatanggap ng mga palatandaan, at kumukunha ng mga tanda, umaawit ng enkantasyon sa pamamagitan ng mga gamot, ventriloquist, at tagapagsuri ng mga kababalaghan, na tinatanong ang mga patay. Sapagkat kasuklam-suklam sa Panginoon na Diyos mo ang lahat na

gumagawa ng mga bagay na ito; sapagkat dahil sa mga kasuklam-suklam na ito, lilipulin ng Panginoon sila mula sa harapan mo. Magiging perpekto ka sa harap ng Panginoon mong Diyos. Sapagkat ang mga bansang ito, na iyong pag-aari-ariin, sila ay makikinig sa mga pamahiin at mga hula; ngunit sa iyo hindi ganito ibinigay ng Panginoon na iyong Diyos. Propeta mula sa iyong mga kapatid, gaya ko, itataas para sa iyo ng Panginoong iyong Diyos; sa kanya kayo makikinig; Ayon sa lahat ng hiningi mo mula sa Panginoong iyong Diyos sa Horeb sa araw ng kapulungan, na nagsasabi, hindi na namin maririnig ang tinig ng Panginoong iyong Diyos, at ang dakilang apoy na ito ay hindi na namin makikita pa, upang hindi kami mamatay. At sinabi ng Panginoon sa akin, tama ang lahat ng sinabi nila sa iyo. Propeta ibabangon ko sa kanila mula sa kanilang mga kapatid, tulad mo; at ibibigay ko ang mga salita sa kanyang bibig, at magsasalita siya sa kanila ayon sa anumang iuutos ko sa kanya. At ang taong hindi makinig sa lahat ng sasabihin ng propetang iyon sa pangalan ko, ako ang paghihigantihan sa kanya. Maliban ang propeta na gumawa ng kalapastanganan na magsalita sa pangalan ko ng salitang hindi ko iniutos na sabihin, at kung sino ang magsalita sa pangalan ng ibang mga diyos, mamamatay ang propetang iyon. Pero kung sasabihin mo sa puso mo, paano namin malalaman ang salita na hindi sinabi ng Panginoon? Ang lahat ng sasabihin ng propetang iyon sa pangalan ng Panginoon, at hindi mangyari, at hindi matupad, ang salitang ito na hindi sinabi ng Panginoon, sa kalapastanganan nagsalita ang propetang iyon; huwag kayong matakot sa kanya.

19

Kung wasakin ng Panginoon mong Diyos ang mga bansang ibinibigay ng Diyos sa iyo ang lupain, at manahin ninyo sila, at manirahan kayo sa kanilang mga lungsod, at sa kanilang mga bahay, tatlong lungsod ang ihihiwalay mo para sa iyong sarili sa gitna ng iyong lupain, na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos. Pag-isipan mo ang daan, at hahatiin mo sa tatlong bahagi ang mga hangganan ng iyong lupain, na ibinahagi sa iyo ng Panginoong iyong Diyos, at magiging kanlungan ito para sa bawat mamamatay-tao. Ito at magiging ang utos ng mamamatay-tao, sino ay tatakbo doon, at mabubuhay, sino ay sasaktan ang kapitbahay niya nang hindi nakakaalam, at ito ay hindi niya kinasusuklaman siya bago ang kahapon at ikatlo. At sinuman na kung pumasok kasama ng kanyang kapwa sa kagubatan upang mangolekta ng mga kahoy, at matamaan ang kanyang kamay ng palakol habang pumutol ng kahoy, at mahulog ang bakal mula sa kahoy at tumama sa kanyang kapwa, at mamatay, ang taong ito ay tatakas sa isa sa mga lungsod na ito, at mabubuhay. Upang hindi habulin ng malapit na kamag-anak ng dugo ang pumatay, dahil nainitan ang puso niya, at abutin siya, kung mas mahaba ang daan, at saktan ang kaluluwa niya; at sa kanya ito ay walang hatol ng kamatayan, dahil hindi niya siya kinamumuhian bago ang kahapon, ni bago ang ikatlo. Dahil dito ako sa iyo nag-uutos ng salitang ito, sinasabi ko, tatlong lungsod ang ihihiwalay mo para sa iyong sarili. Kung palawakin ng Panginoon na Diyos mo ang iyong

mga hangganan, ayon sa paraang sumumpa niya sa iyong mga ama, at ibigay sa iyo ng Panginoon ang lahat ng lupain, na sinabi niyang ibibigay sa iyong mga ama, kung dinggin mo at gawin ang lahat ng mga utos na ito, na iniuutos ko sa iyo ngayon, na mahalin ang Panginoon na Diyos mo, lumakad sa lahat ng kanyang mga daan sa lahat ng araw; idadagdag mo pa para sa iyong sarili ang tatlong lungsod sa tatlong ito. At hindi maibubuhos ang walang salang dugo sa lupaing ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos bilang mana, at hindi ka magiging may sala sa dugo. Kung magkaroon sa iyo ng tao na napopoot sa kapwa, at maghintay siya sa paglusob sa kanya, at bumangon laban sa kanya, at saktan niya ang kaluluwa niya, at mamatay siya, at tumakas siya sa isa sa mga lungsod na ito; at magpapadala ang kapulungan ng matatanda ng lungsod niya, at kukunin nila siya mula doon, at ibibigay nila siya sa mga kamay ng mga kamag-anak na manghihiganti ng dugo, at mamamatay siya. Hindi makakaawa ang mata mo sa kanya, at lilinisin mo ang dugong walang sala mula sa Israel, at magiging mabuti sa iyo. Hindi mo ilipat ang mga hangganan ng iyong kapwa, na itinayo ng iyong mga ama sa mana na minana mo sa lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoon na iyong Diyos sa pamamagitan ng palabunutan. Hindi sapat ang isang saksi upang magpatotoo laban sa isang tao tungkol sa anumang kalikuan, at tungkol sa anumang kasalanan, at tungkol sa anumang kasalanan na kanyang magawa; sa pamamagitan ng bibig ng dalawang saksi, at sa pamamagitan ng bibig ng tatlong saksi, itatayo ang bawat usapin. Kung tumayo ang saksing hindi makatarungan laban sa tao, naglilista ng kanyang kalapastanganan; at tatayo ang

dalawang taong mayroon sa kanila ang alitan, sa harap ng Panginoon, at sa harap ng mga pari, at sa harap ng mga hukom, na sila ay magiging sa mga araw na yaon; At susuriin ng mga hukom nang tumpak, at narito ang saksing hindi makatarungan ay nagpatotoo ng hindi makatarungan, tumayo laban sa kanyang kapatid; At gagawin ninyo sa kanya kung anong paraan siya kumilos ng masama na gawin laban sa kanyang kapatid, at aalisin ninyo ang masama mula sa inyo. At ang mga natitirang mga tao pagkarinig ay matatakot, at hindi na sila muling gagawa ayon sa masasamang bagay na ito sa inyo. Hindi makakaawa ang mata mo sa kanya; kaluluwa kapalit ng kaluluwa, mata kapalit ng mata, ngipin kapalit ng ngipin, kamay kapalit ng kamay, paa kapalit ng paa.

20

Kung lumabas ka sa digmaan laban sa mga kaaway mo, at makita mo ang kabayo at mangangabayo at mga taong mas marami kaysa sa iyo, huwag kang matakot sa kanila, dahil ang Panginoong Diyos mo ay kasama mo, siyang nagpaakyat sa iyo mula sa lupain ng Ehipto. At mangyayari na kapag lumapit ka sa digmaan, at pagkalapit ng pari ay magsasalita siya sa bayan, at sasabihin niya sa kanila, makinig Israel, kayo ay pupunta ngayon sa digmaan laban sa inyong mga kaaway, huwag manghina ang inyong puso, huwag kayong matakot, huwag din kayong mabali, huwag din kayong tumalikod mula sa kanilang mukha. Dahil ang Panginoon na inyong Diyos na lumalakad sa

unahan kasama ninyo, makikipaglaban para sa inyo laban sa inyong mga kaaway upang iligtas kayo. At magsasalita ang mga eskriba sa mga tao, sinasabi, sino ang taong nagtayo ng bagong bahay, at hindi niya ito inilaan? Hayaan siyang umalis at hayaan siyang bumalik sa kanyang bahay, baka siya mamatay sa digmaan, at ibang tao ang magdedikasyon nito. At sino ang taong nagtanim ng ubasan, at hindi nagalak dahil dito? Hayaan siyang umalis at bumalik sa kanyang bahay, baka siya mamatay sa digmaan, at ibang tao ang magagalak dahil dito. At sino ang taong nakapangako sa babae, at hindi pa siya kinuha niya? Pumunta siya at bumalik sa bahay niya, baka siya mamatay sa digmaan, at ibang tao ang kukuha nito. At magdadagdag pa ng sasabihin ang mga eskriba sa mga tao, at sasabihin nila, Sino ang taong natatakot at duwag sa puso? Hayaan siyang umalis at bumalik sa bahay niya, upang huwag niyang takutin ang puso ng kanyang kapatid, tulad ng sa kanya. At mangyayari kapag tumigil ang mga eskriba sa pagsasalita sa mga tao, at magtatayo sila ng mga pinuno ng hukbo na nangunguna sa mga tao. Kung pero lumapit ka sa isang lungsod para gumera laban sa kanila, tawagin mo sila nang may kapayapaan. Kung nga sumagot sila sa iyo ng mapayapa, at buksan nila ito sa iyo, lahat ng mga taong natagpuan doon ay magiging mga nagbabayad ng buwis sa iyo at mga sakop mo. Ngunit kung hindi sila sumunod sa iyo, at gumawa sila ng digmaan laban sa iyo, kukubkubin mo ito, hanggang ibigay ito sa iyo ng Panginoon mong Diyos sa iyong mga kamay, at sasaktan mo ang lahat na lalaki nito sa pamamagitan ng pagpatay ng espada, maliban sa mga babae at ang bagahe, at lahat ng mga hayop, at lahat ng mayroon sa

lungsod, at lahat ng samsam ay kukunin mo para sa iyong sarili, at kakainin mo ang lahat ng samsam ng iyong mga kaaway, na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos. Ganito gagawin mo sa lahat ng mga lungsod na malayo sa iyo nang lubha, hindi mula sa mga lungsod ng mga bansang ito, na kung saan ang Panginoon na iyong Diyos ay nagbibigay sa iyo upang manahin ang kanilang lupain. Hindi ninyo bibuhaying lahat ng humihinga, kundi sa sumpa ay lubos ninyong wawasakin sila, ang Heteo, at Amoreo, at Cananeo, at Perezeo, at Heveo, at Jebuseo, at Gergeseo, ayon sa paraang iniutos sa inyo ng Panginoon na inyong Diyos, upang hindi nila kayo turuan na gawin ang lahat ng kanilang mga kasuklam-suklam na ginawa nila para sa kanilang mga diyos, at magkakasala kayo sa harap ng Panginoon na inyong Diyos. Kung ikaw ay kukubkubin sa palibot ng isang lungsod ng maraming araw upang gumawa ng digma laban dito tungo sa pagsakop nito, hindi mo wawasakin ang mga puno nito sa pamamagitan ng pagpatong ng bakal sa kanila, kundi mula dito kakain ka, ngunit ito mismo ay hindi mo puputulin; hindi ba ang kahoy na nasa bukid ay tao, upang pumasok mula sa harapan mo tungo sa bakod? Pero ang kahoy na alam mo na hindi nagbubunga, ito sisirain mo at puputulin mo, at magtatayo ka ng bakod na panlusob laban sa lungsod na nakikipagdigma sa iyo, hanggang masakop ito.

21

Kung pero makita ang isang sugatan sa lupain, na ibinibigay sa

iyo ng Panginoon mong Diyos upang manahin, nakabuwal sa kapatagan, at hindi nila alam kung sino ang pumatay, lalabas ang iyong kapulungan ng matatanda at ang iyong mga hukom, at susukatin nila ang layo sa mga lungsod na nakapalibot sa sugatan; At ang lungsod na pinakamalapit sa sugatan, at kukuha ang kapulungan ng matatanda ng lungsod na iyon ng isang dumalagang baka mula sa mga baka, na hindi pa nagamit sa trabaho, at hindi pa nakahila ng pamatok; At ibababa ng kapulungan ng matatanda ng lungsod na iyon ang dumalagang baka sa isang banging magaspang, na hindi pa binungkal ni hinahasikan, at babaliin nila ang leeg ng dumalagang baka sa bangin. At lalapit ang mga paring Levita, dahil sila ay pinili ng Panginoong Diyos na tumayo sa harap niya, at magpala sa pangalan niya; at sa bibig nila magiging lahat ng pagtatalo, at lahat ng paghipo. At ang lahat ng kapulungan ng mga matatanda ng lunsod na iyon na lumalapit sa sugatan ay maghuhugas ng mga kamay sa ibabaw ng ulo ng dumalagang baka na pinutol ang mga litid sa lambak; at sumagot, sasabihin nila, ang mga kamay namin ay hindi nagbuhos ng dugo na ito, at ang mga mata namin ay hindi nakakita. Maging mahabagin sa iyong bayang Israel, na sila na iyong tinubos, Panginoon, upang hindi magkaroon ng dugo na walang sala sa iyong bayang Israel; at itutubos sa kanila ang dugo. At ikaw naman ay aalisin mo ang dugong walang sala mula sa inyo mismo, kung gagawin mo ang mabuti at ang nakalulugod sa harap ng Panginoon na iyong Diyos. Kung lumabas ka sa digmaan laban sa mga kaaway mo, at ibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos sa mga kamay mo, at kunin mo bilang samsam ang samsam nila, at makita mo sa

samsam ang babaeng maganda sa anyo, at magnasa ka sa kanya, at kunin mo siya para sa iyong sarili bilang asawa, at ipasok mo siya sa loob ng bahay mo, at ahitin mo ang ulo niya, at gupitin mo ang mga kuko niya, at alisin mo ang mga damit ng pagkabihag mula sa kanya, at maupo siya sa bahay mo, at iiyak niya ang ama at ang ina ng isang buwan na mga araw; at pagkatapos nito papasok ka sa kanya at magsasama kayo, at magiging asawa mo siya. At mangyayari kung hindi mo siya nais, palalayasin mo siya na malaya, at sa pagbebenta hindi siya ipagbebenta ng pilak; hindi mo siya tratuhin nang may pagtataksil, dahil pinagpakumbaba mo siya. Kung magkaroon ang isang lalaki ng dalawang asawa, isa sa kanila ay minamahal, at isa sa kanila ay kinapopootan, at manganak sa kanya ang minamahal at ang kinapopootan, at maging anak na lalaki na panganay ng kinapopootan; At mangyayari sa araw na hatiin niya bilang mana sa kanyang mga anak ang kanyang mga pag-aari, hindi niya magagawang tratuhin bilang panganay ang anak ng minamahal, na binalewala ang anak ng kinapopootan na panganay; Kundi ang panganay na anak ng kinapopootan ay kikilalanin niya na bigyan siya ng doble mula sa lahat ng makikita sa kanya, dahil ito ay simula ng kanyang mga anak, at sa kanya nauukol ang karapatan ng pagkapanganay. Kung may isang tao na ang anak na lalaki ay suwayin at mapanghimagsik na hindi sumusunod sa tinig ng ama at tinig ng ina, at disiplinahin nila siya, at hindi siya makinig sa kanila; At pagkahuli sa kanya ng ama niya at ng ina niya, at ilalabas nila siya sa kapulungan ng matatanda ng lungsod niya, at sa tarangkahan ng lugar; At sasabihin nila sa mga lalaki ng lungsod

nila, Ang anak na lalaki namin na ito ay sumusuway at nanghihimagsik, hindi sumusunod sa tinig namin, matakaw at lasenggo. At babatuhin siya ng mga lalaki ng kanyang lungsod gamit ang mga bato, at mamamatay siya; at aalisin mo ang masama mula sa inyo mismo; at ang mga natitira pagkarinig ay matatakot. Kung may isang tao na gumawa ng kasalanan na may hatol ng kamatayan, at mamatay, at isabit ninyo siya sa kahoy, hindi matutulog ang kanyang katawan sa kahoy, kundi sa pamamagitan ng libing ay ilibing ninyo ito sa araw na iyon, sapagkat sinumpa ng Diyos ang bawat nakasabit sa kahoy, at hindi ninyo dudumihan ang lupain na ibinibigay sa inyo ng Panginoon na inyong Diyos bilang mana.

22

Kapag makita mo ang guya o tupa ng iyong kapatid na naligaw sa daan, huwag mo silang balewalain; talagang ibabalik mo sila sa iyong kapatid, at isasauli mo sa kanya. Kung pero hindi lumapit ang kapatid mo sa iyo, ni hindi mo kilala siya, titipunin mo siya sa loob ng bahay mo, at magiging kasama mo hanggang sa hanapin ng kapatid mo ang mga iyon, at isasauli mo sa kanya. Ganito gagawin mo sa asno niya, at ganito gagawin mo sa damit niya, at ganito gagawin mo sa lahat ng nawala ng kapatid mo; anumang nawala mula sa kanya at mahanap mo, hindi mo maaaring pabayaan. Kapag makikita mo ang asno ng iyong kapatid o ang guya niya na nakabuwal sa daan, huwag mong pabayaan sila, talagang itayo mo kasama niya. Hindi magiging

mga gamit ng lalaki sa babae, ni hindi magsusuot ang lalaki ng damit ng babae, dahil kasuklam-suklam sa Panginoon na iyong Diyos ang bawat gumagawa ng mga ito. Kung makasalubong mo ang pugad ng mga ibon sa harap ng iyong mukha sa daan o sa alinmang puno, o sa lupa, may mga inakay o may mga itlog, at ang ina ay lumilimlim sa mga inakay o sa mga itlog, hindi mo kukunin ang ina kasama ng mga anak. Talagang ipapaalis mo ang ina, ngunit ang mga anak ay kukunin mo para sa iyong sarili, upang maging mabuti sa iyo at ikaw ay magkaroon ng mahabang buhay. Kung magtayo ka ng bagong bahay, at gumawa ka ng gilid sa iyong bubong, hindi ka gagawa ng pagpatay sa iyong bahay, kung mahulog ang nahulog mula dito. Hindi mo tataniman ang iyong ubasan ng iba't ibang uri, upang hindi maging banal ang bunga, at ang binhi na kung itatanim mo kasama ng bunga ng iyong ubasan. Hindi ka mag-aararo gamit ang guya at asno nang magkasama. Hindi ka magsusuot ng halo ng lana at lino sa parehong damit. Gagawa ka ng pinilipit na mga bagay para sa iyong sarili sa apat na mga gilid ng iyong mga kasuotan, na kung isusuot mo ang mga iyon. Kung may isang lalaking kumuha ng babae at manirahan kasama niya, at kapaginitan niya siya, at ipatong sa kanya ang mga mapanlinlang na salita, at dalhin laban sa kanya ang masamang pangalan, at sabihin, Ang babaeng ito ay kinuha ko, at nang lumapit ako sa kanya ay hindi ko natagpuan ang kanyang pagkabirhen, at kukunin ng ama ng bata at ng ina ang pagkabirhen ng bata at dadalhin sa kapulungan ng matatanda sa tarangkahan. At sasabihin ng ama ng bata sa konseho ng matatanda, Ang aking anak na babae na ito ay ibinigay ko sa

lalaking ito bilang asawa, at kinamuhian niya siya, ngayon itong isa ay ipinapatong niya sa kanya ang mga mapanlinlang na salita, sinasabi, Hindi ko natagpuan sa iyong anak na babae ang pagkabirhen; at ito ang pagkabirhen ng aking anak na babae. At ila ay ibubuka ang damit sa harap ng konseho ng mga matatanda ng lungsod. At kukuhin ng kapulungan ng matatanda ng lungsod na iyon ang lalaking iyon, at parurusahan nila siya, at multahan nila siya ng isang daang siklo, at ibibigay nila sa ama ng dalaga, dahil naglabas siya ng masamang pangalan laban sa isang dalaga na Israelita, at magiging asawa niya siya; hindi niya makakaya na paalisin siya sa buong panahon. Kung pero sa katotohanan totoo ang salitang ito, at hindi matagpuan ang pagkabirhen ng dalaga, ilalabas nila ang dalaga sa mga pinto ng bahay ng kanyang ama, at babatuhin nila siya ng mga bato, at mamamatay siya, dahil gumawa siya ng kahangalan sa mga anak ng Israel sa pagpapatutot sa bahay ng kanyang ama; at aalisin mo ang masama mula sa inyo. Kung makita ang isang lalaki na natutulog kasama ng isang babae na kasal sa isang lalaki, papatayin ninyo ang pareho, ang lalaking natutulog kasama ng babae, at ang babae; at aalisin mo ang kasamaan mula sa Israel. Kung ang isang anak na dalaga na nakatanan sa isang lalaki, at natagpuan siya ng isang tao sa lungsod at nakipagsiping sa kanya, ilalabas ninyo ang parehong dalawa sa tarangkahan ng kanilang lungsod, at babatuhin sila ng mga bato, at sila ay mamamatay; ang dalaga, dahil hindi siya sumigaw sa lungsod; at ang lalaki, dahil pinanghamak niya ang asawa ng kapwa; at aalisin mo ang masama mula sa inyong sarili. Ngunit kung sa kapatagan makakita ang lalaki ng dalaga

na nakatanan, at pilitin siya at matulog kasama niya, papatayin ninyo lamang ang lalaking natulog kasama niya. At sa dalaga ay walang kasalanan ng kamatayan; kung parang may taong lumalaban sa kanyang kapwa, at pumapatay ng kanyang kaluluwa, ganoon ang bagay na ito, dahil sa bukid natagpuan niya siya; sumigaw ang dalaga na nakatakda sa kasal, at walang tumutulong sa kanya. Kung ang isang tao ay makakita ng isang batang dalaga na hindi pa nakasintahan, at puwersahin siya at sumiping sa kanya, at sila ay mahuli, ang lalaking sumiping sa kanya ay magbibigay sa ama ng dalaga ng limampung pirasong pilak, at siya ay magiging asawa niya, dahil sa pagpapahiya niya sa kanya; hindi niya siya mapapalayas sa buong panahon.

23

Hindi kukuha ang lalaki ng asawa ng kanyang ama, at hindi niya ihahayag ang takip ng kanyang ama. Hindi papasok ang may durog na bayag, ni ang putol, sa kapulungan ng Panginoon. Hindi papasok sa kapulungan ng Panginoon ang anak ng patutot. Hindi papasok ang Ammonita at Moabita sa kapulungan ng Panginoon, at hanggang sa ikasampung salinlahi hindi papasok sa kapulungan ng Panginoon, at hanggang sa walang hanggan; dahil sa hindi nila kayo sinalubong ng tinapay at tubig sa daan, nang kayo ay lumalabas mula sa Ehipto, at dahil inupahan nila laban sa iyo si Balaam na anak ni Beor mula sa Mesopotamia upang sumpain ka. At hindi pumayag ang Panginoon mong Diyos na makinig kay Balaam; at binago ng

Panginoon mong Diyos ang mga sumpa tungo sa pagpapala, sapagkat iniibig ka ng Panginoon mong Diyos. Hindi mo sila batiin ng mapayapa at ng kapakipakinabang para sa kanila sa lahat ng iyong mga araw magpakailanman. Hindi mo kasusuklaman ang Edomita, sapagkat siya ay iyong kapatid; hindi mo kasusuklaman ang Ehipsiyo, sapagkat naging dayuhan ka sa kaniyang lupain. Kung magkaroon sila ng mga anak na lalaki, sa ikatlong salinlahi ay makakapasok na sila sa kapulungan ng Panginoon. Kung lumabas ka para magkampo laban sa iyong mga kaaway, mag-iingat ka mula sa bawat masamang salita. Kung o may sa iyo taong hindi magiging malinis mula sa daloy niya sa gabi, at lalabas siya sa labas ng kampo, at hindi siya papasok sa kampo. At sa paggawi ng gabi ay huhugasan niya ang katawan niya ng tubig, at pagkalubog ng araw ay papasok siya sa kampo. At magkakaroon ka ng lugar sa labas ng kampo, at lalabas ka roon sa labas. At may tulos na magiging sa iyo sa iyong sinturon; at mangyayari na kapag ikaw ay umupo sa labas, at ikaw ay maghuhukay gamit dito, at pagkatapos mong magdala ay takpan mo ang iyong dumi; Dahil ang Panginoon na iyong Diyos ay lumalakad sa iyong kampo upang iligtas ka at ibigay ang iyong kaaway sa harap mo; at ang iyong kampo ay magiging banal, at hindi makikita sa iyo ang kahihiyang bagay, at siya ay tatalikod mula sa iyo. Hindi mo ibibigay ang bata sa kanyang panginoon, na lumapit sa iyo mula sa kanyang panginoon. Kasama mo siya titira, sa inyo siya titira kung saan makalulugod sa kanya; huwag mo siyang pahihirapan. Hindi magiging patutot ang sinuman mula sa mga anak na babae ng Israel, at hindi magiging nagpapatutot ang

sinuman mula sa mga anak na lalaki ng Israel; hindi magiging babaeng kulto ang sinuman mula sa mga anak na babae ng Israel, at hindi magiging lalaking kulto ang sinuman mula sa mga anak na lalaki ng Israel. Hindi mo dadalhin ang bayad ng patutot, ni kapalit ng aso sa bahay ng Panginoon na Diyos mo para sa anumang panata, dahil kasuklam-suklam sa Panginoon na Diyos mo ang kapwa dalawa. Hindi ka maningil ng interes sa iyong kapatid ng interes ng pilak, at interes ng pagkain, at interes ng anumang bagay na iyong ipahiram. Sa dayuhan ka magpapautang na may tubo, ngunit sa iyong kapatid ay hindi ka magpapautang na may tubo, upang pagpalain ka ng Panginoon na iyong Diyos sa lahat ng iyong mga gawa sa ibabaw ng lupain na iyong papasukan doon upang manahin ito. Kung ikaw ay manata ng panata sa Panginoon na Diyos mo, hindi ka magpapahuli na isauli ito, dahil talagang hahanapin ng Panginoon na Diyos mo mula sa iyo, at magiging kasalanan ito sa iyo. Pero kung hindi mo nais manalangin, walang kasalanan sa iyo. Ang lumalabas sa pamamagitan ng mga labi mo ay iiingatan mo, at gagawin mo ayon sa paraan na nangako ka sa Panginoon na Diyos ng kaloob, na sinalita mo sa bibig mo. Kung pumasok ka sa ani ng iyong kapwa, at pumitas ka ng mga uhay gamit ang iyong mga kamay, at hindi mo ilalagay ang karit sa ani ng iyong kapwa. Kung pumasok ka sa ubasan ng kapitbahay mo, kakain ka ng ubas, gaano karami ang mapupuno sa kaluluwa mo, pero sa sisidlan hindi ka maglalagay.

24

Kung ang isang tao ay kumuha ng babae, at manirahan kasama niya, at mangyayari kung hindi siya makakita ng biyaya sa harap niya, dahil nakatagpo siya sa kanya ng kahiya-hiyang bagay, at susulat siya sa kanya ng kasulatan ng paghihiwalay, at ibibigay sa mga kamay niya, at paaaalisin niya siya mula sa bahay niya, at umalis at maging asawa ng ibang lalaki, at kapopootan siya ng huling lalaking iyon, at susulat siya sa kanya ng kasulatan ng paghihiwalay, at ibibigay sa mga kamay niya, at paaaalisin niya siya mula sa bahay niya, at mamatay ang huling lalaking iyon, na kumuha sa kanya para sa kanyang sarili bilang asawa, hindi makakaya ng unang lalaki na nagpaalis sa kanya, na bumalik upang kunin siya para sa kanyang sarili bilang asawa, pagkatapos na madungisan siya, dahil ito ay kasuklam-suklam sa harap ng Panginoon na iyong Diyos, at hindi ninyo dudungisan ang lupain, na ibinibigay sa inyo ng Panginoon na iyong Diyos bilang pamana. Kung may isang tao na kumuha ng asawa kamakailan, hindi siya lalabas sa digmaan, at hindi ipapatong sa kanya kahit anong bagay; walang sala siya sa bahay niya, isang taon siyang magpapasaya sa asawa niyang kinuha. Hindi mo kukunin bilang sanla ang gilingang bato, ni ang itaas na gilingang bato, dahil kaluluwa ang kinukuha nito bilang sanla. Kung mahuli ang tao na nagnakaw ng kaluluwa mula sa mga kapatid niya na mga anak ng Israel, at inapi niya siya at ibinenta, mamamatay ang magnanakaw na iyon; at aalisin mo ang masama mula sa inyo mismo. Mag-ingat ka para sa iyong sarili sa pagkakahawak ng ketong; magiingat ka nang lubha na gawin ayon sa lahat ng kautusan, na ipahahayag sa inyo ng mga saserdoteng mga Levita; kung anong paraan na

iniutos ko sa inyo, magiingat kayong gawin. Alalahanin ang lahat na ginawa ng Panginoong Diyos mo kay Miriam sa daan, noong kayo ay lumalabas mula sa Ehipto. Kung may utang sa iyo ang kapwa mo, utang man na anuman, hindi ka papasok sa bahay niya para kunin bilang sangla ang sangla niya. Sa labas ka tatayo, at ang taong may utang sa iyo ay ilalabas niya sa iyo ang sangla sa labas. Pero kung ang tao ay mahirap, hindi ka matutulog sa sanla niya. Ibabalik mo ang sangla niya sa takipsilim ng araw, at matutulog siya sa damit niya, at pagpapalain ka niya, at magiging awa ito sa iyo sa harap ng Panginoon na Diyos mo. Hindi mo pipigilan sa pamamagitan ng kawalang-katarungan ang sahod ng mahirap at nangangailangan mula sa iyong mga kapatid, o mula sa mga dayuhan na sumapi sa relihiyon na nasa iyong mga lungsod. Sa araw ding iyon ibabayad mo ang sahod niya, hindi lulubog ang araw sa kanya, dahil mahirap siya, at sa kanya mayroon siya ng pag-asa, at sisigaw siya laban sa iyo sa Panginoon, at magiging kasalanan ito sa iyo. Hindi mamamatay ang mga ama para sa mga anak, at ang mga anak na lalaki ay hindi mamamatay para sa mga ama; bawat isa ay mamamatay sa kanyang sariling kasalanan. Hindi mo ililigaw ang katarungan ng dayuhan at ulila at biyuda; hindi mo kukunin bilang sanla ang damit ng biyuda, at aalalahanin mo na alipin ka noon sa lupain ng Ehipto, at tinubos ka ng Panginoon na iyong Diyos mula doon; dahil dito ako ay nag-uutos sa iyo na gawin ang salitang ito. Kung mag-ani ka ng ani sa bukid mo, at makalimutan mo ang bigkis sa bukid mo, hindi ka babalik upang kunin ito; sa dayuhan at sa ulila at sa balo ito magiging, upang pagpalain ka ng Panginoon na Diyos

mo sa lahat ng mga gawa ng mga kamay mo. Kung mag-aani ka ng olibo, hindi ka na babalik para pulutin ang nasa likod mo; para sa dayuhan at sa ulila at sa balo ito ay magiging; at maaalala mo na ikaw ay alipin sa lupain ng Ehipto; dahil dito ako ay nag-uutos sa iyo na gawin mo ang salitang ito. Kung ikaw ay mag-ani ng iyong ubasan, hindi ka na mag-ani muli ng mga naiwan sa likod mo; para sa dayuhan at sa ulila at sa balo ito ay magiging; at maaalala mo na ikaw ay alipin sa lupain ng Ehipto; dahil dito ako ay nag-uutos sa iyo na gawin mo ang salitang ito.

25

Kung magkaroon ng alitan sa pagitan ng mga tao, at lumapit sila sa paghuhukom, at humatol sila, at bigyang-katwiran nila ang matuwid, at hatulan nila ang di-maka-Diyos; At mangyayari, kung karapat-dapat sa mga palo ang di-maka-Diyos, ihihiga mo siya sa harap ng mga hukom, at hahampasan nila siya sa harap nila ayon sa kanyang kasamaan. At sa bilang na apatnapu ay papaluin nila siya, hindi nila dadagdagan; ngunit kung magdagdag ka na paluin higit pa sa mga hampas na ito, makakahiya ang kapatid mo sa harap mo. Hindi mo bubusalan ang baka na gumigiik. Kung naninirahan ang mga kapatid na lalaki nang magkasama, at mamatay ang isa sa kanila, pero walang anak sa kanya, hindi magiging ang asawa ng namatay para sa lalaking hindi malapit; ang kapatid ng asawa niya ay papasok sa kanya, at kukunin niya siya para sa sarili niyang asawa, at maninirahan kasama niya. At ang bata na

ipanganganak ay itatatag mula sa pangalan ng namatay, at hindi mapapawi ang pangalan niya mula sa Israel. Kung pero ayaw ng lalaki na kunin ang asawa ng kapatid niya, aakyat ang babae sa tarangkahan sa kapulungan ng matatanda, at sasabihin, ayaw ng kapatid ng asawa ko na itayo ang pangalan ng kapatid niya sa Israel, ayaw ng kapatid ng asawa ko. At tatawaging siya ng kapulungan ng matatanda ng kanyang lungsod, at kakausapin nila siya; at nakatayo ay sasabihin niya, Hindi ko nais kunin siya. At lalapit ang asawa ng kanyang kapatid sa harap ng kapulungan ng matatanda, at kakalagan niya ang isa sa kanyang sandalyas mula sa kanyang paa, at duduraan niya ang kanyang mukha, at sumagot ay sasabihin niya, Ganito gagawin nila sa lalaking hindi itatayo ang bahay ng kanyang kapatid sa Israel. At ang kanyang pangalan ay tatawagin sa Israel: Bahay ng Naghubad ng Sandalyas. Kung makipaglaban ang mga tao sa isa't isa, lalaki kasama ng kapatid niya, at lumapit ang asawa ng isa sa kanila upang iligtas ang asawa niya mula sa kamay ng sumasaktan sa kanya, at iniunat ang kamay at humawak ng mga bayag niya, puputulin mo ang kamay; hindi maawa ang mata mo sa kanya. Hindi dapat magkaroon ka sa iyong supot ng dalawang timbang, malaki o maliit. Hindi magkakaroon sa bahay mo ng sukat at sukat, malaki o maliit. Ang timbang na totoo at matuwid ay magiging sa iyo, at ang sukat na totoo at matuwid ay magiging sa iyo, upang ikaw ay maging matagal ang buhay sa ibabaw ng lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos bilang mana. Dahil kasuklam-suklam sa Panginoon na Diyos mo ang lahat na gumagawa ng mga bagay na ito, lahat na gumagawa ng hindi makatarungan. Alalahanin mo kung

gaano karami ang ginawa sa iyo ni Amalek sa daan, nang ikaw ay lumalabas mula sa lupain ng Ehipto, kung paano siya tumayo laban sa iyo sa daan, at pinutol niya ang iyong likurang bantay, yaong mga napapagod sa likuran mo, at ikaw ay nagutom at napagod, at hindi siya natakot sa Diyos. At mangyayari kapag ang Panginoon na iyong Diyos ay magpapahinga sa iyo mula sa lahat ng iyong mga kaaway na nakapalibot sa iyo sa lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoon na iyong Diyos upang manahin, buburahin mo ang pangalan ng Amalek mula sa ilalim ng langit, at hindi ka dapat makalimot.

26

At mangyayari kung pumasok ka sa lupain, na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos upang manahin, at ariin mo ito, at manirahan ka dito, at kukuha ka mula sa mga unang bunga ng mga bunga ng lupain mo, na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos, at ilalagay mo sa basket, at pupunta ka sa lugar, na pipiliin ng Panginoon mong Diyos na tawagin ang kanyang pangalan doon. At pupunta ka sa pari na magiging sa mga araw na iyon, at sasabihin mo sa kanya, idinedeklara ko ngayong araw sa Panginoon ang Diyos ko, na ako ay pumasok na sa lupain, na sumumpa ang Panginoon sa mga ama natin na ibigay sa atin. At kukuha ang pari ng basket mula sa mga kamay mo, at ilalagay niya ito sa harap ng altar ng Panginoon na Diyos mo. At sumagot ay magsasabi sa harap ng Panginoon mong Diyos, Nawala ang Syria ng aking ama, at bumaba sa Ehipto, at

nanirahan doon nang kaunti ang bilang, at naging doon na bansang malaki at karamihang marami. At pinahirapan kami ng mga Ehipsiyo, at pinagpakumbaba kami, at inilagay nila sa amin ang mga gawaing mabibigat; At sumigaw kami sa Panginoon na Diyos namin, at narinig ng Panginoon ang tinig namin, at nakita niya ang pagpapakumbaba namin, at ang paghihirap namin, at ang pang-aapi sa amin. At inilabas kami ng Panginoon mula sa Ehipto, siya mismo, sa pamamagitan ng kanyang dakilang lakas, at sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay, at sa pamamagitan ng mataas na braso, at sa pamamagitan ng mga dakilang pangitain, at sa pamamagitan ng mga tanda, at sa pamamagitan ng mga kababalaghan. At ipinasok niya kami sa lugar na ito, at ibinigay niya sa amin ang lupain na ito, lupain na umaagos ng gatas at pulot. At ngayon, narito, dinala ko ang unang bunga ng ani ng lupa na ibinigay mo sa akin, Panginoon, lupang umaagos ng gatas at pulot; at iiwan mo ito sa harap ng Panginoon mong Diyos, at sasamba ka sa harap ng Panginoon mong Diyos, at magagalak ka sa lahat ng mabubuting bagay na ibinigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos, at ang iyong bahay, at ang Levita, at ang dayuhan na nasa iyo. Kung matapos mo nang ikaapu ang lahat ng ikasampung bahagi ng iyong ani sa ikatlong taon, ang ikalawang ikasampung bahagi ay ibibigay mo sa Levita at sa dayuhan at sa ulila at sa balo, at kakain sila sa iyong mga lungsod, at matutuwa sila. At sasabihin mo sa harap ng Panginoon na iyong Diyos, inalis ko ang mga banal na bagay mula sa aking bahay, at ibinigay ko ang mga iyon sa Levita at sa dayuhan at sa ulila at sa balo, ayon sa lahat ng mga utos na iniutos mo sa akin; hindi ko nilabag ang iyong utos, at hindi ko

ito nakalimutan. At hindi ako kumain sa aking kalungkutan mula sa kanila, hindi ako kumuha ng bahagi mula sa kanila para sa marumi, hindi ako nagbigay mula sa kanila sa patay; sumunod ako sa tinig ng Panginoon na aming Diyos, ginawa ko ayon sa iniutos mo sa akin. Tumingin pababa mula sa iyong banal na tahanan mula sa langit, at pagpalain ang iyong bayan ang Israel, at ang lupaing ibinigay mo sa kanila, ayon sa isinumpa mo sa aming mga ama, na bigyan kami ng lupaing umaagos ng gatas at pulot. Sa araw na ito, ang Panginoon na Diyos mo ay nag-utos sa iyo na gawin ang lahat ng mga tuntunin at ang mga hatol; at kayo ay mag-iingat at gagawin ninyo ang mga ito mula sa inyong buong puso, at mula sa inyong buong kaluluwa. Ang Diyos ay pinili mo ngayong araw na maging iyong Diyos, at lumakad sa lahat ng kanyang mga daan, at ingatan ang mga tuntunin at ang mga hatol, at sundin ang kanyang tinig. At ang Panginoon ay pumili sa iyo ngayong araw upang maging ikaw sa kaniya bayang tanging pag-aari, gaya ng sinabi niya, upang ingatan ang mga utos niya, at upang maging ikaw sa itaas ng lahat ng mga bansa, gaya ng ginawa niya ikaw na bantog at kapurihan at maluwalhati, upang maging ikaw na bayang banal sa Panginoon na Diyos mo, gaya ng nagsalita siya.

27

At nag-utos si Moises at ang kapulungan ng matatanda ng Israel, na nagsasabi, ingatan ninyo ang lahat ng mga utos na ito, kung gaano karami ang iniuutos ko sa inyo ngayong araw. At

mangyayari sa araw na tumawid kayo sa Jordan papunta sa lupaing ibinibigay sa inyo ng Panginoong inyong Diyos, at itatayo ninyo para sa inyong sarili ang malalaking bato, at babalutin ninyo ang mga ito ng palitada. At isusulat mo sa mga batong ito ang lahat ng mga salita ng batas na ito, kapag kayo ay tumatawid sa Jordan, kapag kayo ay pumapasok sa lupain, na ibinibigay sa iyo ng Panginoon ang Diyos ng mga ama mo, lupain na umaagos ng gatas at pulot, kung anong paraan sinabi sa iyo ng Panginoon ang Diyos ng mga ama mo. At mangyayari na kapag kayo tumatawid sa Jordan, itatayo ninyo ang mga batong ito na iniuutos ko sa inyo ngayon sa bundok Ebal, at babalutin ninyo sila ng palitada. At itatayo mo roon ang altar sa Panginoon na Diyos mo, altar mula sa mga bato; hindi ka maglalagay ng bakal sa ibabaw nito; mga batong buo ang itatayo mo ng altar sa Panginoon na Diyos mo, at iaalay mo sa ibabaw nito ang mga handog na susunugin sa Panginoon na Diyos mo. At mag-aalay ka roon ng handog ng kapayapaan at kakain ka at mabubusog ka at magagalak ka sa harap ng Panginoon na Diyos mo. At isusulat mo sa mga bato ang lahat ng batas na ito nang napaka-linaw. At nagsalita si Moises at ang mga paring Levita sa buong Israel, na nagsasabi, Tumahimik at makinig, Israel; sa araw na ito naging bayan ka ng Panginoong Diyos mo, at makikinig ka sa tinig ng Panginoong Diyos mo, at gagawin mo ang lahat ng kaniyang mga utos, at ang kaniyang mga palatuntunan, na gaano ako nag-uutos sa iyo ngayon. At iniutos ni Moises ang bayan sa araw na iyon, sinasabi, ang mga ito ay tatayo upang pagpalain ang bayan sa bundok ng Gerizim pagkatapos tumawid sa Jordan, sina Simeon, Levi, Judah,

Issachar, Joseph, at Benjamin. At ang mga ito ay tatayo para sa sumpa sa bundok ng Ebal: Ruben, Gad, at Asher, Zebulun, Dan, at Neftali. At sumagot ang mga Levita ay magsasabi sa buong Israel ng malakas na tinig, sumpain ang tao na sinuman na gagawa ng inukit at binubo, kasuklam-suklam sa Panginoon, gawa ng mga kamay ng mga manggagawa, at ilalagay ito sa lihim na lugar; at sumagot ang lahat ng bayan, magsasabi sila, mangyari nawa. Sinumpa ang nagdudusta sa kanyang ama o sa kanyang ina; at sasabihin ng lahat ng mga tao, Sana mangyari ito. Sinumpa ang naglilipat ng mga hangganan ng kapitbahay; at sasabihin ng lahat ng mga tao, mangyari nawa. Sumpa ang nagliligaw ng bulag sa daan; at sasabihin ng lahat ng bayan, Mangyari nawa. Sinumpa ang sinumang liliko sa katarungan ng dayuhan at ulila at balo; at sasabihin ng lahat ng bayan, mangyari nawa. Sinumpa ang nakikipagtalik sa asawa ng kanyang ama, dahil inilantad niya ang takip ng kanyang ama; at sasabihin ng lahat ng mga tao, mangyari nawa. Isusumpa ang natutulog kasama ng anumang hayop; at sasabihin ng lahat ng mga tao, Mangyari nawa. Sumpa ang nakikipagtalik sa kapatid na babae mula sa ama o ina niya. At sasabihin ng lahat ng mga tao, mangyari nawa. Sumpa ang nakikipagtalik sa manugang niya; at sasabihin ng lahat ng bayan, Mangyari nawa. Sumpa ang nakikipagtalik sa kapatid na babae ng asawa niya; at sasabihin ng lahat ng bayan, Mangyari nawa. Sinumpa ang tumutuktok sa kapwa sa pamamagitan ng daya; at sasabihin ng buong bayan, mangyari. Sinumpa ang sinumang tumanggap ng mga regalo upang patayin ang kaluluwa ng walang salang dugo; at sasabihin ng lahat ng mga tao, mangyari nawa. Sinumpa ang

bawat taong hindi nananatili sa lahat ng mga salita ng batas na ito upang gawin ang mga ito; at sasabihin ng lahat ng bayan, mangyari nawa.

28

At mangyayari na kung tunay na makinig ka sa tinig ng Panginoon mong Diyos, upang ingatan at gawin ang lahat ng mga utos na ito, na aking iniuutos sa iyo ngayong araw, at ilalagay ka ng Panginoon mong Diyos sa itaas ng lahat ng mga bansa ng lupa, at darating sa iyo ang lahat ng mga pagpapalang ito, at matatagpuan ka nila; kung tunay na makinig ka sa tinig ng Panginoon mong Diyos, pinagpala ka sa lungsod, at pinagpala ka sa bukid. Pinagpala ang mga anak ng iyong tiyan, at ang mga bunga ng iyong lupa, at ang mga kawan ng iyong mga baka, at ang mga kawan ng iyong mga tupa. Pinagpala ang iyong mga kamalig, at ang iyong mga natitira. Pinagpala ka sa iyong pagpasok, at pinagpala ka sa iyong paglabas. Ibibigay ng Panginoon mong Diyos ang mga kaaway mo na tumayo laban sa iyo na nadurog sa harap mo; sa isang daan sila lalabas patungo sa iyo, at sa pitong daan sila tatakas mula sa harap mo. Magpadala ang Panginoon sa iyo ng pagpapala sa iyong mga kamalig, at sa lahat ng kung saan mo ipatong ang iyong kamay, sa lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos. Itataas ka ng Panginoon para sa kanyang sarili bilang banal na bayan, kung anong paraan sumumpa siya sa iyong mga ama; kung pakikinggan mo ang tinig ng Panginoon mong Diyos, at lalakad

ka sa lahat ng kanyang mga daan, at makikita ka ng lahat ng mga bansa ng lupa, dahil ang pangalan ng Panginoon ay ipinatawag sa iyo, at matatakot sila sa iyo. At pagpapaparami sa iyo ng Panginoon na Diyos mo para sa kabutihan sa mga supling ng sinapupunan mo, at sa mga supling ng mga hayop mo, at sa mga bunga ng lupa mo, sa lupa mo na sumumpa ang Panginoon sa mga ama mo na ibibigay sa iyo. Buksan sa iyo ng Panginoon ang kanyang mabuting kayamanan, ang langit, upang bigyan ng ulan ang iyong lupa sa tamang panahon; pagpalain ang lahat ng gawa ng iyong mga kamay; at magpapahiram ka sa maraming bansa, pero ikaw ay hindi hihiram. At ikaw ay mamumuno sa maraming bansa, pero sila ay hindi mamumuno sa iyo. Itatakda ka ng Panginoon mong Diyos bilang ulo at hindi bilang buntot, at magiging sa itaas ka noon at hindi ka magiging sa ilalim, kung pakikinggan mo ang tinig ng Panginoon mong Diyos, ang lahat na aking iniuutos sa iyo ngayong araw na ingatan. Hindi ka lalabag sa lahat ng mga utos na iniuutos ko sa iyo ngayong araw, pakanan o pakaliwa, upang sumunod sa ibang mga diyos at paglingkuran sila. At mangyayari na kung hindi ka makinig sa tinig ng Panginoon mong Diyos upang ingatan ang lahat ng kanyang mga utos na iniuutos ko sa iyo ngayon, darating sa iyo ang lahat ng mga sumpang ito at aabutin ka nila. Sumpa ka sa lungsod, at sumpa ka sa bukid. Sinumpa ang mga kamalig mo, at ang mga natira mo. Sinumpa ang mga anak ng iyong tiyan, at ang mga bunga ng iyong lupa, ang mga kawan ng iyong mga baka, at ang mga kawan ng iyong mga tupa; Sinumpa ka sa iyong pagpasok, at sinumpa ka sa iyong paglabas. Ipadala ng Panginoon sa iyo ang kakulangan at ang taggutom at ang

pagkasira sa lahat kung saan ilalagay mo ang iyong kamay, hanggang wasakin ka niya, at hanggang lipulin ka niya nang mabilis dahil sa iyong masasamang gawain, sapagkat pinabayaan mo ako. Pakakapitin ng Panginoon sa iyo ang kamatayan, hanggang lubusang lipulin ka niya mula sa lupain na papasukan mo roon upang manahin ito. Sasaktan ka ng Panginoon sa pangangailangan, at sa lagnat, at sa panginginig, at sa pamamaga, at sa tuyot ng hangin, at sa dilaw na sakit, at hahabulin ka nila hanggang mapahamak ka nila. At magiging tanso ang langit na nasa ibabaw ng iyong ulo para sa iyo, at magiging bakal ang lupa na nasa ilalim mo. Nawa'y ibigay ng Panginoong Diyos mo ang ulan ng iyong lupain na alikabok, at ang alabok mula sa langit ay bababa, hanggang sa lubos kang wasakin niya, at hanggang sa lipulin ka niya nang mabilis. Ibigay ka nawa ng Panginoon sa pagpatay sa harap ng mga kaaway; sa isang daan lalabas ka patungo sa kanila, at sa pitong daan tatakas ka mula sa mukha nila; at magiging kalat ka sa lahat ng kaharian ng lupa. At ang mga patay ninyo ay magiging pagkain ng mga ibon ng langit, at ng mga hayop ng lupa, at walang makakatakot. Sasaktan ka ng Panginoon ng sugat na Ehipsiyo sa puwit, at ng malubhang galis, at ng kati, upang hindi ka maggaling. Sasaktan ka ng Panginoon ng kabaliwan, at ng pagkabulag, at ng pagkalito ng isip. At ikaw ay magiging humahaplos sa tanghali, na parang isang bulag na humahaplos sa kadiliman, at hindi magtatagumpay ang iyong mga daan; at ikaw ay magiging inaapi noon, at ninananakawan sa lahat ng mga araw, at walang magiging tumutulong. Babae kukunin mo, at ibang lalaki ang magkakaroon sa kanya; bahay itatayo mo, at

hindi ka titira sa loob nito; ubasan itatanim mo, at hindi mo aanihin ang bunga nito. Ang guya mo ay nakatadtad sa harap mo, at hindi ka kakain mula sa kanya; ang asno mo ay kinuha mula sa iyo, at hindi ibabalik sa iyo; ang mga tupa mo ay ibinigay sa mga kaaway mo, at walang tutulong sa iyo. Ang mga anak mong lalaki at ang mga anak mong babae nabigay sa ibang bansa, at ang mga mata mo titingin nanglulumo sa kanila; hindi magiging malakas ang kamay mo. Ang ani ng lupa mo, at lahat ng mga paggawa mo kakainin ng bansang hindi mo kilala; at ikaw ay magiging inaapi at durog sa lahat ng araw. At ikaw ay magiging tuliro dahil sa mga tanawin ng iyong mga mata na iyong makikita. Sasaktan ka ng Panginoon ng masamang sugat sa mga tuhod at sa mga binti, kaya hindi ka makakagaling mula sa talampakan ng mga paa mo hanggang sa tuktok ng ulo mo. Dadalhin palayo ng Panginoon ikaw at ang mga pinuno mo na iyong itatalaga para sa iyong sarili, sa bansang hindi mo kilala, ikaw at ang mga ama mo, at maglilingkod ka roon sa ibang mga diyos na gawa sa kahoy at bato. At magiging ikaw doon na isang bugtong at talinghaga at kuwento sa lahat ng mga bansa kung saan dadalhin ka ng Panginoon doon. Maraming binhi ang dadalhin mo sa kapatagan, at kaunti ang dadalhin mo pabalik, dahil kakainin ng balang ang mga iyon; Ubasan ay itatanim mo at pag-aayusin mo, at hindi mo iinumin ang alak ni hindi ka matutuwa mula dito, dahil kakainin ng uod ang mga iyon. Magkakaroon ka ng mga puno ng olibo sa lahat ng iyong mga hangganan, at hindi mo ipapahid ang langis, dahil ang iyong puno ng olibo ay mahuhulog. Magkakaroon ka ng mga anak na lalaki at mga anak na babae at hindi sila magiging iyo; aalis kasi

sila sa pagkabihag. Lahat ng kahoy mo, at ang mga bunga ng iyong lupa ay kakainin ng balang. Ang dayuhan na nasa iyo, aakyat nang aakyat, pero ikaw bababa nang bababa. Ito ay magpapahiram sa iyo, pero ikaw ay hindi magpapahiram sa kanya; ito ay magiging ulo, pero ikaw ay magiging buntot. At darating sa iyo ang lahat ng mga sumpang ito, at hahabulin ka nila, at aabutin ka nila, hanggang sa wasakin ka nila, at hanggang sa lipulin ka nila; sapagkat hindi mo pinakinggan ang tinig ng Panginoon mong Diyos, upang ingatan ang mga utos niya, at ang mga palatuntunan na iniutos niya sa iyo. At magiging sa iyo ang mga tanda, at mga kababalaghan sa iyong binhi hanggang sa walang hanggan, bilang kapalit ng hindi mo paglilingkod sa Panginoong Diyos mo nang may kagalakan at mabuting pag-iisip dahil sa kasaganaan ng lahat. At paglilingkurin mo ang mga kaaway mo, na isusugo ng Panginoon laban sa iyo, sa gutom, at sa uhaw, at sa kahubaran, at sa kakulangan ng lahat; at maglalagay siya ng bakal na pamatok sa leeg mo, hanggang lipulin ka niya. Dadalhin ng Panginoon sa iyo ang bansang mula sa malayo mula sa dulo ng lupa na parang paglusob ng agila, bansang hindi mo maririnig ang boses nito, bansang walang-hiya ang mukha, na hindi magpapakita ng paggalang sa mukha ng matanda, at sa bata ay hindi maaawa. At kakainin niya ang mga anak ng mga hayop mo, at ang mga bunga ng lupa mo, upang hindi maiwan sa iyo ang trigo, alak, langis, ang mga kawan ng mga baka mo, at ang mga kawan ng mga tupa mo, hanggang wasakin ka niya. At wawasakin ka niya sa iyong mga lungsod, hanggang sa magiba ang mga mataas at matibay na pader na iyong

pinagkakatiwalaan, sa buong iyong lupain; at sasaktan ka niya sa iyong mga lungsod na ibinigay niya sa iyo. At kakainin mo ang mga supling ng sinapupunan mo, ang laman ng mga anak mong lalaki at mga anak mong babae, kung gaano karami ang ibinigay sa iyo, sa kapighatian mo at sa kahirapan mo, na pahihirapan ka ng kaaway mo. Ang malambot na lalaki sa iyo at ang napakadelicado, maninibugho sa pamamagitan ng mata niya sa kapatid niya, at sa asawang nasa kandungan niya, at sa mga natitirang anak na maiwan sa kanya, upang magbigay sa isa sa kanila mula sa laman ng mga anak niya na kakainin niya dahil sa hindi maiwan sa kanya kahit ano sa kapighatian mo at sa paghihirap mo, kung saan pipighatiin ka ng mga kaaway mo sa lahat ng mga lungsod mo. At ang malambot sa inyo at ang maselang babae, na ang paa niya ay hindi kumuha ng karanasan na lumakad sa ibabaw ng lupa dahil sa kanyang kaselangan at dahil sa kanyang kalamutan, ay titingin nang may inggit sa pamamagitan ng kanyang mata sa kanyang asawang lalaki na nasa kanyang sinapupunan, at sa kanyang anak na lalaki at sa kanyang anak na babae, at sa kanyang inunan na lumabas sa pamamagitan ng kanyang mga hita, at sa kanyang anak na ipanganganak niya; kakainin niya ang mga ito dahil sa kakulangan ng lahat nang lihim sa iyong kapighatian, at sa iyong kahirapan, na pahihirapan ka ng iyong kaaway sa iyong mga lungsod, kung hindi ka makinig upang gawin ang lahat ng mga salita ng kautusang ito, ang mga nakasulat sa aklat na ito, na matakot sa pangalang marangal at kahanga-hangang ito, ang PANGINOON na iyong DIYOS. At gagawing kamangha-mangha ng Panginoon ang mga palo mo, at ang mga palo ng binhi mo,

mga palo na malalaki at kahanga-hanga, at mga sakit na masasama at tapat. At ibabalik niya ang lahat ng masamang sakit ng Ehipto, na kinatatakutan mo mula sa harapan nila, at kakapit sila sa iyo. At bawat kalamnan, at bawat salot na hindi nakasulat, at bawat nakasulat sa aklat ng batas na ito, dadalhin ng Panginoon sa iyo, hanggang lipulin ka niya. At maiiwan kayo sa bilang na kaunti, sa halip ng kung ano na kayo ay parang mga bituin ng langit sa dami, dahil hindi kayo nakinig sa tinig ng Panginoon na inyong Diyos. At magiging kung paanong nagalak ang Panginoon sa inyo na gumawa ng mabuti sa inyo at paramihin kayo, gayon magagalak ang Panginoon sa inyo na lipulin nang lubusan kayo; at kayo ay bubunutin nang mabilis mula sa lupain na inyong pinasok doon upang ariin ito. At ikalat ka ng Panginoong Diyos mo sa lahat ng mga bansa, mula sa dulo ng lupa hanggang sa dulo ng lupa, at maglilingkod ka roon sa ibang mga diyos, mga kahoy at mga bato, na hindi nakilala mo ikaw at ang iyong mga ama. Pero at sa mga bansang iyon hindi ka magpapahinga, ni hindi magkakaroon ng kapahingahan ang talampakan ng paa mo; at bibigyan ka ng Panginoon doon ng ibang pusong sumusuway, at mga matang nanghihina, at kaluluwa na natutunaw. At ang iyong buhay ay magiging nakasabit sa harap ng iyong mga mata; at ikaw ay matatakot araw at gabi, at hindi ka maniniwala sa iyong buhay. Sa umaga sasabihin mo, Paano kaya magiging gabi; at sa gabi sasabihin mo, Paano kaya magiging umaga; mula sa takot ng puso mo na iyong ikatatakot, at mula sa mga pangitain ng iyong mga mata na iyong makikita. At ibabalik ka ng Panginoon sa Ehipto sa pamamagitan ng mga barko, sa daang sinabi ko, Hindi mo na

muling makikita ito; at ipagbibili kayo roon sa mga kaaway ninyo bilang mga alipin lalaki at mga alipin babae, at walang magiging bumibili. Ito ang mga salita ng tipan, na iniutos ng Panginoon kay Moises na itatag sa mga anak ng Israel sa lupain ng Moab, maliban sa tipan na ginawa niya sa kanila sa Horeb.

29

At tinawag ni Moises ang lahat ng mga anak ng Israel, at sinabi sa kanila, kayo ay nakakita ng lahat ng mga bagay na ginawa ng Panginoon sa lupain ng Ehipto sa harap ninyo kay Paraon at sa mga lingkod niya, at sa buong lupain niya, ang mga malalaking pagsubok na nakita ng iyong mga mata, ang mga tanda at ang mga malalaking kababalaghan na yaon. At hindi binigyan ng Panginoong Diyos kayo ng puso para malaman, at mga mata para makita, at mga tainga para marinig hanggang sa araw na ito. At pinatnubayan niya kayo ng apatnapung taon sa ilang; hindi lumuma ang inyong mga damit, at ang inyong mga sandalyas ay hindi napudpod mula sa inyong mga paa. Tinapay ay hindi ninyo kinain, alak at matapang na inumin ay hindi ninyo ininom, upang malaman ninyo na ako ang Panginoon na inyong Diyos. At kayo ay dumating hanggang sa lugar na ito; at lumabas si Sihon na hari ng Heshbon, at si Og na hari ng Bashan upang salubungin kami sa digmaan. At sinaktan namin sila, at kinuha namin ang lupa nila, at ibinigay ko ito bilang mana kay Ruben, at kay Gad, at sa kalahating lipi ni Manases. At tutuparin ninyo ang lahat ng mga salita ng tipanang ito, upang

maintindihan ninyo ang lahat ng inyong gagawin. Kayo ay nakatayo lahat ngayong araw sa harap ng Panginoon na Diyos ninyo, ang mga pinuno ng tribo ninyo, at ang kapulungan ng matatanda ninyo, at ang mga hukom ninyo, at ang mga eskriba ninyo, bawat lalaki ng Israel, ang mga babae ninyo, at ang mga anak ninyo at ang dayuhang mananakop na nasa gitna ng kampo ninyo, mula sa tagaputol ng kahoy ninyo at hanggang sa tagabuhat ng tubig ninyo, upang pumasok sa tipan ng Panginoon na Diyos ninyo, at sa mga sumpa niya, gaya ng ginagawa ng Panginoon na Diyos mo sa iyo ngayong araw; upang itatag ka niya sa kanya bilang bayan, at siya ay magiging Diyos mo, sa paraang sinabi niya sa iyo, at sa paraang sumumpa siya sa mga ama mo, kay Abraham at kay Isaac at kay Jacob. At hindi sa inyo lamang ako nagtatatag ng tipang ito at ng sumpang ito, kundi pati na rin sa mga narito kasama ninyo ngayon sa harap ng Panginoon na inyong Diyos, at sa mga hindi narito kasama ninyo dito ngayon. Dahil alam ninyo kung paano kami nanirahan sa lupain ng Ehipto, at kung paano kami dumaan sa gitna ng mga bansang inyong dinaanan. At nakita ninyo ang mga kasuklam-suklam nila, at ang mga diyus-diyusan nila, kahoy at bato, pilak at ginto, na nasa kanila. Huwag may sinuman sa inyo, lalaki, o babae, o angkan, o lipi, na ang isip ay lumihis mula sa Panginoon na inyong Diyos, na umalis upang maglingkod sa mga diyos ng mga bansang yaon; huwag may sinuman sa inyo na ugat na tumutubo pataas sa apdo at kapaitan. At mangyayari kung marinig niya ang mga salita ng sumpang ito, at pagpalain niya ang sarili sa kanyang puso, na nagsasabi, Maging banal sa akin ito, sapagkat sa pagliligaw ng

aking puso ako ay lalakad, upang huwag lipulin ng makasalanan ang walang kasalanan. Hindi gugustuhin ng Diyos na maging mahabagin sa kanya, kundi noon ay magliliyab ang galit ng Panginoon at ang kanyang sikap sa taong yaon; at kakapit sa kanya ang lahat ng mga sumpa ng tipang ito, na nasusulat sa aklat na ito; at buburahin ng Panginoon ang kanyang pangalan mula sa ilalim ng langit. At ihihiwalay siya ng Panginoon para sa kasamaan mula sa lahat ng mga anak ng Israel, ayon sa lahat ng mga sumpa ng tipan na nakasulat sa aklat ng batas na ito. At sasabihin ng ibang salinlahi, ang inyong mga anak na babangon pagkatapos ninyo, at ng dayuhan na darating mula sa malayong lupain, at makikita nila ang mga salot ng lupang iyon at ang mga sakit nito na ipinadala ng Panginoon doon, asupre at asin na nasunog—ang buong lupa nito ay hindi matanim, ni sisibol, ni tutubo doon ang anumang luntian. Kung paano nawasak ang Sodoma at Gomorra, Adma at Zeboim, na winasak ng Panginoon sa galit at poot; At sasabihin ng lahat ng mga bansa, Bakit ginawa ng Panginoon ng ganito sa lupaing ito? Ano ang dakilang galit na ito? At sasabihin nila, na iniwan nila ang tipan ng Panginoon ng Diyos ng kanilang mga ama, na ginawa niya sa kanilang mga ama, noong inilabas niya sila mula sa lupain ng Ehipto, at pumunta at naglingkod sa ibang mga diyos, na hindi nila kilala, ni hindi man ipinamahagi sa kanila. At nagalit sa poot ang Panginoon sa lupaing iyon upang dalhin sa kaniya ayon sa lahat ng mga sumpang nakasulat sa aklat ng kautusang ito. At tinanggal sila ng Panginoon mula sa kanilang lupain sa galit at poot at napakalalaking pagkayamot, at itinapon niya sila sa ibang lupain gaya ngayon. Ang mga nakatagong bagay ay kay

Panginoon ang ating Diyos, at ang mga hayag ay sa atin at sa ating mga anak hanggang sa walang hanggan, upang gawin ang lahat ng mga salita ng batas na ito. Ang mga nakatagong bagay ay kay Panginoon ang ating Diyos, at ang mga hayag ay sa atin at sa ating mga anak hanggang sa walang hanggan, upang gawin ang lahat ng mga salita ng batas na ito.

30

At mangyayari na kapag dumating sa iyo ang lahat ng mga salitang ito, ang pagpapala at ang sumpa, na ibinigay ko sa harap ng mukha mo; At tatanggapin mo sa puso mo sa lahat ng mga bansang kung saan ikaw ikinalat ng Panginoon doon, at babalik ka sa Panginoon na Diyos mo, at pakikinggan mo ang tinig niya ayon sa lahat ng iniuutos ko sa iyo ngayon, mula sa buong puso mo, at mula sa buong kaluluwa mo, at pagagalingin ng Panginoon ang mga kasalanan mo, at maaawa siya sa iyo, at muli kang titipunin niya mula sa lahat ng mga bansang kung saan ka ikinalat ng Panginoon doon. Kung ang iyong pagkakalat ay mula sa dulo ng langit hanggang sa dulo ng langit, mula doon titipunin ka ng Panginoon mong Diyos, at mula doon kukunin ka ng Panginoon mong Diyos. At dadalhin ka ng iyong Diyos mula doon sa lupain na minana ng iyong mga ama, at mamanahin mo ito; at papagbutihin ka niya, at gagawin ka niyang mas marami kaysa sa iyong mga ama. At lilinisin ng lubusan ng Panginoon ang puso mo, at ang puso ng binhi mo, upang umibig sa Panginoon na Diyos mo mula sa buong puso mo, at mula sa

buong kaluluwa mo, upang ikaw ay mabuhay. At ilalagay ng Panginoong Diyos mo ang mga sumpang ito sa mga kaaway mo, at sa mga napopoot sa iyo, na siyang nag-usig sa iyo. At ikaw ay babalik at makikinig sa tinig ng Panginoon na Diyos mo, at gagawin mo ang mga utos niya, kung gaano karami ang iniuutos ko sa iyo ngayon. At pagpapalain ka ng Panginoon mong Diyos sa bawat gawa ng iyong mga kamay, sa mga supling ng iyong sinapupunan, at sa mga supling ng iyong mga hayop, at sa mga bunga ng iyong lupa, sapagkat babalik ang Panginoon mong Diyos upang magalak sa iyo tungo sa mabubuting bagay, gaya ng kung paano siya nagalak sa iyong mga ama; Kung pakikinggan mo ang tinig ng Panginoon mong Diyos, upang ingatan ang kanyang mga utos, at ang kanyang mga tuntunin, at ang kanyang mga hatol na nakasulat sa aklat ng batas na ito; kung ikaw ay babalik sa Panginoon mong Diyos mula sa iyong buong puso, at mula sa iyong buong kaluluwa. Ang utos na ito na iniuutos ko sa iyo ngayon, hindi labis, ni hindi malayo mula sa iyo. Hindi ito nasa langit sa itaas, na nagsasabi, Sino ang aakyat para sa atin patungo sa langit, at kukunin ito para sa atin, at pagkatapos nating marinig ito, gagawin natin ito? Hindi rin ito nasa kabilang ng dagat, na nagsasabi, Sino ang tatawid para sa atin patungo sa kabilang ng dagat, at kukunin niya para sa atin ito, at gagawin niya itong maririnig para sa atin, at gagawin natin? Malapit sa iyo ang salita, napakalapit sa bibig mo, at sa puso mo, at sa mga kamay mo upang gawin ito. Masdan, ibinigay ko sa harap ng mukha mo ngayon ang buhay at ang kamatayan, ang mabuti at ang masama. Kung ikaw ay makinig sa mga utos ng Panginoon mong Diyos, na aking iniuutos sa iyo

ngayong araw, na mahalin ang Panginoon mong Diyos, lumakad sa lahat ng kanyang mga daan, at ingatan ang kanyang mga ordinansa, at ang kanyang mga paghatol, at kayo ay mabubuhay, at kayo ay magiging marami, at pagpapalain ka ng Panginoon mong Diyos sa lahat ng lupain, na iyong papasukan doon upang manahin ito. At kung ang iyong puso ay lumihis, at hindi ka makinig, at naligaw ka at sumamba sa ibang mga diyos at maglingkod sa kanila, ipinapahayag ko sa iyo ngayong araw na sa pagkawasak kayo ay mawawasak, at hindi kayo magiging matagal ang buhay sa ibabaw ng lupaing inyong tinatawid ang Jordan upang ariin ito. Pinatototohanan ko kayo ngayong araw, ang langit at ang lupa, ang buhay at ang kamatayan ay ibinigay ko sa harap ninyo, ang pagpapala at ang sumpa; pumili ka ng buhay, upang mabuhay ikaw at ang iyong binhi, na magmahal sa Panginoong iyong Diyos, makinig sa kaniyang tinig, at kumapit sa kaniya; sapagkat ito ang iyong buhay at ang haba ng iyong mga araw, ang manirahan sa ibabaw ng lupang ipinangako ng Panginoon sa iyong mga ama, kay Abraham at kay Isaac at kay Jacob, na ibibigay sa kanila.

31

At natapos ni Moises ang pagsasalita ng lahat ng mga salitang ito sa lahat ng mga anak ng Israel, at sinabi niya sa kanila, isang daan at dalawampung taon na ako ngayon; hindi na ako makakakaya pang pumasok at lumabas; ang Panginoon nga ay sinabi sa akin, hindi ka tatawid ng Jordan na ito. Ang Panginoon

na Diyos mo na lumalakad sa unahan bago sa iyong mukha, siya ang wawasakin nang lubusan ang mga bansang ito mula sa iyong mukha, at mamanahin mo sila; at si Josue na lumalakad sa unahan bago sa iyong mukha, ayon sa sinabi ng Panginoon. At gagawin ng Panginoong Diyos mo sa kanila gaya ng ginawa niya kay Sihon at kay Og, dalawang hari ng mga Amorreo, na sila ay nasa kabilang ng Jordan, at sa lupa nila, gaya ng lubos na pagwasak niya sa kanila. At ibinigay sila ng Panginoon sa inyo; at gagawin ninyo sa kanila, ayon sa iniutos ko sa inyo. Maging matapang at maging malakas, huwag matakot, ni huwag maging duwag, ni huwag matakot sa harap nila; sapagkat ang Panginoon na Diyos mo na nangunguna kasama ninyo sa inyo, hindi ka niya iiwan, ni hindi ka niya pababayaan. At tinawag ni Moises si Josue, at sinabi sa kanya sa harap ng buong Israel, magpakalalaki ka at magpakalakas, sapagkat ikaw ay papasok sa unahan ng bayang ito sa lupain na isinumpa ng Panginoon sa inyong mga ama na ibibigay sa kanila, at ikaw ay magpapamana sa kanila. At ang Panginoon na lumalakad kasama mo, hindi ka niya bibitawan, ni hindi ka niya pababayaan; huwag kang matakot, ni huwag kang maging duwag. At isinulat ni Moises ang mga salita ng batas na ito sa isang aklat, at ibinigay sa mga pari na mga anak ni Levi na nagdadala ng kaban ng tipan ng Panginoon, at sa mga nakatatanda ng mga anak ng Israel. At inutusan ni Moises sila sa araw na iyon, sinasabi, pagkatapos ng pitong taon sa panahon ng taon ng pagpapalaya sa pista ng mga tabernakulo, sa pagsasama-samang maglakbay ng buong Israel upang makita sa harap ng Panginoon ng Diyos ninyo, sa lugar na pipiliin ng Panginoon, babasahin ninyo ang batas na ito sa

harap ng buong Israel sa mga tainga nila, pagkatapos tipunin ang bayan, ang mga lalaki at ang mga babae at ang mga anak at ang dayuhan sa mga lungsod ninyo, upang makarinig sila, at upang matuto silang matakot sa Panginoon na Diyos ninyo; at makikinig sila upang gawin ang lahat ng mga salita ng batas na ito. At ang kanilang mga anak na hindi nakakaalam, makikinig, at matututunan na matakot sa Panginoong Diyos mo sa lahat ng mga araw na sila ay nabubuhay sa ibabaw ng lupain na inyong tinatawiran ang Jordan upang manahin ito. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Narito, malapit na ang mga araw ng kamatayan mo; tawagin mo si Josue, at tumayo kayo sa tabi ng mga pinto ng tolda ng patotoo, at ako ay mag-uutos sa kanya. At pumunta si Moises at si Josue sa tolda ng patotoo, at tumayo sila sa tabi ng mga pinto ng tolda ng patotoo. At bumaba ang Panginoon sa loob ng ulap, at tumayo sa tabi ng mga pintuan ng tolda ng patotoo; at tumayo ang haligi ng ulap sa tabi ng mga pintuan ng tolda ng patotoo. At sinabi ng Panginoon kay Moises, narito ikaw matutulog kasama ng iyong mga ama, at pagkatapos bumangon ang bayang ito magpapatutot sa pagsunod ng mga dayuhang diyos ng lupaing pinasok nito, at pababayaan nila ako, at sisirain nila ang aking tipan na ginawa ko sa kanila. At magagalit ako sa poot laban sa kanila sa araw na iyon, at iiwan ko sila, at itatalikod ko ang mukha ko mula sa kanila, at magiging lamang pagkain sila, at masusumpungan nila ang maraming kasamaan at mga kapighatian, at sasabihin nila sa araw na iyon, dahil wala ang Panginoon na Diyos ko sa akin, nasumpungan ako ng mga kasamaang ito. Ako naman, sa pagtalikod, itatalikod ko ang aking mukha mula sa kanila sa

araw na iyon, dahil sa lahat ng kasamaan na ginawa nila, sapagkat tumalikod sila sa ibang mga diyos. At ngayon isulat ang mga salita ng awit na ito, at ituro ito sa mga anak ng Israel, at ilagay ninyo ito sa bibig nila, upang maging sa akin ang awit na ito na sumasaksi sa harap ng mga anak ng Israel. Sapagkat ipapasok ko sila sa mabuting lupain, na sumumpa ako sa kanilang mga ama, na bibigyan ko sila ng lupaing umaagos ng gatas at pulot, at kakain sila, at pagkatapos mapuno ay mabubusog sila, at babalik sila sa mga dayuhang diyos, at paglilingkuran nila ang mga iyon, at gigilitin nila ako, at sisirain nila ang aking tipan. At magiging saksi laban sa kanila ang awit na ito sa harap nila na nagpapatotoo; sapagkat hindi ito makakalimutan mula sa kanilang bibig, at mula sa bibig ng kanilang lahi; sapagkat alam ko ang kanilang kasamaan, kung ano ang ginagawa nila dito ngayon, bago ko pa sila ipasok sa mabuting lupain, na isinumpa ko sa kanilang mga ama. At isinulat ni Moises ang awit na ito sa araw na iyon, at itinuro niya ito sa mga anak ng Israel. At siya ay nag-utos kay Josue, at sinabi, magpakalalaki ka at lumakas ka, sapagkat ikaw ay magpapasok ng mga anak ng Israel sa lupaing ipinangako ng Panginoon sa kanila, at siya mismo ay magiging kasama mo. Nang natapos ni Moises ang pagsusulat ng lahat ng mga salita ng batas na ito sa isang aklat hanggang sa wakas, at nag-utos siya sa mga Levita na nagbubuhat ng kaban ng tipan ng Panginoon, na sinasabi, pagkatapos ninyong kunin ang aklat ng batas na ito, ilalagay ninyo ito sa tagiliran ng kaban ng tipan ng Panginoon na Diyos ninyo, at magiging naroon ito sa inyo bilang patotoo. Dahil alam ko ang iyong pagsusuway, at ang iyong leeg na matigas; habang

ako pa nga ay nabubuhay kasama ninyo ngayon, sumusuway kayo sa Diyos; paano pa kaya pagkatapos ng aking kamatayan? Magtipon kayo sa akin ng mga pinuno ng tribo ninyo, at ng mga matatanda ninyo, at ng mga hukom ninyo, at ng mga escriba ninyo, upang magsalita ako sa mga tainga nila ng lahat ng mga salitang ito; at tumestigo ako sa kanila ng langit at ng lupa. Alam ko dahil pagkatapos ng aking kamatayan kayo ay gagawang walang batas nang husto, at kayo ay liliko mula sa daan na aking iniutos sa inyo, at makikita ninyo ang mga kasamaan sa huling mga araw, dahil gagawin ninyo ang masama sa harap ng Panginoon, upang pasungitan siya sa mga gawa ng inyong mga kamay. At nagsalita si Moises sa mga tainga ng buong kapulungan ng mga salita ng awiting ito hanggang sa wakas.

32

Makinig ka, langit, at magsasalita ako, at pakinggan ng lupa ang mga salita mula sa aking bibig. Asahan bilang ulan ang aking pahayag, at bumaba bilang hamog ang aking mga salita, tulad ng ulan sa damo, at tulad ng niyebe sa damo. Dahil tinawag ko ang pangalan ng Panginoon; magbigay kayo ng kadakilaan sa ating Diyos. Diyos, totoo ang mga gawa niya, at lahat ng mga daan niya ay mga hatol; Diyos na tapat, at walang kawalang-katarungan; matuwid at banal ang Panginoon. Nagkasala sila, hindi niya mga anak na may kapintasan; salinlahi na baluktot at suwail. Ang mga bagay na ito ba ay binabayaran ninyo sa Panginoon? Ganito ba ang mga tao, mangmang at hindi

matalino? Hindi ba siya mismo, itong ama mo, ang kumuha sa iyo at gumawa sa iyo at humubo sa iyo? Alalahanin ninyo ang mga araw ng walang hanggan, unawain ninyo ang mga taon ng mga salinlahi sa bawat salinlahi. Magtanong sa iyong ama at sasabihin niya sa iyo, sa iyong mga matatanda at sasabihin nila sa iyo. Noong hinati ng Kataas-taasan ang mga bansa, nang ikinalat niya ang mga anak ni Adan, itinakda niya ang mga hangganan ng mga bansa ayon sa bilang ng mga sugo ng Diyos. At naging bahagi ng Panginoon ang bayan niya na si Jacob; sukatan ng mana niya ang Israel. Binusog niya siya sa ilang, sa uhaw ng init sa lupang walang tubig; pinalibutan niya siya at tinuruan niya siya, at iningatan niya siya, na parang batang babae ng mata; Parang agila na tumatakip sa pugad niya, at sa mga inakay niya nag-asam, inilatag ang mga pakpak niya tinanggap niya sila, at inakyat niya sila sa mga balikat niya. Ang Panginoon nag-iisa ang nanguna sa kanila, wala kasama nila ang diyos na dayuhan. Pinaahon niya sila sa lakas ng lupa; pinakain niya sila ng mga bunga ng mga bukid; sumipsip sila ng pulot mula sa bato, at langis mula sa matigas na bato. Mantikilya ng mga baka, at gatas ng mga tupa, kasama ng taba ng mga kordero at mga lalaking tupa, mga anak ng mga toro at mga kambing, kasama ng taba ng bato ng trigo, at dugo ng ubas—uminom siya ng alak. At kumain si Jacob at napuno, at sumipa ang minamahal; tumaba, naging makapal, lumawak, at pinabayaan ang Diyos na lumikha sa kanya, at lumayo mula sa Diyos na tagapagligtas niya. Pinagalit nila ako sa pamamagitan ng mga dayuhan; sa mga kasuklam-suklam nila, pinagpait nila ako. Nag-alay sila sa mga demonyo, at hindi sa Diyos; sa mga

diyos na hindi nila kilala; bago at kamakailan lang dumating, na hindi kilala ng kanilang mga ama. Iniwan mo ang Diyos na nanganak sa iyo, at nakalimutan mo ang Diyos na nag-aalaga sa iyo. At nakita ng Panginoon, at nainggit siya; at napagalit siya dahil sa galit ng kanyang mga anak na lalaki at mga anak na babae, at sinabi niya, itatalikod ko ang aking mukha mula sa kanila, at ipapakita ko kung ano ang mangyayari sa kanila sa mga huling araw; sapagkat sila ay salinlahi na suwail, mga anak na lalaki na walang pananampalataya sa kanila. Sila mismo pinaselos nila ako sa hindi Diyos, pinagalit nila ako sa mga diyus-diyosan nila; at ako papaselosin ko sila sa hindi bansa, sa bansang walang unawa pagagalitin ko sila. Dahil ang apoy ay nagsindi mula sa aking galit, susunugin hanggang sa impyerno sa ibaba; sasakmalin ang lupa at ang mga bunga nito; susunugin ang mga pundasyon ng mga bundok. Titipunin ko sa kanila ang mga kasamaan, at ang aking mga pana ay makikipaglaban sa kanila. Nangungupas dahil sa taggutom at kinakain ng mga ibon, at may sakit na walang lunas na pumipihit palikod; ipapadala ko sa kanila ang mga ngipin ng mga mailap na hayop, kasama ang galit ng mga gumagapang sa lupa. Sa labas, papatayin ng espada ang kanilang mga anak, at mula sa mga kamalig, takot; binata kasama ng dalaga, sanggol na sumususo kasama ng nakatayong matandang lalaki. Sinabi ko, ikakalakal ko sila, at ihihinto ko mula sa mga tao ang alaala nila. Kung hindi dahil sa galit ng mga kaaway, upang hindi sila magtagal, upang hindi magsama-samang lumusob ang mga kalaban; baka sabihin nila, ang aming kamay ang mataas, at hindi ang Panginoon, ang gumawa ng lahat ng ito. Bansang nawalan ng

payo, at walang kaalaman sa kanila. Hindi nila inisip na unawain; hayaan silang tanggapin ang mga ito sa paparating na panahon. Paano hahabulin ng isa ang libo, at dalawa ay magpapatakas ng sampung libo, kung hindi ibinenta sila ng Diyos, at isinuko sila ng Panginoon? Dahil ang kanilang mga diyos ay hindi tulad ng ating Diyos; at ang ating mga kaaway ay mga hangal. Sapagkat mula sa puno ng ubas ng Sodoma ang kanilang puno ng ubas, at ang kanilang sanga ay mula sa Gomorra; ang kanilang ubas ay ubas ng apdo, ang kumpol ay kapaitan para sa kanila. Ang alak nila ay galit ng mga dragon, at galit ng mga aspid na walang gamot. Hindi ba ang mga bagay na ito ay naipon na sa akin, at natatakan sa aking mga kayamanan? Sa araw ng paghihiganti ako ay gaganti, kapag madapa ang paa nila; sapagkat malapit na ang araw ng pagkawasak para sa kanila, at narito na handa para sa inyo. Dahil hahatulan ng Panginoon ang kanyang bayan, at sa kanyang mga alipin ay maaliw siya; sapagkat nakita niya silang nanghina, at naiwan sa pagkabihag, at nanghihina; At sinabi ng Panginoon, nasaan ang kanilang mga diyos, na sa kanila sila nagtiwala, na ang taba ng kanilang mga handog ay kinain ninyo, at ininom ninyo ang alak ng kanilang mga inuming handog? Magtayo sila at tulungan nila kayo at maging sila sa inyo mga tagapagtanggol. Tingnan, tingnan na ako ay ako, at walang Diyos maliban sa akin; ako ay papatay, at gagawin kong mabuhay; sasaktan ko, at ako ay magpapagaling; at walang sinuman na makakaligtas mula sa mga kamay ko. Na itataas ko sa langit ang aking kamay, at susumpa ako sa aking kanang kamay; at sasabihin ko, nabubuhay ako magpakailanman; Na ihahasa ko na parang

kidlat ang aking espada, at hahawakan ng paghatol ang aking kamay, at babayaran ko ng hustisya ang mga kaaway, at sa mga napopoot sa akin ay gagantihan ko. Lalasingin ko ng dugo ang aking mga pana, at ang aking espada ay kakain ng karne mula sa dugo ng mga sugatan at ng mga bihag mula sa ulo ng mga pinunong kaaway. Magalak kayo mga langit kasama niya, at sambahin siya ng lahat ng mga sugo ng Diyos; magalak kayo mga bansa kasama ng bayan niya, at palakasin siya ng lahat ng mga anak ng Diyos, dahil ang dugo ng mga anak niya ay ipinaghihiganti; at paghihigantihan niya at isasauli niya ang hustisya sa mga kaaway, at sa mga napopoot isasauli niya; at lilinisin ng Panginoon ang lupain ng bayan niya. At sumulat si Moises ng awit na ito sa araw na iyon, at itinuro niya ito sa mga anak ng Israel; at pumasok si Moises, at sinabi ang lahat ng mga salita ng batas na ito sa mga tainga ng bayan, siya at si Josue na anak ni Nun. At natapos ni Moises ang pagsasalita sa buong Israel. At sinabi niya sa kanila, magbigay-pansin kayo ng puso sa lahat ng mga salitang ito, na aking pinapatotohanan sa inyo ngayon, na inyong iuutos sa inyong mga anak na lalaki, na ingatan at gawin ang lahat ng mga salita ng batas na ito. Dahil hindi walang laman na salita ito para sa inyo; dahil ito ang buhay ninyo, at dahil sa salitang ito matagal kayong mabubuhay sa ibabaw ng lupain kung saan kayo tumatawid ng Jordan doon upang magmana. At nagsalita ang Panginoon kay Moises sa araw na ito, na nagsasabi, umakyat ka sa bundok ng Abarim, itong bundok Nebo na nasa lupain ng Moab sa harapan ng Jerico, at tingnan mo ang lupain ng Canaan, na ibinibigay ko sa mga anak ng Israel, at mamatay ka sa bundok na aakyatin mo

doon, at madaragdag ka sa iyong bayan; sa paraang namatay si Aaron na iyong kapatid sa bundok ng Hor, at idinagdag siya sa kanyang bayan. Dahil kayo ay sumuway sa aking salita sa harap ng mga anak ng Israel sa tubig ng pagtatalo sa Kades sa ilang ng Sin, dahil hindi ninyo ako pinabanal sa harap ng mga anak ng Israel. Sa harapan makikita mo ang lupain, at doon ay hindi ka papasok.

33

At ito ang pagpapala na ipinagpala ni Moises na tao ng Diyos sa mga anak ng Israel bago ang kamatayan niya. At sinabi, Ang Panginoon mula sa Sinai ay dumating, at nagpakita mula sa Seir sa amin, at nagmadali mula sa bundok ng Paran, kasama ang sampung libo mula sa Kades, mula sa kanyang kanan ang mga sugo ay kasama niya. At iniligtas niya ang kanyang bayan, at lahat ng mga pinabanal ay nasa ilalim ng iyong mga kamay; at sila ay nasa ilalim mo; at tumanggap siya ng kautusan mula sa kanyang mga salita, na iniutos ni Moises sa amin, mana sa mga kapulungan ni Jacob. At magiging pinuno sa minamahal, nang magtipon ang mga pinuno ng mga bayan kasama ang mga lipi ng Israel. Mabuhay si Reuben, at huwag siyang mamatay, at maging marami siya sa bilang. At ito ay tungkol kay Juda: dinggin mo Panginoon ang tinig ni Juda, at sa bayan niya sana ikaw ay dumating; ang mga kamay niya ay makikipaglaban para sa kanya, at ikaw ay magiging tulong laban sa mga kaaway. At sa kay Levi sinabi niya, bigyan si Levi ng mga malinaw na bagay

niya, at ng katotohanan niya ang lalaking banal, na sinubukan nila siya sa pagsubok; ininsulto nila siya sa tubig ng pagtatalo; Ang nagsasabi sa ama at sa ina, hindi kita nakita, at ang mga kapatid niya hindi niya nakilala, at ang mga anak niya itinakwil niya; binantayan niya ang mga salita mo, at ang tipan mo iningatan niya. Ipahahayag nila ang mga tuntunin mo kay Jacob, at ang batas mo kay Israel; ilalagay nila ang insenso nang palagi sa altar mo sa gitna ng iyong galit. Pagpalain, Panginoon, ang kanyang lakas, at tanggapin ang mga gawa ng kanyang mga kamay; durugin ang baywang ng mga kaaway na bumangon laban sa kanya, at ang mga napopoot sa kanya ay huwag bumangon. At kay Benjamin sinabi niya, Ang minamahal ng Panginoon ay titira nang may tiwala, at ang Diyos ay lumilinlang sa kaniya sa lahat ng mga araw, at sa pagitan ng kaniyang mga balikat siya tumahan. At kay Joseph sinabi niya, mula sa pagpapala ng Panginoon ang lupa niya, mula sa mga kaloob ng langit, at hamog, at mula sa kalaliman ng mga bukal mula sa ilalim, at ayon sa panahon ng mga bunga ng araw ng mga pagbabago, at mula sa mga pagsasama ng mga buwan, mula sa tuktok ng mga sinaunang bundok, at mula sa tuktok ng mga burol na walang hanggan, at ayon sa panahon ng pagkapuno ng lupa; at ang mga katanggap-tanggap sa nakita sa talumpunay ay dumating sa ulo ni Joseph, at sa tuktok ng pinarangalan sa gitna ng mga kapatid. Panganay na toro ang kagandahan niya, mga sungay ng unicorn ang mga sungay niya; sa mga ito susunggaban niya ang mga bansa nang sabay-sabay, hanggang mula sa dulo ng lupa; ito ang sampung libu-libo ng Efraim, at ito ang libu-libo ng Manases. At kay Zebulun sinabi niya, Magalak

ka, Zebulun, sa iyong paglabas, at Issachar sa kanyang mga tolda. Mga bansa ay lubos na lilipulin nila; at kayo ay tatawag doon, at kayo ay mag-aalay doon ng handog ng katuwiran; sapagkat ang kayamanan ng dagat ay magpapasuso sa iyo, at ang mga pamilihan ng mga naninirahan sa baybayin. At sa kay Gad sinabi niya, Pinagpala ang nagpapalaki kay Gad; tulad ng leon nagpahinga siya, matapos durugin ang braso at ang pinuno. At nakita niya ang unang bunga niya, na doon ay nahatian ang lupa ng mga pinuno na nagtipon kasama ng mga pinuno ng mga bayan; katuwiran ang ginawa ng Panginoon, at paghatol niya kasama ng Israel. At kay Dan sinabi niya, Si Dan ay batang leon, at lulukso siya mula sa Bashan. At kay Naphtali sinabi, Naphtali kasaganaan ng mga katanggap-tanggap at mapuspos siya ng pagpapala mula sa Panginoon, dagat at Timog mamanahin niya. At tungkol kay Asher, sinabi niya, Pinagpala mula sa mga anak si Asher, at magiging katanggap-tanggap sa kanyang mga kapatid; isasawsaw niya sa langis ang kanyang paa. Bakal at tanso ang magiging sandalyas niya; kung gaano ang iyong mga araw, gayon ang iyong lakas. Walang katulad ng Diyos ng minamahal, ang sumasakay sa kalangitan na katulong mo, at ang kahanga-hanga ng kalawakan. At tatakpan ka ng simula ng Diyos, at sa ilalim ng lakas ng walang hanggang mga bisig; at itataboy niya mula sa iyong harapan ang kaaway, sinasabi, mapahamak ka. At maninirahan ang Israel na nagtitiwala, nag-iisa sa lupain ni Jacob, sa trigo at alak; at ang langit sa iyo ay maulap ng hamog. Mapalad ka Israel; sino ang katulad mo, isang bayang nililigtas ng Panginoon? Ipagtatanggol ka ng katulong mo, at ang espada ay ipagmamalaki mo; at magsisinungaling sa iyo ang mga

kaaway mo; at ikaw sa leeg nila tatapak.

34

At umakyat si Moises mula sa Araboth ng Moab patungo sa bundok ng Nebo, sa tuktok ng Pisgah, na nasa harap ng Jericho; at ipinakita sa kanya ng Panginoon ang buong lupain ng Gilead hanggang Dan, at ang buong lupain ng Naphtali, at ang buong lupain ng Ephraim, at Manasseh, at ang buong lupain ng Judah hanggang sa huling dagat, at ang ilang, at ang mga nakapaligid na pook ng Jericho, lungsod ng mga puno ng palma hanggang Zoar. At sinabi ng Panginoon kay Moises, ito ang lupain na isinumpa ko kay Abraham at Isaac at Jacob, na sinasabi, sa inyong binhi ibibigay ko ito; at ipinakita ko ito sa iyong mga mata, at doon hindi ka papasok. At namatay si Moises, ang lingkod ng Panginoon, sa lupain ng Moab dahil sa salita ng Panginoon. At inilibing nila siya sa Gai malapit sa bahay ng Peor, at hindi nakakita sinuman ng libing niya hanggang sa araw na ito. Si Moises ay isang daan at dalawampung taon gulang nang siya ay mamatay; ang kanyang mga mata ay hindi nangumilim, ni ang kanyang mga ngipin ay hindi nasira. At umiyak ang mga anak ng Israel para kay Moises sa Araboth ng Moab sa tabi ng Jordan malapit sa Jericho ng tatlumpung araw, at natapos ang mga araw ng pagluluksa at pag-iyak para kay Moises. At si Josue na anak ni Nun ay napuspos ng espiritu ng pang-unawa, sapagkat si Moises ay ipinatong ang kanyang mga kamay sa kanya; at nakinig sa kanya ang mga anak ng Israel; at ginawa

nila ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises. At hindi na bumangon pa ng propeta sa Israel na tulad ni Moises, na siyang nakilala ng Panginoon nang harapan, sa lahat ng mga tanda at mga kababalaghan na ipinadala siya ng Panginoon upang gawin ang mga iyon sa lupain ng Ehipto kay Faraon at sa mga lingkod niya at sa buong lupain niya, ang mga kababalaghan na dakila at ang kamay na makapangyarihan na ginawa ni Moises sa harap ng buong Israel.

Josue

1

At nangyari pagkatapos ng kamatayan ni Moises, sinabi ng Panginoon kay Josue na anak ni Nun na lingkod ni Moises, na nagsasabi, Si Moises na lingkod ko ay namatay na. Ngayon kaya tumayo na, tumawid ka sa Jordan ikaw at lahat ng mga taong ito sa lupain na ako ay nagbibigay sa kanila. Bawat lugar na inyong tatapakan ng talampakan ng inyong mga paa, sa inyo ko ibibigay iyon, ayon sa paraan ng aking sinabi kay Moises: Ang ilang at ang Anti Lebanon, hanggang sa malaking ilog, ilog Eufrates, at hanggang sa pinakahuling dagat; mula sa paglubog ng araw ay magiging hangganan ninyo. Walang taong tatayo laban sa iyo sa lahat ng araw ng buhay mo; at kung paano ako ay sumama kay Moises, ganoon din ako ay magiging kasama mo, at hindi kita pababayaan ni hindi rin kita pababayaan. Maging malakas at maging matapang; ikaw kasi magbibigay bilang mana sa bayang ito ang lupain, na sumumpa ako sa mga ama ninyo na ibigay sa kanila. Maging malakas nga at maging matapang, maingat at gawin ayon sa iniutos sa iyo ni Moises na aking lingkod; at hindi

ka liliko mula sa mga iyon sa kanan ni sa kaliwa, upang magtagumpay ka sa lahat ng iyong gagawin. At hindi aalis ang aklat ng batas na ito mula sa iyong bibig, at magmumuni-muni ka dito araw at gabi, upang malaman mong gawin ang lahat ng nakasulat; kung magkagayon uunlad ka, at papaunlarin mo ang iyong mga daan, at kung magkagayon makakaunawa ka. Masdan, iniutos ko sa iyo: maging malakas at magpakalalaki, huwag matakot, ni huwag mangamba, dahil kasama mo ang Panginoon na Diyos mo sa lahat kung saan ka pupunta. At iniutos ni Josue sa mga eskriba ng bayan, sinasabi, Pumasok kayo sa gitna ng kampo ng bayan, at mag-utos kayo sa bayan, sinasabi, Maghanda kayo ng pagkain, dahil tatlong araw pa at kayo ay tatawid sa Jordan na ito, papasok upang angkinin ang lupain, na ibinibigay sa inyo ng Panginoon na Diyos ng inyong mga ama. At sa Reuben, at sa Gad, at sa kalahating tribo ng Manasseh, sinabi ni Josue, Alalahanin ninyo ang salita na iniutos sa inyo ni Moises na lingkod ng Panginoon, na nagsasabi, Ang Panginoong Diyos ninyo ay nagpahinga sa inyo, at ibinigay sa inyo ang lupaing ito. Ang mga asawa ninyo at ang mga anak ninyo at ang mga hayop ninyo ay manatili sa lupain na ibinigay sa inyo; ngunit kayo ay tatawid na nakahanda, una sa inyong mga kapatid, lahat ng malakas; at makikipaglaban kayo sa kanila, hanggang magpahinga ang Panginoon na Diyos natin sa inyong mga kapatid, gaya rin sa inyo, at manahin din nila ang lupain na ibinibigay sa kanila ng Panginoon na Diyos natin; at babalik kayo, bawat isa, sa kanyang mana na ibinigay sa inyo ni Moises sa kabilang ng Jordan sa silanganan ng araw. At sumagot sila kay Josue, sinabi nila, Lahat ng anumang utos mo sa amin,

gagawin namin, at sa lahat ng lugar kung saan mo man kami ipadala, pupunta kami. Ayon sa lahat ng mga bagay na gaano karami na narinig namin kay Moises, makikinig kami sa iyo; maliban lamang nawa ay ang Panginoon na Diyos namin ay sumaiyo, kung anong paraan siya ay sumakanya ni Moises. Ang tao na sumuway sa iyo, at sinuman na hindi makinig sa mga salita mo ayon sa iuutos mo sa kanya, mamatay siya; pero maging malakas ka at maging matapang.

2

At ipinadala ni Josue anak ni Nun mula sa Sattin ang dalawang binata upang tiktikan, na sinasabi, Umakyat kayo at tingnan ang lupain at ang Jerico; at pagkatapos maglakbay ang dalawang binata ay pumasok sa Jerico; at pumasok sila sa bahay ng babaeng patutot, na ang pangalan ay Raab; At tumigil sila doon. At iniulat sa hari ng Jerico, na sinasabi, Pumasok na dito ang mga lalaki ng mga anak ng Israel para tiktikan ang lupain. At nagpadala ang hari ng Jericho, at nagsabi kay Rahab, na sinasabi, ilabas mo ang mga lalaking pumasok sa bahay mo ng gabi, sapagkat upang tiktikan ang lupain ay dumating sila. At kinuha ng babae ang dalawang lalaki at itinago niya sila; at sinabi niya, Pumasok sa akin ang mga lalaki, pero nang isinasara ang tarangkahan sa kadiliman, lumabas ang mga lalaki; hindi ko alam kung saan sila pumunta; habulin ninyo sila, baka aabutin ninyo sila. Siya at pinaahon niya sila sa bubong, at itinago niya sila sa mga tangkay ng lino na

nakapatong sa bubong. At ang mga lalaki ay humabol sa likuran nila sa daang patungo sa Jordan sa mga tawiran, at ang tarangkahan ay isinara. At nangyari na nang lumabas ang mga humahabol sa likod nila, at bago pa sila matulog, siya ay umakyat papunta sa kanila sa bubungan, at sinabi sa kanila, alam ko na ibinigay sa inyo ng Panginoon ang lupain; nahulog na kasi sa amin ang takot sa inyo. Narinig namin na pinatuyo ng Panginoong Diyos ang Pulang Dagat sa harapan ninyo noong lumalabas kayo mula sa lupain ng Ehipto, at kung ano ang ginawa niya sa dalawang hari ng mga Amoreo na nasa kabilang pang ng Jordan, sina Sihon at Og, na lubos ninyong winasak. At nang marinig namin, kami ay natakot sa aming puso, at hindi na tumayo ang espiritu sa kahit sino sa amin dahil sa inyong harapan; sapagkat ang Panginoon na inyong Diyos, Diyos sa langit sa itaas at sa ibabaw ng lupa sa ibaba. At ngayon sumumpa kayo sa akin sa Panginoon na Diyos, dahil ginagawa ko sa inyo ang awa, at gawin din ninyo ang awa sa bahay ng ama ko, at ingatan ninyo ng buhay ang bahay ng ama ko, ang ina ko, at ang mga kapatid ko, at lahat ng bahay ko, at lahat ng anumang sa kanila, at ililigtas ninyo ang kaluluwa ko mula sa kamatayan. At sinabi sa kanya ng mga lalaki, Ang kaluluwa namin ay kapalit ninyo hanggang kamatayan; at siya ay nagsabi, Kapag ibibigay ng Panginoon sa inyo ang lungsod, gagawin ninyo sa akin ang awa at katotohanan. At ibinaba niya sila sa pamamagitan ng bintana, at sinabi niya sa kanila, sa maburol na lugar kayo umalis, baka kayo makatagpo ng mga humahabol, at magtago kayo doon ng tatlong araw hanggang bumalik ang mga humahabol mula sa inyo, at pagkatapos nito aalis kayo sa

inyong daan. At sinabi sa kanya ng mga lalaki, Wala kaming sala sa sumpang ito mo. Narito, kami ay pumapasok sa bahagi ng lungsod, at ilalagay mo ang tanda, ang lubid na pula na ito ay itatali mo sa bintana kung saan mo ibinaba kami sa pamamagitan nito; at ang ama mo, at ang ina mo, at ang mga kapatid mo, at lahat ng sambahayan ng ama mo ay titipunin mo sa iyong sarili sa loob ng bahay mo. At magiging sinumang lalabas sa pinto ng bahay mo patungo sa labas, siya ay magiging may sala sa kanyang sarili, pero kami ay walang sala sa sumpa mo na ito; at sinumang magiging kasama mo sa loob ng bahay mo, kami ay magiging may sala. Kung pero may tao na saktan kami o ilantad ang mga salitang ito namin, magiging walang sala kami sa sumpang ito mo. At sinabi niya sa kanila, Ayon sa inyong salita ay maging ganoon; at pinaalis niya sila, at umalis sila. At dumating sila sa kabundukan, at nanatili sila doon ng tatlong araw; at hinanap ng mga tumatugis ang lahat ng mga daan, at hindi nila sila natagpuan. At bumalik ang dalawang binata, at bumaba mula sa bundok; at tumawid patungo kay Josue na anak ni Nun, at ikinuwento nila sa kanya ang lahat ng nangyari sa kanila. At sinabi nila kay Josue, na ibinigay ng Panginoon ang lahat ng lupain sa kamay namin, at natunaw sa takot ang lahat ng naninirahan sa lupaing iyon dahil sa amin.

3

At bumangon nang maaga si Josue sa umaga, at umalis mula sa Sattin, at dumating sila hanggang sa Jordan, at tumigil sila doon

bago tumawid. At nangyari pagkatapos ng tatlong araw dumaan ang mga eskriba sa kampo, at nag-utos sila sa bayan, na nagsasabi, kapag makita ninyo ang kaban ng tipan ng Panginoon ng Diyos natin, at ang mga pari natin at ang mga Levita na nagbubuhat nito, aalis kayo mula sa inyong mga lugar, at lalakad kayo sa likod nito. Pero malayo maging sa pagitan ninyo at niyon, mga dalawang libong siko kayo tatayo; huwag kayong lumapit dito, upang malaman ninyo ang daan na inyong lalakarin; sapagkat hindi pa ninyo nalakaran ang daang iyon mula kahapon at ikatlong araw. At sinabi ni Josue sa mga tao, Magpakabanal kayo para bukas, dahil bukas gagawa ang Panginoon sa gitna ninyo ng mga kahanga-hanga. At sinabi ni Josue sa mga pari, Buhatin ninyo ang kaban ng tipan ng Panginoon, at mauna kayo sa bayan; at binuhat ng mga pari ang kaban ng tipan ng Panginoon, at naglakad sila sa unahan ng bayan. At sinabi ng Panginoon kay Josue, sa araw na ito nagsisimula akong itaas ka sa harap ng lahat ng mga anak ng Israel, upang malaman nila na kung paano ako ay sumasa kay Moises, gayon din ako ay magiging sumasa mo rin. At ngayon, utusan mo ang mga paring nagbubuhat ng kaban ng tipan, na sinasabi, Kapag kayo pumasok sa bahagi ng tubig ng Jordan, sa Jordan kayo tatayo. At sinabi ni Josue sa mga anak ng Israel, magsilapit kayo dito, at pakinggan ninyo ang salita ng Panginoon na ating Diyos. Sa pamamagitan nito malalaman ninyo, na ang buhay na Diyos ay nasa inyo, at lubos na lilipulin mula sa harapan natin ang mga Canaanita, at ang mga Heteo, at ang mga Perezeo, at ang mga Hivita, at ang mga Amorreo, at ang mga Gergeseo, at ang mga Jebuseo. Masdan, ang kaban ng tipan

ng Panginoon ng buong mundo ay tumatawid sa ilog Jordan. Pumili kayo para sa inyo ng labindalawang lalaki mula sa mga anak ng Israel, isa mula sa bawat lipi. At mangyayari, kapag magpahinga ang mga paa ng mga pari na nagdadala ng kaban ng tipan ng Panginoon ng buong lupa sa tubig ng Jordan, ang tubig ng Jordan ay mawawala, at ang tubig na bumababa ay titigil. At umalis ang bayan mula sa kanilang mga tolda upang tumawid sa Jordan, at ang mga pari ay nagbuhat ng kaban ng tipan ng Panginoon nang una sa bayan. Habang pumapasok ang mga pari na nagbubuhat ng kaban ng tipan sa Jordan, at ang mga paa ng mga pari na nagbubuhat ng kaban ng tipan ng Panginoon ay naisawsaw sa bahagi ng tubig ng Jordan; at ang Jordan ay napupuno sa buong pampang nito, tulad ng mga araw ng pag-aani ng trigo; At tumayo ang mga tubig na bumababa mula sa itaas, tumayo na isang bunton na nakatayo nang napakalayo nang napakalakas hanggang sa bahagi ng Kiriath Jearim; at ang bumababa ay bumaba sa dagat ng Arabah, dagat ng asin, hanggang sa wakas ay tumigil; at ang bayan ay nakatayo sa tapat ng Jericho. At nakatayo ang mga pari na nagbubuhat ng kaban ng tipan ng Panginoon sa tuyong lupa sa gitna ng Jordan; at lahat ng mga anak ng Israel ay tumatawid sa tuyong lupa, hanggang natapos ang lahat ng bayan na tumatawid sa Jordan.

4

At nang natapos na ng lahat ng bayan ang pagtawid sa Jordan,

sinabi ng Panginoon kay Josue, na nagsasabi, kumuha ka ng mga lalaki mula sa bayan, isa mula sa bawat lipi, utusan mo sila; at kumuha kayo mula sa gitna ng Jordan ng handang labindalawang bato, at mga itong dinala ninyo kasama ninyo, ilagay ninyo sila sa inyong kampamento, kung saan kayo magkampo doon sa gabi. At tinawag ni Josue ang labindalawang lalaki ng mga bantog mula sa mga anak ng Israel, isa mula sa bawat lipi, sinabi niya sa kanila, magdala kayo sa harap ko sa harap ng mukha ng Panginoon sa gitna ng Jordan; at kumuha mula doon bawat isa ng bato, buhatin niya sa kanyang mga balikat ayon sa bilang ng labindalawang lipi ng Israel, upang maging sa inyo ang mga ito bilang tandang nakalagay magpakailanman; upang kapag tinanong ka ng iyong anak bukas na nagsasabi, ano ang mga batong ito sa atin? At ikaw ay magpapakita sa iyong anak, na nagsasabi, na tumitigil ang ilog Jordan mula sa harap ng kaban ng tipan ng Panginoon ng buong lupa, nang tumatawid ito; at ang mga batong ito ay magiging alaala sa inyo sa mga anak ng Israel hanggang sa walang hanggan. At ganito ang ginawa ng mga anak ng Israel, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Josue; at kinuha nila ang labindalawang bato mula sa gitna ng Jordan, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Josue sa pagkakumpleto ng pagtawid ng mga anak ng Israel, at dinala nila ito kasama nila sa kampo, at inilagay nila doon. Nagtayo naman si Josue ng iba pang labindalawang bato sa loob mismo ng Jordan, sa lugar na naging sa ilalim ng mga paa ng mga pari na nagdadala ng kaban ng tipan ng Panginoon; at nandoon ang mga iyon hanggang sa araw na ngayon. Nakatayo ang mga pari na nagbubuhat ng

kaban ng tipan sa Jordan, hanggang natapos ni Josue ang lahat na iniutos ng Panginoon na ipahayag sa bayan; at nagmadali ang bayan, at tumawid sila. At nangyari nang natapos ng lahat ng bayan ang pagtawid, at tumawid ang kaban ng tipan ng Panginoon, at ang mga bato sa harap nila. At tumawid ang mga anak ni Reuben, at ang mga anak ni Gad, at ang kalahati ng lipi ni Manasseh na nakasandata sa unahan ng mga anak ni Israel, gaya ng iniutos sa kanila ni Moises. Apatnapung libong magaan ang sandata para sa labanan ay tumawid sa harap ng Panginoon tungo sa digmaan laban sa lungsod ng Jerico. Sa araw na iyon pinalaki ng Panginoon si Josue sa harap ng buong lahi ng Israel; at natakot sila sa kanya, gaya kay Moises, habang nabuhay siya. At sinabi ng Panginoon kay Josue, Utusan mo ang mga paring nagbubuhat ng kaban ng tipan ng patotoo na lumabas mula sa Jordan. At nag-utos si Josue sa mga pari, na sinasabi, Lumabas kayo mula sa Jordan. At nangyari na nang lumabas ang mga paring nagdadala ng kaban ng tipan ng Panginoon mula sa Jordan, at inilagay nila ang kanilang mga paa sa ibabaw ng lupa, bumalik ang tubig ng Jordan ayon sa dating lugar, at umaagos gaya ng kahapon at ikatlong araw sa buong pampang. At ang mga tao ay umakyat mula sa Jordan sa ikasampung araw ng unang buwan; at nagkampo ang mga anak ng Israel sa Gilgal sa bahaging silangan mula sa Jerico. At ang labindalawang batong ito, na kinuha niya mula sa Jordan, itinayo ni Josue sa Gilgal, na sinasabi, Kapag tinatanong kayo ng inyong mga anak na sinasabi, Ano ang mga batong ito? Ipahayag sa inyong mga anak, na sa tuyong lupa tumawid ang Israel sa Jordan na ito, nang patuyuin ng Panginoon na ating Diyos ang tubig ng Jordan mula

sa harapan nila, hanggang sila makatawid; gaya ng ginawa ng Panginoon na ating Diyos sa Pulang Dagat, na pinatuyo ng Panginoon na ating Diyos sa harapan natin, hanggang kami makaraos; Upang malaman ng lahat ng bansa sa lupa, na ang kapangyarihan ng Panginoon ay malakas, at upang kayo ay sumamba sa Panginoon na ating Diyos sa bawat gawa.

5

At nangyari na nang marinig ng mga hari ng mga Amoreo na nasa kabilang ng Jordan, at ng mga hari ng Phoenicia na malapit sa dagat, na pinatuyo ng Panginoon na Diyos ang ilog ng Jordan mula sa harapan ng mga anak ng Israel sa pagtawid nila, natunaw ang kanilang mga isip, at sila ay natakot, at wala sa kanila ang karunungan kahit ano mula sa harapan ng mga anak ng Israel. Sa panahong ito ay sinabi ng Panginoon kay Josue, Gumawa ka para sa iyong sarili ng mga kutsilyong bato mula sa matalas na bato, at pagkatapos ay maupo ka at tuliin mo ang mga anak ng Israel sa ikalawang pagkakataon. At gumawa si Josue ng mga matalas na espada na bato, at tinuli niya ang mga anak na lalaki ng Israel sa lugar na tinatawag na Burol ng mga Balat ng Tuli. Ang paraan kung paano lubusang nilinis ni Josue ang mga anak ng Israel: lahat ng naging sa daan noon at lahat ng hindi tuli noon sa mga lumabas mula sa Ehipto, silang lahat na ito ay tinuli ni Josue; sapagkat apatnapu't dalawang taon ay gumala ang Israel sa ilang ng Mabdaritis. Kaya nga hindi tuli ang karamihan sa kanila sa mga mandirigma na lumabas mula

sa lupain ng Ehipto, ang mga sumuway sa mga utos ng Diyos, na sa kanila rin ipinasiya na hindi nila makita ang lupain, na isinumpa ng Panginoon sa kanilang mga ama na ibibigay na lupain na dumadaloy ng gatas at pulot. Sa halip ng mga ito, itinalaga niya sa halip ang kanilang mga anak na lalaki na tinuli ni Josue, dahil sila ay ipinanganak sa daan na hindi tuli. Pagkatapos matuli, sila ay nagkaroon ng katahimikan doon, nakaupo sa kampo hanggang sila ay gumaling. At sinabi ng Panginoon kay Josue na anak ni Nun, sa araw na ito inalis ko ang kahihiyan ng Ehipto mula sa inyo; at tinawag niya ang pangalan ng lugar na iyon, Gilgal. At ginawa ng mga anak ng Israel ang paskuwa sa ikalabing-apat na araw ng buwan mula sa gabi sa kanluran ng Jerico sa dako roon ng Jordan sa kapatagan. At kumain sila mula sa butil ng lupain na walang lebadura at bago. Sa araw na ito, tumigil ang manna pagkatapos nilang kumain mula sa trigo ng lupain, at hindi na umiiral para sa mga anak ng Israel ang manna; nag-ani naman sila ng lupain ng mga Phoenicians sa taong iyon. At nangyari noong si Josue ay nasa Jerico, at pagtingin niya pataas ng mga mata nakita niya ang isang lalaki na nakatayo sa harapan niya, at ang espada ay nakabunot sa kamay niya; at paglapit ni Josue, sinabi niya sa kanya, Sa amin ka ba, o sa mga kalaban? At sinabi niya sa kanya, Ako ang punong kumander ng hukbo ng Panginoon, ngayon ako ay dumating. At si Josue ay bumagsak ng mukha sa lupa, at sinabi sa kanya, Panginoon, ano ang iniuutos mo sa iyong lingkod? At sinabi ng punong kumander ng Panginoon kay Josue, Hubarin mo ang sandalyas mula sa mga paa mo, sapagkat ang lugar na kung saan ka ngayon nakatayo ay banal.

6

At ang Jerico ay nakasara at napagtibay, at walang sinuman ay lumalabas mula dito, ni pumapasok. At sinabi ng Panginoon kay Josue, nakikita ko, ibinibigay ko sa ilalim ng kontrol mo ang Jerico, at ang hari nito na nasa loob nito, na mga taong makapangyarihan sa lakas. Ikaw naman, ilagay mo sa palibot niya ang mga mandirigma sa bilog. At mangyayari na kapag kayo ay tumunog ng trumpeta, sumigaw nang malakas ang lahat ng mga tao nang sabay-sabay, at kapag sila ay sumigaw, babagsak kusang-loob ang mga pader ng lungsod, at papasok ang lahat ng mga tao na nagmamadali, bawat isa nang tuwiran, papunta sa lungsod. At pumasok si Josue na anak ni Nun sa mga pari, at sinabi niya sa kanila, Utusan ninyo ang bayan na maglibot at palibutan ang lungsod; at ang mga mandirigma ay magdaan na nakasandata sa harap ng Panginoon. At pitong pari na may hawak na pitong banal na trumpeta ay dumaan din sa harap ng Panginoon, at hipan nila ng malakas; at ang kaban ng tipan ng Panginoon ay sumunod. Ang mga mandirigma ay magdaan sa unahan, at ang mga pari na nasa hulihan ay sa likod ng kaban ng tipan ng Panginoon na tumutugtog ng mga trumpeta. Sa mga tao naman ay nag-utos si Josue, na nagsasabi, huwag kayong sumigaw, ni huwag marinig ng sinuman ang inyong tinig, hanggang sa araw na siya ay mag-anunsyo na sumigaw kayo, at noon ay sisigaw kayo. At ang kaban ng tipan ng Diyos, pagkatapos pumalibot, ay agad na umalis papunta sa kampo, at natulog doon. At sa ikalawang araw bumangon si

Josue ng umaga, at binuhat ng mga pari ang kaban ng tipan ng Panginoon. At ang pitong pari na nagdadala ng pitong trumpeta ay nauna sa harap ng Panginoon; at pagkatapos nito pumasok ang mga mandirigma, at ang natitirang karamihan sa likod ng kaban ng tipan ng Panginoon; at ang mga pari ay tumugtog ng mga trumpeta, at ang buong natitirang karamihan ay lumikot sa lungsod ng anim na beses mula malapit, at umalis muli papunta sa kampo; ganito ang ginawa sa loob ng anim na araw. At sa ikapitong araw sila ay bumangon ng madaling-araw, at lumikot sila sa lungsod sa araw na iyon ng makapitong ulit. At nangyari sa ikapitong pag-ikot, tumugtog ng trumpeta ang mga pari, at sinabi ni Josue sa mga anak ng Israel, Sumigaw kayo, sapagkat ibinigay ng Panginoon sa inyo ang lungsod. At magiging ang lungsod ay nakahandong bagay, ito mismo at lahat ng nasa loob nito, para sa Panginoon ng mga hukbo; maliban si Rahab ang patutot, ingatan ninyo siya, at lahat ng nasa loob ng bahay niya. Pero kayo mag-iingat nang lubhang matindi mula sa inilaan na bagay, baka sakaling pagisipan ninyo, kayo mismo, kumuha mula sa inilaan na bagay, at gawin ninyo ang kampamento ng mga anak ng Israel na inilaan na bagay, at lipulin ninyo kami. At lahat ng pilak o ginto, o tanso o bakal, magiging banal para sa Panginoon; dadalhin sa kayamanan ng Panginoon. At tumugtog ng mga trumpeta ang mga pari; at nang marinig ng mga tao ang mga trumpeta, sumigaw ang lahat ng mga tao nang sabay na may malaki at malakas na sigaw ng digma; at bumagsak ang lahat ng pader sa palibot; at umakyat ang lahat ng mga tao papunta sa lungsod. At inilaan ni Josue ito sa pagkawasak, at lahat ng nasa lungsod mula sa lalaki hanggang babae, mula sa

binata hanggang matanda, hanggang guya at asno, sa pamamagitan ng talim ng espada. At sa dalawang binata na nag-espiya, sinabi ni Josue, Pumasok kayo sa bahay ng babae, at ilabas ninyo siya mula doon, at lahat ng sa kanya. At pumasok ang dalawang binata na nag-espiya ng lungsod sa bahay ng babae, at inilabas nila si Rahab na patutot, at ang ama niya, at ang ina niya, at ang mga kapatid niya, at ang kamag-anak niya, at lahat ng mga bagay na sa kanya; at inilagay nila siya sa labas ng kampamento ng Israel. At ang lungsod ay sinunog sa apoy kasama ang lahat ng nasa loob nito; maliban sa pilak at ginto at tanso at bakal na ibinigay nila upang ipasok sa kayamanan ng Panginoon. At si Rahab na patutot at lahat ng sambahayan niya ng kanyang ama ay iniligtas na buhay ni Josue, at pinatira sa Israel hanggang sa araw na ito, dahil itinago niya ang mga tiktik na ipinadala ni Josue upang tiktikan ang Jerico. At si Josue ay nagpasumpa sa araw na iyon sa harap ng Panginoon, na nagsasabi, sumpain ang taong iyon, na siyang magtatayo ng lungsod na iyon; sa kanyang panganay ilalatag niya ang pundasyon nito, at sa kanyang bunso itatayo niya ang mga pintuan nito. At ganoon ginawa ni Hiel na taga-Bethel; kay Abiron ang panganay itinatag niya ito, at kay pinakamaliit na naligtas itinayo niya ang mga tarangkahan nito. At ang Panginoon ay kasama ni Josue, at ang kanyang pangalan ay kilala sa buong lupain.

7

At nagkasala ang mga anak ng Israel ng malaking kasalanan, at kumuha sila ng lihim mula sa mga bagay na itinalaga; at kumuha si Achar na anak ni Carmi na anak ni Zambri na anak ni Zerah mula sa lipi ng Juda mula sa mga bagay na itinalaga; at nagalit nang matindi ang Panginoon sa mga anak ng Israel. At nagsugo si Josue ng mga lalaki sa Ai, na nasa malapit sa Bethel, na nagsasabi, Tiktikan ninyo ang Ai, at umakyat ang mga lalaki at tiniktikan nila ang Ai. At bumalik sila kay Josue, at sinabi nila sa kanya, Huwag umakyat ang lahat ng bayan, kundi mga dalawang libo o tatlong libo na mga lalaki ay umakyat at sakupin nila ang lungsod; huwag mong dalhin doon ang lahat ng bayan, sapagkat kakaunti lang sila. At umakyat na parang tatlong libong lalaki, at sila ay tumakas mula sa harapan ng mga lalaki ng Ai. At pinatay ng mga tao ng Gai mula sa kanila ay tatlumpu't anim na lalaki, at hinabol nila sila mula sa tarangkahan, at dinurog nila sila mula sa matarik na daan; at natakot ang puso ng bayan, at naging tulad ng tubig. At pinunit ni Josue ang kanyang mga damit at nagpatirapa si Josue sa lupa sa harap ng Panginoon hanggang gabi, siya at ang mga matatanda ng Israel at naglagay sila ng alikabok sa kanilang mga ulo. At sinabi ni Josue, nakikiusap ako Panginoon bakit itinawid ng lingkod mo ang bayang ito sa Jordan upang isuko sila sa Amorreo upang wasakin kami At kung nanatili kami at nanirahan kami sa tabi ng Jordan. At ano ang sasabihin ko dahil tumalikod ang Israel sa harap ng kanilang kaaway? At pagkarinig ng Canaanita at ng lahat ng naninirahan sa lupain, kukutuban nila kami, at pupuksain nila kami mula sa lupain; at ano ang gagawin mo sa iyong dakilang pangalan? At sinabi ng

Panginoon kay Josue, Bumangon ka, bakit ka nakahandusay sa iyong mukha? Nagkasala ang mga tao at lumabag sa tipan na ginawa ko para sa kanila, nagnakaw mula sa banal na bagay at itinapon nila ito sa kanilang mga sisidlan. At hindi makakaya ng mga anak ng Israel na tumatagal laban sa harapan ng mga kaaway nila; leeg itatalikod nila sa harap ng mga kaaway nila, dahil naging sumpa sila; hindi na ako magiging kasama ninyo, kung hindi ninyo aalisin ang sumpa mula sa inyo mismo. Bumangon ka, banal-in mo ang bayan, at sabihin mo na magpakabanal sila bukas; ito ang sinasabi ng Panginoon na Diyos ng Israel, ang bagay na itinalaga ay nasa inyo; hindi kayo makakatayo laban sa harap ng inyong mga kaaway, hanggang alisin ninyo ang bagay na itinalaga mula sa inyo. At kayo ay magtitipong lahat sa umaga ayon sa mga tribo, at ang tribo na ipapakita ng Panginoon, dadalhin ninyo ayon sa mga angkan; at ang angkan na ipapakita ng Panginoon, dadalhin ninyo ayon sa sambahayan; at ang sambahayan na ipapakita ng Panginoon, dadalhin ninyo ayon sa bawat lalaki. At ang sinuman na mapakita, susunugin sa apoy, at lahat ng mga bagay na mayroon siya; sapagkat lumabag siya sa tipan ng Panginoon, at gumawa ng kasamaan sa Israel. At bumangon nang maaga si Josue, at inilapit niya ang bayan ayon sa mga lipi; at napakita ang lipi ni Juda. At inilapit siya ayon sa mga angkan, at ipinakita ang angkan ng mga Zerahite. At inilapit ayon sa lalaki, at ipinakita si Achar na anak ni Zambri na anak ni Zara. At sinabi ni Josue kay Acar, magbigay ng kaluwalhatian ngayong araw sa Panginoon Diyos ng Israel, at magbigay ng pagkumpisal, at ipahayag sa akin kung ano ang ginawa mo, at huwag kang magtago mula sa akin.

At sumagot si Achar kay Josue, at sinabi, Tunay na nagkasala ako sa harap ng Panginoon na Diyos ng Israel; ganito at ganito ang ginawa ko. Nakita ko sa samsam isang hubad na sari-sari, at dalawang daang didrakma ng pilak, at isang dila na ginto na limampung didrakma, at nang isipin ko ang mga iyon ay kinuha ko; at narito ang mga iyon ay nakatago sa aking tolda, at ang pilak ay nakatago sa ilalim nila. At nagpadala si Josue ng mga mensahero, at tumakbo sila papunta sa tolda sa kampo; at ang mga ito ay nakatago sa kanyang tolda, at ang pilak ay nasa ilalim ng mga ito. At inilabas nila ang mga ito mula sa tolda, at dinala nila sa kay Josue at sa mga matatanda ng Israel, at inilagay nila ang mga ito sa harap ng Panginoon. At kinuha ni Josue si Achar na anak ni Zerah, at iniahon niya siya sa bangin ng Achor, at ang mga anak na lalaki niya, at ang mga anak na babae niya, at ang mga guya niya, at ang mga hayop na may pasan niya, at lahat ng mga tupa niya, at ang tolda niya, at lahat ng mga pag-aari niya, at ang lahat ng bayan na kasama niya; at iniahon niya sila sa Emekachor. At sinabi ni Josue kay Acar, Bakit mo kami winasak? Lubusang wasakin ka ng Panginoon tulad ng ngayon. At binato siya ng mga bato ng buong Israel, at nagtayo sila para sa kanya ng malaking bunton ng mga bato; at huminto ang galit ng poot ng Panginoon. Dahil dito, pinangalanan niya ito na Emekachor hanggang sa araw na ito.

8

At sinabi ng Panginoon kay Josue, Huwag kang matakot, ni

huwag kang manglupaypay; dalhin mo kasama mo ang lahat ng mga lalaking mandirigma, at pagkabangon umakyat ka sa Ai; narito, ibinigay ko na sa mga kamay mo ang hari ng Ai, at ang lupain niya. At gagawin mo sa Ai, kung anong paraan ginawa mo sa Jericho, at ang hari nito; at ang samsam ng mga hayop ay sasamsamín mo para sa iyong sarili; maglagay ka nga para sa iyong sarili ng abatan sa lungsod sa likuran nito. At tumayo si Josue at lahat ng mga taong mandirigma upang umakyat sa Ai. Pumili si Josue ng tatlumpung libong kalalakihang malakas sa lakas, at ipinadala niya sila sa gabi. At nag-utos siya sa kanila, sinasabi, Kayo ay magbakay sa likod ng lungsod; huwag kayong maging malayo mula sa lungsod, at kayong lahat ay magiging handa. At ako at lahat ng mga kasama ko ay lalapit sa lungsod; at mangyayari na kapag lumabas ang mga naninirahan sa Ai upang salubungin kami, gaya ng dati, at tatakas kami mula sa harapan nila. At kapag lumabas sila sa likod namin, hihilahin namin sila palayo mula sa lungsod; at sasabihin nila, tumatakbo ang mga ito mula sa harapan namin, sa parehong paraan gaya noong una. Kayo naman babangon mula sa abang, at pupunta sa lungsod. Ayon sa salitang ito ay gagawin ninyo; narito, iniutos ko sa inyo. At ipinadala sila ni Josue, at pumunta sila sa abatan, at naupo sila sa pagitan ng Bethel at ng Ai, mula sa dagat ng Ai. At gumising nang maaga si Josue sa umaga, dinalaw niya ang mga tao; at umakyat siya at ang mga nakatatanda sa harap ng mga tao papunta sa Ai. At lahat ng mga taong mandirigma na kasama niya ay umakyat; at habang naglalakbay, dumating sila sa tapat ng lungsod mula sa silangan. At ang ambush ng lungsod ay mula sa dagat. At nangyari na nang nakita ng hari ng Ai, nagmadali

siya at lumabas para sa pagtatagpo sa kanila nang tuwid patungo sa digmaan, siya at lahat ng mga taong kasama niya. At hindi niya alam na may ambush para sa kanya sa likod ng lungsod. At nakita, at umurong si Josue at Israel mula sa harapan nila. At hinabol nila ang mga anak ng Israel, at sila mismo ay umalis mula sa lungsod. Walang naiwan kahit sino sa Ai, na hindi humabol sa likuran ng Israel; at iniwan nila ang lungsod na bukas, at humabol sila sa likuran ng Israel. At sinabi ng Panginoon kay Josue, iunat ang kamay mo sa sibat na nasa kamay mo patungo sa lungsod, sapagkat sa mga kamay mo ibinigay ko ito; at ang mga nakaabang ay babangon nang mabilis mula sa kanilang lugar. At iniunat ni Josue ang kanyang kamay na may sibat sa ibabaw ng lungsod; at ang mga nakaabang bumangon nang mabilis mula sa kanilang lugar; at lumabas sila nang iniunat niya ang kamay, at pumasok sila sa lungsod, at sinakop nila ito; at nagmadali silang sinunog ang lungsod sa apoy. At ang mga naninirahan ng Gai ay tumingin sa likuran nila, at nakita nila ang usok na umaakyat mula sa lungsod patungo sa langit; at wala na silang lugar kung saan sila maaaring tumakas dito o doon. At si Josue at buong Israel ay nakakita na kinuha ng mga nakaabang ang lungsod, at umakyat ang usok ng lungsod sa langit; at sila ay bumaling at sinalakay ang mga lalaki ng Ai. At ang mga ito ay lumabas mula sa lungsod tungo sa pagtagpo; at sila ay naibuhos sa gitna ng kampo, ang mga ito mula rito at ang mga ito mula roon; at sinugatan nila sila hanggang walang naiwan sa kanila na naligtas at nakatukas. At ang hari ng Ai ay dinakip nila nang buhay, at dinala nila siya kay Josue. At nang tumigil ang mga anak ng Israel sa pagpatay

sa lahat ng nasa Ai, at sa mga nasa kapatagan, at sa bundok sa pababaan, kung saan hinabol nila sila mula doon hanggang sa wakas, at bumalik si Josue sa Ai, at sinaktan niya ito sa talim ng espada. At ang mga nahulog sa araw na iyon mula sa lalaki hanggang sa babae ay labindalawang libo, lahat ng mga naninirahan sa Gai. Maliban sa mga nakaw na yaman sa loob ng lungsod, lahat ng ninakaw nila para sa kanilang sarili ng mga anak ng Israel ayon sa utos ng Panginoon, kung anong paraan nag-utos ang Panginoon kay Josue. At sinunog ni Josue ang lungsod sa apoy; ginawa niya itong bunton na walang naninirahan magpakailanman hanggang sa araw na ito. At ang hari ng Gai ay ibinitay niya sa kahoy na kambal, at nanatili sa kahoy hanggang gabi. At sa paglubog ng araw, nag-utos si Josue, at ibinaba nila ang katawan niya mula sa kahoy, at itinapon nila ito sa hukay. At itinayo nila sa kanya ang bunton ng mga bato hanggang sa araw na ito.

9

Nang narinig ng mga hari ng mga Amoreo na nasa kabilang panig ng Jordan, ang nasa mabundok na rehiyon, at ang nasa kapatagan, at ang nasa buong baybayin ng malaking dagat, at ang malapit sa Anti-Lebanon, at ang mga Heteo, at ang mga Cananeo, at ang mga Perezeo, at ang mga Hivita, at ang mga Amoreo, at ang mga Girgaseo, at ang mga Jebuseo, nagtipon silang magkakasama upang makipaglaban kay Josue at Israel, lahat ng sabay-sabay. At ang mga naninirahan sa Gabeon ay

narinig ang lahat ng ginawa ng Panginoon sa Jerico at sa Ai. At gumawa rin naman silang mga sarili na may katusuhan, at pagdating ay nagprubisyon sila para sa kanilang sarili at naghanda, at kinuha ang mga lumang sako sa kanilang mga balikat, at mga lumang balat ng alak na sira at nakatali, at ang mga butas ng kanilang mga sandalyas, at ang kanilang mga sandalyas ay luma at pinagtagpi sa kanilang mga paa, at ang kanilang mga damit ay luma sa ibabaw nila, at ang kanilang tinapay ng prubisyon ay tuyo at amag at kinain. At dumating sila kay Josue sa kampo ng Israel sa Gilgal, at sinabi nila kay Josue at sa Israel, mula sa lupaing malayo kami nakarating; at ngayon gumawa kayo ng tipan sa amin. At sinabi ng mga anak ng Israel sa mga Horita, tingnan baka sa akin ka naninirahan; at paano ako gagawa sa iyo ng tipan? At sinabi nila kay Josue, Mga alipin mo kami. At sinabi ni Josue sa kanila, Saan kayo galing, at saan kayo nanggaling? At sinabi nila, mula sa lupaing napaka-layo dumating ang iyong mga alipin sa pangalan ng Panginoon mong Diyos; narinig namin kasi ang kanyang pangalan, at lahat ng ginawa niya sa Ehipto, at lahat ng ginawa niya sa mga hari ng mga Amorreo na nasa kabilang panig ng Jordan, kay Sihon na hari ng mga Amorreo, at kay Og na hari ng Bashan, na naninirahan sa Ashtaroth at sa Edrei. At pagkarinig, sinabi sa amin ng mga matatanda namin at ng lahat ng mga naninirahan sa lupain namin, na nagsasabi, Kumuha kayo para sa inyong sarili ng pagkain para sa daan, at pumunta kayo sa pagpupulong sa kanila, at sasabihin ninyo sa kanila, Mga alipin mo kami, at ngayon gumawa kayo sa amin ng tipan. Ang mga tinapay na ito, mainit na kinuha namin bilang probisyon sa araw na umalis

kami para pumunta sa inyo; ngunit ngayon natuyo na sila at naging amag na. At ang mga balat ng alak na ito na aming pinuno nang bago, at ang mga ito ay pumutok; at ang mga damit namin, at ang mga sandalyas namin ay lumuma mula sa napakahabang daan. At kumuha ang mga pinuno ng kanilang probisyon, at hindi nila tinanong ang Panginoon. At gumawa si Josue ng kapayapaan sa kanila, at gumawa sila ng tipan sa kanila upang iligtas sila; at sumumpa sa kanila ang mga pinuno ng kapulungan. At nangyari na pagkatapos ng tatlong araw matapos gawin ang tipan sa kanila, narinig nila na malapit lang pala ang mga ito sa kanila, at na sa gitna nila sila naninirahan. At umalis ang mga anak ng Israel, at dumating sa mga lungsod nila; at ang mga lungsod nila ay Gabaon at Kefira at Beerot, at mga lungsod ng Iarim. At hindi nakipaglaban sa kanila ang mga anak ng Israel, dahil ang lahat ng mga pinuno ay sumumpa sa kanila sa Panginoon na Diyos ng Israel; at ang buong kapulungan ay nag-ungol laban sa mga pinuno. At sinabi ng mga pinuno sa buong kapulungan, kami ay sumumpa sa kanila sa pamamagitan ng Panginoon ang Diyos ng Israel, at ngayon hindi kami makakahawak sa kanila. Ito ang gagawin natin, hulihin natin silang buhay, at ililigtas natin sila; at hindi magkakaroon ng galit laban sa atin dahil sa sumpang sumumpa natin sa kanila. Mabubuhay sila, at magiging mga tagaputol ng kahoy at mga tagadala ng tubig para sa buong kapulungan, kung paano sinabi ng mga pinuno sa kanila. At tinawag silang lahat ni Josue, at sinabi niya sa kanila, bakit ninyo ako dinaya, sinasabi, malayo mula sa iyo kami nang husto; ngunit kayo ay mga taga-rito sa mga naninirahan sa amin? At ngayon nasusumpa kayo; hindi

mawawala mula sa inyo ang alipin, ni tagaputol ng kahoy, ni tagabuhat ng tubig para sa akin at sa aking Diyos. At sumagot sila kay Josue, sinasabi, iniulat sa amin kung ano-ano ang iniutos ng Panginoon ang Diyos mo kay Moises ang lingkod niya, na ibigay sa inyo ang lupaing ito, at lipulin nang lubusan kami at lahat ng naninirahan sa ibabaw nito mula sa harapan ninyo; at natakot kami nang labis para sa aming mga kaluluwa mula sa harapan ninyo, at ginawa namin ang bagay na ito. At ngayon, narito, kami ay sakop ninyo; kung ano ang nakalulugod sa inyo at kung ano ang mukhang mabuti sa inyo, gawin ninyo sa amin. At ginawa nila sa kanila ng ganoon; at iniligtas sila ni Josue sa araw na iyon mula sa mga kamay ng mga anak ng Israel, at hindi nila sila pinatay. At itinalaga sila ni Josue sa araw na iyon na mga tagaputol ng kahoy at mga tagadala ng tubig para sa buong kapulungan, at para sa altar ng Diyos; dahil dito naging mga tagaputol ng kahoy at mga tagadala ng tubig ang mga naninirahan sa Gibeon para sa altar ng Diyos hanggang sa araw na ngayon, at sa lugar na pipiliin ng Panginoon.

10

Nang narinig ni Adoni Bezek na hari ng Jerusalem na sinakop ni Josue ang Ai at lubusang winasak ito, kung anong paraan ginawa nila sa Jerico at sa hari nito, ganoon din ginawa nila sa Ai at sa hari nito, at na ang mga naninirahan sa Gibeon ay sumuko kay Josue at kay Israel, natakot sila sa kanila nang labis; alam niya kasi na malaking lungsod ang Gibeon, na parang isa

sa mga pangunahing lungsod, at lahat ng mga lalaki nito ay malakas. At nagpadala si Adoni Bezek hari ng Jerusalem kay Elam hari ng Hebron, at kay Pidon hari ng Jarmuth, at kay Jephtha hari ng Lachish at kay Dabein hari ng Adullam, na nagsasabi, Halika, umakyat kayo sa akin, at tulungan ninyo ako, at labanan natin ang Gibeon; sila ay lumipat na papunta kay Joshua at sa mga anak ng Israel. At umakyat ang limang hari ng mga Jebuseo, ang hari ng Jerusalem, at ang hari ng Hebron, at ang hari ng Jarmuth, at ang hari ng Lachish, at ang hari ng Adullam, sila at ang lahat ng kanilang bayan. At nagtayo sila ng kampo sa palibot ng Gibeon, at kinubkob nila ito. At nagpadala ang mga naninirahan sa Gibeon kay Josue sa kampo ng Israel sa Gilgal, na nagsasabi, huwag mong kalagan ang iyong mga kamay mula sa iyong mga alipin; umakyat ka sa amin nang mabilis, at tulungan mo kami, at iligtas mo kami; sapagkat nagkatipon laban sa amin ang lahat ng mga hari ng mga Amorreo, ang mga naninirahan sa maburol na lupain. At umakyat si Josue mula sa Gilgal, siya mismo at lahat ng mga taong mandirigma kasama niya, lahat na makapangyarihan sa lakas. At sinabi ng Panginoon kay Josue, Huwag kang matakot sa kanila, sapagkat sa mga kamay mo ibinigay ko na sila; walang sinuman sa kanila ang matitirang buhay sa harap ninyo. At dahil dumating si Josue sa kanila nang bigla, buong gabi siyang naglakbay mula sa Gilgal. At ginulo ng Panginoon sila mula sa harapan ng mga anak ng Israel, at dinurog sila ng Panginoon ng malaking pagdurog sa Gibeon, at hinabol nila sila sa daan ng pag-akyat ng Beth Horon, at pinutol-putol nila sila hanggang Azekah at hanggang Makkedah. Sa pagtatakas nila mula sa harapan ng

mga anak ng Israel sa pababaan ng Horon, ang Panginoon ay naghagis sa kanila ng mga bato ng granizo mula sa langit hanggang Azeka; at naging mas marami ang namatay dahil sa mga bato ng granizo kaysa sa mga pinatay ng mga anak ng Israel ng espada sa digmaan. Noon nagsalita si Josue sa Panginoon, sa araw na ibinigay ng Diyos ang Amorreo sa ilalim ng kapangyarihan ng Israel, noong dinurog niya sila sa Gibeon, at nadurog sila mula sa harapan ng mga anak ng Israel; at sinabi ni Josue, tumigil ang araw sa ibabaw ng Gibeon, at ang buwan sa ibabaw ng lambak ng Aijalon. At tumayo ang araw at ang buwan sa alitan, hanggang ipinagtanggol ng Diyos ang kanilang mga kaaway; at tumayo ang araw sa gitna ng langit; hindi ito naglakbay patungo sa kanluran hanggang sa katapusan ng isang araw. At hindi nagkaroon ng araw na tulad nito, ni dati ni sa huli, upang dinggin ng Diyos ang tao, dahil ang Panginoon ay nakipaglaban kasama ng Israel. At tumakas ang limang hari na ito, at nagtago sila sa yungib na nasa Makeda. At iniulat kay Josue, sinasabi, Natagpuan ang limang hari na nakatago sa yungib sa Makeda. At sinabi ni Josue, Gulugin ang mga bato sa ibabaw ng bibig ng kweba, at magtalaga ng mga lalaki upang bantayan sila. Kayo naman huwag tumayo, humahabol sa likod ng mga kaaway ninyo, at sakupin ang hulihang bantay nila, at huwag payagan na pumasok sa mga lungsod nila; ibinigay kasi sila ng Panginoon na Diyos natin sa mga kamay natin. At nangyari nang tumigil si Josue at bawat anak ng Israel sa pagputol sa kanila ng malaking pagpatay na napakatalaga hanggang sa wakas, at ang mga nakaligtas ay naligtas sa mga matibay na lungsod. At bumalik ang lahat ng mga tao kay Josue

sa Makeda nang ligtas; at walang sinuman sa mga anak ng Israel ang nag-angil gamit ang kanyang dila. At sinabi ni Josue, Buksan ang yungib, at ilabas ang limang haring ito mula sa yungib. At inilabas nila ang limang hari mula sa yungib, ang hari ng Jerusalem, at ang hari ng Hebron, at ang hari ng Jarmuth, at ang hari ng Lachish, at ang hari ng Adullam. At dahil inilabas nila sila patungo kay Josue, at tinawag ni Josue ang lahat ng Israel, at ang mga pinuno ng digmaan na mga kasamang naglalakbay sa kanya, sinasabi niya sa kanila, Magpatuloy kayo at ipatong ninyo ang inyong mga paa sa kanilang mga leeg; at lumapit sila at inipatong nila ang kanilang mga paa sa kanilang mga leeg. At sinabi ni Josue sa kanila, Huwag kayong matakot sa kanila, ni huwag mawalan ng loob, magpakalalaki at magpakalakas, sapagkat ganito gagawin ng Panginoon sa lahat ng inyong mga kaaway, na kayo ay lumalaban laban sa kanila. At pinatay sila ni Joshua, at isinabit niya sila sa limang kahoy; at sila ay nakabitin sa mga kahoy hanggang gabi. At nangyari sa paglubog ng araw, nag-utos si Josue, at ibinaba nila sila mula sa mga kahoy, at itinapon nila sila sa yungib kung saan sila tumakas, at nagpagulong sila ng mga bato sa yungib hanggang sa araw na ito. At kinuha nila ang Makeda sa araw na iyon, at pinatay nila ito sa talim ng espada, at lubos na winasak nila ang lahat ng may buhay na nasa loob nito; at walang naiwan sa loob nito na naligtas at nakakalas; at ginawa nila sa hari ng Makeda, kung anong paraan ginawa nila sa hari ng Jerico. At umalis si Josue at buong Israel kasama niya mula sa Makeda patungo sa Libna, at sinalakay niya ang Libna. At ibinigay ito ng Panginoon sa mga kamay ng Israel; at kinuha nila ito, at ang hari nito, at pinatay

nila ito sa pamamagitan ng talim ng espada, at lahat ng may buhay na sumisinghot sa loob nito; at walang naiwan sa loob nito na naligtas o nakakalas; at ginawa nila sa hari nito, kung paanong ginawa nila sa hari ng Jerico. At umalis si Josue at buong Israel kasama niya mula sa Libna patungo sa Lakis, at kinubkob niya ito, at sinasalakay niya ito. At ibinigay ng Panginoon ang Lachish sa mga kamay ng Israel. At kinuha niya ito sa ikalawang araw, at pinatay nila ito sa pamamagitan ng talim ng espada, at lubos nilang winasak ito, sa paraang ginawa nila sa Lebna. Noon umakyat si Elam na hari ng Gezer upang tumulong sa Lachish, at sinugatan siya ni Josue sa talim ng espada, at ang bayan niya, hanggang sa walang naiwan sa kanila na naligtas at nakatukas. At umalis si Josue at buong Israel kasama niya mula sa Lakis papunta sa Odollam, at kinubkob niya ito at sinakop niya ito. At ibinigay ito ng Panginoon sa kamay ng Israel, at kinuha nila ito sa araw na iyon, at pinatay nila ito sa pamamagitan ng talim ng espada, at lahat ng may buhay doon ay pinatay nila, gaya ng ginawa nila sa Lachish. At umalis si Josue at ang buong Israel kasama niya papunta sa Hebron, at kinubkob nila ito. At sinaktan niya ito sa talim ng espada, at lahat ng humihinga na nasa loob nito; walang nakaligtas; kung paanong ginawa nila sa Odollam, ganoon din nilang winasak nang lubusan ito, at lahat ng nasa loob nito. At bumalik si Josue at buong Israel sa Debir; at matapos kubkubin nila ito, kinuha nila ito, at ang hari nito, at ang mga nayon nito; at sinaktan niya ito sa pamamagitan ng talim ng espada, at lubusang winasak nila ito, at lahat ng may buhay na nilalang sa loob nito; at hindi nila iniwan dito kahit

sino na nakaligtas; kung anong paraan ginawa nila sa Hebron at sa hari nito, gayon din ginawa nila sa Debir at sa hari nito. At sinaktan ni Josue ang buong lupain ng mabundok na rehiyon, at ang Negev, at ang kapatagan, at ang Asedot, at ang mga hari nito; hindi nila nag-iwan sa kanila ng nakaligtas; at bawat humihinga ng buhay ay lubos niyang nilipol, ayon sa paraan na iniutos ng Panginoon ang Diyos ng Israel, mula sa Kades Barnea hanggang Gaza, buong Gosom hanggang sa Gibeon. At lahat ng mga hari nila, at ang lupa nila ay sinaktan ni Josue nang minsan; dahil ang Panginoon na Diyos ng Israel ay nakipaglaban kasama ng Israel.

11

Nang narinig ni Jabesh na hari ng Hazor, nagpadala siya kay Jobab na hari ng Maron, at sa hari ng Shimron, at sa hari ng Achshaph, at sa mga hari na nasa Sidon ang dakila, sa mabuundok na rehiyon at sa Arabah na katapat ng Chinneroth, at sa kapatagan, at sa Naphoth Dor, at sa mga tabing-dagat na mga Canaanite mula sa silangan, at sa mga tabing-dagat na mga Amorite, at sa mga Hittite, at sa mga Perizzite, at sa mga Jebusite na nasa bundok, at sa mga Hivite, at sa mga nasa ilalim ng Hermon sa lupain ng Mizpah. At lumabas sila mismo at ang kanilang mga hari kasama nila, tulad ng buhangin ng dagat sa dami, at mga kabayo at mga karwahe napakarami talaga. At nagtipon-tipon ang lahat ng mga hari at dumating sa iisang lugar, at nagkampo sa tubig ng Meron upang makipaglaban sa

Israel. At sinabi ng Panginoon kay Josue, huwag kang matakot sa kanila, dahil bukas sa oras na ito ako ay magbibigay na napatakbo sila sa harap ng Israel; ang kanilang mga kabayo ay puputulin mo ng litid, at ang kanilang mga karwahe ay susunugin mo sa apoy. At dumating si Josue at lahat ng mga mandirigmang tao laban sa kanila sa tubig ng Merom nang bigla, at lumusob sila sa kanila sa maburol na lugar. At ibinigay sila ng Panginoon sa ilalim ng Israel; at hinahampas sila, hinabol nila hanggang sa malaking Sidon, at hanggang sa Maseron, at hanggang sa mga kapatagan ng Massoch sa silanganan; at pinutol nila sila hanggang sa wala nang naiwan sa kanila na nakaligtas. At ginawa ni Josue sa kanila kung anong paraan iniutos sa kanya ng Panginoon; ang mga kabayo nila pinugutan niya ng litid, at ang mga karwahe nila sinunog niya sa apoy. At bumalik si Josue sa panahong iyon, at sinakop ang Hazor, at ang hari nito; at ang Hazor ay dati nangunguna sa lahat ng mga kahariang ito. At pinatay nila ang bawat humihinga doon sa pamamagitan ng espada, at lubos nilang winasak ang lahat, at walang naiwan na humihinga doon; at ang Hazor ay sinunog nila sa apoy. At lahat ng mga lungsod ng mga kaharian, at ang mga hari nila ay kinuha ni Josue, at pinatay niya sila sa pamamagitan ng talim ng espada; at lubos nilang nilipol sila, ayon sa paraan na nag-utos si Moises na lingkod ng Panginoon. Ngunit lahat ng mga lungsod na nakukutaan ay hindi sinunog ng Israel, maliban sa Hazor lamang na sinunog ng Israel, at lahat ng mga nasamsam nito ay ninakaw para sa kanilang sarili ng mga anak ng Israel; ngunit silang lahat ay winasak nang lubusan sa pamamagitan ng talim ng espada

hanggang sa nawasak nila sila; hindi sila nag-iwan sa kanila ng kahit ano na humihinga. Kung anong paraan nag-utos ang Panginoon kay Moises na lingkod niya, at si Moises ay gayon din nag-utos kay Josue; at ganoon ginawa ni Josue, hindi siya lumabag ng kahit ano mula sa lahat ng iniutos sa kanya ni Moises. At kinuha ni Josue ang lahat ng lupain ng mabundok, at lahat ng lupain ng Negev, at lahat ng lupain ng Gosen, at ang kapatagan, at ang sa kanluran, at ang bundok ng Israel, at ang mga mababang lugar sa bundok mula sa bundok ng Halak, at ang umakyat sa Seir, at hanggang Baal Gad, at ang mga kapatagan ng Lebanon sa ilalim ng bundok ng Hermon; at lahat ng mga hari nila kinuha niya, at pinatay, at pinatay. At maraming araw na ginawa ni Josue ang digmaan laban sa mga haring ito. At walang lungsod na hindi kinuha ng Israel; lahat ay kinuha nila sa digmaan. Dahil sa Panginoon nangyari na patibayin ang kanilang puso na makipagtagpo sa digmaan laban sa Israel, upang sila ay lubusang lipulin, para hindi ibigay sa kanila ang awa, kundi upang sila ay lubusang lipulin, ayon sa paraang sinabi ng Panginoon kay Moises. At dumating si Josue sa panahong iyon, at lubusang winasak niya ang mga Anakim mula sa maburol na rehiyon, mula sa Hebron, at mula sa Debir, at mula sa Anab, at mula sa buong Juda kasama ang kanilang mga lungsod; at lubusang winasak sila ni Josue. Walang naiwan sa mga Anakim mula sa mga anak ng Israel, pero maliban sa Gaza, at sa Gath, at sa Ashdod, may naiwan. At kinuha ni Josue ang buong lupain, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises; at ibinigay ito ni Josue bilang mana sa Israel sa pamamagitan ng paghahati ayon sa kanilang mga lipi; at ang lupain ay tumigil sa

pagkakadigma.

12

At ito ang mga hari ng lupain, na pinatay ng mga anak ng Israel, at inangkin nila ang kanilang lupain sa kabilang ng Jordan mula sa sikat ng araw, mula sa lambak ng Arnon hanggang sa bundok ng Hermon, at ang buong lupain ng Araba mula sa silangan. Si Sihon ang hari ng mga Amorita, na tumira sa Heshbon, na naghari mula sa Arnon, na nasa lambak ayon sa bahagi ng lambak, at ang kalahati ng Gilead hanggang Jabbok, ang mga hangganan ng mga anak ng Ammon. At ang Araba hanggang sa dagat ng Chenereth sa silangan, at hanggang sa dagat ng Araba, ang dagat ng asin mula sa silangan, ang daan patungo sa Aseimoth, mula sa Teman na nasa ilalim ng Asedoth Phasga. At si Og na hari ng Bashan ay naiwan mula sa mga higante, siya na naninirahan sa Ashtaroth at sa Edrei, namumuno mula sa bundok ng Hermon at mula sa Salcah, at sa buong Bashan hanggang sa mga hangganan ng mga Geshurites, at sa Maacah, at sa kalahating Gilead na hangganan ni Sihon na hari ng Heshbon. Si Moises na lingkod ng Panginoon at ang mga anak ng Israel ay sinaktan sila; at ibinigay ito ni Moises bilang pamana kina Ruben, at Gad, at sa kalahating lipi ni Manases. At ito ang mga hari ng mga Amoreo, na pinatay ni Josue at ng mga anak ng Israel sa dako roon ng Jordan mula sa dagat ng Baalgad sa kapatagan ng Lebanon, at hanggang sa bundok ng Halak na umaahon papunta sa Seir; at ibinigay ito ni Josue sa mga lipi ng

Israel upang manahin ayon sa kanilang bahagi, sa bundok, at sa kapatagan, at sa Araba, at sa Asedot, at sa ilang, at sa Negeb; ang Heteo, at ang Amoreo, at ang Cananeo, at ang Perezeo, at ang Heveo, at ang Jebuseo. Ang hari ng Jericho, at ang hari ng Ai, na malapit sa Bethel, hari ng Jerusalem, hari ng Hebron, hari ng Jarmuth, hari ng Lachish, hari ng Elam, hari ng Gezer, hari ng Debir, hari ng Geder, hari ng Hormah, hari ng Ader, hari ng Libnah, hari ng Adullam, hari ng Elath, hari ng Tappuah, hari ng Hepher, hari ng Aphek ng Sharon, hari ng Asom, hari ng Shimron, hari ng Madon, hari ng Achshaph, hari ng Kadesh, hari ng Jokneam, hari ng Maredoth, hari ng Jokneam ng Carmel, hari ng Adullam ng Phenneador, hari ng Gai ng Galilea, hari ng Tirzah; lahat ng mga haring ito ay dalawampu't siyam.

13

At si Josue ay matanda na, sumulong na ang mga araw; at sinabi ng Panginoon kay Josue, sumulong na ang mga araw mo, at ang lupain ay nananatiling marami pa para sa pamana. At ito ang lupang naiwan; mga hangganan ng mga Filisteo, ang Gesirita, at ang Cananeo, mula sa hindi tinitirahan na nasa harap ng Egipto hanggang sa mga hangganan ng Ekron mula sa kaliwa ng mga Cananeo binibilang sa limang satrapia ng mga Filisteo, sa Gazita, at sa Ashdodita, at sa Ashkelonita, at sa Gittita, at sa Ekronita, at sa Avvita, mula sa Teman at sa buong lupain ng Canaan sa harap ng Gaza, at ang mga Sidonio hanggang sa Aphek, hanggang sa mga hangganan ng mga Amoreo, at ang buong lupain ng Galiath

ng mga Filisteo, at ang buong Lebanon mula sa silanganan ng araw mula sa Gilgal sa ilalim ng bundok ng Hermon hanggang sa pasukan ng Hamath, lahat ng naninirahan sa maburol na lupain mula sa Lebanon hanggang sa Masereth Memphomaim. Lahat ng mga taga-Sidon, ako sila lubusang wawasakin mula sa harapan ng Israel; ngunit ibahagi mo ito sa pamamagitan ng palabunutan sa Israel, sa paraang iniutos ko sa iyo. At ngayon hatiin ang lupang ito bilang mana sa siyam na lipi, at sa kalahating lipi ni Manases. Mula sa Jordan hanggang sa malaking dagat sa kanluran ng araw, ibibigay mo ito; ang malaking dagat ang magiging hangganan. Sa dalawang lipi, at sa kalahating lipi ni Manases, sa Ruben, at sa Gad, nagbigay si Moises sa kabilang ng Jordan; sa silanganan ng araw binigyan siya ni Moises na lingkod ng Panginoon, mula sa Aroer, na nasa gilid ng batis ng Arnon, at ang lungsod na nasa gitna ng lambak, at buong Misor mula sa Medeba; Lahat ng mga lungsod ni Sihon hari ng mga Amorreo, na naghari sa Hesbon hanggang sa mga hangganan ng mga anak ni Ammon; At ang Galaad, at ang mga hangganan ng Gesur, at ang mga Maacateo, buong bundok ng Hermon, at buong Basan hanggang sa Saleca; Buong kaharian ni Og sa Basan, na naghari sa Astarot at sa Edrei; ito ay naiwan mula sa mga higante, at sinaktan siya ni Moises, at lubos na winasak. At hindi lubusang nilipol ng mga anak ng Israel ang mga Gesurita, at ang mga Maacatita, at ang mga Cananeo; at nanirahan ang hari ng Geshur at ang mga Maacatita sa gitna ng mga anak ng Israel hanggang sa araw na ito. Maliban sa lipi ni Levi, hindi nabigyan ng mana; ang Panginoon na Diyos ng Israel, siya ang mana nila, gaya ng sinabi sa kanila ng

Panginoon; at ito ang paghahati na hinati ni Moises sa mga anak ng Israel sa Araboth ng Moab sa dako roon ng Jordan malapit sa Jericho. At binigyan ni Moises ang lipi ni Ruben ayon sa kanilang mga angkan. At naging kanila ang mga hangganan mula sa Aroer, na nasa harap ng bangin ng Arnon, at ang lungsod na nasa bangin ng Arnon; at ang buong Misor, hanggang Heshbon, at lahat ng mga lungsod na nasa Misor, at Dibon, at Bamoth Baal, at bahay ng Meelboth, at Bashan, at Bakedmoth, at Mephaath, at Kiriathaim, at Sibmah, at Serada, at Zion sa bundok ng Enab, at Beth Peor, at Ashdoth Pisgah, at Beth Jeshimoth, at lahat ng mga lungsod ng Misor, at ang buong kaharian ni Sihon na hari ng mga Amoreo, na sinaktan ni Moises siya at ang mga pinuno ng Midian, at si Evi, at si Rekem, at si Zur, at si Hur, at si Reba na pinunong nasamsam ni Sihon, at ang mga naninirahan sa Sihon. At si Balaam na anak ni Beor na manghuhula ay pinatay nila sa labanan. Naging ang mga hangganan ng Reuben, ang Jordan ang hangganan; ito ang mana ng mga anak ni Reuben ayon sa kanilang mga angkan, ang kanilang mga lungsod at ang kanilang mga nayon. Nagbigay naman si Moises sa mga anak ni Gad ayon sa kanilang mga angkan. At naging ang kanilang mga hangganan ay Jazer, lahat ng mga lungsod ng Gilead, at ang kalahati ng lupain ng mga anak ng Ammon hanggang sa Arabah, na ito ay nasa harap ng Arad. At mula sa Heshbon hanggang sa Araboth ayon sa Mizpah, at Botanim, at Maan hanggang sa mga hangganan ng Dibon, at Enadom at Othargai at Bainthanabra at Succoth at Shaphan at ang natitirang kaharian ni Sihon na hari ng Heshbon; at ang Jordan ay magiging hangganan hanggang sa bahagi ng dagat ng

Chinnereth sa kabilang ibayo ng Jordan mula sa silangan. Ito ang mana ng mga anak ni Gad ayon sa kanilang mga angkan at ayon sa kanilang mga lungsod; ayon sa kanilang mga angkan sila ay magbabalik ng leeg sa harap ng kanilang mga kaaway, sapagkat naging ayon sa kanilang mga angkan ang kanilang mga lungsod, at ang kanilang mga bukid. At binigyan ni Moises ang kalahating lipi ni Manases ayon sa kanilang mga angkan. At naging ang kanilang mga hangganan mula sa Maan, at ang buong kaharian ng Bashan, at ang buong kaharian ni Og na hari ng Bashan, at ang lahat ng mga nayon ni Jair, na nasa Bashan, animnapung lungsod. At ang kalahati ng Gilead, at sa Ashtaroth, at sa Edrei, mga lungsod ng kaharian ni Og sa Bashan, sa mga anak ni Machir na mga anak ni Manasseh, at sa kalahati ng mga anak ni Machir na mga anak ni Manasseh, ayon sa kanilang mga angkan. Ito ang mga pinagmana ni Moises sa kabilang ng Jordan sa Kapatagan ng Moab, sa kabilang ng Jordan na malapit sa Jerico, mula sa silangan.

14

At ito ang mga nakakuha ng mana ng mga anak ng Israel sa lupain ng Canaan, na kung saan sila ay binigyan ng mana ni Eleazar na pari, at ni Josue na anak ni Nun, at ng mga pinuno ng mga angkan ng mga lipi ng mga anak ng Israel. Ayon sa palabunutan sila namana, kung aling paraan iniutos ng Panginoon sa pamamagitan ng kamay ni Josue sa siyam na lipi, at sa kalahating lipi mula sa kabilang panig ng Jordan. At sa mga

Levita hindi siya nagbigay ng mana sa kanila, dahil ang mga anak ni Jose ay dalawang lipi, Manases at Efraim; at hindi nabigyan ng bahagi sa lupa ang mga Levita, kundi mga lungsod na titirhan, at ang mga parang nila para sa kanilang mga hayop, at ang kanilang mga hayop. Kung anong paraan nag-utos ang Panginoon kay Moises, ganoon ang ginawa ng mga anak ng Israel, at hinati nila ang lupain. At lumapit ang mga anak ni Judah kay Joshua sa Gilgal; at sinabi sa kanya ni Caleb na anak ni Jephunneh na Kenizzite, ikaw ay nakakaalam ng salita na sinalita ng Panginoon kay Moses na tao ng Diyos tungkol sa akin at sa iyo sa Kadesh Barnea. Apatnapu kasi taon ako nang ipadala niya ako si Moises na lingkod ng Diyos mula sa Kades Barnea upang tiktikan ang lupain; at sumagot ako sa kanya ng ulat ayon sa isip niya. Ang mga kapatid ko na umakyat kasama ko ay nagbago ng puso ng bayan, ngunit ako ay nananatiling sumusunod sa Panginoon na aking Diyos. At sumumpâ si Moises sa araw na iyon, sinasabi, ang lupang iyong tinapakan, sa iyo magiging mana at sa iyong mga anak magpakailanman, dahil ikaw ay naging tapat na sumunod sa Panginoon na ating Diyos. At ngayon pinagpatuloy ako ng buhay ng Panginoon sa paraang sinabi niya; ito ang ika-apatnapu at ikalimang taon, mula nang sinabi ng Panginoon ang salitang ito kay Moises; at naglakbay ang Israel sa ilang; at ngayon narito ako ngayong araw na walumpu at limang taon; Malakas pa rin ako ngayong araw, tulad noong isinugo ako ni Moises, gayundin malakas ako ngayon na lumabas at pumasok sa digmaan. At ngayon hihingi ako sa iyo ng bundok na ito, gaya ng sinabi ng Panginoon sa araw na iyon, dahil ikaw ay nakarinig ng salita na ito sa araw na

iyon; ngayon nga ang mga Anakim ay nandoon, mga lungsod na matatag at malalaki; kung kaya ang Panginoon ay kasama ko, wawasakin ko sila, sa paraang sinabi sa akin ng Panginoon. At pinagpala siya ni Josue, at ibinigay ang Hebron kay Caleb na anak ni Jephunneh na anak ni Kenaz bilang mana. Dahil dito, naging kay Caleb na anak ni Jephunneh na Kenizzite ang Hebron bilang mana hanggang sa araw na ito, dahil siya ay sumunod sa utos ng Panginoon na Diyos ng Israel. Ang pangalan ng Hebron ay dati ang lungsod ng Argob, ang metropolis ng mga Anakim ito; at ang lupain ay tumigil sa digmaan.

15

At naging ang mga hangganan ng lipi ng Juda ayon sa kanilang mga angkan mula sa mga hangganan ng Idumea mula sa ilang ng Sin hanggang sa Kades patungo sa Timog. At naging ang kanilang mga hangganan mula sa Timog hanggang sa bahagi ng Dagat na Maalat mula sa burol na patungo sa Timog. At dumadaan ito sa harap ng paakyat ng Akrabbim; at umiikot ito sa Sena, at umaakyat mula sa Timog patungo sa Kadesh Barnea; at lumalabas ito sa Hezron, at umaakyat patungo sa Addar; at lumalabas ito sa kanluran ng Kadesh, at lumalabas ito patungo sa Azmon, at umaabot hanggang sa bangin ng Egipto; at magiging ang labasan ng mga hangganan nito sa dagat; ito ang kanilang mga hangganan mula sa Timog. At ang mga hangganan mula sa silangan ay ang buong Dagat na Maalat hanggang sa Ilog Jordan. At ang mga hangganan nila ay mula sa Hilaga, at

mula sa burol ng dagat, at mula sa bahagi ng Jordan. Umakyat ang hangganan sa Beth Haglaam; at dumadaan mula sa Hilaga sa Beth Arabah, at umakyat ang hangganan sa bato ni Bohan na anak ni Reuben; At umakyat ang hangganan sa ikaapat ng lambak ng Achor, at bumababa sa Gilgal, na nasa tapat ng ahon ng Adummim, na nasa Timog ng lambak, at umaabot sa tubig ng bukal ng araw; at magiging labasan nito ang bukal ng Rogel; At umakyat ang hangganan sa lambak ng Hinnom, sa likod ng Jebusita mula sa Timog; ito ay Jerusalem; at umaabot ang hangganan sa tuktok ng bundok, na nasa harap ng lambak ng Hinnom patungo sa dagat, na nasa bahagi ng lupain ng Rephaim sa hilaga; At umaabot ang hangganan mula sa tuktok ng bundok sa bukal ng tubig ng Nephtoah, at umaabot sa bundok ng Ephron; at dadalhin ang hangganan sa Baal; ito ay lungsod ng Jearim. At ang hangganan ay iikot mula sa Baal patungo sa dagat, at dadaan papunta sa bundok ng Assar sa likuran ng lungsod ng Iarin mula sa Hilaga; ito ay Chaslon; at bababa sa lungsod ng araw, at dadaan sa Timog-kanluran. At ang hangganan ay lalabas sa likuran ng Ekron sa hilaga, at lalabas ang mga hangganan papunta sa Succoth, at dadaan ang mga hangganan sa Timog-kanluran, at lalabas sa Lebna, at ang labasan ng mga hangganan ay magiging sa dagat. At ang kanilang mga hangganan mula sa dagat, ang malaking dagat ay magiging hangganan. Ito ang mga hangganan ng mga anak ni Juda sa palibot ayon sa kanilang mga angkan. At kay Caleb na anak ni Jephunneh, binigyan ng bahagi sa gitna ng mga anak ni Judah dahil sa utos ng Diyos; at binigyan siya ni Joshua ng lungsod ng Arba, ang metropolis ni Anak; ito ay Hebron. At

lubusang winasak mula doon ni Caleb na anak ni Jephunneh ang tatlong anak ni Anak, si Sheshai at si Talmai at si Ahiman. At si Caleb ay umakyat mula doon laban sa mga naninirahan sa Debir; at ang pangalan ng Debir noon ay Lungsod ng mga Sulat. At sinabi ni Caleb, sinuman ang kukuha at kokoputin ang lungsod ng mga Sulat at magkakaroon ng kontrol nito, ibibigay ko sa kanya si Achsah na anak kong babae bilang asawa. At kinuha siya ni Othniel na anak ni Kenaz na kapatid ni Caleb; at ibinigay niya sa kaniya si Achsah na kaniyang anak na babae bilang asawa. At nangyari sa kanyang paglabas at siya ay kumonsulta sa kanya, nagsasabi, hihilingin ko sa aking ama ang bukid; at sumigaw siya mula sa asno; at sinabi ni Caleb sa kanya, ano ang sa iyo? At sinabi niya sa kanya, Bigyan mo ako ng pagpapala, dahil sa lupain ng Negev ibinigay mo ako; bigyan mo ako ng Bothanis. At binigyan niya siya ng Gonaithlan na nasa itaas at ng Gonaithlan na nasa ibaba. Ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Juda. Naging mga lungsod nila ang mga lungsod sa tribo ng mga anak ni Juda sa mga hangganan ng Edom sa ilang, at Baiseleel, at Ara, at Asor, at Ikam, at Regma, at Aruel, at Kades, at Asorionain, at Mainam, at Balmainan, at ang kanilang mga nayon, at ang mga lungsod ng Aseron, ito ay Asor, at Sen, at Salmaa, at Molada, at Seri, at Baiphalath, at Cholaseola, at Beerseba; at ang kanilang mga nayon, at ang kanilang mga bukiran, Bala, at Bakok, at Asom, at Elboidad, at Bethel, at Horma, at Ziklag, at Macharim, at Sethennak, at Labos, at Sale, at Eromoth; dalawampu't siyam na lungsod, at ang kanilang mga nayon. Sa kapatagan: Ashtaol, at Raa, at Assa. At Ramen, at Tano, at Iluthoth, at Maiani, at Iermouth, at Adullam, at Membra, at

Saocho, at Iazeka, at Sakarim, at Gadera, at ang mga pook-bukid nito; labing-apat na mga lungsod, at ang mga nayon nila. Senna, at Adasan, at Magadalgad, at Dalad, at Mizpa, at Iachareel, at Basedoth, at Ideadalea, at Chabra, at Maches, at Maachos, at Geddor, at Bagadiel, at Noman, at Machedan; labing-anim na lungsod, at ang kanilang mga nayon; Lebna, at Ithak, at Anoch, at Jana, at Nasib, at Keilam, at Akiezi, at Kezib, at Bathesar, at Ailom; sampung lungsod, at ang kanilang mga nayon; Ekron, at ang mga nayon nito, at ang kanilang mga bukiran, mula sa Ekron hanggang Gemna; at lahat ng mga malapit sa Ashdod; at ang kanilang mga nayon, Asiedoth, at ang mga nayon nito, at ang mga bukiran nito; Gaza, at ang mga nayon nito, at ang mga bukiran nito hanggang sa batis ng Egipto, at ang malaking dagat ang humahangganan. At sa kabundukan ay Samir, at Jether, at Socah, at Renna, at ang lungsod ng mga Sulat, ito ay Debir, at Anon, at Es, at Man, at Aisam, at Gosom, at Chalou, at Channa, at Gelom; labing-isang lungsod, at ang kanilang mga nayon; Airem, at Remna, at Soma, at Jemain, at Baithachou, at Phakoua, at Euma, at ang lungsod ng Arbok, ito ay Hebron, at Soraith; siyam na lungsod, at ang kanilang mga bukiran; Maor, at Carmel, at Ozib, at Itan, at Jariel, at Arikam, at Zakanaim, at Gibeah, at Timnah; siyam na lungsod, at ang kanilang mga nayon; Ailoua, at Beth Zur, at Geddon, at Magaroth, at Baithanam, at Thekoum; anim na lungsod, at ang kanilang mga nayon; Kariathbaal, ito ang lungsod ng Jearim, at Sotheba; dalawang lungsod, at ang kanilang mga bukiran; at Baddargeis, at Tharabaam, at Ainon, at Aiochioza, at Naphlazon, at ang mga lungsod ng Sadon, at ng Arkades; pitong lungsod, at ang kanilang mga nayon. At ang mga

Jebuseo ay nanirahan sa Jerusalem, at hindi nakaya ng mga anak ni Juda na lipulin sila; at nanirahan ang mga Jebuseo sa Jerusalem hanggang sa araw na ito.

16

At naging ang mga hangganan ng mga anak ni Jose mula sa Jordan na malapit sa Jerico mula sa silangan; at aakyat mula sa Jerico patungo sa maburol na lugar, ang ilang, patungo sa Betel-Luz. At lalabas papunta sa Bethel, at dadaan sa mga hangganan ng Achatarothi. At dadaan ito sa dagat sa mga hangganan ng Aptalim hanggang sa mga hangganan ng Bethoron na mababa, at ang kanilang katapusan ay magiging sa dagat. At nangmana ang mga anak ni Jose, si Efraim at si Manases. At naging hangganan ng mga anak ni Ephraim ayon sa kanilang mga angkan; at naging ang mga hangganan ng kanilang mana mula sa silangan Ataroth, at Erok hanggang sa Bethoron ang itaas, at Gazara. At darating ang mga hangganan sa dagat sa Icasmon mula sa Hilagang Therma; iikot sa silangan sa Thenasa, at Selles, at dadaan mula sa silangan sa Ianoka, at sa Macho, at Ataroth, at ang mga nayon nila; at darating sa Jerico, at lalabas sa Jordan. At mula sa Tapon pupunta ang mga hangganan sa dagat sa Chelkana; at magiging ang labasan nila sa dagat; ito ang mana ng lipi ni Efraim ayon sa kanilang mga angkan. At ang mga lungsod na inihiwalay para sa mga anak ni Ephraim sa gitna ng mana ng mga anak ni Manasseh, lahat ng mga lungsod at ang kanilang mga nayon. At hindi winasak ni Ephraim ang

Canaanite na naninirahan sa Gezer; at nanirahan ang Canaanite sa Ephraim hanggang sa araw na ito, hanggang umakyat si Faraon hari ng Egipto, at kinuha niya ito, at sinunog niya ito sa apoy; at ang mga Canaanite, at ang mga Perizzite, at ang mga naninirahan sa Gezer, pinatay nila; at ibinigay ito ni Faraon bilang dote sa kanyang anak na babae.

17

At nangyari ang mga hangganan ng lipi ng mga anak ni Manases, dahil ito ang panganay kay Jose, kay Makir na panganay ni Manases na ama ni Galaad, sapagkat lalaking mandirigma siya, sa Galaad at sa Basan. At nangyari sa mga anak na lalaki ni Manasseh na natitira ayon sa kanilang mga angkan: sa mga anak na lalaki ni Iezer, at sa mga anak na lalaki ni Helek, at sa mga anak na lalaki ni Asriel, at sa mga anak na lalaki ni Shechem, at sa mga anak na lalaki ni Shemida, at sa mga anak na lalaki ni Hepher; ang mga ito ay mga lalaki ayon sa kanilang mga angkan. At kay Salpaad na anak ni Opher ay wala siyang mga anak na lalaki kundi mga anak na babae lamang; at ito ang mga pangalan ng mga anak na babae ni Salpaad: si Maala, at si Noua, at si Egla, at si Melcha, at si Thersa. At tumayo sila sa harap ni Eleazar na pari, at sa harap ni Josue, at sa harap ng mga pinuno, na nagsasabi, Ang Diyos ay nag-utos sa pamamagitan ng kamay ni Moises na bigyan kami ng mana sa gitna ng aming mga kapatid; at binigyan sila sa pamamagitan ng utos ng Panginoon ng bahagi sa mga kapatid ng kanilang ama.

At nahulog ang kanilang bahagi mula sa Anassa, at kapatagan ng Labek mula sa lupain ng Galaad, na nasa kabilang ibayo ng Jordan. Dahil ang mga anak na babae ng mga anak na lalaki ni Manases ay nagmana ng mana sa gitna ng kanilang mga kapatid na lalaki; at ang lupain ng Galaad ay naging sa mga anak na lalaki ni Manases na naiwan. At naging hangganan ng mga anak ni Manases ang Delanat, na nasa harap ng mga anak ni Anat, at pumupunta sa mga hangganan patungo sa Jamin at Jassib patungo sa bukal ng Taftot. Ang kay Manases ay magiging; at ang Tapua sa mga hangganan ng Manases ay sa mga anak ng Efraim. At bababa ang mga hangganan sa bangin ng Karana sa timog-kanluran ayon sa bangin ng Jariel; terebinto para kay Efraim sa gitna ng lungsod ng Manases; at ang mga hangganan ng Manases sa hilaga patungo sa batis; at magiging ang labasan nito ay dagat mula sa timog-kanluran para kay Efraim, at sa hilaga para kay Manases; at magiging ang dagat ay hangganan sa kanila; at sa Aser magsasama sila sa hilaga, at kay Isacar mula sa silangan. At magiging kay Manases sa Isacar at sa Aser ang Bet Sean at ang mga nayon nila, at ang mga naninirahan sa Dor, at ang mga nayon nito, at ang mga naninirahan sa Megido, at ang mga nayon nito, at ang ikatlo ng Nafat, at ang mga nayon nito. At hindi nakaya ng mga anak ni Manases na lubusang wasakin ang mga lungsod na ito; at nagsimulang manirahan ang Cananeo sa lupang ito. At nangyari na nang nagtagumpay ang mga anak ng Israel, ginawa nila ang mga Cananeo na mga sakop, ngunit hindi nila sila lubos na winasak. Nagreklamo nga ang mga anak ni Jose kay Josue, sinasabi, Bakit binigyan mo kami ng isang lote lamang, at isang nasukatang bahagi? Ako

naman ay maraming tao, at ako ay pinagpala ng Diyos. At sinabi sa kanila ni Josue, Kung malaking bayan ka, umakyat ka sa kagubatan, at maglinis ka para sa iyong sarili kung masikip sa iyo ang bundok ng Efraim. At sinabi nila, Hindi nakalulugod sa amin ang bundok ng Efraim; at ang mga Cananeo na naninirahan doon sa Betsan at sa mga nayon nito sa lambak ng Jezreel ay may mga piling kabayo at bakal. At sinabi ni Josue sa mga anak ni Jose, kung ikaw ay maraming tao at mayroon kang malaking lakas, hindi magiging sa iyo ang isang mana; sapagkat ang kagubatan ay magiging sa iyo, dahil ito ay kagubatan at lilinisin mo ito, at magiging sa iyo; at kapag lubusang wawasakin mo ang Cananeo, dahil mayroon siyang piniling kabayo; sapagkat ikaw ay mas malakas kaysa sa kanya.

18

At nagtipon ang lahat na kapulungan ng mga anak ng Israel sa Shiloh, at itinayo nila doon ang tolda ng patotoo; at ang lupain ay nasakop sa pamamagitan nila. At naiwan ang mga anak ng Israel na hindi pa nakakamana, pitong tribo. At sinabi ni Josue sa mga anak ng Israel, hanggang kailan kayo magiging tamad na angkinin ang lupain na ibinigay ng Panginoon na ating Diyos? Magbigay kayo mula sa inyo ng tatlong lalaki mula sa bawat lipi, at pagkatapos tumayo ay dumaan sila sa lupain, at ilarawan nila ito sa harap ko, ayon sa kung paano kailangan hatiin ito. At dumaan sila sa kanya; at hinati niya ito sa kanila ng pitong porsyon; si Juda ay magtatayo ng hangganan para sa kanila

mula sa Timog, at ang mga anak ni Jose ay magtatayo ng hangganan para sa kanila mula sa Hilaga. Kayo naman, hatiin ang lupa sa pitong bahagi, at dalhin dito sa akin, at ilalabas ko sa inyo ang palabunutan sa harap ng Panginoon na ating Diyos. Walang bahagi ang mga anak ni Levi sa inyo; sapagkat ang pagkapari ng Panginoon ang bahagi niya; at si Gad at si Ruben at ang kalahating lipi ni Manases ay tumanggap ng kanilang mana sa kabilang ng Jordan sa silangan, na ibinigay sa kanila ni Moises na lingkod ng Panginoon. At tumayo ang mga lalaki at umalis sila; at nag-utos si Josue sa mga lalaking yumayaon na suriin ang lupain, sinasabi, Humayo kayo at suriin ang lupain, at bumalik kayo sa akin, at dito ako maglalabas para sa inyo ng kapalaran sa harap ng Panginoon sa Shiloh. At pumunta sila, at tinawid nila ang lupain; at nakita nila ito, at isinulat nila ito ayon sa mga lungsod, pitong bahagi sa isang aklat, at dinala nila kay Josue. At naghagis si Josue ng kapalaran para sa kanila sa Shiloh sa harapan ng Panginoon. At lumabas ang kapalaran ng lipi ni Benjamin una ayon sa kanilang mga bayan; at lumabas ang mga hangganan ng kanilang kapalaran sa pagitan ng mga anak ni Juda at sa pagitan ng mga anak ni Josep. At naging ang kanilang mga hangganan mula sa Hilaga; mula sa Jordan aakyat ang mga hangganan sa likuran ng Jericho mula sa Hilaga, at aakyat sa bundok patungo sa dagat, at magiging ang labasan nito ang Mabdaritis Baithon. At dadaan mula doon ang mga hangganan sa Luz, sa likod ng Luz mula sa timog nito; ito ay Bethel. At bababa ang mga hangganan sa Maatarob Orech patungo sa maburol na lugar, na nasa timog ng Bethoron na mas mababa. At dadaan sa mga hangganan at dadaan sa bahaging

nakatingin sa tabi ng dagat mula sa Timog mula sa bundok sa harap ng Bethoron Timog; at magiging ang labasan nito sa Kiriat Baal; ito ay Kiriat Jearim, lungsod ng mga anak ni Juda; ito ay ang bahaging patungo sa dagat. At ang bahagi patungo sa Timog mula sa bahagi ng Kiriath Baal, at dadaan ang hangganan papunta sa Gasin, sa bukal ng tubig ng Nephtoah. At bababa ang mga hangganan sa bahagi, ito ay ayon sa harap ng lambak ng Sonnam, na mula sa bahagi ng Emek Rephaim mula sa Hilaga, at bababa ang Gehenna sa likod ng Jebusita mula sa Timog; bababa sa bukal ng Rogel; At dadaan sa bukal ng Beth Shemesh; at dadaan sa Galiloth, na nasa tapat patungo sa pag-akyat ng Adummim; at bababa sa bato ni Bohan ng mga anak ni Reuben; at dadaan ayon sa likod ng Beth Arabah mula sa Hilaga, at bababa sa mga hangganan sa likod ng dagat mula sa Hilaga. At magiging ang paglabas ng mga hangganan sa burol ng Dagat ng Asin sa hilaga tungo sa bahagi ng Jordan mula sa timog; ito ang mga hangganan mula sa timog. At ang Jordan ang magiging hangganan mula sa bahaging silangan; ito ang mana ng mga anak ni Benjamin, ang mga hangganan nito sa palibot ayon sa kanilang mga angkan. At naging ang mga lungsod ng mga anak ni Benjamin ayon sa kanilang mga angkan: Jerico, at Bethegaio, at Amekasis, at Baithabara, at Sara, at Besana, at Aiein, at Phara, at Ephratha, at Karapha, at Kephira, at Moni, at Gabaa, labindalawang lungsod; at ang kanilang mga nayon: Gabaon, at Rama, at Beeroth, at Massema, at Miron, at Amoke, at Phira, at Kaphan, at Nakan, at Zelekan, at Thareela, at Jebus; ito ay Jerusalem; at Gabaoth, Iarim, labintatlong lungsod, at ang kanilang mga nayon; ito ang mana ng mga anak ni Benjamin

ayon sa kanilang mga angkan.

19

At lumabas ang ikalawang kapalaran ng mga anak ni Simeon; at naging ang mana nila sa gitna ng mga kapalaran ng mga anak ni Juda. At naging ang kanilang mana ay Beersheba, at Samaa, at Kaladam, at Hazar Shual, at Bola, at Iason, at Erthoula, at Boula, at Horma, at Sikelak, at Beth Marcaboth, at Sarsousin, at Batharoth, at ang kanilang mga bukid; labintatlong mga lungsod, at ang kanilang mga nayon. Eremmon, at Thalcha, at Jether, at Asan; apat na lungsod at ang mga nayon nila, sa palibot ng mga lungsod nila hanggang Balek na papunta sa Bameth sa Timog; ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Simeon ayon sa mga angkan nila. Mula sa bahagi ng Juda ang mana ng lipi ng mga anak ni Simeon, dahil ang bahagi ng mga anak ni Juda ay naging mas malaki kaysa sa kanila; at nagmana ang mga anak ni Simeon sa gitna ng bahagi nila. At lumabas ang ikatlong kapalaran para kay Zebulun ayon sa kanilang mga angkan; magiging ang mga hangganan ng kanilang mana, Esedekgola ang mga hangganan nila, ang dagat at Magelda, at magsasama sa Baitharaba patungo sa libis, na nasa harap ng Iekman. At bumalik mula sa Sedduk mula sa kabila mula sa silangan ng Beth Shemesh patungo sa mga hangganan ng Chaselothaith, at dadaan sa Dabiroth, at aakyat sa Phangai. At mula doon, iikot mula sa kabila patungo sa silangan tungo sa Geber, tungo sa lungsod ng Katasem, at dadaan tungo sa Remmona Matharaoza.

At iikot ang mga hangganan sa Hilaga sa Amoth, at ang kanilang labasan ay magiging sa Gaiphael, at Katanath, at Nabaal, at Shimron, at Jerico, at Baithman. Ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Zebulun ayon sa kanilang mga angkan, ang mga lungsod at ang kanilang mga nayon. At kay Issachar ay lumabas ang ikaapat na mana. At naging ang kanilang mga hangganan ay Jazel, at Chesulloth, at Sunam, at Agis, at Shiona, at Anaharath, at Anachereth, at Dabiron, at Kishon, at Rebes, at Remeth, at En Gannim, at Tomman, at Beth Pazzez, at Bersaphes. At magsasama ang mga hangganan sa Gath Hepher, at sa Salim ayon sa dagat, at Beth Shemesh; at ang Jordan ang magiging labasan ng mga hangganan nito. Ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Isacar ayon sa kanilang mga angkan, ang mga lungsod at ang kanilang mga nayon. At lumabas ang ikalimang palad para kay Asher ayon sa kanilang mga angkan. At naging ang mga hangganan nila ay Exeleketh, at Aleph, at Baithok, at Keaph, at Elimelech, at Amiel, at Maasa; at makikipag-ugnay sa Carmel sa tabi ng dagat, at sa Zion, at Labanath. At babalik mula sa silangan ng araw at Beth Egeneth, at makikipag-ugnay sa Zebulun at Ekgai, at Phthael ayon sa Hilaga, at papasok sa mga hangganan ng Saphthaibethme, at Inael, at dadaan sa Chobamasomel, at Elbon, at Rahab, at Ememaon, at Kanthan hanggang sa Sidon na dakila. At babalik ang mga hangganan sa Rama, at hanggang sa bukal ng Masphasat, at ng mga Tyrian; at babalik ang mga hangganan sa Iasiph, at ang labasan nito ay magiging ang dagat, at Apoleb, at Echozob, at Archob, at Aphek, at Raau. Ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Asher ayon sa kanilang mga angkan, ang mga lungsod at ang kanilang mga

nayon. At lumabas ang ikaanim na kapalaran para kay Naphtali. At naging ang kanilang mga hangganan ay Moolam, at Mola, at Besemin, at Arme, at Nabok, at Iephthamai, hanggang Dodam; at naging ang mga daanan nito ay Jordan. At babalik ang mga hangganan patungo sa dagat sa Aththabor, at dadaan mula doon sa Iakana, at magsasama kay Zebulun mula sa Timog, at si Asher ay magsasama sa dagat, at ang Jordan mula sa silanganan ng araw. At ang mga lungsod na nakukutaan ng mga Tirio, Tiro, at Omathadaket, at Keneret, at Armait, at Arael, at Asor, at Kades, at Asari, at bukal ng Asor, at Keroe, at Megalaarim, at Baitthame, at Thessamys. Ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Neftali. At sa Dan lumabas ang mana na ikapito. At naging ang mga hangganan nila Sarath, at Asa, at mga lungsod ng Sammaus, at Salamin, at Ammon, at Silatha, at Elon, at Thamnatha, at Ekron, at Alkatha, at Begethon, at Gebeelan, at Azor, at Banaibakat, at Gethremmon, at mula sa dagat ng Hierakon ang hangganan malapit sa Joppa. Ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Dan ayon sa mga distrito nila, ang mga lungsod nila at ang mga nayon nila. At pumunta ang mga anak ni Dan at nakipaglaban sa Lachis, at sinakop nila ito, at sinugatan nila ito sa talim ng espada; at nanirahan sila dito at tinawag ang pangalan nito na Lasendan. At pumunta sila upang sakupin ang lupain ayon sa hangganan nila; at binigyan ng mga anak ni Israel ng mana si Josue na anak ni Nun sa gitna nila dahil sa utos ng Diyos, at binigyan nila siya ng lungsod na hiningi niya, Timnath Serah, na nasa bundok ng Efraim; at itinayo niya ang lungsod, at nanirahan siya dito. Ito ang mga paghahati na ibinigay bilang mana ni Eleazar na pari, at ni Josue na anak ni Nun, at ng mga

pinuno ng mga angkan sa mga lipi ng Israel ayon sa palabunutan sa Shiloh sa harap ng Panginoon, sa tabi ng mga pintuan ng tolda ng patotoo; at sila ay umalis upang sakupin ang lupain.

20

At nagsalita ang Panginoon kay Josue, na nagsasabi, Magsalita ka sa mga anak ng Israel, na nagsasabi, Ibigay ninyo ang mga lungsod ng kanlungan, na sinabi ko sa inyo sa pamamagitan ni Moises. Kanlungan para sa mamamatay-tao na tumama ng kaluluwa nang hindi sinasadya; at magiging kanlungan sa inyo ang mga lungsod, at hindi mamamatay ang mamamatay-tao sa pamamagitan ng manghihiganti ng dugo, hanggang siya ay tumayo sa harap ng kapulungan para sa paghuhukom. At inihiwalay ang Kades sa Galilea sa bundok ng Neftali, at Sikem sa bundok ng Efraim, at ang lungsod ng Arbok, ito ay Hebron, sa bundok ng Juda. At sa kabilang ibayo ng Jordan, ibinigay ang Bezer sa ilang sa kapatagan mula sa lipi ni Reuben, at Ramoth sa Gilead mula sa lipi ni Gad, at ang Golan sa Bashan mula sa lipi ni Manasseh. Ito ang mga lungsod na itinakda para sa mga anak ng Israel at sa dayuhang tumitigil sa kanila, upang tumakas doon ang sinumang tumatama ng kaluluwa nang hindi sinasadya, upang hindi siya mamatay sa kamay ng manghihiganti ng dugo, hanggang siya ay tumayo sa harap ng kapulungan para sa paghatol.

21

At lumapit ang mga pinunong patriyarka ng mga anak ni Levi kay Eleazar na pari, at kay Josue na anak ni Nun, at sa mga pinunong pinuno ng mga ama mula sa mga lipi ng Israel. At sinabi nila sa kanila sa Shiloh sa lupain ng Canaan, na nagsasabi, nag-utos ang Panginoon sa pamamagitan ng kamay ni Moises na bigyan kami ng mga lungsod na tatahanan, at ang mga pastulan para sa aming mga hayop. At ibinigay ng mga anak ng Israel sa mga Levita sa pamamahagi ng mana dahil sa utos ng Panginoon ang mga lungsod at ang kanilang mga pastulan. At lumabas ang kapalaran para sa bayan ni Kohath, at napunta sa mga anak ni Aaron na mga pari na mga Levita mula sa lipi ni Judah at mula sa lipi ni Simeon at mula sa lipi ni Benjamin sa pamamagitan ng palabunutan, labintatlong lungsod. At sa mga anak na lalaki ni Kohath na naiwan mula sa lipi ni Ephraim at mula sa lipi ni Dan at mula sa kalahati ng lipi ni Manasseh sa pamamagitan ng palabunutan, sampung lungsod. At sa mga anak ni Gershon mula sa tribu ni Issachar at mula sa tribu ni Asher at mula sa tribu ni Naphtali at mula sa kalahating tribu ni Manasseh sa Bashan, labintatlong lungsod. At sa mga anak ni Merari ayon sa kanilang mga angkan mula sa lipi ni Reuben at mula sa lipi ni Gad at mula sa lipi ni Zebulun sa pamamagitan ng palabunutan, labindalawang mga lungsod. At ibinigay ng mga anak ng Israel sa mga Levita ang mga lungsod at ang kanilang mga pastulan, ayon sa paraan na iniutos ng Panginoon kay Moises, sa pamamagitan ng palabunutan. At

ibinigay ng angkan ng mga anak ni Juda at ng angkan ng mga anak ni Simeon at mula sa angkan ng mga anak ni Benjamin ang mga lungsod na ito; at tinawag ang mga ito para sa mga anak ni Aaron mula sa bayan ni Kohat ng mga anak ni Levi, sapagkat sa kanila napunta ang palabunutan. At binigay niya sa kanila ang Kiriath Arba na metropolis ng Anak; ito ay Hebron sa bundok ng Judah; ang mga pastureland sa palibot nito, at ang mga bukid ng lungsod, at ang mga nayon nito ay binigay ni Joshua sa mga anak ni Caleb na anak ni Jephunneh bilang pag-aari. At sa mga anak na lalaki ni Aaron binigyan niya ang lungsod na kanlungan para sa pumatay, ang Hebron, at ang mga lupaing inilaan na kasama nito; at ang Libna, at ang mga lupaing inilaan na kasama nito; At ang Aijalon, at ang mga lupaing inilaan nito; at ang Jattir, at ang mga lupaing inilaan nito; At ang Gath, at ang mga lupaing inilaan nito; at ang Debir, at ang mga lupaing inilaan nito; At ang Asa, at ang mga lupaing inilaan nito; at ang Juttah, at ang mga lupaing inilaan nito; at ang Beth Shemesh, at ang mga lupaing inilaan nito; siyam na lungsod mula sa dalawang liping ito. At mula sa lipi ng Benjamin, ang Gibeon at ang mga parang nito; at Geba at ang mga parang nito; at Anathoth at ang mga parang nito; at Gamala at ang mga parang nito; apat na lungsod. Ang lahat ng mga lungsod ng mga anak ni Aaron na mga pari ay labintatlo. At sa mga natitirang anak ni Kohat na mga Levita mula sa mga anak ni Kohat, at ang lungsod ng kanilang mga pari ay mula sa lipi ni Efraim; at binigyan nila sila ng lungsod ng kanlungan para sa pumatay-tao, ang Sikem, at ang mga lupang pastulan nito; at Gazara at ang mga lupang pastulan nito; At Bethoron, at ang mga lupang pastulan nito;

apat na lungsod. At mula sa lipi ng Dan, ang Elteque, at ang mga pastulan nito; at ang Gibeton, at ang mga pastulan nito; at ang Aijalon, at ang mga pastulan nito; at ang Gat-rimmon, at ang mga pastulan nito; apat na lungsod. At mula sa kalahati ng lipi ng Manases, ang Tanach at ang mga pastulan nito, at ang Iebatha at ang mga pastulan nito—dalawang lungsod. Lahat ng mga lungsod sampu, at ang mga parang na inihiwalay para dito na malapit sa kanila, para sa mga angkan ng mga anak ni Kohath na natitira. At sa mga anak ni Gershon na mga Levita mula sa kalahating lipi ni Manasseh ang mga lungsod na inilaan para sa mga mamamatay-tao, ang Golan sa Bashan, at ang mga inilaan nito; at ang Beeshterah, at ang mga inilaan nito; dalawang lungsod. At mula sa lipi ng Issachar, ang Kishon at ang mga parang nito; at ang Daberath at ang mga parang nito; at ang Ramoth at ang mga parang nito; at ang Bukal ng mga Sulat at ang mga parang nito; apat na lungsod. At mula sa lipi ng Asher, ang Basella at ang mga pastulan nito, at ang Dabbon at ang mga pastulan nito, at Helkat at ang mga pastulan nito, at ang Rahab at ang mga pastulan nito; apat na lungsod. At mula sa lipi ng Neftali, ang lungsod na inilaan para sa pumatay, ang Kades sa Galilea, at ang mga lupain nito; at ang Hamot, at ang mga lupain nito; at Kartan, at ang mga lupain nito; tatlong lungsod. Lahat ng mga lungsod ni Gershon ayon sa kanilang mga angkan, labintatlong lungsod. At sa mga tao ng mga anak ni Merari, ang natitirang mga Levita, mula sa lipi ni Zebulun: ang Maan at ang mga pastulan nito; at ang Kades at ang mga pastulan nito; at ang Sella at ang mga pastulan nito; tatlong lungsod. At sa kabilang pampang ng Jordan na malapit sa Jericho mula sa lipi ng

Reuben, ang lungsod na kanlungan ng mamamatay-tao, ang Bosor sa ilang; ang Miso, at ang mga pastulan nito; at ang Jazer, at ang mga pastulan nito; at ang Decmon, at ang mga pastulan nito; at ang Mephaath, at ang mga pastulan nito; apat na lungsod. At mula sa lipi ng Gad, ang lungsod na kanlungan ng pumatay, at ang Ramoth sa Gilead, at ang mga pastulan nito; ang Kamin, at ang mga pastulan nito; at ang Heshbon, at ang mga pastulan nito; at ang Jazer, at ang mga pastulan nito; lahat ng mga lungsod ay apat. Lahat ng mga lungsod para sa mga anak ni Merari ayon sa kanilang mga angkan, mula sa natitirang bahagi ng lipi ni Levi; at ang mga lungsod ay naging labindalawa. Lahat ng mga lungsod ng mga Levita sa gitna ng pag-aari ng mga anak ng Israel, apatnapu't walong lungsod, at ang kanilang mga pastulan sa palibot ng mga lungsod na ito; bawat lungsod at ang mga pastulan sa palibot ng lungsod para sa lahat ng mga lungsod na ito; At ibinigay ng Panginoon sa Israel ang buong lupain, na siya niyang isinumpa na ibibigay sa kanilang mga ama; at minana nila ito, at nanirahan sila dito. At pinagpahinga ng Panginoon sila sa palibot, ayon sa ipinangako niya sa kanilang mga ama; walang sinumang tumayo sa harap nila mula sa lahat ng kanilang mga kaaway; lahat ng kanilang mga kaaway ay ibinigay ng Panginoon sa kanilang mga kamay. Wala ni isang nabigo sa lahat ng mabubuting salita na sinalita ng Panginoon sa mga anak ng Israel; lahat ay natupad.

22

Noon, tinipon ni Josue ang mga anak ni Reuben, at ang mga anak ni Gad, at ang kalahating lipi ni Manasseh, at sinabi sa kanila, kayo ay nakarinig ng lahat ng iniutos sa inyo ni Moises na lingkod ng Panginoon, at sumunod kayo sa aking tinig ayon sa lahat ng iniutos niya sa inyo. Hindi ninyo iniwan ang inyong mga kapatid sa napakaraming araw na ito; hanggang sa araw na ito ay iningatan ninyo ang utos ng Panginoon na inyong Diyos. Ngayon naman pinatitigil ng Panginoon na ating Diyos ang ating mga kapatid, sa paraang sinabi niya sa kanila; ngayon nga bumalik na kayo, umuwi kayo sa inyong mga bahay, at sa lupain ng inyong pag-aari, na ibinigay sa inyo ni Moises sa kabilang dako ng Jordan. Pero magsipagingat kayong lubhang gawin ang mga utos at ang batas, na iniutos ni Moises na lingkod ng Panginoon sa amin na gawin: mahalin ang Panginoon na Diyos natin, lumakad sa lahat ng kanyang mga daan, magsipagingat sa kanyang mga utos, at makadikit sa kanya, at maglingkod sa kanya mula sa inyong buong isip, at mula sa inyong buong kaluluwa. At pinagpala sila ni Hesus, at pinaalis niya sila; at pumunta sila sa kanilang mga bahay. At sa kalahating lipi ng Manases nagbigay si Moises sa Basan, at sa kalahati nagbigay si Josue kasama ng kanyang mga kapatid sa kabila ng Jordan malapit sa dagat; at nang ipinadala sila ni Josue sa kanilang mga tahanan at binasbasan niya sila. At sa maraming ari-arian, umalis sila patungo sa kanilang mga tahanan; at napakaraming hayop, at pilak, at ginto, at bakal, at maraming damit, hinati nila ang samsam ng mga kaaway kasama ng kanilang mga kapatid. At umalis ang mga anak ni Ruben, at ang mga anak ni Gad, at ang kalahating lipi ni Manases mula sa mga anak ni Israel sa

Shiloh sa lupain ng Canaan upang pumunta sa Gilead sa lupain ng kanilang pag-aari, na minana nila sa pamamagitan ng utos ng Panginoon sa kamay ni Moises. At dumating sila sa Gilead ng Jordan, na nasa lupain ng Canaan; at nagtayo ang mga anak ni Reuben, at ang mga anak ni Gad, at ang kalahating lipi ni Manasseh doon ng altar sa Jordan, altar na dakila upang makita. At narinig ng mga anak ng Israel na nagsasabi, Narito, itinayo ng mga anak ni Ruben, at ng mga anak ni Gad, at ng kalahating lipi ni Manases ang isang altar sa mga hangganan ng lupain ng Canaan sa Gilead ng Jordan sa kabila ng mga anak ng Israel. At nagtipon-tipon ang lahat ng mga anak ng Israel sa Shiloh, upang umakyat at makipaglaban sa kanila. At ipinadala ng mga anak ng Israel sa mga anak ni Reuben at sa mga anak ni Gad at sa mga anak ng kalahating lipi ni Manasseh sa lupain ng Gilead, si Phinehas na anak ni Eleazar na anak ni Aaron ang punong pari, at sampung pinuno kasama niya; isang pinuno mula sa sambahayan ng pamilya mula sa lahat ng mga lipi ng Israel; mga pinuno ng mga sambahayan ng mga pamilya ay mga chiliarchs ng Israel. At dumating sila sa mga anak ni Reuben, at sa mga anak ni Gad, at sa kalahating lipi ni Manasseh sa lupain ng Gilead; at nagsalita sila sa kanila, sinasabi, ganito ang sinasabi ng buong kapulungan ng Panginoon, ano ang paglabag na ito, na inyong ginawang paglabag sa harap ng Diyos ng Israel, ang tumalikod ngayon mula sa Panginoon, nagtayo kayo para sa inyong sarili ng altar, upang maging mga rebelde kayo mula sa Panginoon? Hindi ba maliit sa amin ang kasalanan ng Peor, na hindi kami nalinis mula dito hanggang sa araw na ito? At may nangyaring salot sa kapulungan ng Panginoon. At kayo ay

tumalikod ngayong araw mula sa Panginoon; at mangyayari na kung kayo ay tumalikod ngayong araw mula sa Panginoon, at bukas sa buong Israel ay mangyayari ang poot. At ngayon kung maliit ang lupa ng inyong pag-aari, tumawid kayo sa lupain ng pag-ari ng Panginoon, kung saan naninirahan doon ang tolda ng Panginoon, at kayo ay magmamana kasama namin; at huwag kayong maging mga rebelde laban sa Diyos, at huwag din kayong humiwalay sa Panginoon, dahil sa pagtatayo ninyo ng altar sa labas ng altar ng Panginoon na aming Diyos. Hindi ba si Achar na anak ni Zerah ay nagkasala sa pamamagitan ng paglabag hinggil sa nakalaan na bagay, at sa buong kapulungan ng Israel ay dumating ang poot? At itong isa, siya mismo, namatay sa kanyang sariling kasalanan. At sumagot ang mga anak ni Ruben, at ang mga anak ni Gad, at ang kalahati ng lipi ni Manases, at nagsalita sa mga pinuno ng libu-libo ng Israel, na nagsasabi, ang Diyos Diyos Panginoon, at ang Diyos Diyos siya ay nakakaalam, at Israel siya ay makakaalam; kung sa paghihimagsik kami ay nagkasala sa harap ng Panginoon, huwag nawa siyang magligtas sa amin sa araw na ito. At kung nagtayo kami para sa aming sarili ng altar, upang humiwalay mula sa Panginoon na aming Diyos, upang mag-alay sa ibabaw nito ng handog na susunugin, upang gawin sa ibabaw nito ng handog ng kaligtasan, ang Panginoon ay hihingi ng paliwanag. Pero dahil sa pag-iingat tungkol sa salita, ginawa namin ito, sinasabi, upang hindi sabihin bukas ng mga anak ninyo sa mga anak namin, Ano ang kinalaman ninyo sa Panginoon na Diyos ng Israel? At inilagay ng Panginoon ang hangganan sa pagitan namin at ninyo ang Jordan, at wala kayong bahagi sa

Panginoon; at ihihiwalay ng mga anak ninyo ang mga anak namin, upang huwag silang sumamba sa Panginoon. At sinabi namin na gawin ito nang ganito, ang itayo ang altar na ito ay hindi dahil sa mga handog o dahil sa mga sakripisyo, kundi upang maging ito saksi sa pagitan namin at ninyo, at sa pagitan ng mga salinlahi namin pagkatapos namin, upang maglingkod ng paglilingkod sa Panginoon sa harap niya, sa pamamagitan ng mga handog namin at sa pamamagitan ng mga sakripisyo namin at sa pamamagitan ng mga handog pangkapayapaan namin; at hindi sasabihin ng mga anak ninyo sa mga anak namin bukas, wala kayong bahagi sa Panginoon. At sinabi namin, kung mangyari minsan at magsalita sila sa amin, o sa mga salinlahi namin bukas, at sasabihin nila, tingnan ninyo ang wangis ng altar ng Panginoon, na ginawa ng mga ama namin hindi dahil sa mga handog ni dahil sa mga sakripisyo, kundi patotoo ito sa pagitan ninyo at sa pagitan namin, at sa pagitan ng mga anak namin. Huwag nawang mangyari na kami ay tumalikod mula sa Panginoon sa araw na ito, na umalis mula sa Panginoon, upang magtayo kami ng altar para sa mga handog at mga sakripisyo at Salamin at sakripisyo ng kaligtasan, maliban sa altar ng Panginoon na nasa harap ng kanyang tolda. At pagkarinig ni Finees ang pari at lahat ng mga pinuno ng kapulungan ng Israel na kasama niya, ng mga salitang sinabi ng mga anak ni Ruben at ng mga anak ni Gad at ng kalahating lipi ni Manases, nakalugod ito sa kanila. At sinabi ni Finees na pari sa mga anak ni Ruben at sa mga anak ni Gad at sa kalahating lipi ni Manases, ngayon aming nakilala na kasama namin ang Panginoon, sapagkat hindi kayo nagkasala sa harap ng

Panginoon, at sapagkat iniligtas ninyo ang mga anak ni Israel mula sa kamay ng Panginoon. At bumalik si Finees na pari at ang mga pinuno mula sa mga anak ni Ruben at mula sa mga anak ni Gad at mula sa kalahating lipi ni Manases mula sa Galaad papunta sa lupain ng Canaan patungo sa mga anak ni Israel; at isinagot nila sa kanila ang mga salita. At nakalugod ito sa mga anak ng Israel; at nagsalita sila sa mga anak ng Israel, at pinagpala nila ang Diyos ng mga anak ng Israel; at sinabi nila na hindi na sila aakyat pa sa kanila tungo sa digmaan upang lipulin nang lubusan ang lupain ng mga anak ni Ruben at ng mga anak ni Gad at ng kalahating lipi ni Manases; at nanirahan sila doon. At pinangalanan ni Josue ang altar ng mga Reuben at ng mga Gad at ng kalahating lipi ng Manases, at sinabi niya, na ito ay patotoo sa pagitan nila, na ang Panginoon ang kanilang Diyos.

23

At nangyari pagkatapos ng maraming araw matapos mapahinga ng Panginoon ang Israel mula sa lahat ng kanyang mga kaaway sa palibot, at si Josue ay matanda na, tumanda na sa mga araw. At tinawag ni Josue ang lahat ng mga anak ng Israel at ang kanilang kapulungan ng matatanda at ang kanilang mga pinuno at ang kanilang mga hukom at ang kanilang mga eskriba, at sinabi sa kanila, Ako ay tumanda na at sumulong sa mga araw; Kayo naman ay nakakita ng lahat na ginawa ng Panginoon na ating Diyos sa lahat ng mga bansang ito mula sa ating harapan, dahil ang Panginoon na inyong Diyos ang nakipaglaban para sa

inyo. Tingnan ninyo na ipinahagis ko sa inyo ang mga bansang naiwan sa inyo, ang mga ito, sa pamamagitan ng palabunutan para sa mga lipi ninyo, mula sa Jordan lahat ng mga bansa na winasak ko nang lubusan, at mula sa Malaking Dagat magiging hangganan hanggang sa kanluran ng araw. Ngunit ang Panginoon na Diyos natin na ito ay lubos na lilipulin sila mula sa harapan natin, hanggang sila ay mamatay; at ipapadala niya sa kanila ang mga mailap na hayop, hanggang lipulin niya sila at ang kanilang mga hari mula sa harapan ninyo, at mamanahin ninyo ang kanilang lupain, ayon sa sinabi ng Panginoon na Diyos natin sa inyo. Magpakatatag nga kaya lubha na ingatan at gawin ang lahat ng nakasulat sa aklat ng kautusan ni Moises, upang hindi kayo lumiko sa kanan o kaliwa, upang hindi kayo pumasok sa mga bansang naiwan na ito; at ang mga pangalan ng mga diyos nila ay hindi babanggitin sa inyo, ni hindi kayo magsisipaglingkod, ni hindi kayo magsisiyukod sa kanila, kundi sa Panginoon na ating Diyos kayo kakapit, gaya ng ginawa ninyo hanggang sa araw na ito. At wawasakin ng Panginoon sila mula sa harapan ninyo, mga bansang malalaki at malakas, at walang sinuman ang tumayo laban sa harapan namin hanggang sa araw na ito. Isa sa inyo ang nagtaboy ng libo, dahil ang Panginoon na Diyos natin ay nakipaglaban para sa inyo, gaya ng sinabi niya sa atin. At ingatan ninyo nang labis ang mahalin ang Panginoon na ating Diyos. Kung sapagkat kayo ay tumalikod at sumama sa mga natitirang bansang ito na kasama ninyo, at gumawa ng mga pakikipag-asawa sa kanila, at makihalubilo sa kanila at sila sa inyo, alamin ninyo na hindi na magpapatuloy ang Panginoon na lubos na wasakin ang mga bansang ito mula

sa harapan ninyo; at sila ay magiging sa inyo mga bitag, at mga katitisuran, at mga pako sa mga sakong ninyo, at mga palaso sa mga mata ninyo, hanggang kayo ay mapahamak mula sa lupang mabuting ito, na ibinigay sa inyo ng Panginoon na Diyos ninyo. Ako naman ay aalis na sa daan, gaya ng lahat sa ibabaw ng lupa; at kayo ay makakalam sa puso ninyo at sa kaluluwa ninyo, dahil hindi nahulog ni isang salita mula sa lahat ng mga salita, na sinabi ng Panginoon na Diyos natin tungkol sa lahat ng mga bagay na nauukol sa atin, hindi nabigo ni isa sa kanila. At magiging kung paanong dumating sa atin lahat ng mga mabubuting salita, na sinalita ng Panginoon sa inyo; gayon dadalhin ng Panginoon na Diyos sa inyo lahat ng mga masamang salita hanggang sa lipulin niya kayo mula sa mabuting lupaing ito, na ibinigay ng Panginoon sa inyo, sa paglabag ninyo sa tipan ng Panginoon na ating Diyos, na iniutos niya sa atin, at pagpunta ninyo maglingkod sa ibang mga diyos at yumukod sa kanila.

24

At tinipon ni Josue ang lahat ng mga lipi ng Israel sa Shiloh, at tinawag niya ang mga matatanda nila at ang mga eskriba nila at ang mga hukom nila, at inilagay niya sila sa harap ng Diyos. At sinabi ni Josue sa lahat ng mga tao, ang mga bagay na ito ay sinasabi ng Panginoon ang Diyos ng Israel: sa kabilang ng ilog nanirahan ang inyong mga ama mula sa simula, si Terah na ama ni Abraham at ama ni Nahor, at naglingkod sila sa ibang mga

diyos. At kinuha ko ang inyong ama na si Abraham mula sa kabilang ng ilog, at ginabayan ko siya sa buong lupain; at pinarami ko ang kanyang binhi, at binigyan ko siya si Isaac, at kay Isaac ay si Jacob at si Esau; at binigyan ko si Esau ng bundok ng Seir upang manahin niya; at si Jacob at ang kanyang mga anak na lalaki ay bumaba sa Egipto, at naging doon isang bansang dakila at marami at malakas; at pinahirapan sila ng mga Egipcio. At sinaktan ko ang Ehipto sa pamamagitan ng mga tanda na ginawa ko sa kanila. At pagkatapos nito, inilabas niya ang aming mga ama mula sa Ehipto, at kayo ay pumasok sa Dagat na Pula; at hinabol ng mga Ehipsiyo ang aming mga ama sa pamamagitan ng mga karwahe at mga kabayo papunta sa Dagat na Pula. At sumigaw kami sa Panginoon, at binigyan niya ng ulap at kadiliman sa pagitan namin at sa pagitan ng mga Ehipsiyo, at dinala niya sa kanila ang dagat at tinakpan niya sila; at nakita ng mga mata ninyo kung ano ang ginawa ng Panginoon sa lupain ng Ehipto; at kayo ay nasa ilang nang maraming araw. At pinatnubayan niya kami sa lupain ng mga Amorreo na naninirahan sa kabilang ng Jordan, at ibinigay sila ng Panginoon sa aming mga kamay; at inangkin ninyo ang kanilang lupain, at lubos na winasak ninyo sila mula sa inyong harapan. At tumayo si Balak na anak ni Zippor na hari ng Moab, at naghanda siya ng labanan laban sa Israel, at nagpadala siya at tinawag si Balaam upang sumpain kami. At hindi nais ng Panginoon mong Diyos na sirain ka; at may mga pagpapala ay pinagpala niya kami, at iniligtas niya kami mula sa mga kamay nila, at ibinigay niya sila. At kayo ay tumawid sa Jordan, at kayo ay dumating sa Jericho; at nakipaglaban sa amin ang mga

naninirahan sa Jericho, ang Amorreo, at ang Cananeo, at ang Perizzeo, at ang Hiveo, at ang Jebuseo, at ang Heteo, at ang Girgasheo; at ibinigay sila ng Panginoon sa mga kamay namin. At ipinadala niya una sa inyo ang putakti; at ipinadala niya palayo sila mula sa harapan namin, labindalawang hari ng mga Amorreo, hindi sa pamamagitan ng espada mo ni sa pamamagitan ng pana mo. At binigyan niya kayo ng lupain na hindi kayo nagtrabaho sa ibabaw nito, at mga lungsod na hindi ninyo itinayo, at nanirahan kayo sa mga ito, at mga ubasan at mga halamanan ng olibo na hindi ninyo itinanim, kumakain kayo. At ngayon kayo ay matakot sa Panginoon, at paglingkuran ninyo siya sa katuwiran at sa kabutihan, at alisin ninyo ang mga dayuhang diyos, na pinaglingkuran ng mga ama natin sa dako roon ng ilog at sa Ehipto, at paglingkuran ninyo ang Panginoon. Kung hindi nakalulugod sa inyo ang maglingkod sa Panginoon, pumili kayo para sa inyong sarili ngayon kung kanino kayo maglilingkod, maging sa mga diyos ng inyong mga ama, yaong nasa kabilang ng ilog, o maging sa mga diyos ng mga Amorreo, na kung saan kayo naninirahan sa lupain nila; ako naman at ang aking sambahayan ay maglilingkod sa Panginoon, sapagkat siya ay banal. At sumagot ang mga tao at sinabi, Huwag nawa sa amin na iwan ang Panginoon, upang maglingkod sa ibang mga diyos. Ang Panginoon na Diyos natin, siya ay Diyos; siya ang nag-akyat sa amin at sa aming mga ama mula sa Ehipto, at iningatan niya kami sa buong daang aming nilakaran, at sa lahat ng mga bansang aming dinaanan. At itinakboy ng Panginoon ang Amorreo at lahat ng mga bansang naninirahan sa lupain mula sa harapan namin; ngunit kami rin ay

maglilingkod sa Panginoon, sapagkat siya ang aming Diyos. At sinabi ni Josue sa mga tao, hindi ninyo makakaya na maglingkod sa Panginoon, sapagkat siya ay banal na Diyos; at dahil nagseselos siya ay hindi niya patatawarin ang inyong mga kasalanan at ang inyong mga paglabag sa batas, kapag talikuran ninyo ang Panginoon at maglingkod sa ibang mga diyos; at pagdating niya ay sasaktan niya kayo at lilipulin niya kayo bilang kapalit ng kabutihang ginawa niya sa inyo. At sinabi ng mga tao kay Josue, Hindi, kundi sa Panginoon kami maglilingkod. At sinabi ni Josue sa mga tao, Kayo ay mga saksi laban sa inyong sarili, na kayo ang pumili na paglingkuran ang Panginoon. At ngayon alisin ninyo ang mga dayuhang diyos na nasa inyo, at ituwid ang inyong puso sa Panginoon Diyos ng Israel. At sinabi ng mga tao kay Josue, Ang Panginoon ay paglilingkuran namin at ang tinig niya ay pakikinggan namin. At gumawa si Josue ng tipan sa bayan sa araw na iyon, at binigyan niya ito ng batas at hatol sa Shiloh sa harap ng tolda ng Diyos ng Israel. At isinulat niya ang mga salitang ito sa aklat ng mga batas ng Diyos; at kumuha siya ng malaking bato, at itinayo ito ni Josue sa ilalim ng puno ng terebinto sa harap ng Panginoon. At sinabi ni Josue sa mga tao, narito ang batong ito ay magiging sa inyo na patotoo, dahil ito ay nakarinig ng lahat ng mga sinabi sa kanya ng Panginoon; dahil nagsalita siya sa inyo ngayon, at ito ay magiging sa inyo na patotoo sa mga huling araw, kung kailan kayo magsinungaling sa Panginoon na aking Diyos. At pinalayas ni Josue ang mga tao, at pumunta sila bawat isa sa kanyang lugar. At naglingkod ang Israel sa Panginoon sa lahat ng mga araw ni Josue, at sa lahat ng mga araw ng mga

matatanda na nagpahaba ng panahon pagkatapos ni Josue, at ng mga nakakita ng lahat ng mga gawa ng Panginoon na ginawa niya sa Israel. At pagkatapos ng mga bagay na iyon, namatay si Josue na anak ni Nun, na alipin ng Panginoon, na isang daang sampung taon ang edad. At inilibing nila siya sa mga hangganan ng kanyang kapalaran sa Timnath Serah sa bundok ng Ephraim mula sa hilaga ng bundok ng Gilead; At ang mga buto ni Jose ay iniahon ng mga anak ni Israel mula sa Ehipto, at inilibing sa Shechem, sa bahagi ng bukid na binili ni Jacob mula sa mga Amoreo na naninirahan sa Shechem ng isang daang kordero, at ibinigay ito ni Jacob kay Jose bilang bahagi. At nangyari pagkatapos ng mga bagay na ito na si Eleazar na anak ni Aaron ang punong pari ay namatay, at siya ay inilibing sa Gabaa ni Finees na kaniyang anak, na ibinigay sa kaniya sa bundok ng Efraim.